

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
MODEL LAWS ON THE PROTECTION OF NATIVE SPECIES

เลิศ เทือกแสง
LERT THUEAKSAENG

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต
คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ. 2565
ลิขสิทธิ์ของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

MODEL LAWS ON THE PROTECTION OF NATIVE SPECIES

LERT THUEAKSAENG

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT

OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE

OF DOCTOR OF LAWS

SCHOOL OF LAW

SRIPATUM UNIVERSITY

2022

COPYRIGHT OF SCHOOL OF LAW SRIPATUM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์เรื่อง	กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
คำสำคัญ	การคุ้มครอง/สัตว์พันธุ์พื้นเมือง/การใช้ประโยชน์/ ระบบอนุญาต/กฎหมายต้นแบบ
นักศึกษา	เลิศ เทือกแสง
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ มัลลิกะมาลย์
หลักสูตร	นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต
คณะ	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยมีวิธีวิทยาการวิจัยในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ และการรับฟังความคิดเห็น การวิเคราะห์ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า สัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทยมีปัญหาการสูญพันธุ์ และกลายพันธุ์ ที่ต้องคุ้มครองเพื่อเป็นสัตว์เอกลักษณ์ของไทย โดยใช้กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ซึ่งมีโครงสร้างกฎหมายประกอบด้วย คำนิยามคณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง การขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง การขออนุญาตและให้ใบอนุญาต พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และ บทกำหนดโทษ

การวิจัยเสนอแนะ ให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอกฎหมายต้นแบบนี้ต่อรัฐสภา เพื่อตราเป็นกฎหมายใช้บังคับ และให้ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความสำคัญและคุณค่าของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองแก่คนไทยเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของประเทศ

THESIS TITLE	MODEL LAWS ON THE PROTECTION OF NATIVE SPECIES
KEYWORDS	PROTECTION/NATIVE ANIMALS/UTILIZATION/ AUTHORIZATION SYSTEM/MODEL LAW
STUDENT	LERT THUEAKSAENG
THESIS ADVISOR	PROFESSOR DR. SUNEE MALLIKAMARL
LEVEL OF STUDY	DOCTOR OF LAWS
FACULTY	SCHOOL OF LAW SRIPATUM UNIVERSITY
YEAR	2022

ABSTRACT

This research has the objectives to formulate a model law on the protection of the native animals. The research methodology for collecting and analyzing data is qualitative research consisting of documentary research; in-depth interview; Participatory Design, Co- Design; and Hearing with descriptive analysis.

The results of the research found that Thai native animals have mutation and extinction problems that must be protected in order to be Thai unique animals by using a model law on the protection of the native animals with the legal structure of the model law consisting of Legal definitions; Committee for the protection of native animals; Protection of native animals; Application for the utilization of native animals; Authorization and licensing native animals; Protection officials; and Penalty provisions.

The research recommends that the government and relevant agencies should submit this model law to the Parliament for enactment. To publicize the importance and value of native animals to Thai people to take pride in native animals that are unique to the country.

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิตเล่มนี้ที่สำเร็จไปได้ด้วยดีนั้น ผู้เขียนต้องขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ มัลลิกะมาลย์ เป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ และสละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งให้แนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ นอกจากนี้ ยังได้รับความกรุณาจาก ศาสตราจารย์ พลตำรวจโท ดร.วีรพล กุลบุตร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยอดพล เทพสิทธิธา และ ดร.พิมลรัตน์ วรรณชนะหทัย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติม ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณบิดาและมารดาผู้ให้กำเนิด ซึ่งเป็นต้นแบบของความขยันหมั่นเพียรและความอดทนพยายามทำสิ่งที่เป็นเป้าหมายให้สำเร็จลุล่วงและขอขอบพระคุณครอบครัวที่คอยผลักดันและสนับสนุนให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณ ข้าราชการ และนักวิชาการ นักสัตวบาลและสัตวแพทย์ เกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ค้า และนักกฎหมายทนายความ ที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้คำแนะนำในการเตรียมสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมออกแบบ, รวมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) การรับฟังความคิดเห็น (Hearing) จนถึงสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ รวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานทุกท่านตลอดเวลาการทำวิทยานิพนธ์ที่คอยช่วยเหลือและแจ้งข้อมูลข่าวสารทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำวิทยานิพนธ์และเรื่องอื่น ๆ ที่ช่วยคลายความวิตกกังวลของผู้สร้างสรรค์หนังสือ บทความทางวิชาการ รวมทั้งความคิดเห็นทางวิชาการ ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นต้นกำเนิดในการศึกษาค้นคว้าในการเรียบเรียงจนสำเร็จเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายนี้ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้า ผู้เขียนขอขอบพระคุณดีทั้งหมดขอน้อมมอบเป็นกตเวทิต์แก่บิดามารดาและครูบาอาจารย์ ซึ่งเป็นผู้วางรากฐานในการศึกษาอันเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตผู้เขียน หากวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนผิดพลาดในส่วนใด ผู้เขียนต้องกราบขออภัยและขอน้อมรับความผิดนี้ไว้แต่เพียงผู้เดียว

เลิศ เทือกแสง
มหาวิทยาลัยศรีปทุม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	II
กิตติกรรมประกาศ	III
สารบัญ	IV
สารบัญตาราง	IX
สารบัญรูปภาพ	XII

บทที่

1 บทนำ	1
1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 ความสำคัญของปัญหา.....	4
2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	12
3 ขอบเขตของการวิจัย	13
3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา	13
3.2 ขอบเขตด้านประชากร	16
3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา.....	16
4 กรอบแนวคิดและสมมติฐานของการวิจัย	16
4.1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)	16
4.2 สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis).....	18
5 คำถามการวิจัย.....	18
6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	19
7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	19
2 การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
1 ปรัชญาทฤษฎี แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้อง.....	21
1.1 ปรัชญาทฤษฎีธรรมชาติ.....	21

บทที่

หน้า

1.2	ปรัชญากฎหมายบ้านเมือง.....	25
1.3	แนวคิดการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	25
1.4	แนวคิดการอนุรักษ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง.....	26
1.5	แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์ (Animals Welfare).....	33
1.6	แนวคิดสิทธิในสิ่งแวดล้อม.....	34
1.7	ทฤษฎีรัฐและอำนาจรัฐ.....	36
1.8	ทฤษฎีองค์กร	38
1.9	หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน	39
1.10	หลักการกระจายอำนาจ.....	40
1.11	หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน.....	43
1.12	หลักการจัดการเชิงอนุรักษ์.....	45
2	กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์.....	45
2.1	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.....	45
2.2	พระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509	47
2.3	พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533.....	49
2.4	พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535.....	57
2.5	พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545	59
2.6	พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557.....	61
2.7	พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558.....	67
2.8	พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558.....	74
2.9	พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559	76
2.10	พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565	88
2.11	พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565	91
2.12	พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558.....	94
3	กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	97
3.1	ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (Universal Declaration of Animal Rights, 1978)	97

บทที่

หน้า

3.2 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) (Universal Declaration on Animal Welfare (UDAW), 2000)	99
3.3 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปเพื่อคุ้มครองสัตว์ระหว่างการขนส่งระหว่างประเทศ ค.ศ. 1968 (พ.ศ.2511) (European Convention for the Protection of Animals during International Transport, 1968)	100
3.4 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองปศุสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (European Convention for the Protection of Animals kept for Farming Purposes, 1978)	100
3.5 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ที่จะถูกฆ่าเพื่อการบริโภค ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) (European Convention for the Protection of Animals for Slaughter, 1982)	100
3.6 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ทดลองและที่ใช้ในทางวิทยาศาสตร์ ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) (European Convention for the Protection of Vertebrate Animals used for Experimental and other Scientific Purposes, 1986)	101
3.7 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) (European Convention for the Protection of Pet Animals, 1992)	101
3.8 อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, 1973)	102
4 กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	102
4.1 เครือรัฐออสเตรเลีย	102
4.2 สาธารณรัฐฟิลิปปินส์	104
4.3 ประเทศญี่ปุ่น	105
4.4 สหรัฐอเมริกา	107

บทที่	หน้า
3 วิธีวิทยาการวิจัย (Research Methodology).....	110
1 การวิจัยเอกสาร (Documentary research)	110
1.1 ปรัชญากฎหมาย แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ.....	111
1.2 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง.....	112
1.3 กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ	112
1.4 กฎหมายต่างประเทศ.....	113
1.5 เอกสารอื่น ๆ.....	113
2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview).....	114
2.1 วิธีการสัมภาษณ์.....	114
2.2 ประชากรสัมภาษณ์เชิงลึก.....	114
2.3 ประเด็นสัมภาษณ์เชิงลึก	115
3 การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) .	115
3.1 การกำหนดกลุ่มประชากรผู้มีส่วนได้เสีย.....	116
3.2 ขั้นตอนในการดำเนินการ	117
3.3 การวิเคราะห์ผลการทำ Co- Design	118
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	119
5 วิธีการจัดทำร่างกฎหมาย	119
6 การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)	120
7 กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง.....	121
4 การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	123
1 สภาวะการณ์ปัญหาและผลกระทบจากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทย.....	124
2 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	132
2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.....	132
2.2 พระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509	133
2.3 พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533.....	134
2.4 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535.....	142
2.5 พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545	143

2.6 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557	145
2.7 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558	151
2.8 พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558	157
2.9 พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559	159
2.10 พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565	171
2.11 พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565	174
2.12 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558.....	176
3 กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	179
3.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (Universal Declaration of Animal Rights, 1978)	179
3.2 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) (Universal Declaration on Animal Welfare (UDAW), 2000)	181
3.3 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปเพื่อคุ้มครองสัตว์ระหว่างการขนส่งระหว่างประเทศ ค.ศ. 1968 (พ.ศ. 2511) (European Convention for the Protection of Animals during International Transport, 1968)	182
3.4 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองปลูสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (European Convention for the Protection of Animals kept for Farming Purposes, 1978)	182
3.5 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ที่จะถูกฆ่าเพื่อการบริโภค ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) (European Convention for the Protection of Animals for Slaughter, 1982)	182
3.6 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ทดลองและที่ใช้ในทางวิทยาศาสตร์ ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) (European Convention for the Protection of Vertebrate Animals used for Experimental and other Scientific Purposes, 1986)	183
3.7 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) (European Convention for the Protection of Pet Animals, 1992).....	183

3.8 อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ ใกล้สูญพันธุ์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, 1973: CITES)	184
4 กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง	184
4.1 เครือรัฐออสเตรเลีย	184
4.2 สาธารณรัฐฟิลิปปินส์	186
4.3 ประเทศญี่ปุ่น	187
4.4 สหรัฐอเมริกา.....	189
5 การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง.....	191
5 กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง.....	200
1 การจัดทำการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design).....	201
1.1 ขั้นตอนการเตรียมการ	202
1.2 ขั้นตอนการดำเนินการ.....	206
1.3 ประเด็นการทำ Co-Design โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการ คุ้มครองสัตว์พื้นเมือง.....	208
1.4 ผลการทำ Co-Design ประชากรกลุ่มเฉพาะ	214
1.5 ผลการทำ Co-Design ประชากรกลุ่มผสม.....	238
1.6 การเปรียบเทียบผลการทำ Co-Design ระหว่างกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม	260
2 การเปรียบเทียบประเด็น โครงสร้างรูปแบบกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการ คุ้มครองสัตว์พื้นเมืองจากผลการวิจัยกับผลจากการทำ Co-Design	271
3 การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง.....	273
3.1 ความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ	274
3.2 ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	275
3.3 การตรวจสอบหลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมายตามพระราชบัญญัติ หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562.....	275
4 กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง.....	278

บทที่	หน้า
4.1 โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง.....	279
4.2 หลักการและเหตุผล	279
4.3 ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	280
5 การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing).....	294
6 ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง.....	300
6 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	311
1 สรุป.....	313
2 อภิปรายผล	316
3 ข้อเสนอแนะ	318
3.1 การวิจัยมีข้อเสนอแนะ	318
3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	318
4 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน	318
4.1 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์.....	318
4.2 ผลการวิจัยตามสมมติฐานการวิจัย.....	319
บรรณานุกรม	320
ภาคผนวก	226
ภาคผนวก ก. รายชื่อและภาพการสัมภาษณ์เชิงลึกในกระบวนการวิจัย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)	327
ภาคผนวก ข. รายชื่อผู้เข้าร่วมกระบวนการวิจัย การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design)	339
ภาคผนวก ค. รายชื่อและภาพกิจกรรมในกระบวนการวิจัยการรับฟังความคิดเห็น (Hearing)	362
ภาคผนวก ง. อัตราค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง.....	386
ประวัติผู้เขียน	388

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ตารางเกณฑ์เทียบชั้นผู้ลงทุนและผู้รับทุน 67	67
4.1	การเปรียบเทียบการคุ้มครองสัตว์ของต่างประเทศ 191	191
5.1	การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co-Design ของกลุ่มเฉพาะ 231	231
5.2	การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co-Design ของกลุ่มผสม 252	252
5.3	การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co-Design ของกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม 265	265
5.4	ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ. 280	280

สารบัญรูปภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	17
3.1 ประชากรกลุ่มเฉพาะ.....	116
3.2 ประชากรกลุ่มผสม.....	117
3.3 กระบวนการวิจัย.....	122
5.1 ประชากรกลุ่มเฉพาะ.....	203
5.2 ประชากรกลุ่มผสม.....	204
5.3 ประชากรผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วม Co – Design	205
5.4 การจัดเตรียมสถานที่จัดทำ Co-Design	205
5.5 การนำเสนอผลการสัมมนาของประชากรกลุ่มเฉพาะ	206
5.6 การนำเสนอประเด็น Co-Design.....	207
5.7 การนำเสนอผลของกลุ่มเฉพาะ	207
5.8 การนำเสนอผลของกลุ่มผสม	208
5.9 ประชากรกลุ่มผสมร่วมปรึกษาหารือและ อภิปราย.....	239
5.10 ผู้เข้าร่วมการสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing)	295
5.11 การจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็น Hearing.....	295
5.12 การวิพากษ์และให้คำแนะนำจากการรับฟังความคิดเห็น Hearing.....	296
5.13 ผู้ร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็น.....	296

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

ในระบบนิเวศโลก มีทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต สำหรับสิ่งมีชีวิตนั้นมีทั้งที่เป็นมนุษย์และสัตว์ประเภทต่าง ๆ รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ หากกล่าวเฉพาะสัตว์ พบว่ามีทั้งสัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยง และในบรรดาสัตว์เลี้ยงนั้นจะมีสัตว์เลี้ยงประเภทหนึ่งที่มีในทุกประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย คือสัตว์พันธุ์พื้นเมืองหรือสัตว์ประจำถิ่น หมายถึงสัตว์ที่อยู่ในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งมาเป็นเวลานานคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้เลี้ยงไว้ใช้ประโยชน์ในครัวเรือน จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ประจำของท้องถิ่นที่สามารถสะท้อนถึงประเพณีวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นและขยายไปถึงชาติเนื่องจากมีลักษณะพิเศษและเฉพาะที่ความแตกต่างของแต่ละท้องถิ่นสำหรับประเทศไทยมีสัตว์พันธุ์พื้นเมืองประจำชาติหลายสายพันธุ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะแสดงถึงความเป็นไทยและวิถีชีวิตของคนไทยในชนบทดังตัวอย่าง เช่น ไก่ชนไทย มีเอกลักษณ์ของการเป็น ไก่ต่อสู้เมื่อลงแข่งขันและต่อสู้กับคู่แข่งแล้ว จะต่อสู้อย่างจนสุดกำลังเหมือนคนไทยที่เมื่อถึงคราวต้องสู้ก็จะสู้อย่างไม่กลัวตาย หรือปลากัดไทยที่มีความสวยงามโดยสายพันธุ์และเป็นปลานักสู้เป็นที่นิยมของชาวต่างชาติ หรือช้างไทยมีความสง่างาม เกลียวฉลาดสามารถฝึกใช้งานได้ มีเอกลักษณ์เฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับช้างของประเทศอื่น ควายหรือกระบือไทยเป็นสัตว์ที่มีความอดทน ทำงานหนัก เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวนาไทยสุรนัยไทยหลังอาน และสุนัขพันธุ์บางแก้ว ที่มีนิสัยคุ้ยหา รักเจ้าของ ฯลฯ สัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทยสายพันธุ์ต่าง ๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงประเพณี วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของคนไทย แม้ปัจจุบันในหลายพื้นที่ต่างจังหวัดก็ยังมีสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนพื้นที่นั้น เช่น ช้างเมืองสุรินทร์ สุนัขไทยหลังอานจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด ปลากัดอยุธยา ไก่แจ้ไทยอยุธยา ไก่ชนจังหวัดพิษณุโลก และช้างสุรินทร์จังหวัดสุรินทร์ ฯลฯ เป็นต้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ก็คือสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเหล่านี้นอกจากจะนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงประเพณีวัฒนธรรมแล้วยังมีการนำไปใช้ประโยชน์เป็นอาหาร เป็นแรงงาน

ในเชิงการละเล่น การกีฬา และการพนัน เช่น วันสงกรานต์ มีการนำช้างมาแต่งตัวนำหน้าขบวนแห่ และการชนไก่ เพื่อการพนันขั้นต่อ โดยมีได้คำนึงถึงชีวิตและความทุกข์ทรมานของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเหล่านั้น นอกจากนี้ยังมีการนำเอาสัตว์สายพันธุ์อื่นที่เป็นสายพันธุ์ต่างประเทศมาผสมพันธุ์กับสายพันธุ์พื้นเมืองไทยโดยหวังผลในทางธุรกิจเพื่อเพิ่มจำนวนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งย่อมกระทบโดยตรงต่อสายพันธุ์พื้นเมืองไทย ทำให้เป็นสัตว์กลายพันธุ์กระทบต่อความเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและยังส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศเนื่องจากชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานบางชนิดมีโรคสัตว์ แอบแฝงอยู่และที่สำคัญเกษตรกรเองก็มักใช้สารเคมีในการควบคุมและกำจัด ซึ่งสารเคมีเหล่านี้มักจะต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งสารเคมีส่วนใหญ่ยังตกค้างในสิ่งแวดล้อมทำให้ชนิดพันธุ์ในสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ได้รับความเสียหายไปด้วย และบางครั้งสารเคมีเหล่านี้ยังตกค้างในอาหารที่มนุษย์ต้องรับประทานอยู่เป็นประจำทุกวัน ส่งผลต่อสุขภาพของมนุษย์ สัตว์พันธุ์ต่างถิ่นบางชนิดไม่ได้ก่อโรคในพืชหรือในสัตว์แต่เป็นชนิดพันธุ์ที่ก่อโรคในมนุษย์ และบางชนิดเป็นพาหะนำโรคมายังมนุษย์ สัตว์ และพืช

นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสัตว์พันธุ์พื้นเมืองก็คือ การนำเอาสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมาพัฒนาเชิงการค้า เช่น นำมาเลี้ยงเพาะพันธุ์เพื่อขยายพันธุ์และส่งขายให้แก่กลุ่มลูกค้าหรือผู้ที่สนใจในสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อนำไปเลี้ยง หรือทำเป็นอาหารเพื่อให้กลุ่มผู้บริโภคที่มีความนิยมบริโภคสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเช่น ไก่ไทย นับได้ว่าเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่สร้างรายได้ที่ดีจากการแปรรูป เช่น เนื้อสัตว์ขนสัตว์กระดูกสัตว์จึงถือได้ว่าในเชิงเศรษฐกิจสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นแหล่งสร้างรายได้และเพิ่มการเติบโตของเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดีซึ่งการสร้างรายได้ให้กับผู้เลี้ยงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การผลิตปศุสัตว์เชิงการค้าที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเหล่านี้มีการปรับปรุงสายพันธุ์ให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยไม่มีการพัฒนาสายพันธุ์เดิมให้คงความเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่มีความแข็งแรง โดดเด่น และเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ที่สำคัญคือไม่มีการคุ้มครองอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน นอกจากนี้ จากปัญหาของการพัฒนาเทคโนโลยีทำให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทยที่เคยนำมาใช้งานด้านการเกษตร เช่น การใช้ควายหรือกระบือในการทำงาน กลับใช้เครื่องจักรกลทำงานแทนทำให้ควายหรือกระบือไทยถูกเลี้ยงตามธรรมชาติและปล่อยปละละเลยไม่มีการดูแลเป็นพิเศษ และไม่มีการคุ้มครอง เพราะเห็นว่าไม่มีประโยชน์อีกต่อไปจึงได้มีการนำไปใช้เป็นอาหารทำให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองนับวันจะค่อย ๆ กลายพันธุ์และสูญพันธุ์ไปในที่สุด

อย่างไรก็ตาม ในระบบนิเวศโลกเดี่ยวนี้ ที่รวมเอาทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีความมีชีวิตอยู่ในโลกตามโลกทัศน์สิ่งแวดล้อม (Environmental World view) ในมิติใหม่ (New Dimension) ถือว่าระบบนิเวศเป็นศูนย์กลาง โดยมีมนุษย์และสัตว์ กับสิ่งที่มีชีวิต ที่อยู่ในระบบนิเวศโลก ที่มีความเท่าเทียมกันจะต้องอยู่ร่วมกันและพึ่งพาอาศัยกันและกัน (Eco - centric) ซึ่ง ศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ มัลลิกะมาลย์

(2563) กล่าวว่า ในแนวคิดของระบบนิเวศเป็นศูนย์กลางนี้ มนุษย์ไม่ได้อยู่เหนือสิ่งมีชีวิตอื่นที่มนุษย์สามารถ จะใช้ความเฉลียวฉลาดในการใช้ประโยชน์จากสิ่งมีชีวิตและสิ่งอื่น ๆ ในระบบนิเวศโลกเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอยู่ด้วยกันอย่างเสมอภาคและพึ่งพาอาศัยกันและกัน ดังนั้นเมื่อมนุษย์มีสิทธิ ย่อมหมายความว่า สัตว์ย่อมมีสิทธิเช่นเดียวกันและย่อมหมายความว่ามนุษย์ย่อมมีหน้าที่ที่จะให้การคุ้มครองและไม่ละเมิดต่อสิทธิของสัตว์

หากพิจารณาถึงสิทธิของสัตว์นั้นในทางระหว่างประเทศมีกฎหมายให้การคุ้มครองสัตว์หลายฉบับ คือ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (Universal Declaration of Animal Rights, 15 October, 1978) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) (Universal Declaration on Animal Welfare, 2000) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปเพื่อคุ้มครองสัตว์ระหว่างการขนส่งระหว่างประเทศ ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) (European Convention for the Protection of Animals during International Transport, 2003) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองปลูสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (European Convention for the Protection of Animals kept for Farming Purposes, 1978) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ที่จะถูกฆ่าเพื่อการบริโภค ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) (European Convention for the Protection of Animals for Slaughter, 1982) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ทดลองและเพื่อใช้งานทางวิทยาศาสตร์ ค.ศ.1986 (พ.ศ. 2529) (European Convention for the Protection of Vertebrate Animals used for Experimental and other Scientific Purposes, 1986) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) (European Convention for the Protection of Pet Animals, 1992) อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora: CITES, 1973)

ในต่างประเทศมีกฎหมายให้การคุ้มครองสัตว์เช่นกัน คือกฎหมายคุ้มครองสัตว์เครือรัฐออสเตรเลีย ได้แก่ พระราชบัญญัติการป้องกันและดูแลสัตว์ ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) (Animal Care & Protection Act, 2001) พระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545) (Animal Welfare Act, 2002) และพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) (Prevention of Cruelty to Animal Act, 1986) กฎหมายคุ้มครองสัตว์สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ พระราชบัญญัติการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) (The Animal Welfare Act, 1988) กฎหมายคุ้มครองสัตว์ประเทศญี่ปุ่น พระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์และการจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (Act on Welfare and Management Animals, 1973) กฎหมายคุ้มครองสัตว์สหรัฐอเมริกา พระราชบัญญัติการดูแลสัตว์อย่างมีมนุษยธรรม ค.ศ. 1829 (พ.ศ. 2372) (Humane Care for Animals, 1829) และ

มตรัฐมนิโชตบัญญัติในระเบียบตำรวจ หมวด 343 ว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 2021 (พ.ศ. 2564) (Police Regulations Chapter 343 Prevention of Cruelty to Animals, 2021)

สำหรับประเทศไทยเห็นถึงความสำคัญต่อการคุ้มครองสัตว์ โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 พระราชบัญญัติโรคระบาด พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559 พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558

การที่ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์หลายฉบับนั้นย่อมแสดงว่าประเทศไทยให้ความสำคัญต่อสัตว์เลี้ยง แต่ที่เป็นปัญหาก็คือยังไม่มีกฎหมายฉบับใดที่ให้การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นการเฉพาะทั้ง ๆ ที่ในปัจจุบันสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทยนับวันจะมีแต่ลดน้อยลงไปจนอาจถึงขั้นสูญพันธุ์ และกลายพันธุ์ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงคุณประโยชน์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองหรือสัตว์ประจำถิ่นนั้นมีทั้งที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศ สามารถใช้ประโยชน์ในหลายด้าน เช่น ด้านประเพณีวัฒนธรรม การกีฬา และการค้า จึงน่าที่จะต้องให้การคุ้มครองอย่างจริงจังเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน โดยการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือหรือกลไกให้เกิดการคุ้มครอง ซึ่งการวิจัยนี้มีแนวคิดที่จะจัดทำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อให้เป็นกฎหมายต้นแบบสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปดำเนินการในกระบวนการทางนิติบัญญัติเพื่อเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับต่อไป ในการจัดทำกฎหมายต้นแบบนี้การวิจัยมีแนวคิดในการนำเอาหลักการคุ้มครองเชิงอนุรักษ์ (Conservation) หมายถึงการคุ้มครองมิให้กลายพันธุ์และสูญพันธุ์ กับการให้ใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการที่ดี

จากสภาพการณ์แห่งปัญหาดังกล่าวมานี้ การวิจัยนี้จึงมีแนวคิดที่จะจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อให้เกิดการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทย

1.2 ความสำคัญของปัญหา

จากที่กล่าวมาในความเป็นมาของปัญหานั้นการวิจัยเห็นถึงความสำคัญของการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยการจัดทำกฎหมายรองรับเพื่อให้เป็นต้นแบบกฎหมายเนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายให้การคุ้มครองทั้ง ๆ ที่กรมปศุสัตว์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีแนวคิดริเริ่มให้มีการจัดทำร่างกฎหมายขึ้นแต่ก็ไม่ผ่านการพิจารณาจากคณะรัฐมนตรีเนื่องจากเป็นร่างกฎหมายที่ยังไม่มีความชัดเจนสมบูรณ์ซึ่งการวิจัยจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำกฎหมายต้นแบบนี้ ทั้งนี้รวมทั้งการนำเอาปรัชญากฎหมาย แนวคิด ทฤษฎี หลักการและกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ

กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบสำหรับการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง การวิจัยได้กำหนดประเด็นสำคัญในการศึกษาและวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบมาจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยกำหนดประเด็น การศึกษาและวิจัย ดังต่อไปนี้

1.2.1 ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ ที่ใช้ในการวิเคราะห์

1) ปรัชญาสำนักกฎหมายธรรมชาติ

ปรัชญาสำนักกฎหมายธรรมชาติ เป็นปรัชญากฎหมายจากสำนักกฎหมายธรรมชาติ (School of Natural Law) ที่มีแนวคิดว่าด้วยความยุติธรรม โดยมองทุกสิ่งทุกอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งในยุคสมัยกรีกโบราณนั้นมิได้มีความคิดถึงสัตว์แต่หากพิจารณาจากความเป็นธรรมชาติแล้วย่อมมีความหมายถึงสิ่งมีชีวิตที่เป็นทั้งคนและสัตว์

ดังนั้นโดยแนวคิดของปรัชญาสำนักกฎหมายธรรมชาติจึงน่าจะเป็นผลให้มนุษย์และสัตว์ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตมีความเท่าเทียมกัน ต้องพึ่งพาอาศัยกันและเมื่อมนุษย์มีสิทธิและหน้าที่ และได้รับความคุ้มครองกฎหมายสัตว์ก็ควรได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกัน หากพิจารณาสัตว์ไทยและสัตว์ทั่วโลกได้แบ่งเป็นสัตว์ทั่วไปและสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง คือสัตว์ที่อยู่ในท้องถิ่นหนึ่งมาเป็นเวลานาน คนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้เลี้ยงไว้ใช้ประโยชน์ในครัวเรือน จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมการเกษตร ดังนั้น เหตุที่จะต้องคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพราะการนำสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้โดยไม่กระทบต่อความเป็นเอกลักษณ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อให้เกิดความเสมอภาคที่จะได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกับมนุษย์

2) ปรัชญาสำนักกฎหมายบ้านเมือง

ปรัชญากฎหมายบ้านเมืองเป็นปรัชญากฎหมายจากสำนักกฎหมายบ้านเมือง (School of Positivism) ที่มีแนวคิดว่ากฎหมายที่จะใช้บังคับอยู่ในบ้านเมืองนั้นจะต้องมาจากการบัญญัติโดยผู้มีอำนาจสูงสุดของประเทศตามกระบวนการตรากฎหมาย ดังนั้นการจะให้กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทย จึงต้องมาจากการตราเป็นกฎหมายโดยฝ่ายนิติบัญญัติตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดไว้

3) ทฤษฎีรัฐและอำนาจรัฐ

อำนาจรัฐ (State power) หรืออำนาจอธิปไตย (Sovereignty) เป็นอำนาจสูงสุดที่ใช้ปกครองประเทศหรือรัฐ เป็นอำนาจเด็ดขาดปฏิเสธไม่ได้มีความเด็ดขาดถึงขั้นประหารชีวิตคนได้ในรัฐหรือประเทศหนึ่งๆจะมีอำนาจเดียว แต่แบ่งการใช้ออกไปได้ 3 ทาง คือ (1) ใช้ตรากฎหมายหรือนิติบัญญัติ (2) บังคับใช้กฎหมายหรือการบริหาร (3) การวินิจฉัยกฎหมาย หรือตุลาการ ดังนั้น

อำนาจรัฐจึงมีความเกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ เพราะมีการกำหนดให้เจ้าหน้าที่รัฐมีหน้าที่และอำนาจในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองจึงเป็นการใช้อำนาจรัฐโดยตรง

4) แนวคิดว่าด้วยการอนุรักษ์

แนวคิดว่าด้วยการอนุรักษ์ เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มุ่งถึงการคุ้มครองทรัพยากรในระบบนิเวศโดยใช้แนวทางการคุ้มครองและการยินยอมให้ใช้ประโยชน์ควบคู่กับภายใต้การจัดการที่ถูกต้องตามหลักการการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งเมื่อพิจารณาถึงสัตว์สายพันธุ์สัตว์พื้นเมือง เป็นสัตว์ที่ถือว่าเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติประเภทที่ใช้แล้วย่อมสามารถสร้างขึ้นทดแทนได้ใหม่แต่ก็ต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนาน หากมนุษย์มีการใช้สอยทรัพยากรทางธรรมชาติเหล่านี้โดยไม่มีการจำกัดแล้วจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติที่เคยมีอยู่ให้ทยอยสูญหายหรือหมดลงในระยะเวลาอันรวดเร็ว จนกระทั่งนำไปสู่การก่อให้เกิดความเสียหายต่อวิถีชีวิตการดำรงอยู่ของมนุษย์อย่างที่มีอาจจะหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น แนวคิดว่าด้วยการอนุรักษ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองจึงเกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ เพราะหากไม่อนุรักษ์และรักษาไว้ อาจทำให้เกิดการสูญพันธุ์ได้ จึงเป็นแนวคิดที่การวิจัยนี้จะนำมาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้ได้กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

5) แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิของสัตว์

สิทธิของสัตว์เป็นสิทธิที่จะยอมรับสถานะทางจริยธรรมของสัตว์ที่มีเหมือนกับมนุษย์ บางประการแต่ก็ยังยอมรับว่าสัตว์ไม่สามารถมีสิทธิตามธรรมชาติได้เนื่องจากการให้น้ำหนักขอบเขตและความสำคัญของผลประโยชน์ที่สัตว์ควรจะได้รับมนุษย์เป็นผู้กำหนดทั้งสิ้น มนุษย์ไม่สามารถบอกได้ว่าความเจ็บปวดที่สัตว์รับมาน้อยแตกต่างจากมนุษย์อย่างไร และสัตว์เองย่อมไม่สามารถบอกถึงความต้องการของตนได้ทั้งหมด ดังนั้นสิทธิของสัตว์จึงไม่ใช่การปฏิบัติต่อสัตว์ในฐานะสิ่งมีชีวิตที่ควรได้รับสิทธิเป็นพิเศษ แต่เป็นการพิจารณาความเท่าเทียมกันเชิงผลประโยชน์ที่สัตว์ควรได้รับดังนั้น สิทธิของสัตว์จึง เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ เพราะสิทธิของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นสิทธิที่ไม่สามารถเกิดขึ้นโดยธรรมชาติได้ แต่ต้องมีมนุษย์เป็นผู้กำหนดขึ้น จึงเป็นแนวคิดที่การวิจัยนี้จะนำมาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้ได้กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

6) แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์

สวัสดิภาพสัตว์ เป็นแนวคิดที่มีความอ่อนปรน โดยมองว่าเป็นเรื่องของข้อผูกมัดหรือพันธะทางศีลธรรมของมนุษย์ที่พึงมีต่อสัตว์ที่อยู่ในระบบนิเวศเดียวกัน ซึ่งมนุษย์มีความรับผิดชอบทางศีลธรรมที่จะไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการทารุณสัตว์หรือทำให้สัตว์ได้รับความทรมานโดยไม่จำเป็น แนวคิดสวัสดิภาพสัตว์นี้ไม่ปฏิเสธการที่มนุษย์จะใช้ประโยชน์จากสัตว์บ้างตามสมควร แต่การใช้ประโยชน์นั้นจะต้องกระทำอย่างมีมนุษยธรรมด้วย โดยต้องจัดให้สัตว์ได้มีสิ่งจำเป็น

พื้นฐานที่เพียงพอเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของสัตว์อย่างนั้น ดังนั้น แนวคิดว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ จึงเกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ เพราะสวัสดิภาพของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นสิ่งที่มนุษย์ซึ่งถือว่ามีความรับผิดชอบทางศีลธรรมจะต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการทารุณสัตว์หรือทำให้สัตว์ได้รับความทรมานโดยไม่จำเป็น จึงเป็นหลักที่การวิจัยนี้จะนำมาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้ได้กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

7) แนวคิด มิติใหม่ด้านสิ่งแวดล้อม

จากแนวคิดมนุษย์เป็นศูนย์กลางของระบบนิเวศ (Anthropocentric) ที่กำหนดให้ในระบบนิเวศโลกมีมนุษย์และสิ่งมีชีวิตรวมถึงสัตว์อยู่ด้วยกัน โดยมีมนุษย์เป็นศูนย์กลางของระบบนิเวศที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความเฉลียวฉลาดกว่าสิ่งมีชีวิตอื่นในระบบนิเวศเดียวกันนี้ ดังนั้นมนุษย์จึงสามารถนำเอาทรัพยากร และสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศไปใช้ประโยชน์ได้และหากใช้แล้วหมดไปก็สามารถอาศัยความฉลาดคิดค้นวิธีการสร้างขึ้นใหม่ หรือสิ่งมีชีวิตนั้นก็อาจจะฟื้นหรือขยายพันธุ์ขึ้นมาทดแทนได้ แนวคิดนี้สร้างความผิดพลาดให้แก่สิ่งแวดล้อมอย่างมากจนกระทั่งกลายเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน การวิจัยนี้มีความเห็นว่าระบบนิเวศแบบมนุษย์เป็นศูนย์กลางนี้ที่ประเทศไทยและอีกหลายประเทศได้ใช้ในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความผิดพลาดจึงนำมาวิเคราะห์ว่าไม่น่าจะนำมาใช้กับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พร้อมกับนำเอาแนวคิดใหม่ซึ่งเป็นมิติใหม่ด้านสิ่งแวดล้อมคือ แนวคิดระบบนิเวศเป็นศูนย์กลาง (Eco-centric) ที่มองว่าสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศโลกนั้นไม่มีสิ่งใดเหนือกว่ากันแต่ต้องอยู่ร่วมกันในลักษณะของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นมิติใหม่ด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองจึงเป็นแนวคิดของ Eco-centric ที่คนในท้องถิ่นได้ใช้ประโยชน์ก็ต้องมีหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองด้วยในลักษณะของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

8) หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักการที่นำมาใช้เพื่อให้สิทธิแก่ประชาชนที่จะมีส่วนร่วมในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการบริหารที่ต้องการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหรือเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ทุกคนคาดหวังและต้องการ

9) หลักการกระจายอำนาจ

การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นการกระจายอำนาจถือว่าเป็นหลักการสำคัญที่มุ่งให้การจัดระบบการปกครองท้องถิ่นได้กระจายอำนาจการปกครองไปสู่พื้นที่ในระดับย่อย หรือระดับท้องถิ่น และลดบทบาทการควบคุมสั่งการโดยตรงจากส่วนกลางในมิติต่าง ๆ ไปให้ท้องถิ่นดำเนินการเองภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลางเนื่องจากท้องถิ่นนั้นถือว่าเป็นหน่วยปกครองที่อยู่

ใกล้ชิดประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุดดังนั้นในทางบริหารจึงเกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ การดำเนินการกิจของตัวแทน รัฐบาลกลางไปสู่ตัวแทนที่ใกล้ชิดกับสาธารณะคือท้องถิ่นซึ่งเป็นการ บริหารในระดับต่ำกว่าระดับชาติ ที่สามารถตอบสนองความต้องการ และการพัฒนาท้องถิ่นได้มากกว่า ดังนั้น การกระจายอำนาจจึงเกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้เพราะสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นสัตว์ประจำถิ่นที่อยู่ใน พื้นที่ที่ท้องถิ่นจึงเหมาะที่จะให้ท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลคุ้มครองจึงเป็นหลักที่การวิจัยนี้ จะนำมาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้ได้กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

10) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ และพระราชบัญญัติกำหนด แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ตลอดจน พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 ทำให้การจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยการกำกับดูแลแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปรับเปลี่ยนไปและตลอด ทั้งการจัดบริการสาธารณะให้เป็นไปตามมาตรฐานตามที่ประชาชนมุ่งหวังเพื่อคุ้มครองประโยชน์ ของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวมดังนั้น ขอบเขตหน้าที่และ อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ เพราะขอบเขตหน้าที่และอำนาจ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการจัดบริการสาธารณะให้เป็นไปตามมาตรฐานตามที่ ประชาชนมุ่งหวังเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อประโยชน์ของประเทศ เป็นซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นสัตว์ประจำถิ่นที่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นที่อยู่ ภายใต้อาณัติการปกครองดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การได้ศึกษาและวิเคราะห์ขอบเขตหน้าที่ และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสำคัญต่อการให้การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

11) หลักการจัดการ

หลักการจัดการเป็นกระบวนการที่องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายโดยมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลซึ่งประกอบด้วยปัจจัย 4 M คือ (1) คน (Man) ทรัพยากรบุคคลที่ถือได้ว่าเป็น ปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะก่อผลสำเร็จให้กับกิจการได้อย่างมาก ทั้งนี้ในแง่ของปริมาณและคุณภาพ (2) เครื่องจักร (Machine) คือ เครื่องจักร อุปกรณ์ที่จัดหาและซื้ออย่างพิถีพิถัน เพื่อใช้ปฏิบัติงาน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า (3) เงินทุน (Money) นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ให้การสนับสนุน ในการจัดหาทรัพยากรเพื่อหล่อเลี้ยงและเอื้ออำนวยให้กิจกรรมขององค์กรดำเนินไปโดยไม่ติดขัด และ (4) วัสดุสิ่งของ (Material) ถือเป็นปัจจัยที่มีปริมาณและมูลค่าสูงไม่ต่างไปจากปัจจัยตัวอื่น ๆ เพราะวัตถุดิบและสิ่งของเหล่านี้จะต้องมีการจัดหามาใช้ดำเนินการผลิต

ดังนั้น การจัดการจึงเกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ เพราะการจัดการเป็นกระบวนการหนึ่ง ที่องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายได้ จึงเป็นหลักที่การวิจัยนี้จะนำมาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้ได้ กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

12) หลักการจัดการเชิงอนุรักษ์

หลักการจัดการเชิงอนุรักษ์ เป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด ใช้ให้น้อยเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการใช้ให้ยาวนาน และก่อให้เกิด ผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดรวมทั้งต้องมีการกระจายการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างทั่วถึง นอกจากนี้เนื่องด้วยในสภาพปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเสื่อมโทรมมากขึ้น ดังนั้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงมีความหมายรวมไปถึงการพัฒนาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมด้วย ดังนั้น การจัดการเชิงอนุรักษ์จึงเป็นเกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ เพราะการจัดการ เชิงอนุรักษ์เป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงเป็นหลักที่ การวิจัยนี้จะนำมาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้ได้กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

13) หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นหลักการที่ใช้กับการ จัดการสิ่งแวดล้อมที่ได้มาจากรายงานวิจัยเรื่อง อนาคตร่วมกันของพวกเขา (Our Common Future) ที่มีหลักการว่าด้วยการใช้ประโยชน์ทรัพยากรของธรรมชาติของคนรุ่นปัจจุบันที่ต้องมีเหลือให้คน รุ่นอนาคตได้ใช้ประโยชน์เช่นเดียวกับคนรุ่นปัจจุบันจึงเป็นหลักการที่การวิจัยนี้จะนำมาศึกษาและ วิเคราะห์เพื่อชี้ถึงการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองก็เพื่อให้คนรุ่นอนาคตได้รู้จักและได้ใช้ประโยชน์ จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเหมือนคนในรุ่นปัจจุบัน (สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2545)

1.2.2 สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ในปัจจุบันปัญหาการนำเอาสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทยมาพัฒนาเชิงการค้าหรือเชิง พาณิชย์ โดยเฉพาะการนำมาเลี้ยงเพาะพันธุ์เพื่อขยายพันธุ์และส่งขายให้แก่กลุ่มลูกค้าหรือผู้ที่สนใจ ในสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อนำไปเลี้ยง หรือทำเป็นอาหารเพื่อให้อาหารผู้บริโภคที่มีความนิยมบริโภค สัตว์พันธุ์พื้นเมือง นับได้ว่าเป็นสัตว์ที่สร้างรายได้ที่ดีจากการแปรรูปจึงถือได้ว่าในเชิงเศรษฐกิจ สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นแหล่งสร้างรายได้และเพิ่มการเติบโตของเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดีซึ่งการสร้าง รายได้ให้กับผู้เลี้ยงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การผลิตปลูสัตว์เชิงการค้าหรือเชิงพาณิชย์ที่เพิ่ม สูงขึ้น จึงทำให้สัตว์พื้นเมืองเหล่านี้มีการปรับปรุงสายพันธุ์ให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยไม่มีการ พัฒนาสายพันธุ์เดิมให้คงความเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทยที่มีความแข็งแรงโดดเด่นและเป็น เอกลักษณ์ของชาติ นอกจากนี้ยังมีการนำเอาสัตว์พันธุ์พื้นเมืองบางประเภทไปใช้ในเชิงการพนัน ให้ต่อสู้กัน เพื่อให้เกิดการแพ้ชนะ โดยไม่คำนึงถึงความทรมานจากการบาดเจ็บ หรือบางกรณีหากแพ้

ก็จะถูกฆ่าอย่างไร้มนุษยธรรม ปัญหาที่ย่อมส่งผลกระทบต่อสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และที่สำคัญคือไม่มีการคุ้มครองอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนนอกจากนี้ปัญหาการพัฒนาเทคโนโลยี ส่งผลให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่เคยนำมาใช้งานด้านการเกษตร ทำให้ควายหรือกระบือไทยถูกเลี้ยงตามธรรมชาติไม่มีการคุ้มครองและมีการนำไปใช้เป็นอาหาร ทั้ง ๆ ที่เป็นการนำสัตว์พื้นเมืองเหล่านี้มาใช้แรงงานที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวนาไทยปัญหาเช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อการลดจำนวนประชากรสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่นับวันจะสูญสิ้นหมดไปหรือกลายพันธุ์ไปซึ่งในปัจจุบันไม่มีการปราบปราม

การได้ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสัตว์พันธุ์พื้นเมือง จะทำให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นการยืนยันได้ว่าสัตว์พันธุ์พื้นเมืองใกล้จะสูญพันธุ์ไปจากประเทศซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อการสูญเสียเอกลักษณ์ของประเทศอีกอย่างหนึ่ง ดังนั้นการวิจัยจึงมุ่งที่จะใช้กฎหมายเป็นกลไกในการคุ้มครองซึ่งแนวทางนี้สอดคล้องกับกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองขึ้นแต่ก็ไม่ผ่านการพิจารณาที่จะนำเข้าสู่กระบวนการนิติบัญญัติ ดังนั้นการได้วิเคราะห์สภาพการณ์ของปัญหาและผลกระทบของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองจึงจะเป็นการชี้ให้เห็นถึงสภาพการณ์ของปัญหาที่มีจริงและส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง กับปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหาเพื่อเป็นการกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การศึกษาและวิจัย

1.2.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

1) กฎหมายไทย

การคุ้มครองเพื่อการอนุรักษ์ เป็นการปกป้องรักษาเพื่อให้สายพันธุ์ของสัตว์พื้นเมืองยังคงมีอยู่ในขณะเดียวกันก็ยินยอมให้นำไปใช้ประโยชน์ได้โดยการกำหนดมาตรการการส่งเสริมและการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง แม้ในปัจจุบันจะยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง แต่ก็มีกฎหมายบางฉบับที่ให้การคุ้มครองสัตว์ ประกอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีบทบัญญัติในแนวนโยบายแห่งรัฐมาตรา 55 พระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 พระราชบัญญัติโรคระบาด พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559 พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565 พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 กฎหมายเหล่านี้เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับเพื่อการคุ้มครองสัตว์ทั่วไปแต่ก็ยังไม่มีความเฉพาะเพื่อกำหนดมาตรการส่งเสริมและคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพราะจะเป็นการชี้ให้เห็นถึงการส่งเสริมและการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อเป็นการกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การศึกษาและวิจัย

2) กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ

การคุ้มครองสัตว์ไม่ว่าจะเป็นสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ป่านั้นเป็นเรื่องที่หลายประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญจึงได้มีข้อตกลงเป็นกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศของประเทศภาคีสหประชาชาติ ได้แก่ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (Universal Declaration of Animal Rights, 15 October, 1987) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) (Universal Declaration on Animal Welfare, 2000) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปเพื่อคุ้มครองสัตว์ระหว่างการขนส่งระหว่างประเทศ ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) (European Convention for the Protection of Animals during International Transport, 2003) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองปศุสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (European Convention for the Protection of Animals kept for Farming Purposes, 1978) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ที่จะถูกฆ่าเพื่อการบริโภค ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) (European Convention for the Protection of Animals for Slaughter, 1982) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ทดลองและเพื่อใช้งานทางวิทยาศาสตร์ ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) (European Convention for the Protection of Vertebrate Animals used for Experimental and other Scientific Purposes, 1986) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) (European Convention for the Protection of Pet Animals, 1992) อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora: CITES, 1973) ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพราะจะเป็นการชี้ให้เห็นถึงการส่งเสริมและการคุ้มครองสัตว์ที่แม้จะไม่ใช่สัตว์พันธุ์พื้นเมืองแต่ก็สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์เพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง จึงเป็นประเด็นที่จะนำไปสู่การศึกษาและวิจัย

3) กฎหมายต่างประเทศ

มีกฎหมายบางประเทศที่การวิจัยนำมาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทย คือกฎหมายคุ้มครองสัตว์เครือรัฐออสเตรเลีย ได้แก่ พระราชบัญญัติการป้องกันและดูแลสัตว์ ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) (Animal Care & Protection Act, 2001) พระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545) (Animal Welfare Act, 2002) และพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529)

(Prevention of Cruelty to Animal Act, 1986) กฎหมายคุ้มครองสัตว์สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ พระราชบัญญัติการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) (The Animal Welfare Act, 1988) กฎหมายคุ้มครองสัตว์ประเทศญี่ปุ่น พระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์และการจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (Act on Welfare and Management Animals, 1973) กฎหมายคุ้มครองสัตว์สหรัฐอเมริกาพระราชบัญญัติการดูแลสัตว์อย่างมีมนุษยธรรม ค.ศ. 1829 (พ.ศ. 2372) (Humane Care for Animals Act, 1829) และมลรัฐมินนิโซตาบัญญัติในระเบียบตำรวจ หมวด 343 ว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 2021 (พ.ศ. 2564) (Police Regulations Chapter 343 Prevention of Cruelty to Animals, 2021)

กฎหมายของทั้งสี่ประเทศดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองชีวิตและความเป็นอยู่ของสัตว์บนพื้นฐานแห่งความรับผิดชอบของมนุษย์ต่อเพื่อนร่วมโลก ซึ่งมนุษย์จะกระทำการใดให้สัตว์ต้องได้รับความทุกข์ทรมานและก่อให้เกิดความเจ็บปวด โดยปราศจากเหตุผลอันควรไม่ได้ ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพราะจะนำไปสู่การศึกษาและวิจัย

4) โครงสร้างองค์ประกอบกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เป็นการศึกษาวิเคราะห์แนวทางที่จะให้ได้มาซึ่งระบบกฎหมายการส่งเสริมและการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันและอนาคต โดยมีโครงสร้างของกฎหมายที่กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ประกอบด้วยบทบัญญัติทั่วไป คณะกรรมการส่งเสริมและคุ้มครองพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองการส่งเสริมและคุ้มครองพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมและคุ้มครองพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองการขอใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง พนักงานเจ้าหน้าที่และบทลงโทษ

5) การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เป็นการนำเอาข้อค้นพบที่เป็นคำตอบของการวิจัยไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ซึ่งจะเป็นผลผลิตของงานวิจัยนี้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิจัย ปรัชญากฎหมาย แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ สภาพการณ์แห่งปัญหาและผลกระทบของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายไทย กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

4. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นสำคัญที่นำไปสู่โครงสร้างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

5. เพื่อจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ประกอบด้วย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยกำหนดประเด็นเนื้อหาในการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การจัดทำ “กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” เนื้อหาที่จะวิจัยจะครอบคลุมในประเด็นดังต่อไปนี้
ปรัชญากฎหมายแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

3.1.1 ปรัชญากฎหมาย

- 1) ปรัชญากฎหมายธรรมชาติ
- 2) ปรัชญากฎหมายบ้านเมือง

3.1.2 แนวคิด

- 1) แนวคิดการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- 2) แนวคิดการอนุรักษ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- 3) แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์
- 4) แนวคิดสิทธิในสิ่งแวดล้อม

3.1.3 ทฤษฎี

- 1) ทฤษฎีรัฐและอำนาจรัฐ

3.1.4 หลักการ

- 1) หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 2) หลักการกระจายอำนาจ
- 3) หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.1.5 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง

- 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แนวนโยบายแห่งรัฐ

- 2) พระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509
- 3) พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533
- 4) พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535
- 5) พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545
- 6) พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557
- 7) พระราชบัญญัติโรคระบาด พ.ศ. 2558
- 8) พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558
- 9) พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559
- 10) พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565
- 11) พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565
- 12) พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558

3.1.6 กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ

- 1) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (Universal Declaration of Animal Rights, 1978)
- 2) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) (Universal Declaration on Animal Welfare (UDAW), 2000)
- 3) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปเพื่อคุ้มครองสัตว์ระหว่างการขนส่งระหว่างประเทศ ค.ศ. 1968 (พ.ศ. 2511) (European Convention for the Protection of Animals during International Transport, 1968)
- 4) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองปศุสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (European Convention for the Protection of Animals kept for Farming Purposes, 1978)
- 5) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ที่จะถูกฆ่าเพื่อการบริโภค ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) (European Convention for the Protection of Animals for Slaughter, 1982)
- 6) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ทดลองและที่ใช้ในทางวิทยาศาสตร์ ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) (European Convention for the Protection of Vertebrate Animals used for Experimental and other Scientific Purposes, 1986)
- 7) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) (European Convention for the Protection of Pet Animals, 1992)

8) อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, 1973)

3.1.7 กฎหมายต่างประเทศ

1) เครือรัฐออสเตรเลีย

(1) พระราชบัญญัติการป้องกันและดูแลสัตว์ ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) (Animal Care & Protection Act, 2001)

(2) พระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545) (Animal Welfare Act 2002)

(3) พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) (Prevention of Cruelty to Animal Act, 1986)

2) สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

(1) รั้งบัญญัติการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) (The Animal Welfare Act, 1988)

3) ประเทศญี่ปุ่น

(1) พระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์และการจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (Act on Welfare and Management Animals, 1973)

4) สหรัฐอเมริกา

(1) รั้งบัญญัติการดูแลสัตว์อย่างมีมนุษยธรรม ค.ศ. 1829 (พ.ศ. 2372) (Humane Care for Animals Act, 1829)

(2) รัฐมินนิโซตาบัญญัติในระเบียบตำรวจ หมวด 343 ว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 2021 (พ.ศ. 2564) (Police Regulations Chapter 343 Prevention of Cruelty to Animals, 2021)

3.1.8 ประเด็นศึกษา

1) ปรัชญากฎหมาย แนวคิดทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

2) สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

3) กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและคุ้มครองสัตว์

4) กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและคุ้มครองสัตว์

5) กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและคุ้มครองสัตว์

- 6) แนวทางการส่งเสริมและคุ้มครองสัตว์พื้นเมืองของประเทศไทย
- 7) โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง

3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรซึ่งจะเป็นแหล่งการให้ข้อมูลตามวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนด ประกอบด้วย

- 1) ข้าราชการ นักวิชาการของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดที่เกี่ยวข้องกับสัตว์พื้นเมือง
- 2) นักวิชาการด้านสิทธิและเสรีภาพสัตว์พื้นเมือง
- 3) เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์พื้นเมือง
- 4) นักกฎหมายหรือผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายเกี่ยวกับรูปแบบการเลี้ยงสัตว์พื้นเมือง

3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ กรมปศุสัตว์ กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานปศุสัตว์จังหวัดที่มีสัตว์พื้นเมือง เช่น หนองบัวลำภู นนทบุรี สมุทรปราการ

4. กรอบแนวคิด และสมมติฐานการวิจัย

4.1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

สัตว์พื้นเมืองเป็นสัตว์ท้องถิ่นไทยที่มีลักษณะเฉพาะ โดดเด่นแสดงที่มีสายพันธุ์ที่สวยงามแข็งแรง และเป็นนักสู้ แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทยในชนบท ซึ่งในปัจจุบันมีปัญหาลดน้อยลง การถูกรุกรานจากสัตว์ต่างถิ่น และการขยายพันธุ์เชิงการค้าที่ส่งผลกระทบต่อการกลายพันธุ์เนื่องจากการไม่มีกฎหมายคุ้มครองสัตว์พื้นเมืองไทย โดยที่การคุ้มครองสัตว์พื้นเมืองไทยจะต้องมีกฎหมายเฉพาะที่การวิจัยจะจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบ โดยใช้ปรัชญากฎหมาย แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์กฎหมายไทย กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ จะทำให้ได้คำตอบที่นำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบเพื่อการคุ้มครองสัตว์พื้นเมืองไทย ที่จะส่งผลให้สัตว์พื้นเมืองไทยได้รับการคุ้มครองที่เป็นรูปธรรมชัดเจนทำให้สามารถที่จะคงรักษาให้เป็นสัตว์ที่เป็นเอกลักษณ์และวิถีชีวิตของคนไทยในท้องถิ่นให้คงมีอยู่ (ดูภาพประกอบที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย)

**ปัญหาและผลกระทบจากการ
คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง**

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- สัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทยจะได้รับการคุ้มครองให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ
- มีมาตรการ คุ้มครองที่ชัดเจนกำหนดขอบเขตแห่งบทบาท อำนาจหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในการ คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- ประชาชนมีแนวทางในการมีส่วนร่วมคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- มีกฎหมายว่าด้วยการ คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่จะเป็นต้นแบบสำหรับการจัดทำเป็นกฎหมายต่อไป

โครงสร้างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

- (1) คำนิยาม
- (2) คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (3) การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (4) การขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และขออนุญาตการให้ใบอนุญาต
- (5) พนักงานเจ้าหน้าที่
- (6) บทกำหนดโทษ

ปรัชญากฎหมาย แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้อง

ปรัชญา- ปรัชญากฎหมายธรรมชาติ/ - ปรัชญากฎหมายบ้านเมือง/ - ปรัชญา มิติใหม่โลกทัศน์สิ่งแวดล้อม

แนวคิด- แนวคิดการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง/ -แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง/ - แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์

ทฤษฎี- ทฤษฎีรัฐและอำนาจรัฐ

หลักการ- หลักสิทธิในสิ่งแวดล้อม/ -หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน/ - หลักการกระจายอำนาจ/ - หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

กฎหมายไทย-รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
 แนวนวน โขบายแห่งรัฐมาตรา 55พระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509
 พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557พระราชบัญญัติโรคระบาด พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558พระราชบัญญัติ ควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559 พระราชบัญญัติวิชาชีพ การสัตวบาล พ.ศ. 2565 พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยพ.ศ. 2565 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558

กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ-ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ ค.ศ. 1978 (Universal Declaration of Animal Rights, 1978) -ปฏิญญาสากลว่าด้วย สวัสดิภาพ สัตว์ ค.ศ. 2000(Universal Declaration on Animal Welfare (UDAW), 2000)-อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปเพื่อคุ้มครองสัตว์ระหว่างกรรชนส่งระหว่าง ประเทศค.ศ. 1968 (European Convention for the Protection of Animals during International Transport, 1968)-อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองปศุ สัตว์ ค .ศ. 1978 (E;Nuropean Convention for the Protection of Animals kept for Farming Purposes, 1978) -อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ที่จะ ถูกฆ่าเพื่อการบริโภค ค.ศ. 1982 (European Convention for the Protection of Animals for Slaughter, 1982)-อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ทดลอง และที่ใช้ในทางวิทยาศาสตร์ ค.ศ. 1986 (European Convention for the Protection of Vertebrate Animals used for Experimental and other Scientific Purposes, 1986)- อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง ค.ศ. 1992(European Convention for the Protection of Pet Animals, 1992)- อนุสัญญาว่าด้วยการกระทำความผิดระหว่าง ประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ค.ศ. 1973 (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, 1973)

กฎหมายต่างประเทศ -กฎหมายคุ้มครองสัตว์เครือรัฐออสเตรเลีย- พระราชบัญญัติ การ ป้องกันและดูแลสัตว์ ค.ศ. 2001 (Animal Care & Protection Act, 2001)- พระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2002 (Animal Welfare Act, 2002)- พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 1986 (Prevention of Cruelty to Animal Act 1986) - **กฎหมายคุ้มครองสัตว์สาธารณรัฐฟิลิปปินส์**-รัฐบัญญัติการ จัด สวัสดิภาพ สัตว์ ค.ศ. 1988 (The Animal Welfare Act, 1988)- **กฎหมาย คุ้มครองสัตว์ประเทศญี่ปุ่น**- พระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์และการจัดการ สัตว์ค.ศ. 1973 (Act on Welfare and Management Animals 1973)- **กฎหมายคุ้มครอง สัตว์สหรัฐอเมริกา** - รัฐบัญญัติการดูแลสัตว์อย่างมีมนุษยธรรม ค.ศ. 1829 (พ.ศ. 2372) (Humane Care for Animals Act,1829)- รัฐมินนิ โซตาบัญญัติในระเบียบ บัตรจาง หมวด 343 ว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 2021 (Police Regulations. Chapter 343 Prevention of Cruelty to Animals, 2021)

ภาพประกอบที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4.2 สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis)

สมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ คือ

“ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ทำให้เป็นปัญหาต่อการถูกทำลายให้สูญพันธุ์หรือกลายพันธุ์จนอาจกระทบต่อความเป็นเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตชนบทไทยได้ การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยกรมกสิกรรมเฉพาะที่มีโครงสร้างกฎหมายประกอบด้วย คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองการขอใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองการให้ใบอนุญาต พนักงานเจ้าหน้าที่ และบทกำหนดโทษ จะทำให้ปัญหาและผลกระทบที่สัตว์พันธุ์พื้นเมืองได้รับลดน้อยหรือหมดไปได้”

5. คำถามการวิจัย

การวิจัยกำหนดประเด็นคำถามวิจัย ดังนี้

1. สัตว์พันธุ์พื้นเมือง หมายถึงสัตว์ประเภทใด
2. สัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีความสำคัญอย่างไรต่อประเทศ
3. ปัญหาของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองส่งผลกระทบต่ออะไรบ้าง
4. เพราะเหตุใดจึงต้องส่งเสริมและคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
5. ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ อะไรที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์
6. กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์มีอะไรบ้าง และมีบทบัญญัติอย่างไร
7. กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์มีอะไรบ้าง และมีบทบัญญัติอย่างไร
8. กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์มีประเทศใดบ้าง และมีบทบัญญัติอย่างไร
9. มาตรการอะไรบ้างที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมและคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
10. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมและคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีวิธีการและมาตรการอย่างไรบ้าง
11. หน่วยงานของรัฐที่จะทำหน้าที่และอำนาจในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นหน่วยงานใดบ้าง
12. โครงสร้างของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองประกอบด้วยอะไรบ้าง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัย คือ การได้กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมและการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง คาดว่าจะเป็นประโยชน์ ดังนี้

- 1) สัตว์พันธุ์พื้นเมืองได้รับการคุ้มครองทำให้ไม่สูญพันธุ์ และรักษาสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่แสดงถึงเอกลักษณ์ ประเพณีและวัฒนธรรมของ วิถีชีวิตของคนไทย
- 2) มีมาตรการ คุ้มครองที่ชัดเจนกำหนดขอบเขตแห่งบทบาท อำนาจหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่ภาครัฐในการ คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- 3) ประชาชนมีแนวทางในการมีส่วนร่วมคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- 4) มีกฎหมายว่าด้วยการ คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่จะเป็นต้นแบบสำหรับการจัดทำเป็นกฎหมายต่อไป

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่มีความหมายเฉพาะสำหรับการวิจัย ประกอบด้วย

สัตว์พันธุ์พื้นเมือง หมายความว่า สัตว์พื้นเมืองดั้งเดิมเฉพาะถิ่นที่มีพันธุกรรม และลักษณะทางสรีรศาสตร์เฉพาะท้องถิ่นนั้นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นและพื้นเมืองของไทย และได้ขึ้นทะเบียนเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองทั้งนี้ไม่รวมถึงสัตว์ป่า ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

สัตว์พันธุ์ต่างถิ่น หมายความว่า สัตว์พันธุ์ที่ไม่ได้มีถิ่นกำเนิดในราชอาณาจักรไทย และนำเข้ามาในราชอาณาจักรไทย

การคุ้มครอง หมายความว่า การส่งเสริมและอนุรักษ์ ดูแลรักษาให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองคงสายพันธุ์เดิม และนำไปใช้ประโยชน์ที่ไม่ทำให้เกิดการกลายพันธุ์หรือทำลายพันธุ์

การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง หมายความว่า มาตรการและวิธีการที่จะทำให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

การอนุรักษ์ หมายความว่า การคุ้มครอง ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองคงสายพันธุ์เดิมให้การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

สิทธิประโยชน์ หมายความว่า ประโยชน์ต่าง ๆ ที่ผู้ได้รับใบอนุญาตพึงได้รับตามกฎหมาย

หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายความว่า การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ในสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยการใช้วิธีการจัดการเพื่อให้คงมีอยู่และใช้ประโยชน์ได้จนถึงรุ่นอนาคต

คณะกรรมการ หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า เจ้าหน้าที่ที่ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้งให้ทำหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามกฎหมายนี้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายความว่า เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

นายทะเบียน หมายความว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำหน้าที่เป็นนายทะเบียน

ผู้อนุญาต หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่และอำนาจในการให้อนุญาติการใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์ทางการค้าหรือผู้ได้รับใบอนุญาตใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งมิใช่เพื่อประโยชน์ทางการค้า แล้วแต่กรณี

ผู้รับใบอนุญาต หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์ทางการค้าหรือผู้ได้รับใบอนุญาตใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งมิใช่เพื่อประโยชน์ทางการค้า แล้วแต่กรณี

สวัสดิภาพสัตว์ หมายความว่า การคุ้มครองการดูแลรักษาสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

เชิงการค้า หมายความว่า การนำสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไปใช้ประโยชน์ในเชิงการค้าโดยการแสวงหากำไร

ประชาชน หมายความว่า ประชาชนผู้เลี้ยงหรือครอบครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

อธิบดี หมายความว่า อธิบดีกรมปศุสัตว์

รัฐมนตรี หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมเป็นกระบวนการหนึ่งของวิธีวิทยาการวิจัยที่เป็นการวิจัยเอกสาร เพื่อนำข้อมูลจากวรรณกรรมในรูปของเอกสารมาประกอบการวิเคราะห์ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัยถึงการส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมืองในท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำเป็นข้อบังคับทางกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง ดังนั้นการทบทวนวรรณกรรม จึงกำหนดเป็นแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสัตว์พื้นเมืองเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

1. ปรัชญากฎหมาย แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้อง

การคุ้มครองสัตว์พื้นเมืองอยู่ภายใต้หลักการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ในสัตว์พื้นเมืองที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการสูญพันธุ์หรือกลายพันธุ์ แต่ให้สัตว์พื้นเมืองคงมีอยู่ชั่วลูกชั่วหลานตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้น การทบทวนวรรณกรรมจึงนำเอาปรัชญากฎหมาย แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบที่จะนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พื้นเมืองโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ปรัชญากฎหมายธรรมชาติ

กฎเกณฑ์ธรรมชาติมีความสำคัญในการดำรงชีวิตอย่างเป็นธรรมชาติและมีเหตุผลดังที่รองศาสตราจารย์สมยศ เชื้อไทย (2561, หน้า 88) กล่าวว่า ความเป็นอิสระความเป็นเสรีและความรู้สึกและความสงบสันติ ซึ่งหมายถึง “ธรรมชาตินิยม” ซึ่งต้องมีความเสมอภาค โดยไม่จำกัดชาติหรือเผ่าพันธุ์แนวคิดนี้สอนให้มนุษย์ยอมรับเรื่องความเสมอภาคของมนุษย์เป็นปรัชญาสากลนิยม (Cosmopolitan Philosophy) แต่โดยเหตุที่มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ร่วมกันจึงต้องมีกฎเกณฑ์และกติกาให้มนุษย์อยู่ภายในกรอบที่กำหนดไว้ (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2556, หน้า 22) กฎเกณฑ์มีไว้สำหรับมนุษย์จะต้องปฏิบัติเป็นกฎหมายหรือความเป็นกฎเกณฑ์อย่างแท้จริง (True Law) ภายใต้สิทธิของตน (หยุด แสงอุทัย, 2523 และ สมยศ เชื้อไทย, 2561, หน้า 171) กฎเกณฑ์นี้เป็นอำนาจที่กฎหมายให้แก่บุคคลโดยมีเจตจำนง (Willensmacht) ว่าต้องเสมอภาคตามกฎเกณฑ์

ในสังคมที่มนุษย์เป็นผู้กำหนดขึ้นและต้องเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม ดังนั้นมนุษย์ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเหมือน ๆ กัน หากผู้ใดทำผิดหรือฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ต้องถูกลงโทษ จากการศึกษาที่มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมย่อมก่อให้เกิดความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ทางกฎหมายที่เรียกว่า นิติสัมพันธ์และมีความขัดแย้งกันการกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามจึงเรียกว่า “กฎหมาย (Le Droit)” ซึ่ง ศาสตราจารย์ ดร. เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์ (2561, หน้า 297) ได้อธิบายว่า “กฎเกณฑ์แห่งกฎหมาย (Le Regle de Droit)” “กฎเกณฑ์ทางศีลธรรม (Les Regles de Morale)” และ “จารีตประเพณี (La Coutume)” เป็นสิ่งที่กำหนดถึงความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นการบังคับซึ่งถึงลักษณะความเป็น “สังคมอารยะ (La Societ  Civilise)” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโดยให้กฎหมายเป็นความตกลงทั่วไป (Le Consensus) ซึ่งก็หมายความว่ากฎหมายเป็นความตกลงและการต่อต้านการคัดค้านหรือการขัดแย้งที่มีต่อบทบัญญัติของกฎหมายและมีลักษณะเป็นการทั่วไป (La Généralité) กฎหมายเป็นการเรียกร้องถึงความเสมอภาคโดย ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์ (2561, หน้า 297) ได้กล่าวไว้เช่นเดียวกับศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี เกษมทรัพย์ (2560, หน้า 141) ซึ่งได้อธิบายตามแนวคิดอริสโตเติล ว่าความยุติธรรมแบ่งออกเป็นความยุติธรรมตามธรรมชาติ (Natural Justice) กับความยุติธรรมที่มนุษย์สมมุติขึ้น (Conventional Justice) ดังนั้นความยุติธรรม จึงหมายถึง ความเป็นมาตรการที่มนุษย์ตกลงกำหนดขึ้นเพื่อขจัดข้อพิพาท ซึ่งเป็นหลักการและเหตุผลที่สากลยอมรับ

จากหลัก “กฎหมาย” และ “กฎเกณฑ์แห่งกฎหมาย” ผู้เขียนได้ศึกษาในความหมายของ “ปรัชญา (Philosophy)” ซึ่งเป็นศาสตร์เกี่ยวกับการหาความรู้จากเหตุการณ์ตามหลักเหตุผลโดยนักคณิตศาสตร์ชาวกรีกโบราณ คือ พีธาโกรัส (Pythagoras) (สมยศ เชื้อไทย, 2561, หน้า 61) มีแนวคิดการศึกษาปรัชญาก็คือการค้นคว้าจากรากฐานของสถานะและเนื้อหาเมื่อพิจารณาถึงความหมายของปรัชญา (Meanings of Philosophy) ซึ่งภาษาสันสกฤต แบ่งออกเป็น 2 คำ คือ คำว่า “ประเสริฐ” และคำว่า “เข้าใจ” เมื่อนำมารวมกันแล้ว คำว่า “ปรัชญา” แปลว่า “ความรู้อันประเสริฐ” ซึ่งเป็นหลักวิชาแห่งความรู้และความจริง ส่วนคำว่า “นิติปรัชญา” คือ การคิดกฎหมายอย่างปรัชญา (To think of Law Philosophically) ซึ่ง ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี เกษมทรัพย์ (2560, หน้า 65) ได้อธิบายว่า ต้องเป็นการคิดอย่างไรให้หลักเหตุผลโดยพิจารณาจากตัวกฎหมาย คำว่า “กฎหมาย” แยกอธิบายความได้เป็น 2 ความหมาย คือ คำว่า “กฎหมาย” เป็นคำสั่งขึ้นอยู่กับ “เจตจำนง (Will)” และคำว่า “ตามจิตใจกำหนด” ซึ่งเป็นสาระสำคัญของกฎหมาย คือ “เจตจำนง (Will)” จากแนวคิดสำนักกฎหมายบ้านเมือง (Legal Positivism) ศาสตราจารย์ ดร. ปรีดี เกษมทรัพย์ (2560, หน้า 330) อธิบายไว้ว่า นักกฎหมายบ้านเมืองคนสำคัญ (John Austin) ซึ่งเป็นผู้สอนวิชา Juris-Prudence ของสหราชอาณาจักรให้ความหมายคำว่า “กฎหมายคือคำสั่งรัฐาธิปัตย์” รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2556,

หน้า 25) และ ศาสตราจารย์ พิเศษ ดร.ชาอุษัย แสงศักดิ์ (2558, หน้า 47) เป็นกฎหมายตามธรรมชาติที่เป็นแบบแผนไม่ขึ้นอยู่กับเจตจำนงของบุคคลหนึ่งบุคคลคนใดแต่เป็นเหตุเป็นผลโดยธรรมชาติ ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์ (2558, หน้า 418) คำว่า “เหตุผล (Ration)” ตามแนวคิดของสำนักกฎหมายธรรมชาติหรือสำนักธรรมชาตินิยม (Natural Law School)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนสรุปได้ว่ากฎเกณฑ์ธรรมชาติเป็นกฎเกณฑ์ในการดำรงชีวิตมนุษย์ตามธรรมชาตินิยมด้วยความเสมอภาคและด้วยความยุติธรรม โดยไม่จำกัดชาติหรือเผ่าพันธุ์สากลของกฎหมายตามแนวคิดปรัชญาซึ่งหมายถึงกฎหมายที่เป็นกติกายให้มนุษย์มีพฤติกรรมภายในกรอบที่สังคมกำหนดไว้ภายใต้สิทธิและหน้าที่ ดังนั้นสังคมจึงต้องมีกรอบกติกาที่เรียกว่า “กฎหมาย” ซึ่งกฎหมายคือคำสั่งรัฐาธิปไตย เป็นเจตจำนงอย่างเป็นทางการเป็นเหตุเป็นผลด้วยความยุติธรรม

กฎหมายธรรมชาติเริ่มต้นมาตั้งแต่สมัยกรีก ดังจะเห็นได้จากบทละครของโซโฟคลีส (Sophocles) เรื่องแอนติโกนี (Antigone) ซึ่งแต่งขึ้นในสมัยกรีกเพื่อประชดสังคมและพรรณาคำคิดเห็นทางกฎหมายและการเมืองของปรัชญาเมธีในสมัยนั้นแนวความคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาติ (Natural Law) เป็นผลพลอยได้จากแนวเรื่องสิทธิธรรมชาติความคิด (Natural Right) ปรัชญาเมธีในอดีตคิดค้นและอ่านเรื่องสิทธิธรรมชาติขึ้นเพื่ออ้างชัยชนะหรือสถานะที่เหนือกว่าสิทธิตามกฎหมาย เช่น กฎหมายให้สิทธิเสรีภาพในระดับหนึ่ง แต่ปรัชญาเมธีกลับเห็นว่าสิทธิเสรีภาพในระดับนี้น้อยเกินไปจึงต้องอ้าง “สิทธิธรรมชาติ” ซึ่งกล่าวว่าเกิดขึ้นและมีอยู่ตามธรรมชาติ กล่าวคือ เกิดเองมีมาเอง โดยไม่มีผู้ใดสร้างขึ้นและไม่ว่ามนุษย์จะไปเกิดที่ใด เวลาใด สิทธิดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่เป็นนิรันดร์ ครั้นนานเข้าเมื่อสิทธิธรรมชาติได้มีหน้าที่ตามธรรมชาติและคุณค่าต่าง ๆ ตามธรรมชาติเกิดขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นสาระของกฎหมายธรรมชาติ

กฎหมายธรรมชาติได้ก่อตัวเป็นรูปร่างสำคัญ โดยปรัชญาเมธีกรีก ชื่อ เฮราคลิตุส (Heraclitus) ผู้เป็นเจ้าของคำกล่าวอันเลื่องลือว่า “มนุษย์ไม่อาจกระโดดลงสู่กระแสน้ำได้สองครั้ง” เมธีผู้นี้ได้พยายามค้นหาสิ่งที่จะเกี่ยวกับธรรมชาติ โดยเฉพาะความจริงเกี่ยวกับแก่นสารของชีวิต ซึ่งเขาพบว่าธรรมชาติ คือ ความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง แก่นสารของชีวิตคือธรรมชาติ และแก่นสารของชีวิตนั้นเป็นสิ่งที่อยู่ในธรรมชาติ ซึ่งประกอบด้วยจุดหมายปลายทาง ระเบียบและเหตุผลอันแน่นอน ซึ่งไม่อาจผันแปรได้นับเป็นการยืนยันว่ากฎเกณฑ์ ซึ่งใช้เป็นตัวควบคุม “แก่นสารของชีวิต” นั้นย่อมปรากฏอยู่แล้วในธรรมชาติ มิได้เกิดขึ้นจากการบัญญัติหรือเจตจำนงของมนุษย์ผู้มีอำนาจคนใด โดยเป็นกฎเกณฑ์ที่เป็นภววิสัย (Objective) หรือเป็นจริงอยู่เองโดยธรรมชาติซึ่งอยู่นอกหรืออยู่เหนือโครงสร้างอำนาจรัฐ (จุฬาพัฒน์ กิริติภูมิธรรม และสุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2562, หน้า 4-6)

สำหรับนักปรัชญาสำนักกฎหมายธรรมชาตินิยมใหม่ คือ ลอน ลูวัวร์ ฟูลเลอร์ (Lon Luvois Fuller) 1902- 1978 AD) ตามที่ศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และคณะ (2565, หน้า 65-66)

กล่าวว่ กฎหมายมีความสัมพันธ์กับหลักจริยธรรม โดยมีองค์ประกอบของ “หลักจริยธรรมภายใน (Inner morality)” หมายถึง ระบบกฎหมายมีวัตถุประสงค์โดยเฉพาะที่จะทำให้อุติกรรมของคนอยู่ภายใต้บังคับของกฎเกณฑ์ที่เป็นระบบ Fuller อธิบายถึงกระบวนการสร้างกฎหมายที่ยึดหลักศีลธรรมโดยไม่เน้นถึงเนื้อหาสาระของกฎหมาย โดยจำแนกจริยธรรมภายในกฎหมายในเชิงกระบวนการ 8 หลักการ คือ

1) กฎหมายจะต้องมีลักษณะทั่วไปใช้ได้เป็นการทั่วไป (Generality) ในฐานะที่เป็นหลักเกณฑ์ซึ่งใช้เป็นหลักชี้้นำการกระทำต่าง ๆ

2) มีการประกาศใช้ (Promulgation) มีการเผยแพร่กฎเกณฑ์แก่สาธารณะหรืออย่างน้อยก็ต่อบุคคลทุกคนที่อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์นี้

3) ไม่มีผลย้อนหลัง (Non-retroactivity) เป็นหลักเกณฑ์ต้องไม่มีผลย้อนหลัง

4) มีความชัดเจน (Clarity) หลักเกณฑ์ต้องมีลักษณะชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ

5) ไม่ขัดแย้งในตัวเอง (Non-contradiction) หลักเกณฑ์จะต้องไม่ขัดแย้งกัน

6) สามารถปฏิบัติตามได้ (Possibility of compliance) กฎเกณฑ์จะต้องไม่เป็นการกำหนดในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้

7) มีความคงที่ (Constancy) กฎเกณฑ์จะต้องมีความมั่นคง แน่นนอน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยเกินไป

8) มีความสอดคล้องกันระหว่างกฎที่ประกาศใช้กับการดำเนินการของเจ้าพนักงาน (Congruence between declared rule and official action)

หลักเกณฑ์ทั้ง 8 ข้อนี้ก็คือ หลักนิติธรรม (Rule of Law) เมื่อใดระบบมีความขัดแย้งกับหลักข้อใดข้อหนึ่งหรือทำได้ไม่ดีพอเมื่อเทียบกับหลักนี้มากกว่า 1 ข้อขึ้นไป ก็ไม่อาจกล่าวได้ว่าชุมชนนั้นมี “กฎหมาย” และหลัก 8 ข้อที่เป็นกระบวนการในการตรากฎหมายให้สัมฤทธิ์ผลมากกว่า เพื่อให้เป็นกฎหมายที่เป็นเครื่องมือหรือกลไกในการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ให้ได้รับความพึงพอใจจึงต้องนำเอาหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมเข้ามาเพื่อให้เกิดการยอมรับกฎหมายนั้น

การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองถือได้ว่าเป็นการนำเอาหลักหลักจริยธรรมภายใน (Inner morality) ของ Fuller มากำหนดเป็นกฎเกณฑ์เพื่อให้มนุษย์หมายถึงคนเลี้ยง คนใช้ประโยชน์ได้คำนึงถึงความมีจริยธรรมต่อสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ และหลัก 8 ข้อที่เป็นกระบวนการในการตรากฎหมายให้สัมฤทธิ์ผลจึงได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

1.2 ปรัชญากฎหมายบ้านเมือง

ปรัชญาของสำนักกฎหมายบ้านเมือง คือ ความสำคัญของประชาชนเป็นหลักการใหญ่ที่ทำให้ฝ่ายบ้านเมืองสามารถที่จะสร้างกฎหมายเพื่อความสงบสุขของประชาชน ดังนั้นจึงมีปรัชญาตามที่ ศาสตราจารย์ ดร. สุนีย์ มัลลิกะมาสย์ และคณะ (2565, หน้า 89-91) กล่าวว่า กฎหมายที่ออกโดย “รัฐชาติปิตัย” คือผู้มีอำนาจสูงสุด ตามที่ Austin อธิบายว่า “กฎหมาย คือ คำสั่ง คำบัญชาของรัฐชาติปิตัยจะมีการลงโทษกับบุคคลที่ไม่เชื่อฟังคำสั่ง” โดยที่ความยุติธรรม (Justice) ของสำนักนี้ก็คือ ความถูกต้องตามกฎหมาย (Legality) (Justice according to law) แนวคิดของสำนักปรัชญากฎหมายบ้านเมืองแตกต่างกับสำนักกฎหมายธรรมชาติ คือ ปรัชญากฎหมายบ้านเมือง ถือว่าคุณธรรมและจริยธรรมไม่มีอยู่ในกฎหมายจริง กฎหมายที่จะมีความสมบูรณ์มีความแน่นอนใช้บังคับได้จริงจะต้องเป็นกฎหมายที่ออกโดยรัฐชาติปิตัย และความเป็นกฎหมายจะต้องมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ อธิปไตยทางการเมือง (Political sovereign) คำสั่งของผู้มีอำนาจ (Command) และ การบังคับใช้หรือบทลงโทษ (Sanction) ทั้งนี้เพราะอธิปไตยเป็นฐานแห่งอำนาจที่จะออกหลักเกณฑ์ที่เป็นคำสั่ง คำบัญชาสำหรับสังคมที่จะต้องปฏิบัติตาม และต้องมีการประกาศให้เกิดการรับรู้หลักเกณฑ์นั้นต้องเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น พระราชบัญญัติ หรือเป็นกฎหมายจารีตประเพณีในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law เช่น สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกาที่กฎหมายอาจมาจากคำพิพากษาของศาล (Judge made Law) ก็ได้

จอห์น ออสติน (John Austin ค.ศ. 1790-1859) (พ.ศ. 2333-2402) นักปรัชญาชาวอังกฤษ กล่าวว่า “กฎหมายคือคำสั่งของรัฐชาติปิตัย” การที่กฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษร เนื่องจากมีความชัดเจน แน่นนอนและสามารถใช้ยืนยันได้ ในขณะที่กฎหมายธรรมชาติถือว่ามิใช่กฎหมาย เพราะมิได้ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรและไม่อยู่เหนือกว่ากฎหมายบ้านเมือง (เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, 2563, หน้า 56)

1.3 แนวคิดการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

สิทธิของสัตว์ (Animal Rights)

สัตว์เป็นผู้ทรงสิทธิในฐานะของสิ่งมีชีวิตอีกเผ่าพันธุ์หนึ่ง ซึ่งมนุษย์จำเป็นต้องเคารพแนวคิดแบบ “สิทธิของสัตว์ (Animal right)” นั้นเริ่มต้นมาจากการต่อต้านแนวคิดแบบ “เผ่าพันธุ์นิยม (Speciesism)” ที่เชื่อว่ามนุษย์มีความหลงใหลในเผ่าพันธุ์ตัวเองว่าเหนือกว่าเผ่าพันธุ์อื่น ๆ และถือว่าเผ่าพันธุ์มนุษย์สามารถปฏิบัติต่อเผ่าพันธุ์อื่นอย่างไรก็ได้เพราะมนุษย์มีอำนาจและเจตจำนงที่จะทำเช่นนั้น (ธันวรัตน์ โรจนโรวรรณ, 2551, หน้า 1)

ปีเตอร์ซิงเกอร์ (Peter Singer) นักคิดแนวสิทธิสัตว์ กล่าวไว้ว่า “เผ่าพันธุ์นิยม คือ อคติหรือทำที่ที่เอนเอียงสู่ผลประโยชน์ของสมาชิกในเผ่าพันธุ์ตนเอง และต่อต้านผลประโยชน์ของ

เผ่าพันธุ์อื่น” เผ่าพันธุ์นิยมสนับสนุนความเห็นที่ว่า มนุษย์ต่างจากเผ่าพันธุ์อื่นทั้งหลายทั้งปวง และความแตกต่างนั้นสำคัญและเป็นตัวชี้ขาดอย่างเบ็ดเสร็จเกี่ยวกับลักษณะของเราและของสัตว์อื่น เมื่อมนุษย์ถูกรอบงำโดยแนวคิดแบบเผ่าพันธุ์นิยม มนุษย์จึงถือเอาว่าเผ่าพันธุ์ของตนนั้นสำคัญยิ่งกว่าสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ทั้งหมด และปฏิบัติต่อสิ่งอื่นอย่างไม่ใส่ใจและไม่ให้คุณค่าเผ่าพันธุ์นิยมสนับสนุนให้มนุษย์ถือสัตว์อื่นว่าเป็นวัตถุ เพื่อการใช้งาน การทารุณ หรือเพื่อความบันเทิงของมนุษย์ โดยไม่แยแสสนใจต่อความทุกข์และความเจ็บปวดของสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์ ดังนั้น เมื่อค่านิยมใหม่ มนุษย์ต่างมองว่า การเหยียดเพศหรือการเหยียดผิวเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องเช่นนี้แล้วการเหยียดเผ่าพันธุ์ระหว่างมนุษย์และสัตว์ก็ควรที่จะถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่สมควรเช่นเดียวกัน

นักสิทธิสัตว์ ถือว่าทุกสิ่งมีชีวิตไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์ย่อมต้องมีการปฏิบัติต่อกันอย่างมีมนุษยธรรม ตามที่ ประพิมพ์พรรณ เงินทิพย์ (2554, หน้า 47-51) กล่าวว่า เพียงเพราะการที่ชีวิตหนึ่งถูกถือต่ำกว่าอีกชีวิตหนึ่งในลำดับชั้นอะไรสักอย่าง ไม่ได้ให้สิทธิแก่ชีวิตที่ถือว่าตนสูงกว่าในการขูดรีดประโยชน์ทรมาณ หรือฆ่าชีวิตนั้น การปฏิบัติต่อชีวิตอื่นอย่างมีมนุษยธรรมนั้น เป็นสิ่งที่เหมาะสมเมื่อพบว่า ชีวิตหนึ่งสามารถรับรู้ความทุกข์และความเจ็บปวดเช่นเดียวกันและสัตว์ควรมองว่ามีสิทธิบางประการที่จะมีชีวิตอยู่อย่างไม่ทุกข์ทรมาณ ไม่ถูกทำร้าย หรือถูกทารุณ โดยผู้ที่เห็นว่าตนเองเหนือกว่าและ ทอม เรแกน (Tom Regan) นักสิทธิสัตว์เชื่อว่าสิทธิทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นมีพื้นฐานจากการมีความสามารถในระบบการรับรู้หรือความคิด เช่นเดียวกับสัตว์ ดังนั้นสัตว์จึงควรมีสิทธิทางจริยธรรมเช่นเดียวกับมนุษย์ แต่สัตว์สามารถแสดงออกถึงจริยธรรมที่ไม่สมบูรณ์ (Moral patients) ได้เนื่องจากสัตว์ขาดความสามารถในการแยกแยะถูกผิดในเชิงเหตุผลได้ ไม่อาจจะรู้ว่าสิ่งไหนถูกหรือผิดแม้ว่าสิ่งนั้นอาจให้ผลประโยชน์หรือโทษกับตนก็ตาม เช่น สุนัขไม่อาจบอกได้ว่าการกักมนุษย์เป็นเรื่องถูกหรือผิด รู้เพียงว่าในสถานการณ์ตอนนั้น เป็นสิ่งที่ควรกระทำ นอกจากนี้ในมุมมองของเรแกนนั้นสัตว์มีคุณค่าตามธรรมชาติในฐานะประธานแห่งสิทธิและมนุษย์มีหน้าที่โดยตรงในการเคารพสิทธิของสัตว์อย่างไรก็ตามแนวคิดของเรแกนไม่ได้ขยายความว่าสัตว์สามารถเป็นประธานแห่งสิทธิของตนได้อย่างไร เพียงแต่เป็นการอธิบายความเป็นประธานแห่งสิทธิของสัตว์เท่านั้น

1.4 แนวคิดการอนุรักษ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง

สัตว์พันธุ์พื้นเมือง เป็นสัตว์ที่ถือว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่ใช้แล้วย่อมสามารถสร้างขึ้นทดแทนได้ใหม่ (Renewable Natural Resource) แต่ก็ต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนานมาก หากมนุษย์มีการใช้สอยทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้อย่างไม่มีการจำกัดแล้วจะส่งผลกระทบไปยังทรัพยากรธรรมชาติที่เคยมีอยู่เป็นจำนวนมาก ให้ทยอยสูญหายหรือหมดลงในระยะเวลาอันรวดเร็ว จนกระทั่งนำไปสู่การก่อให้เกิดความเสียหายต่อวิถีชีวิตการดำรงอยู่ของมนุษย์อย่างที่มีอาจจะ

หลีกเลี่ยงได้ทั้งนี้จากสถานการณ์ในปัจจุบันซึ่งจำนวนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทยได้มีการลดปริมาณลงอย่างต่อเนื่องจนถึงขั้นวิกฤตที่มีความเสี่ยงในการสูญพันธุ์ ดังนั้น การนำเอาแนวความคิดในการอนุรักษ์และการพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทยจึงมีความจำเป็น โดยการคำนึงถึงการสงวนคุ้มครองสัตว์พื้นเมืองไทย ตลอดจนการป้องกันสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทยมีปริมาณที่ลดลงอย่างรวดเร็ว (พรสวรรค์ อนุอัน, 2559)

การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสิ่งมีชีวิตเนื่องจากการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพทำลายความสามารถของระบบนิเวศในการต้านทานการรบกวน สิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศรวมทั้งมนุษย์ล้วนมีวิวัฒนาการร่วมกันมาไม่มีสิ่งมีชีวิตใดที่สามารถพัฒนาอย่างดีเลิศจนสามารถอยู่ได้ลำพังเพียงชีวิตเดียว การสูญหายไปของอีกชีวิตหนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตอื่น จนเป็นสาเหตุให้การสูญเสียของสิ่งมีชีวิตอีกหลาย ๆ ชนิดตามมานักชีววิทยากล่าวว่า ความหลากหลายทางชีวภาพใน 3 ระดับ (สุมณฑา พรหมบุญ, 2540, หน้า 14-15) ดังนี้

1) ความหลากหลายทางพันธุกรรม (Genetic Diversity) ซึ่งแสดงออกด้วยลักษณะทางพันธุกรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏให้เห็นโดยทั่วไปทั้งภายในสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันและระหว่างสิ่งมีชีวิตต่างชนิดกัน ระดับความแตกต่างนี้เองที่ใช้กำหนดความใกล้ชิด หรือความห่างของสิ่งมีชีวิตในสายวิวัฒนาการ นักชีววิทยามีเทคนิคการวัดความหลากหลายทางพันธุกรรมหลายวิธี แต่ทุกวิธีอาศัยความแตกต่างขององค์ประกอบทางพันธุกรรมเป็นดัชนีในการวัด

2) ความหลากหลายของชนิดหรือชนิดพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต (Species Diversity) วัดได้จากจำนวนชีวิตของสิ่งมีชีวิต และจำนวนประชากรของสิ่งมีชีวิตแต่ละชนิด รวมทั้งโครงสร้างอายุและเพศ

3) ความหลากหลายของระบบนิเวศ (Ecological Diversity) ระบบนิเวศแต่ละระบบเป็นแหล่งของท้องถิ่นที่อยู่อาศัย (Habitat) ของสิ่งมีชีวิตชนิดต่าง ๆ ซึ่งมีปัจจัยทางกายภาพและชีวภาพที่เหมาะสมกับสิ่งมีชีวิตแต่ละชนิดในระบบนิเวศนั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความหลากหลายทางพันธุกรรมภายในประชาชนของมันเองส่วนหนึ่ง และขึ้นอยู่กับความรุนแรงของความแปรปรวนของสิ่งมีชีวิตอีกส่วนหนึ่ง หากไม่มีทั้งความหลากหลายทางพันธุกรรมและความหลากหลายของระบบนิเวศ สิ่งมีชีวิตกลุ่มนั้นย่อมไร้ทางเลือกและหมดหนทางที่จะอยู่รอด เพื่อสืบทอดลูกหลานต่อไป

สัตว์พันธุ์พื้นเมืองในประเทศไทย มีจำนวนหลากหลายชนิดและถือเป็นความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศของประเทศ การรักษาไว้ให้คงอยู่อย่างมั่นคงและปลอดภัยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้ การรักษาไว้ซึ่งชนิดพันธุ์แท้ เป็นพันธุ์ที่ดีและเอกลักษณ์ของชนิดพันธุ์นั้น ๆ

พร้อมทั้งเป็นการสร้างความหลากหลายทางพันธุกรรมและคงไว้ ซึ่งความสมดุลของระบบธรรมชาติ การที่จะสามารถรักษาคุ่มครองชนิดพันธุ์แท้ที่เป็นพันธุ์พื้นเมืองไว้ได้ยังมีประโยชน์ในแง่ของเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเศรษฐกิจท้องถิ่น เพราะสัตว์ที่เป็นพันธุ์พื้นเมืองสามารถนำมาบริโภคซึ่งเป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้แก่ประเทศ และสามารถค้าขายภายในประเทศและส่งออก ไปนอกประเทศได้อีกเช่นกัน ซึ่งเป็นการสร้างอาชีพและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ เพิ่มพูนรายได้ให้แก่ประชาชนท้องถิ่นได้

แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเริ่มต้นขึ้นเนื่องจากมนุษย์ได้ตระหนักดีว่ากิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเป็นเหตุให้เสื่อมโทรมและบางกรณีอยู่ในภาวะที่จะสูญพันธุ์หรือเสื่อมสลายและหมดไปจากโลก แม้ว่าทรัพยากรบางประเภทจะสามารถฟื้นตัวและมีการหมุนเวียนได้แต่ในการดำเนินการเพื่อฟื้นฟูดังนั้นต้องอาศัยระยะเวลาค่อนข้างนาน การปล่อยให้ทรัพยากรเหล่านั้นฟื้นตัวเองตามธรรมชาติอาจไม่ทันต่อความต้องการใช้สอยของมนุษย์ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องหาวิธีการลดปริมาณการใช้ และใช้สอยอย่างคุ้มค่าที่สุด ได้รับประโยชน์สูงสุด และเสียไปโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด มีการใช้สิ่งอื่นทดแทนทรัพยากรบางชนิด หรือแม้แต่กระทั่งการหาวิธีการให้ทรัพยากรเหล่านั้นสามารถฟื้นตัวได้ดีขึ้นและเร็วขึ้น เพื่อให้ทรัพยากรเหล่านั้นมีใช้ตลอดไปและเพียงพอสำหรับอนาคตให้คนรุ่นหลังได้มีใช้อย่างยั่งยืนยาวนาน

การอนุรักษ์ มีความหมายที่สำคัญ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2556) คำว่า “อนุรักษ์” หมายถึง รักษาให้คงเดิม

เกษม จันทรแก้ว (2530, หน้า 99) กล่าวว่า การอนุรักษ์ หมายถึง “การเก็บ รักษา สงวน ซ่อมแซม ปรับปรุง การใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะเอื้ออำนวยให้คุณภาพในการสงวนความเป็นอยู่ของมนุษย์ตลอดไป หรืออีกความหมายหนึ่งคือ เป็นความต้องการและประหยัดไว้เพื่อใช้ในอนาคต ความหมายในพจนานุกรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสม มีการป้องกันรักษาโดยให้เกิดผลดีที่สุด แก่คนมากที่สุด และเวลาอันยาวนานที่สุดต่อเนื่อง”

นิวัต เรืองพาณิชย์ (2537, หน้า 24) กล่าวว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฉลาดและให้ประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด และใช้ได้เป็นเวลานานที่สุด ทั้งนี้ต้องสูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และจะต้องการจ่ายการใช้ประโยชน์ทรัพยากรโดยทั่วถึง

แนวคิดเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติถือเป็นหลักการพื้นฐานอันสำคัญของการให้ความคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และในกรณีของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองก็จำเป็นอาศัยหลักการนี้ในการคุ้มครอง และส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์อย่างถูกต้อง และเหมาะสมและเต็มศักยภาพของสิ่งนั้น แนวทางการอนุรักษ์ดังกล่าวก็มีขึ้นเพื่อให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่มีอยู่ของประเทศไทยได้รับความคุ้มครองดูแลอย่างเหมาะสม เพื่อให้มีการขยายพันธุ์อย่างถูกวิธี การปรับปรุงพัฒนาพันธุ์ให้ดีขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ต้องรักษาชนิดพันธุ์ดั้งเดิมเอาไว้ด้วย เพื่อจะได้ให้คนไทยรุ่นต่อ ๆ ไปได้ใช้ประโยชน์สิ่งเหล่านี้ไปอย่างยาวนาน

การอนุรักษ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง

สัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีจำนวนหลากหลายชนิด และถือเป็นความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศ การรักษาไว้คงอยู่อย่างมั่นคงและปลอดภัยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้จึงควรรักษาไว้ทุกพันธุ์แท้ เป็นพันธุ์ที่ดีและมีเอกลักษณ์ของชนิดพันธุ์นั้น ๆ พร้อมทั้งเป็นการสร้างความหลากหลายทางพันธุกรรมและคงไว้ซึ่งความสมดุลของระบบธรรมชาติ การที่จะสามารถรักษาชนิดพันธุ์แท้ที่เป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองได้ไว้ยังมีประโยชน์ในแง่ของเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเศรษฐกิจของท้องถิ่น เพราะสัตว์ที่เป็นพันธุ์พื้นเมืองสามารถนำมาบริโภคซึ่งเป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้แก่ประเทศ และสามารถค้าขายภายในประเทศและส่งออกนอกประเทศได้อีกเช่นกัน ซึ่งเป็นการสร้างอาชีพและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ เพิ่มพูนรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้

การจำกัดการค้าสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

มาตรการทางกฎหมายเพื่อสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าในเบื้องต้นจำเป็นจะต้องกล่าวถึงสาเหตุหลักที่ทำให้สัตว์ป่าลดจำนวนลงจนกระทั่งสูญพันธุ์เพื่อการวิเคราะห์ความเหมาะสมของมาตรการทางกฎหมายสามารถทำได้เหมาะสม และแก้ปัญหาตรงจุดที่สุดซึ่งจากการศึกษาข้อมูลในทางวิทยาศาสตร์พบว่า ภาระที่สัตว์ป่าลดน้อยลง และสูญพันธุ์นั้นเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ ทั้งสาเหตุตามธรรมชาติและสาเหตุอันเกิดจากการกระทำของมนุษย์มีส่วนเกี่ยวข้องโดยสาเหตุทางธรรมชาตินั้น เกิดขึ้นตั้งแต่ในสมัยโบราณ เช่น มีความเชื่อกันว่าไดโนเสาร์สูญพันธุ์เนื่องจากดาวเคราะห์น้อยพุ่งชนโลกในยุคโบราณ นอกจากนี้ยังมีข้อ มูลว่าการแข่งขันและการดำรงอยู่ในธรรมชาติยังทำให้สัตว์ป่าบางชนิดสูญพันธุ์หรือลดจำนวนลงอีกด้วยอย่างไรก็ตามการลดจำนวนและการสูญพันธุ์อันเนื่องมาจากปัจจัยทางธรรมชาตินั้น ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศเนื่องจากมีกระบวนการควบคุมสมดุลทางธรรมชาติอยู่แล้วแต่สาเหตุจากการกระทำของมนุษย์นั้นถือเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้สิ่งแวดล้อมถูกทำลายและทำให้สัตว์ป่าลดจำนวนลงโดยไม่สามารถควบคุมโดยกลไกตามธรรมชาติได้จนทำให้สัตว์ป่าสูญพันธุ์และเกิดผลกระทบต่อความสมดุลของ

ระบบนิเวศอย่างมีนัยสำคัญ(Dan Beren, Chris Boudewyns, Sarah Chmielewski, Katie Flehmer, Staci Solin, Katie Weber, Amy Wichlacz, 2021, Online)

การควบคุมสิ่งทำลายสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

สัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในป่าธรรมชาติเช่น บริเวณพื้นที่ในเมือง หมู่บ้านชนบทหรืออาศัยอยู่ใกล้กับถิ่นที่อาศัยของมนุษย์ สัตว์พันธุ์พื้นเมืองหลายชนิดเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีประโยชน์ต่อมนุษย์ในด้านขจัดแมลงศัตรูพืช ผสมเกสรดอกไม้ ประดับความงามตามธรรมชาติ หรือสร้างความสมดุลของระบบนิเวศในพื้นที่ใดที่มีต้นไม้มานานาพันธุ์ มีแหล่งน้ำ พื้นที่ที่มีความเขียวชอุ่ม มีชนิดพันธุ์ไม้ทั้งไม้ผล ไม้ประดับ ดอกไม้ชนิดต่าง ๆ

ในบางกรณีสัตว์พันธุ์พื้นเมืองอาจจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญให้แก่สังคมเมืองซึ่งเป็นผลมาจากการวางผังเมือง ทิศทางการพัฒนาบ้านเมืองและการออกแบบสิ่งก่อสร้าง ซึ่งการควบคุมสิ่งทำลายสัตว์พันธุ์พื้นเมือง สามารถทำได้หลายวิธีการ (ทรงธรรม สุขสว่าง และทวิ หนูทอง, 2560, หน้า 22-23) ดังนี้

1) การปรับปรุงถิ่นที่อาศัยของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในเขตเมือง โดยการวางผังเมืองและการพัฒนาบ้านเมือง ควรแบ่งพื้นที่ที่เป็นถิ่นที่อาศัยของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้หลากหลายจากที่อยู่อาศัยของชุมชน บางแห่งของชานเมือง หากมีการจัดให้เป็นสวนสาธารณะย่อมจะเป็นที่อาศัยของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองจำพวกนก พื้นที่ที่มีการวางผังเมือง บริเวณที่จะสร้างถนนหนทาง ทางเดินเท้าหรือการใช้ประโยชน์อย่างอื่นทำให้ถิ่นที่อาศัยของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไม่ต่อเนื่องกัน ส่งผลให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองถูกรบกวนหรือถูกรถยนต์ชนถึงแก่ชีวิต การพิจารณาการจัดการควรคำนึงถึงถิ่นที่อาศัยของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองบางชนิดให้สามารถอาศัยอยู่ได้ ส่วนการจัดการจากชุมชนในท้องถิ่นควรมีการให้อาหารแก่สัตว์พันธุ์พื้นเมือง

2) การประชาสัมพันธ์ พนักงานเจ้าหน้าที่ดูแลพื้นที่ในเขตเมือง ไม่ว่าจะเป็นองค์กรการบริหารส่วนท้องถิ่น ฝ่ายปกครองหรือผู้ดูแลทรัพยากรธรรมชาติในท้องที่หรือสถาบันการศึกษา ดำเนินการประชาสัมพันธ์ในงานการจัดการสัตว์พันธุ์พื้นเมือง คือ การส่งเสริม การสร้างสรรค การพัฒนาความรู้ความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์พันธุ์พื้นเมืองกับมนุษย์ในเมืองหรือชุมชน ผลดีและผลเสียจากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้ประชาชนเข้าใจ การจัดการให้สาธารณชนเล็งเห็นถึงความสำคัญและให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองตอบสนองต่อความต้องการใช้ประโยชน์ได้ การรักษาความสมดุลของระบบนิเวศธรรมชาติ การให้สาธารณชนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและสนับสนุนการจัดการสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามหลักวิชาการ การจัดการพื้นที่สาธารณะโดยเปิดให้ประชาชนเข้าไปใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม การประชาสัมพันธ์สามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง ท้องถิ่น เอกสาร บทความให้ความรู้ เป็นต้น

3) ชุมชนในเขตเมืองมีการจัดตั้งชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแนวทางการปลูกต้นไม้ที่เป็นแหล่งอาหารและถิ่นที่อาศัยของสัตว์พื้นเมือง มีการจัดตั้งโครงการศึกษาสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในพื้นที่หลายแห่งในต่างประเทศ หรือการจัดตั้งชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของผู้สูงอายุมีการพบปะสนทนาการเดินทางไปสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในพื้นที่เพื่อเป็นการออกกำลังกายให้แก่ผู้สูงอายุทั้งหลาย นอกจากนี้ภาคเอกชนสามารถจัดตั้งเป็นชมรมได้ด้วย

4) จัดให้มีการสำรวจชนิดสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อค้นหาชนิดพันธุ์ที่ได้รับการคุ้มครอง พร้อมทั้งระเบียบปฏิบัติตามกฎหมายให้ถูกต้องและบทกำหนดโทษ ถ้าหากมีการกระทำผิดเกิดขึ้น รวมทั้งการหลีกเลี่ยงชนิดพันธุ์ที่เป็นพาหะนำเชื้อโรค

5) บริเวณบ้านที่อยู่อาศัยของมนุษย์ในเขตเมือง ผู้ที่มีพื้นที่ดินส่วนตัวกว้างขวางควรจะมีการปลูกต้นไม้ที่เป็นไม้ผล ไม้ประดับ ต้นไม้ที่เป็นอาหารของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง หรือที่อาศัยของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองผสมบ้าง

การเพิ่มปริมาณสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

การเพิ่มปริมาณสัตว์พันธุ์พื้นเมืองสามารถกระทำได้หลายวิธีแต่ละวิธีวิธีใดนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสถานการณ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองหรือขีดความสามารถของการนำไปใช้ในขณะนั้นด้วยซึ่งโดยทั่วไปแล้วเราสามารถแบ่งวิธีการอนุรักษ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองได้ 2 แนวทาง (อรรรรณ เนาว่าประโคน, 2545, หน้า 26) คือ

1) วิธีการอนุรักษ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยตรง เป็นวิธีการปฏิบัติที่มีผลต่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยตรงซึ่งวิธีการปฏิบัติกระทำได้หลายรูปแบบ ดังต่อไปนี้

(1) การอภิบาลรักษาสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่เจ็บป่วย หรือกำลังถูกล่าอย่างหนัก เพื่อคุ้มครองป้องกันมิให้สูญพันธุ์

(2) การเพาะพันธุ์เพิ่ม เป็นวิธีการขยายพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้มีมากขึ้นเพื่อป้องกันการสูญพันธุ์โดยเฉพาะสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อยู่ในสถานะที่ใกล้สูญพันธุ์หรือเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองหายากจะต้องรีบดำเนินการนำพ่อแม่พันธุ์ที่มีความสมบูรณ์มาจัดให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อการผสมพันธุ์เมื่อได้ลูกอ่อนก็เลี้ยงดูจนแข็งแรงแล้ว จึงนำไปปล่อยคืนกลับสู่ธรรมชาติ

(3) การถนอมรักษาแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งหลบภัยและแหล่งอาหารของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เช่นป่าไม้ทุ่งหญ้าแหล่งน้ำ อากาศและดิน ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์เหมาะสมกับการเป็นที่อยู่อาศัยหรือขยายพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองได้ตามธรรมชาติ

(4) การควบคุมจำนวนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้อยู่ในภาวะที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยการควบคุมการล่าจากมนุษย์การล่าโดยสัตว์ผู้ล่าหรือสัตว์ที่กินเนื้อสัตว์อื่นเป็นอาหาร

(5) การไม่บริโภคนิวคลีโอไซด์สังเคราะห์พื้นเมืองประชาชนทุกคนจะต้องให้ความร่วมมือกันในการอนุรักษ์นิวคลีโอไซด์สังเคราะห์พื้นเมืองด้วยการงดบริโภคนิวคลีโอไซด์สังเคราะห์พื้นเมืองชนิดที่อยู่ในภาวะใกล้สูญพันธุ์หายากหรือไม่แน่ใจว่านิวคลีโอไซด์สังเคราะห์พื้นเมืองเหล่านั้นถูกล่ามาโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ รวมทั้งลดการบริโภคเนื้อสัตว์ที่มากเกินไปเกินความต้องการที่แท้จริงของร่างกายลงด้วยก็จะช่วยให้นิวคลีโอไซด์สังเคราะห์พื้นเมืองถูกล่าลดลงได้เช่นกัน

(6) การปราบปรามการค้าสัตว์ป่า หรือบริโภคนิวคลีโอไซด์สังเคราะห์พื้นเมืองโดยผิดกฎหมายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อป้องกันหรือยับยั้งการทำลายชีวิตสัตว์ป่า ซึ่งจะช่วยให้สามารถอนุรักษ์นิวคลีโอไซด์สังเคราะห์พื้นเมืองไว้

(7) การกำหนดพื้นที่เป็นเขตคุ้มครองนิวคลีโอไซด์สังเคราะห์พื้นเมือง เช่น เขตห้ามล่าและเขตอุทยาน เป็นต้น เพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายแหล่งที่อยู่อาศัยแหล่งหลบภัยและแหล่งอาหารของนิวคลีโอไซด์สังเคราะห์พื้นเมือง ซึ่งจะช่วยให้นิวคลีโอไซด์สังเคราะห์พื้นเมืองสามารถขยายพันธุ์ตามธรรมชาติต่อไปได้

2) วิธีการอนุรักษ์นิวคลีโอไซด์สังเคราะห์พื้นเมืองทางอ้อม เป็นวิธีการปฏิบัติที่มีผลในการอนุรักษ์สัตว์ป่าที่ต้องอาศัยความร่วมมือของทุก ๆ ฝ่ายในสังคม ทั้งภาครัฐเอกชนและประชาชน โดยวิธีการปฏิบัติได้หลากหลายวิธีดังนี้

(1) การให้การศึกษาเรื่องการอนุรักษ์นิวคลีโอไซด์สังเคราะห์พื้นเมืองแก่ประชาชนทั่วไปทุกเพศทุกวัยและทุกสาขาอาชีพทั้งในระบบและนอกระบบ โรงเรียนการที่จะให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปได้รับความรู้ความเข้าใจ จนเกิดความตระหนักในคุณค่า และความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น จำเป็นต้องมีการเสริมสร้างและสอดแทรกความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสมการศึกษาธรรมชาติก็นับเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญ และได้รับความสนใจจากเยาวชนและประชาชนทั่วไป เนื่องจากการเดินศึกษาธรรมชาติทำให้มีโอกาสสัมผัสสภาพแวดล้อมและธรรมชาติที่แท้จริง ซึ่งมีความสวยงาม สลับซับซ้อนทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง

(2) การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับนิวคลีโอไซด์สังเคราะห์พื้นเมืองและการอนุรักษ์สู่สาธารณชนหรือบุคคลทั่วไป เพื่อให้รู้เข้าใจและเห็นคุณค่าถึงความจำเป็นที่จะต้องช่วยกันอนุรักษ์นิวคลีโอไซด์สังเคราะห์พื้นเมืองให้คงอยู่ตลอดไป ซึ่งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมป่าไม้กรมพัฒนาที่ดินและกรมประมง เป็นต้น นอกจากนั้นประชาชนก็ยังสามารถช่วยกันกระจายข่าวสารข้อมูลและความรู้ด้านการอนุรักษ์นิวคลีโอไซด์สังเคราะห์พื้นเมืองถึงกันได้อีกด้วย

(3) การส่งเสริมให้ค้นคว้าและวิจัยเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ป่า เช่น นิเวศวิทยาของแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งอาหารและแหล่งน้ำและพฤติกรรมกรรมการหาอาหาร เป็นต้น เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการอนุรักษ์นิวคลีโอไซด์สังเคราะห์พื้นเมืองต่อไป

1.5 แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์ (Animals Welfare)

ในทางวิทยาศาสตร์ความหมายของแนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิภาพ คือความต้องการของสัตว์ในสิ่งใด ๆ ที่ทำให้การดำรงชีวิตเป็นไปอย่างมีระบบและปลอดภัย ความต้องการดังกล่าวมีทั้งความต้องการขั้นพื้นฐาน เช่นความต้องการด้านอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย และความต้องการที่สูงขึ้นไป เช่น ความต้องการดำรงเผ่าพันธุ์ไม่ให้สูญพันธุ์หรือการวิวัฒนาการไปสู่สายพันธุ์ที่ดีกว่า โดย Saunders Comprehensive Veterinary Dictionary ให้ความหมายว่า หลักสวัสดิภาพสัตว์ คือ การหลีกเลี่ยงการข่มเหงรังแก และการใช้ประโยชน์อย่างไม่ถูกต้องจากสัตว์โดยดำเนินการจัดสรรหลักเกณฑ์การอำนวยความสะดวก การให้อาหารหรือการดูแลทั่ว ๆ ไป การป้องกันดูแลรักษาจากโรคภัยไข้เจ็บ รวมทั้งการรับรองว่าปราศจากภัยอันตราย ความไม่สะดวกสบายเกินจำเป็น และความเจ็บปวด (ประพิมพ์พรรณ เงินทิพย์, 2554)

แนวคิดแบบสวัสดิภาพของสัตว์จะมองการคุ้มครองสัตว์ว่าเป็นเสมือนหน้าที่ทางศีลธรรมที่มนุษย์พึงปฏิบัติต่อสัตว์แนวคิดแบบสวัสดิภาพสัตว์นี้มีแกนความคิดอยู่ว่า แม้ว่ามนุษย์จะมีสิทธิใช้ประโยชน์จากสัตว์ได้แต่มนุษย์ก็ไม่พึงมองสัตว์ว่าเป็นเช่นทรัพย์สินธรรมดาที่จะกระทำต่อสัตว์อย่างไรก็ได้แม้สัตว์จะไม่มีสิทธิหรือสถานะอย่างเต็มที่ในทางศีลธรรมและในทางกฎหมายแต่สัตว์ก็ไม่สมควรที่จะถูกกระทำทารุณโดยไม่จำเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์เป็นการลดคุณค่าในความเป็นมนุษย์เอง แนวคิดแบบสวัสดิภาพสัตว์นั้นเป็นเหมือนทางสายกลาง ที่พัฒนาต่อจากการคุ้มครองสัตว์ด้วยเหตุผลเชิงศีลธรรม แต่ก็ไม่ได้ไปไกลถึงขนาดมองว่าสัตว์นั้นเป็นผู้ทรงสิทธิซึ่งยังเป็นแนวคิดที่เป็นอุดมคติและมีข้อถกเถียง นอกจากนี้แนวคิดแบบสวัสดิภาพสัตว์ยังสามารถอธิบายได้ในทางปฏิบัติมากกว่า ทำไมมนุษย์จึงยังใช้ประโยชน์จากสัตว์ได้ไปพร้อม ๆ กับการเคารพและยอมรับในคุณค่าในฐานะสิ่งมีชีวิตของมัน แนวคิดแบบสวัสดิภาพสัตว์นี้จึงได้รับการนำไปประยุกต์ใช้เป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับได้จริงในหลายประเทศทั่วโลกจากการศึกษาทั้งแนวคิดเรื่องสิทธิของสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์เห็นว่า แนวคิดทฤษฎีที่นำมาปรับใช้กับการวิจัยครั้งนี้ซึ่งสอดคล้องกับบริบททางกฎหมายของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 นั้น ได้แก่ แนวคิดแบบ “สวัสดิภาพสัตว์” มากกว่า เนื่องจากเมื่อพิจารณาในองค์รวมของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว จะเห็นว่าพระราชบัญญัตินั้นไม่ได้ห้ามการฆ่าสัตว์โดยเด็ดขาด หรือไม่ได้มีมุมมองว่าสัตว์เป็นผู้ทรงสิทธิแต่มองในแง่ที่ว่าสัตว์คือสิ่งมีชีวิตที่พึงจะต้องได้รับการจัดสวัสดิภาพให้และป้องกันมิให้ผู้ใดกระทำการทารุณกรรมต่อสัตว์โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร โดยที่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยังยอมรับให้มนุษย์สามารถฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหารทำการทดลองในสัตว์หรือสามารถนำสัตว์มาต่อสู้กันตามประเพณีได้ (สถาบันพระปกเกล้า, 2564, ออนไลน์)

สัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทย

สัตว์พันธุ์พื้นเมือง หรือสัตว์ประจำถิ่นของไทยมีหลายประเภท ซึ่งก็ยังมีมีการสำรวจว่ามีทั้งหมดกี่สายพันธุ์ แต่ก็มีหลายประเภทที่คนไทยรับรู้ว่าเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองประจำชาติไทย เช่น ช้างเผือก (White Elephant) มีลักษณะเฉพาะที่มีในประเทศไทยเท่านั้น คือมีนัยน์ตา และเล็บสีขาว รวมถึงสีผิวที่อ่อนกว่าช้างธรรมดาทั่วไป อาจจะเป็นสีชมพูหรือสีขาวก็ได้ โดยที่มีไซเป็นสัตว์เผือกจัดได้ว่ามีลักษณะที่หาได้ยาก จึงเป็นที่เชื่อกันว่าช้างเผือกเป็นสัตว์ที่เป็นมงคลให้แก่ผู้ที่เป็นเจ้าของ และเป็นเครื่องมงคลชนิดหนึ่งในสัปตรัตนแห่พระเจ้าจักรพรรดิ สุนัขไทยหลังอาน มีลักษณะขนสั้นเกรียน ส่วนหลังมีขนย้อนกลับคล้ายลูกศร มีนิสัยรักเจ้าของแต่ดุร้าย สุนัขบางแก้ว มีลักษณะขนปุกปุย หู หาง แหนสิ่งของและเจ้าของเป็นสุนัขดุ แมวไทย มีหลายสายพันธุ์ เช่นแมวสีสวาด แมวศุกุลลักษณะ ฯลฯ มีลักษณะสง่างาม ขนเรียบอ่อนนุ่ม ฯลฯ

1.6 แนวคิดสิทธิในสิ่งแวดล้อม

อำนาจ มาหัวเขา (2553, หน้า 33) ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมว่า หมายถึง ทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวมนุษย์ไม่ว่าจะส่งผลกระทบต่อมนุษย์แต่ละคนหรือต่อชุมชนที่อยู่รวมกัน ในสังคมสำหรับประเทศไทยความหมายของ “สิ่งแวดล้อม” ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายว่า สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นสามารถแยกองค์ประกอบได้เป็น 2 ส่วน คือ

1) สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ (Nature Environment)

2) สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made Environment) ส่วนปัญหาที่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เรียกว่า เป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้นสามารถจำแนกได้เป็นประเภท คือ (1) การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ (2) การปล่อยมลพิษ แนวความคิดเรื่องสิทธิในคดีสิ่งแวดล้อม (Right to the Environment) ได้ปรากฏขึ้นพร้อมกับการพัฒนาการด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งมีวิวัฒนาการเมื่อไม่นานมานี้ อันเป็นผลมาจากความวิตกกังวลของมนุษย์ชาติต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมว่าอาจจะต้องสูญสลายลงไปเนื่องจากการกระทำของมนุษย์ประกอบกับการที่โลกได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งได้สร้างความเสียหายให้กับมนุษย์ และสิ่งแวดล้อมอย่างใหญ่หลวงด้วยเหตุดังกล่าว จึงเป็นที่มาของแนวความคิดที่ว่า “สิ่งแวดล้อมควรถือเป็นสมบัติร่วมกันของมนุษยชาติ” (Common Heritage of Mankind) และถือเป็นหน้าที่ของทุก ๆ คนที่จะต้องร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนี้ไว้ให้ดำรงอยู่คู่กับมนุษย์ตลอดไป ทั้งนี้เพื่อที่มนุษย์จะได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าวนี้ได้อย่างยั่งยืน

ดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมทั้งในปัจจุบันและในอนาคต (พิเชษฐ เมธาภานนท์, 2533, หน้า 85)

จากรายงานการประชุมของคณะกรรมการนิเทศศาสตร์ระหว่างประเทศในหัวข้อ การพัฒนาชนบทกับสิทธิมนุษยชนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจัดโดยสมาคมผู้บริโภครักษ์แห่งปี เมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 1981 (พ.ศ. 2524) ได้กล่าวถึงสิทธิในสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ไว้อย่างน่าสนใจว่า

“มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมธรรมชาติซึ่งได้แก่ ดิน น้ำ และอากาศดังนั้นการให้ความเคารพต่อสิทธิมนุษยชนจึงต้องขยายรวมถึงถึงความเคารพต่อสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์อาศัยอยู่ด้วย ดังนั้นสิทธิมนุษยชนจึงครอบคลุมถึงสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาดด้วยนั่นเอง”

ศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ มัลลิกะมาลย์ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวคิดในเรื่องสิทธิในสิ่งแวดล้อมว่ามีหลักเกณฑ์สำคัญ คือสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ และบุคคลแต่ละคนเป็นผู้ทรงสิทธิที่จะสงวน รักษา และ ควบคุม คุณภาพของสิ่งแวดล้อม เพื่อความสุขสบายของตนเองเมื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมถูกคุกคามเนื่องจากมลพิษหรือการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ก็สามารถบังคับตามวัตถุประสงค์ได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าให้เกิดความเสียหายหรือกัณฑ์อันตรายขึ้นกับชีวิต ทรัพย์สิน และสุขภาพอนามัยของผู้คนมากน้อยเพียงใดหรือไม่ (สุณีย์ มัลลิกะมาลย์ และคณะ, 2531, หน้า 91)

อาจกล่าวได้ว่า แนวคิดในเรื่องสิทธิในสิ่งแวดล้อมนี้ไม่ได้มุ่งหมายเพียงแต่คุ้มครองเฉพาะความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย ทรัพย์สินของบุคคลเท่านั้น แต่มุ่งหมายที่จะให้ความคุ้มครองในเรื่องคุณภาพชีวิตของบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งคุณภาพชีวิตนี้อาจจะถูกละเมิดหรือกระทบกระเทือนได้แม้จะยังไม่เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย หรือทรัพย์สินก็ตาม

โดยแนวคิดในเรื่องสิทธิในสิ่งแวดล้อมนี้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนพัฒนามาจากสิทธิของประชาชนในทางการเมืองการปกครองที่ประชาชนมีสิทธิในการปกครองโดยการเลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารประเทศซึ่งเป็นแนวคิดในการมีส่วนร่วมในอดีตแต่เมื่อการบริหารของผู้แทนราษฎรไม่อาจตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชน เนื่องจากการแสวงหาผลประโยชน์ การบริหารที่ไม่โปร่งใส ปัญหาการคอร์รัปชัน เป็นต้น ทำให้ประชาชนขาดความไว้วางใจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนราษฎรและเจ้าหน้าที่ของรัฐปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น แสดงให้เห็นความล้มเหลวของการบริหารประเทศในการพิทักษ์รักษาสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ซึ่งการอยู่อาศัยในสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่ได้รับการรับรอง

ไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงเกิดกระแสเรียกร้องและความตื่นตัวในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ตนอยู่อาศัยด้วยตนเอง

1.7 ทฤษฎีรัฐและอำนาจรัฐ

การที่มนุษย์ได้เข้ามาดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นสังคมนั้นมนุษย์ทุกคนต่างก็จะต้องยอมที่จะสละสิทธิเสรีภาพตามที่มีในธรรมชาติของตนให้กับผู้ที่มาทำหน้าที่ปกครอง ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะทำให้มนุษย์ในสังคมสามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุขและมีความสงบเกิดขึ้นในสังคมการมอบอำนาจในลักษณะนี้เรียกว่า “Pactum Subjection” อันหมายความว่าถึง สัญญาหรือข้อตกลงที่ประชาชนอยู่ภายใต้ปกครองได้มอบอำนาจที่ตนเองมีอยู่ให้แก่ผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองและรัฐในฐานะของผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองก็ต้องใช้อำนาจที่ตนมีอยู่นั้นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก ซึ่งจะตรงกับหลักการของทฤษฎีสัญญาประชาคม (Theory of Social Contract) ของรุสโซ (Jean Jacques Reusseau) นั่นเอง (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2536, หน้า 46-51)

รัฐในฐานะผู้ปกครองย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยชอบธรรม ในการที่จะใช้อำนาจปกครองเพื่อสร้างความสงบสุขให้กับสังคมและประชาชนโดยส่วนรวมและมีข้อยกเว้นที่ไม่ใช้อำนาจปกครองในลักษณะที่เป็นการจำกัด หรือลดทอนสิทธิเสรีภาพอันจะพึงมีได้ของประชาชนคนใด ๆ ยกเว้นแต่จะเป็นไปเพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือการรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะเท่านั้น ดังนั้นการที่รัฐจะสามารถเข้าไปแทรกแซงการดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคมได้ก็เพียงเพื่อวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาความไม่เป็นธรรมและลดความไม่เท่าเทียมในสังคมการป้องกันและปราบปรามสิ่งที่จะเป็นปฏิปักษ์ต่อความสงบสุขของประชาชนเท่านั้น โดยรัฐจะต้องดำเนินการออกกฎหมายฉบับต่าง ๆ มาบังคับใช้เพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของสาธารณชนและนั่นก็คือการใช้อำนาจรัฐในการควบคุมสังคมอันจะเป็นที่มาของทฤษฎีการใช้อำนาจรัฐ (Police Power Theory) โดยที่รัฐในฐานะเป็นตัวแทนของสังคมที่จะทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดถึงสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ของสาธารณะและรัฐก็จะใช้อำนาจบังคับทางการเมืองแก่สมาชิกในสังคม ด้วยการบัญญัติกฎหมายฉบับต่าง ๆ ออกมาใช้บังคับเพื่อเข้าไปแทรกแซงและครอบงำวิถีชีวิตของประชาชนในสังคมได้อย่างกว้างขวาง (ชัยอนันต์ สมุทรวณิช, 2533, หน้า 75) นอกจากนี้ รัฐก็ยังได้สร้างกลไกของรัฐเพื่อที่จะสามารถบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายทั้งนี้ก็เพื่อให้กระบวนการการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ได้มีประสิทธิภาพมากที่สุดนั่นเอง

การใช้อำนาจรัฐในระยะแรกนั้นได้ถูกจำกัดเพียงเพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในสังคมการรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของรัฐตลอดจนการอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกภายในรัฐเท่านั้น แต่ในเวลาต่อมาเมื่อสภาพสังคมและการดำรงชีวิตอยู่ของประชาชนมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทำให้รัฐต้องมีการกิจกรรมมากขึ้นและจำเป็นที่จะต้องเข้าไป

แทรกแซงในวิถีชีวิตของประชาชนในด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น ดังนั้นรัฐในปัจจุบันจึงมีลักษณะที่เป็นรัฐสวัสดิการ (Welfare State) (โกเมท ทองภิญโญชัย, 2534, หน้า 48) รัฐจึงมีอำนาจที่จะออกกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อใช้อำนาจในการบังคับและควบคุมประชาชนให้กระทำการหรือละเว้นกระทำการใด ๆ อันจะเป็นการก้าวล่วงเข้าไปในสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้มากขึ้นกว่าเดิมแต่อย่างไรก็ตามการใช้อำนาจรัฐดังกล่าวนั้นก็ยังคงต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของความถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยที่มีกฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น ทั้งนี้ก็เพราะว่าโดยแท้จริงแล้วอำนาจรัฐในฐานะผู้ปกครองนั้นเป็นอำนาจที่เกิดขึ้นจากความยินยอมพร้อมใจของประชาชนที่ได้มอบให้เพื่อประโยชน์แห่งการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุขโดยการใช้อำนาจรัฐในระยะแรกนั้นได้ถูกจำกัดเพียงเพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในสังคม การรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของรัฐตลอดจนการอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกภายในรัฐเท่านั้น แต่ในเวลาต่อมาเมื่อสภาพสังคม และการดำรงชีวิตอยู่ของประชาชนมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมทำให้รัฐต้องมีการกิจกรรมมากขึ้นและจำเป็นที่จะต้องเข้าไปแทรกแซงในวิถีชีวิตของประชาชนในด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น ดังนั้นรัฐในปัจจุบันจึงมีลักษณะที่เป็นรัฐสวัสดิการ (Welfare State) รัฐจึงมีอำนาจที่จะออกกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อใช้อำนาจในการบังคับและควบคุมประชาชนให้กระทำการหรือละเว้นกระทำการใด ๆ อันจะเป็นการก้าวล่วงเข้าไปในสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้มากขึ้นกว่าเดิมแต่อย่างไรก็ตามการใช้อำนาจรัฐดังกล่าวนั้นก็ยังคงต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของความถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยที่มีกฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น ทั้งนี้ก็เพราะว่าโดยแท้จริงแล้วอำนาจรัฐในฐานะผู้ปกครองนั้นเป็นอำนาจที่เกิดขึ้นจากความยินยอมพร้อมใจของประชาชนที่ได้มอบให้เพื่อประโยชน์แห่งการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข

สำหรับในปัจจุบันปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมลงไปกำลังเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงและก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพการดำรงชีวิตของประชาชนจำนวนมากในสังคมซึ่งถ้าหากว่ารัฐปล่อยให้ปัญหาได้ดำเนินต่อไปแล้วก็จะยอมจะทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน (อรวรรณ เนาว่าประโคน, 2545, หน้า 40) ดังนั้น รัฐจึงต้องเข้ามาจัดการแก้ไขปัญหาล้างสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าวนี้ โดยการใช้อำนาจรัฐที่มีอยู่มาออกเป็นกฎหมายและระเบียบปฏิบัติเพื่อที่จะจัดระบบคุ้มครองสถานะแวดล้อมตามธรรมชาติไม่ให้สูญเสียไปและจัดระเบียบแบ่งสรรการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ยังคงมีอยู่พร้อมทั้งกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาตินั้นเอาไว้อีกด้วย ซึ่งกฎหมายที่รัฐได้ออกมานั้นมีทั้งบทบัญญัติกฎหมายที่ใช้กับกระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อมและการรักษาทรัพยากรธรรมชาติโดยทั่วไป เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 เป็นต้น หรือบทบัญญัติ

กฎหมายที่ใช้กับกระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเฉพาะเรื่อง เช่น พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 เป็นต้น ซึ่งกฎหมายฉบับต่าง ๆ เหล่านี้เป็นกฎหมายมหาชนประเภทหนึ่งที่ใช้ อำนาจรัฐที่มีอยู่ตราขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ในด้านการคุ้มครองและรักษาไว้ซึ่งประโยชน์สาธารณะ และถึงแม้ว่าในบางส่วนของกฎหมายนั้นอาจจะเป็นการล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพของประชาชนก็ตาม แต่รัฐก็ยังจำเป็นต้องทำเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม และเพื่อประโยชน์ของ ประชาชน โดยส่วนรวมเอาไว้ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของรัฐที่จะต้อง ดำเนินการตามหลักการของทฤษฎีการใช้อำนาจรัฐนั่นเอง

1.8 ทฤษฎีองค์กร

การศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี และการออกแบบองค์กรเป็นสิ่งสำคัญสำหรับบุคคลทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลในระดับบริหาร ซึ่งหากมีความรู้ ความเข้าใจถึงแนวคิดและทฤษฎี องค์กร เชื่อว่าจะสามารถบริหารและจัดการให้องค์การมีผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่ กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพแนวคิดและทฤษฎีองค์กร มีผู้ศึกษาและให้นิยามขององค์กรไว้ อย่างหลากหลาย เช่น “องค์กร คือ การรวมตัวของคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ใ้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้” หรือ “สิ่งที่มีอยู่ในสังคม มีการจัดตั้งขึ้นมาอย่างมีเป้าหมาย มีการออกแบบระบบโครงสร้างและระบบกิจกรรมที่มีการประสานงานกัน และมีการเชื่อมโยง สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก” (Richard L. Daft, 2003 และทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2546) เป็นต้น

ในส่วนของทฤษฎีองค์กร “เป็นหลักการศึกษาถึงโครงสร้าง และการออกแบบองค์กร โดยอธิบายว่าองค์กรถูกจัดตั้งขึ้นมาได้อย่างไร และให้ข้อเสนอแนะการสร้างองค์กรในลักษณะใด ที่จะก่อให้เกิดประสิทธิผลแก่องค์การเอง” และเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาทฤษฎีองค์กร จึงจัดแบ่ง ทฤษฎีองค์กรออกเป็น 3 สำนัก คือ

- 1) สำนักทฤษฎีองค์กรสมัยดั้งเดิม จะมุ่งเน้น โครงสร้างองค์กรที่เป็นทางการ และการบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะที่กำหนดไว้เป็นหลัก
- 2) สำนักทฤษฎีองค์กรเน้นมนุษย์สัมพันธ์ จะมีลักษณะตรงข้ามกับสำนักทฤษฎี องค์กรสมัยดั้งเดิม กล่าวคือ มีโครงสร้างองค์กรอย่างไม่เป็นทางการ และให้ความสำคัญกับ ความรู้สึกรักของคนมากขึ้น
- 3) สำนักระบบและสถานการณ์ จะให้ความสำคัญกับการพิจารณาถึงลักษณะของ ระบบต่าง ๆ ภายในองค์กรที่มีความสัมพันธ์กัน และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมขององค์กรนั้น ๆ

นิตยา เงินประเสริฐศรี (2558, หน้า 61-62) กล่าวว่า ทฤษฎีองค์กรของแต่ละสำนักตามข้างต้น มีนักวิชาการหลายท่านได้ขยายความหมายไว้ กล่าวว่า ทฤษฎีองค์กรเป็นการศึกษาพฤติกรรมองค์การประกอบด้วย เพราะการบรรลุผลสำเร็จขององค์การได้หรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับคนหรือสมาชิกภายในองค์กรนั้น ๆ เป็นสำคัญ การออกแบบองค์การ โดยทั่วไปองค์การจะประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ส่วน คือ ฝ่ายบริหารระดับสูง ฝ่ายบริหารระดับกลาง กลุ่มผู้ปฏิบัติการ ฝ่ายสนับสนุนทางการบริหาร และฝ่ายสนับสนุนทางเทคนิค ซึ่งระดับของบทบาทหน้าที่และความสำคัญขององค์ประกอบใด ๆ ข้างต้น จะขึ้นอยู่กับรูปแบบขององค์การ ที่มี 5 รูปแบบ (มินซ์เบิร์ก) คือ องค์การแบบโครงสร้างอย่างง่าย องค์การแบบเครื่องจักรกล องค์การทางวิชาชีพ องค์การแบบโครงสร้างแยกหน่วยงาน และองค์การแบบเฉพาะกิจทั้งนี้ มีแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการออกแบบองค์การโดยใช้ยุทธศาสตร์ 3Rs คือ การปรับความคิดความเข้าใจ (Rethinking) การปรับกระบวนการทำงาน (Reengineering) และการปรับโครงสร้าง (Restructuring) ซึ่งเป็นการพัฒนาองค์การเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ในปัจจุบันผู้ออกแบบองค์การควรตระหนักถึงลักษณะขององค์การสมัยใหม่ หรือ 5's Model คือ องค์การจิ๋วแต่แจ๋วคุณภาพ (Small) องค์การฉลาดทรงภูมิปัญญา (Smart) องค์การยิ้มแย้มเปี่ยมน้ำใจ (Smile) องค์การร่วมมือไร้ความขัดแย้ง (Smooth) และองค์การทำเรื่องยากให้ง่ายและเร็ว (Simplify) ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถของผู้บริหาร (Competency) การมีวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเองของพนักงาน (Self-Control) การมีกระบวนการที่ดีมีประสิทธิภาพ มีความน่าเชื่อถือ การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งลักษณะขององค์การตาม 5's Model นี้ จะสามารถเพิ่มขีดความสามารถให้แก่องค์กรสู่ความเป็นเลิศได้ (เสนห์ จุ้ยโต, 2551)

ในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองนั้นจำเป็นต้องมีการจัดทำรูปแบบองค์กรที่จะทำหน้าที่ในการควบคุม ดูแล ดังนั้นการทบทวนวรรณกรรมในทฤษฎีขององค์กรจึงจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

1.9 หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543, หน้า 6) ได้สรุปความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าการมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มโครงการจนสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหาการวางแผนการตัดสินใจการระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีในท้องถิ่นการบริหารจัดการการติดตามประเมินผลรวมทั้งรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการโดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนจากความหมายดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนหมายถึงการที่ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมในการคิดริเริ่มร่วมตัดสินใจวางแผนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการจัดการและการควบคุมการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีในท้องถิ่นการบริหารจัดการการติดตามประเมินผลรวมทั้ง

รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนดำเนินงานพัฒนาดังแต่กระบวนการเบื้องต้นจนกระทั่งกระบวนการสิ้นสุด โดยการที่เข้าไปมีส่วนร่วมอาจเป็นขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือครบทุกขั้นตอนก็ได้ประชาชนที่มีส่วนร่วมนั้นอาจเป็นรายบุคคลกลุ่มคนหรือองค์กรที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันมีความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการโดยกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กรเพื่อให้บรรลุถึงความสำเร็จของโครงการ

สัจจา บรรจงศิริ (2549, หน้า 21) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการคิดการพิจารณาตัดสินใจจนเป็นผลของการนำไปปฏิบัติอย่างเปิดเผยและเต็มใจมีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้าหาสาเหตุของปัญหารับผิดชอบต่อในเรื่องต่าง ๆ อันจะมีผลกระทบมาถึงตัวของประชาชนเองซึ่งจะทำให้เกิดความพอใจและลดความขัดข้องที่จะเกิดขึ้นระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน

สมนึก ปัญญาสิงห์ (2541, หน้า 23-33) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นกุญแจสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาชนบทที่ต้องมีการลงมือปฏิบัติตามปรัชญาและกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมอย่างจริงจังที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานขององค์ประกอบคือความร่วมมือร่วมใจ (Cooperation) การประสานงาน (Coordination) ความรับผิดชอบร่วมกัน (Responsibility) ความพยายามร่วมกัน (Collective Effort) ความสัมพันธ์ที่ราบรื่นและกลมกลืนกัน (Harmonious Relations) การมีจิตใจมุ่งมั่นร่วมกันทำงาน (Spirit of Partnership) และการลงมือปฏิบัติดำเนินการร่วมกัน (Action or Implementation)

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนหมายถึง การให้โอกาสประชาชนเป็นฝ่ายการตัดสินใจ กำหนดปัญหาความต้องการของตนเองอย่างแท้จริงเป็นการเสริมพลังอำนาจให้แก่ประชาชนและองค์กรชุมชนให้สามารถระดมขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากรการตัดสินใจ และควบคุมดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับสามารถกำหนดการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามความจำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรีและสามารถพัฒนาศักยภาพของประชาชนในด้านภูมิปัญญาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และการจัดการและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้และประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างมีอิสระการทำงานต้องเน้นในรูปกลุ่มหรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน

1.10 หลักการกระจายอำนาจ

หลักการกระจายอำนาจเป็นหลักการที่มาจากกรปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่มีการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่น ซึ่ง เทอร์ตัน (Turton A., 1987) ระบุว่า มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

1) มีความเป็นนิติบุคคล (Artificial Person) เป็นบุคคลเทียม ซึ่งในทางกฎหมาย คือนิติบุคคลซึ่งการกระจายอำนาจปกครองนั้นจะต้องมีองค์การเป็นนิติบุคคลต่างจากองค์การของรัฐบาลกลาง ต้องมีงบประมาณทรัพย์สินหนี้สิน และมีการบริหารและหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

2) มีอำนาจในการบริหารงาน (Autonomy) มีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เพราะหากจะให้รอคำสั่งจากรัฐบาลกลางอยู่เสมอ ก็จะเป็นการแบ่งอำนาจซึ่งย่อมมีลักษณะไม่ผิดไปจากหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค ซึ่งมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางที่ประจำอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ ในการปฏิบัติการกิจของตนเอง ตลอดจนมีอิสระพอสมควรในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ แต่มีข้อสังเกตว่าจะต้องมีพอสมควร ไม่มากจนเกินไปจนทำให้กระทบกระเทือนต่อเอกภาพและอธิปไตย (Unity and Sovereignty) ของประเทศหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมิใช่เป็นสถาบันการเมืองที่มีอำนาจอธิปไตยเป็นของตนเอง หากแต่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้และมีองค์การที่จำเป็นสำหรับหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติ และบริหารกิจการอันเป็นหน้าที่ของตนเท่านั้น

3) ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารและผู้ที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นประชารัฐนั้น อาจทำได้หลายระดับแล้วแต่ความสามารถและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ

4) มีงบประมาณของตนเององค์การปกครองท้องถิ่นต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเองรวมถึงการมีอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้มานั้นด้วยการให้้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บและบริหารรายได้ด้วยตนเองเป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจให้้องค์กรส่วนท้องถิ่นทั้งหมด ตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติงานการจัดเก็บรายได้การบริหารและการบริการประชาชนในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

จรัส สุวรรณมาลา (2537, หน้า 29) เสนอหลักการในการกระจายอำนาจการแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลท้องถิ่น หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรอาศัยหลักการร่วมกัน 2 ประการ คือ

1) หลักผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) คือ กิจกรรมใดที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ภายในท้องถิ่นแห่งหนึ่งแห่งใด โดยเฉพาะไม่มีผลกระทบทั้งในทางบวกและทางลบต่อผู้คนในท้องถิ่นอื่น ๆ ภาษาวิชาเศรษฐศาสตร์ เรียกว่า ไม่มี (ผลล้นออก) (Spillover Effects) ให้ถือว่ากิจกรรมนั้นเป็นหน้าที่ของรัฐบาลท้องถิ่น แต่ถ้ากิจกรรมใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติโดยรวมหรือเป็นกิจกรรมที่กระทบต่อประโยชน์ของผู้คนหลายพื้นที่ (หลายท้องถิ่น) ให้ถือเป็นกิจกรรมระดับชาติ หรือระดับที่สูงขึ้นไปกว่าชุมชนย่อย ๆ เพราะรัฐบาลระดับชุมชนย่อย ๆ ไม่สามารถ

ทำกิจกรรมเหล่านี้ได้ หรือถึงแม้ทำได้ก็อาจก่อปัญหาการขัดแย้งในผลประโยชน์ระดับชุมชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้การประสานประโยชน์และรักษาความเป็นธรรมในสังคมเป็นหน้าที่ของรัฐบาลระดับชาติโดยตรง

2) หลักประสิทธิภาพในการจัดการ (Management Efficiency) ได้แก่ การจัดกิจกรรมใด ๆ ควรต้องประหยัด ถ้าสามารถใช้เงินจำนวนน้อยที่สุดเพื่อทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้คนได้จำนวนมากที่สุด ภาษาเศรษฐศาสตร์ เรียกว่า “Public Goods” มีลักษณะเป็น โครงสร้างต้นทุนและการให้บริการที่เป็นเฉพาะตัวคือ มีต้นทุนคงที่ในสัดส่วนที่สูง มีต้นทุนแปรผันต่อหน่วยของการให้บริการต่ำ (ในบางกรณีอาจไม่มีต้นทุนแปรผันเลย) และมีหลายกรณีที่มีต้นทุนแบบพิเศษ เช่น เพิ่มขึ้นเป็นช่วงบันได ฉะนั้น การบริการสาธารณะบางประเภทจะต้องมีผู้ใช้บริการจำนวนมาก ๆ หรือเป็นชุมชนขนาดใหญ่พอสมควรจึงจะประหยัดต้นทุนถ้าเป็นชุมชนเล็ก ๆ ก็อาจจะต้องจัดการผลิตบริการร่วมกันเพื่อให้เกิดการประหยัดและสามารถใช้ประโยชน์จากบริการเหล่านั้นได้เต็มที่ กิจกรรมสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์ ต้องผลิตให้คนทั้งประเทศใช้บริการจึงจะประหยัดและคุ้มค่ากับการลงทุนในกรณีเช่นนี้ควรมีหน่วยงานระดับชาติทำการผลิต และให้บริการแก่ชุมชนทุกชุมชน

ข้อพิจารณาในการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น

1) ขอบเขตของการกระจายอำนาจจะต้องมีความพอเพียงเหมาะสมจะปกครองตนเองได้โดยอิสระและไม่เกิดผลเสียหายแก่ท้องถิ่นและเอกภาพของรัฐ

2) คำนิยามถึงประโยชน์ของท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญแต่ก็ต้องนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมด้วย เพราะมีเช่นนั้นอาจทำให้เกิดกรณีพิพาทระหว่างท้องถิ่น หรือท้องถิ่นกับรัฐบาล

3) การใช้อำนาจหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น การกระจายอำนาจทำให้เกิดผู้นำในท้องถิ่น แม้ว่าจะมาจากการเลือกตั้งก็ตาม แต่ก็อาจเกิดการถือพรรคถือพวกมุ่งทำประโยชน์แก่พวกของตน เป็นการเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยปราศจากความรับผิดชอบอย่างเพียงพอ ขาดความคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการกระจายอำนาจในการปกครองท้องถิ่น กรณีเช่นนี้อาจทำให้ราษฎรไม่พอใจและได้รับความเดือดร้อน (ประยูร กาญจนกุล, 2538)

4) การใช้จ่ายงบประมาณ การจัดระเบียบการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากกว่าหลักการรวมอำนาจเพราะต้องมีการแยกงบประมาณเป็นของท้องถิ่นไป โดยเฉพาะมีเจ้าหน้าที่ที่มีเครื่องมือใช้โดยเฉพาะไม่สนับสนุนหมุนเวียนกันใช้เหมือนแบบรวมอำนาจ การใช้จ่ายของท้องถิ่นมักเป็นไปโดยไม่คำนึงถึงกิจการที่ไม่สมควรจึงต้องมีการตรวจสอบและควบคุมที่เพียงพอ

5) การขาดความเสมอภาคระหว่างท้องถิ่น เมื่อคำนึงถึงว่าทุกท้องถิ่นควรได้รับการจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน การกระจายอำนาจก็ขัดกับหลักการดังกล่าว หากมีการกระจายอำนาจมากแค่ไหนก็ยิ่งเกิดความไม่เท่าเทียมกันเพราะแต่ละท้องถิ่นมีการพัฒนาที่ไม่เท่ากันทำให้การจัดเก็บรายได้แตกต่างกัน

6) การคำนึงถึงระดับความรู้ความสามารถของประชาชน ทั้งนี้ในการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นจะต้องคำนึงถึงระดับความรู้ความสามารถ ซึ่งสามารถมองได้ 2 ประการ คือ

(1) ระดับความรู้ความสามารถของท้องถิ่นที่ห่างไกลความเจริญอาจไม่สอดคล้องกัน การจัดและการดำเนินการงานปกครองท้องถิ่น จึงต้องคำนึงถึงความเหมาะสมดังกล่าวการกระจายอำนาจจะต้องกำหนดเป็นหลักการว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจะเป็นผู้ส่งเสริมให้คำแนะนำแนวทางการปฏิบัติเพื่อยกระดับความสามารถในการปกครองตนเองและบริหารงานท้องถิ่น

(2) รัฐบาลต้องสามารถดึงดูดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถของท้องถิ่นเข้ามาบริหารงาน โดยจะต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ มีภารกิจและงบประมาณให้สามารถดำเนินงานได้พอสมควร เพื่อดึงดูดคนในท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญและความสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจเป็นหลักการอย่างหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองประเทศ เป็นการโอนอำนาจการปกครองส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่น ดำเนินการเอง การกระจายอำนาจมีความสำคัญ คือ ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักปกครองตนเองเป็นรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างตรงเป้าหมาย เป็นการส่งเสริมให้ท้องถิ่น เป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง หลักการในการกระจายอำนาจ คือ มีความเป็นนิติบุคคล มีอำนาจอิสระในการบริหารงานประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่นิติบัญญัติและมิงงบประมาณของตนเอง

1.11 หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การสนับสนุนผลักดันให้เกิดกฎหมายหรือสิทธิต่าง ๆ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็มีแนวคิดที่อยู่เบื้องหลังเช่นกัน แนวคิดที่สำคัญภายใต้กระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เริ่มมีอิทธิพลต่อกรอบแนวทางการพัฒนาของสังคมโลกนับตั้งแต่ประเทศภาคีสมาชิกรวมทั้งประเทศไทยได้ร่วมลงนามในเอกสารระหว่างประเทศในการประชุมสุดยอดโลกทางด้านสิ่งแวดล้อม (Earth Summit) สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล (Federative Republic of Brazil) เมื่อปี ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) ที่มีการกำหนดกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้และเป็นพันธกรณีที่ประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติตามโดยมีเป้าหมายไปสู่ความยั่งยืนและมุ่งเน้นการพัฒนาที่รักษาคุณภาพ

ของ 3 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมหลังจากนั้นเป็นต้นมาคำว่า “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ได้กลายเป็นแนวคิดที่มีการนำมาใช้กันอย่างกว้างขวางรวมถึงประเทศไทยด้วย

มีผู้ให้ความหมายของคำว่า “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ไว้หลากหลายแบบแต่คำนิยามที่เป็นต้นแบบของแนวคิดนี้ได้แก่คำนิยามของ World Commission on Environment and Development ที่ให้ไว้ในรายงาน Brundtland ภายใต้ชื่อ “Our Common Future” ความว่า “การพัฒนาอย่างยั่งยืนคือการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนในรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดทอนความสามารถในการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง” และเมื่อพิจารณาการพัฒนาอย่างยั่งยืนในบริบทของสิ่งแวดล้อม ศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ มัลลิกะมาสย์ นักกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่มีชื่อเสียงของประเทศไทยอธิบายว่า แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามแนวทางของประเทศที่พัฒนาแล้วซึ่งได้รับการยอมรับในระหว่างประเทศนั้นมีแนวคิดเชิงปรัชญาที่สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง 2 แนวคิด คือ Anthropocentric Philosophy เป็นแนวปรัชญาที่ยึดเอามนุษย์เป็นศูนย์กลางของทุกสิ่ง และ Biocentric Philosophy เป็นแนวปรัชญาที่ยึดเอาธรรมชาติเป็นศูนย์กลางของทุกสิ่ง (สุณีย์ มัลลิกะมาสย์, 2545, หน้า 11-12) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าแม้แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนจะมีเป้าหมายเพื่อให้เกิด “ความยั่งยืน” แต่ด้วยอิทธิพลของปรัชญาและจริยธรรมแบบมีมนุษย์เป็นศูนย์กลางที่เป็นกระบวนทัศน์กระแสหลัก ซึ่งแผ่ขยายอิทธิพลไปเกือบทั่วโลกไม่เว้นแม้แต่ในเวทีสหประชาชาติส่งผลให้กรอบแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนยังมีความโน้มเอียงไปในทางมุ่งเพียงเศรษฐกิจและสังคมโดยยึดถืออรรถประโยชน์ของมนุษย์เป็นเกณฑ์ยิ่ง กว่ามุ่งคุ้มครองโลกธรรมชาติ (Earth)

หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนแบบอ่อน (Weak Sustainable Development) เป็นแนวทางการพัฒนาที่ Salow, RM กล่าวว่า “ได้รับอิทธิพลจากระบอบทุนนิยม โดยเป็นส่วนขยายทฤษฎีนี้ โอคลาสสิก” (Salow, RM, 1994) ที่เน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจและรวมสิ่งแวดล้อมเอาไว้ในค่าใช้จ่ายเพื่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งหมายความว่าสิ่งแวดล้อมเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถวัดและแลกเปลี่ยนได้ (Trade-off) เมื่อคำนึงถึงประโยชน์หรือผลกำไร (Costanza, R., Norton, B. & Haskell, BJ, 1992) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การพัฒนาอย่างยั่งยืนแบบอ่อนเน้นการรักษาต้นทุนของมนุษย์มากกว่าต้นทุนทางธรรมชาติและมองว่าต้นทุนแต่ละแบบนี้ทดแทนกันได้ โดยโน้มเอียงไปในทางที่มองว่าต้นทุนมนุษย์สามารถแทนที่ต้นทุนทางธรรมชาติได้ซึ่งหมายความว่าแนวคิดนี้ยอมรับให้ต้นทุนทางธรรมชาติร่อยหรอลงไปตราบเท่าที่ต้นทุนของมนุษย์ยังคงอยู่และสืบต่อไปให้คนในรุ่นถัดไปได้ Van Den Bergh นักเศรษฐศาสตร์กล่าวว่า มาตรการการจัดการสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของ World Bank จัดอยู่ในรูปแบบการพัฒนาอย่างยั่งยืนแบบอ่อนไม่ว่าจะเป็นหลักการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment) หลักเศรษฐศาสตร์

สิ่งแวดล้อมรวมถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เน้นบริบททางการเมืองและสังคมระดับชาติโดยไม่พึงเสียงประชาชนหรือค่านิยมท้องถิ่นการพัฒนาอย่างยั่งยืนแบบอ่อนเป็นแนวทางที่มีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง แม้จะคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมอยู่บ้างในการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Cabeza Gutes, M., 1996) จุดอ่อนของแนวทางนี้คือ “การยืดหยุ่นทางด้านสิ่งแวดล้อม (Eppink, F.V. and Van den Bergh, J., 2007, pp.284-293) เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนถูกพัฒนาขึ้นภายใต้โลกทัศน์ด้านสิ่งแวดล้อมแบบมีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง ซึ่งทำให้แนวทางนี้เน้น “สิทธิมนุษยชนในสิ่งแวดล้อมที่ดี” มากกว่า “สิทธิของสิ่งแวดล้อมในตัวเอง” ด้วยปรัชญาที่ยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลางสิทธิใด ๆ ที่กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศรับรองจึงเป็นไปเพื่อประโยชน์ของมนุษย์มากกว่าเพื่อประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมหรือสรรพชีวิตอื่น ๆ ในธรรมชาติ

1.12 หลักการจัดการเชิงอนุรักษ์

หลักการจัดการเชิงอนุรักษ์ เป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาดใช้ให้น้อยเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการใช้ให้ยาวนาน และก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด รวมทั้งต้องมีการกระจายการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างทั่วถึง นอกจากนั้นเนื่องด้วยในสภาพปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเสื่อมโทรมมากขึ้น ดังนั้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงมีความหมายรวมไปถึงการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วย ดังนั้น การจัดการเชิงอนุรักษ์จึงเป็นเกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ เพราะการจัดการเชิงอนุรักษ์เป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงเป็นหลักที่การวิจัยนี้จะนำมาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้ได้กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

2. กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์

2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 55 รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึงเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และป้องกันโรคการรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพด้วย

มาตรา 77 บัญญัติไว้ว่า รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็นและยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมาย ที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต

หรือการประกอบอาชีพ โดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นการแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบรวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสม กับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่เป็น พึงกำหนดหลักเกณฑ์ การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตาม ขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง มาตรา 258 ค. ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

ค. ด้านกฎหมาย

(1) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้ บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 และพัฒนาให้ สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการ เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระ แก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ

(2) ปฏิรูประบบการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อพัฒนา ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม ของนักกฎหมาย

(3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชน เข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาของสาระของกฎหมายได้ง่าย

(4) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

การวิจัยกำหนดให้มีการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง จึงเป็นการจัดทำร่างกฎหมาย ที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับนี้

2.2 พระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509

พระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509 มีหลักการและเหตุผล คือ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติบำรุงและรักษาพันธุ์ปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ พุทธศักราช 2479 ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนี้มิได้รัดกุมและเหมาะสมกับภาวะการณ์ในปัจจุบัน ผู้เลี้ยงสัตว์ยังนิยมตอนสัตว์ที่มีขนาดโตและลักษณะดีเพื่อใช้งานและขายได้ราคาเป็นการตรงข้ามกับความประสงค์ของทางราชการที่จะให้สงวนสัตว์ที่มีขนาดโตและลักษณะดีไว้ใช้สืบพันธุ์และตอนสัตว์ตัวที่มีขนาดเล็กและลักษณะเลวให้สูญพันธุ์ มิฉะนั้นสัตว์ในรุ่นต่อ ๆ ไปก็จะมีขนาดเล็กกลดตามลำดับ จึงสมควรปรับปรุงพระราชบัญญัติบำรุงและรักษาพันธุ์ปศุสัตว์และสัตว์และสัตว์พาหนะ พุทธศักราช 2479 เสียใหม่ให้รัดกุมและเหมาะสมยิ่งขึ้น

อาชีพหลักของเกษตรกรไทยนอกจากจะทำไร่ ทำนาแล้วยังเลี้ยงสัตว์ด้วย ดังนั้นหากกล่าวเฉพาะการเลี้ยงสัตว์ไม่ว่าจะเป็นสัตว์เลี้ยงทั่วไปหรือสัตว์พันธุ์พื้นเมืองย่อมต้องมีพันธุ์สัตว์ที่ดี ซึ่งกฎหมายว่าด้วยบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509 มีหลักการสำคัญ คือ การสงวนและคุ้มครองสัตว์พันธุ์ดีและกำจัดพันธุ์สัตว์ที่เป็นพันธุ์ด้อยแต่ในปัจจุบันขั้นตอนในการดำเนินการสงวนและคุ้มครองที่ยังคงไม่ชัดเจน และมีขั้นตอนหลายขั้นตอนที่ยุ่งยาก เช่น การกำหนดพื้นที่ตรวจสัตว์และคัดพันธุ์สัตว์ การศตรสัตว์ ทำให้แก้ไขได้ได้ล่าช้า จึงเป็นที่มาของการจัดทำกฎหมายฉบับนี้

กฎหมายฉบับนี้ได้ให้คำนิยามในมาตรา 4 “สัตว์” หมายความว่า โค กระบือ และปศุสัตว์หรือสัตว์พาหนะชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

คำนิยามคำว่า “สัตว์” มีความหมายกว้าง ๆ จึงน่าจะหมายความรวมถึง สัตว์พันธุ์พื้นเมืองได้

1) หลักเกณฑ์การประกาศ

กฎหมายให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เมื่อเห็นสมควรดำเนินการบำรุงพันธุ์สัตว์ในท้องที่ใดให้ออกกฎกระทรวงกำหนดเขตบำรุงพันธุ์สัตว์ชนิดของสัตว์ที่จะบำรุงพันธุ์เพศ อายุ ขนาด ลักษณะ หรือนิสัยของสัตว์ในเขตบำรุงพันธุ์สัตว์เพื่อคัดเลือกให้เป็นสัตว์สงวนพันธุ์ หรือเป็นสัตว์ที่ไม่เหมาะสมจะใช้ทำพันธุ์ และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกสัตว์สงวนพันธุ์และการเพิกถอนจากการเป็นสัตว์สงวนพันธุ์ (มาตรา 5)

2) หน้าที่และอำนาจของพนักงานงานเจ้าหน้าที่

พนักงานงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง สัตวแพทย์หรือสัตวบาลสังกัดกรมปศุสัตว์ โดยมีบัตรประจำตัวตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง และในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอ (มาตรา 14) มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(1) การประกาศคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของสัตว์แจ้งจำนวน ชนิด เพศ และอายุของสัตว์ในประกาศหรือคำสั่งนั้นจะกำหนดให้เจ้าของสัตว์นำสัตว์มาให้สำรวจ วัดขนาด และคัดเลือก ณ สถานที่ภายในเขตบำรุงพันธุ์สัตว์นั้นและภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ก็ได้ โดยให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและที่ทำการกำนันในเขตบำรุงพันธุ์สัตว์ และมีอำนาจคัดเลือกหรือเพิกถอนการเป็นสัตว์สงวน

สัตว์ที่ได้คัดเลือกให้เป็นสัตว์สงวนพันธุ์แล้วนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่จะประทับตราอักษร “ส” ไว้ที่ตัวสัตว์ หากมีการเพิกถอนจากการเป็นสัตว์สงวนพันธุ์ จะประทับตราอักษร “ถ” เพิ่มที่ตัวสัตว์ (มาตรา 6-มาตรา 7)

(2) เข้าไปในสถานที่หรือที่ดินของบุคคลใดในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกเพื่อสำรวจวัดขนาด คัดเลือก ดอนสัตว์หรือประทับตราที่ตัวสัตว์ แต่ต้องแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่หรือที่ดินและเจ้าของสัตว์ทราบก่อน ในการนี้ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่หรือที่ดินและเจ้าของสัตว์อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามควรแก่กรณี (มาตรา 13)

3) บทกำหนดโทษ

โทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้มีทั้งโทษจำและโทษปรับ

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509 ตามคำสัมภาษณ์เชิงลึกนิตการกรมปศุสัตว์ มีความเห็นว่า กฎหมายฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่ส่งเสริม พัฒนา และบำรุงพันธุ์สัตว์ เพื่อให้ได้สัตว์ที่มีขนาดโตและลักษณะที่ดีไว้สืบพันธุ์ให้คงอยู่ต่อไป โดยการดำเนินการ กำหนดเขตบำรุงพันธุ์สัตว์ กำหนดชนิดของสัตว์ และกำหนดอายุ เพศ ขนาด ลักษณะ และนิสัย คัดเลือกสัตว์ให้เป็นสัตว์สงวนพันธุ์ รวมทั้งกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนไว้อย่างชัดเจน เป้าหมายสำคัญของกฎหมายนี้ก็คือการ สงวนและคุ้มครองสัตว์พันธุ์ดีด้วยการกำจัดพันธุ์สัตว์ที่เป็นพันธุ์ด้อยแต่ก็กำหนดขั้นตอนที่ค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของลำดับ กฎหมายที่จะออกใช้บังคับ ที่ออกเป็นกฎกระทรวงบ้าง ประกาศกระทรวงบ้าง ส่วนการตีตราเครื่องหมายสัตว์พันธุ์ดี นะครับ หรือสัตว์ที่ให้เพิกถอนนั้นปัจจุบันวิธีการนี้กรมปศุสัตว์จะไม่ค่อยได้ใช้แล้ว กรมปศุสัตว์จะใช้ระบบการตรวจสอบย้อนกลับข้อมูลรหัสตั้งแต่ชื่อพ่อพันธุ์แม่พันธุ์มาจากไหนฟาร์มไหน มีการตรวจโรคแล้วหรือยังจะเป็นระบบเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ที่ค่อนข้างที่จะทันสมัยมากกว่ากฎหมายฉบับนี้ จึงถือว่าเป็นกฎหมายที่ไม่ทันสมัยต่อการบังคับใช้ สำหรับสัตว์พันธุ์พื้นเมืองถือเป็นสัตว์ที่มีเอกลักษณ์เป็นสัตว์ประจำถิ่น ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่จะไม่เห็นถึงความสำคัญ จึงมีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการผสมพันธุ์ระหว่างพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเอง หรือข้ามสายพันธุ์ หรือนำเอาสายพันธุ์ต่างถิ่นมาผสม โดยมุ่งหวังว่าจะทำให้มีความแข็งแรง แข็งแกร่งมากขึ้น หรือเพิ่มจำนวนมากขึ้นเพื่อการบริโภค

จึงเข้าลักษณะของการกลายพันธุ์ทำให้ความเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองค่อย ๆ หดไป จึงเป็นปัญหาต่อการคุ้มครองและอนุรักษ์สายพันธุ์เดิมให้คงอยู่ต่อไปได้

2.3 พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533

พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533 หลักการและเหตุผล คือ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ โดยที่พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533 ไม่ใช้บังคับกับสถานพยาบาลสัตว์ของราชการ องค์การของรัฐ สภากาชาดไทย และสถานพยาบาลสัตว์อื่นซึ่งรัฐมนตรีประกาศกำหนด จึงทำให้มีมาตรฐานแตกต่างจากสถานพยาบาลสัตว์ของเอกชน ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการควบคุมสถานพยาบาลสัตว์ทั้งสองประเภทให้มีมาตรฐานเดียวกันสมควรแก้ไขกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์โดยให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขสำหรับสถานพยาบาลสัตว์ที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าวด้วย ประกอบกับสมควรกำหนดขั้นตอนในการขออนุญาตจัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ให้ต้องเสนอขออนุมัติแผนงานการจัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ก่อนขอรับใบอนุญาต และเพิ่มเติมรายละเอียดเกี่ยวกับการโอนใบอนุญาตและการแสดงความจำนงเพื่อขอประกอบกิจการต่อไปในกรณีที่ได้รับอนุญาตตาย รวมทั้งปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กฎหมายฉบับนี้มีหลักการในการดูแลรักษาสัตว์ป่วยโดยกำหนดให้มีสถานพยาบาลสัตว์ซึ่งมาตรา 3 หมายความว่า สถานที่รวมตลอดถึงยานพาหนะซึ่งจัดไว้เพื่อการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์ โดยกระทำเป็นปกติธุระไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่

สัตว์ป่วย หมายความว่า สัตว์ที่จัดให้เข้ารับบริการในสถานพยาบาลสัตว์

ที่พักสัตว์ป่วย หมายความว่า กรง คอก หรือที่สำหรับใช้กักสัตว์ป่วย

เจ้าของสัตว์ หมายความว่า รวมถึงผู้เลี้ยงหรือผู้ครอบครองสัตว์ด้วย

ผู้รับอนุญาต หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลสัตว์

ผู้ดำเนินการ หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์

ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้อนุญาต หมายความว่า อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายให้เป็นผู้มีอำนาจออกใบอนุญาต

อธิบดี หมายความว่า อธิบดีกรมปศุสัตว์

การจัดตั้งและการดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์

1) สถานพยาบาลสัตว์มี 2 ประเภท คือ

- (1) สถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่ไม่มีที่พักสัตว์ป่วยไว้ค้างคืน
- (2) สถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่มีที่พักสัตว์ป่วยไว้ค้างคืน

ลักษณะของสถานพยาบาลสัตว์และลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาลสัตว์แต่ละประเภทตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 6)

2) ห้ามมิให้ผู้ใดจัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ใบอนุญาตนั้นจะกำหนดสาขาและชั้นของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ และจะกำหนดระเบียบที่ผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติไว้ด้วยก็ได้ (มาตรา 7)

3) ผู้ขออนุญาตจัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(1) คุณสมบัติ

- (ก) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (ข) มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

(2) ลักษณะต้องห้าม

- (ก) เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี หรือเป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (ข) เป็นบุคคลวิกลจริตหรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (ค) เป็นโรคตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (ง) เป็นบุคคลล้มละลาย

ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้ขออนุญาต ผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่งด้วย

ผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ ให้เสนอแผนงานการจัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด(มาตรา 8)

4) ผู้อนุญาตจะออกใบอนุญาตให้ผู้ขออนุญาตได้ เมื่อปรากฏว่าผู้ขออนุญาต

(1) มีแผนงานการจัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ที่ได้รับอนุมัติแล้ว

(2) มีลักษณะของสถานพยาบาลสัตว์และลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาลสัตว์เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 6

(3) มีเครื่องมือ เครื่องใช้ ยา และเวชภัณฑ์ที่จำเป็นประจำสถานพยาบาลสัตว์นั้น อย่างเพียงพอตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(4) มีผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์สำหรับสถานพยาบาลสัตว์ตามสาขาชั้น และจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(5) มีชื่อสถานพยาบาลสัตว์ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา 8)

5) ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจาก ผู้อนุญาต

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตนั้นจะกำหนดสาขาและชั้นของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์และ จะกำหนดระเบียบที่ผู้ดำเนินการต้องปฏิบัติไว้ด้วยก็ได้ (มาตรา 9)

6) ผู้อนุญาตจะออกใบอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ได้ต่อเมื่อปรากฏว่า ผู้ขออนุญาต

(1) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์

(2) ไม่เป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์เป็นจำนวนสองแห่งอยู่แล้ว แต่ในกรณี ที่เป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่มีที่พักสัตว์ป่วยไว้ค้างคืนอยู่แล้วหนึ่งแห่ง จะอนุญาตให้เป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่มีที่พักสัตว์ป่วยไว้ค้างคืนอีกไม่ได้ เว้นแต่จะอนุญาตให้เป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่ไม่มีที่พักสัตว์ป่วยไว้ค้างคืน

(3) เป็นผู้ที่สามารถควบคุมดูแลกิจการของสถานพยาบาลสัตว์นั้น ได้โดยใกล้ชิด (มาตรา 10)

7) ผู้รับอนุญาต ผู้ดำเนินการ และผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ในสถานพยาบาลสัตว์ นั้นจะเป็นบุคคลคนเดียวกันก็ได้ (มาตรา 11)

8) การออกใบอนุญาตหรือการไม่ออกใบอนุญาตตามมาตรา 7 หรือมาตรา 9 ให้กระทำ ให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้อนุญาตได้รับคำขอที่มีรายละเอียดถูกต้องและครบถ้วน ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ไม้ออกใบอนุญาต ให้ผู้อนุญาตแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบภายในสิบห้าวัน นับแต่วันไม่อนุญาต (มาตรา 12)

9) ใบอนุญาตตามมาตรา 7 หรือมาตรา 9 ให้มีอายุสามปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาตนั้น ถ้าผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นคำขอเสียก่อนที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้

ยื่นคำขอและชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตพร้อมกับการยื่นคำขอแล้ว ให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าผู้อนุญาตจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ให้คืนค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตตามส่วน โดยคำนวณเป็นรายเดือนนับแต่วันที่ที่มีคำสั่งไม่อนุญาตจนถึงวันสิ้นอายุของใบอนุญาตที่ขอต่ออายุในวันแต่ในกรณีที่มีการอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตและรัฐมนตรีได้มีคำสั่งอนุญาตให้ประกอบกิจการไปพลางก่อนถ้ารัฐมนตรีมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ ให้นับแต่วันที่ที่มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ เศษของหนึ่งเดือนถ้าถึงสิบห้าวันหรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งเดือนถ้าไม่ถึงสิบห้าวันให้ปัดทิ้ง (มาตรา 13)

10) ในกรณีที่ผู้อนุญาตไม่ออกใบอนุญาตตามมาตรา 7 หรือมาตรา 9 หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา 13 ผู้ขอรับใบอนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ผู้อนุญาตไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ก่อนที่รัฐมนตรีจะมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคสอง รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ประกอบกิจการไปพลางก่อนได้ เมื่อผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตร้องขอ (มาตรา 14)

11) ในกรณีที่ใบอนุญาตตามมาตรา 7 หรือมาตรา 9 ชำรุดสูญหาย หรือถูกทำลายในสาระสำคัญ ให้ผู้รับอนุญาตแจ้งต่อผู้อนุญาตและยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบการชำรุด สูญหาย หรือถูกทำลายดังกล่าว

การขอรับใบแทนใบอนุญาตและการออกใบแทนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 14)

การควบคุมสถานพยาบาลสัตว์

1) ผู้รับอนุญาตต้องแสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้ ไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานพยาบาลสัตว์นั้น

(1) ชื่อสถานพยาบาลสัตว์

(2) ชื่อและรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ในสถานพยาบาลสัตว์

(3) รายการอัตราค่าบริการพยาบาลและค่าบริการ

ลักษณะและรายละเอียดตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา 16)

2) ผู้รับอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลสัตว์ และใบอนุญาตให้ ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ ไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานพยาบาลสัตว์นั้น (มาตรา 17)

3) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการโฆษณาหรือประกาศ หรือยอมให้ผู้อื่น โฆษณาหรือประกาศด้วยประการใด ๆ ซึ่งชื่อ ที่ตั้ง หรือกิจการของสถานพยาบาลสัตว์ คุณวุฒิหรือ ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ เพื่อชักชวนให้นำสัตว์ป่วยมารับการ รักษาพยาบาลในสถานพยาบาลสัตว์ของตน โดยใช้ข้อความเกินความจริง หรือนำจะก่อให้เกิดความ เข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล (มาตรา 18)

4) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตเปลี่ยนแปลงการประกอบกิจการของสถานพยาบาลสัตว์ ให้แตกต่างไปจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาต หรือดัดแปลงต่อเติมอาคารสถานพยาบาลสัตว์ให้ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือก่อสร้างอาคารขึ้นใหม่ เพื่อใช้ในกิจการสถานพยาบาลสัตว์ เว้นแต่ จะได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต (มาตรา 19)

5) การเปลี่ยนชื่อสถานพยาบาลสัตว์และการเปลี่ยนตัวผู้ดำเนินการ จะกระทำได้ ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต (มาตรา 20)

6) การย้ายสถานพยาบาลสัตว์ไปจัดตั้ง ณ ที่อื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต จะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต ในกรณีเช่นนี้ให้ดำเนินการเสมือนผู้ขออนุญาต จัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ใหม่ (มาตรา 21)

7) ผู้รับอนุญาตผู้ใดประสงค์จะโอนใบอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลสัตว์ให้แก่บุคคล ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8 ให้ผู้รับอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือต่อผู้อนุญาต และให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

การโอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 21/1)

8) ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตายและทายาทหรือผู้ที่ได้รับความยินยอมจากทายาท แสดงความจำนงต่อผู้อนุญาตภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับอนุญาตตาย เพื่อขอประกอบกิจการที่ ผู้ตายได้รับอนุญาตนั้นต่อไป เมื่อผู้อนุญาตตรวจสอบแล้วว่าบุคคลนั้นมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามตามมาตรา 8 ให้ผู้แสดงความจำนงนั้นประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าใบอนุญาตนั้นสิ้น อายุ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าผู้แสดงความจำนงเป็นผู้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ นับแต่วันที่ผู้รับ อนุญาตตาย

การแสดงความจริงตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 21/2)

9) ผู้รับอนุญาตผู้ใดประสงค์จะเลิกกิจการสถานพยาบาลสัตว์ ต้องแจ้งเป็นหนังสือและจัดทำรายงานที่จะปฏิบัติเกี่ยวกับสัตว์ป่วยส่งให้ผู้อนุญาตทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ผู้อนุญาตจะสั่งให้ผู้รับอนุญาตปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งก่อนเลิกกิจการก็ได้ (มาตรา 22)

10) ผู้ดำเนินการต้องดูแลมิให้บุคคลซึ่งมิใช่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ในสถานพยาบาลสัตว์ซึ่งตนเป็นผู้ดำเนินการและมีให้มีการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ผิดสาขาหรือชั้นตามที่กำหนดในใบอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลสัตว์ (มาตรา 23)

11) ผู้ดำเนินการต้องดูแลมิให้มีการรับสัตว์ป่วยไว้ค้างคืนเกินจำนวนที่พาสัตว์ป่วยตามที่กำหนดในใบอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลสัตว์ เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉินซึ่งหากไม่รับไว้อาจเกิดอันตรายแก่สัตว์ป่วย (มาตรา 24)

12) ผู้ดำเนินการต้องดูแลสถานพยาบาลสัตว์ให้สะอาดเรียบร้อย ปลอดภัย และมีลักษณะอันเหมาะสมแก่การใช้เป็นสถานพยาบาลสัตว์ (มาตรา 25)

13) ผู้ดำเนินการต้องจัดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามสาขาชั้นและจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาอยู่ประจำสถานพยาบาลสัตว์ตลอดเวลาทำการ (มาตรา 26)

14) ผู้ดำเนินการต้องจัดให้มีเครื่องมือ เครื่องใช้ ยา และเวชภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับสถานพยาบาลสัตว์ให้เพียงพออยู่เสมอ (มาตรา 27)

15) ผู้ดำเนินการต้องจัดให้มีหลักฐานเกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์และสัตว์ป่วยกับเอกสารที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลสัตว์ตามที่อธิบดีกำหนด และต้องเก็บรักษาไว้ให้อยู่ในสภาพที่ตรวจสอบได้ไม่น้อยกว่าสองปีนับแต่วันจัดทำ (มาตรา 28)

16) ผู้ดำเนินการมีหน้าที่จัดทำสถิติสัตว์ป่วยจากหลักฐานการบำบัดโรคสัตว์ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและระยะเวลาที่อธิบดีกำหนด (มาตรา 29)

17) ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ในสถานพยาบาลสัตว์ ผู้ดำเนินการต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้น (มาตรา 30)

18) ถ้าผู้ดำเนินการพ้นจากหน้าที่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เกินเจ็ดวัน ผู้ดำเนินการหรือผู้รับอนุญาตต้องมอบหมายให้ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ผู้มีคุณสมบัติตาม

มาตรา 10 ดำเนินการแทน ในกรณีเช่นว่านี้ให้ผู้ดำเนินการแทนหรือผู้รับอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ให้ดำเนินการแทน

ผู้ดำเนินการแทนตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ดำเนินการ (มาตรา 31)

พนักงานเจ้าหน้าที่

1) ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเป็นสถานพยาบาลสัตว์ที่ไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

(2) เข้าไปในสถานพยาบาลสัตว์ในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(3) มีหนังสือเรียกผู้รับอนุญาต ผู้ดำเนินการ ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ในสถานพยาบาลสัตว์ หรือเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาลสัตว์ มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินคดี

(4) ยึดหรืออายัดเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินคดี (มาตรา 32)

2) ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 32 ให้ผู้รับอนุญาต ผู้ดำเนินการ ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ในสถานพยาบาลสัตว์ และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกัสถานพยาบาลสัตว์นั้น อำนวยความสะดวกตามสมควร (มาตรา 33)

3) ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอ

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 34)

4) ในการปฏิบัติกิจการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อนุญาตและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 35)

การปิดสถานพยาบาลสัตว์และการเพิกถอนใบอนุญาต

1) เมื่อปรากฏว่าผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการปฏิบัติกรไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการแล้วแต่กรณี ปฏิบัติการให้ถูกต้องภายในเวลาที่เห็นสมควร แต่ทั้งนี้ไม่เป็นเหตุลบล้างความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 36)

2) ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งปิดสถานพยาบาลสัตว์เป็นการชั่วคราว เมื่อปรากฏว่าผู้รับอนุญาต หรือผู้ดำเนินการ

(1) ไม่ปฏิบัติตามตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มีคำสั่งตามมาตรา 36

(2) ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือ ประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป หรือ

(3) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

คำสั่งปิดสถานพยาบาลสัตว์ตามวรรคหนึ่งให้มีกำหนดเวลาตามที่ผู้อนุญาตเห็นสมควร แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่แจ้งให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการทราบ แล้วแต่กรณี แต่ผู้อนุญาตจะเพิกถอนคำสั่งปิดสถานพยาบาลสัตว์ก่อนครบกำหนดเวลาก็ได้ เมื่อได้มีการปฏิบัติ ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 37)

3) ในกรณีที่ได้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา 8 หรือมาตรา 10 แล้วแต่กรณี หรือมีกรณีตามมาตรา 37 (1) (2) หรือ (3) และผู้อนุญาตเห็นว่าเป็นการร้ายแรงอันอาจมีผลกระทบต่อการรักษาพยาบาลสัตว์ ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเพิกถอน ใบอนุญาตของผู้นั้นได้ (มาตรา 38)

4) ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีคำสั่งให้ปิดสถานพยาบาลสัตว์ตามมาตรา 37 หรือให้เพิกถอน ใบอนุญาตตามมาตรา 38 ให้ผู้อนุญาตมีหนังสือแจ้งพร้อมกับส่งคำสั่ง ไปยังผู้รับอนุญาตหรือ ผู้ดำเนินการ แล้วแต่กรณี

หนังสือแจ้งตามวรรคหนึ่งต้องกำหนดให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการจัดทำรายงานที่ จะปฏิบัติเกี่ยวกับสัตว์ป่วย ส่งให้ผู้รับอนุญาตทราบโดยเร็ว เพื่อผู้อนุญาตจะสั่งการให้ผู้รับอนุญาตหรือ ผู้ดำเนินการจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับสัตว์ป่วยนั้น

ถ้าไม่พบตัวผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการ หรือผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการไม่ยอมรับ คำสั่งดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดคำสั่งไว้ในที่เปิดเผย ณ สถานพยาบาลสัตว์ และให้ถือว่า ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการนั้นได้รับทราบคำสั่งแล้วตั้งแต่วันที่ได้ปิดคำสั่ง

คำสั่งของผู้อนุญาตตามวรรคหนึ่ง จะโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือโดยวิธีอื่นใดอีกด้วย ก็ได้ (มาตรา 39)

5) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการที่ถูกสั่งปิดสถานพยาบาลสัตว์เป็นการชั่วคราว ตามมาตรา 37 หรือที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 38 ประกอบกิจการสถานพยาบาลสัตว์ นับแต่วันที่ทราบคำสั่งให้ปิดสถานพยาบาลสัตว์เป็นการชั่วคราวหรือคำสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาต แล้วแต่กรณี (มาตรา 40)

6) ผู้ใดถูกเพิกถอนใบอนุญาตแล้ว จะขอรับใบอนุญาตใหม่อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา 41)

7) คำสั่งของผู้อนุญาตที่ได้สั่งตามมาตรา 37 หรือมาตรา 38 ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการแล้วแต่กรณี มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งนั้น (มาตรา 42)

จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533 ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นกฎหมายที่จะควบคุมการจัดตั้งและการดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ มีอำนาจพิจารณาการปิดสถานพยาบาลสัตว์และการเพิกถอนใบอนุญาต ในกรณีที่สถานที่บางแห่งไม่เหมาะสมที่จะตั้งเป็นสถานพยาบาลสัตว์ รวมทั้งกำหนดโทษและอัตราโทษไว้อย่างชัดเจน ซึ่ง สัตว์พันธุ์พื้นเมืองในประเทศไทย มีจำนวนมากหลายสายพันธุ์ ควรค่าแก่การรักษาไว้ให้คงอยู่อย่างมั่นคงและปลอดภัย มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการคุ้มครอง ซึ่งต้องมีการจัดการที่ดีที่ถูกต้อง

2.4 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 หลักการและเหตุผล คือเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดต่อที่มีอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์และบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2498 ยังไม่เหมาะสมที่จะควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลดีนอกจากนั้นกรมปศุสัตว์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและป้องกันโรคระบาดสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 มีสัตวแพทย์เพียงพอปฏิบัติหน้าที่อยู่ทั่วประเทศ กับสามารถผลิตวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสำหรับสัตว์ได้เองในราคาถูกจึงเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมและเหมาะสมในการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้มีบทบัญญัติที่เหมาะสมยิ่งขึ้นและกำหนดให้กรมปศุสัตว์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สถานการณ์การระบาดของโรคในประเทศไทยแม้ว่าจะไม่รุนแรงเท่าใดนักและมีแนวโน้มที่จะลดลงเรื่อย ๆ แต่ก็ไม่ควรนิ่งนอนใจเมื่อถูกสุนัข แมว หรือสัตว์เลือดอุ่นชนิดอื่น ๆ กัดหรือข่วน ทั้งที่เป็นสัตว์เลี้ยงของตนเองหรือสัตว์จรจัด ต้องรีบทำความสะอาดแผลและปรึกษาแพทย์ ซึ่งโรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคที่เป็นแล้วไม่สามารถรักษาให้หายได้ ผู้ติดเชื้อจะเสียชีวิตทุกราย แต่โรคนี้สามารถป้องกันได้ โดยการร่วมมือและใส่ใจของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องนำสัตว์ไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนับว่ามีความสำคัญมากในการควบคุมการระบาดของโรค เพราะมี

พื้นที่ดูแลรับผิดชอบและจำนวนสัตว์ที่คิดเชื่อเป็นจำนวนมาก กรมควบคุมโรค กรมปศุสัตว์ และ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ต้องร่วมมือกันดำเนินการที่จะทำให้ประเทศไทยปลอดจาก โรคพิษสุนัขบ้า ตามที่องค์การอนามัยโลก (WHO) และองค์การควบคุมโรคระบาดสัตว์ระหว่าง ประเทศ (OIE) ตั้งเป้าหมายเอาไว้

1) หน้าที่ของเจ้าของสัตว์ (มาตรา 5)

เจ้าของสุนัขต้องจัดการให้สุนัขรับการฉีดวัคซีนครั้งแรกเมื่ออายุ 2-4 เดือนและครั้ง ต่อไปตามที่กำหนดในใบรับรองการฉีดวัคซีน ซึ่งเจ้าของต้องไม่ปล่อยสัตว์ออกมาในที่สาธารณะ โดยเฉพาะสัตว์ที่ไม่มีเครื่องหมายประจำตัว จะถูกเจ้าพนักงานท้องถิ่นจับสัตว์กักขัง 5 วัน ถ้าไม่มี ผู้ไปรับจะถูกทำลาย เมื่อสัตว์ถูกสัตว์อื่นที่สงสัยว่าเป็น โรคพิษสุนัขบ้ากัดหรือสัตว์มีอาการของ โรคพิษสุนัขบ้า ให้แจ้งต่อสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขภายใน 24 ชั่วโมง

2) อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา 10)

สัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ หรือผู้ประกอบการ บำบัด โรคสัตว์ซึ่งเป็นผู้ฉีดวัคซีนต้องมอบเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ซึ่งแสดงว่าสัตว์ควบคุม นั้น ได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว และใบรับรองการฉีดวัคซีนให้แก่เจ้าของสัตว์ควบคุม โดยสัตวแพทย์และ ผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ ต้องเก็บสำเนาใบรับรองการฉีดวัคซีนและหลักฐานการจ่ายเครื่องหมาย ประจำตัวสัตว์ ตามระเบียบของทางราชการ

สัตวแพทย์มีอำนาจเข้าไปในบ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ เพื่อสอบถามจำนวน เพศ พันธุ์ อายุ และสีของสัตว์ควบคุม โดยให้กระทำได้ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก

3) การประกาศกำหนดเขต (มาตรา 17)

อธิบดีมีอำนาจประกาศกำหนดเขตท้องที่ เพื่อป้องกันการเกิดและการแพร่ โรคพิษสุนัขบ้า โดยแจ้งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อแจ้งให้ราชการส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องดำเนินการแล้วแต่กรณี

4) บทกำหนดโทษ

โทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้มีทั้งโทษจำและโทษปรับ

จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นกฎหมายที่จะควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ด้วยโรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดต่อที่มีอันตราย ต่อมนุษย์และสัตว์โดยปกติสัตว์เลี้ยงเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยง เพื่อเป็นพาหนะสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง หรือสัตว์เลี้ยงในการอื่นใด การจัดการสุขภาพสัตว์เลี้ยง เพื่อให้สัตว์เลี้ยงมีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ และปราศจากโรคต่าง ๆ กฎหมายกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และ

อำนาจกำจัดสัตว์จรจัดที่ไม่มีเขวง และฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสัตว์เลี้ยงตามบ้าน และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกนิตินิกร กรมปศุสัตว์ กล่าวว่ากรมปศุสัตว์มีการบูรณาการร่วมกับท้องถิ่น โดยกำหนดให้ท้องถิ่น สามารถมีอำนาจจับสัตว์กักสัตว์จรจัดร้ายต่าง ๆ ได้ สัตว์ซึ่งเป็น เรื่องของการประสานความร่วมมือตรง

2.5 พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 มีหลักการและเหตุผลในการประกาศใช้ คือ “เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้มีการเปลี่ยนแปลงวิชาชีพการบำบัดโรคสัตว์มาเป็นวิชาชีพการสัตวแพทย์ และพระราชบัญญัติควบคุมการบำบัดโรคสัตว์ พ.ศ. 2505 ซึ่งเป็นกฎหมายควบคุมวิชาชีพการบำบัดโรคสัตว์ มีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องและเหมาะสมกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ สมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการควบคุมการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์เสียใหม่ โดยให้มีองค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ในรูปของสภาวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงานและในขณะเดียวกันก็ให้สาขาวิชาชีพดังกล่าวทำหน้าที่ควบคุมและส่งเสริมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ และควบคุมมิให้มีการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลซึ่งไม่มีความรู้อันก่อให้เกิดภัยและความเสียหายแก่ประชาชนซึ่งรู้เท่าไม่ถึงการณ์ที่รับมาบริการจากบุคคลเช่นนั้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

กฎหมายฉบับนี้เปลี่ยนแปลงวิชาชีพ การบำบัดโรคสัตว์ มาเป็นวิชาชีพการสัตวแพทย์ ซึ่งคํานิยามมาตรา 4 “วิชาชีพสัตวแพทย์” หมายความว่า วิชาชีพเกี่ยวกับการกระทำใด ๆ ต่อร่างกายสัตว์เพื่อการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การป้องกันโรค การบำบัดรักษา หรือการกำจัดโรคสัตว์ และการกระทำโดยตรงต่อร่างกายสัตว์ด้วยการฉีดสารหรือการสอดใส่วัตถุใด ๆ เข้าไปในร่างกายสัตว์เพื่อการตกแต่งหรือการบำรุงร่างกายสัตว์ การตอนหรือการขยายพันธุ์สัตว์ด้วยเทคนิคที่สามารถป้องกันการแพร่โรคทางการสืบพันธุ์ และให้ความหมายรวมถึงโรคติดต่อระหว่างสัตว์และมนุษย์ และการโภชนาภิบาลด้านสุขศาสตร์การอาหารและการปนเปื้อนในอาหารที่มีต้นกำเนิดมาจากสัตว์ และ “ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์จากสัตวแพทย์สภา ดังนั้นการจะได้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสัตวแพทย์จึงต้องขึ้นทะเบียนและใบอนุญาตและต้องปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์ โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้จัดตั้งสัตวแพทย์สภาเป็นนิติบุคคล ตามมาตรา 7 มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา 9 สัตวแพทย์สภามีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (1) รับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ (2) ทำคำสั่งตามมาตรา 44 (3) รับรองปริญญา อนุปริญญา ประกาศนียบัตร อนุมัติบัตร หรือวุฒิปัตรในวิชาชีพการสัตวแพทย์ของ

สถาบันต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการสมัครเป็นสมาชิก (4) รับรองหลักสูตรต่าง ๆ สำหรับการฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการในสาขาต่าง ๆ ของวิชาชีพการสัตวแพทย์ของสถาบันต่าง ๆ (5) รับรองวิทยฐานะของสถาบันที่ทำการฝึกอบรมใน (4) (6) ออกหนังสืออนุมัติหรือให้วุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์สาขาต่าง ๆ และออกหนังสือแสดงวุฒิอื่นในวิชาชีพการสัตวแพทย์ (7) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสัตวแพทย์สภา

หมวด 5 การควบคุมการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ มาตรา 29 ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้มีสิทธิประกอบวิชาชีพดังกล่าวโดยมิได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตจากสัตวแพทย์สภา เว้นแต่ในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ (1) การประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ที่กระทำต่อสัตว์ของตนเอง ยกเว้นกรณีเป็นการเลี้ยงสัตว์เพื่อการพาณิชย์โดยมีขนาด ชนิด และจำนวนสัตว์ตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (2) การรักษาพยาบาลสัตว์โดยไม่รับสินจ้างรางวัล และการกระทำความผิดต้องมีใช่เป็นการกระทำทางสัตวกรรมการใช้รังสีการฝังเข็มเพื่อบำบัดโรคหรือระงับความรู้สึกหรือให้ยาควบคุมพิเศษวัตถุประสงค์ต่อจิตและประสาทหรือยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้วแต่กรณี (3) นักเรียน นักศึกษา หรือผู้รับการฝึกอบรมซึ่งทำการฝึกหัดหรือฝึกอบรมในความควบคุมของสถาบันการศึกษาวิชาสัตวแพทยศาสตร์ของรัฐ หรือที่ได้รับอนุญาตจากทางราชการให้จัดตั้งสถาบันการศึกษาหรือสถาบันทางสัตวแพทย์อื่นที่สัตวแพทย์สภารับรอง ทั้งนี้ภายใต้ความควบคุมของเจ้าหน้าที่ผู้ฝึกหัดหรือผู้ให้การฝึกอบรมซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ (4) ข้าราชการพนักงาน ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนด หรือสภากาชาดไทยซึ่งกระทำการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามอำนาจหน้าที่หรือตามที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานดังกล่าวมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร (5) บุคคลซึ่งกระทรวง ทบวง กรม เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนด หรือสภากาชาดไทย มอบหมายให้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ทั้งนี้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด (6) การประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ของที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญของทางราชการหรือผู้สอนในสถาบันการศึกษาหรือสถาบันทางสัตวแพทย์อื่นที่สัตวแพทย์สภารับรองซึ่งมีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ของต่างประเทศ ทั้งนี้โดยอนุมัติของคณะกรรมการและหากฝ่าฝืนมาตรา 54 กำหนดโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ที่ประกอบวิชาชีพสัตวแพทย์ต้องรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับสัตวแพทย์สภา ตามมาตรา 36 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ต้องรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับสัตวแพทย์สภา

ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่การวิจัยจะได้จัดทำขึ้นมานั้นกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยให้ผู้แทนจากสภาการสัตวแพทย์เป็นกรรมการด้วยนั้นเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 จึงน่าจะมีความเหมาะสม

2.6 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มีหลักการและเหตุผล คือ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม จึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกกระทำการทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดูการขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง ดังนั้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

การตรากฎหมายฉบับนี้เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม จึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกกระทำการทารุณ และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดูการขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มีสาระสำคัญของบทบัญญัติ ดังนี้

นิยามศัพท์ (มาตรา 3)

สัตว์ หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นพาหนะ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การทารุณกรรม หมายความว่า การกระทำหรือควมเห็นการกระทำใด ๆ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานไม่ว่าทางร่างกายหรือจิตใจ ได้รับความเจ็บปวด ความเจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือ

อาจมีผลทำให้สัตว์นั้นตาย และให้หมายความรวมถึงการใช้สัตว์พิการ สัตว์เจ็บป่วย สัตว์ชราหรือสัตว์ที่กำลังตั้งท้องเพื่อแสวงหาประโยชน์ ใช้สัตว์ประกอบภารกิจ ใช้สัตว์ทำงานจนเกินสมควร หรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควรเพราะเหตุที่สัตว์นั้นเจ็บป่วย ชราหรืออ่อนอายุ

การจัดสวัสดิภาพสัตว์ หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ

เจ้าของสัตว์ หมายความว่า เจ้าของกรรมสิทธิ์ และให้หมายความรวมถึงผู้ครอบครองสัตว์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแล ไม่ว่าจะได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ให้ดูแลด้วย

องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ หมายความว่า คณะบุคคลหรือนิติบุคคล ซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

สถานสงเคราะห์สัตว์ หมายความว่า สถานที่สำหรับใช้เลี้ยงสัตว์ หรือสถานที่สำหรับใช้ในการให้ความช่วยเหลือหรืออภิบาลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง สัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ หรือสัตว์ที่ถูกกระทำการทารุณกรรม

ตามคำนิยามความหมายของคำว่า “สัตว์” กว้างมากครอบคลุมสัตว์ทุกประเภทที่เป็นสัตว์เลี้ยงที่มีเจ้าของหรือไม่มีเจ้าของ เช่นสุนัขจรจัด ช้างถนนก็อยู่ในความหมายนี้ซึ่งน่าจะหมายถึงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองได้

1) คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อธิบดีกรมการศาสนา อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ อธิบดีกรมอนามัย อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้อำนวยการองค์การสวนสัตว์ เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการอธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เสนออนโยบาย แผน มาตรการ และแนวทางที่สร้างความตระหนักในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อรัฐมนตรี

(2) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(3) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

(4) กำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(5) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย (มาตรา 8)

2) องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์

(1) คณะบุคคลหรือนิติบุคคลใดมีวัตถุประสงค์หรือดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อนายทะเบียน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด (มาตรา 11)

(2) องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในการดำเนินกิจกรรม ดังต่อไปนี้

(2.1) การจัดเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

(2.2) การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(2.3) การจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการป้องกันการทารุณกรรม หรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(2.4) การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(2.5) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (มาตรา 12)

(3) ในกรณีที่ปรากฏว่าองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ใดดำเนินกิจกรรมโดยฝ่าฝืนกฎหมายหรือดำเนินการในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกันหรือกระทำการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้ระงับการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว หากองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนขององค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์นั้นได้ (มาตรา 13)

3) สถานสงเคราะห์สัตว์

(1) เพื่อสนับสนุนการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ดำเนินกิจกรรมในลักษณะที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือไม่แสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ต่อนายทะเบียน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด (มาตรา 14)

(2) ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา 14 แล้ว อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(2.1) ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(2.2) การควบคุมปริมาณสัตว์และการป้องกันโรคระบาดสัตว์ภายในสถานสงเคราะห์สัตว์

(2.3) การอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (มาตรา 15)

(3) ในกรณีที่ปรากฏว่าสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา 14 ดำเนินกิจกรรมในลักษณะทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์หรือไม่จัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้สถานสงเคราะห์สัตว์ปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม หากสถานสงเคราะห์สัตว์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของสถานสงเคราะห์สัตว์นั้นได้ (มาตรา 16)

4) การอุทธรณ์

(1) ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียนตามมาตรา 11 หรือมาตรา 14 ผู้ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง (มาตรา 17)

(2) ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนตามมาตรา 13 หรือมาตรา 16 ผู้ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุทุเลาการบังคับตามคำสั่ง เว้นแต่ผู้อุทธรณ์จะร้องขอและคณะกรรมการเห็นสมควรให้มีการทุเลาการบังคับตามคำสั่งนั้นไว้ชั่วคราว (มาตรา 18)

(3) ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา 17 และมาตรา 18 ให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์

คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ในการอุทธรณ์ และในการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (มาตรา 19)

5) การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์

(1) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร (มาตรา 20)

(2) การกระทำความผิดต่อไปนี้ ไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ตามมาตรา 20

(2.1) การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ เฉพาะสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร

(2.2) การฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่าย

เนื้อสัตว์

(2.3) การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

(2.4) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่สัตว์แพทย์เห็นว่าสัตว์ป่วย พิการ หรือบาดเจ็บและ

ไม่สามารถเยียวยาหรือรักษาให้มีชีวิตอยู่รอดได้โดยปราศจากความทุกข์ทรมาน

(2.5) การฆ่าสัตว์ตามพิธีกรรมหรือความเชื่อทางศาสนา

(2.6) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์อื่น หรือป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ทรัพย์สิน

(2.7) การกระทำใด ๆ ต่อร่างกายสัตว์ซึ่งเข้าลักษณะของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์โดยผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือผู้ซึ่งได้รับยกเว้นให้กระทำได้โดยไม่ต้องขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์จากสัตวแพทย์สภาตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

(2.8) การตัด หู หาง ขน เขา หรืองา โดยมีเหตุอันสมควรและไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์หรือการดำรงชีวิตของสัตว์

(2.9) การจัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์ตามประเพณีท้องถิ่น

(2.10) การกระทำอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้เป็นการเฉพาะ

(2.11) การกระทำอื่นใดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของ

คณะกรรมการ (มาตรา 21)

6) การจัดสวัสดิภาพสัตว์

(1) เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดการออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์ (มาตรา 22)

(2) ห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตน โดยไม่มีเหตุอันสมควรการกระทำตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะนำสัตว์ไปดูแลแทน (มาตรา 23)

(3) การขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง เจ้าของสัตว์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดการออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์ (มาตรา 24)

7) พนักงานเจ้าหน้าที่

(1) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1.1) มีหนังสือเรียกเจ้าของสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้ดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(1.2) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

(1.3) สั่งให้หยุดซึ่งยานพาหนะเพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

(1.4) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากของสัตว์ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าถูกฆ่าหรือถูกทารุณกรรม รวมทั้งเอกสาร หลักฐาน ยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี

(1.5) นำสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมไปตรวจรักษาหรือช่วยเหลือสัตว์ที่ตกอยู่ในภยันตราย ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์นั้นไม่มีผู้ใดให้การรักษาหรือช่วยเหลือ

การเข้าไปในสถานที่ตาม (2) เพื่อทำการตรวจค้นต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่าหากเน้นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ จะมีการยกย้าย ชุกซ่อน หรือทำลายหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ให้ดำเนินการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น แต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น (มาตรา 25)

(2) ในกรณีที่พบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม (มาตรา 26)

(3) ในกรณีที่พบสัตว์ตกอยู่ในสภาพที่ทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บสาหัสและสัตวแพทย์เห็นว่าการให้สัตว์มีชีวิตอยู่ต่อไปจะได้รับความทุกข์ทรมานจนเกินสมควรให้

พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ฆ่าสัตว์นั้น ได้การฆ่าสัตว์ตามวรรคหนึ่ง จะต้องดำเนินการโดยสัตวแพทย์ และในกรณีที่สัตว์นั้นมีเจ้าของต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของสัตว์ (มาตรา 27)

(4) ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 25 ให้เจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร (มาตรา 28)

(5) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อเจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา 29)

(6) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 30)

จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นกฎหมายที่จะคุ้มครองสัตว์ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ที่มีเจ้าของหรือไม่มีเจ้าของ เพื่อไม่ให้สัตว์เหล่านั้นถูกระทำทารุณกรรม และกำหนดให้ผู้ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติอย่างเหมาะสม นอกจากนี้พระราชบัญญัตินี้ยังกำหนดความผิดเกี่ยวกับการทารุณกรรมต่อสัตว์ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งในประเทศไทยมีสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทยที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นมาใช้มักจะนำมาใช้ประโยชน์เชิงนันทนาการ แม้กระทั่งมีการใช้แรงงานเพื่อประโยชน์ของผู้เลี้ยงเอง

2.7 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 หลักการและเหตุผล คือเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานสมควรปรับปรุงบทบัญญัติบางประการให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน เพื่อให้การป้องกันและควบคุมโรคระบาดที่เกิดกับสัตว์ และการทำงานของสัตวแพทย์ สारวัตร และพนักงานเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งปรับปรุงบทกำหนดโทษและอัตราค่าธรรมเนียมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สัตว์เลี้ยงของไทยถือเป็นการสร้างรายได้แก่เกษตรกรไทยแต่ก็มักจะเผชิญกับปัญหาการเกิดโรคระบาดสัตว์ที่ส่งผลกระทบต่อการบริโภค ทำให้สัตว์ที่เลี้ยงในเชิงพาณิชย์ไม่สามารถจำหน่ายได้ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจึงต้องทำการควบคุมโรคระบาดสัตว์เพื่อหยุดยั้งโรค และมีกฎหมายเฉพาะควบคุม คือ พระราชบัญญัติโรคระบาด พ.ศ. 2499 และมีการปรับปรุงแก้ไขใหม่ยกเลิกฉบับปี พ.ศ. 2499 เป็นพระราชบัญญัติโรคระบาด พ.ศ. 2558 โดยมีหลักการและเหตุผลคือ “ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน”

กฎหมายฉบับนี้ได้ให้คำนิยามในมาตรา 4 คำว่า สัตว์ หมายความว่า

(1) ช้าง ม้า โค กระบือ ลา ล่อ แพะ แกะ สุกร สุนัข แมว กระจง ลิง ชะนี และ ให้ หมายความว่ารวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์ และเอ็มบริโอ (ตัวอ่อนของสัตว์ที่ยังไม่เจริญเติบโต จนถึงขั้นที่มีอวัยวะครบบริบูรณ์) ของสัตว์เหล่านี้ด้วย

(2) สัตว์ปีก จำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน และให้หมายความว่ารวมถึงไข่สำหรับใช้ ทำพันธุ์ ด้วย และ

(3) สัตว์ชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

จากความหมายของคำว่า สัตว์ แม้จะไม่มีกรแยกประเภทว่าเป็นสัตว์เลี้ยง หรือสัตว์พันธุ์พื้นเมือง แต่สัตว์บางประเภทก็เป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เช่น ช้างและเมื่อเกิดโรคระบาดสัตว์ขึ้นมา

1) การประกาศเขตโรคระบาดและเขตปลอดโรคระบาด

ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจประกาศกำหนดเขตโรคระบาด หรือเขตเฝ้าระวังโรคระบาด (มาตรา 21) และ รัฐมนตรีมีอำนาจ ประกาศ เขตปลอดโรคระบาด เขตควบคุมโรคระบาดและ เขตกักกันโรคระบาด (มาตรา 17)

ในท้องที่ที่ยังมิได้ประกาศเป็นเขตปลอดโรคระบาดตามหมวด 2 หรือ ในท้องที่ที่ยังมิได้ประกาศเป็นเขตโรคระบาด เขตสงสัยว่ามีโรคระบาด หรือเขตโรคระบาดชั่วคราว ตามหมวด 3 ถ้ามีสัตว์ป่วยหรือตายโดยรู้ว่าเป็นโรคระบาด หรือมีสัตว์ป่วยหรือตายโดยปัจจุบัน อันไม่อาจคิดเห็นได้ว่าป่วยหรือตายโดยเหตุใด หรือในหมู่บ้านเดียวกัน หรือในบริเวณใกล้เคียงกัน มีสัตว์ตั้งแต่สองตัวขึ้นไปป่วยหรือตาย มีอาการคล้ายคลึงกันในระยะเวลายาวกันไม่เกินเจ็ดวัน ให้เจ้าของแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่สารวัตร หรือสัตวแพทย์ท้องที่ภายในเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลา ที่สัตว์ป่วยหรือตาย (มาตรา 8)

2) หลักเกณฑ์การประกาศโรคระบาด

(1) ภายในเขตปลอดโรคระบาด ถ้าปรากฏว่ามีโรคระบาดหรือมีเหตุ อันควรสงสัยว่ามีโรคระบาด ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือสัตวแพทย์จะประกาศเขตโรคระบาด เขต สงสัยว่ามีโรคระบาดหรือเขตโรคระบาดชั่วคราว แล้วแต่กรณี ตามหมวด 3 ก็ได้ (มาตรา 14)

(2) ในเขตท้องที่จังหวัดใด มี หรือสงสัยว่ามีโรคระบาดให้ผู้ว่าราชการ จังหวัดนั้น มีอำนาจประกาศกำหนดเขตท้องที่จังหวัดนั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เป็นเขตโรค ระบาด หรือเขต สงสัยว่ามีโรคระบาด แล้วแต่กรณี ประกาศนี้ให้ระบุชนิดของสัตว์และโรคระบาด ไว้ด้วย และให้ ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ บ้านกำนัน บ้านผู้ใหญ่บ้าน และที่ ชุมชนชุมชนภายในเขตนั้น (มาตรา 15)

(3) ในกรณีที่สัตวแพทย์เห็นว่า โรคระบาดที่ตรวจพบในท้องที่ของตน หรือท้องที่อื่น ที่ติดต่อกับท้องที่ของตนจะระบาดออกไป ให้สัตวแพทย์มีอำนาจประกาศเป็น หนังสือกำหนดเขต โรคระบาดชั่วคราว มีรัศมีไม่เกินห้ากิโลเมตรจากที่ที่ตรวจพบโรคระบาดนั้น ประกาศนี้ให้ระบุนชนิด ของสัตว์และโรคระบาดไว้ด้วย และให้ปิดไว้ ณ บ้านกำนัน บ้านผู้ใหญ่บ้าน และที่ชุมนุมชนภายใน เขตนั้น และให้ใช้บังคับได้สามสิบวันนับแต่วันประกาศ (มาตรา 16)

(4) เมื่อได้มีประกาศกำหนดเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรค ระบาดตาม มาตรา 15 หรือประกาศกำหนดเขตโรคระบาดชั่วคราวตามมาตรา 16 แล้ว ห้ามมิให้ ผู้ใดเคลื่อนย้าย สัตว์ หรือซากสัตว์ภายในเขตนั้น หรือเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์ เข้าในหรือออก นอกเขตนั้น เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ (มาตรา 17)

(5) ภายในเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดตามมาตรา 15 หรือเขต โรคระบาดชั่วคราวตามมาตรา 16 ให้สัตวแพทย์มีอำนาจตามมาตรา 10 และให้มีอำนาจ ดังต่อไปนี้ อีกด้วย คือ (1) ออกประกาศหรือสั่งเป็นหนังสือให้บรรดาเจ้าของแจ้งจำนวนสัตว์บางชนิด และถ้า เห็นสมควรจะให้นำสัตว์นั้นมา ให้ได้รับการตรวจ หรือป้องกันโรคระบาด ก็ได้ (2) สั่งให้เจ้าของ สัตว์ที่ได้ผ่านการตรวจ หรือป้องกันโรคระบาดแล้วนำสัตว์นั้น มาประทับเครื่องหมายที่ตัวสัตว์ หรือ (3) สั่งกักยานพาหนะที่บรรทุกสัตว์หรือซากสัตว์เพื่อตรวจโรคระบาด และถ้า เห็นสมควรจะ สั่งกักสัตว์หรือซากสัตว์นั้นเพื่อคุมไว้สังเกตตามความจำเป็นก็ได้ (มาตรา 18)

(6) ภายในเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดตามมาตรา 15 หรือเขต โรคระบาดชั่วคราวตามมาตรา 16 ถ้ามีสัตว์ป่วยหรือตาย ให้เจ้าของแจ้งต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่ สาธารวัตร หรือสัตวแพทย์ ภายในเวลาสิบสองชั่วโมงนับแต่เวลาที่สัตว์ป่วยหรือตาย และ ให้นำความ ในมาตรา 8 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา 19)

(7) ในเขตท้องที่จังหวัดใด ซึ่งได้ประกาศเป็นเขตโรคระบาดหรือเขต สงสัยว่า มีโรคระบาด ถ้าปรากฏว่าโรคระบาดนั้นได้สงบลงหรือปรากฏว่าไม่มีโรคระบาดโดยเด็ดขาด แล้วแต่กรณี ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตอนประกาศเช่นนั้นเสีย (มาตรา 20)

3) การดำเนินการเมื่อเกิดโรคระบาดสัตว์

มาตรา 21- มาตรา 23 กำหนดการดำเนินการ ดังนี้

(1) ในท้องที่จังหวัดใดมีหรือสงสัยว่ามีโรคระบาด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจ ประกาศกำหนดท้องที่จังหวัดนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นเขตโรคระบาด หรือเขตเฝ้าระวังโรคระบาด แล้วแต่กรณีและให้ระบุนชนิดของสัตว์และโรคระบาด รวมทั้งสัตว์และซากสัตว์ที่ห้ามเคลื่อนย้ายไว้ ในประกาศด้วย โดยให้ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ศาลาว่าการเมืองพัทยา สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล

สำนักงานเทศบาล ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ที่ชุมนุมชนภายในท้องถิ่น และที่ทำการองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง (มาตรา 21)

(2) ห้ามมิให้ผู้ใดเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ตามที่กำหนดในประกาศดังกล่าว เข้า ออก ผ่าน หรือภายในเขตนั้น เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบประจำเขตนั้นทุกครั้งที่มีการเคลื่อนย้าย (มาตรา 22)

(3) ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งยกเลิกประกาศเขตโรคระบาดชั่วคราว หรือเขตเฝ้าระวังโรคระบาด (มาตรา 23)

(4) ผู้ใดขาย จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน หรือมีไว้เพื่อขายซึ่งน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์หรือเอ็มบริโอของช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ กวาง สุกร หมูป่า หรือสัตว์ชนิดอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หรือมีพ่อพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าวเพื่อให้บริการผสมพันธุ์แก่สัตว์ของบุคคลอื่นโดยวิธีธรรมชาติต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน (มาตรา 25)

4) ประเภทสัตว์ที่ถูกควบคุม

สัตว์ที่ถูกควบคุมตามมาตรา 24 คือ ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ กวาง สุกร หมูป่า สุนัข แมว นก ไก่ เป็ด ห่าน รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์รวมถึงซากสัตว์ของ และ สัตว์หรือซากสัตว์ชนิดอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และกฎหมายกำหนดให้ผู้ทำการค้าหรือหากำไรในลักษณะคนกลางซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์เหล่านั้นนั้นต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

5) มาตรการที่นำมาใช้ควบคุม

(1) ผู้ใดทำการค้าหรือหากำไรในลักษณะคนกลางซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์ ต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 24)

(2) ผู้ใดขาย จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน หรือมีไว้เพื่อขายซึ่งน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์หรือเอ็มบริโอของช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ กวาง สุกร หมูป่า หรือสัตว์ชนิดอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หรือมีพ่อพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าวเพื่อให้บริการผสมพันธุ์แก่สัตว์ของบุคคลอื่นโดยวิธีธรรมชาติต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน (มาตรา 25)

(3) ใบอนุญาตมีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต (มาตรา 26)

(4) ในกรณีที่สัตว์ป่วยตามวรรคก่อน ให้เจ้าของควบคุมสัตว์ป่วยทั้งหมดไว้ภายในบริเวณที่สัตว์อยู่ และห้ามมิให้เจ้าของหรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้ายสัตว์ป่วยไปจากบริเวณนั้น ในกรณีที่สัตว์ตายตามวรรคก่อน ให้เจ้าของควบคุมซากสัตว์นั้นให้คงอยู่ ณ ที่ที่สัตว์นั้นตาย และห้ามมิให้เจ้าของหรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้าย ซ้ำ แหละ หรือกระทำอย่างใดแก่ซากสัตว์นั้น ถ้าพนักงาน เจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ไม่อาจมาตรวจซากสัตว์นั้นภายในเวลาสี่สิบแปด

ชั่วโมงนับแต่ เวลาที่สัตว์นั้นตาย ให้เจ้าของฝังซากสัตว์นั้นไว้ระดับผิวดินไม่น้อยกว่าห้าสิบ เซนติเมตร สำหรับ ซากสัตว์ใหญ่ให้พูนดินกลบหลุมเหนือระดับผิวดินไม่น้อยกว่าห้าสิบเซนติเมตร อีกด้วย (มาตรา 8)

(5) ในกรณีที่สัตว์ป่วยตามวรรคก่อน ให้เจ้าของควบคุมสัตว์ป่วยทั้งหมดไว้ภายใน บริเวณที่สัตว์อยู่ และห้ามมิให้เจ้าของหรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้ายสัตว์ป่วยไปจากบริเวณนั้น ในกรณีที่สัตว์ตายตามวรรคก่อน ให้เจ้าของควบคุมซากสัตว์นั้นให้คงอยู่ ณ ที่ที่สัตว์นั้นตาย และ ห้ามมิให้เจ้าของหรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้าย ซ้ำแหละ หรือกระทำการใดๆ แก่ซากสัตว์นั้น ถ้าพนักงาน เจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ไม่อาจมาตรวจซากสัตว์นั้นภายในเวลาสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่ เวลาที่สัตว์นั้นตาย ให้เจ้าของฝังซากสัตว์นั้นไว้ระดับผิวดินไม่น้อยกว่าห้าสิบเซนติเมตร สำหรับ ซากสัตว์ใหญ่ให้พูนดินกลบหลุมเหนือระดับผิวดินไม่น้อยกว่าห้าสิบเซนติเมตรอีกด้วย (มาตรา 8)

(6) การจัดการสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือสัตวแพทย์ในได้มีการแจ้งตามมาตรา 8 หรือมีเหตุอันควร สงสัยว่ามีสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือสัตวแพทย์มีอำนาจออกคำสั่ง เป็นหนังสือให้เจ้าของจัดการดังต่อไปนี้ (มาตรา 9)

(1) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ป่วย หรือสงสัยว่าป่วยไว้ภายในเขตและตาม วิธีการ ที่กำหนดให้

(2) ให้ฝัง หรือเผาซากสัตว์นั้น ณ ที่ที่กำหนดให้ ถ้าการฝังหรือเผาไม่อาจทำได้ ให้สังทำลายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร หรือ (3) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ที่อยู่ร่วมฝูง หรือ เคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่ป่วย หรือ สงสัยว่าป่วยหรือตายไว้ภายในเขต และตามวิธีการที่กำหนดให้

(7) การจัดการสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาดเป็นอำนาจของสัตวแพทย์ ตามมาตรา 10 เมื่อได้มีการแจ้งตามมาตรา 8 หรือตรวจพบ หรือมีเหตุอันควรสงสัย ว่าสัตว์ป่วยหรือ ตายโดยโรคระบาด ให้สัตวแพทย์มีอำนาจเข้าตรวจสัตว์หรือซากสัตว์นั้น และให้มีอำนาจออกคำสั่ง เป็นหนังสือให้เจ้าของจัดการดังต่อไปนี้

(1) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ป่วย หรือสงสัยว่าป่วยไว้ภายในเขต และตาม วิธีการที่กำหนดให้ หรือให้ได้รับการรักษาตามที่เห็นสมควร

(2) ให้ฝัง หรือเผาซากสัตว์นั้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วน ณ ที่ที่กำหนดให้ ถ้าการฝังหรือเผาไม่อาจทำได้ ก็ให้ทำลายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร

(3) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ที่อยู่ร่วมฝูง หรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่ป่วย หรือ สงสัยว่าป่วย หรือตาย ไว้ภายในเขต และตามวิธีการที่กำหนดให้ หรือให้ได้รับการป้องกัน โรคระบาดตามที่เห็นสมควร

(4) ให้ทำลายสัตว์ที่เป็น โรคระบาด หรือสัตว์ หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของ โรคระบาด ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมติรัฐมนตรี ในการนี้ให้เจ้าของได้รับค่าชดใช้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของราคาสัตว์ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องถิ่นก่อนเกิด โรคระบาด เว้นแต่ในกรณีที่เจ้าของได้จงใจกระทำความผิดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

(5) ให้กำจัดเชื้อ โรคที่อาหารสัตว์ หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของ โรคระบาด ตามวิธีการที่กำหนดให้ หรือ

(6) ให้ทำความสะอาด และทำลายเชื้อ โรคระบาด หรือพาหะของโรคระบาด ในที่ดิน อาคาร ยานพาหนะ หรือสิ่งของ ตามวิธีการที่กำหนดให้

6) การนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร

สุนัข แมว กระจง ตาย ลิง ชะนี รวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสม พันธุ์สัตว์เหล่านี้ และสัตว์ปีก จำพวก นก ไก่ เป็ด ห่าน รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ ให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเฉพาะการนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร หรือการอย่างอื่น ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา (มาตรา 6)

7) การป้องกันมิให้เกิดโรคระบาด

เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดโรคระบาดสำหรับสัตว์ ชนิดใดในท้องที่ใด ก็ให้มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดท้องที่นั้นทั้งหมด หรือแต่ บางส่วนเป็นเขตปลอด โรคระบาด ประกาศนี้ให้ระบุนชนิดของสัตว์และ โรคระบาดไว้ด้วย (มาตรา 11)

เมื่อได้ประกาศเขตปลอดโรคระบาดตามมาตรา 11 แล้วห้ามมิให้ ผู้ใดเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์เข้าไป หรือผ่านเขตนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี หรือสัตวแพทย์ ซึ่งอธิบดีมอบหมาย (มาตรา 12)

8) หน้าที่ของเจ้าของสัตว์

(1) ภายในเขตปลอดโรคระบาด ให้เจ้าของสัตว์มีหน้าที่ปฏิบัติตาม มาตรา 8 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่และสารวัตรมีอำนาจตามมาตรา 9 และให้สัตวแพทย์มีอำนาจตาม มาตรา 10 และมาตรา 18 (มาตรา 13)

(2) ห้ามมิให้บุคคลใดทำการค้า ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร หรือสัตว์ชนิดอื่น ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ห้ามมิให้บุคคลใดทำการค้า ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร หรือสัตว์ชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือทำการค้าซากสัตว์ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน (มาตรา 21)

ห้ามมิให้บุคคลใดขาย จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน หรือมิไว้ เพื่อขายซึ่งน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์หรือเอ็มบริโอของม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร หรือสัตว์ ชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 21 ทวิ)

ใบอนุญาตตามมาตรา 21 หรือมาตรา 21 ทวิ ให้ใช้ได้จนถึง วันสิ้นปีปฏิทินแห่งปีที่ออก (มาตรา 22)

ผู้ทำการค้าสัตว์หรือซากสัตว์ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน ใบอนุญาต (มาตรา 23)

ในกรณีที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 21 หรือมาตรา 21 ทวิ ฝ่าฝืน ต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตให้สัตว์แพทย์มีอำนาจยึด ใบอนุญาตของผู้นั้นไว้เพื่อเสนอนายทะเบียน ถ้านายทะเบียนเห็นสมควรจะสั่งพักใช้หรือเพิกถอน ใบอนุญาตนั้นเสียก็ได้ ผู้ถูกยึด พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี หรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ถูกยึด พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตแล้วแต่กรณี คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีหรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมายให้เป็นที่สุด (มาตรา 24)

9) บทกำหนดโทษ

โทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้มีทั้งโทษจำและโทษปรับ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก นิตกร กรมปศุสัตว์ ให้ความเห็นว่าพระราชบัญญัติโรคระบาด พ.ศ. 2558 เป็นกฎหมายที่มุ่งจะป้องกัน และควบคุม โรคระบาดมิให้มีการแพร่กระจายโดยการกำหนดประเภทสัตว์ที่ควบคุม การประกาศเขตควบคุม โรคระบาดและเขตปลอดโรคระบาด รวมทั้งขั้นตอนดำเนินการเมื่อเกิด โรคระบาดสัตว์ไว้อย่างชัดเจน ที่สำคัญคือกำหนดหน้าที่ผู้เลี้ยง ผู้จำหน่ายสัตว์ และซากสัตว์รวมทั้งกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนไว้อย่างชัดเจน โรคระบาดสัตว์หากเกิดขึ้นแล้วย่อมมีความรุนแรงที่นอกจากจะทำให้สัตว์ป่วยและตายเป็นจำนวนมากแล้วยังอาจกระทบต่อสุขภาพของประชาชนได้จึงต้องมีกฎหมายควบคุม หากพิจารณาถึงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่เป็นสัตว์อยู่ใกล้ชิดกับผู้เลี้ยงมาคั้งนั้นเมื่อเกิด โรคระบาดสัตว์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองก็ย่อมจะมีโอกาสติดโรคได้ กฎหมายฉบับนี้จึงครอบคลุม ไปถึงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองด้วย

2.8 พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558 หลักการและเหตุผล คือเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้วบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและวิทยาการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์และการเลี้ยงสัตว์ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการขยายตัวในด้านการค้าและอุตสาหกรรมเกี่ยวกับอาหารสัตว์ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์และคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภค สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ โดยเฉพาะการเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการออกใบรับรองระบบการประกันคุณภาพอาหารสัตว์และใบรับรองอื่นที่เกี่ยวข้องกับอาหารสัตว์ การเลิกกิจการและการโอนกิจการ รวมทั้งปรับปรุงการขออนุญาตและการออกใบอนุญาต การขึ้นทะเบียนและการโฆษณาอาหารสัตว์ บทกำหนดโทษ และอัตราค่าธรรมเนียมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ปัจจุบันผู้เลี้ยงสัตว์จำนวนมากที่นิยมใช้อาหารสัตว์ซึ่งมีส่วนผสมของสารเร่งการเจริญเติบโตหรือสารเร่งเนื้อแดง และสารดังกล่าวบางชนิดเป็นสาเหตุให้เกิดอันตรายแก่สัตว์หรือมนุษย์ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์จากสัตว์ได้ การนำเข้าอาหารสัตว์ตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 มาตรา 14 ที่ระบุห้ามมิให้ผู้ใดผลิต หรือนำเข้าเพื่อขายซึ่งอาหารสัตว์ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตผลิตอาหารสัตว์หรือใบอนุญาตนำเข้าซึ่งอาหารสัตว์จากผู้อนุญาต โดยเจตนาารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้มีขึ้นเพื่อควบคุมอาหารสัตว์ที่ใช้เลี้ยงสัตว์ และเพื่อไม่ให้เกิดโรคระบาด จึงต้องใช้วิธีการควบคุมการนำเข้าเพื่อจำหน่ายต้องขอใบอนุญาต

กฎหมายฉบับนี้ ได้ให้คำนิยามในมาตรา 4 คำว่าอาหารสัตว์ หมายความว่า

(1) วัตถุประสงค์มุ่งหมายเพื่อใช้หรือใช้เลี้ยงสัตว์ โดยการให้กิน ดื่ม เลี้ยง หรือนำเข้าสู่ร่างกายสัตว์โดยวิธีการใด ๆ หรือ

(2) วัตถุประสงค์มุ่งหมายเพื่อใช้หรือใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหารสัตว์

1) คณะกรรมการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

คณะกรรมการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นรองประธานกรรมการ อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมศุลกากร เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา และเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนห้าคนเป็นกรรมการ ในจำนวนนี้จะต้องแต่งตั้งจากผู้แทนสหกรณ์หนึ่งคน ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร

ตามกฎหมายสองคน และผู้แทนผู้ประกอบการกิจการอุตสาหกรรมอาหารสัตว์สองคนให้ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์เป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา 9)

2) การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต (มาตรา 18)

ผู้ใดประสงค์จะผลิตเพื่อขาย หรือนำเข้าเพื่อขายอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ ให้ยื่นคำขออนุญาต และเมื่อผู้อนุญาตออกใบอนุญาตให้แล้วจึงจะผลิตเพื่อขาย หรือนำเข้าเพื่อขายอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะนั้นได้ โดยประเภทของใบอนุญาตมีดังต่อไปนี้

- (1) ใบอนุญาตผลิตอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ
- (2) ใบอนุญาตนำเข้าอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ
- (3) ใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ

3) หน้าที่ของผู้รับใบอนุญาต (มาตรา 23)

ผู้รับใบอนุญาตผลิตอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะต้องจัดให้มีป้ายไว้ในที่เปิดเผยซึ่งเห็นได้ง่ายจากภายนอกอาคารแสดงว่าเป็นสถานที่ผลิตอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ หรือเป็นสถานที่เก็บอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ ลักษณะ ขนาดของป้าย และข้อความที่แสดงในป้าย โดยมีการแยกเก็บอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะเป็นสัดส่วนต่างหากจากสิ่งนี้อาจทำให้อาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะเสื่อมคุณภาพ และมีฉลากสำหรับอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะอย่างชัดเจน

4) การควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ (มาตรา 31)

ห้ามผู้ใดผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือขายอาหารสัตว์ ดังต่อไปนี้ 1) อาหารสัตว์ปลอมปน 2) อาหารสัตว์เสื่อมคุณภาพ 3) อาหารสัตว์ผิดมาตรฐาน 4) อาหารสัตว์ที่ต้องขึ้นทะเบียนแต่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ และ 5) อาหารสัตว์ที่อธิบดีสั่งเพิกถอนทะเบียน

5) อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา 48)

พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ เข้าไปในสถานที่ผลิต นำเข้า ขาย หรือเก็บอาหารสัตว์ ในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น เข้าไปในสถานที่เลี้ยงสัตว์ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือเข้าไปในยานพาหนะที่บรรทุกอาหารสัตว์ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด สามารถตรวจสอบอาหารสัตว์ ภาชนะบรรจุ เอกสาร หรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาหารสัตว์ รวมตลอดทั้งวิธีการผลิตอาหารสัตว์ หรือวิธีการเก็บรักษา และ นำอาหารสัตว์หรือวัตถุที่สงสัยว่าเป็นอาหารสัตว์ในปริมาณพอสมควร ไปเป็นตัวอย่างเพื่อทดสอบ ตรวจ หรือวิเคราะห์ รวมถึง คั่น ยึด หรืออายัดอาหารสัตว์ ภาชนะบรรจุ เอกสาร หรือสิ่งใด ๆ เกี่ยวกับอาหารสัตว์ และทำหนังสือเรียกให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารและหลักฐานที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการ

6) บทกำหนดโทษ

โทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้มีทั้งโทษจำและโทษปรับ

จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เป็นกฎหมายที่ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์และคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภค โดยมีการกำหนดคุณภาพ มาตรฐาน การขอและออกใบอนุญาต เพื่อผลิต หรือจำหน่าย การเลิก การโอนกิจการ การออกใบรับรอง ระบบประกันคุณภาพอาหารสัตว์ การขึ้นทะเบียนและการโฆษณา รวมทั้งกำหนดโทษและอัตราโทษไว้อย่างชัดเจน ซึ่งหากจะนำสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ก็จะต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการบริโภคสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่มาจากการเพาะเลี้ยงที่ไม่ถูกหลักทางวิชาการซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภคได้

2.9 พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559

พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559 หลักการและเหตุผลคือ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ซึ่งใช้บังคับมาตั้งแต่ พ.ศ. 2535 มีสาระสำคัญและรายละเอียดบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตให้ประกอบกิจการฆ่าสัตว์ที่ยังขาดเอกภาพระบบการควบคุมและตรวจสอบสุขอนามัยในกระบวนการฆ่าสัตว์ ยังไม่ได้มาตรฐานและไม่ครอบคลุมถึงกระบวนการขนส่งเนื้อสัตว์ ดังนั้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตให้มีเอกภาพโดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาอนุญาตตั้งแต่ต้น และสร้างระบบการควบคุมตรวจสอบคุณภาพในกระบวนการฆ่าสัตว์และการขนส่งเนื้อสัตว์รวมถึงการชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์เพื่อการจำหน่ายให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น และเพื่อสร้างความปลอดภัยด้านอาหารอันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้บริโภคเนื้อสัตว์ที่ถูกสุขอนามัย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

การเลี้ยงสัตว์มีเป้าหมายสำคัญคือการใช้สัตว์ที่เลี้ยงไว้สำหรับเป็นอาหารซึ่งมีการดำเนินการในลักษณะของการเป็นปศุสัตว์ คือมีการเลี้ยงเป็นจำนวนมากเพื่อการพาณิชย์ หรือเลี้ยงทั่วไปของเกษตรกรแต่ก็มีเป้าหมายคือการขายเพื่อนำไปเป็นอาหาร ดังนั้นจึงได้มีธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ดำเนินการฆ่าสัตว์ในโรงฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมสุขอนามัยเพื่อป้องกันเชื้อโรคต่าง ๆ ที่จะมาจากการการฆ่าสัตว์และส่งผลกระทบต่อสุขอนามัยของผู้บริโภค และเพื่อการควบคุมราคาจึงได้มีกฎหมายควบคุม คือ พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559 ซึ่งมีหลักการและเหตุผลในการตรากฎหมาย คือ “เนื่องจากเกิดภาวะขาดแคลนเนื้อสัตว์สำหรับบริโภคในหลายพื้นที่ของประเทศทำให้ราคาเนื้อสัตว์ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเนื้อสัตว์ในระยะยาวเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภคอย่างแท้จริง

จำเป็นต้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นการค้าแบบเสรีไม่ให้มีการผูกขาด สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559 มีสาระสำคัญของบทบัญญัติ ดังนี้

1) การให้นิยามศัพท์ (มาตรา 4)

สัตว์ หมายความว่า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร นกกระทาจอกเทศ ไก่ เป็ด ห่าน และสัตว์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การประกอบกิจการฆ่าสัตว์ หมายความว่า การดำเนินการฆ่าสัตว์ในโรงฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์

เนื้อสัตว์ หมายความว่า เนื้อหรือส่วนอื่นของสัตว์ที่ตายแล้วและยังมีได้ปรุงแต่งให้เป็นอาหาร หรือมิได้ปรุงแต่งเพื่อให้คงอยู่ไม่เน่าเปื่อย ทั้งที่ชำแหละแล้วและยังมีได้ชำแหละ

ชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์ หมายความว่า การแยกเนื้อสัตว์ตามขั้นตอนจากสัตว์ที่ตายแล้วเป็นส่วนต่าง ๆ ที่บริโภคได้และบริโภคไม่ได้ เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์

การจำหน่ายเนื้อสัตว์ หมายความว่า การนำเนื้อสัตว์ออกขาย จำหน่าย แลกเปลี่ยน ให้โดยเพื่อประโยชน์ในทางการค้า และให้หมายความรวมถึงการมีไว้ในครอบครองซึ่งเนื้อสัตว์เพื่อการจำหน่ายด้วย

โรงพักสัตว์ หมายความว่า สถานที่พักสัตว์หรือกักสัตว์ก่อนทำการฆ่าตามพระราชบัญญัตินี้

โรงฆ่าสัตว์ หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการฆ่าสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

จากคำนิยามความหมายของคำว่า สัตว์นั้นมิได้จำกัดว่าเป็นสัตว์ในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ หรือเป็นสัตว์ที่เกษตรกรเลี้ยงหรือเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมือง แต่หากมีการนำไปชำแหละเพื่อการจำหน่ายจะควบคุมโดยกฎหมายนี้

คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบกิจการฆ่าสัตว์

คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมการขนส่งทางบก อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีกรมควบคุมโรค อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมอนามัย เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน และนายกสัตวแพทยสภา เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง

และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้งจำนวนไม่เกินห้าคน เป็นกรรมการ โดยมีอธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ คือ

(1) ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการกำหนดมาตรการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ที่ได้มาตรฐานตามพระราชบัญญัตินี้

(2) ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการออก กฎกระทรวงตามมาตรา 14

(3) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

(4) กำกับดูแลการอนุญาตและการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

(5) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ คณะกรรมการมอบหมาย

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย (มาตรา 9)

(7) มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ (มาตรา 13)

(8) ให้คำแนะนำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวง ดังต่อไปนี้

(8.1) กำหนดชนิดของสัตว์

(8.2) กำหนดประเภทของโรงฆ่าสัตว์

(8.3) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับที่ตั้ง เนื้อที่ แพนผัง และการก่อสร้างโรงฆ่าสัตว์ ซึ่งต้องมีโรงพักสัตว์ด้วย

(8.4) กำหนดวันและเวลาฆ่าสัตว์ วันและเวลาเปิดและปิดโรงฆ่าสัตว์และ โรงพักสัตว์

(8.5) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และมาตรฐานเกี่ยวกับการฆ่าสัตว์ หรือการชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์ที่ถูกสุขลักษณะ

(8.6) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการดูแลรักษาความสะอาด เรียบร้อยภายในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ เพื่อให้ถูกต้องตามสุขลักษณะ การจัดให้มีการรวบรวม หรือกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การระบายน้ำทิ้ง การระบายอากาศ รวมถึงการจัดให้มีการ

ป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญและป้องกันการระบาดของโรคติดต่อหรือโรคระบาดจากสัตว์ และสุขภาพของผู้นปฏิบัติงานในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์

(8.7) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และมาตรฐานการขนส่งสัตว์ไปยังโรงฆ่าสัตว์และการขนส่งเนื้อสัตว์จากโรงฆ่าสัตว์ไปยังสถานที่ชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์หรือจำหน่ายเนื้อสัตว์

(8.8) กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บข้อมูลของสัตว์ที่เข้าสู่โรงฆ่าสัตว์ และเนื้อสัตว์ที่ออกจากโรงฆ่าสัตว์ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบย้อนกลับและเรียกคืนเนื้อสัตว์

(8.9) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียน การเพิกถอนการขึ้นทะเบียนและคุณสมบัติของบุคคลซึ่งจะได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานตรวจโรคสัตว์

การออกกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้สามารถกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขให้แตกต่างกันได้ตามชนิดของสัตว์และประเภทของโรงฆ่าสัตว์(มาตรา 14)

การประกอบกิจการฆ่าสัตว์

กฎหมายกำหนดตามมาตรา 15 ให้ ผู้จะประกอบกิจการฆ่าสัตว์ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนพร้อมด้วยแผนงานการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(1) วัน เดือน ปี ที่ประสงค์จะเริ่มประกอบกิจการฆ่าสัตว์

(2) ชื่อและที่อยู่ของผู้ขอรับใบอนุญาต หากผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นนิติบุคคลต้องยื่นเอกสารแสดงการเป็นนิติบุคคลด้วย

(3) สถานที่ตั้งโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์

(4) รายละเอียดเกี่ยวกับโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์ และการดำเนินการฆ่าสัตว์ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 14 (1) (2) (3) (4) และ (6) (มาตรา 16)

นายทะเบียนเมื่อได้รับคำขอรับใบอนุญาต และได้ตรวจสอบคำขอรับใบอนุญาตและแผนงานการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ตามมาตรา 16 รวมทั้งเอกสารและหลักฐานว่าถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 15 แล้ว ให้เสนอคณะกรรมการประจำจังหวัดที่โรงฆ่าสัตว์นั้นตั้งอยู่เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานการประกอบกิจการฆ่าสัตว์

มาตรา 16 กำหนดให้คณะกรรมการประจำจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ และให้ความเห็นเกี่ยวกับคำขอรับใบอนุญาต ดังต่อไปนี้

(1) ในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ ผู้แทนกรมควบคุมโรค ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง

ผู้แทนกรมโรงงานอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมอนามัย ผู้แทนสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการเขตของพื้นที่ที่ระบุในคำขอรับใบอนุญาต เป็นกรรมการ

(2) ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของพื้นที่ที่ระบุในคำขอรับใบอนุญาต และผู้แทนหอการค้าจังหวัด เป็นกรรมการ

คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการประจำจังหวัดได้รับคำขอรับใบอนุญาตจากนายทะเบียน (มาตรา 18)

ผู้ประกอบกิจการฆ่าสัตว์จะต้องดำเนินการตามแผนงานการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ ดำเนินการก่อสร้างโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ และติดตั้งเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว และแจ้งให้คณะกรรมการประจำจังหวัดตรวจสอบว่าการก่อสร้างโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ให้เป็นไปตามแผนงานการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ หากต้องปรับปรุงแก้ไขก็ต้องดำเนินการตามที่คณะกรรมการพิจารณา (มาตรา 19) โดยจะต้องพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นจากคณะกรรมการประจำจังหวัด (มาตรา 20)

ใบอนุญาตให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต (มาตรา 21)

(1) ผู้รับใบอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ โรงฆ่าสัตว์ของตน (มาตรา 22)

การขอต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และเมื่อได้ยื่นคำขอแล้วให้ถือว่าผู้ยื่นคำขออยู่ในฐานะผู้รับใบอนุญาต จนกว่าจะมีคำสั่งถึงที่สุดไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตหรือพ้นระยะเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา 27 (มาตรา 23)

การต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 23)

การโอนใบอนุญาตให้บุคคลอื่นจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงและจะกระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต (มาตรา 24)

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาตายและทายาทมีความประสงค์จะประกอบกิจการฆ่าสัตว์ต่อไป ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกมีหนังสือแสดงความจำนงและแจ้งชื่อของทายาทที่จะประกอบกิจการแทนให้นายทะเบียนทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับใบอนุญาตตาย ถ้ามิได้แสดงความจำนงภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าใบอนุญาตสิ้นอายุ

ในระหว่างระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเสมือนว่าทนายหรือผู้จัดการมรดกซึ่งเข้าประกอบกิจการฆ่าสัตว์ตามใบอนุญาตนั้นเป็นผู้รับใบอนุญาต และเมื่อมีการแสดงความจำนงตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนจดแจ้งชื่อของทนายดังกล่าวเป็นผู้ประกอบกิจการแทน โดยให้ใบอนุญาตใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุ

การแสดงความจำนงตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ทนายมิได้แสดงความจำนงเป็นผู้ประกอบกิจการฆ่าสัตว์แทนผู้รับใบอนุญาตที่ตายตามวรรคหนึ่ง ให้ทนายหรือผู้จัดการมรดกมีหน้าที่ทำความสะอาดเรียบริยภายในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ให้อยู่ในสภาพที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่บริเวณใกล้เคียงให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นสุดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา 28 วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา 25)

กรณีใบอนุญาตสูญหาย เสียหาย หรือถูกทำลาย

(1) ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสูญหาย เสียหาย หรือถูกทำลายการออกใบแทนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง(มาตรา 26)

ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตหรือผู้รับใบอนุญาตไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของผู้อนุญาตตามมาตรา 21 มาตรา 23 หรือมาตรา 24 ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งและคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์โดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด (มาตรา 27)

การเลิกประกอบกิจการฆ่าสัตว์

(1) ผู้รับใบอนุญาต ต้องมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบไม่น้อยกว่าหกสิบวันก่อนเลิกประกอบกิจการ และต้องทำความสะอาดเรียบริยภายใน โรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ให้อยู่ในสภาพที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่บริเวณใกล้เคียงให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลานายทะเบียนกำหนด

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตมิได้ดำเนินการหรือดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลานายทะเบียนกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายเข้าดำเนินการแทน โดยผู้รับใบอนุญาตจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ใช้ดำเนินการดังกล่าว

ให้ผู้รับใบอนุญาตส่งคืนใบอนุญาตแก่นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันเลิกประกอบกิจการ (มาตรา 28)

ใบอนุญาตสิ้นอายุหรือมิได้รับการต่ออายุใบอนุญาต

(1) ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ทำความสะอาดเรียบร้อยภายในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ให้อยู่ในสภาพที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่บริเวณใกล้เคียงให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุหรือนับแต่วันที่มิคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต

(2) ให้นำบทบัญญัติมาตรา 28 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา 29)

การฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์

(1) ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งพนักงานตรวจโรคสัตว์ สำหรับโรงฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ที่ตั้งอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เว้นแต่โรงฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์เพื่อการส่งออกด้วย ให้อธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งพนักงานตรวจโรคสัตว์

การแต่งตั้งพนักงานตรวจโรคสัตว์ตามวรรคหนึ่ง ต้องแต่งตั้งจากบุคคลผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือบุคคลซึ่งผ่านการศึกษาอบรมด้านการตรวจโรคสัตว์และการตรวจเนื้อสัตว์ตามหลักสูตรที่กรมปศุสัตว์หรือสัตวแพทยสภาให้การรับรอง และบุคคลทั้งสองประเภทดังกล่าวต้องได้รับการขึ้นทะเบียนไว้กับกรมปศุสัตว์ (มาตรา 30)

(2) การฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ ให้แจ้งชนิดและจำนวนสัตว์ที่จะฆ่า แหล่งที่มาของสัตว์ที่จะฆ่า วันและเวลาที่ฆ่าสัตว์ และชื่อของโรงฆ่าสัตว์ต่อพนักงานท้องถิ่นและเสียอากรการฆ่าสัตว์ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง และหากเป็นกรณีการฆ่าสัตว์เพื่อการส่งออกด้วยให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

เมื่อได้เสียอากรการฆ่าสัตว์ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พนักงานท้องถิ่นออกหลักฐานการรับแจ้งเป็นหนังสือให้แก่ผู้ซึ่งแจ้งความประสงค์ตามวรรคหนึ่ง โดยต้องกำหนดจำนวนสัตว์ แหล่งที่มาของสัตว์ที่จะฆ่า วันและเวลาในการฆ่าสัตว์ เว้นแต่การฆ่าสัตว์เพื่อการส่งออกด้วย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหลักฐานการรับแจ้ง

การแจ้งการฆ่าสัตว์และการออกหลักฐานการรับแจ้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามแบบหลักเกณฑ์ และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 31)

(3) ผู้ที่เสียอากรการฆ่าสัตว์ตามมาตรา 31 วรรคหนึ่งแล้ว ต้องนำสัตว์ไปยังโรงพักสัตว์ และจะต้องฆ่าสัตว์นั้นตามหลักฐานการรับแจ้งที่พนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ออกให้ตามมาตรา 31 วรรคสอง (มาตรา 32)

(4) ห้ามมิให้ผู้ใดนำสัตว์ออกจากโรงฆ่าสัตว์หรือโรงพักสัตว์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานตรวจโรคสัตว์ (มาตรา 33)

(5) ให้พนักงานตรวจโรคสัตว์ทำการตรวจโรคสัตว์ก่อนการฆ่าสัตว์ และในกรณีที่พนักงานตรวจโรคสัตว์มีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ที่จะฆ่านั้นเป็นโรค หรือมีสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค หรือมีลักษณะไม่เหมาะสมที่จะใช้เนื้อสัตว์นั้นเป็นอาหาร ทั้งนี้ ตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้พนักงานตรวจโรคสัตว์มีอำนาจสั่งการฆ่าสัตว์และแยกสัตว์นั้นไว้เพื่อตรวจพิสูจน์ได้

ในกรณีที่ได้ทำการตรวจพิสูจน์แล้วพบว่าสัตว์ที่จะฆ่านั้นไม่เป็นโรค ไม่มีสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค หรือมีความเหมาะสมที่จะใช้เนื้อสัตว์นั้นเป็นอาหาร ให้พนักงานตรวจโรคสัตว์มีคำสั่งให้ฆ่าสัตว์นั้นได้

ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่จะฆ่านั้นเป็นโรค หรือมีสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคหรือมีลักษณะไม่เหมาะสมที่จะใช้เนื้อสัตว์นั้นเป็นอาหาร ให้พนักงานตรวจโรคสัตว์มีคำสั่งการฆ่าสัตว์และแจ้งต่อพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ แล้วแต่กรณี เพื่อคืนเงินอากรการฆ่าสัตว์แก่ผู้ที่ประสงค์จะฆ่าสัตว์นั้น

ในกรณีที่เกิดโรคระบาดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ที่จะฆ่าเป็นโรคระบาด ให้พนักงานตรวจโรคสัตว์ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

การตรวจโรคและการตรวจพิสูจน์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด (มาตรา 34)

(6) เมื่อได้ฆ่าสัตว์แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดนำเนื้อสัตว์ออกจากโรงฆ่าสัตว์ก่อนที่พนักงานตรวจโรคสัตว์จะรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์นั้น

ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่ฆ่านั้นเป็นโรค หรือมีสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค หรือมีลักษณะไม่เหมาะสมที่จะใช้เนื้อสัตว์นั้นเป็นอาหารตามที่อธิบดีประกาศตามมาตรา 34 วรรคหนึ่ง ให้พนักงานตรวจโรคสัตว์มีอำนาจทำลายเนื้อสัตว์นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน หรือสั่งให้จัดทำให้เป็นเนื้อสัตว์ที่เหมาะสมสำหรับการบริโภคก่อนได้

การรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 35)

(7) ผู้ใดประสงค์จะจำหน่ายเนื้อสัตว์ของสัตว์ที่ตายโดยมิได้ถูกฆ่า ให้นำเนื้อสัตว์นั้นซึ่งอยู่ในสภาพที่ยังมิได้ชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์ไปให้พนักงานตรวจโรคสัตว์ตรวจ หรือในกรณีที่ไม่สามารถนำเนื้อสัตว์ไปให้พนักงานตรวจโรคสัตว์ตรวจได้ จะขอให้พนักงานตรวจโรค

สัตว์ไปตรวจเนื้อสัตว์นั้นก็ได้ ทั้งนี้ ต้องเสียค่าธรรมเนียมการรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

การตรวจเนื้อสัตว์ของสัตว์ที่ตายโดยมิได้ถูกฆ่า และการรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 36)

(8) ห้ามมิให้ผู้ใดฆ่าแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ที่มีการรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 37)

(9) ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่ายเนื้อสัตว์ที่มีการรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 38)

(10) ห้ามมิให้ผู้ใดฆ่าสัตว์นอกโรงฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์

ในกรณีที่ปรากฏว่าท้องที่ใดไม่มีโรงฆ่าสัตว์ หรือกรณีที่มีเหตุผลสมควรเป็นพิเศษ ผู้ว่าราชการจังหวัด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจประกาศกำหนดสถานที่ฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์นอกโรงฆ่าสัตว์เป็นครั้งคราว และมีให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับ

ให้นำบทบัญญัติมาตรา 31 และมาตรา 34 มาใช้บังคับกับการฆ่าสัตว์นอกโรงฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ตามมาตรา 39 โดยอนุโลม (มาตรา 39)

(11) เมื่อได้ฆ่าสัตว์นอกโรงฆ่าสัตว์ตามมาตรา 39 แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดนำเนื้อสัตว์ออกจากสถานที่ที่ทำการฆ่าสัตว์ก่อนที่พนักงานตรวจโรคสัตว์จะรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์นั้นแล้ว

ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่ฆ่านั้นเป็นโรค หรือมีสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค หรือมีลักษณะไม่เหมาะสมที่จะใช้เนื้อสัตว์นั้นเป็นอาหารตามที่อธิบดีประกาศตามมาตรา 34 วรรคหนึ่ง ให้พนักงานตรวจโรคสัตว์มีอำนาจทำลายเนื้อสัตว์นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน หรือสั่งให้จัดทำให้เป็นเนื้อสัตว์ที่เหมาะสมสำหรับการบริโภคก่อนได้

เจ้าของสัตว์ที่แจ้งการฆ่าสัตว์นอกโรงฆ่าสัตว์ต้องเสียค่าธรรมเนียมการรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

การรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ของสัตว์ที่ฆ่านอกโรงฆ่าสัตว์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 40)

(12) ให้ผู้ที่แจ้งความประสงค์จะฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ตามมาตรา 31 วรรคหนึ่ง ผู้ที่แจ้งความประสงค์จะจำหน่ายเนื้อสัตว์ของสัตว์ที่ตายโดยมิได้ถูกฆ่าตามมาตรา 36 วรรคหนึ่ง และผู้ที่แจ้งความประสงค์จะฆ่าสัตว์นอกโรงฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ในท้องที่

ตามประกาศที่ออกตามมาตรา 39 วรรคสอง เสียค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายของพนักงานตรวจโรคสัตว์

อัตรา การชำระ และการเบิกจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายของพนักงานตรวจโรคสัตว์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา(มาตรา 41)

(13) การชำระอากรการฆ่าสัตว์ การคืนเงินอากรการฆ่าสัตว์ และการชำระค่าธรรมเนียมการรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 42)

(14) อากรการฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมการรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ ที่เรียกเก็บตามพระราชบัญญัตินี้ในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น (มาตรา 43)

การพักใช้และการเพิกถอนใบอนุญาต

(1) เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 14 (5) (6) หรือ (8) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาอันสมควร

ในกรณีที่การประกอบกิจการตามใบอนุญาตหรือการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง เป็นเหตุให้หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะเกิดผลกระทบต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่บริเวณใกล้เคียง พนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตหยุดการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ไว้เป็นการชั่วคราวและให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อแก้ไขหรือระงับเหตุแห่งอันตรายดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนดก็ได้

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดตามวรรคสอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการแทนโดยผู้รับใบอนุญาตต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ใช้ดำเนินการดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานต่อผู้อนุญาต (มาตรา 44)

(2) ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาต เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งตามมาตรา 44

คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดเวลาครั้งละไม่เกินสามสิบวัน นับแต่วันที่แจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบ โดยผู้อนุญาตจะเพิกถอนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตก่อนครบกำหนดก็ได้ เมื่อเหตุในการออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตสิ้นสุดลง (มาตรา 45)

(3) ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือผู้รับใบอนุญาตเคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตและได้กระทำการอันเป็นเหตุให้ต้องถูกพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 45 อีกภายในหนึ่งปี (มาตรา 46)

(4) ก่อนสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 45 หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 46 ผู้อนุญาตอาจมีหนังสือเตือนให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดก่อนก็ได้

การส่งหนังสือเตือนตามวรรคหนึ่งให้ส่งแก่ผู้รับใบอนุญาต ในกรณีที่ไม่พบตัวผู้รับใบอนุญาตให้ปิดหนังสือเตือนไว้ ณ สถานที่ประกอบกิจการฆ่าสัตว์ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตและให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตได้ทราบคำเตือนนั้นแล้วตั้งแต่วันปิดหนังสือเตือน (มาตรา 47)

(5) ผู้รับใบอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา 27 วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา 48)

(6) เมื่อคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 46 ยุติเป็นที่สุดแล้ว ให้ผู้รับใบอนุญาตที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องทำความสะอาดเรียบร้อยภายในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ให้อยู่ในสภาพที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่บริเวณใกล้เคียงให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตมิได้ดำเนินการหรือดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายเข้าดำเนินการแทน โดยผู้รับใบอนุญาตที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ใช้ดำเนินการดังกล่าว

ให้ผู้รับใบอนุญาตที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตส่งคืนใบอนุญาตแก่นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา 49)

พนักงานเจ้าหน้าที่

1) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในสถานที่ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์โดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

(2) เข้าไปในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ที่ได้รับใบอนุญาตในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การปฏิบัติเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(3) เข้าไปในสถานที่ชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์หรือจำหน่ายเนื้อสัตว์ในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การปฏิบัติเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(4) สั่งให้หยุดยานพาหนะเพื่อตรวจสอบในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(5) เข้าไปในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือเนื้อสัตว์เพื่อตรวจสอบมาตรฐานตามกฎหมายกระทรวงที่ออกตามมาตรา 14 (7) หรือเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(6) ยึดหรืออายัดสัตว์ เนื้อสัตว์ เอกสาร หลักฐาน ยานพาหนะ หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี

(7) มีหนังสือเรียกผู้รับใบอนุญาต ผู้ชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์ ผู้จำหน่ายเนื้อสัตว์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินคดี

(8) จับกุมบุคคลที่กระทำความผิดซึ่งหน้าตามพระราชบัญญัตินี้

การเข้าไปในสถานที่ตาม (1) เพื่อทำการค้นต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้จะมีการยกยัย ชุกซ่อน หรือทำลายหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดให้ทำการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น แต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น

ให้อธิบดีมีอำนาจระเบียบในการปฏิบัติกรตาม (1) (2) (3) (4) (5) และ (6) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติ

ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งทำลายหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควรต่อเนื้อสัตว์ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดหรืออายัดตาม (6) โดยให้บันทึกรายละเอียด จำนวน น้ำหนักไว้เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินคดี และให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการทำลาย (มาตรา 50)

2) ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 50 ให้ผู้รับใบอนุญาต ผู้ชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์ ผู้จำหน่ายเนื้อสัตว์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร (มาตรา 51)

3) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 52)

4) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

เพื่อประโยชน์ในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (มาตรา 53)

จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นกฎหมายที่จะควบคุมการผลิต จำหน่าย เนื้อสัตว์เพื่อการบริโภคเพราะในขั้นตอนการผลิตและจำหน่ายเนื้อสัตว์ก่อนที่จะมาเป็นอาหาร จำเป็นจะต้องอยู่ภายใต้การผลิตที่มีคุณภาพ รวมถึงให้เป็นการค้าแบบเสรีไม่ให้มีการผูกขาด ซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในประเทศไทยนิยมนำมาบริโภคหลายชนิดอาจทำให้เกิดเกิดภาวะขาดแคลนเนื้อสัตว์สำหรับบริโภคของประเทศได้ รวมถึงปัญหาทำให้ราคาเนื้อสัตว์ปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการควบคุมดูแลและมีการจัดการที่ดี

2.10 พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565

พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565 หลักการและเหตุผล คือให้มีกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวบาล โดยที่เป็นการสมควรพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในการปฏิบัติงานของบุคคลด้านการสัตวบาลให้มีมาตรฐานเดียวกัน เพื่อประโยชน์ต่อการเลี้ยงและดูแลสัตว์เลี้ยงสมควรให้มีการจัดตั้งสภาการสัตวบาลขึ้น เพื่อส่งเสริมการประกอบวิชาชีพการสัตวบาล ควบคุมและกำหนดมาตรฐานการประกอบวิชาชีพการสัตวบาล และควบคุมมิให้มีการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลซึ่งไม่มีความรู้ อันจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อการเลี้ยงและดูแลสัตว์เลี้ยงเพื่อการค้าและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ในปัจจุบันการเลี้ยงและดูแลสัตว์เลี้ยงของคนไทย ยังคงเห็นการปล่อยปละละเลยในการเลี้ยงสัตว์ หรือแม้แต่การช่วยเหลือสัตว์อย่างผิดวิธี จะเห็นว่า การเลี้ยงสัตว์ไม่ใช่แค่ความรักแก่ชั่วคราวเท่านั้น แต่หมายถึงความรับผิดชอบสัตว์ตลอดอายุขัย เพื่อประโยชน์ต่อการเลี้ยงและดูแลสัตว์เลี้ยง สมควรให้มีการจัดตั้งสภาการสัตวบาลขึ้น เพื่อส่งเสริมการประกอบวิชาชีพการสัตวบาล ควบคุมและกำหนดมาตรฐานการประกอบวิชาชีพการสัตวบาล และควบคุมมิให้มีการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลซึ่งไม่มีความรู้ อันจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อการเลี้ยงและดูแลสัตว์เลี้ยงเพื่อการค้าและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ

พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565 มีสาระสำคัญของบทบัญญัติ ดังนี้ (มาตรา 3)

“วิชาชีพการสัตวบาล” หมายความว่า วิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตสัตว์เลี้ยง การปรับปรุงและบำรุงพันธุ์สัตว์เลี้ยง การจัดการอาหารสัตว์เลี้ยง การจัดการสุขภาพสัตว์เลี้ยงตลอดจนการ

จัดการผลิตผลและผลิตภัณฑ์จากสัตว์เลี้ยง เพื่อให้สัตว์เลี้ยงมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ และให้ผลิตผลและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย แต่ไม่รวมถึงการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

“สัตว์เลี้ยง” หมายความว่า สัตว์ที่เลี้ยงเพื่อการบริโภค การใช้งาน การใช้ผลิตผล หรือความพึงพอใจของมนุษย์ และให้หมายความรวมถึงสัตว์ป่าที่ครอบครองได้ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ทางการค้า หรือเศรษฐกิจ แต่ไม่รวมถึงสัตว์ที่เป็นสัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง และสัตว์เลี้ยงของผู้เลี้ยงหรือเกษตรกรรายย่อย

1) วัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่สภาการสัตวบาล

สภาการสัตวบาลมีวัตถุประสงค์ในการควบคุมและกำหนดมาตรฐานการประกอบวิชาชีพการสัตวบาลควบคุมความประพฤติและการดำเนินการของผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวบาลให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวบาลส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการประกอบวิชาชีพการสัตวบาลส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิกช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้บริการทางด้านวิชาการแก่สมาชิก รวมทั้งเกษตรกร ประชาชน และองค์กรอื่นในเรื่องเกี่ยวกับวิชาชีพการสัตวบาล ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับวิชาชีพการสัตวบาล เป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวบาลของประเทศไทยและผดุงความเป็นธรรม และส่งเสริมสวัสดิการให้แก่สมาชิก (มาตรา 6)

2) หน้าที่ และอำนาจของสภาการสัตวบาล (มาตรา 7)

- (1) รับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวบาล
- (2) ออกคำสั่งตามมาตรา 48 วรรคสอง
- (3) รับรองปริญญา อนุปริญญา ประกาศนียบัตร อนุมัติบัตร วุฒิบัตร หรือหนังสือแสดงวุฒิอื่นในวิชาชีพการสัตวบาลของสถาบันต่าง ๆ ที่ผ่านการอนุมัติหลักสูตรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการสมัครเป็นสมาชิก
- (4) รับรองสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการปศุสัตว์ และสัตว์เลี้ยงเพื่อประโยชน์ในการเลือกกรรมการตามมาตรา 15 วรรคหนึ่ง (5)
- (5) ออกหนังสืออนุมัติบัตรหรือให้วุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพการสัตวบาลสาขาต่าง ๆ และออกหนังสือแสดงวุฒิอื่นในวิชาชีพการสัตวบาล
- (6) จัดทำแผนการดำเนินการและรายงานผลการดำเนินการเสนอต่อสภานายกพิเศษอย่างน้อยปีละครั้ง
- (7) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสภาการสัตวบาล

3) คณะกรรมการสภาการสัตวบาล

คณะกรรมการสภาการสัตวบาล ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมปศุสัตว์ และนายกสมาคมสัตวบาลแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ และผู้แทนกระทรวงสาธารณสุขกรรมการซึ่งเป็นคณบดีหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ หรือหัวหน้าภาควิชา หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา ที่ผลิตบัณฑิตด้านการสัตวบาลในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งละหนึ่งคน เลือกกันเองให้เหลือจำนวนสี่คนกรรมการซึ่งเป็นผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร หรือวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี หรือผู้ดูแลหลักสูตร หรือหัวหน้าแผนกหรือหัวหน้างานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าแผนกวิชาที่ผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร และที่ผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแห่งละหนึ่งคนเลือกกันเองให้เหลือจำนวนสองคนกรรมการซึ่งเป็นนายกสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการปศุสัตว์ที่สภาการสัตวบาลรับรอง เลือกกันเองให้เหลือจำนวนสองคนและกรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกด้วยตนเอง (มาตรา 15)

4) การควบคุมการประกอบวิชาชีพการสัตวบาล

ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพการสัตวบาล หรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้มีสิทธิประกอบวิชาชีพดังกล่าว โดยมิได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตจากสภาการสัตวบาล การประกอบวิชาชีพการสัตวบาลของที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญของทางราชการหรือผู้สอนในสถาบันการศึกษาหรือสถาบันการสัตวบาลที่สภาการสัตวบาลรับรอง ทั้งนี้ โดยอนุมัติของคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 29)

5) การกำกับดูแล

รัฐมนตรีมีหน้าที่และอำนาจกำกับดูแลการดำเนินการของสภาการสัตวบาลและการประกอบวิชาชีพการสัตวบาล และสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการของสภาการสัตวบาลและการประกอบวิชาชีพการสัตวบาลและให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ทำการของผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวบาลในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบหรือควบคุมให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ เข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ

ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจค้นเอกสารหรือวัตถุใด ๆ ที่อาจใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ เอกสารหรือวัตถุดังกล่าวจะถูกยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม ยึดหรืออายัดเอกสารหรือวัตถุใด ๆ ที่อาจใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกผู้ใดเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติ(มาตรา 54)

ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา 55)

6) บทกำหนดโทษ

โทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้มีทั้งโทษจำและโทษปรับ

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565 เป็นกฎหมายที่จะควบคุมและกำหนดมาตรฐานการประกอบวิชาชีพการสัตวบาล ควบคุมความประพฤติและการดำเนินการให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณ เนื่องด้วยสัตว์พันธุ์พื้นเมืองบางชนิดมีการเลี้ยงเพื่อเป็นการค้า การบริโภคนับจำนวนมาก ซึ่งการทำปศุสัตว์ต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการสัตวบาลซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเลี้ยงและดูแลพันธุ์พื้นเมืองให้เจริญเติบโตได้อย่างมีคุณภาพ และลดการสูญเสีย

2.11 พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565

พระราชบัญญัติปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 มีหลักการและเหตุผลในการประกาศใช้ คือ “โดยที่มาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้รัฐพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ประกอบกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้กำหนดให้มีการปรับปรุงกฎหมายในการกำหนดโทษอาญาให้เหมาะสมกับสภาพความผิดหรือกำหนดมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิดและฐานะของผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้บุคคลต้องรับโทษหนักเกินสมควร หรือต้องรับภาระในการรับโทษที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน เนื่องจากกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดโทษปรับผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมสามารถชำระค่าปรับได้แต่ผู้มีฐานะยากจนและไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระค่าปรับได้จะถูกกักขังแทนค่าปรับ อันกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างรุนแรง ประกอบกับเมื่อคำนึงถึงข้อห้ามหรือข้อบังคับที่กฎหมายกำหนดให้ประชาชนต้องปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติแล้วจะพบว่ามีข้อห้ามหรือข้อบังคับจำนวนมากอาจรุดล้าเข้าไปในสิทธิพื้นฐานหรือสร้างภาระอันเกินสมควรแก่ประชาชน และนับวันจะมี

กฎหมายตราออกมากำหนดการกระทำให้เป็นความผิดมากขึ้น หลายกรณีทำให้ประชาชนกลายเป็นผู้กระทำความผิดเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์บางกรณีกระทำไปเพราะความยากจนเหลือทนทาน และเมื่อได้กระทำความผิดแล้วก็ต้องถูกนำตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น ถูกจับกุม คุมขัง พิมพ์ลายนิ้วมือและลงบันทึกประวัติอาชญากรเป็นประวัติติดตัวตลอดไปและในที่สุดไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่กระบวนการที่กล่าวมาย่อมสร้างรอยด่างให้เกิดแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ถ้ามีทางใดที่จะป้องกันมิให้ประชาชนจะต้องตกเข้าสู่กระบวนการนั้นได้จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและขจัดความเหลื่อมล้ำในสังคมลงได้ตามสมควร แม้ว่าการกำหนดมาตรการอันเป็นโทษที่ผู้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมิเพื่อให้กฎหมายมีสภาพบังคับแต่โทษนั้นก็มิจำเป็นต้องใช้โทษอาญาเสมอไป ซึ่งนานาประเทศได้เริ่มปรับเปลี่ยนบทลงโทษจากความผิดอาญาเป็นมาตรการอื่นที่มีโทษอาญามากขึ้นรวมทั้งการใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษทางอาญา เช่น การคุมประพฤติ กรณีจึงสมควรที่ประเทศไทยจะพัฒนากฎหมายไทยให้สอดคล้องกับนานาประเทศและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนยิ่งขึ้น โดยปรับเปลี่ยนโทษอาญาบางประการที่มุ่งต่อการปรับเป็นเงินตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติเปลี่ยนเป็นมาตรการปรับเป็นพินัยที่สร้างขึ้นใหม่ไม่ให้มีสภาพเป็นโทษอาญา โดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้ใช้ดุลพินิจกำหนดค่าปรับที่ต้องชำระให้เหมาะสมกับสภาพความร้ายแรงแห่งการกระทำและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดให้สอดคล้องกันและในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่มีเงินชำระค่าปรับอาจขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับได้โดยไม่มีการกักขังแทนค่าปรับดังเช่นที่เป็นอยู่ในคดีอาญาการเปลี่ยนสภาพบังคับไม่ให้เป็นโทษอาญาโดยกำหนดวิธีการดำเนินการขึ้นใหม่เป็นการเฉพาะนี้ย่อมจะช่วยให้ประชาชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการทางอาญา และไม่มีประวัติอาชญากรรมติดตัวอีกต่อไปการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้จะปกปิดโทษทางกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตามเจตนารมณ์ของมาตรา 77 และมาตรา 258 ค. ด้านกฎหมาย (1) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย นอกจากนั้นสำหรับกฎหมายบางฉบับที่กำหนดให้มีโทษทางปกครอง แต่บัญญัติให้ฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีอาญาเพื่อบังคับชำระค่าปรับทางปกครองไว้แล้วสมควรเปลี่ยนโทษดังกล่าวเป็นมาตรการปรับเป็นพินัยเช่นเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

บทกำหนดโทษ เป็นการนำเอาโทษปรับมาใช้กรณีฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยไม่กำหนดโทษจำคุก เนื่องจากเป็นกฎหมายที่มุ่งส่งเสริม ให้มีการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง แม้จะยินยอมให้นำเอาสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไปใช้ประโยชน์ในเชิงการค้าได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้ระบบอนุญาต

การใช้โทษจำคุกจึงไม่น่าจะเหมาะสม และไม่เกิดประโยชน์อันใด การใช้โทษปรับจะเป็นคุณมากกว่า โดยการกำหนดโทษปรับเป็นพินัย ซึ่งเป็นการเอาค่าปรับเข้าสู่รัฐตามหลักการปรับเป็นพินัย ตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“ปรับเป็นพินัย” หมายความว่า สั่งให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินที่กฎหมายกำหนด

“ความผิดทางพินัย” หมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎหมายนั้นบัญญัติให้ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย

มาตรา 5 การปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวงให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ให้ถือว่าการปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นการกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครอง

มาตรา 9 ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย ให้พิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

(1) ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนหรือสังคมจากการกระทำ ความผิดทางพินัย และพฤติการณ์อื่นอันเกี่ยวกับสภาพความผิดทางพินัย

(2) ความรู้ผิดชอบ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม การกระทำความผิดซ้ำและสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดทางพินัย

(3) ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัย

(4) สถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดทางพินัยในการชำระค่าปรับเป็นพินัยถ้าผู้กระทำความผิดทางพินัยร้องขอและเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่อาจชำระค่าปรับในคราวเดียวได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลจะให้ผ่อนชำระก็ได้ และในกรณีเช่นนั้นหากผู้กระทำความผิดทางพินัยผิดนัดงวดหนึ่งงวดใดโดยไม่มีเหตุอันสมควรให้การผ่อนชำระเป็นอันยกเลิกและผู้กระทำความผิดต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยที่ยังค้างชำระอยู่ให้ครบถ้วนภายในเวลาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนด หากไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 23 หรือมาตรา 30 แล้วแต่กรณีรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยจะวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยตามวรรคหนึ่งและการผ่อนชำระตามวรรคสองเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้และระเบียบของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา 8 วรรคสอง ก็ได้

2.12 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 หลักการและเหตุผล คือ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2558 ยังขาดมาตรการในการติดตาม ควบคุม และเฝ้าระวังการทำการประมงในน่านน้ำไทยและนอคน่านน้ำไทย เพื่อป้องกันมิให้มีการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งยังขาดการบริหารจัดการการทำการประมงให้สอดคล้องกับการผลิตสูงสุดของธรรมชาติเพื่อให้สามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน และหากไม่มีการแก้ไขปัญหอย่างเร่งด่วนอาจมีผลกระทบต่อประมงของประเทศไทย ดังนั้น เพื่อเพิ่มมาตรการในการควบคุม เฝ้าระวัง สืบค้นและตรวจสอบการประมง อันเป็นการป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์และบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรประมงและสัตว์น้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน และโดยที่การดำเนินการดังกล่าวต้องกระทำให้แล้วเสร็จโดยรวดเร็ว เพื่อมิให้กระทบต่อการส่งออกสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำของประเทศไทย ซึ่งเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นเร่งด่วนอันมีอาจหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

ปัจจุบันประเทศไทยยังขาดมาตรการในการติดตาม ควบคุม และเฝ้าระวังการทำการประมงในน่านน้ำไทยและนอคน่านน้ำไทย เพื่อป้องกันมิให้มีการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งยังขาดการบริหารจัดการการทำการประมงให้สอดคล้องกับการผลิตสูงสุดของธรรมชาติเพื่อให้สามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน และหากไม่มีการแก้ไขปัญหอย่างเร่งด่วนอาจมีผลกระทบต่อประมงของประเทศไทย ดังนั้น เพื่อเพิ่มมาตรการในการควบคุม เฝ้าระวัง สืบค้นและตรวจสอบการประมง อันเป็นการป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์และบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรประมงและสัตว์น้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน และโดยที่การดำเนินการดังกล่าวต้องกระทำให้แล้วเสร็จโดยรวดเร็ว เพื่อมิให้กระทบต่อการส่งออกสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำของประเทศไทย ซึ่งเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นเร่งด่วนอันมีอาจหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 มีสาระสำคัญของบทบัญญัติ ดังนี้

คำนิยาม (มาตรา 5)

“สัตว์น้ำ” หมายความว่า สัตว์ที่อาศัยอยู่ในน้ำเป็นปกติ สัตว์จำพวกสะเทินน้ำสะเทินบก สัตว์ที่อาศัยอยู่ในบริเวณน้ำท่วมถึง สัตว์ที่มีการดำรงชีวิตส่วนหนึ่งอยู่ในน้ำ สัตว์ที่มีวงจรชีวิตช่วงหนึ่งที่อาศัยอยู่ในน้ำ เฉพาะช่วงชีวิตที่อาศัยอยู่ในน้ำ รวมทั้งไข่และน้ำเชื้อของสัตว์น้ำ และ

สาหร่ายทะเล ซากหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์น้ำเหล่านั้น และให้หมายความรวมถึงพันธุ์ไม้น้ำ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดและซากหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์ไม้น้ำนั้นด้วย

1) คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ

ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงแรงงาน ผู้บัญชาการทหารเรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสิบคน เป็นกรรมการให้ อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา 13)

2) มาตรการอนุรักษ์และบริหารจัดการ

ห้ามมิให้ผู้ใดจับสัตว์น้ำในเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์น้ำตามที่รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดโดยอนุมติรัฐมนตรีประกาศกำหนด เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ในทางวิชาการหรือเพื่อการบำรุงรักษาพันธุ์สัตว์น้ำ (มาตรา 56)

ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

(1) ปล่อย เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้วัตถุอันตรายตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ลงสู่ที่จับสัตว์น้ำ

(2) กระทำการใด ๆ อันทำให้สัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำมีนเมา

(3) ปล่อย เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้สิ่งใดลงสู่ที่จับสัตว์น้ำในลักษณะที่เป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำ

(4) ทำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิดมลพิษในลักษณะที่เป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำอันจำเป็น โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อประโยชน์ของทางราชการทหาร (มาตรา 58)

ผู้ใดโดยเจตนาหรือโดยประมาททำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิดมลพิษในลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำ ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งปวงในการช่วยเหลือหรือป้องกันชีวิตสัตว์น้ำและทำให้ที่จับสัตว์น้ำฟื้นฟูกลับสู่สภาพตามธรรมชาติ (มาตรา 59)

ห้ามมิให้ผู้ใดใช้กระแสไฟฟ้าทำการประมง หรือใช้วัตถุระเบิดในที่จับสัตว์น้ำ ในกรณี ที่ทางราชการมีความจำเป็นต้องใช้วัตถุระเบิดในที่จับสัตว์น้ำ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตเป็น หนังสือจากอธิบดีและได้ดำเนินการป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่สัตว์น้ำเกินสมควรแล้ว (มาตรา 60)

3) อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจมีหนังสือเรียกผู้รับอนุญาต กรรมการ ผู้จัดการ บุคคลผู้มีอำนาจในการจัดการหรือพนักงานของผู้รับอนุญาตที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา ดำเนินการตามพระราชกำหนดนี้สามารถ เข้าไปในสถานที่ประกอบกิจการหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการของผู้รับอนุญาต หรือสถานที่ที่เกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออก นำผ่าน จำหน่าย ผลิต หรือแปรรูปสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ ในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การ เป็นไปตามพระราชกำหนดนี้ ควบคุมเรือประมง หยุดเรือประมง หยุดทำการประมงหรือการขนถ่าย สัตว์น้ำหรือสั่งให้ผู้ควบคุมเรือประมงนำเรือประมงเข้าเทียบท่า หรือขึ้นไปบนเรือประมง หรือ เข้าไปในที่จับสัตว์น้ำใดเพื่อตรวจสอบยึดหรืออายัดเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ หรือวัตถุใด ๆ เพื่อนำไปตรวจสอบ หรือตรวจ วิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบและควบคุมยึดหรืออายัดสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่มีเหตุอันควรสงสัย ว่าเป็นสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ ยึดหรืออายัดสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่มีเหตุอันควร สงสัยว่าเป็นสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ (มาตรา 102)

พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ซึ่งติดตั้งเครื่องมือทำการประมง สิ่งปลูกสร้าง หรือ สิ่งใด ๆ ลงในที่จับสัตว์น้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือได้รับอนุญาตแต่ไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามที่ ได้รับอนุญาต หรือปฏิบัติผิดไปจากเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตหรือถอน หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตภายในเวลาที่กำหนดได้ (มาตรา 103)

4) บทกำหนดโทษ

โทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้มีทั้งโทษจำและโทษปรับ

จากบทบัญญัติของพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นกฎหมาย ที่จะควบคุม เฝ้าระวัง สืบค้น และตรวจสอบกิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำการประมงแบบครบวงจร การบริหารจัดการด้านการประมง การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของชุมชนประมงท้องถิ่นรวมถึงการ กำหนดคณะกรรมการเพื่อการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์ ในที่จับสัตว์น้ำ ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนมิให้กระทบต่อการส่งออกสัตว์น้ำและ ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำของประเทศในอนาคต

ปัจจุบันมีเกษตรกรขึ้นทะเบียนเลี้ยงปลากัดกับกรมประมงประมาณ จำนวน 1,500 ราย และมีผู้เลี้ยงรายย่อย ที่ขึ้นขอการเลี้ยงปลากัดไทยมากกว่า 100,000 ราย จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เพาะเลี้ยงปลากัดไทยเชิงพาณิชย์ให้ข้อมูลว่าปลากัดไทย เป็นสายพันธุ์พื้นเมืองที่มีความสวยงาม มาก ปลากัดแต่ละตัวจะมีหางที่สวยงามแตกต่างกันจึงเป็นที่นิยมที่จะนำไปเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม

นิยมเลี้ยงไว้ดูเล่นเพื่อความเพลิดเพลิน มอบเป็นของขวัญในวันพิเศษและสามารถสร้างอาชีพที่มั่นคงให้กับชุมชนได้ นอกจากนี้ชื่อปลากัดหมายความว่า เป็นปลาต่อสู้จึงมีการเพาะเลี้ยงปลากัดเพื่อเอาไว้กัดแข่งขันเป็นกีฬารวมทั้งสามารถนำไปใช้เป็นสัญลักษณ์ของไทย และนำไปใช้ประกอบสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อสะท้อนความเป็นไทยได้ การควบคุมสายพันธุ์ปลากัดรวมทั้งการส่งเสริมการเลี้ยงปลากัดจึงเป็นหน้าที่ของกรมประมงดังที่คำตอบของประชากรสัมภรณ์เชิงลึกที่เพาะเลี้ยงปลากัดที่สมุทรปราการให้ไว้

3. กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

3.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (Universal Declaration of Animal Rights, 1978)

เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม ค.ศ.1987 (พ.ศ. 2521) ได้มีกลุ่มคณะบุคคลประกอบด้วยนักการทูต นักวิทยาศาสตร์ นักสังคมศาสตร์ ได้ร่วมกันประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ขึ้นที่สำนักงานองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ประจำกรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยประสงค์ที่จะให้ปฏิญญาดังกล่าวใช้บังคับเป็นการทั่วไปในระดับสากลและนานาชาติในด้านจริยธรรมของมนุษย์ที่มีต่อสัตว์ซึ่งปฏิญญาดังกล่าวไม่ได้มีสภาพบังคับทางกฎหมายแต่อย่างใด แต่ปฏิญญาดังกล่าวก็มีอิทธิพลต่อการตรากฎหมายและออกกฎในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ทั้งในสาธารณรัฐฝรั่งเศสและประเทศต่าง ๆ อยู่บ้าง

ต่อมาในปี ค.ศ. 1989 (พ.ศ. 2523) สหประชาชาติสัตว์นานาชาติ (The International League of Animal Rights) ได้เสนอต่อผู้อำนวยการทั่วไปของ UNESCO และมีการแก้ไขเพิ่มเติมปฏิญญานี้ในปี 1990 (ค.ศ. 2524) โดยมีสาระสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ ดังนี้

ปฏิญญานี้ให้การรับรองว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่เกิดมาโดยมีความเสมอภาค และมีสิทธิจะเป็นอยู่ (มาตรา 1) มนุษย์จะต้องเคารพในสิทธิของสัตว์ในฐานะที่มนุษย์ก็เป็นสัตว์ชนิดหนึ่ง จึงไม่มีสิทธิกำจัดหรือกระทำการทารุณกรรมต่อสัตว์นอกจากนี้มนุษย์ยังมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลจัดสวัสดิภาพสัตว์โดยถือว่าสัตว์มีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองปกป้องจากมนุษย์ (มาตรา 2) โดยสัตว์จะต้องไม่ถูกระทำให้เจ็บป่วยหรือกระทำการทารุณกรรมหากจะมีการฆ่าสัตว์ก็จะต้องใช้วิธีที่เกิดผลยับยั้งพันที่โดยไม่ทำให้สัตว์นั้นเครียด (มาตรา 3)

1) ประเภทสัตว์ที่จะได้รับสิทธิของสัตว์ ได้แก่

(1) สัตว์ป่า

มีสิทธิที่จะอยู่อาศัยได้ในธรรมชาติทั้งในผืนน้ำ บนดิน และในอากาศรวมถึงมีสิทธิในการสืบเผ่าพันธุ์ของตน ซึ่งการจำกัดสิทธินี้แม้เป็นไปเพื่อการศึกษาก็ไม่อาจกระทำได้ (มาตรา 4)

(2) สัตว์เลี้ยง

สัตว์ที่อยู่ร่วมกับมนุษย์ตามประเพณีก็มีสิทธิที่จะอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมต่อวิถีการดำรงชีวิตชนิดของสัตว์นั้น ๆ การแทรกแซงวิถีการดำรงชีวิตของสัตว์โดยมนุษย์ถือเป็นการละเมิดต่อสิทธินี้ (มาตรา 5)

สัตว์เลี้ยงมีสิทธิที่จะได้มีชีวิตของมันอย่างสมบูรณ์ตามแต่ธรรมชาติการทอดทิ้งสัตว์เลี้ยงถือเป็นการกระทำอันทารุณโหดร้ายและไม่เคารพในศักดิ์ศรีของมัน (มาตรา 6)

สัตว์ที่เลี้ยงไว้เพื่อใช้งานมีสิทธิที่จะทำงานในระยะเวลาและภาระงานเพียงเท่าที่เหมาะสมโดยมีสิทธิจะได้รับอาหารและที่พักพิงตามสมควร (มาตรา 7)

2) การใช้ประโยชน์สัตว์

(1) กรณีการทดลองในสัตว์ไม่ว่าจะต่อกายภาพหรือต่อสุขจิตของสัตว์นั้นเป็นการละเมิดสิทธิของสัตว์ไม่ว่าจะกระทำไปโดยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์การแพทย์การพาณิชย์หรือเหตุผลอื่นใด ทั้งนี้การทดลองที่ทดแทนการใช้สัตว์จำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนา (มาตรา 8)

(2) สัตว์ที่ถูกนำมาใช้ในอุตสาหกรรมอาหารจะต้องได้รับการเลี้ยงดูขนสง่รีดนมและฆ่าโดยปราศจากความทรมาน (มาตรา 9)

3) การละเมิดสิทธิของสัตว์

(1) การนำสัตว์มาใช้เพื่อความบันเทิง การฆ่าสัตว์รวมถึงสิทธิในร่างของสัตว์ที่ตายแล้ว โดยมีหลักการว่า สัตว์ไม่ควรนำมาใช้เพื่อความบันเทิงของมนุษย์การจัดแสดงหรือให้สัตว์ทำการแสดงถือเป็นการละเมิดต่อศักดิ์ศรีของมัน (มาตรา 10)

(2) การฆ่าสัตว์อย่างทารุณโหดร้ายถือเป็นอาชญากรรมต่อชีวิต (มาตรา 11) ส่วนการฆ่าสัตว์ป่าจำนวนมากในลักษณะเป็นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ถือเป็นอาชญากรรมต่อเผ่าพันธุ์ซึ่งการก่อให้เกิดมลภาวะในธรรมชาติถือเป็นต้นเหตุแห่งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (มาตรา 12)

นอกจากนี้มาตรา 13 กำหนดว่าร่างกายของสัตว์ที่ตายแล้วจะต้องได้รับการเคารพการทารุณกรรมสัตว์ในภาพยนตร์หรือโทรทัศน์นั้นจำเป็นต้องถูกจำกัดปิดกั้น เว้นแต่เป็นไปเพื่อการศึกษาของมนุษย์

ปฏิญญาฉบับนี้มีสถานะเป็นข้อเสนอและคำประกาศไม่มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย แต่ก็จุดมุ่งหมายให้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายและได้รับการยอมรับโดยรัฐ โดยมาตรา 14 ซึ่งเป็นมาตราสุดท้ายได้เสนอหลักการว่า เสียงของผู้ปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองสัตว์จะต้องได้รับความสำคัญต่อการดำเนินการของรัฐ และให้ถือว่าสิทธิของสัตว์นั้นเป็นสิทธิตามกฎหมายในลักษณะเดียวกับสิทธิมนุษยชน

3.2 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) (Universal Declaration on Animal Welfare (UDAW), 2000)

ในศตวรรษที่ 21 ความสำคัญของสัตว์ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาอีกครั้งโดยสมาคมระดับโลกเพื่อการคุ้มครองสัตว์ (World Society for the Protection of Animals หรือ WSPA)

ความพยายามให้มีข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิของสัตว์ขึ้นอีกครั้งในศตวรรษที่ 21 โดยโครงการนี้เริ่มต้นขึ้นโดยสมาคมระดับโลกเพื่อการคุ้มครองสัตว์ (World Society for the Protection of Animals หรือ WSPA) ได้นำเสนอร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ขึ้นเป็นครั้งแรกในการประชุมว่าด้วยสัตว์โลกในปี ค.ศ. 2000 ที่ลอนดอน เมื่อวันที่ 16-17 มิถุนายน และมีการดำเนินการต่อมาในการประชุมที่กรุงมะนิลาเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 2003 โดยในการประชุมคราวนี้ได้มีการปรับปรุงร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ขึ้นมาใหม่ โดยนำเอาหลักการเรื่องของเสรีภาพทั้งห้าของสัตว์ ได้แก่ เสรีภาพจากความหิว กระจาย เสรีภาพจากความเป็นอยู่ที่ไม่เหมาะสม เสรีภาพจากความเจ็บปวด การบาดเจ็บ หรือเป็นโรค เสรีภาพจากความกลัวและความทุกข์ทรมาน และเสรีภาพในการแสดงพฤติกรรมตามปกติของสัตว์และหลักการ “สาม R” ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ในทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การลด (Reduction) จำนวนสัตว์ที่นำมาทดลอง การปรับเปลี่ยนกระบวนการทำการทดลองในสัตว์ให้ดีขึ้น (Refinement) และการทดแทน (Replacement) การทดลองในสัตว์ด้วยวิธีการทดลองแบบอื่น

หลังจากนั้น มีการประชุมของชาติที่เป็นคณะกรรมการขับเคลื่อน (Steering Committee) ทั้งห้าประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐเคนยา สาธารณรัฐอินเดีย สาธารณรัฐคอสตาริกา สาธารณรัฐชิลี และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ อีกครั้งเมื่อวันที่ 24-25 พฤศจิกายน ค.ศ. 2005 (พ.ศ. 2548) ที่กรุงซาน โฆเซ (San Jose) สาธารณรัฐคอสตาริกา ในการประชุมคราวนี้ได้มีการยกร่างตัวคำประกาศและภาคผนวกที่ 1 ขึ้น โดยมีสมาคมระดับโลกเพื่อการคุ้มครองสัตว์ (WSPA) ทำหน้าที่เสมือนเป็นเลขานุการของคณะกรรมการขับเคลื่อนดังกล่าว โดยคาดหวังว่าร่างปฏิญญานี้จะได้รับการรับรองจากที่ประชุมใหญ่แห่งสหประชาชาติและประกาศเป็นความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้ได้ ในที่สุด โดยร่างปฏิญญามีการแก้ไขเพิ่มเติมฉบับล่าสุดในปี ค.ศ. 2011 (พ.ศ. 2554) ซึ่งอยู่ระหว่าง

การรับฟังความคิดเห็นของประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกสหประชาชาติองค์กรระหว่างประเทศ และองค์กร NGO

3.3 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปเพื่อคุ้มครองสัตว์ระหว่างการขนส่งระหว่างประเทศ ค.ศ. 1968 (พ.ศ. 2511) (European Convention for the Protection of Animals during International Transport, 1968)

อนุสัญญานี้เป็นไปเพื่อการกำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยการจัดพื้นที่ การระบายอากาศ สุขอนามัย วิธีการขนส่ง อาหารและน้ำดื่ม การนำสัตว์ขึ้นลงและการช่วยเหลือของสัตว์แพทย์ ในการขนส่งระหว่างประเทศ ซึ่งอนุสัญญานี้ได้มีการยกร่างขึ้นใหม่ (Revise) ในปี ค.ศ. 2003 โดยประมวลประสบการณ์การใช้บังคับในระยะ 30 ปีขึ้นมาเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้บังคับเพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาทางวิทยาศาสตร์และประสบการณ์ของการใช้บังคับดังกล่าว

3.4 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองปศุสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (European Convention for the Protection of Animals kept for Farming Purposes, 1978)

อนุสัญญานี้ใช้คุ้มครองสัตว์ที่ถูกผสมพันธุ์หรือเลี้ยงไว้เพื่อเป็นอาหาร ใช้ขน หนัง หรือเพื่อประโยชน์ในทางปศุสัตว์อื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสัตว์ที่เลี้ยงในระบบฟาร์มเชิงอุตสาหกรรม เพื่อหลีกเลี่ยงความทุกข์ทรมาน โดยไม่จำเป็นหรือการบาดเจ็บของสัตว์เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรือน อาหาร และการดูแล เพื่อให้สัตว์ที่ถูกเลี้ยงไว้ได้มีความเป็นอยู่โดยผาสุก อนุสัญญานี้ให้รัฐภาคีมีหน้าที่ตรวจสอบกวดขันสภาพการเลี้ยงสัตว์และสุขภาพของสัตว์ที่ถูกเลี้ยงด้วยวิธีการของฟาร์มเชิงอุตสาหกรรม โดยให้ก่อตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบการบังคับใช้และมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดทำข้อเสนอแนะต่อรัฐภาคีเพื่อแสดงความคิดเห็นเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างภาคีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้และรายงานผลการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ต่อคณะมนตรีสหประชาชาติ

3.5 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ที่จะถูกฆ่าเพื่อการบริโภค ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) (European Convention for the Protection of Animals for Slaughter, 1982)

จุดมุ่งหมายของอนุสัญญานี้คือมนุษยธรรมที่พึงมีต่อสัตว์ที่จะนำไปฆ่าโดยการกำหนดวิธีการฆ่าสัตว์ในสหภาพยุโรป โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการต้อนสัตว์ที่ไม่เป็นการทารุณโหดร้ายหรือทำให้สัตว์เจ็บป่วย จะต้องปกป้องส่วนที่บอบบางของร่างกายสัตว์และที่เกี่ยวกับการดูแลสัตว์ในระหว่างที่ยังไม่ได้ทำการฆ่าในทันทีที่มาถึง รวมถึงการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นไว้ในโรงฆ่าสัตว์ด้วย

ในส่วนของกาฆ่ามัน อนุสัญญากำหนดว่าสัตว์จะต้องถูกทำให้หมดสติก่อนที่จะนำไปเชือด การทำให้สัตว์ใหญ่หมดสติอาจจะต้องกระทำโดยป็นชนิดพิเศษที่ยิงหรือเป่าลูกดอกโดยตรงเข้าไป

ที่สมองโดยกระบวนการทางไฟฟ้าหรือการใช้ก๊าซ การใช้ชวาน ค้อน หรืออุปกรณ์ลักษณะเดียวกันนั้น ถือเป็นการต้องห้ามตามอนุสัญญา นอกจากนี้สัตว์ใหญ่จะต้องไม่ถูกจำกัดหรือขัดขวางการเคลื่อนไหวก่อนที่จะถูกทำให้หมดสติ ทั้งนี้ยกเว้นในกรณีของการฆ่าตามพิธีกรรมทางศาสนา การฆ่าโดยเหตุฉุกเฉิน การฆ่าสัตว์ปีกและกระต่าย แต่อย่างไรก็ตามการฆ่าสัตว์จะต้องไม่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็นในส่วนสุดท้ายของบทบัญญัติเป็นเรื่องของการให้ปรับใช้กับกรณีของการฆ่าสัตว์เพื่อบริโภคในสถานที่อันมิใช่โรงฆ่าสัตว์ด้วย

3.6 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ทดลองและที่ใช้ในทางวิทยาศาสตร์ ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) (European Convention for the Protection of Vertebrate Animals used for Experimental and other Scientific Purposes, 1986)

อนุสัญญานี้มีจุดมุ่งหมายเบื้องต้นเพื่อจะลดจำนวนของการทดลองในสัตว์และจำนวนสัตว์ที่ถูกใช้ในการทดลอง เพื่อสนับสนุนให้ชาติภาคังคิดเว้นการทดลองในสัตว์เว้นแต่จะไม่มีทางเลือกอื่นการวิจัยทางเลือกที่ไม่ต้องใช้สัตว์ควรได้รับการสนับสนุน สัตว์ที่ถูกนำมาทดลองนั้นควรที่จะคัดเลือกบนพื้นฐานของหลักเกณฑ์เชิงปริมาณที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนและสัตว์นั้นจะต้องได้รับการดูแลที่ดีที่สุดและพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้อาจได้รับความทุกข์ทรมานเท่าที่เป็นไปได้ในที่สุดแล้ว หลักการหลายประการของอนุสัญญานี้จึงมีลักษณะเป็นเหมือนการตั้งจุดเริ่มต้นที่ประเทศภาคังจะต้องร่วมตรวจสอบการบังคับใช้และร่วมแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้มีความสมบูรณ์ขึ้นต่อไป

3.7 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) (European Convention for the Protection of Pet Animals, 1992)

อนุสัญญานี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญในการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์เลี้ยงที่มนุษย์เลี้ยงไว้ซึ่งส่วนใหญ่จะเลี้ยงไว้ประจำบ้านเพื่อให้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่จึงเชื่อใจไม่ดุร้ายและมีความคุ้นเคยกับเจ้าของความเพิดเพลินหรือเลี้ยงไว้เป็นเพื่อนโดยเฉพาะ (สถาบันพระปกเกล้า, 2562) ดังนั้นสัตว์ที่ถูกคุกคามประเภทอื่น ๆ ที่มีอนุสัญญาต่าง ๆ คุ้มครองอยู่แล้วเป็นกรณีเฉพาะ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อนุสัญญาวอชิงตัน (Washington Convention) ก็จะไม่รวมอยู่ในอนุสัญญานี้ประเทศภาคังจะมีการประชุมกันเป็นประจำเพื่อตรวจสอบการบังคับใช้ของอนุสัญญาและดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อความเหมาะสม

3.8 อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, 1973)

ไซเตส (CITES) อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอนุสัญญาวอชิงตัน (Washington Convention) ประเทศไทยเป็นสมาชิก ลำดับที่ 80 โดยลงนามรับรองอนุสัญญาในปี 2518 และให้สัตยาบันในวันที่ 21 มกราคม 2526 คณะกรรมการ CITES ประจำประเทศไทย สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เนื่องจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่งเลขที่ 339/2535 ลงวันที่ 12 มิถุนายน 2535 แต่งตั้งคณะกรรมการ CITES ประจำประเทศไทยขึ้น โดยมีหน้าที่ดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ และให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญา CITES ในประเทศไทยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานของ CITES ในประเทศไทยมอบหมายให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่โดยตรงในการดูแลชนิดพันธุ์ที่ CITES ควบคุม คือ สัตว์ป่า พืชป่าของป่าอยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้พืช อยู่ในความรับผิดชอบของกรมวิชาการเกษตรสัตว์น้ำอยู่ในความรับผิดชอบของกรมประมงจุดประสงค์ของ CITES คือ การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าและพืชป่าในโลกเพื่อประโยชน์แห่งมวลมนุษยชาติโดยเน้นทรัพยากรสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์หรือมีการคุกคามทำให้มีปริมาณร่อยหรอจนอาจเป็นเหตุให้สูญพันธุ์ วิธีการอนุรักษ์ของ CITES ก็คือการสร้างเครือข่ายทั่วโลกในการควบคุมการค้าระหว่างประเทศ (International Trade) ทั้งสัตว์ป่า พืชป่า และผลิตภัณฑ์แต่ไม่ควบคุมการค้าภายในประเทศ สำหรับชนิดพันธุ์อื่น ๆ (Native Species)

กฎหมายให้การคุ้มครองสัตว์เลี้ยงโดยกำหนดวิธีการคุ้มครองในการกระทำทั้งทางตรงและทางอ้อม ในอันที่จะป้องกันคุ้มครองระงับหรือยุติปัญหา ที่จะเกิดขึ้นกับชีวิตของสัตว์พื้นเมือง เช่น ปัญหาการล่าสัตว์พื้นเมือง รวมไปถึงการบุกรุก หรือทำลายแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งหลบภัย และแหล่งอาหารของสัตว์พื้นเมือง ดังนั้นการอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์พื้นเมืองโดยการป้องกันนี้อาจจะทำได้โดยการรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้กับประชาชนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์สัตว์พื้นเมืองอย่างจริงจัง และปลูกฝังให้ความรักความเมตตา ต่อสัตว์พื้นเมืองอย่างถูกวิธี

4. กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง

4.1 เครือรัฐออสเตรเลีย

เครือรัฐออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีสภาพภูมิประเทศเป็นเกาะขนาดใหญ่ มีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ จึงมีสัตว์ป่าจำนวนมากหลายพันชนิด แต่ก็ไม่มีสัตว์ที่กำหนดให้เป็นสัตว์พื้นเมือง

ทั้ง ๆ ที่ออสเตรเลียเป็นที่รู้จักกันทั่วโลกว่ามีสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่เด่นชัด และไม่มีในประเทศอื่น เช่น จิงโจ้ และ โคอาลาซึ่งหากพิจารณากฎหมายที่คุ้มครองหรืออนุรักษ์สัตว์ป่าของออสเตรเลียนั้น พบว่ามีหลายฉบับเป็นกฎหมายระดับมลรัฐ และใช้บังคับในแต่ละเขตการปกครอง (State and Territory in Australia) ดังเช่นรัฐควีนสแลนด์ (Queensland) มีพระราชบัญญัติการป้องกันและดูแลสัตว์ ค.ศ. 2001 (พ.ศ.2544) (Animal Care & Protection Act, 2001) รัฐออสเตรเลียตะวันตก (Western Australia) มีพระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2002 (Animal Welfare Act, 2002) (พ.ศ. 2545) และรัฐวิกตอเรีย (Victoria) มีพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) (Prevention of Cruelty to Animal Act, 1986)

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) (Animal Care & Protection Act, 2001) ของรัฐต่าง ๆ ในเครือรัฐออสเตรเลีย มีเป้าหมายสำคัญที่คล้ายคลึงกัน คือการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์สร้างความตระหนักและปรับปรุงระดับความสำนึกของสังคม ในการคุ้มครองป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และดูแลจากความเจ็บปวดโดยไม่มีเหตุอันควรและโดยไม่มีเหตุจำเป็น หรือไม่เหมาะสม ความแตกต่างของกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ของแต่ละมลรัฐนั้นขึ้นอยู่กับทำให้คำนิยามของคำว่า “สัตว์” เช่น รัฐวิกตอเรียรัฐควีนสแลนด์ รัฐนิวเซาท์เวลส์อาณาเขตภาคเหนือ และเขตนครหลวงเครือรัฐออสเตรเลีย ให้ความหมายว่า สิ่งมีชีวิตที่มีกระดูกสันหลัง หรือสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่ไม่ใช่มนุษย์และสัตว์ประเภทนก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำหรือปลา รวมถึงสัตว์ที่มีกระดูก หรือสัตว์ที่มีเปลือกแข็งหุ้มตัว เช่น กุ้งมังกร ปู หรือกุ้ง รัฐควีนสแลนด์และเขตนครหลวงออสเตรเลีย ให้รวมถึงสัตว์ทะเล ทรูกูล ปลาหมึก มีกระดูกและมีหนวดยาว (Octopus and Squid) รัฐควีนสแลนด์ ยังให้ความหมายรวมถึง สิ่งมีชีวิต ที่อยู่ในระยะฟักตัวอ่อน แต่ไม่รวมไปถึงไข่ของสัตว์ ตัวอ่อนของหอย ไข่ปลาหรือฝูงตัวอ่อนของปลา และรวมถึงสัตว์ทะเลทรูกูลปลาหมึกหรือที่มีหนวดยาวอีกด้วย

การกระทำความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์โดยมีเหตุฉกรรจ์ (Aggravated Cruelty Offense) นั้น เห็นได้ว่าในกฎหมายหลายฉบับของเครือรัฐออสเตรเลียนั้นกฎหมายจะคำนึงถึงผลของการกระทำ เมื่อมีการกระทำหรือละเว้นการกระทำใด ๆ ที่เข้าลักษณะของการทารุณกรรมต่อสัตว์ เช่น การทุบตี เพิกเฉย หรือทำร้ายสัตว์อย่างทารุณ ทำให้สัตว์ได้รับอันตรายอย่างสาหัสหรือมีผลกระทบต่อสัตว์ อย่างเลวร้าย เช่น ทำให้สัตว์ตายพิการ หรือผิดรูปผิดร่าง จนไม่สามารถใช้งานได้อีกต่อไป ทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส หรือทำให้สัตว์เป็นโรคเจ็บป่วยหรือต้องทนทุกข์ทรมานหากดำรงชีวิตอยู่ต่อไป

สำหรับโทษที่กำหนดไว้ คือ โทษจำคุกและโทษปรับ และเพิ่มโทษสำหรับการกระทำที่รุนแรง หรือเป็นผลให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานสาหัส นอกจากนี้การรับสัตว์ซึ่งถูกทารุณกรรม

(Forfeiture / Removal of Animals) นั้นศาลอาจสั่งให้ริบสัตว์ หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดก็ได้หรืออาจใช้มาตรการลงโทษทางสังคม เช่น ทำงานบริการสังคมในช่วงระยะเวลาใด ระยะเวลาหนึ่งตามที่เห็นสมควรก็ได้ และในกรณีที่เป็น ต้องเลี้ยงดูสัตว์ที่ถูกทารุณนั้น ค่าใช้จ่ายในการ เลี้ยงดูรักษา ให้ตกเป็นหน้าที่ของผู้กระทำผิด

4.2 สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เป็นประเทศที่มีภูมิศาสตร์เป็นเกาะ และเป็นประเทศในกลุ่มเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) มีรัฐบัญญัติการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) (The Animal Welfare Act, 1988) ที่มีหลักการเพื่อการคุ้มครองและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของสัตว์ และ ควบคุมดูแลโดยมีระเบียบว่าด้วยการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าและเพื่อเป็นสัตว์เลี้ยง

สาระสำคัญของรัฐบัญญัติการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) กำหนดในมาตรา 2 ให้บุคคลและองค์กรที่จะทำกิจการต่าง ๆ ต้องจดทะเบียนกับหน่วยงานอุตสาหกรรมสัตว์โดยต้อง พิสูจน์ว่ากิจการนั้น ๆ สะอาด ปลอดภัย ไม่สร้างความเจ็บปวดต่อสัตว์และใบอนุญาตประกอบการ มีอายุ 1 ปีและหากมีการฝ่าฝืนเมื่อหน่วยงานอุตสาหกรรมสัตว์ตรวจพบว่ากิจการนั้นไม่สะอาด ปลอดภัยต่อสัตว์ใบอนุญาตประกอบการจะถูกลบเลิก

องค์กรคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ กฎหมายกำหนดให้มีองค์กร 2 องค์กร คือคณะกรรมการ กับ หน่วยงานปฏิบัติการ

1) คณะกรรมการเกี่ยวกับสวัสดิการของสัตว์ (มาตรา 5) อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักเลขานุการกรมการเกษตรมีหน้าที่ออกระเบียบต่าง ๆ เพื่อบังคับใช้ตามรัฐบัญญัติการจัดสวัสดิ ภาพสัตว์ ค.ศ. 1988

2) หน่วยงานอุตสาหกรรมสัตว์มีหน้าที่และอำนาจตามรัฐบัญญัติการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) มีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบและวางระเบียบเกี่ยวกับกิจการที่เกี่ยวกับสัตว์ เช่น มาตรา 3 กำหนดให้การขนส่งสัตว์ที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของสัตว์ ผู้อำนวยการหน่วยงาน อุตสาหกรรมสัตว์มีอำนาจในการเรียกให้หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐบาลช่วยเหลือภารกิจของ หน่วยงานได้

หน้าที่ของผู้ประกอบกิจการสัตว์เลี้ยง

มีหน้าที่เลี้ยงดูสัตว์ และการขนส่งสัตว์ (มาตรา 4) การขนส่งสัตว์เลี้ยง ผู้ขนส่งจะต้อง เตรียมความพร้อมด้านอาหาร น้ำ ความสะอาด รวมถึงลดจนถึงความปลอดภัยของสัตว์ หากมีการ ขนส่งสัตว์ในทางสาธารณะผู้ขนส่งต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้อำนวยการ หน่วยงานอุตสาหกรรมสัตว์

1) เมื่อสัตว์เลี้ยงได้รับความทรมานจากโรคติดต่อที่ไม่สามารถรักษาได้และสัตวแพทย์ได้ให้การรับรองแล้วให้ฆ่าเพื่อให้สัตว์นั้นหลุดพ้นจากความทรมานและได้รับการรับรองโดยสัตวแพทย์แล้ว

2) การฆ่าสัตว์ที่มีไข้เพื่อการค้าแต่เป็นการกระทำเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายต่อชีวิตร่างกายของมนุษย์ที่จากสัตว์หรือเพื่อควบคุมประชากรสัตว์และเมื่อได้ฆ่าสัตว์นั้นแล้วจะนำสัตว์นั้นไปใช้ในการวิจัยหรือการทดลองต้องได้รับอนุญาตแล้ว

3) โทษทางอาญาสำหรับการกระทำต่อสัตว์ (มาตรา 6) มีทั้งโทษจำคุกและปรับ ดังนี้

(1) การทารุณกรรมต่อสัตว์และการละเลยไม่ดูแลสัตว์ ให้การยังชีพที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอจนทำให้มีการต่อสู้กันถือว่าเป็นการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมายแม้ว่ากิจการสัตว์จะได้รับใบอนุญาตจากหน่วยงานแล้วก็ตาม (มาตรา 4)

(2) การวิจัยหรือทดลองที่ไม่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการเกี่ยวกับสวัสดิการของสัตว์และการฆ่าสัตว์หรือการทรมานสัตว์ ใด ๆ นอกจาก วัว ควาย หมู แพะ แกะ สัตว์ปีก กระจง ค้างคาว จระเข้ ให้ถือว่าเป็นการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมายด้วย เว้นเป็นการกระทำเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในพิธีกรรมทางศาสนา และเพื่อให้เสร็จสิ้นพิธีกรรมทางศาสนา ทั้งนี้ให้ผู้นำศาสนานับถือข้อมูลร่วมกับคณะกรรมการเกี่ยวกับสวัสดิการของสัตว์ด้วย

4.3 ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นมีพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์และการจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ.2516) (Act on Welfare and Management Animals, 1973) โดยมีหลักการเป็นกฎหมายเพื่อใช้บังคับในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์มุ่งให้สังคมปราศจากการทารุณกรรมสัตว์และมุ่งให้เป็นสังคมที่มนุษย์และสัตว์สามารถ อยู่ร่วมกันได้ กฎหมายนี้ มีสาระสำคัญ ดังนี้

หน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ (มาตรา 7)

1) จะต้องดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์ของตนให้สอดคล้องกับประเภทและลักษณะนิสัยของสัตว์นั้น ๆ

2) จะต้องป้องกันมิให้สัตว์ของตนก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตของผู้อื่นและก่อความรำคาญให้กับผู้อื่น

3) จะต้องจัดให้มีการคุมกำเนิดสัตว์ของตนเพื่อป้องกันมิให้ การเพิ่มจำนวนโดยปราศจากการควบคุม

4) จะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโรคระบาดในสัตว์ของตน และต้องระวังการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว เพื่อป้องกัน โรคระบาดจากสัตว์

5) จะต้องกระทำการเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของสัตว์ของตน เช่น การฝังไมโครชิพในสัตว์ทั้งนี้เพื่อให้ทราบผู้ครอบครองสัตว์

แนวทางในการเลี้ยงและการดูแลสัตว์

1) กำหนดมาตรฐานสำหรับการเลี้ยงและดูแลสัตว์แต่ละประเภท (สัตว์เลี้ยงในบ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อการแสดง สัตว์เลี้ยงในฟาร์ม สัตว์เลี้ยงเพื่อการทดลอง) มาตรา 10-24 กำหนดให้

ผู้ประกอบการค้าสัตว์ประเภทที่ 1 ในเชิงพาณิชย์จะต้องมีการจัดการดูแลที่ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนดและต้องจดทะเบียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัด ผู้ประกอบการที่ได้รับการจดทะเบียนแล้ว มีหน้าที่เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ที่จัดโดยจังหวัดและต้องแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประกอบธุรกิจดังกล่าวและในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ประกอบการหรือปัญหาเกี่ยวกับการจัดการดูแลสัตว์ ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถให้คำแนะนำหรือออกคำสั่งให้แก้ไขปรับปรุงปัญหาดังกล่าวได้ ในกรณีที่มีความจำเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถใช้อำนาจดำเนินการตรวจสอบสถานที่ประกอบการได้และในกรณีที่มีการประกอบการไม่ได้มาตรฐาน ผู้ประกอบการอาจถูกยกเลิกการจดทะเบียนหรืออาจได้รับคำสั่งให้ยุติการดำเนินธุรกิจได้

ผู้ประกอบการค้าสัตว์ประเภทที่ 2 เป็นผู้ดำเนินการจัดการของสัตว์ในเชิงพาณิชย์จะต้องแจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัดด้วย

2) การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม (มาตรา 25) และเพื่อป้องกันสัตว์ก่อความรำคาญและอันตรายต่อผู้อื่นและเพื่อสุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์ผู้ประกอบการค้าสัตว์

ในกรณีที่มีการเลี้ยงสัตว์จำนวนมากก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เช่น การก่อให้เกิดเสียงดัง กลิ่นเหม็น ขนสัตว์ปลิวกระจาย หรือแมลงจำนวนมาก เป็นต้น เมื่อผู้ว่าราชการเห็นว่าสถานการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมตามที่กระทรวงสิ่งแวดล้อมกำหนดไว้ ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถแนะนำหรือ ออกคำสั่งต่อเจ้าของสัตว์ให้ดำเนินการแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวได้ในระยะเวลาที่กำหนด

การเลี้ยงสัตว์อันตราย (มาตรา 26-33) ที่รัฐกำหนดให้เป็นสัตว์อันตรายเจ้าของสัตว์ที่จะต้องขออนุญาตต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัด และเจ้าของสัตว์จะต้องติดตั้งอุปกรณ์ติดตามเพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์ของตนหนีออกมาภายนอก รวมทั้งต้องมีการป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุจากสัตว์ดังกล่าว หากพบว่าเจ้าของสัตว์ไม่ดำเนินการดังกล่าวผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถออกคำสั่งให้ปรับปรุงโดยการติดตั้งอุปกรณ์นั้น ๆ ได้

การจัดเก็บสุนัขและแมว (มาตรา 35) เจ้าของสุนัขและแมวมีหน้าที่ต้องคุมกำเนิดสุนัขและแมวของตนโดยจังหวัดมีหน้าที่ให้คำแนะนำต่อเจ้าของสัตว์เลี้ยง ในกรณีที่เจ้าของสัตว์ร้องขอ

ให้รัฐเข้ามาจัดเก็บสุนัขและแมว รัฐจะต้องดำเนินการจัดเก็บสุนัขและแมวดังกล่าว (มาตรา 37) และหากเป็นการร้องขอจากผู้ประกอบการหากไม่มีสาเหตุในการร้องขอตามกฎหมายรัฐสามารถปฏิเสธการเก็บสุนัขและแมวดังกล่าวได้นอกจากการเก็บสุนัขและแมวตามคำร้องขอของเจ้าของข้างต้น ซึ่งพบสุนัขและแมวที่ได้รับบาดเจ็บที่อยู่ตามท้องถนน สวนสาธารณะหรือที่สาธารณะ หากทราบผู้เป็นเจ้าของผู้พบต้องแจ้งต่อเจ้าของโดยเร็วหากไม่ทราบเจ้าของผู้พบต้องแจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัดโดยเร็ว เมื่อรัฐได้รับแจ้งดังกล่าวแล้วรัฐจะต้องรีบดำเนินการเก็บสุนัขและแมวดังกล่าวโดยไม่ชักช้า (มาตรา 3)

บทกำหนดโทษ มีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ กรณีความผิด (มาตรา 44 -50) ดังนี้

1) ทำร้ายหรือฆ่าสัตว์คุ้มครอง ได้แก่ สัตว์เลี้ยง ประเภท วัว ม้า สุกร แกะ แพะ สุนัข แมวกระต่ายบ้าน ไก่ นกพิราบบ้าน เป็ด ห่าน และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์ปีก สัตว์เลื้อยคลานต่าง ๆ ที่มีคนเลี้ยง

2) การไม่ให้อาหารหรือทรมาณสัตว์ กักขังในที่ซึ่งทำให้สุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์ที่ได้รับความคุ้มครอง ลดลง อ่อนแอลงหรือเป็นโรค หรือไม่ทำแผลให้ในกรณีที่สัตว์ที่ได้รับความคุ้มครอง ได้รับบาดเจ็บ หรือไม่ทำการเก็บข้อมูลหรือซากศพของสัตว์ของตน (มาตรา 44 วรรคสอง) หรือทอดทิ้งสัตว์

3) ผู้ซึ่งได้ทำการเลี้ยงสัตว์อันตรายโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือที่ได้รับอนุญาตแต่โดยวิธีที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

4) ผู้ประกอบการค้าสัตว์ประเภทที่ 1 ที่ไม่จดทะเบียนหรือจดทะเบียนโดยวิธีที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ทำตามคำสั่งให้ยุติธุรกิจ หรือไม่ทำตามคำแนะนำหรือคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่

5) ผู้กระทำผิดตามมาตรา 25 (การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม)

6) ผู้ประกอบการค้าสัตว์ประเภทที่ 1 ซึ่งมีได้แจ้งเปลี่ยนแปลงข้อมูลการจดทะเบียนต่อจังหวัดหรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ ผู้ค้าสุนัขและแมวที่ไม่แจ้งถึงสาเหตุการตายของสุนัขและแมวหรือไม่ให้สัตวแพทย์ทำการชันสูตรและแจ้งต่อจังหวัด การรับโทษนั้นผู้ประกอบการหรือผู้เลี้ยงสัตว์ที่เป็นปัจเจกชนและนิติบุคคลจะต้องระวางโทษปรับตามที่กฎหมายกำหนด

4.4 สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาประกอบด้วยรัฐต่าง ๆ จำนวน 50 รัฐแต่ละรัฐสามารถจะตรากฎหมายใช้ได้เองภายในรัฐของตน และรัฐทั้งหมดจะมีกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ตามรัฐบัญญัติการดูแลสัตว์อย่างมีมนุษยธรรม ค.ศ. 1829 (พ.ศ. 2372) (Human Care for Animals Act, 1829) และรัฐมินนิโซตาได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของรัฐ เช่นรัฐมิชิแกนมีบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา

หมวด 9 ว่าด้วยเรื่องสัตว์ (The Michigan Penal Code Chapter LX Animals) บางรัฐมีกฎหมายเฉพาะ เช่น รัฐมิชิแกน มีรัฐบัญญัติการดูแลสัตว์อย่างมีมนุษยธรรม ค.ศ. 1829 (พ.ศ. 2372) (Human Care for Animals Act, 1829) รัฐนิวยอร์ก มีในกฎหมายเกษตรกรรมและการตลาด ค.ศ. 1894 (พ.ศ. 2437) (Agriculture and Markets Law New York, 1894) บางรัฐบัญญัติในระเบียบข้อบังคับของรัฐ เช่น รัฐมินนิโซตาบัญญัติในระเบียบตำรวจ หมวด 343 ว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 2021 (พ.ศ. 2564) (Police Regulations Chapter 343 Prevention of Cruelty to Animals, 2021) บางรัฐกำหนดการคุ้มครองสัตว์บางประเภท เช่น สัตว์ที่มีกระดูกสันหลังที่ไม่ใช่มนุษย์สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก สัตว์เลื้อยคลาน หรือสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำหรือครอบคลุมเฉพาะสัตว์เลี้ยงในบ้านหรือสัตว์ป่าที่จับได้ (A Domestic Animal, A Household Pet or a Wild Animal in Captivity) นอกจากนี้ บางรัฐ เช่น รัฐอริโซนาและรัฐอาลาบามา กำหนดลักษณะการกระทำที่เจตนาหรือประมาท

ที่กล่าวมานี้ ชี้ให้เห็นได้ว่าแต่ละรัฐของสหรัฐอเมริกา ต่างก็มีอิสระในการตรากฎหมายใช้บังคับภายในแต่ละรัฐ ซึ่งแสดงถึงการเห็นถึงความสำคัญ และความจำเป็น ที่จะต้องให้การคุ้มครองสัตว์

บทกำหนดโทษ

รัฐมิชิแกน มลรัฐมิชิแกน รัฐออริกอน รัฐแคลิฟอร์เนีย และรัฐจอร์เจีย กำหนดความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์โดยมีเหตุจรรยา (Aggravated Cruelty Offense) โดยคำนึงถึงผลของการกระทำเป็นสำคัญ หมายความว่า ผลของการกระทำนั้นทำให้สัตว์ได้รับอันตรายอย่างสาหัสหรือมีผลกระทบต่อสัตว์อย่างเลวร้าย เช่น ทำให้สัตว์ตายพิการ หรือผิดรูปผิดร่างอย่างสาหัสจนไม่สามารถใช้งานได้อีกต่อไป ทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานอย่างสาหัส หรือทำให้สัตว์เป็นโรคเจ็บป่วย หรือต้องทนทุกข์ทรมานหากดำรงชีวิตอยู่ต่อไป ผู้กระทำก็จะต้องถูกเพิ่มโทษสำหรับการกระทำนั้น สำหรับอัตราโทษหรือระวางโทษในความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์มีความแตกต่างในแต่ละมลรัฐ แต่ก็มีโทษจำคุกและปรับ นอกจากนี้ บางรัฐก็ให้มีการยึดสัตว์ และส่งมอบให้องค์กรหรือบุคคล ซึ่งได้รับมอบหมายดูแลเลี้ยงดูในระหว่างดำเนินคดี รวมทั้งให้ผู้กระทำความผิดต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ในระหว่างการดำเนินคดีทารุณกรรมสัตว์รวมถึงการบริการสังคมในช่วงระยะเวลาตามที่ศาลเห็นสมควร

การเพาะพันธุ์สัตว์พื้นเมือง หรือสัตว์ทุกชนิดที่อยู่ในความหมายตามกฎหมายทุกฉบับนั้นก็หมายความว่ารวมถึงสัตว์พื้นเมืองอยู่ด้วย เพียงแต่กรณีของสัตว์พื้นเมืองเป็นสัตว์ที่มีลักษณะเฉพาะ มีความแตกต่างจากสัตว์พันธุ์ทั่วไป เป็นสัตว์ที่ควรได้รับการคุ้มครองเชิงอนุรักษ์ให้มีอยู่คู่บ้านคู่เมืองเป็นสัตว์ที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ ในปัจจุบันสัตว์พื้นเมืองยังคงใช้ประโยชน์ในเชิงกีฬา การละเล่น เชิงธุรกิจพาณิชย์ การซื้อขายและการบริโภค ซึ่งนับวันสัตว์จะสูญพันธุ์หรือกลายเป็นพันธุ์ เพราะหากนำสัตว์มาทำในเชิงพาณิชย์แล้วจึงต้องใช้สัตว์จำนวนมาก จึงต้องมีการ

ขยายปริมาณพันธุ์สัตว์ให้มากขึ้น โดยการเพาะพันธุ์ซึ่งการเพาะพันธุ์ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเพาะพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองด้วยตนเอง แต่อาจจะมีการข้ามสายพันธุ์เพื่อเพิ่มจำนวนสัตว์ และเพื่อให้สัตว์มีความแข็งแรงสามารถทนต่อสิ่งแวดล้อมและโรคติดต่อได้

บทที่ 3

วิธีวิทยาการวิจัย (Research Methodology)

การศึกษาและวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ดังนั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลจึงกำหนดวิธีวิทยาการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) และการรับฟังความคิดเห็น (Hearing) โดยมีรายละเอียดของวิธีวิจัยแต่ละวิธี ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

การวิจัยเอกสารเป็นการวิจัยโดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยแยกประเภทข้อมูลออกเป็น ดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลเอกสารข้างต้นที่เป็นต้นตอของข้อมูล (Originality) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้เขียนหรือเจ้าของวรรณกรรมเป็นผู้ผลิตวรรณกรรมหรือเป็นวรรณกรรมที่ยังไม่มีการวิเคราะห์มาก่อน เช่น ดัชนีบทกฎหมาย คำพิพากษาศาล รายงานการประชุม บันทึกข้อความ หนังสืออนุมัติต่าง ๆ ของทางราชการ ฯลฯ ข้อมูลประเภทนี้ผู้วิจัยจะต้องนำมาวิเคราะห์ (Analysis) หาคำตอบเอง

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลเอกสารระดับรองที่ไม่ใช่ต้นตอแต่เป็นข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ การตีความ และการอธิบายมาแล้ว ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องนำข้อมูลมาสังเคราะห์ (Synthesis) หาคำตอบ ซึ่งการสังเคราะห์นี้อาจจะทำให้ได้รับคำตอบที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์มาแล้วหรืออาจจะแตกต่างจากการวิเคราะห์มาแล้วก็ได้ ส่วนสำคัญประการหนึ่งซึ่งผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึงหากจะนำข้อมูลประเภทนี้มาสังเคราะห์หรือหากจะนำแนวคิดและทฤษฎีมาใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะต้องรู้ว่าข้อมูลที่เป็นแนวคิดหรือทฤษฎีนั้นมาจากผู้วิเคราะห์ที่มีภูมิหลังอย่างไร เช่น เป็นนักวิชาการ ข้าราชการ หรือองค์กรเอกชน (Non-Governmental Organizations: NGOs) เพราะจะมีผลต่อแนวทางการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิเคราะห์ที่มีภูมิหลังแตกต่างกันอาจมีมุมมองที่ต่างกันไป

ก็ได้ความสำคัญของการนำเอาข้อมูลทุกขุมมีมาวิเคราะห์ คือต้องมีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่เป็นเจ้าของวรรณกรรมเพื่อเป็นการเคารพสิทธิของเจ้าของวรรณกรรม และเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการละเมิดลิขสิทธิ์อีกด้วย

การวิจัยได้กำหนดประเภทเอกสารและประเด็นที่ต้องการวิเคราะห์และสังเคราะห์ในการกำหนดขอบเขตความหมายของการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทย รวมทั้งเอกสารอื่น ๆ ที่เป็นปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี หลักการ ตำรา รายงานวิชาการ และบทความวิชาการ ทั้งของไทยและต่างประเทศเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้อมูลที่ได้มานั้นจะนำไปใช้ในการวิเคราะห์เพื่อจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทย ผู้วิจัยจึงกำหนดหัวข้อของข้อมูลเอกสารไว้ดังต่อไปนี้

1.1 ปรัชญากฎหมาย แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ

เป็นการวิจัยที่ได้รวบรวมเอาข้อมูลในเอกสารต่าง ๆ กล่าวคือ ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และข้อมูลจากรายงานวิชาการ รายงานวิจัย เอกสารรายงานการประชุมสัมมนา วิทยานิพนธ์ บทความวิชาการของประเทศไทย และต่างประเทศ ที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ โดยมี ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ ดังนี้

1) ปรัชญากฎหมาย

- (1) ปรัชญากฎหมายธรรมชาติ
- (2) ปรัชญากฎหมายบ้านเมือง

2) แนวคิด

- (1) แนวคิดการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (2) แนวคิดการอนุรักษ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (3) แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์
- (4) แนวคิดสิทธิในสิ่งแวดล้อม

3) ทฤษฎี

- (1) ทฤษฎีรัฐและอำนาจรัฐ

4) หลักการ

- (1) หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- (2) หลักการกระจายอำนาจ
- (3) หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

1.2 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง

- 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในประเด็นแนวนโยบายแห่งรัฐตามมาตรา 55
- 2) พระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509
- 3) พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533
- 4) พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535
- 5) พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545
- 6) พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557
- 7) พระราชบัญญัติโรคระบาด พ.ศ. 2558
- 8) พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558
- 9) พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559
- 10) พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565
- 11) พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565
- 12) พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558

1.3 กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ

- 1) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (Universal Declaration of Animal Rights, 1978)
- 2) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) (Universal Declaration on Animal Welfare: UDAW, 2000)
- 3) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปเพื่อคุ้มครองสัตว์ระหว่างการขนส่งระหว่างประเทศ ค.ศ. 1968 (พ.ศ. 2511) (European Convention for the Protection of Animals during International Transport, 1968)
- 4) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองปศุสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (European Convention for the Protection of Animals kept for Farming Purposes, 1978)
- 5) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ที่จะถูกฆ่าเพื่อการบริโภค ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) (European Convention for the Protection of Animals for Slaughter, 1982)
- 6) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ทดลองและที่ใช้ในทางวิทยาศาสตร์ ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) (European Convention for the Protection of Vertebrate Animals used for Experimental and Other Scientific Purposes, 1986)

7) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535)
(European Convention for the Protection of Pet Animals, 1992)

8) อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์
ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna
and Flora: CITES, 1973)

1.4 กฎหมายต่างประเทศ

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นกฎหมายคุ้มครองสัตว์ของต่างประเทศ คือ

1) เครือรัฐออสเตรเลีย

(1) พระราชบัญญัติการป้องกันและดูแลสัตว์ ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) (Animal Care
& Protection Act, 2001)

(2) พระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545) (Animal Welfare Act, 2002)

(3) พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) (Prevention
of Cruelty to Animal Act, 1986)

2) สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

(1) รัฐบัญญัติการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) (The Animal Welfare
Act, 1988)

3) ประเทศญี่ปุ่น

(1) พระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์และการจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516)
(Act on Welfare and Management Animals, 1973)

4) สหรัฐอเมริกา

(1) รัฐบัญญัติการดูแลสัตว์อย่างมีมนุษยธรรม ค.ศ. 1829 (พ.ศ. 2372) (Humane
Care for Animals Act, 1829)

(2) รัฐมินนิโซตาบัญญัติในระเบียบตำรวจหมวด 343 ว่าด้วยการป้องกันการทารุณ
กรรมสัตว์ ค.ศ. 2021 (พ.ศ. 2564) (Police Regulations Chapter 343 Prevention of Cruelty to Animals,
2021)

1.5 เอกสารอื่น ๆ

เอกสารอื่น ๆ ได้แก่ ตำรา รายงานการวิจัย เอกสารการเรียนการสอน เอกสาร รายงานการ
ประชุมสัมมนา วิทยานิพนธ์ และบทความ รวมทั้งเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมา
ประกอบการศึกษาและยกเว้นบทบัญญัติกฎหมายที่กำหนดลักษณะหรือองค์ประกอบกฎหมาย
ต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์โดยตรงจากผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ หรือมีอำนาจตัดสินใจ หรือเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง การสัมภาษณ์เชิงลึกมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอันจำเป็นต่อการนำไปวิเคราะห์หาคำตอบในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองการสัมภาษณ์เป็นไปอย่างไรไม่มีรูปแบบ ซึ่งอาจจะเพิ่มหรือลดประเด็นสัมภาษณ์ก็ได้ โดยผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามประเด็นสัมภาษณ์ที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 วิธีการสัมภาษณ์

แบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

1) การติดต่อ

ผู้วิจัยได้ใช้หนังสือนำจากหลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต และการติดต่อทางโทรศัพท์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เชิงลึก และนัดหมายวันและเวลาในการสัมภาษณ์เชิงลึก และการยืนยันการให้สัมภาษณ์เชิงลึก

2) การจัดทำประเด็นสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้จัดเตรียมประเด็นในการสัมภาษณ์ล่วงหน้าโดยมีการกำหนดประเด็นเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์หาคำตอบของโจทย์และวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจะนำไปวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเอกสาร โดยมี แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ รวมทั้งกฎหมายไทย กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง รวมทั้งข้อมูลอื่น ๆ ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกันเพื่อให้คำตอบและสาระสำคัญต่อการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อให้กฎหมายที่จัดทำขึ้นนั้นสามารถที่จะบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคำตอบที่จะได้จากการวิเคราะห์นี้จะนำไปสู่การรับฟังความคิดเห็น (Hearing) จากประชากรที่เกี่ยวข้องได้วิพากษ์และให้ข้อคิดเห็นสำหรับการนำไปปรับปรุงแก้ไขคำตอบของการวิจัยต่อไป

2.2 ประชากรสัมภาษณ์เชิงลึก

ประชากรสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 18คน ประกอบด้วยอธิบดีกรมปศุสัตว์ หรือผู้แทนปศุสัตว์จังหวัด หรือผู้แทน ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เช่น ผู้เพาะเลี้ยงปลา กัด ผู้เพาะเลี้ยงแมงกีสวาด

ผู้เพาะเลี้ยงสุนัขหลังอาน ผู้จำหน่ายสัตว์เลี้ยง เจ้าของบ่อนไก่ชน อาจารย์ภาควิชาสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พื้นเมืองและ NGO ด้านการคุ้มครองสัตว์ ประชากรสัมภาษณ์เชิงลึก ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างเจาะจง (Purposive sampling)

2.3 ประเด็นสัมภาษณ์เชิงลึก

เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกเชิงสนทนาระหว่างประชากรสัมภาษณ์กับผู้วิจัยตามประเด็นเกี่ยวกับการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง โดยกำหนดไว้และมอบให้ประชากรสัมภาษณ์เป็นการล่วงหน้า แยกเป็นประเด็นคำถาม มี 5 ประเด็น ดังต่อไปนี้

- 1) แนวคิดจัดทำกฎหมายคุ้มครอง สัตว์พื้นเมือง
- 2) การควบคุมผู้เพาะเลี้ยงสัตว์พื้นเมือง โดยการขึ้นทะเบียน
- 3) มาตรการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์พื้นเมือง
- 4) ประเด็นกฎหมายที่สมควรจะมีบัญญัติในกฎหมายที่จะจัดทำ
- 5) ความคิดเห็นต่อโครงสร้างกฎหมายในประเด็น
 - (1) คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง
 - (2) การคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง
 - (3) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง
 - (4) การขอใช้ประโยชน์สัตว์พื้นเมือง
 - (5) องค์กรคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง
 - (6) บทกำหนดโทษ

3. การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Designs, Co-Design)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง ซึ่งวิธีการจัดทำเป็นกฎหมายที่ได้นั้นสมควรที่จะให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายหรือปฏิบัติตามกฎหมายในการคุ้มครองสัตว์ ได้มีส่วนร่วมกันออกแบบประเด็นกฎหมายที่จะนำไปจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง การใช้วิธีการนี้เป็นการให้ผู้มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมกับการวิจัยในการจัดทำต้นแบบกฎหมายที่ได้มาจากผู้วิจัยเท่านั้น ดังนั้นการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) ในบริบทของการวิจัยทางกฎหมาย คือ การที่ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกฎหมายฉบับนั้น ๆ ได้เข้ามีส่วนร่วมในการออกแบบสาระสำคัญของบทบัญญัติกฎหมาย ที่เห็นว่าควรจะให้บัญญัติไว้ในกฎหมาย ซึ่งวิธีการนี้เป็นอีกวิธีหนึ่งที่มีการนำไปใช้เป็นวิวิธนาการวิจัยที่มุ่งต่อการจัดทำเป็นต้นแบบ หรือรูปแบบ (Model) จากการวิจัย

สำหรับการวิจัยนี้ได้นำเอาแนวคิดการวิจัยของศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2560, หน้า 11) ที่กล่าวว่า การวิจัยหรือดำเนินการปรับปรุงแก้ไข โดยผู้วิจัยมีหน้าที่ในการนำเอา คำตอบจากการใช้วิธีวิจัยนี้ไปวิเคราะห์ตามหลักวิชาการ และวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากการวิจัย ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตาม ที่กำหนดไว้ ข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ สำหรับการจัดทำกฎหมายให้เป็นกฎหมายที่เหมาะสมต่อการบังคับใช้ ทั้งนี้เพราะกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ส่วนใหญ่ยังมีข้อจำกัด ในการบังคับใช้และการปฏิบัติตามเพราะกฎหมาย มักมุ่งเน้นไปสู่การบังคับและมีกำหนดโทษที่จะทำให้มีการยอมทำตามเพราะกลัวการถูกลงโทษ จึงส่งผลให้มีการพยายามหลีกเลี่ยงกฎหมายเพื่อหาช่องทางที่จะเป็นประโยชน์ กฎหมายที่ดี จึงควรคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะทำให้สามารถใช้บังคับได้จริงด้วยเหตุนี้ การจัดทำกฎหมาย ต้นแบบของการวิจัยนี้จึงนำเอาวิธีการมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) มาใช้โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

3.1 การกำหนดกลุ่มประชากรผู้มีส่วนได้เสีย

ประชากรผู้มีส่วนได้เสีย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเฉพาะ และกลุ่มผสม ดังนั้น ประชากร ที่จะอยู่ในแต่ละกลุ่ม จึงประกอบด้วย

ประชากรกลุ่มเฉพาะ มี 4 กลุ่ม รวม 16 คน คือ

1) ข้าราชการ และนักวิชาการสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด	จำนวน 4 คน
2) นักสัตวบาล และสัตวแพทย์	จำนวน 4 คน
3) เกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ค้าสัตว์พื้นพื้นที่เมือง	จำนวน 4 คน
4) นักกฎหมายและทนายความ	จำนวน 4 คน

กลุ่มประชากรเฉพาะมี 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นและ ความต้องการที่จะให้มีในสารบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พื้นพื้นที่เมืองตามแต่ประสบการณ์ ที่มีอยู่ดังนั้นต้นแบบที่จะได้จึงมาจากผู้มีส่วนได้เสียทั้ง 4 กลุ่ม เฉพาะซึ่งอาจจะเหมือนหรือ แตกต่างกันได้ (ดูภาพประกอบที่ 3.1)

กลุ่มเฉพาะ 1	กลุ่มเฉพาะ 2	กลุ่มเฉพาะ 3	กลุ่มเฉพาะ 4
			

ภาพประกอบที่ 3.1 ประชากรกลุ่มเฉพาะ

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 ข้าราชการ และนักวิชาการสำนักงานปลัดจังหวัด

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 นักสัตวบาล และสัตวแพทย์

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 เกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ค้าสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 นักกฎหมายและทนายความ

กลุ่มประชากรผสม มี 4 กลุ่ม เป็นการแยกประชากรกลุ่มเฉพาะแต่ละกลุ่มมารวมกันเป็นกลุ่มผสม ดังนั้นกลุ่มผสมแต่ละกลุ่มจึงมีประชากรจากข้าราชการ และนักวิชาการสำนักงานปลัดจังหวัด นักสัตวบาล และสัตวแพทย์ เกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ค้าสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและนักกฎหมายและทนายความ โดยมีหลักการและเหตุผลของการมีกลุ่มผสม คือ การให้ผู้มีส่วนได้เสียที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมาร่วมอภิปรายในประเด็นเดียวกับกลุ่มเฉพาะตามความคิดเห็นของแต่ละฝ่ายซึ่งอาจสอดคล้องกันหรือแตกต่างกันก็ได้แต่ในแต่ละกลุ่มจะต้องมีข้อสรุปของกลุ่ม (ดูภาพประกอบที่ 3.2)

กลุ่มผสม 1	กลุ่มผสม 2	กลุ่มผสม 3	กลุ่มผสม 4
			

ภาพประกอบที่ 3.2 ประชากรกลุ่มผสม

3.2 ขั้นตอนในการดำเนินการ

การเตรียมความพร้อม ด้วยการกำหนดประชากรผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ในแต่ละส่วนงานและมีหนังสือเชิญประชากรให้เข้ามีส่วนร่วมออกแบบ สำหรับสถานที่ที่เป็นห้อง สำหรับอุปกรณ์ที่ใช้ในการออกแบบประกอบด้วย กระดาษสำหรับเขียนคำตอบเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมกลุ่มทุกกลุ่ม ปากกาสำหรับเขียนคำตอบ

การดำเนินการ แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเช้า เป็นการมีส่วนร่วมออกแบบของกลุ่มประชากรเฉพาะ 4 กลุ่ม ช่วงบ่าย เป็นกลุ่มประชากรผสม 4 กลุ่ม ทั้ง 2 ช่วงแม้กลุ่มประชากรจะแตกต่างกันแต่ก็ใช้ประเด็นหรือหัวข้อที่จะให้ออกแบบเดียวกัน การดำเนินการทั้ง 2 ช่วงเวลาดังกล่าวจะมีการเลือกประธานกลุ่ม เพื่อทำหน้าที่นำเสนอคำตอบของกลุ่มตนต่อที่ประชุม โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยนำเสนอ หลักการและเหตุผล และวัตถุประสงค์ ของการจัดทำการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ กระบวนการวิธีการร่วมออกแบบ

ขั้นตอนที่ 2 ให้แต่ละกลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มในชุดแรก แยกกันดำเนินการร่วมออกแบบ ด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปรายร่วมกัน พร้อมหาข้อยุติของคำตอบของกลุ่มในแต่ละ

ประเด็นที่กำหนดไว้ โดยมีผู้ช่วยวิจัยทำหน้าที่เป็นเลขานุการประจำแต่ละกลุ่มเพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการนำเอาคำตอบตามประเด็นที่ได้จากกลุ่มเขียนในกระดาษคำตอบเพื่อการนำเสนอในที่ประชุม

ขั้นตอนที่ 3 ให้ผู้แทนแต่ละกลุ่มประชากรเฉพาะ นำเสนอคำตอบของแต่ละประเด็นที่ได้มาต่อที่ประชุมเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

การดำเนินการขั้นตอนที่ 1-3 ใช้เวลาในการดำเนินการประมาณ 2 ชั่วโมง ซึ่งโดยปกติจะเป็นช่วงเวลาเช้า

ขั้นตอนที่ 4 จัดกลุ่มประชากรใหม่อีกครั้งเป็นกลุ่มประชากรผสมที่มาจากตัวแทนของประชากรกลุ่มเฉพาะมารวมเป็นกลุ่มใหม่ได้ 4 กลุ่มและดำเนินการเช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 1-3

ขั้นตอนนี้จะใช้เวลาเท่ากับขั้นตอนที่ 1-3 คือ ประมาณ 2 ชั่วโมง ดังนั้น การดำเนินการจึงเป็นช่วงบ่ายในวันเดียวกันเพื่อจะได้ความต่อเนื่องของความคิด เมื่อได้คำตอบของรูปแบบมาแล้วผู้แทนกลุ่มจะนำเสนอแบบที่ร่วมกันจัดทำโดยเสนอต่อที่ประชุมเช่นเดียวกับการดำเนินการในช่วงเช้า โดยคำตอบที่ได้จากกลุ่มประชากรชุดที่ 1 และชุดที่ 2 นี้ผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์เปรียบเทียบในรูปแบบของตารางเปรียบเทียบ และวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบที่จะเป็นการยืนยันสาระสำคัญของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พื้นเมืองต่อไป

3.3 การวิเคราะห์ผลการทำ Co-Design

คำตอบที่ได้มาจากการทำ Co- Design ของประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่ม จะนำมาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของคำตอบในแต่ละประเด็นระหว่างกลุ่มประชากรเฉพาะ 4 กลุ่มและแสดงคำตอบด้วยตารางเปรียบเทียบคำตอบกลุ่มเฉพาะ

คำตอบที่ได้มาจากการทำ Co- Design ของประชากรกลุ่มผสม 4 กลุ่มใช้วิธีการเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างกลุ่มผสม เช่นเดียวกับการวิเคราะห์ของประชากรกลุ่มเฉพาะและแสดงคำตอบของกลุ่มผสมด้วยตารางเปรียบเทียบ

คำตอบจากการเปรียบเทียบผลการทำ Co- Design ของกลุ่มเฉพาะ กับ กลุ่มผสมจะนำมาเปรียบเทียบอีกครั้งและแสดงด้วยตารางเปรียบเทียบคำตอบระหว่างกลุ่มเฉพาะ กับ กลุ่มผสมแล้วนำผลการเปรียบเทียบนั้นไปเปรียบเทียบกับคำตอบของการวิจัยที่เป็นร่างประเด็นในกฎหมายที่จะจัดทำเพื่อวิเคราะห์ถึงความเหมือนและความแตกต่าง เพื่อการวิจัยจะได้วิเคราะห์เป็นข้อยุติในประเด็นที่สมควรจะให้มีอยู่ในบทบัญญัติกฎหมายที่จะจัดทำขึ้นมา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิจัยฉบับนี้มีแนวคิดในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ซึ่งการวิจัยได้นำเอาผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ข้อมูลเอกสาร ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ข้อมูลจากการทำ Co-Design ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นวิธีวิทยาการวิจัย มาร่วมกันวิเคราะห์ เพื่อหาคำตอบที่เป็นประเด็นสำคัญที่จะให้มีอยู่ในบทบัญญัติของกฎหมายที่จะจัดทำขึ้นมา

ผลการวิจัยได้โครงสร้างกฎหมายประกอบด้วย

- 1) คำนิยาม
- 2) องค์กรคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- 3) คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- 4) พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 6) การขออนุญาต และการต่อไปอนุญาต
- 7) การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- 8) สิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาต
- 9) บทกำหนดโทษ

กฎหมายที่จะจัดทำขึ้นมาเป็นกฎหมายที่เป็นต้นแบบหมายความว่า เป็นกฎหมายที่สามารถใช้เป็นแบบอย่างในการตราเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับ หรือ เป็นต้นแบบกฎหมายที่สามารถใช้ในการประยุกต์สู่การตราเป็นกฎหมายใช้บังคับได้ และเนื่องจากเป็นกฎหมายใหม่ ดังนั้นลำดับศักดิ์ของกฎหมายจึงเป็นพระราชบัญญัติ

5. วิธีการจัดทำร่างกฎหมาย

ในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองนั้น การวิจัยกำหนดการตรวจสอบหลักการจัดทำกฎหมายโดยการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ คือ

- 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 77 ได้กำหนดว่า “รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็นและยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชนและดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง”

ตรวจสอบความสอดคล้องของกฎหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 5 การเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หัวข้อ 4 เพื่อการพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรม และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง โดย (1) จัดทำแผนผังภูมินิเวศ เพื่อการพัฒนาเมืองชนบทพื้นที่เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม รวมถึงพื้นที่อนุรักษ์ตามศักยภาพ และความเหมาะสมทางภูมินิเวศอย่างเป็นเอกภาพ (2) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบทเกษตรกรรม และ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามแผนผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน (3) จัดการมลพิษ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและ ค่ามาตรฐานสากล (4) สงวนรักษา อนุรักษ์ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทาง สถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรมอัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นเมืองท้องถิ่นบนฐานธรรมชาติและฐาน วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน (5) พัฒนาเครือข่ายองค์กรพัฒนาเมืองและชุมชนรวมทั้งกลุ่มอาสาสมัคร ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในท้องถิ่น และ (6) เสริมสร้างระบบสาธารณสุขและ อนามัยสิ่งแวดล้อมและยกระดับความสามารถในการป้องกันโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ และ

2) ตรวจสอบความถูกต้องตามพระราชบัญญัติการตรวจสอบหลักเกณฑ์การจัดทำ กฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ กฎหมาย พ.ศ. 2562

6. การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

เป็นการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครอง สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเมื่อผู้วิจัยได้จัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง แล้วเสร็จและนำเสนอเป็นข้อค้นพบของงานวิจัยเพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้วิพากษ์และเสนอแนะ ความคิดเห็น เพื่อให้ผู้วิจัยได้นำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ตัวกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการ คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่มีความสมบูรณ์มากที่สุดที่จะนำไปใช้บังคับต่อไป

ประชากรที่ร่วมรับฟังความคิดเห็นเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการ คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เป็นข้าราชการ นักวิชาการ ของกรมปศุสัตว์และสำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดที่เกี่ยวข้องกับสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ข้าราชการ นักวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับสัตว์พื้นเมือง นักวิชาการด้านสิทธิ ของสัตว์ นักกฎหมายหรือผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายเกี่ยวกับรูปแบบการเลี้ยง สัตว์พันธุ์พื้นเมือง เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และผู้ประกอบการอาชีพด้านต่าง ๆ กำหนดไว้ ประมาณ 33 คน

ข้อมูลที่ได้มาจากการวิพากษ์ (Comment) และข้อเสนอแนะจากการทำ Hearing นี้ การวิจัย จะนำมาวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงร่างกฎหมายต้นแบบให้มีความสมบูรณ์

7. กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

จากวิธีวิทยาการวิจัยที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ทำให้ได้คำตอบตามที่การวิจัยนี้ได้กำหนดเป้าหมายที่เป็นวัตถุประสงค์การวิจัยอันเป็นผลผลิต (Output) ของการวิจัย คือ กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยมีกระบวนการดำเนินการ เป็นข้อสรุป ดังนี้

การจัดทำร่างต้นแบบกฎหมายได้นำปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี หลักการที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม และคำตอบจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มาใช้ในการจัดทำประเด็นกฎหมายที่จะให้มีในบทบัญญัติกฎหมายต้นแบบ เพื่อให้ประชากรผู้มีส่วนได้เสียได้ร่วมกันออกแบบประเด็นกฎหมายด้วยวิธีการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory design, Co-design) และเมื่อได้คำตอบเป็นตัวร่างกฎหมายต้นแบบแล้ว จึงนำไปสู่การรับฟังความคิดเห็น (Hearing) เมื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งจะทำให้ได้กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่มีความสมบูรณ์ซึ่งสามารถสรุปกระบวนการวิธีวิทยาการวิจัยได้ดังนี้ (ดูภาพประกอบที่ 3.3)

ภาพประกอบที่ 3.3 กระบวนการวิวิทยาการวิจัย

บทที่ 4

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

สัตว์พันธุ์พื้นเมือง หมายถึงสัตว์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งของประเทศที่สัตว์ดำรงชีวิตสืบเชื้อสายในท้องถิ่น โดยการเลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงประจำถิ่นที่ใช้ประโยชน์ได้หลายทาง เช่น เป็นพาหนะ เป็นอาหาร เป็นกีฬา หรือเพื่อการค้ามาเป็นเวลายาวนานจนถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่แสดงถึงวัฒนธรรมทางการเกษตรของประชาชนในท้องถิ่น จึงถือได้ว่าสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อท้องถิ่นมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ ประเพณี และวัฒนธรรมของประเทศ และแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศของท้องถิ่น ความคงมีอยู่ของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมาจากคุณสมบัติเด่นของสัตว์พื้นเมืองหลายประการ เช่น การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ความต้านทานต่อโรค และเป็นฐานในการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ให้ผลผลิตสูง เพื่อผลิตอาหารและสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ฯลฯ

สัตว์พันธุ์พื้นเมืองของประเทศไทยมีอยู่หลากหลายชนิดและหลากหลายสายพันธุ์ เช่น ช้างเผือก ม้าไทย โกลพื้นเมือง กระบือพื้นเมือง สุกรพื้นเมือง แพะพื้นเมือง สุนัขพันธุ์ไทยหลังอาน แมวไทยสีสวาด ไก่พื้นเมือง ไก่แจ้ นกเขาขาว ปลากักไทย ฯลฯ เป็นต้น สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเหล่านี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจของท้องถิ่น การใช้แรงงานเพื่อการเกษตรการกีฬา และการนันทนาการหลายทาง ที่สำคัญคือการเป็นเอกลักษณ์ของประเทศที่เป็นที่รู้จักของต่างประเทศ เช่น ปลากัก ได้ชื่อว่าเป็นปลาน้ำจืดขนาดเล็กที่สวยงาม แมวสีสวาดที่มีพันธุ์และลักษณะพิเศษเฉพาะของไทย สุนัขไทยหลังอานที่ได้ชื่อว่ามีบุคลิกน่ารักและหวงแหนเจ้าของ ช้างไทยถือว่าเป็นสัตว์ที่ฉลาดสามารถฝึกเพื่อใช้งานได้ เช่น ช่วยลากซุงหรือไม้ขนาดใหญ่ รวมทั้งการนำไปใช้แสดงความสามารถในเชิงวัฒนธรรมไทย ไก่ไทยได้ชื่อว่าเป็นไก่ที่อดทน เป็นไก่นักสู้ที่ต่อสู้กับไก่พันธุ์อื่นดังปรากฏในประวัติศาสตร์ไทยสมัยกรุงศรีอยุธยาที่พระบาทสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเมื่อครั้งเป็นเชลยศึกของพม่าที่ถูกทำชนไก่ไทยกับไก่พม่าและไก่ไทยสามารถเอาชนะไก่พม่าได้ ฯลฯ ตัวอย่างของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่กล่าวมานี้ย่อมชี้ให้เห็นได้ว่าเป็นสัตว์ที่เป็นเอกลักษณ์ที่สะท้อนถึงความเป็นคนไทยซึ่งเป็นชาตินักสู้ มีความทรหดอดทนเมื่อถึงคราวต้องสู้ก็จะสู้อย่างไม่กลัวตาย

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทยในปัจจุบันก็คือ สายพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทยกำลังจะสูญพันธุ์เนื่องจากยังไม่มีมาตรการคุ้มครองอย่างจริงจังและยังไม่มีกฎหมายให้การ

คุ้มครองจึงมีการกระทำหลายประการที่จะมีผลต่อปัญหาของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เช่น การขยายพันธุ์เพื่อการค้าโดยการผสมพันธุ์ต่างสายพันธุ์ ทำให้เป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองกลายพันธุ์ การใช้แรงงานสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในลักษณะของการทารุณสัตว์เพื่อประโยชน์ของเจ้าของ เช่น การนำไก่ไทยชนเพื่อการพนันจนไก่ได้รับบาดเจ็บและหากไก่ชนแพ้ก็จะถูกจับไปฆ่าการเลี้ยงช้างไทยแต่ขาดแคลนอาหาร ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเหล่านี้ส่งผลต่อการลดจำนวนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองอย่างต่อเนื่องซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อสัตว์ที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยที่แสดงถึงวิถีชีวิตคนไทยในชนบทรวมไปถึงการศึกษา และผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยมาอย่างยาวนาน แต่ในปัจจุบันพบว่าการนำเอาสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทยมาพัฒนาเชิงพาณิชย์หรือเชิงการค้า โดยเฉพาะการนำมาเพาะพันธุ์เพื่อขยายพันธุ์และส่งขายให้แก่กลุ่มลูกค้าหรือผู้ซึ่งสนใจในสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อนำไปเลี้ยง หรือทำเป็นอาหาร เพื่อให้กลุ่มผู้บริโภคที่มีความนิยมบริโภคสัตว์พันธุ์พื้นเมือง นับได้ว่าเป็นสัตว์ที่สร้างรายได้ที่ดีจากการแปรรูปจึงถือได้ว่าในเชิงเศรษฐกิจสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นแหล่งสร้างรายได้และเพิ่มการเติบโตของเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดีซึ่งการสร้างรายได้ให้กับผู้เลี้ยงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การผลิตเป็นปศุสัตว์เชิงการค้าที่เพิ่มสูงขึ้น จึงทำให้สัตว์พื้นเมืองเหล่านี้มีการปรับปรุงสายพันธุ์ให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยไม่มีการพัฒนาสายพันธุ์ให้คงความเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทยที่มีความแข็งแรงโดดเด่น และเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ที่สำคัญคือไม่มีการคุ้มครองอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนปัญหาการนำสัตว์ต่างถิ่นมาผสมพันธุ์กับสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทย ทำให้เป็นสัตว์กลายพันธุ์ การเร่งผลผลิตด้วยการใช้ฮอร์โมน เหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อสายพันธุ์เดิมของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทยได้

การวิจัยจึงมีแนวคิดที่จะให้มีการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทยที่ใกล้จะสูญพันธุ์ กลายพันธุ์ หรือ เปลี่ยนแปลงพันธุ์ โดยการใช้กฎหมายเป็นกลไกหรือเครื่องมือในการคุ้มครอง ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายนี้ ดังนั้นการวิจัยจึงกำหนดเรื่องที่จะวิจัยคือกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ซึ่งการจะได้ข้อมูลที่จะเป็นคำตอบในการจัดทำกฎหมายต้นแบบนี้จะต้องวิเคราะห์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบจากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทย

ประเทศไทยนับเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2560 ซึ่งไม่ได้มีแต่เพียงพืช หรือ ป่าไม้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงสัตว์พันธุ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย หลากหลายสายพันธุ์ ตามที่กรมปศุสัตว์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีประกาศการขึ้นทะเบียน สัตว์พื้นเมืองประจำถิ่น รวมทั้งหมด 58 ชนิด (กรมปศุสัตว์, 2556) ซึ่งการวิจัยจะนำมาเป็นตัวอย่าง

เพียงบางสายพันธุ์ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทยที่เป็นทั้งที่นำมาใช้ประโยชน์ในเชิงการนันทนาการ เช่น เป็นกีฬา หรือเป็นสัตว์เลี้ยงหรือเชิงพาณิชย์ ดังเช่น

1) สัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทยที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นใช้ประโยชน์เชิงนันทนาการ

ข้อมูลจากรายงานการศึกษาทางวิชาการหรือหนังสือที่เกี่ยวข้อง เรื่อง การคุ้มครองพันธุ์สัตว์พื้นเมืองเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (อิสรา ยอดทอง, 2561, หน้า 8-13) ที่ยกมาเป็นตัวอย่างของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่เป็นสัตว์ประจำถิ่นที่นิยมเลี้ยงเพื่อการกีฬา เช่น

(1) วัวพื้นเมือง เป็นสัตว์ที่อยู่ในประเทศไทยมานาน แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ วัวพื้นเมืองทั่วไป หนึ่งมีสีเหลือง แดง น้ำตาล หรือดำ แต่ที่จะพบเห็นบ่อยที่สุดหรือจำนวนกว่าครึ่งหนึ่งของทั้งหมดนั้นจะเป็นสีน้ำตาล มีกระจายอยู่ทุกภาคของประเทศ ประเภทที่ 2 คือ วัวขาว ลำพูน หนึ่งมีสีขาวปลอดทั้งตัว มีเลี้ยงอยู่ทางภาคเหนือ โดยเฉพาะจังหวัดลำพูน เชียงใหม่ และลำปาง วัวพื้นเมืองในท้องที่หนึ่งอาจมีสีและขนาดที่แตกต่างกัน ลักษณะวัวในภาคเหนือและภาคใต้ก็มีลักษณะไม่เหมือนกัน สำหรับภาคใต้นั้นนิยมเลี้ยงวัวเพศผู้จำนวนมากเกือบทุกจังหวัดในภาคใต้โดยเฉพาะที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และสงขลาเพื่อเป็นวัวชนในการเล่นกีฬาชนวัว

(2) ไก่เหลืองหางขาว เป็นไก่พื้นเมืองของประเทศไทยมีมาตั้งแต่โบราณ มีถิ่นกำเนิดแถบภาคเหนือของไทยบริเวณบ้านหัวแท ตำบลบ้านกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โลกไก่พันธุ์นี้ถูกจารึกในประวัติศาสตร์เนื่องจากสมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมัยทรงพำนักอยู่กรุงหงสาวดี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้ทรงนำไก่เหลืองหางขาวจากเมืองพิจิตรโลกไปชนกับไก่ชนของพระมหาอุปราชและสามารถเอาชนะได้

2) สัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยว เช่น

(1) ม้าลำปาง หรือ ม้าเขาลงคั่นคร ม้าไทยเขาลงคั่น จะกระจายอยู่ทั่วประเทศ จะมีมากตามพื้นที่ป่าที่ไม่มีมีการนำเข้ามาจากภายนอก เช่น พื้นที่บนดอยต่าง ๆ แต่มีพื้นที่ที่เป็นชุมชนซึ่งมีการเลี้ยงอยู่อย่างหนาแน่นในจังหวัดลำปาง ได้แก่ อำเภอเมืองลำปาง และตำบลเวียงเหนือ เป็นม้าที่จัดอยู่ในประเภทม้าเกลบหรือม้าเตี้ย ซึ่งจะมีขนาดเล็กปัจจุบันใช้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

3) สัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นใช้ประโยชน์เพื่อเชิงการค้า เช่น

(1) ไก่เบตง เป็นไก่พื้นเมืองพบเลี้ยงกันมาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ไก่เบตงเป็นไก่ที่ได้รับความนิยมมากในการเลี้ยงเป็นอาชีพเสริมเพื่อการบริโภคและการค้า สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากเป็นไก่ที่มีเนื้อเหนียวนุ่มรสชาติอร่อย

(2) แพะคำสตูล ถือเป็นแพะประจำถิ่นจังหวัดสตูล ประชาชนในจังหวัดสตูลส่วนใหญ่ นิยมเลี้ยงแพะเป็นอาชีพเสริม และเกษตรกรได้ยกระดับเป็นเชิงพาณิชย์ โดยแพะคำสตูลเป็นสัตว์

ที่เลี้ยงง่าย ทนทานกับสภาพพื้นที่ และให้ลูกคอกถือเป็นอาชีพทางเลือกหนึ่งของเกษตรกรสตูล ที่สร้างมูลค่าและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้เป็นอย่างดี

(3) สุกรคำภูพาน มีถิ่นกำเนิดและแหล่งที่เลี้ยงดูจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านนาบกเค้า หมู่ 10 ตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เลี้ยงง่าย โตเร็ว ทนทานต่อสภาพแวดล้อม สามารถใช้อาหารในถิ่นท้องถิ่น ๆ เลี้ยงได้ นิยมใช้ บริโภค ทำรายได้ให้ประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

4) สัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นใช้ประโยชน์เพื่อเป็นสัตว์เลี้ยงในบ้าน ดังข้อมูลจากบ้านและสวน PETS ทีมา (บ้านและสวน, 2564) เช่น

(1) สุนัขไทยหลังอาน มีบันทึกครั้งแรกที่ประเทศไทยเมื่อประมาณ 350 ปีที่แล้ว หรืออาจมากกว่านั้น โดยมีทฤษฎีหนึ่งกล่าวว่าสุนัขพันธุ์นี้สืบเชื้อสายมาจากสุนัขพันธุ์ Hottentot ที่สูญพันธุ์ไปแล้วและมีความเกี่ยวข้องในการพัฒนาของสายพันธุ์ (Rhodesiam Ridgeback) มีต้นกำเนิดที่จังหวัดตราด ประเทศไทย ลักษณะโดยทั่วไปของสุนัขสายพันธุ์ไทยหลังอาน (Thai Ridgeback) มีบันทึกว่า มีสีแดง สีสวาด สีกลีบบัว สีดำ มีปัญหาฉลาดล้ำ อารักขาเยือกเย็น ชอบจับสัตว์มาให้ขายของมัน ชื่อสัตว์อีกดียิ่งกว่าสุนัขพันธุ์อื่น ปัจจุบันยังคงลักษณะดั้งเดิมไว้ ครบถ้วนเป็นสุนัขที่มีขนาดกลาง ไม่ใหญ่และไม่เล็กจนเกินไป จุดเด่นโดยรวมอยู่ที่ ขนสั้น หูตั้ง เป็นรูปสามเหลี่ยม และปลายจมูกสีดำ และมีขนย้อนกลับที่กลางหลังยาวไปตามแผ่นหลัง นอกจากนี้สุนัขไทยหลังอาน ยังคงมีลักษณะของการเป็นนักล่าสูง ทำให้ดูสง่าผ่าเผย น่าเกรงขาม ไปอีกรูปแบบหนึ่งจึงเป็นสุนัขไทยหลังอานที่เป็นสัตว์ท้องถิ่นไทยเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก

(2) สุนัขไทยบางแก้วต้นกำเนิดของสุนัขพันธุ์บางแก้ว อยู่ที่ตำบลบางแก้ว อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก สุนัขพันธุ์บางแก้วเป็นสายเลือดผสมระหว่างสุนัขพันธุ์ไทยพื้นบ้านกับสุนัขป่า เนื่องจากภูมิประเทศแถบ ตำบลบางแก้ว สมัยก่อนค่อนข้างมีลักษณะเป็นป่ามี ต้นไม้หนาแน่น เป็นที่อาศัยของสุนัขจิ้งจอกและสุนัขใน หรือที่เรียกว่า หมาใน ทำให้เกิดผสมพันธุ์กัน ระหว่างสุนัขทั้ง 3 สายพันธุ์ จนในที่สุดก็ได้เป็น “สุนัขพันธุ์บางแก้ว” ที่มีลักษณะหลายสีเหมือน สุนัขบ้าน มีขนยาวสองชั้นเหมือนสุนัขป่า หูป่องไปข้างหน้าเหมือนจิ้งจอก รักถิ่นฐานเหมือน สุนัขบ้าน มีความกล้าหาญและสัญชาตญาณนักล่าเหมือนสุนัขใน สุนัขพันธุ์บางแก้ว ถือเป็นหนึ่ง ในสุนัขไทยที่ได้รับความนิยม เพราะนอกจากจะน่าเอ็นดู ยังเป็นสายพันธุ์ที่ขึ้นชื่อเรื่องของความซื่อสัตย์ ที่สำคัญยังรักเจ้านายของตัวเองมาก หากไม่ใช่คนรู้จักหรือสนิทสนมแบบเจ้าของ อาจจะมองว่าสุนัขสายพันธุ์นี้ดูมากสุนัขพันธุ์บางแก้วถูกนำมาเลี้ยงทั่วไปตามบ้าน เนื่องจากมี ลักษณะเฉพาะสวยงาม เลี้ยงง่าย ฝึกง่าย จึงทำให้สุนัขบางแก้วกลายเป็นที่นิยมเลี้ยงกันมากใน จังหวัดพิษณุโลก ตลอดจนถึงปัจจุบัน ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่า สุนัขพันธุ์บางแก้ว เป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญ

อีกอย่างหนึ่งของจังหวัดพิษณุโลก ด้านคณะกรรมการสหพันธ์สุนัขนานาชาติ (The Fédération Cynologique Internationale หรือ FCI) ยังได้รับรองการขึ้นทะเบียนให้สุนัขพันธุ์บางแก้วเป็นสายพันธุ์สุนัขโลก ซึ่งถือเป็นสุนัขไทยสายพันธุ์ที่ 2 ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนต่อจากสุนัขหลังอานอีกด้วย

(3) แมวสีสวาด มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า “แมวโคราช” ตามจังหวัดโคราชหรือจังหวัดนครราชสีมา ถิ่นกำเนิด แมวโคราชนอกจากจะเรียกว่า แมวสีสวาดแล้วยังเรียกว่า แมวมาเลศ หรือแมวดอกเตา เป็นแมวขนาดกลาง มีกล้ามเนื้อแน่นและแข็งแรง ลักษณะภายนอกคล้ายกับแมวสายพันธุ์จากสหพันธรัฐรัสเซีย (Russian Blue) แต่มีขนสั้นเดี๋ยวมากกว่าขน 2 ชั้น เป็นแมวที่มีขนสั้น มีความมันวาว และละเอียด บริเวณลำตัวจะเป็นสีเทาน้ำเงิน (Silvery Blue) ไม่ควรมีลายหรือมีสีอื่นแทรก ส่วนบริเวณจมูก ปากและฝ่าเท้ามีสีเทาน้ำเงินเข้มหรือสีลาเวนเดอร์ และเพศเมียมักมีความสง่างามมากกว่าเพศผู้ตามธรรมเนียมไทยโบราณ มักนิยมให้แมวสีสวาดเป็นคู่แก่เจ้าสาวเพื่อสิริมงคล แมวแต่ละตัวล้วนมีความต่างกัน หากมีการฝึกให้คุ้นเคยกับเด็กก็ขอม อารมณ์ดีและสามารถอยู่ร่วมกันกับเด็กได้

(4) ปลากัดไทยเป็นสัตว์น้ำประจำชาติไทย กับวิถีชีวิตสังคมและวัฒนธรรมไทย มายาวนานกว่า 667 ปี ที่สามารถยืนยันชัดเจนว่าปลากัดมีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยแห่งเดียว หรือ ไทยแลนด์ไอน์ลี่ โดยคนไทยนิยมเลี้ยงปลากัดอย่างแพร่หลายตั้งแต่ยุคกรุงธนบุรี ระบุว่า ปลากัด อัมพวา กัดเก่ง มีหลายสีผู้คนจึงนิยมเลี้ยงกันมาก ปลากัดไทย หรือ ปลากัดสยาม (Betta Splendens หรือ Siamese Fighting Fish) เป็นปลาสวยงามที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นทั้งในด้านสี สัน การเคลื่อนไหวของครีบและลำตัวที่ดูพริ้วไหวสง่างาม และโดยเฉพาะด้านพฤติกรรมของปลากัดตัวผู้ ที่มีการพองครีบและเกล็ดเมื่อเจอคู่ต่อสู้ที่เอกลักษณ์ ปลากัดจัดเป็นสัตว์เลี้ยงคู่กับคนไทยมา อย่างยาวนาน และยังเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีการส่งออกไปขายยังต่างประเทศ นำเงินเข้าสู่ประเทศ ปีละหลายร้อยล้านบาทความโดดเด่นอีกอย่างหนึ่งของปลากัด คือ สี สัน ที่สดใสและความอดทน จึงเป็นสัตว์เลี้ยงที่ได้รับความนิยม อีกทั้งปลากัดยังมีความสำคัญในฐานะของสัตว์น้ำประจำชาติไทย ตามที่ทางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เสนอกรมประมง ดังนี้ ด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ปลากัดอยู่คู่กับคนไทยมาอย่างยาวนานและได้รับการขึ้นทะเบียนให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ด้านความเป็นเจ้าของและความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพราะปลากัดมีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย และได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ด้านประโยชน์ใช้สอย ทั้งด้านการส่งเสริมการเพาะเลี้ยง และการสร้างนวัตกรรมในการเพาะพันธุ์และพัฒนาสายพันธุ์ ซึ่งก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล

ตัวอย่างของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทยดังกล่าวมีลักษณะเฉพาะของถิ่นที่เพาะเลี้ยง เนื่องจากสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมเหมาะสมกับการเจริญเติบโตของสัตว์นั้น ๆ และที่น่าสังเกตก็คือสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเหล่านี้ นอกจากจะแสดงถึงถิ่นกำเนิดที่เป็นการเฉพาะแล้วยังสามารถ

นำมาใช้ประโยชน์ได้อีกด้วยเนื่องจากเป็นสัตว์สายพันธุ์เฉพาะของถิ่นที่ถือเป็นสัตว์ที่มีคุณภาพทนต่อโรค และสภาพแวดล้อม สามารถพัฒนาให้มีลักษณะที่ดีขึ้นได้ ช่วยส่งเสริมอาชีพ สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ และสร้างความมั่นคงทางอาหารให้แก่คนไทยในท้องถิ่นเป็นอย่างดี นำไปสู่การเลี้ยงดูเพื่อการบริโภค และการค้าขายได้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ อีกทั้งสัตว์พันธุ์พื้นเมืองยังมีประโยชน์ในด้านของความหลากหลายทางพันธุกรรมเป็นส่วนหนึ่งของการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของการสร้างความสมดุลระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมของประเทศ เพราะการที่ยังมีชนิดพันธุ์ที่เป็นสัตว์พื้นเมืองที่เป็นพันธุ์แท้จำนวนมาก ย่อมจะเป็นประโยชน์ในเรื่องของสายพันธุ์ และการพัฒนาสายพันธุ์หรือการขยายเพาะพันธุ์ต่อไป และที่สำคัญคือ เป็นสัตว์ที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม จารีตประเพณี ไทย เศรษฐกิจของคนในท้องถิ่น มีความผูกพันกับวิถีชีวิตของคนในประเทศมาอย่างยาวนาน

อย่างไรก็ตาม ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยอาจลดลงจากการนำเอาสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมาพัฒนาเชิงพาณิชย์หรือการค้า เช่น นำมาเลี้ยงเพาะพันธุ์เพื่อขยายพันธุ์และส่งขายให้แก่กลุ่มลูกค้าหรือผู้ที่สนใจในสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อนำไปเลี้ยง หรือทำเป็นอาหาร เพื่อให้กลุ่มผู้บริโภคที่มีความนิยมบริโภค เช่น ไก่ไทย นับได้ว่าเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่สร้างรายได้ที่ดีจากการแปรรูป เช่น เนื้อสัตว์ชิ้นสัตว์กระดูกสัตว์จึงถือได้ว่าในเชิงเศรษฐกิจ จึงสามารถสร้างรายได้เพิ่มการเติบโตของเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงประเพณี วัฒนธรรมเป็นแรงงาน ในเชิงการละเล่น การกีฬา และการพนัน เช่น วันสงกรานต์ มีการเล่นวิ่งวัววิ่งควาย และการชนไก่ เพื่อการพนันขั้นต่อซึ่งในบางครั้งการนำสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไปทำประโยชน์นั้นอาจไม่ได้คำนึงถึงความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานในลักษณะของการทำทารุณสัตว์ นอกจากนี้ยังมีการนำเอาสัตว์สายพันธุ์อื่นมาผสมกับสัตว์พันธุ์พื้นเมืองสายพันธุ์อื่นที่เป็นสายพันธุ์ต่างประเทศโดยหวังผลในทางธุรกิจเพื่อเพิ่มจำนวนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งย่อมกระทบโดยตรงต่อสายพันธุ์พื้นเมืองไทย ทำให้เป็นสัตว์กลายเป็นพันธุ์กระทบต่อความเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทยและยังส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศเนื่องจากชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานบางชนิดเป็นศัตรูพืช โรคสัตว์ และที่สำคัญเกษตรกรเองก็มักใช้สารเคมีในการควบคุมและกำจัด ซึ่งปัญหาและผลกระทบของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทยที่พบในปัจจุบัน มี 4 ปัญหาหลัก ที่สำคัญดังนี้

(1) ปัญหาการสูญพันธุ์

การสูญพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในอดีตมีสาเหตุมาจากการล่าสัตว์ แต่ก็มีกฎหมายคุ้มครองห้ามล่าสัตว์ประจำถิ่นบางประเภท คือ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ซึ่งก่อนจะมีกฎหมายฉบับนี้สัตว์ป่าของไทยหลายพันธุ์ได้สูญพันธุ์จากป่าแล้ว เช่น ไก่แก่ แรด กระซู่ กูปรี ควายป่า ละองหรือละมั่ง สมัน เนื้อทราย เลียงผา และกวางผาแต่การ

คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ไม่ใช่สัตว์ป่าแต่เป็นสัตว์บ้านจึงไม่ใช่บังคับกับสัตว์พันธุ์พื้นเมืองได้ การสูญเสียพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองส่วนมากจะมาจากการไม่ให้ความสำคัญต่อการเลี้ยงดูให้ถูกต้อง การขาดอาหารที่เหมาะสม เช่น ไม่มีผลไม้ให้ช้างไทยได้กินเนื่องจากปัญหาความแห้งแล้ง และความยากจนของคนเลี้ยง

(2) ปัญหาการกลายพันธุ์

สัตว์พันธุ์พื้นเมืองถือเป็นส่วนหนึ่งของความหลากหลายทางชีวภาพที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของประเทศ และยังมีเอกลักษณ์เป็นสัตว์ประจำถิ่นซึ่งรวมถึงความนิยมของคนไทยส่วนใหญ่ที่หวังจะใช้เพื่อการพนัน หรือเพื่อการบริโภค จึงมีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการผสมพันธุ์ระหว่างพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเอง หรือข้ามสายพันธุ์ หรือนำเอาสายพันธุ์ต่างถิ่นมาผสมโดยมุ่งหวังจะทำให้มีความแข็งแรง แข็งแกร่งมากขึ้น หรือเพิ่มจำนวนมากขึ้นเพื่อการบริโภคจึงเข้าลักษณะของการกลายพันธุ์ทำให้ความเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองค่อย ๆ หดไปจึงเป็นปัญหาต่อการคุ้มครองและอนุรักษ์สายพันธุ์เดิม

สภาวะการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้นกับสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทย ก็คือ ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่จะไม่เห็นถึงความสำคัญของการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้เป็นสัตว์ประจำถิ่นเนื่องจากไม่ได้ประโยชน์อะไร แต่หากที่การทำให้กลายพันธุ์แล้วจะมีประโยชน์ต่อการเพิ่มรายได้จากการนำไปใช้ประโยชน์โดยเฉพาะในเชิงพาณิชย์หรือการค้า ทำให้ในทุกวันนี้ชนิดพันธุ์มากกว่าครึ่งหนึ่งที่ปรากฏในพื้นที่ต่าง ๆ ไม่ใช่ชนิดพันธุ์ดั้งเดิมที่มีต้นกำเนิดอยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ (Native) แต่เป็นชนิดพันธุ์ที่ถูกนำเข้ามาหรือแพร่กระจายมาจากที่อื่น ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นเหล่านี้อาจเข้าไปแก่งแย่งอาหาร ที่อยู่อาศัยกับชนิดพันธุ์พื้นเมือง หรือมาจากเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงเองที่นำสัตว์ต่างสายพันธุ์มาผสมพันธุ์กับชนิดพันธุ์พื้นเมือง ทำให้ได้ลูกผสมที่ผิดเพี้ยนหรือแตกต่างไปจากสายพันธุ์พื้นเมือง และส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศเนื่องจากสัตว์ที่เคยมีอยู่ตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประจำถิ่นกลับถูกทำให้กลายพันธุ์ด้วยการนำเอาสายพันธุ์อื่นหรือสายพันธุ์ต่างประเทศมาผสมพันธุ์ซึ่งการเพิ่มจำนวนสัตว์ย่อมเป็นประโยชน์ต่อผู้เลี้ยงในเชิงการสร้างรายได้แต่ผลกระทบในทางลบก็คือนอกจากจะทำให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองค่อย ๆ หดไปแล้วยังทำให้เป็นเหตุของการเกิดโรคระบาดสัตว์เนื่องมาจากมีสิ่งแปลกปลอมเกิดขึ้นกับสัตว์

(3) ปัญหาการใช้ประโยชน์เชิงการค้า

ประเทศไทยได้ชื่อว่ามี ความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพจึงเป็นแหล่งอาหารของหลายประเทศ และแม้แต่คนไทยเองในปัจจุบัน ความนิยมในการบริโภคอาหารพื้นเมืองมีเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง บางประเภท เป็นสิ่งที่นิยมบริโภคกันมาก เช่น ไก่ไทย ไก่พันธุ์เบตง จึงทำให้มีการเพาะพันธุ์สัตว์เหล่านั้น

เพื่อให้มีปริมาณมากพอต่อการบริโภคจึงเป็นที่มาของการทำเป็นฟาร์มสัตว์ด้วยการทำให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองนั้นเปลี่ยนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของมันที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติมีการใช้สารเคมีอาหารเคมี และเร่งการเจริญเติบโตเพื่อเพิ่มปริมาณที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรได้ แต่หากพิจารณาของการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองแล้วย่อมทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการคุ้มครองกับรายได้เกษตรกร

ประเทศไทยยังคงความจำเป็นที่ต้องพึ่งพาสัตว์ต่าง ๆ ในการใช้เลี้ยงชีพสร้างรายได้เพื่อยกระดับเศรษฐกิจอีกทั้งสังคมไทยมีวิถีชีวิตอยู่คู่กับการเกษตรมาอย่างยาวนาน เกษตรกรจำนวนมากยังใช้แรงงานจากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในการสร้างผลผลิตเพื่อให้ตนเองเกิดรายได้ ดังนั้นหากจะนำสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมาใช้ประโยชน์ก็จะต้องคำนึงถึงการขยายพันธุ์มากกว่าการกลายพันธุ์ การดูแลสายพันธุ์ดั้งเดิมให้แข็งแรงมากกว่าการทำให้กลายพันธุ์นอกจากนี้หากพิจารณาในเชิงการค้าด้วยการใช้วิธีการเลี้ยงดูที่จะทำให้สามารถเพิ่มจำนวนสัตว์โดยไม่คำนึงถึงการอนุรักษ์สายพันธุ์เดิม เช่น การใช้ฮอร์โมน การใช้อาหารเคมีย่อมส่งผลต่อความเสียหายต่อสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและต่อสุขภาพของผู้บริโภคได้ เช่น ข้อมูลจากรายงานการวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยโครงการระบบการสร้างอาชีพการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559 ระบุว่ากรมปศุสัตว์ได้สนับสนุนให้เกษตรกรกลุ่มเครือข่ายผู้เลี้ยงร่วมกันเลี้ยงไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่ซึ่งสามารถผลิตไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่ได้ตลอดห่วงโซ่การผลิต (Production Chain) ประกอบด้วย ฟาร์มไก่พ่อแม่พันธุ์ ฟาร์มไก่ขุน การเลี้ยงแบบธรรมชาติ โรงเชือด และแผงขายไก่ในตลาด (ตลาดมีความต้องการสูงเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะตลาดล่าง คือตลาดสดทั่วไป สำหรับ ตลาดระดับบน และขนาดกลางจะต้องเป็นไก่ที่ผ่านกระบวนการการผลิตที่ได้มาตรฐาน และได้รับการรับรองอาหารที่ปลอดภัย ตั้งแต่การเลี้ยงในฟาร์ม) ซึ่งฟาร์มเองก็ต้องได้รับมาตรฐานฟาร์มอย่างถูกต้อง ผ่านกระบวนการฆ่าในโรงงานที่ได้รับการปฏิบัติที่ดี (Good Manufacturing Practice, GMP) มีความปลอดภัยทางด้านอาหารปลอดภัยแบบครบวงจรที่เรียกที่อาจปนเปื้อนของโรงฆ่าสัตว์เช่นเดียวกันจึงเป็นการยากมากต่อเกษตรกรพื้นบ้านที่จะสามารถเลี้ยงได้อย่างถูกต้องด้วยมาตรฐานการเลี้ยง ซึ่งจากการสัมภาษณ์บุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องจากกรมปศุสัตว์ และผู้เพาะพันธุ์ไก่พื้นเมืองในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นหรือพบอยู่ในปัจจุบันคือปัญหาด้านการผลิต และปัญหาด้านการตลาด คือปัญหาด้านการปรับปรุงพันธุ์ในประเทศไทยยังด้อยกว่าในหลาย ๆ ประเทศ ที่เป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ ทำให้ขาดแคลนพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ที่มีคุณภาพ และอีกปัญหาที่พบก็คือด้านความรู้ของเกษตรกรเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาน้อย ทำให้การดำเนินงาน การจัดการเลี้ยงดูและป้องกัน โรคยังไม่ได้มาตรฐาน การรับเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นไปได้อย่างล่าช้า เป็นต้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมาเพาะเลี้ยงในเชิงการค้า จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยความรู้ที่ถูกต้องของเกษตรกรและเพื่อให้เกิดการคุ้มครองกับการได้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองควบคู่กันได้นั้นจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายกำหนดไว้

(4) ปัญหาขาดการคุ้มครองดูแล

สัตว์พันธุ์พื้นเมืองในประเทศไทยมีจำนวนมากมายหลายสายพันธุ์มีลักษณะที่โดดเด่นหลายประการที่สัตว์ในประเทศอื่น ๆ ยังไม่มีและมีความสำคัญต่อการปรับตัวต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศและสามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่ครัวเรือน ควรค่าแก่การรักษาไว้ให้คงอยู่อย่างมั่นคงและปลอดภัย มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการคุ้มครอง แต่ก็ยังถูกคุกคามจากมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยไม่สามารถหยุดยั้งพฤติกรรมของมนุษย์ได้ทำให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองไม่ได้รับการคุ้มครองดูแลมิให้กลายพันธุ์และสูญพันธุ์กับการให้ใช้ประโยชน์ได้ซึ่งต้องมีการจัดการที่ดีที่ถูกต้อง และแม้ว่าในปัจจุบันจะมีพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ให้การคุ้มครองสิทธิสัตว์แต่ก็เป็นกฎหมายที่คุ้มครองสัตว์ทั่วไปมิได้ครอบคลุมถึงการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองด้วยทั้ง ๆ ที่เป็นสัตว์ที่มีลักษณะเป็นทรัพยากรพันธุกรรมเฉพาะที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไทยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่มีแนวโน้มจะทำให้เกิดการแปลงพันธุ์หรือกลายพันธุ์ทำให้สูญเสียความเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยเฉพาะประเทศที่ได้รับการพัฒนาและมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี พยายามคิดค้นวิธีการที่จะทำให้สัตว์พันธุ์พื้นเมือง ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายมิเช่นนั้นอาจมีปัญห่อื่นตามมาเช่นถูกนำไปจดทะเบียนสิทธิเป็นของต่างประเทศได้ดังเช่นพืชไทยเช่นข้าว ในกรณีพันธุ์ข้าวหอมมะลิของไทยถูกต่างชาตินำไปจดทะเบียนเป็นของตน และต่อมาไทยได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการคุ้มครองด้วยการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ใช้บังคับเพื่อคุ้มครองชนิดพันธุ์พืชทุกชนิด โดยเฉพาะพืชพื้นเมืองหรือพืชเฉพาะถิ่น แต่ในส่วนของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายให้ความคุ้มครองเป็นการเฉพาะ จึงมีความเสี่ยงที่จะถูกแสวงหาประโยชน์มากจนเกินไป หรือถูกคุกคามจากภัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนอาจมีการนำไปใช้แสวงหาประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาตและประชาชนในท้องถิ่นไม่ได้รับประโยชน์ใด ๆ

เมื่อพิจารณาถึงการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมปศุสัตว์ เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบเรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ได้เห็นความสำคัญเรื่องนี้ จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากสำนักกฎหมาย กรมปศุสัตว์กล่าวว่า กรมปศุสัตว์เห็นถึงความสำคัญของการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง จึงได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ. ขึ้น โดยมีเหตุผลและแนวคิด

ที่สำคัญมาจากการเห็นความสำคัญของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งเป็นทรัพยากรพันธุกรรมที่มีความสำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพด้านพันธุ์สัตว์และความมั่นคงทางด้านอาหาร แต่ร่างกฎหมายฉบับนี้กลับไม่ได้รับการพิจารณา และผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่าตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในปัจจุบันมี 2 ฉบับ คือพระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509 และพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 โดยมีหลักการและเหตุผลและเจตนารมณ์แตกต่างกัน ซึ่งจะได้วิเคราะห์ต่อไป จากสถานการณ์แห่งปัญหาดังกล่าวการวิจัยจึงมีแนวคิดที่จะจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

2. กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองนั้นถือว่าเป็นความจำเป็นเนื่องจากเป็นสัตว์ประจำถิ่นของไทยที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนไทยในชนบท ประเพณีวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของไทย ซึ่งนับวันจะมีแต่จะสูญพันธุ์หรือกลายพันธุ์จากการไม่เห็นคุณค่าของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ดังนั้นการวิจัยจึงมีเป้าหมายในการใช้กฎหมายเป็นกลไกในการคุ้มครองซึ่งในปัจจุบันนี้ยังไม่มีกฎหมายใดใช้บังคับ แนวคิดในการจัดทำกฎหมายใหม่นี้เมื่อพิจารณาบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 บัญญัติไว้ว่า “รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมาย ที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นการกระทบแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่าย เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับรัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบรวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณา ในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่เป็น พึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตาม ขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญา “เฉพาะความผิดร้ายแรง”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 กำหนดขอบเขตการจัดทำกฎหมายที่ไม่ให้มีจำนวนมากในลักษณะของความซ้ำซ้อนและไม่จำเป็น แต่หากพิจารณาจากหลักการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นกฎหมายใหม่และจัดทำขึ้นเพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหาให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทย สูญพันธุ์ หรือกลายพันธุ์ไปเนื่องจากเป็นสัตว์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของประเทศแสดงถึงวิถีชีวิตของคนไทยในชนบทที่มีการเลี้ยงดูและใช้ประโยชน์จากสัตว์เลี้ยงที่เป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่นับวันจะค่อย ๆ หดไปหรือสูญพันธุ์หรือกลายพันธุ์จนกระทั่งไม่มีให้ลูกหลานไทยได้เห็น ได้รู้จักและได้ภาคภูมิใจหากไม่มีการคุ้มครองที่เป็นรูปธรรม โดยกฎหมายจึงถือได้ว่าเป็นความจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมาย

2.2 พระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509

อาชีพหลักของเกษตรกรไทยนอกจากจะทำไร่ ทำนาแล้วยังเลี้ยงสัตว์ด้วย ดังนั้นหากกล่าวเฉพาะการเลี้ยงสัตว์ไม่ว่าจะเป็นสัตว์เลี้ยงทั่วไปหรือสัตว์พันธุ์พื้นเมืองย่อมต้องมีพันธุ์สัตว์ที่ดีซึ่งกฎหมายว่าด้วยบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509 มีหลักการสำคัญ คือ การสงวนและคุ้มครองสัตว์พันธุ์ดีและกำจัดพันธุ์สัตว์ที่เป็นพันธุ์ด้อยแต่ในปัจจุบันขั้นตอนในการดำเนินการสงวนและคุ้มครองที่ยังคงไม่ชัดเจน และมีขั้นตอนหลายขั้นตอนที่ยุ่งยาก เช่น การกำหนดพื้นที่ตรวจสัตว์และคัดพันธุ์สัตว์ การตีตราสัตว์ ทำให้แก้ไขได้ได้ล่าช้า จึงเป็นที่มาของการจัดทำกฎหมายฉบับนี้สำหรับมาตรการที่สำคัญของกฎหมายนี้ก็คือ ส่งเสริมพัฒนาและบำรุงพันธุ์สัตว์ โดยการสงวนและคุ้มครองสัตว์พันธุ์ดีด้วยการกำจัดพันธุ์สัตว์ที่เป็นพันธุ์ด้อย มีการกำหนดขั้นตอนที่ค่อนข้างมากไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของลำดับกฎหมายที่จะออกใช้บังคับที่ออกเป็นกฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ส่วนการตีตราเครื่องหมายสัตว์พันธุ์ดี หรือสัตว์ที่ให้เพิกถอนนั้นปัจจุบันวิธีการนี้กรมปศุสัตว์จะไม่ค่อยได้ใช้แล้วจึงถือได้ว่าเป็นกฎหมายที่ไม่ทันสมัยต่อการบังคับใช้

กฎหมายฉบับนี้ได้ให้คำนิยามในมาตรา 4 “สัตว์” หมายความว่า โค กระบือ และปศุสัตว์หรือสัตว์พาหนะชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงคำนิยามคำว่า “สัตว์” มีความหมายกว้าง ๆ จึงน่าจะหมายความรวมถึงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองได้

1) หลักเกณฑ์การบำรุงพันธุ์สัตว์

การบำรุงพันธุ์สัตว์ถือว่าสาระสำคัญที่จะทำให้สัตว์ที่เลี้ยงมีความแข็งแรงสมบูรณ์กฎหมายจึงได้บัญญัติในมาตรา 5 ให้นำที่และอำนาจแก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกกฎกระทรวง กำหนด เขตบำรุงพันธุ์สัตว์ชนิดของสัตว์ที่จะบำรุงพันธุ์เพศ อายุ ขนาดลักษณะ หรือนิสัยของสัตว์ในเขตบำรุงพันธุ์สัตว์เพื่อคัดเลือกให้เป็นสัตว์สงวนพันธุ์ หรือเป็นสัตว์ที่ไม่เหมาะสมจะใช้ทำพันธุ์ และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกสัตว์สงวนพันธุ์และการเพิกถอนจากการเป็นสัตว์สงวนพันธุ์

2) หน้าที่และอำนาจของพนักงานงานเจ้าหน้าที่

พนักงานงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง สัตวแพทย์หรือสัตวบาลสังกัดกรมปศุสัตว์ที่ทุกครั้ง ที่ปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีการแสดงบัตรประจำตัวตามมาตรา 14 โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(1) ประกาศคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของสัตว์แจ้งจำนวน ชนิด เพศ และอายุของ สัตว์ในประกาศหรือคำสั่งนั้นจะกำหนดให้เจ้าของสัตว์นำสัตว์มาให้สำรวจ วัดขนาด และคัดเลือก ณ สถานที่ภายในเขตบำรุงพันธุ์สัตว์นั้นและภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ก็ได้ โดยให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและที่ทำการกำนันในเขตบำรุงพันธุ์สัตว์ และมีอำนาจคัดเลือกหรือเพิกถอน การเป็นสัตว์สงวน

สัตว์ที่ได้คัดเลือกให้เป็นสัตว์สงวนพันธุ์แล้วนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่จะประทับตรา อักษร “ส” ไว้ที่ตัวสัตว์ หากมีการเพิกถอนจากการเป็นสัตว์สงวนพันธุ์ จะประทับตราอักษร “ถ” เพิ่มที่ตัวสัตว์ (มาตรา 6-มาตรา 7)

(2) เข้าไปในสถานที่หรือที่ดินของบุคคลใดในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและ พระอาทิตย์ตกเพื่อสำรวจวัดขนาด คัดเลือก ตอนสัตว์หรือประทับตราที่ตัวสัตว์ แต่ต้องแจ้งให้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่หรือที่ดินและเจ้าของสัตว์ทราบก่อน ในการนี้ให้เจ้าของหรือ ผู้ครอบครองสถานที่หรือที่ดินและเจ้าของสัตว์อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม ควรแก่กรณี (มาตรา 13)

3) บทกำหนดโทษ

โทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้มีทั้งโทษจำและโทษปรับ

2.3 พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533 ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นกฎหมายที่จะควบคุมการจัดตั้งและการดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ มีอำนาจพิจารณา การปิดสถานพยาบาลสัตว์และการเพิกถอนใบอนุญาต ในกรณีที่สถานที่บางแห่งไม่เหมาะสมที่จะ ตั้งเป็นสถานพยาบาลสัตว์ รวมทั้งกำหนดโทษและอัตราโทษไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ในประเทศไทย มีจำนวนมากหลายสายพันธุ์ ควรค่าแก่การรักษาไว้ให้คงอยู่อย่างมั่นคง และปลอดภัย มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการคุ้มครอง ซึ่งต้องมีการจัดการที่ดีที่ถูกต้อง

กฎหมายฉบับนี้มีหลักการในการดูแลรักษาสัตว์ป่วยโดยกำหนดให้มีสถานพยาบาลสัตว์ ซึ่งมาตรา 3 หมายความว่า สถานที่รวมตลอดถึงยานพาหนะซึ่งจัดไว้เพื่อการประกอบวิชาชีพการ สัตวแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์ โดยกระทำเป็นปกติธุระไม่ว่าจะได้รับ ประโยชน์ตอบแทนหรือไม่

สัตว์ป่วย หมายความว่า สัตว์ที่จัดให้เข้ารับบริการในสถานพยาบาลสัตว์

ที่พัทสัตว์ป่วย หมายความว่า กรง คอก หรือที่สำหรับใช้กักสัตว์ป่วย
 เจ้าของสัตว์ หมายความว่า รวมถึงผู้เลี้ยงหรือผู้ครอบครองสัตว์ด้วย
 ผู้รับอนุญาต หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลสัตว์
 ผู้ดำเนินการ หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์
 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ
 การสัตวแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
 ผู้อนุญาต หมายความว่า อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายให้เป็นผู้มีอำนาจออกใบอนุญาต
 อธิบดี หมายความว่า อธิบดีกรมปศุสัตว์

การจัดตั้งและการดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์

1) สถานพยาบาลสัตว์ มี 2 ประเภท คือ

- (1) สถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่ไม่มีที่พัทสัตว์ป่วยไว้ค้างคืน
- (2) สถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่มีที่พัทสัตว์ป่วยไว้ค้างคืน

ลักษณะของสถานพยาบาลสัตว์และลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาลสัตว์
 แต่ละประเภทตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 6)

2) ห้ามมิให้ผู้ใดจัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด
 ในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตนั้นจะกำหนดสาขาและชั้นของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์
 และจะกำหนดระเบียบที่ผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติไว้ด้วยก็ได้ (มาตรา 7)

3) ผู้ขออนุญาตจัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม
 ดังต่อไปนี้

(1) คุณสมบัติ

- (ก) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (ข) มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

(2) ลักษณะต้องห้าม

- (ก) เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่พ้นโทษ
 มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี หรือเป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (ข) เป็นบุคคลวิกลจริตหรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (ค) เป็นโรคตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(ง) เป็นบุคคลล้มละลาย

ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้ขออนุญาต ผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่งด้วย

ผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ ให้เสนอแผนงานการจัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา 8)

4) ผู้อนุญาตจะออกใบอนุญาตให้ผู้ขออนุญาตได้ เมื่อปรากฏว่าผู้ขออนุญาต

(1) มีแผนงานการจัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ที่ได้รับอนุมัติแล้ว

(2) มีลักษณะของสถานพยาบาลสัตว์และลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาลสัตว์เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 6

(3) มีเครื่องมือ เครื่องใช้ ยา และเวชภัณฑ์ที่จำเป็นประจำสถานพยาบาลสัตว์นั้นอย่างเพียงพอตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(4) มีผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์สำหรับสถานพยาบาลสัตว์ตามสาขา ชั้น และจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(5) มีชื่อสถานพยาบาลสัตว์ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา 8)

5) ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตนั้นจะกำหนดสาขาและชั้นของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์และจะกำหนดระเบียบที่ผู้ดำเนินการต้องปฏิบัติไว้ด้วยก็ได้ (มาตรา 9)

6) ผู้อนุญาตจะออกใบอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ได้ต่อเมื่อปรากฏว่าผู้ขออนุญาต

(1) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์

(2) ไม่เป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์เป็นจำนวนสองแห่งอยู่แล้ว แต่ในกรณีที่เป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่มีที่พักระบาดสัตว์ป่วยไว้ค้างคืนอยู่แล้วหนึ่งแห่ง จะอนุญาตให้เป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่มีที่พักระบาดสัตว์ป่วยไว้ค้างคืนอีกไม่ได้ เว้นแต่จะอนุญาตให้เป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่ไม่มีที่พักระบาดสัตว์ป่วยไว้ค้างคืน และ

(3) เป็นผู้ที่สามารถควบคุมดูแลกิจการของสถานพยาบาลสัตว์นั้น ได้โดยใกล้ชิด (มาตรา 10)

7) ผู้รับอนุญาต ผู้ดำเนินการ และผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ในสถานพยาบาล สัตว์นั้นจะเป็นบุคคลคนเดียวกันก็ได้ (มาตรา 11)

8) การออกใบอนุญาตหรือการไม่ออกใบอนุญาตตามมาตรา 7 หรือมาตรา 9 ให้กระทำ ให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้อนุญาตได้รับคำขอที่มีรายละเอียดถูกต้องและครบถ้วน ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ผู้ไม่ออกใบอนุญาต ให้ผู้อนุญาตแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ใบอนุญาต (มาตรา 12)

9) ใบอนุญาตตามมาตรา 7 หรือมาตรา 9 ให้มีอายุสามปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาตนั้น ถ้าผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นคำขอเสียก่อนที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ ยื่นคำขอและชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตพร้อมกับการยื่นคำขอแล้ว ให้ประกอบ กิจการต่อไปได้จนกว่าผู้อนุญาตจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ให้คืนค่าธรรมเนียมการ ต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตตามส่วน โดยคำนวณเป็นรายเดือนนับแต่วันที่ มีคำสั่ง ไม่อนุญาตจนถึงวันสิ้นอายุของใบอนุญาตที่ขอต่ออายุนั้น เว้นแต่ในกรณีที่มีการอุทธรณ์คำสั่ง ไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตและรัฐมนตรีได้มีคำสั่งอนุญาตให้ประกอบกิจการไปพลางก่อน ถ้ารัฐมนตรีมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ ให้นับแต่วันที่ มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ เศษของหนึ่งเดือนถ้าถึงสิบห้าวัน หรือกว่านั้น ให้นับเป็นหนึ่งเดือนถ้าไม่ถึงสิบห้าวันให้ปิดทิ้ง (มาตรา 13)

10) ในกรณีที่ผู้อนุญาตไม่ออกใบอนุญาตตามมาตรา 7 หรือมาตรา 9 หรือไม่อนุญาต ให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา 13 ผู้ขอรับใบอนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือแจ้งการไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ผู้อนุญาตไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ก่อนที่รัฐมนตรีจะมีคำวินิจฉัย อุทธรณ์ตามวรรคสอง รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ประกอบกิจการไปพลางก่อนได้ เมื่อผู้ขอต่อ อายุใบอนุญาตร้องขอ (มาตรา 14)

11) ในกรณีที่ใบอนุญาตตามมาตรา 7 หรือมาตรา 9 ชำรุดสูญหาย หรือถูกทำลาย ในสาระสำคัญ ให้ผู้รับอนุญาตแจ้งต่อผู้อนุญาตและยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ ได้ทราบการชำรุด สูญหาย หรือถูกทำลายดังกล่าว

การขอรับใบแทนใบอนุญาตและการออกใบแทนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 14)

การควบคุมสถานพยาบาลสัตว์

1) ผู้รับอนุญาตต้องแสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้ ไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานพยาบาลสัตว์นั้น

- (1) ชื่อสถานพยาบาลสัตว์
- (2) ชื่อและรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ประกอบการสัตวแพทย์ในสถานพยาบาลสัตว์
- (3) รายการอัตราค่ารักษาพยาบาลและค่าบริการ

ลักษณะและรายละเอียดตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา 16)

2) ผู้รับอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลสัตว์ และใบอนุญาตให้
ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ ไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานพยาบาลสัตว์นั้น (มาตรา 17)

3) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการโฆษณาหรือประกาศ หรือยอมให้ผู้อื่น
โฆษณาหรือประกาศด้วยประการใด ๆ ซึ่งชื่อ ที่ตั้ง หรือกิจการของสถานพยาบาลสัตว์ คุณวุฒิหรือ
ความสามารถของผู้ประกอบการสัตวแพทย์ เพื่อชักชวนให้นำสัตว์ป่วยมารับการรักษาพยาบาล
ในสถานพยาบาลสัตว์ของตน โดยใช้ข้อความเกินความจริง หรือน่าจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิด
ในสาระสำคัญเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล (มาตรา 18)

4) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตเปลี่ยนแปลงการประกอบกิจการของสถานพยาบาลสัตว์
ให้แตกต่างไปจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาต หรือคัดแปลงต่อเติมอาคารสถานพยาบาลสัตว์ให้เปลี่ยนแปลง
ไปจากเดิมหรือก่อสร้างอาคารขึ้นใหม่ เพื่อใช้ในกิจการสถานพยาบาลสัตว์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาต
จากผู้อนุญาต (มาตรา 19)

5) การเปลี่ยนชื่อสถานพยาบาลสัตว์และการเปลี่ยนตัวผู้ดำเนินการจะกระทำได้ต่อเมื่อ
ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต (มาตรา 20)

6) การย้ายสถานพยาบาลสัตว์ไปจัดตั้ง ณ ที่อื่นนอกจากที่ที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต
จะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต ในกรณีเช่นนี้ให้ดำเนินการเสมือนผู้ขออนุญาต
จัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ใหม่ (มาตรา 21)

7) ผู้รับอนุญาตผู้ใดประสงค์จะโอนใบอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลสัตว์ให้แก่บุคคล
ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8 ให้ผู้รับอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือต่อผู้อนุญาต
และให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

การโอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 21/1)

8) ในกรณีที่ได้รับอนุญาตตายและทายาทหรือผู้ที่ได้รับความยินยอมจากทายาทแสดงความจำนงต่อผู้อนุญาตภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้อนุญาตตาย เพื่อขอประกอบกิจการที่ผู้ตายได้รับอนุญาตนั้นต่อไป เมื่อผู้อนุญาตตรวจสอบแล้วว่าบุคคลนั้นมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8 ให้ผู้แสดงความจำนงนั้นประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าใบอนุญาตนั้นสิ้นอายุ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าผู้แสดงความจำนงเป็นผู้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ นับแต่วันที่ผู้อนุญาตตาย

การแสดงความจำนงตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 21/2)

9) ผู้รับอนุญาตผู้ใดประสงค์จะเลิกกิจการสถานพยาบาลสัตว์ ต้องแจ้งเป็นหนังสือ และจัดทำรายงานที่จะปฏิบัติเกี่ยวกับสัตว์ป่วยส่งให้ผู้อนุญาตทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ผู้อนุญาตจะสั่งให้ผู้รับอนุญาตปฏิบัติตามวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งก่อนเลิกกิจการก็ได้ (มาตรา 22)

10) ผู้ดำเนินการต้องดูแลมิให้ผู้ใด ซึ่งมีใช่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ในสถานพยาบาลสัตว์ซึ่งตนเป็นผู้ดำเนินการและมีให้มีการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ผิดสาขาหรือชั้นตามที่กำหนดในใบอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลสัตว์ (มาตรา 23)

11) ผู้ดำเนินการต้องดูแลมิให้มีการรับสัตว์ป่วยไว้ค้างคืนเกินจำนวนที่พักสัตว์ป่วยตามที่กำหนดในใบอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลสัตว์ เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉินซึ่งหากไม่รับไว้อาจเกิดอันตรายแก่สัตว์ป่วย (มาตรา 24)

12) ผู้ดำเนินการต้องดูแลสถานพยาบาลสัตว์ให้สะอาดเรียบร้อย ปลอดภัย และมีลักษณะอันเหมาะสมแก่การใช้เป็นสถานพยาบาลสัตว์ (มาตรา 25)

13) ผู้ดำเนินการต้องจัดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามสาขา ชั้น และจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาอยู่ประจำสถานพยาบาลสัตว์ตลอดเวลาทำการ (มาตรา 26)

14) ผู้ดำเนินการต้องจัดให้มีเครื่องมือ เครื่องใช้ ยา และเวชภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับสถานพยาบาลสัตว์ให้เพียงพออยู่เสมอ (มาตรา 27)

15) ผู้ดำเนินการต้องจัดให้มีหลักฐานเกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์และสัตว์ป่วยกับเอกสารที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลสัตว์ตามที่อธิบดีกำหนด และต้องเก็บรักษาไว้ให้อยู่ในสภาพที่ตรวจสอบได้ไม่น้อยกว่าสองปีนับแต่วันจัดทำ (มาตรา 28)

16) ผู้ดำเนินการมีหน้าที่จัดทำสถิติสัตว์ป่วยจากหลักฐานการบำบัดโรคสัตว์ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและระยะเวลาที่อธิบดีกำหนด (มาตรา 29)

17) ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับผู้ประกอบการสัตวแพทย์ในสถานพยาบาลสัตว์ ผู้ดำเนินการต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้น (มาตรา 30)

18) ถ้าผู้ดำเนินการพ้นจากหน้าที่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เกินเจ็ดวัน ผู้ดำเนินการหรือผู้รับอนุญาตต้องมอบหมายให้ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา 10 ดำเนินการแทน ในกรณีเช่นนี้ให้ผู้ดำเนินการแทนหรือผู้รับอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ให้ดำเนินการแทน

ผู้ดำเนินการแทนตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ดำเนินการ (มาตรา 31)

พนักงานเจ้าหน้าที่

1) ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเป็นสถานพยาบาลสัตว์ที่ไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

(2) เข้าไปในสถานพยาบาลสัตว์ในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(3) มีหนังสือเรียกผู้รับอนุญาต ผู้ดำเนินการ ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์* ในสถานพยาบาลสัตว์ หรือเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาลสัตว์ มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินคดี

(4) ยึดหรืออายัดเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินคดี (มาตรา 32)

2) ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 32 ให้ผู้รับอนุญาต ผู้ดำเนินการ ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ในสถานพยาบาลสัตว์ และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับสถานพยาบาลสัตว์นั้น อำนวยความสะดวกตามสมควร (มาตรา 33)

3) ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอ

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 34)

4) ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อนุญาตและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 35)

การปิดสถานพยาบาลสัตว์และการเพิกถอนใบอนุญาต

1) เมื่อปรากฏว่าผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการปฏิบัติการไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการแล้วแต่กรณี ปฏิบัติการให้ถูกต้องภายในเวลาที่เห็นสมควร แต่ทั้งนี้ไม่เป็นเหตุลบล้างความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 36)

2) ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งปิดสถานพยาบาลสัตว์เป็นการชั่วคราว เมื่อปรากฏว่าผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการ

(1) ไม่ปฏิบัติการตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มีคำสั่งตามมาตรา 36

(2) ผ่าฝืนหรือ ไม่ปฏิบัติการให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป หรือ

(3) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

คำสั่งปิดสถานพยาบาลสัตว์ตามวรรคหนึ่งให้มีกำหนดเวลาตามที่ผู้อนุญาตเห็นสมควร แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่แจ้งให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการทราบ แล้วแต่กรณี แต่ผู้อนุญาตจะเพิกถอนคำสั่งปิดสถานพยาบาลสัตว์ก่อนครบกำหนดเวลาก็ได้ เมื่อได้มีการปฏิบัติถูกต้องตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 37)

3) ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8 หรือมาตรา 10 แล้วแต่กรณี หรือมีกรณีตามมาตรา 37 (1) (2) หรือ (3) และผู้อนุญาตเห็นว่าเป็นการร้ายแรงอันอาจมีผลกระทบต่อการรักษาพยาบาลสัตว์ ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของผู้นั้นได้ (มาตรา 38)

4) ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีคำสั่งให้ปิดสถานพยาบาลสัตว์ตามมาตรา 37 หรือให้เพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 38 ให้ผู้อนุญาตมีหนังสือแจ้งพร้อมกับส่งคำสั่งไปยังผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการ แล้วแต่กรณี

หนังสือแจ้งตามวรรคหนึ่งต้องกำหนดให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการจัดทำรายงานที่จะปฏิบัติเกี่ยวกับสัตว์ป่วย ส่งให้ผู้อนุญาตทราบโดยเร็ว เพื่อผู้อนุญาตจะสั่งการให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับสัตว์ป่วยนั้น

ถ้าไม่พบตัวผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการ หรือผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการไม่ยอมรับคำสั่งดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดคำสั่งไว้ในที่เปิดเผย ณ สถานพยาบาลสัตว์ และให้ถือว่าผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการนั้นได้รับทราบคำสั่งแล้วตั้งแต่วันที่ได้ปิดคำสั่ง

คำสั่งของผู้อนุญาตตามวรรคหนึ่ง จะโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือโดยวิธีอื่นใดอีกด้วยก็ได้ (มาตรา 39)

5) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการที่ถูกสั่งปิดสถานพยาบาลสัตว์เป็นการชั่วคราวตามมาตรา 37 หรือที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 38 ประกอบกิจการสถานพยาบาลสัตว์นับแต่วันที่ทราบคำสั่งให้ปิดสถานพยาบาลสัตว์เป็นการชั่วคราวหรือคำสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาตแล้วแต่กรณี (มาตรา 40)

6) ผู้ใดถูกเพิกถอนใบอนุญาตแล้ว จะขอรับใบอนุญาตใหม่อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา 41)

7) คำสั่งของผู้อนุญาตที่ได้สั่งตามมาตรา 37 หรือมาตรา 38 ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการแล้วแต่กรณี มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งนั้น (มาตรา 42)

2.4 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

สถานการณ์การระบาดของโรคจากสัตว์นอกจากจะส่งผลกระทบต่อสัตว์โดยตรงแล้วยังส่งผลกระทบต่อประชาชนซึ่งรับเอาเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยการถูกกัด ข่วน หรือสัมผัสด้วยวิธีอื่นใดที่เป็นอันตรายเนื่องจากเมื่อรับเอาเชื้อโรคเข้าไปสู่ร่างกายจะมีอาการรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้ เช่น โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคที่เป็นแล้วไม่สามารถรักษาให้หายได้ ผู้ติดเชื้อจะเสียชีวิตทุกราย แต่โรคนี้สามารถป้องกันได้ โดยการร่วมมือและใส่ใจของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องนำสัตว์ไปฉีดวัคซีนป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนับว่ามีความสำคัญมากในการควบคุมการระบาดของโรค เพราะมีพื้นที่ดูแลรับผิดชอบและจำนวนสัตว์ที่ติดเชื้อเป็นจำนวนมาก กรมควบคุมโรค กรมปศุสัตว์ และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องร่วมมือกันดำเนินการที่จะทำให้ประเทศไทยปลอดจากโรคพิษสุนัขบ้า ตามที่องค์การอนามัยโลก (WHO) และองค์การควบคุมโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ตั้งเป้าหมายเอาไว้

1) หน้าที่ของเจ้าของสัตว์ (มาตรา 5)

เจ้าของสุนัขต้องจัดการให้สุนัขรับการฉีดวัคซีนครั้งแรกเมื่ออายุ 2-4 เดือนและครั้งต่อไปตามที่กำหนดในใบรับรองการฉีดวัคซีน ซึ่งเจ้าของต้องไม่ปล่อยสัตว์ออกมาในที่สาธารณะ โดยเฉพาะสัตว์ที่ไม่มีเครื่องหมายประจำตัว จะถูกเจ้าพนักงานท้องถิ่นจับสัตว์กักขัง 5 วัน ถ้าไม่มีผู้ไปรับจะถูกทำลาย เมื่อสัตว์ถูกสัตว์อื่นที่สงสัยว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัดหรือสัตว์มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า ให้แจ้งต่อสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขภายใน 24 ชั่วโมง

2) หน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา 10)

สัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ซึ่งเป็นผู้ฉีดวัคซีนต้องมอบเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ซึ่งแสดงว่าสัตว์ควบคุมนั้นได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว และใบรับรองการฉีดวัคซีนให้แก่เจ้าของสัตว์ควบคุม โดยสัตวแพทย์และผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ ต้องเก็บสำเนาใบรับรองการฉีดวัคซีนและหลักฐานการจ่ายเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ตามระเบียบของทางราชการ

สัตวแพทย์มีอำนาจเข้าไปในบ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ เพื่อสอบถามจำนวน เพศ พันธุ์ อายุ และสีของสัตว์ควบคุม โดยให้กระทำได้ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก

3) การประกาศกำหนดเขต (มาตรา 17)

อธิบดีมีอำนาจประกาศกำหนดเขตท้องที่ เพื่อป้องกันการเกิดและการแพร่โรคพิษสุนัขบ้า โดยแจ้งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อแจ้งให้ราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการแล้วแต่กรณี

4) บทกำหนดโทษ

โทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้มีทั้งโทษจำและโทษปรับ

การจัดการสุขาภิบาลสัตว์เลี้ยง เพื่อให้สัตว์เลี้ยงมีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ และปราศจากโรคต่าง ๆ หากจะนำมาใช้กับการคุมครองพันธุ์สัตว์พื้นเมืองแล้วสามารถที่จะนำเอาคำตอบที่ได้มาจากการวิจัยมาจัดทำเป็นกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์สัตว์พื้นเมือง เพื่อกำหนดกระบวนการวิธี และการจัดการพันธุ์สัตว์พื้นเมืองอันเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการรักษาความสมดุลของพันธุ์สัตว์พื้นเมือง

2.5 พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545

กฎหมายฉบับนี้เปลี่ยนแปลงวิชาชีพ การบำบัดโรคสัตว์ มาเป็นวิชาชีพการสัตวแพทย์ ซึ่งคํานิยามมาตรา 4 “วิชาชีพสัตวแพทย์” หมายความว่าวิชาชีพเกี่ยวกับการกระทำใด ๆ ต่อร่างกายสัตว์เพื่อการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การป้องกันโรค การบำบัดรักษา หรือการกำจัดโรคสัตว์ และการกระทำโดยตรงต่อร่างกายสัตว์ด้วยการฉีดสารหรือการสอดใส่วัตถุใด ๆ เข้าไปในร่างกายสัตว์เพื่อการตกแต่งหรือการบำรุงร่างกายสัตว์ การตอนหรือการขยายพันธุ์สัตว์ด้วยเทคนิคที่สามารถป้องกันการแพร่โรคทางการสืบพันธุ์ และให้ความหมายรวมถึงโรคติดต่อระหว่างสัตว์และมนุษย์ และการโภชนาบาลด้านสุขศาสตร์การอาหารและการปนเปื้อนในอาหารที่มีต้นกำเนิดมาจากสัตว์ และ“ผู้ประกอบการวิชาชีพการสัตวแพทย์” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์จากสัตวแพทย์สภา ดังนั้นการจะได้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสัตวแพทย์จึงต้องขึ้นทะเบียนและใบอนุญาตและต้องปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

การสัตวแพทย์ โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้จัดตั้งสัตวแพทย์สภาเป็นนิติบุคคล ตามมาตรา 7 มีหน้าที่และอำนาจ ตามมาตรา 9 สัตวแพทย์สภามีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (1) รับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ (2) ทำคำสั่งตามมาตรา 44 (3) รับรองปริญญา อนุปริญญา ประกาศนียบัตร อนุมัติบัตร หรือวุฒิบัตรในวิชาชีพการสัตวแพทย์ของสถาบันต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการสมัครเป็นสมาชิก (4) รับรองหลักสูตรต่าง ๆ สำหรับการฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการในสาขาต่าง ๆ ของวิชาชีพการสัตวแพทย์ของสถาบันต่าง ๆ (5) รับรองวิทยฐานะของสถาบันที่ทำการฝึกอบรมใน (4) (6) ออกหนังสืออนุมัติหรือให้วุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์สาขาต่าง ๆ และออกหนังสือแสดงวุฒิอื่นในวิชาชีพการสัตวแพทย์ (7) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสัตวแพทย์สภา

หมวด 5 การควบคุมการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ มาตรา 29 ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้มีสิทธิประกอบวิชาชีพดังกล่าวโดยมิได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตจากสัตวแพทย์สภา เว้นแต่ในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (1) การประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ที่กระทำต่อสัตว์ของตนเอง ยกเว้นกรณีเป็นการเลี้ยงสัตว์เพื่อการพาณิชย์โดยมีขนาด ชนิด และจำนวนสัตว์ตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (2) การรักษาพยาบาลสัตว์โดยไม่รับสินจ้างรางวัล และการกระทำดังกล่าวต้องมีใช่เป็นการกระทำทางสัตวกรรมการใช้รังสีการฝังเข็มเพื่อบำบัดโรคหรือระงับความรู้สึกหรือให้ยาคควบคุมพิเศษวัตถุประสงค์ต่อจิตและประสาทหรือยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้วแต่กรณี (3) นักเรียน นักศึกษา หรือผู้รับการฝึกอบรมซึ่งทำการฝึกหัดหรือฝึกอบรมในความควบคุมของสถาบันการศึกษาวิชาสัตวแพทยศาสตร์ของรัฐ หรือที่ได้รับอนุญาตจากทางราชการให้จัดตั้งสถาบันการศึกษาหรือสถาบันทางสัตวแพทย์อื่นที่สัตวแพทย์สภารับรอง ทั้งนี้ภายใต้ความควบคุมของเจ้าหน้าที่ผู้ฝึกหัดหรือผู้ให้การฝึกอบรมซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ (4) ข้าราชการพนักงาน ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม เทศบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนด หรือสภาอากาศไทยซึ่งกระทำการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามอำนาจหน้าที่หรือตามที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานดังกล่าวมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร (5) บุคคลซึ่งกระทรวง ทบวง กรม เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนด หรือสภาอากาศไทย มอบหมายให้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ทั้งนี้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด (6) การประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ของที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญของทางราชการหรือผู้สอนใน

สถาบันการศึกษาหรือสถาบันทางสัตวแพทย์อื่นที่สัตวแพทย์สภารับรองซึ่งมีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ของต่างประเทศ ทั้งนี้โดยอนุมัติของคณะกรรมการและหากฝ่าฝืน มาตรา 54 กำหนดโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ที่ประกอบวิชาชีพสัตวแพทย์ต้องรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับสัตวแพทย์สภา ตามมาตรา 36 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ต้องรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับสัตวแพทย์สภา

ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่การวิจัยจะจัดทำขึ้นมานั้นกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยให้ผู้แทนจากสภาการสัตวแพทย์เป็นกรรมการด้วยนั้นเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 จึงน่าจะมีความเหมาะสม

2.6 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม จึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกระทำการทารุณ และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม

การที่จะคุ้มครองสัตว์ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ที่มีเจ้าของหรือไม่มีเจ้าของ เพื่อให้สัตว์เหล่านั้นถูกระทำการทารุณกรรม และกำหนดให้ผู้ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ โดยสัตว์จะได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติและเพื่อให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทย ได้นำมาใช้ประโยชน์ในเชิงนันทนาการ รวมถึงการใช้แรงงานเพื่อประโยชน์ของผู้เลี้ยงอย่างเหมาะสม

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มีสาระสำคัญของบทบัญญัติ ดังนี้

นิยามศัพท์ (มาตรา 3)

สัตว์ หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นพาหนะ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการอื่นใด ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตามและให้หมายความรวมถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การทารุณกรรม หมายความว่า การกระทำหรือคเว้นการกระทำใด ๆ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานไม่ว่าทางร่างกายหรือจิตใจ ได้รับความเจ็บปวด ความเจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือ

อาจมีผลทำให้สัตว์นั้นตาย และให้หมายความรวมถึงการใช้สัตว์พิการ สัตว์เจ็บป่วย สัตว์ชราหรือสัตว์ที่กำลังตั้งท้องเพื่อแสวงหาประโยชน์ ใช้สัตว์ประกอบภารกิจ ใช้สัตว์ทำงานจนเกินสมควร หรือใช้ให้ทำงานอื่นไม่สมควรเพราะเหตุที่สัตว์นั้นเจ็บป่วย ชราหรืออ่อนอายุ

การจัดสวัสดิภาพสัตว์ หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ

เจ้าของสัตว์ หมายความว่า เจ้าของกรรมสิทธิ์ และให้หมายความรวมถึงผู้ครอบครองสัตว์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแล ไม่ว่าจะได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ให้ดูแลด้วย

องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ หมายความว่า คณะบุคคลหรือนิติบุคคล ซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

สถานสงเคราะห์สัตว์ หมายความว่า สถานที่สำหรับใช้เลี้ยงสัตว์ หรือสถานที่สำหรับใช้ในการให้ความช่วยเหลือหรืออภิบาลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง สัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ หรือสัตว์ที่ถูกกระทำการทารุณกรรม

ตามคำนิยามความหมายของคำว่า “สัตว์” กว้างมากครอบคลุมสัตว์ทุกประเภทที่เป็นสัตว์เลี้ยงที่มีเจ้าของหรือไม่มีเจ้าของ เช่นสุนัขจรจัด ช้างถนนก็อยู่ในความหมายนี้ซึ่งน่าจะหมายถึงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองได้

คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

1) ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อธิบดีกรมการศาสนา อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ อธิบดีกรมอนามัย อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้อำนวยการองค์การสวนสัตว์ เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการอธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอนโยบาย แผน มาตรการ และแนวทางที่สร้างความตระหนักในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อรัฐมนตรี

(2) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(3) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

(4) กำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติทำให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(5) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย (มาตรา 8)

องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์

(1) คณะบุคคลหรือนิติบุคคลใดมีวัตถุประสงค์หรือดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อนายทะเบียนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด (มาตรา 11)

(2) องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในการดำเนินกิจกรรม ดังต่อไปนี้

(2.1) การจัดเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

(2.2) การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(2.3) การจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการป้องกันการทารุณกรรม หรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(2.4) การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(2.5) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (มาตรา 12)

(3) ในกรณีที่ปรากฏว่าองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ใดดำเนินกิจกรรม โดยฝ่าฝืนกฎหมายหรือดำเนินการในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกันหรือกระทำการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้ระงับการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว หากองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนขององค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์นั้นได้ (มาตรา 13)

สถานสงเคราะห์สัตว์

(1) เพื่อสนับสนุนการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ดำเนินกิจกรรมในลักษณะที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในทางพาณิชย์หรือไม่แสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ต่อนายทะเบียนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด (มาตรา 14)

(2) ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา 14 แล้ว อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(2.1) ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(2.2) การควบคุมปริมาณสัตว์และการป้องกันโรคระบาดสัตว์ภายในสถานสงเคราะห์สัตว์

(2.3) การอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (มาตรา 15)

(3) ในกรณีที่ปรากฏว่าสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา 14 ดำเนินกิจกรรมในลักษณะทางพาณิชย์หรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์หรือไม่จัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้สถานสงเคราะห์สัตว์ปฏิบัติตามให้ถูกต้องและเหมาะสม หากสถานสงเคราะห์สัตว์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของสถานสงเคราะห์สัตว์นั้นได้ (มาตรา 16)

การอุทธรณ์

(1) ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียนตามมาตรา 11 หรือมาตรา 14 ผู้ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง (มาตรา 17)

(2) ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนตามมาตรา 13 หรือมาตรา 16 ผู้ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งการอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุทุเลาการบังคับตามคำสั่ง เว้นแต่ผู้อุทธรณ์จะร้องขอและคณะกรรมการเห็นสมควรให้มีการทุเลาการบังคับตามคำสั่งนั้นไว้ชั่วคราว (มาตรา 18)

(3) ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา 17 และมาตรา 18 ให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์

คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ในการอุทธรณ์ และในการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (มาตรา 19)

การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์

(1) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร (มาตรา 20)

(2) การกระทำความผิดต่อไปนี้ ไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ตามมาตรา 20

(2.1) การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ เฉพาะสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร

(2.2) การฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่าย

เนื้อสัตว์

(2.3) การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

(2.4) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่สัตว์แพทย์เห็นว่าสัตว์ป่วย พิการ หรือบาดเจ็บและไม่สามารถเยียวยาหรือรักษาให้มีชีวิตอยู่รอดได้โดยปราศจากความทุกข์ทรมาน

(2.5) การฆ่าสัตว์ตามพิธีกรรมหรือความเชื่อทางศาสนา

(2.6) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์อื่น หรือป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ทรัพย์สิน

(2.7) การกระทำใด ๆ ต่อร่างกายสัตว์ซึ่งเข้าลักษณะของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์โดยผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือผู้ซึ่งได้รับยกเว้นให้กระทำได้โดยไม่ต้องขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์จากสัตวแพทย์สภาตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

(2.8) การตัด หู หาง ขน เขา หรืองาโดยมีเหตุอันสมควรและไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์หรือการดำรงชีวิตของสัตว์

(2.9) การจัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์ตามประเพณีท้องถิ่น

(2.10) การกระทำอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้เป็นการเฉพาะ

(2.11) การกระทำอื่นใดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของ

คณะกรรมการ (มาตรา 21)

การจัดสวัสดิภาพสัตว์

(1) เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดการออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์ (มาตรา 22)

(2) ห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร

การกระทำตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะนำสัตว์ไปดูแลแทน (มาตรา 23)

(3) การขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง เจ้าของสัตว์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดการออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะสภาพ และอายุของสัตว์ (มาตรา 24)

พนักงานเจ้าหน้าที่

1) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือเรียกเจ้าของสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้ดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(2) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

(3) สั่งให้หยุดซึ่งยานพาหนะเพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

(4) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากของสัตว์ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าถูกฆ่าหรือถูกทารุณกรรม รวมทั้งเอกสาร หลักฐาน ยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี

(5) นำสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมไปตรวจรักษาหรือช่วยเหลือสัตว์ที่ตกอยู่ในภยันตราย ในกรณีที่น่าเชื่อว่าสัตว์นั้นไม่มีผู้ใดให้การรักษาหรือช่วยเหลือ

การเข้าไปในสถานที่ตาม (2) เพื่อทำการตรวจค้นต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่าหากเน้นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ จะมีการยกย้าย ชุกซ่อน หรือทำลายหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ให้ดำเนินการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น แต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น (มาตรา 25)

2) ในกรณีที่พบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม (มาตรา 26)

3) ในกรณีที่พบสัตว์ตกอยู่ในสภาพที่ทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บสาหัสและสัตวแพทย์เห็นว่าการให้สัตว์มีชีวิตอยู่ต่อไปจะได้รับความทุกข์ทรมานจนเกินสมควรให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ฆ่าสัตว์นั้นได้

การฆ่าสัตว์ตามวรรคหนึ่ง จะต้องดำเนินการ โดยสัตวแพทย์ และในกรณีที่สัตว์นั้นมีเจ้าของต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของสัตว์ (มาตรา 27)

4) ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 25 ให้เจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร (มาตรา 28)

5) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อเจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา 29)

6) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 30)

2.7 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558

สัตว์เลี้ยงของไทยถือเป็นการสร้างรายได้แก่เกษตรกรไทยแต่ก็มักจะเผชิญกับปัญหาการเกิดโรคระบาดสัตว์ที่ส่งผลกระทบต่อการบริโภค ทำให้สัตว์ที่เลี้ยงในเชิงพาณิชย์ไม่สามารถจำหน่ายได้ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจึงต้องทำการควบคุมโรคระบาดสัตว์เพื่อหยุดยั้งโรค และมีกฎหมายเฉพาะควบคุม คือ พระราชบัญญัติโรคระบาด พ.ศ. 2499 และมีการปรับปรุงแก้ไขใหม่ยกเลิกฉบับปี พ.ศ. 2499 เป็นพระราชบัญญัติโรคระบาด พ.ศ. 2558 โดยมีหลักการและเหตุผลคือ “ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน”

กฎหมายฉบับนี้ได้ให้คำนิยามในมาตรา 4 คำว่าสัตว์ หมายความว่า

(1) ช้าง ม้า โคน กระบือ ลา ล่อ แพะ แกะ สุกร สุนัข แมว กระจง ลิง ชะนี และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์ และเอ็มบริโอ (ตัวอ่อนของสัตว์ที่ยังไม่เจริญเติบโตจนถึงขั้นที่มีอวัยวะครบบริบูรณ์) ของสัตว์เหล่านี้ด้วย

(2) สัตว์ปีก จำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน และให้หมายความรวมถึงไข่สำหรับใช้ ทำพันธุ์ด้วย และ

(3) สัตว์ชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

จากความหมายของคำว่า สัตว์ แม้จะไม่มีการแยกประเภทว่าเป็นสัตว์เลี้ยง หรือสัตว์พันธุ์พื้นเมือง แต่สัตว์บางประเภทก็เป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เช่น ช้างและเมื่อเกิดโรคระบาดสัตว์ขึ้นมา

1) การประกาศเขตโรคระบาดและเขตปลอดโรคระบาด

ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจประกาศกำหนดเขตโรคระบาด หรือเขตเฝ้าระวังโรคระบาด (มาตรา 21) และ รัฐมนตรีมีอำนาจ ประกาศ เขตปลอดโรคระบาด เขตควบคุมโรคระบาดและเขตกั้นชนโรคระบาด (มาตรา 17)

ในท้องที่ที่ยังมิได้ประกาศเป็นเขตปลอดโรคระบาดตามหมวด 2 หรือ ในท้องที่ที่ยังมิได้ประกาศเป็นเขตโรคระบาด เขตสงสัยว่ามีโรคระบาด หรือเขตโรคระบาดชั่วคราว ตามหมวด 3 ถ้ามีสัตว์ป่วยหรือตายโดยรู้ว่าเป็น โรคระบาด หรือมีสัตว์ป่วยหรือตายโดยปัจจุบัน อันไม่อาจคิดเห็นได้ว่าป่วยหรือตายโดยเหตุใด หรือในหมู่บ้านเดียวกัน หรือในบริเวณใกล้เคียงกัน มีสัตว์ตั้งแต่สองตัวขึ้นไปป่วยหรือตาย มีอาการคล้ายคลึงกันในระยะเวลาห่างกันไม่เกินเจ็ดวัน ให้เจ้าของแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่สารวัตร หรือสัตวแพทย์ท้องที่ภายในเวลายี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่สัตว์ป่วยหรือตาย (มาตรา 8)

2) หลักเกณฑ์การประกาศโรคระบาด

(1) ภายในเขตปลอดโรคระบาด ถ้าปรากฏว่ามีโรคระบาดหรือมีเหตุ อันควรสงสัยว่ามีโรคระบาด ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือสัตวแพทย์จะประกาศเขตโรคระบาด เขต สงสัยว่ามีโรคระบาด หรือเขตโรคระบาดชั่วคราว แล้วแต่กรณี ตามหมวด 3 ก็ได้ (มาตรา 14)

(2) ในเขตท้องที่จังหวัดใด มี หรือสงสัยว่ามีโรคระบาดให้ผู้ว่าราชการ จังหวัดนั้น มีอำนาจประกาศกำหนดเขตท้องที่จังหวัดนั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เป็นเขตโรค ระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด แล้วแต่กรณี ประกาศนี้ให้ระบุนชนิดของสัตว์และโรคระบาด ไว้ด้วย และให้ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ บ้านกำนัน บ้านผู้ใหญ่บ้าน และที่ ชุมชนุมชน ภายในเขตนั้น (มาตรา 15)

(3) ในกรณีที่สัตวแพทย์เห็นว่า โรคระบาดที่ตรวจพบในท้องที่ของตน หรือท้องที่อื่น ที่ติดต่อกับท้องที่ของตนจะระบาดออกไป ให้สัตวแพทย์มีอำนาจประกาศเป็น หนังสือกำหนดเขตโรคระบาดชั่วคราว มีรัศมีไม่เกินห้ากิโลเมตรจากที่ที่ตรวจพบโรคระบาดนั้น ประกาศนี้ให้ระบุน ชนิดของสัตว์และโรคระบาดไว้ด้วย และให้ปิดไว้ ณ บ้านกำนัน บ้านผู้ใหญ่บ้าน และที่ชุมชนุมชน ภายในเขตนั้น และให้ใช้บังคับได้สามสิบวันนับแต่วันประกาศ (มาตรา 16)

(4) เมื่อได้มีประกาศกำหนดเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรค ระบาดตาม มาตรา 15 หรือประกาศกำหนดเขตโรคระบาดชั่วคราวตามมาตรา 16 แล้ว ห้ามมิให้ ผู้ใดเคลื่อนย้าย สัตว์ หรือซากสัตว์ภายในเขตนั้น หรือเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์ เข้าในหรือออก นอกเขตนั้น เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ (มาตรา 17)

(5) ภายในเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดตามมาตรา 15 หรือเขตโรคระบาดชั่วคราวตามมาตรา 16 ให้สัตวแพทย์มีอำนาจตามมาตรา 10 และให้มีอำนาจ ดังต่อไปนี้ อีกด้วย คือ (1) ออกประกาศหรือสั่งเป็นหนังสือให้บรรดาเจ้าของแจ้งจำนวนสัตว์บางชนิด และถ้าเห็นสมควรจะให้นำสัตว์นั้นมาให้ได้รับการตรวจ หรือป้องกัน โรคระบาด ก็ได้ (2) สั่งให้เจ้าของสัตว์ที่ได้ผ่านการตรวจ หรือป้องกัน โรคระบาดแล้วนำสัตว์นั้น มาประทับเครื่องหมายที่ตัวสัตว์ หรือ (3) สั่งกักยานพาหนะที่บรรทุกสัตว์หรือซากสัตว์เพื่อตรวจโรคระบาด และถ้า เห็นสมควรจะสั่งกักสัตว์หรือซากสัตว์นั้นเพื่อคุมไว้สังเกตตามความจำเป็นก็ได้ (มาตรา 18)

(6) ภายในเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดตามมาตรา 15 หรือเขตโรคระบาดชั่วคราวตามมาตรา 16 ถ้ามีสัตว์ป่วยหรือตาย ให้เจ้าของแจ้งต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่ สारวัตร หรือสัตวแพทย์ ภายในเวลาสิบสองชั่วโมงนับแต่เวลาที่สัตว์ป่วยหรือตาย และ ให้นำความในมาตรา 8 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา 19)

(7) ในเขตท้องที่จังหวัดใด ซึ่งได้ประกาศเป็นเขตโรคระบาดหรือเขต สงสัยว่ามีโรคระบาด ถ้าปรากฏว่าโรคระบาดนั้น ได้สงบลงหรือปรากฏว่าไม่มีโรคระบาด โดยเด็ด ขาดแล้วแต่กรณี ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดออกประกาศเช่นนั้นเสีย (มาตรา 20)

3) การดำเนินการเมื่อเกิดโรคระบาดสัตว์ มาตรา 21- มาตรา 23 กำหนดการดำเนินการ ดังนี้

(1) ในท้องที่จังหวัดใดมีหรือสงสัยว่ามีโรคระบาด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจ ประกาศกำหนดท้องที่จังหวัดนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นเขตโรคระบาด หรือเขตเฝ้าระวังโรคระบาดแล้วแต่กรณีและให้ระบุนชนิดของสัตว์และ โรคระบาด รวมทั้งสัตว์และซากสัตว์ที่ห้ามเคลื่อนย้ายไว้ในประกาศด้วย โดยให้ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ศาลาว่าการเมืองพัทยา สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเทศบาล ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ที่ชุมชนชุมชนภายในท้องที่นั้น และที่ทำการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง (มาตรา 21)

(2) ห้ามมิให้ผู้ใดเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ตามที่กำหนดในประกาศดังกล่าว เข้า ออก ผ่าน หรือภายในเขตนั้น เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบประจำเขตนั้นทุกครั้งที่มีการเคลื่อนย้าย (มาตรา 22)

(3) ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งยกเลิกประกาศเขตโรคระบาดชั่วคราว หรือเขตเฝ้าระวังโรคระบาด (มาตรา 23)

(4) ผู้ใดขาย จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน หรือมีไว้เพื่อขายซึ่งน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์หรือเอ็มบริโอของช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ กวาง สุกร หมูป่า หรือสัตว์ชนิดอื่นตามที่

รัฐมนตรีประกาศกำหนด หรือมีพ่อพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าวเพื่อให้บริการผสมพันธุ์แก่สัตว์ของบุคคลอื่น โดยวิธีธรรมชาติต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน(มาตรา 25)

4) ประเภทสัตว์ที่ถูกควบคุม

สัตว์ที่ถูกควบคุมตามมาตรา 24คือช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ กวาง สุกร หมูป่า สุนัข แมว นก ไก่ เป็ด ห่าน รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์รวมถึงซากสัตว์ของ และ สัตว์หรือซากสัตว์ชนิดอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และกฎหมายกำหนดให้ผู้ทำการค้าหรือหากำไร ในลักษณะคนกลางซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์เหล่านั้นนั้นต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

5) มาตรการที่นำมาใช้ควบคุม

(1) ผู้ใดทำการค้าหรือหากำไรในลักษณะคนกลางซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์ ต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 24)

(2) ผู้ใดขาย จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน หรือมีไว้เพื่อขายซึ่งน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์หรือเอ็มบริโอของช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ กวาง สุกร หมูป่า หรือสัตว์ชนิดอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หรือมีพ่อพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าวเพื่อให้บริการผสมพันธุ์แก่สัตว์ของบุคคลอื่น โดยวิธีธรรมชาติต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน (มาตรา 25)

(3) ใบอนุญาตมีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต (มาตรา 26)

(4) ในกรณีที่สัตว์ป่วยตามวรรคก่อน ให้เจ้าของควบคุมสัตว์ป่วยทั้งหมดไว้ภายในบริเวณที่สัตว์อยู่ และห้ามมิให้เจ้าของหรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้ายสัตว์ป่วยไปจากบริเวณนั้น ในกรณีที่สัตว์ตายตามวรรคก่อน ให้เจ้าของควบคุมซากสัตว์นั้นให้คงอยู่ ณ ที่ที่สัตว์นั้นตาย และห้ามมิให้เจ้าของหรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้าย ซ้ำแหวะ หรือกระทำการใดแก่ซากสัตว์นั้น ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่สารวัตร หรือสัตวแพทย์ไม่อาจมาตรวจซากสัตว์นั้นภายในเวลาที่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่สัตว์นั้นตาย ให้เจ้าของฝังซากสัตว์นั้นใต้ระดับผิวดินไม่น้อยกว่าห้าสิบเซนติเมตร สำหรับซากสัตว์ใหญ่ให้พูนดินกลบหลุมเหนือระดับผิวดินไม่น้อยกว่าห้าสิบเซนติเมตรอีกด้วย (มาตรา 8)

(5) ในกรณีที่สัตว์ป่วยตามวรรคก่อน ให้เจ้าของควบคุมสัตว์ป่วยทั้งหมดไว้ภายในบริเวณที่สัตว์อยู่ และห้ามมิให้เจ้าของหรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้ายสัตว์ป่วยไปจากบริเวณนั้น ในกรณีที่สัตว์ตายตามวรรคก่อน ให้เจ้าของควบคุมซากสัตว์นั้นให้คงอยู่ ณ ที่ที่สัตว์นั้นตาย และห้ามมิให้เจ้าของหรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้าย ซ้ำแหวะ หรือกระทำการใดแก่ซากสัตว์นั้น ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่สารวัตร หรือสัตวแพทย์ไม่อาจมาตรวจซากสัตว์นั้นภายในเวลาที่สิบแปดชั่วโมง นับแต่ เวลาที่สัตว์นั้นตาย ให้เจ้าของฝังซากสัตว์นั้นใต้ระดับผิวดินไม่น้อยกว่าห้าสิบเซนติเมตร

สำหรับ ชากสัตว์ใหญ่ให้พุนดินกลบหลุมเหนือระดับผิวดินไม่น้อยกว่าห้าสิบเซนติเมตรอีกด้วย (มาตรา 8)

(6) การจัดการสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือसार्वตรใน ได้มีการแจ้งตามมาตรา 8 หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือसार्वตรมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของจัดการดังต่อไปนี้ (มาตรา 9)

(1) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ป่วย หรือสงสัยว่าป่วยไว้ภายในเขตและตามวิธีการ ที่กำหนดให้

(2) ให้ฝัง หรือเผาซากสัตว์นั้น ณ ที่ที่กำหนดให้ ถ้าการฝังหรือเผาไม่อาจทำได้ ให้สังทำลายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร หรือ (3) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ที่อยู่ร่วมฝูง หรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่ป่วย หรือ สงสัยว่าป่วยหรือตายไว้ภายในเขต และตามวิธีการที่กำหนดให้

(7) การจัดการสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาดเป็นอำนาจของสัตวแพทย์ ตามมาตรา 10 เมื่อได้มีการแจ้งตามมาตรา 8 หรือตรวจพบ หรือมีเหตุอันควรสงสัย ว่าสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด ให้สัตวแพทย์มีอำนาจเข้าตรวจสัตว์หรือซากสัตว์นั้น และให้มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของจัดการ ดังต่อไปนี้

(1) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ป่วย หรือสงสัยว่าป่วยไว้ภายในเขต และตามวิธีการที่กำหนดให้ หรือให้ได้รับการรักษาตามที่เห็นสมควร

(2) ให้ฝัง หรือเผาซากสัตว์นั้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วน ณ ที่ที่กำหนดให้ ถ้าการฝังหรือเผาไม่อาจทำได้ ก็ให้ทำลายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร

(3) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ที่อยู่ร่วมฝูง หรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่ป่วย หรือ สงสัยว่าป่วย หรือตาย ไว้ภายในเขต และตามวิธีการที่กำหนดให้ หรือให้ได้รับการป้องกันโรคระบาดตามที่เห็นสมควร

(4) ให้ทำลายสัตว์ที่เป็น โรคระบาด หรือสัตว์ หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมนตรี ในกรณีนี้ให้เจ้าของ ได้รับค่าชดใช้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของราคาสัตว์ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องที่ก่อนเกิดโรคระบาด เว้นแต่ในกรณีที่เจ้าของได้จงใจกระทำความผิดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

(5) ให้กำจัดเชื้อ โรคที่อาหารสัตว์ หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดตามวิธีการที่กำหนดให้ หรือ

(6) ให้ทำความสะอาด และทำลายเชื้อ โรคระบาด หรือพาหะของโรคระบาดในที่ดิน อาคาร ยานพาหนะ หรือสิ่งของ ตามวิธีการที่กำหนดให้

6) การนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร

สุนัข แมว กระต่าย ลิง ชะนี รวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสม พันธุ์สัตว์เหล่านี้ และสัตว์ปีก จำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ ให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเฉพาะการนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร หรือการอย่างอื่น ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา (มาตรา 6)

7) การป้องกันมิให้เกิดโรคระบาด

เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดโรคระบาดสำหรับสัตว์ ชนิดใดในท้องที่ใด ก็ให้มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดท้องที่นั้นทั้งหมด หรือแต่ บางส่วนเป็นเขตปลอด โรคระบาด ประกาศนี้ให้ระบุนิคมของสัตว์และโรคระบาดไว้ด้วย (มาตรา 11)

เมื่อได้ประกาศเขตปลอดโรคระบาดตามมาตรา 11 แล้วห้ามมิให้ ผู้ใดเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์เข้าไป หรือผ่านเขตนั้น เว้นแต่จะ ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี หรือสัตวแพทย์ ซึ่งอธิบดีมอบหมาย (มาตรา 12)

8) หน้าที่ของเจ้าของสัตว์

(1) ภายในเขตปลอดโรคระบาด ให้เจ้าของสัตว์มีหน้าที่ปฏิบัติกรตาม มาตรา 8 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่และสัตวแพทย์มีอำนาจตามมาตรา 9 และให้สัตวแพทย์มีอำนาจตาม มาตรา 10 และมาตรา 18 (มาตรา 13)

(2) ห้ามมิให้บุคคลใดทำการค้า ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร หรือสัตว์ชนิดอื่น ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ห้ามมิให้บุคคลใดทำการค้า ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร หรือสัตว์ชนิดอื่น ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือทำการค้าซากสัตว์ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่จะ ได้รับ ใบอนุญาตจากนายทะเบียน (มาตรา 21)

ห้ามมิให้บุคคลใดขาย จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน หรือมีไว้ เพื่อขายซึ่งน้ำเชื้อ สำหรับผสมพันธุ์หรือเอ็มบริโอของม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร หรือสัตว์ ชนิดอื่นตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง เว้นแต่จะ ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็น ไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 21 ทวิ)

ใบอนุญาตตามมาตรา 21 หรือมาตรา 21 ทวิ ให้ใช้ได้จนถึง วันสิ้นปีปฏิทินแห่งปีที่ออก (มาตรา 22)

ผู้ทำการค้าสัตว์หรือซากสัตว์ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน ใบอนุญาต (มาตรา 23)

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 21 หรือมาตรา 21 ทวิ ผ่าฝืน ต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตให้สัตว์แพทย์มีอำนาจยึด ใบอนุญาตของผู้นั้นไว้เพื่อเสนอนายทะเบียน ถ้านายทะเบียนเห็นสมควรจะสั่งพักใช้หรือเพิกถอน ใบอนุญาตนั้นเสียก็ได้ ผู้ถูกยึด พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี หรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ถูกยึด พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตแล้วแต่กรณี คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีหรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมายให้เป็นที่สุด (มาตรา 24)

9) บทกำหนดโทษ

โทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้มีทั้งโทษจำและโทษปรับ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกนิติกร กรมปศุสัตว์ ให้ความเห็นว่าพระราชบัญญัติโรคระบาด พ.ศ. 2558 เป็นกฎหมายที่มุ่งจะป้องกัน และควบคุมโรคระบาดมิให้มีการแพร่กระจายโดยการกำหนดประเภทสัตว์ที่ควบคุม การประกาศเขตควบคุมโรคระบาดและเขตปลอดโรคระบาด รวมทั้งขั้นตอนดำเนินการเมื่อเกิดโรคระบาดสัตว์ไว้อย่างชัดเจน ที่สำคัญคือกำหนดหน้าที่ผู้เลี้ยง ผู้จำหน่าย สัตว์และซากสัตว์รวมทั้งกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนไว้อย่างชัดเจนโรคระบาดสัตว์หากเกิดขึ้นแล้วย่อมมีความรุนแรงที่นอกจากจะทำให้สัตว์ป่วยและตายเป็นจำนวนมากแล้วยังอาจกระทบต่อสุขภาพของประชาชนได้จึงต้องมีกฎหมายควบคุม หากพิจารณาถึงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่เป็นสัตว์อยู่ใกล้ชิดกับผู้เลี้ยงมากดังนั้นเมื่อเกิดโรคระบาดสัตว์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองก็ย่อมจะมีโอกาสติดโรคได้กฎหมายฉบับนี้จึงครอบคลุมไปถึงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองด้วย

2.8 พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558

ในการเลี้ยงสัตว์ให้เจริญเติบโต แข็งแรง และมีสุขภาพดี ไม่เป็นโรค นั้นส่วนสำคัญคืออาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์ จะต้องมีความปลอดภัยและมีสารอาหารที่เหมาะสมสำหรับสัตว์ต่างประเภท ต่างพันธุ์ ซึ่งหากเป็นการเลี้ยงเป็นฟาร์ม หรือเป็นปศุสัตว์ การให้อาหารจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ ซึ่งพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 มีหลักการของกฎหมายคือเพื่อควบคุมอาหารสัตว์ที่ใช้เลี้ยงสัตว์ และเพื่อไม่ให้เกิดโรคระบาด โดยมาตรา 4 ให้คำนิยาม คำว่าอาหารสัตว์ หมายความว่า

(1) วัตถุที่มุ่งหมายเพื่อใช้หรือใช้เลี้ยงสัตว์ โดยการให้กิน ดื่ม เลี้ยง หรือนำเข้าสู่ร่างกายสัตว์โดยวิธีการใด ๆ หรือ

(2) วัตถุที่มุ่งหมายเพื่อใช้หรือใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหารสัตว์

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากอาหารสัตว์ก็คือการให้อาหารสัตว์ซึ่งมีส่วนผสมของสารเร่งการเจริญเติบโตหรือสารเร่งเนื้อแดง และสารดังกล่าวบางชนิดเป็นสาเหตุให้เกิดอันตรายแก่สัตว์หรือมนุษย์ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์จากสัตว์ได้ในกรณีที่เป็นสารตกค้าง ดังนั้น มาตรา 14 ระบุห้ามมิให้ผู้ใดผลิต

หรือนำเข้าเพื่อขายซึ่งอาหารสัตว์ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตผลิตอาหารสัตว์หรือใบอนุญาตนำเข้า ซึ่งอาหารสัตว์จากผู้อนุญาต ซึ่งใช้วิธีการควบคุมการนำเข้าเพื่อจำหน่ายต้องขอใบอนุญาต

1) คณะกรรมการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

คณะกรรมการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นรองประธานกรรมการ อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมศุลกากร เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา และเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนห้าคนเป็นกรรมการ ในจำนวนนี้จะต้องแต่งตั้งจากผู้แทนสหกรณ์หนึ่งคน ผู้แทนกลุ่มเกษตรกรตามกฎหมายสองคน และผู้แทนผู้ประกอบการธุรกิจภาคอุตสาหกรรมอาหารสัตว์สองคน ให้ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์เป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา 9)

2) การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต (มาตรา 18)

ผู้ใดประสงค์จะผลิตเพื่อขาย หรือนำเข้าเพื่อขายอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ ให้ยื่นคำขออนุญาต และเมื่อผู้อนุญาตออกใบอนุญาตให้แล้วจึงจะผลิตเพื่อขาย หรือนำเข้าเพื่อขายอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะนั้นได้ โดยประเภทของใบอนุญาตมีดังต่อไปนี้

- (1) ใบอนุญาตผลิตอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ
- (2) ใบอนุญาตนำเข้าอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ
- (3) ใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ

3) หน้าที่ของผู้รับใบอนุญาต (มาตรา 23)

ผู้รับใบอนุญาตผลิตอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะต้องจัดให้มีป้ายไว้ในที่เปิดเผยซึ่งเห็นได้ง่ายจากภายนอกอาคารแสดงว่าเป็นสถานที่ผลิตอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ หรือเป็นสถานที่เก็บอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ ลักษณะ ขนาดของป้าย และข้อความที่แสดงในป้าย โดยมีการแยกเก็บอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะเป็นสัดส่วนต่างหากจากสิ่งทีอาจทำให้อาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะเสื่อมคุณภาพ และมีฉลากสำหรับอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะอย่างชัดเจน

4) การควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ (มาตรา 31)

ห้ามผู้ใดผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือขายอาหารสัตว์ ดังต่อไปนี้ 1) อาหารสัตว์ปลอมปน 2) อาหารสัตว์เสื่อมคุณภาพ 3) อาหารสัตว์ผิดมาตรฐาน 4) อาหารสัตว์ที่ต้องขึ้นทะเบียนแต่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ และ 5) อาหารสัตว์ที่อธิบดีสั่งเพิกถอนทะเบียน

5) อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา 48)

พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ เข้าไปในสถานที่ผลิต นำเข้า ขาย หรือเก็บอาหารสัตว์ ในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น เข้าไปในสถานที่เลี้ยงสัตว์ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึง พระอาทิตย์ตก หรือเข้าไปในยานพาหนะที่บรรทุกอาหารสัตว์ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการ กระทำความคิด สามารถตรวจสอบอาหารสัตว์ ภาชนะบรรจุ เอกสาร หรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ อาหารสัตว์ รวมตลอดทั้งวิธีการผลิตอาหารสัตว์ หรือวิธีการเก็บรักษา และ นำอาหารสัตว์หรือวัตถุ ที่สงสัยว่าเป็นอาหารสัตว์ในปริมาณพอสมควร ไปเป็นตัวอย่างเพื่อทดสอบ ตรวจสอบ หรือวิเคราะห์ รวมถึง คั้น ยืด หรือแยกอาหารสัตว์ ภาชนะบรรจุ เอกสาร หรือสิ่งใด ๆ เกี่ยวกับอาหารสัตว์ และ ทำหนังสือเรียกให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารและหลักฐานที่จำเป็นเพื่อประกอบการ พิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการ

6) บทกำหนดโทษ

โทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้มีทั้งโทษจำและโทษปรับ

จากบทบัญญัติของกฎหมายหากนำมาใช้กับปัญหาการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์และ คุ่มครองความปลอดภัยของผู้บริโภคแล้วสามารถที่จะนำเอาคำตอบที่ได้มาจากการวิจัยมาจัดทำ กฎหมายเพื่อกำหนดให้มีการห้ามมิให้มีการนำสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์หรือ การค้าก็จะต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการบริโภคสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่มาจากการเพาะเลี้ยง ที่ไม่ถูกหลักทางวิชาการเพื่อประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้บริโภค

2.9 พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559

การเลี้ยงสัตว์มีเป้าหมายสำคัญคือการใช้สัตว์ที่เลี้ยงไว้สำหรับเป็นอาหารซึ่งมีการ ดำเนินการในลักษณะของการเป็นปศุสัตว์ คือมีการเลี้ยงเป็นจำนวนมากเพื่อการพาณิชย์ หรือ เลี้ยงทั่วไปของเกษตรกรแต่ก็มีเป้าหมายคือการขายเพื่อนำไปเป็นอาหาร ดังนั้นจึงได้มีธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ ดำเนินการฆ่าสัตว์ในโรงฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมสุขอนามัย เพื่อป้องกันเชื้อโรคต่าง ๆ ที่จะมาจากการการฆ่าสัตว์และส่งผลกระทบต่อสุขอนามัยของผู้บริโภค และ เพื่อการควบคุมราคาจึงได้มีกฎหมายควบคุม คือ พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่าย เนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 ซึ่งมีหลักการและเหตุผลในการตรากฎหมาย คือ “เนื่องจากเกิดภาวะขาดแคลน เนื้อสัตว์สำหรับบริโภคในหลายพื้นที่ของประเทศทำให้ราคาเนื้อสัตว์ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเนื้อสัตว์ในระยะยาวเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภคอย่างแท้จริง จำต้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นการค้าแบบเสรีไม่ให้มีการผูกขาด สมควรปรับปรุง กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้”

การที่จะควบคุมการผลิต จำหน่าย เนื้อสัตว์เพื่อการบริโภคนั้น จำเป็นจะต้องอยู่ภายใต้การผลิตที่มีคุณภาพ รวมถึงให้เป็นการค้าแบบเสรีไม่ให้เกิดการผูกขาด ซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในประเทศไทยนิยมนำมาบริโภคหลายชนิดอาจทำให้เกิดเกิดภาวะขาดแคลนเนื้อสัตว์สำหรับบริโภคของประเทศได้รวมถึงปัญหาทำให้ราคาเนื้อสัตว์ปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการควบคุมดูแล และมีการจัดการที่ดี

พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 มีสาระสำคัญของบทบัญญัติ ดังนี้

1) การให้นิยามศัพท์ (มาตรา 4)

สัตว์ หมายความว่า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร นกกระทาจอกเทศ ไก่ เป็ด ห่าน และสัตว์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การประกอบกิจการฆ่าสัตว์ หมายความว่า การดำเนินการฆ่าสัตว์ในโรงฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์

เนื้อสัตว์ หมายความว่า เนื้อหรือส่วนอื่นของสัตว์ที่ตายแล้วและยังมิได้ปรุงแต่งให้เป็นอาหาร หรือมิได้ปรุงแต่งเพื่อให้คงอยู่ไม่เน่าเปื่อย ทั้งที่ชำแหละแล้วและยังมิได้ชำแหละ

ชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์ หมายความว่า การแยกเนื้อสัตว์ตามขั้นตอนจากสัตว์ที่ตายแล้วเป็นส่วนต่าง ๆ ที่บริโภคได้และบริโภคไม่ได้ เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์

การจำหน่ายเนื้อสัตว์ หมายความว่า การนำเนื้อสัตว์ออกขาย จำหน่าย แลกเปลี่ยน ให้โดยเพื่อประโยชน์ในทางการค้า และให้หมายความรวมถึงการมีไว้ในครอบครองซึ่งเนื้อสัตว์เพื่อการจำหน่ายด้วย

โรงพักสัตว์ หมายความว่า สถานที่พักสัตว์หรือกักสัตว์ก่อนทำการฆ่าตามพระราชบัญญัตินี้

โรงฆ่าสัตว์ หมายความว่า สถานที่กำหนดให้ทำการฆ่าสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

จากคำนิยามความหมายของคำว่า สัตว์นั้นมิได้จำกัดว่าเป็นสัตว์ในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ หรือเป็นสัตว์ที่เกษตรกรเลี้ยงหรือเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมือง แต่หากมีการนำไปชำแหละเพื่อการจำหน่ายก็จะควบคุมโดยกฎหมายนี้

คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบกิจการฆ่าสัตว์

ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมการขนส่งทางบก อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีกรมควบคุมโรค อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมอนามัย เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยหรือ

ผู้แทน ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน และนายกสัตวแพทยสภา เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้ง จำนวนไม่เกินห้าคน เป็นกรรมการ โดยมีอธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจที่สำคัญ คือ

1) ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการกำหนดมาตรการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ที่ได้มาตรฐานตามพระราชบัญญัตินี้

2) ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา 14

3) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

4) กำกับดูแลการอนุญาตและการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

5) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย (มาตรา 9)

7) มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ (มาตรา 13)

8) ให้คำแนะนำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงดังต่อไปนี้

(1) กำหนดชนิดของสัตว์

(2) กำหนดประเภทของโรงฆ่าสัตว์

(3) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับที่ตั้ง เนื้อที่ แพนผัง และการก่อสร้างโรงฆ่าสัตว์ ซึ่งต้องมีโรงพักสัตว์ด้วย

(4) กำหนดวันและเวลาฆ่าสัตว์ วันและเวลาเปิดและปิดโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์

(5) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และมาตรฐานเกี่ยวกับการฆ่าสัตว์หรือการชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์ที่ถูกต้องสุขลักษณะ

(6) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ เพื่อให้ถูกต้องตามสุขลักษณะ การจัดให้มีการรวบรวมหรือกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การระบายน้ำทิ้ง การระบายอากาศ รวมถึงการจัดให้มีการ

ป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญและป้องกันการระบาดของโรคติดต่อหรือโรคระบาดจากสัตว์ และ
 สุขลักษณะของผู้ปฏิบัติงานในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์

(7) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และมาตรฐานการขนส่งสัตว์ไปยังโรงฆ่าสัตว์
 และการขนส่งเนื้อสัตว์จากโรงฆ่าสัตว์ไปยังสถานที่ชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์หรือจำหน่าย
 เนื้อสัตว์

(8) กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บข้อมูลของสัตว์ที่เข้าสู่โรงฆ่าสัตว์ และเนื้อสัตว์
 ที่ออกจากโรงฆ่าสัตว์ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบย้อนกลับและเรียกคืนเนื้อสัตว์

(9) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียน การเพิกถอนการขึ้น
 ทะเบียนและคุณสมบัติของบุคคลซึ่งจะได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานตรวจโรคสัตว์

การออกกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้สามารถกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือ
 เงื่อนไขให้แตกต่างกันได้ตามชนิดของสัตว์และประเภทของโรงฆ่าสัตว์ (มาตรา 14)

การประกอบกิจการฆ่าสัตว์

กฎหมายกำหนดตามมาตรา 15 ให้ผู้ประกอบกิจการฆ่าสัตว์ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาต
 ต่อนายทะเบียนพร้อมด้วยแผนงานการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ
 ดังต่อไปนี้

(1) วัน เดือน ปี ที่ประสงค์จะเริ่มประกอบกิจการฆ่าสัตว์

(2) ชื่อและที่อยู่ของผู้ขอรับใบอนุญาต หากผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นนิติบุคคลต้องยื่น
 เอกสารแสดงการเป็นนิติบุคคลด้วย

(3) สถานที่ตั้งโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์

(4) รายละเอียดเกี่ยวกับโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์ และการดำเนินการฆ่าสัตว์ ตามที่
 กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 14 (1) (2) (3) (4) และ (6) (มาตรา 16)

นายทะเบียนเมื่อได้รับคำขอรับใบอนุญาต และได้ตรวจสอบคำขอรับใบอนุญาตและ
 แผนงานการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ตามมาตรา 16 รวมทั้งเอกสารและหลักฐานว่าถูกต้องครบถ้วน
 ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 15 แล้ว ให้เสนอ
 คณะกรรมการประจำจังหวัดที่โรงฆ่าสัตว์นั้นตั้งอยู่เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงาน
 การประกอบกิจการฆ่าสัตว์

มาตรา 16 กำหนดให้คณะกรรมการประจำจังหวัด พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานการ
 ประกอบกิจการฆ่าสัตว์ และให้ความเห็นเกี่ยวกับคำขอรับใบอนุญาต ดังต่อไปนี้

(1) ในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธาน
 กรรมการ ผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ ผู้แทนกรมควบคุมโรค ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง

ผู้แทนกรมโรงงานอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมอนามัย ผู้แทนสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการเขตของพื้นที่ที่ระบุในคำขอรับใบอนุญาต เป็นกรรมการ

(2) ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของพื้นที่ที่ระบุในคำขอรับใบอนุญาต และผู้แทนหอการค้าจังหวัด เป็นกรรมการ

คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการประจำจังหวัดได้รับคำขอรับใบอนุญาตจากนายทะเบียน (มาตรา 18)

ผู้ประกอบกิจการฆ่าสัตว์จะต้องดำเนินการตามแผนงานการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ ดำเนินการก่อสร้างโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ และติดตั้งเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว และแจ้งให้คณะกรรมการประจำจังหวัดตรวจสอบว่าการก่อสร้างโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ให้เป็นไปตามแผนงานการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ หากต้องปรับปรุงแก้ไขก็ต้องดำเนินการตามที่คณะกรรมการพิจารณา (มาตรา 19) โดยจะต้องพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นจากคณะกรรมการประจำจังหวัด (มาตรา 20)

ใบอนุญาตให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต (มาตรา 21)

1) ผู้รับใบอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ โรงฆ่าสัตว์ของตน (มาตรา 22)

การต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และเมื่อได้ยื่นคำขอแล้วให้ถือว่าผู้ยื่นคำขออยู่ในฐานะผู้รับใบอนุญาต จนกว่าจะมีคำสั่งถึงที่สุดไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตหรือพ้นระยะเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา 27 (มาตรา 23)

การต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 23)

การโอนใบอนุญาตให้บุคคลอื่นจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงและจะกระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต (มาตรา 24)

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาตายและทายาทมีความประสงค์จะประกอบกิจการฆ่าสัตว์ต่อไป ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกมีหนังสือแสดงความจำนงและแจ้งชื่อของทายาทที่จะประกอบกิจการแทนให้นายทะเบียนทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับใบอนุญาตตาย ถ้ามิได้แสดงความจำนงภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าใบอนุญาตสิ้นอายุ

ในระหว่างระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเสมือนว่าทายาทหรือผู้จัดการมรดกซึ่งเข้าประกอบกิจการฆ่าสัตว์ตามใบอนุญาตนั้นเป็นผู้รับใบอนุญาต และเมื่อมีการแสดงความจำนงตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนจดทะเบียนแจ้งชื่อของทายาทดังกล่าวเป็นผู้ประกอบกิจการแทน โดยให้ใบอนุญาตใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุ

การแสดงความจำนงตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ทายาทมิได้แสดงความจำนงเป็นผู้ประกอบกิจการฆ่าสัตว์แทนผู้รับใบอนุญาตที่ตายตามวรรคหนึ่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกมีหน้าที่ทำความสะอาดเรียบร้อยภายในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ให้อยู่ในสภาพที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่บริเวณใกล้เคียงให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นสุดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา 28 วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา 25)

กรณีใบอนุญาตสูญหาย เสียหาย หรือถูกทำลาย

1) ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสูญหาย เสียหาย หรือถูกทำลายการออกใบแทนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 26)

ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตหรือผู้รับใบอนุญาตไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของผู้อนุญาตตามมาตรา 21 มาตรา 23 หรือมาตรา 24 ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งและคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์โดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด (มาตรา 27)

การเลิกประกอบกิจการฆ่าสัตว์

1) ผู้รับใบอนุญาต ต้องมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบไม่น้อยกว่าหกสิบวันก่อนเลิกประกอบกิจการ และต้องทำความสะอาดเรียบร้อยภายในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ให้อยู่ในสภาพที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่บริเวณใกล้เคียงให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลานายทะเบียนกำหนด

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตมิได้ดำเนินการหรือดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลานายทะเบียนกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายเข้าดำเนินการแทน โดยผู้รับใบอนุญาตจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ใช้ดำเนินการดังกล่าว

ให้ผู้รับใบอนุญาตส่งคืนใบอนุญาตแก่นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันเลิกประกอบกิจการ (มาตรา 28)

ใบอนุญาตสิ้นอายุหรือมิได้รับการต่ออายุใบอนุญาต

1) ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ทำความสะอาดเรียบร้อยภายในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ให้อยู่ในสภาพที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่บริเวณใกล้เคียงให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุหรือนับแต่วันที่มิคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต

2) ให้นำบทบัญญัติมาตรา 28 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา 29)

การฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์

1) ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งพนักงานตรวจโรคสัตว์ สำหรับโรงฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ที่ตั้งอยู่ภายในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เว้นแต่โรงฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์เพื่อส่งออกด้วย ให้อธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งพนักงานตรวจโรคสัตว์ การแต่งตั้งพนักงานตรวจโรคสัตว์ตามวรรคหนึ่ง ต้องแต่งตั้งจากบุคคลผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือบุคคลซึ่งผ่านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การตรวจโรคสัตว์และการตรวจเนื้อสัตว์ตามหลักสูตรที่กรมปศุสัตว์หรือสัตวแพทยสภาให้การรับรอง และบุคคลทั้งสองประเภทดังกล่าวต้องได้รับการขึ้นทะเบียนไว้กับกรมปศุสัตว์ (มาตรา 30)

2) การฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ ให้แจ้งชนิดและจำนวนสัตว์ที่จะฆ่า แหล่งที่มาของสัตว์ที่จะฆ่า วันและเวลาที่ฆ่าสัตว์ และชื่อของโรงฆ่าสัตว์ต่อพนักงานท้องถิ่นและเสียบาคารฆ่าสัตว์ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง และหากเป็นกรณีการฆ่าสัตว์เพื่อส่งออกด้วยให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

เมื่อได้เสียบาคารฆ่าสัตว์ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พนักงานท้องถิ่นออกหลักฐานการรับแจ้งเป็นหนังสือให้แก่ผู้ซึ่งแจ้งความประสงค์ตามวรรคหนึ่ง โดยต้องกำหนดจำนวนสัตว์ แหล่งที่มาของสัตว์ที่จะฆ่า วันและเวลาในการฆ่าสัตว์ เว้นแต่การฆ่าสัตว์เพื่อส่งออกด้วย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหลักฐานการรับแจ้ง

การแจ้งการฆ่าสัตว์และการออกหลักฐานการรับแจ้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามแบบหลักเกณฑ์ และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 31)

3) ผู้ซึ่งเสียบาคารฆ่าสัตว์ตามมาตรา 31 วรรคหนึ่งแล้ว ต้องนำสัตว์ไปยังโรงพักสัตว์ และจะต้องฆ่าสัตว์นั้นตามหลักฐานการรับแจ้งที่พนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ออกให้ตามมาตรา 31 วรรคสอง (มาตรา 32)

4) ห้ามมิให้ผู้ใดนำสัตว์ออกจากโรงฆ่าสัตว์หรือโรงพักสัตว์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานตรวจโรคสัตว์ (มาตรา 33)

5) ให้พนักงานตรวจโรคสัตว์ทำการตรวจโรคสัตว์ก่อนการฆ่าสัตว์ และในกรณีที่พนักงานตรวจโรคสัตว์มีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ที่จะฆ่านั้นเป็นโรค หรือมีสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค หรือมีลักษณะไม่เหมาะสมที่จะใช้เนื้อสัตว์นั้นเป็นอาหาร ทั้งนี้ ตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้พนักงานตรวจโรคสัตว์มีอำนาจสั่งงดการฆ่าสัตว์และแยกสัตว์นั้นไว้เพื่อตรวจพิสูจน์ได้

ในกรณีที่ได้ทำการตรวจพิสูจน์แล้วพบว่าสัตว์ที่จะฆ่านั้นไม่เป็นโรค ไม่มีสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค หรือมีความเหมาะสมที่จะใช้เนื้อสัตว์นั้นเป็นอาหาร ให้พนักงานตรวจโรคสัตว์มีคำสั่งให้ฆ่าสัตว์นั้นได้

ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่จะฆ่านั้นเป็นโรค หรือมีสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคหรือมีลักษณะไม่เหมาะสมที่จะใช้เนื้อสัตว์นั้นเป็นอาหาร ให้พนักงานตรวจโรคสัตว์มีคำสั่งงดการฆ่าสัตว์และแจ้งต่อพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ แล้วแต่กรณี เพื่อคืนเงินอากรการฆ่าสัตว์แก่ผู้ที่ประสงค์จะฆ่าสัตว์นั้น

ในกรณีที่เกิดโรคระบาดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ที่จะฆ่าเป็นโรคระบาด ให้พนักงานตรวจโรคสัตว์ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

การตรวจโรคและการตรวจพิสูจน์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด (มาตรา 34)

6) เมื่อได้ฆ่าสัตว์แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดนำเนื้อสัตว์ออกจากโรงฆ่าสัตว์ก่อนที่พนักงานตรวจโรคสัตว์จะรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์นั้น

ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่ฆ่านั้นเป็นโรค หรือมีสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค หรือมีลักษณะไม่เหมาะสมที่จะใช้เนื้อสัตว์นั้นเป็นอาหารตามที่อธิบดีประกาศตามมาตรา 34 วรรคหนึ่ง ให้พนักงานตรวจโรคสัตว์มีอำนาจทำลายเนื้อสัตว์นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน หรือสั่งให้จัดทำให้เป็นเนื้อสัตว์ที่เหมาะสมสำหรับการบริโภคก่อนได้

การรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 35)

7) ผู้ใดประสงค์จะจำหน่ายเนื้อสัตว์ของสัตว์ที่ตายโดยมิได้ถูกฆ่า ให้นำเนื้อสัตว์นั้นซึ่งอยู่ในสภาพที่ยังมิได้ชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์ไปให้พนักงานตรวจโรคสัตว์ตรวจ หรือในกรณีที่ไม่สามารถนำเนื้อสัตว์ไปให้พนักงานตรวจโรคสัตว์ตรวจได้ จะขอให้พนักงานตรวจโรคสัตว์

ไปตรวจเนื้อสัตว์นั้นก็ได้ ทั้งนี้ ต้องเสียค่าธรรมเนียมการรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

การตรวจเนื้อสัตว์ของสัตว์ที่ตายโดยมิได้ถูกฆ่า และการรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 36)

8) ห้ามมิให้ผู้ใดฆ่าและและตัดแต่งเนื้อสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ที่มีการรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 37)

9) ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่ายเนื้อสัตว์ที่มีการรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 38)

10) ห้ามมิให้ผู้ใดฆ่าสัตว์นอกโรงฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์

ในกรณีที่น่าปรากฏว่าท้องที่ใดไม่มีโรงฆ่าสัตว์ หรือกรณีที่มีเหตุผลสมควรเป็นพิเศษผู้ว่าราชการจังหวัดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจประกาศกำหนดสถานที่ฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์นอกโรงฆ่าสัตว์เป็นครั้งคราว และมีให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับ

ให้นำบทบัญญัติมาตรา 31 และมาตรา 34 มาใช้บังคับกับการฆ่าสัตว์นอกโรงฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ตามมาตรา 31 โดยอนุโลม (มาตรา 39)

11) เมื่อได้ฆ่าสัตว์นอกโรงฆ่าสัตว์ตามมาตรา 39 แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดนำเนื้อสัตว์ออกจากสถานที่ที่ทำการฆ่าสัตว์ก่อนที่พนักงานตรวจโรคสัตว์จะรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์นั้นแล้ว

ในกรณีที่น่าปรากฏว่าสัตว์ที่ฆ่านั้นเป็นโรค หรือมีสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค หรือมีลักษณะไม่เหมาะสมที่จะใช้เนื้อสัตว์นั้นเป็นอาหารตามที่อธิบดีประกาศตามมาตรา 34 วรรคหนึ่งให้พนักงานตรวจโรคสัตว์มีอำนาจทำลายเนื้อสัตว์นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน หรือสั่งให้จัดทำให้เป็นเนื้อสัตว์ที่เหมาะสมสำหรับการบริโภคก่อนได้

เจ้าของสัตว์ที่แจ้งการฆ่าสัตว์นอกโรงฆ่าสัตว์ต้องเสียค่าธรรมเนียมการรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

การรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ของสัตว์ที่ฆ่านอกโรงฆ่าสัตว์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 40)

12) ให้ผู้ที่แจ้งความประสงค์จะฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ตามมาตรา 31 วรรคหนึ่ง ผู้ที่แจ้งความประสงค์จะจำหน่ายเนื้อสัตว์ของสัตว์ที่ตายโดยมิได้ถูกฆ่าตามมาตรา 36 วรรคหนึ่ง และผู้ที่แจ้งความประสงค์จะฆ่าสัตว์นอกโรงฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ในท้องที่ตามประกาศที่ออกตามมาตรา 39 วรรคสอง เสียค่าเบี่ยงเบี่ยง ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายของพนักงานตรวจโรคสัตว์

อัตรา การชำระ และการเบิกจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายของพนักงานตรวจโรคสัตว์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 41)

13) การชำระอากรการฆ่าสัตว์ การคืนเงินอากรการฆ่าสัตว์ และการชำระค่าธรรมเนียมการรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 42)

14) อากรการฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมการรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ ที่เรียกเก็บตามพระราชบัญญัตินี้ในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น (มาตรา 43)

การพักใช้และการเพิกถอนใบอนุญาต

1) เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 14 (5) (6) หรือ (8) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาอันสมควร

ในกรณีที่การประกอบกิจการตามใบอนุญาตหรือการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง เป็นเหตุให้หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะเกิดผลกระทบต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่บริเวณ ใกล้เคียง พนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตหยุดการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ไว้เป็นการชั่วคราวและให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อแก้ไขหรือระงับเหตุแห่งอันตรายดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนดก็ได้

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดตามวรรคสอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการแทนโดยผู้รับใบอนุญาตต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ใช้ดำเนินการดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานต่อผู้อนุญาต (มาตรา 44)

2) ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาต เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งตามมาตรา 44

คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดเวลาครั้งละไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่แจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบ โดยผู้อนุญาตจะเพิกถอนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตก่อนครบกำหนดก็ได้ เมื่อเหตุในการออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตสิ้นสุดลง (มาตรา 45)

3) ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือผู้รับใบอนุญาตเคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตและได้กระทำการอันเป็นเหตุให้ต้องถูกพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 45 อีกภายในหนึ่งปี (มาตรา 46)

4) ก่อนสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 45 หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 46 ผู้อนุญาตอาจมีหนังสือเตือนให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดก่อนก็ได้

การส่งหนังสือเตือนตามวรรคหนึ่งให้ส่งแก่ผู้รับใบอนุญาต ในกรณีที่ไม่พบตัวผู้รับใบอนุญาตให้ปิดหนังสือเตือนไว้ ณ สถานที่ประกอบกิจการฆ่าสัตว์ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตและให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตได้ทราบคำเตือนนั้นแล้วตั้งแต่วันปิดหนังสือเตือน (มาตรา 47)

5) ผู้รับใบอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา 27 วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา 48)

6) เมื่อคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 46 ยุติเป็นที่สุดแล้ว ให้ผู้รับใบอนุญาตที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องทำความสะอาดเรียบร้อยภายในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ให้อยู่ในสภาพที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่บริเวณใกล้เคียงให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตมิได้ดำเนินการหรือดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายเข้าดำเนินการแทน โดยผู้รับใบอนุญาตที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ใช้ดำเนินการดังกล่าว

ให้ผู้รับใบอนุญาตที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตส่งคืนใบอนุญาตแก่นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา 49)

พนักงานเจ้าหน้าที่

1) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในสถานที่ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

(2) เข้าไปในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ที่ได้รับใบอนุญาตในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การปฏิบัติเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(3) เข้าไปในสถานที่ชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์หรือจำหน่ายเนื้อสัตว์ในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การปฏิบัติเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(4) สั่งให้หยุดยานพาหนะเพื่อตรวจสอบในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(5) เข้าไปในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือเนื้อสัตว์เพื่อตรวจสอบมาตรฐานตามกฎหมายที่ออกตามมาตรา 14 (7) หรือเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(6) ยึดหรืออายัดสัตว์ เนื้อสัตว์ เอกสาร หลักฐาน ยานพาหนะ หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี

(7) มีหนังสือเรียกผู้รับใบอนุญาต ผู้ฆ่าแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์ ผู้จำหน่ายเนื้อสัตว์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินคดี

(8) จับกุมบุคคลที่กระทำความผิดซึ่งหน้าตามพระราชบัญญัตินี้

การเข้าไปในสถานที่ตาม (1) เพื่อทำการค้นต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่าหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้จะมีการยกย้าย ชุกซ่อน หรือทำลายหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดให้ทำการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น แต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น

ให้อธิบดีมีอำนาจระเบียบในการปฏิบัติกรตาม (1) (2) (3) (4) (5) และ (6) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติ

ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งทำลายหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควรต่อเนื้อสัตว์ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดหรืออายัดตาม (6) โดยให้บันทึกรายละเอียด จำนวน น้ำหนักไว้เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินคดี และให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการทำ (มาตรา 50)

2) ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 50 ให้ผู้รับใบอนุญาต ผู้ฆ่าแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์ ผู้จำหน่ายเนื้อสัตว์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร (มาตรา 51)

3) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 52)

4) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

เพื่อประโยชน์ในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (มาตรา 53)

2.10 พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565

ในปัจจุบันการเลี้ยงและดูแลสัตว์เลี้ยงของคนไทย ยังคงเห็นการปล่อยปละละเลยในการเลี้ยงสัตว์ หรือแม้แต่การช่วยเหลือสัตว์อย่างผิดวิธี จะเห็นว่า การเลี้ยงสัตว์ไม่ใช่แค่ความรักแค่ว่าชั่วคราวเท่านั้น แต่หมายถึงความรับผิดชอบสัตว์ตลอดอายุขัย เพื่อประโยชน์ต่อการเลี้ยงและดูแลสัตว์เลี้ยง สมควรให้มีการจัดตั้งสภาการสัตวบาลขึ้น เพื่อส่งเสริมการประกอบวิชาชีพการสัตวบาล ควบคุมและกำหนดมาตรฐานการประกอบวิชาชีพการสัตวบาล และควบคุมมิให้มีการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลซึ่งไม่มีความรู้ อันจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อการเลี้ยงและดูแลสัตว์เลี้ยงเพื่อการค้าและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565 เป็นกฎหมายที่จะควบคุมและกำหนดมาตรฐานการประกอบวิชาชีพการสัตวบาล ควบคุมความประพฤติและการดำเนินการให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณ เนื่องด้วยสัตว์พันธุ์พื้นเมืองบางชนิดมีการเลี้ยงเพื่อเป็นการค้า การบริโภคจำนวนมาก ซึ่งการทำปศุสัตว์ต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการสัตวบาล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเลี้ยงและดูแลพันธุ์พื้นเมืองให้เจริญเติบโตได้อย่างมีคุณภาพ และลดการสูญเสีย

พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565 มีสาระสำคัญของบทบัญญัติ ดังนี้ (มาตรา 3)

“วิชาชีพการสัตวบาล” หมายความว่า วิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตสัตว์เลี้ยงการปรับปรุงและบำรุงพันธุ์สัตว์เลี้ยง การจัดการอาหารสัตว์เลี้ยง การจัดการสุขภาพสัตว์เลี้ยง ตลอดจนการจัดการผลิตผลและผลิตภัณฑ์จากสัตว์เลี้ยง เพื่อทำให้สัตว์เลี้ยงมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์และให้ผลิตผลและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย แต่ไม่รวมถึงการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

“สัตว์เลี้ยง” หมายความว่า สัตว์ที่เลี้ยงเพื่อการบริโภค การใช้งาน การใช้ผลิตผล หรือความพึงพอใจของมนุษย์และให้หมายความรวมถึงสัตว์ป่าที่ครอบครองได้ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ทางการค้า หรือเศรษฐกิจแต่ไม่รวมถึงสัตว์ที่เป็นสัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง และสัตว์เลี้ยงของผู้เลี้ยงหรือเกษตรกรรายย่อย

1) วัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่สภาการสัตวบาล

สภาการสัตวบาลมีวัตถุประสงค์ในการควบคุมและกำหนดมาตรฐานการประกอบวิชาชีพการสัตวบาล ควบคุมความประพฤติและการดำเนินการของผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวบาลให้ถูกต้อง

ตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวบาลส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการประกอบวิชาชีพการสัตวบาลส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิกช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้บริการทางด้านวิชาการแก่สมาชิก รวมทั้งเกษตรกร ประชาชน และองค์กรอื่นในเรื่องเกี่ยวกับวิชาชีพการสัตวบาล ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับวิชาชีพการสัตวบาล เป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวบาลของประเทศไทยและผดุงความเป็นธรรมและส่งเสริมสวัสดิการให้แก่สมาชิก (มาตรา 6)

2) หน้าที่ และอำนาจของสภาการสัตวบาล (มาตรา 7)

- (1) รับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวบาล
- (2) ออกคำสั่งตามมาตรา 48 วรรคสอง
- (3) รับรองปริญญา อนุปริญญา ประกาศนียบัตร อนุมัติบัตร วุฒิบัตร หรือหนังสือแสดงวุฒิอื่นในวิชาชีพการสัตวบาลของสถาบันต่าง ๆ ที่ผ่านการอนุมัติหลักสูตรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการสมัครเป็นสมาชิก
- (4) รับรองสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการปศุสัตว์ และสัตว์เลี้ยงเพื่อประโยชน์ในการเลือกกรรมการตามมาตรา 15 วรรคหนึ่ง (5)
- (5) ออกหนังสืออนุมัติบัตรหรือให้วุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพการสัตวบาลสาขาต่าง ๆ และออกหนังสือแสดงวุฒิอื่นในวิชาชีพการสัตวบาล
- (6) จัดทำแผนการดำเนินการและรายงานผลการดำเนินการเสนอต่อสภานายกพิเศษอย่างน้อยปีละครั้ง
- (7) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสภาการสัตวบาล

3) คณะกรรมการสภาการสัตวบาล

คณะกรรมการสภาการสัตวบาล ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมปศุสัตว์ และนายกสมาคมสัตวบาลแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ และผู้แทนกระทรวงสาธารณสุขกรรมการซึ่งเป็นคณบดีหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ หรือหัวหน้าภาควิชาหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาที่ผลิตบัณฑิตด้านการสัตวบาลในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งละหนึ่งคนเลือกกันเองให้เหลือจำนวนสี่คนกรรมการซึ่งเป็นผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร หรือวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี หรือผู้ดูแลหลักสูตร หรือหัวหน้า

แผนกหรือหัวหน้างานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าแผนกวิชาที่ผลิตผู้สำเร็จการศึกษา ในระดับปริญญาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร และที่ผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแห่งละหนึ่งคนเลือกกันเองให้เหลือจำนวนสองคน กรรมการซึ่งเป็นนายกสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการปศุสัตว์ที่สภาการสัตวบาลรับรองเลือกกันเอง ให้เหลือจำนวนสองคนและกรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกด้วยตนเอง (มาตรา 15)

4) การควบคุมการประกอบวิชาชีพการสัตวบาล

ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพการสัตวบาล หรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตน เป็นผู้ที่มีสิทธิประกอบวิชาชีพดังกล่าว โดยมีได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตจากสภาการสัตวบาล การประกอบวิชาชีพการสัตวบาลของที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญของทางราชการหรือผู้สอนใน สถาบันการศึกษาหรือสถาบันการสัตวบาลที่สภาการสัตวบาลรับรอง ทั้งนี้ โดยอนุมัติของ คณะกรรมการตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 29)

5) การกำกับดูแล

รัฐมนตรีมีหน้าที่และอำนาจกำกับดูแลการดำเนินการของสภาการสัตวบาลและการประกอบวิชาชีพการสัตวบาล และสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการของสภาการสัตวบาลและการประกอบวิชาชีพการสัตวบาลและให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ทำการของผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวบาลในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจสอบหรือควบคุมให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ เข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจค้นเอกสารหรือวัตถุใด ๆ ที่อาจใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้เอกสารหรือวัตถุดังกล่าวจะถูกขโมย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ยึดหรืออายัดเอกสารหรือวัตถุใด ๆ ที่อาจใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลผู้เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติ(มาตรา 54)

ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา 55)

6) บทกำหนดโทษ

โทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้มีทั้งโทษจำและโทษปรับ

2.11 พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565

พระราชบัญญัติปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 มีหลักการและเหตุผลในการประกาศใช้ คือ “โดยที่มาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ ได้บัญญัติให้รัฐพึงกำหนดโทษอาญา เฉพาะความผิดร้ายแรง ประกอบกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้กำหนดให้มีการ ปรับปรุงกฎหมายในการกำหนดโทษอาญาให้เหมาะสมกับสภาพความผิดหรือกำหนดมาตรการ ลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิดและฐานะของผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้บุคคลต้องรับโทษ หนักเกินสมควร หรือต้องรับภาระในการรับโทษที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจที่ แตกต่างกัน เนื่องจากกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดโทษปรับผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมสามารถชำระ ค่าปรับได้แต่ผู้มีฐานะยากจนและไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระค่าปรับได้จะถูกกักขังแทนค่าปรับอัน กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างรุนแรง ประกอบกับเมื่อคำนึงถึงข้อห้ามหรือข้อบังคับที่ กฎหมายกำหนดให้ประชาชนต้องปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติแล้วจะพบว่าข้อห้ามหรือข้อบังคับจำนวนมาก อาจรุกล้ำเข้าไปในสิทธิพื้นฐานหรือสร้างภาระอันเกินสมควรแก่ประชาชน และนับวันจะมีกฎหมาย ตราออกมากำหนดการกระทำให้เป็นความผิดมากขึ้น หลายกรณีทำให้ประชาชนกลายเป็นผู้กระทำ ความผิดเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์บางกรณีกระทำไปเพราะความยากจนเหลือทนทาน และเมื่อได้ กระทำความผิดแล้วก็ต้องถูกนำตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น ถูกจับกุม คุมขัง พิมพ์ ลายนิ้วมือและลงบันทึกประวัติอาชญากรเป็นประวัติติดตัวตลอดไปและในที่สุดไม่ว่าผู้นั้นจะเป็น ผู้กระทำความผิดหรือไม่กระบวนการที่กล่าวมาย่อมสร้างรอยต่างให้เกิดแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ถ้ามีทางใดที่จะป้องกันมิให้ประชาชนจะต้องตกเข้าสู่กระบวนการนั้นได้ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและขจัดความเหลื่อมล้ำในสังคมลงได้ตามสมควร แม้ว่าการกำหนด มาตรการอันเป็นโทษที่ผู้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นที่ จะต้องมีเพื่อให้กฎหมายมีสภาพบังคับแต่โทษนั้นก็ไม่จำเป็นต้องใช้โทษอาญาเสมอไป ซึ่งนานา ประเทศได้เริ่มปรับเปลี่ยนบทลงโทษจากความผิดอาญาเป็นมาตรการอื่นที่มีใช้โทษอาญามากขึ้น รวมทั้งการใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษทางอาญา เช่น การคุมประพฤติ กรณีจึงสมควรที่ ประเทศไทยจะพัฒนากฎหมายไทยให้สอดคล้องกับนานาประเทศและเกิดประโยชน์แก่ประชาชน ยิ่งขึ้น โดยปรับเปลี่ยนโทษอาญาบางประการที่มุ่งต่อการปรับเป็นเงินตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ เปลี่ยนเป็นมาตรการปรับเป็นพินัยที่สร้างขึ้นใหม่ไม่ให้มีสภาพเป็นโทษอาญา โดยกำหนด หลักเกณฑ์ให้ใช้ดุลพินิจกำหนดค่าปรับที่ต้องชำระให้เหมาะสมกับสภาพความร้ายแรงแห่ง การกระทำและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดให้สอดคล้องกันและในกรณีที่ผู้กระทำ

ความคิดไม่มีเงินชำระค่าปรับอาจขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับได้โดยไม่มีกรกักขังแทนค่าปรับดังเช่นที่เป็นอยู่ในคดีอาญาการเปลี่ยนสภาพบังคับไม่ให้เป็นโทษอาญาโดยกำหนดวิธีการดำเนินการขึ้นใหม่เป็นการเฉพาะนี้ย่อมจะช่วยให้ประชาชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการทางอาญา และไม่มีประวัติอาชญากรรมติดตัวอีกต่อไปการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้จะเปิดโอกาสทางกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นตามเจตนารมณ์ของมาตรา 77 และมาตรา 258 ค.ด้านกฎหมาย (1) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย นอกจากนั้นสำหรับกฎหมายบางฉบับที่กำหนดให้มีโทษทางปกครอง แต่บัญญัติให้ฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีอาญาเพื่อบังคับชำระค่าปรับทางปกครองไว้แล้ว สมควรเปลี่ยนโทษดังกล่าวเป็นมาตรการปรับเป็นพินัยเช่นเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

บทกำหนดโทษ เป็นการนำเอาโทษปรับมาใช้กรณีฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยไม่กำหนดโทษจำคุก เนื่องจากเป็นกฎหมายที่มุ่งส่งเสริมให้มีการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง แม้จะยินยอมให้นำเอาสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไปใช้ประโยชน์ในเชิงการค้าได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้ระบบอนุญาต การใช้โทษจำคุกจึงไม่น่าจะเหมาะสม และไม่เกิดประโยชน์อันใด การใช้โทษปรับจะเป็นคุณมากกว่า โดยการกำหนดโทษปรับเป็นพินัย ซึ่งเป็นการเอาค่าปรับเข้าสู่รัฐตามหลักการปรับเป็นพินัย ตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“ปรับเป็นพินัย” หมายความว่า สั่งให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินที่กฎหมายกำหนด

“ความผิดทางพินัย” หมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎหมายนั้นบัญญัติให้ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย

มาตรา 5 การปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวงให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ให้ถือว่าการปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นการกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครอง

มาตรา 9 ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย ให้พิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

(1) ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนหรือสังคมจากการกระทำความผิดทางพินัย และพฤติการณ์อื่นอันเกี่ยวกับสภาพความผิดทางพินัย

(2) ความรู้ผิดชอบ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม การกระทำความผิดซ้ำและสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดทางพินัย

(3) ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัย

(4) สถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดทางพินัยในการชำระค่าปรับเป็นพินัย ถ้าผู้กระทำความผิดทางพินัยร้องขอและเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่อาจชำระค่าปรับในคราวเดียวได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลจะให้ผ่อนชำระก็ได้ และในกรณีเช่นนั้น หากผู้กระทำความผิดทางพินัยผัดบังหนี้ยางหนืดใดโดยไม่มีเหตุอันสมควรให้การผ่อนชำระเป็นอันยกเลิกและผู้กระทำความผิดต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยที่ยังค้างชำระอยู่ให้ครบถ้วนภายในเวลาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนด หากไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 23 หรือมาตรา 30 แล้วแต่กรณี รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยจะวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยตามวรรคหนึ่งและการผ่อนชำระตามวรรคสองเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้และระเบียบของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา 8 วรรคสอง ก็ได้

2.12 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558

ปัจจุบันประเทศไทยยังขาดมาตรการในการติดตาม ควบคุม และเฝ้าระวังการทำประมงในน่านน้ำไทยและนอคน่านน้ำไทย เพื่อป้องกันมิให้มีการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายรวมทั้งยังขาดการบริหารจัดการการทำประมงให้สอดคล้องกับการผลิตสูงสุดของธรรมชาติ เพื่อให้สามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน และหากไม่มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วนอาจมีผลกระทบต่อประมงของประเทศไทย ดังนั้น เพื่อเพิ่มมาตรการในการควบคุม เฝ้าระวัง สืบค้น และตรวจสอบการประมง อันเป็นการป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์และบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรประมงและสัตว์น้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน และโดยที่การดำเนินการดังกล่าวต้องกระทำให้แล้วเสร็จโดยรวดเร็ว เพื่อมิให้กระทบต่อการส่งออกสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำของประเทศไทย ซึ่งเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นเร่งด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 มีสาระสำคัญของบทบัญญัติ ดังนี้

คำนิยาม (มาตรา 5)

“สัตว์น้ำ” หมายความว่า สัตว์ที่อาศัยอยู่ในน้ำเป็นปกติ สัตว์จำพวกสะเทินน้ำสะเทินบก สัตว์ที่อาศัยอยู่ในบริเวณน้ำท่วมถึง สัตว์ที่มีการดำรงชีวิตส่วนหนึ่งอยู่ในน้ำ สัตว์ที่มีวงจรชีวิตช่วงหนึ่งอาศัยอยู่ในน้ำเฉพาะช่วงชีวิตที่อาศัยอยู่ในน้ำ รวมทั้งไข่และน้ำเชื้อของสัตว์น้ำ และสาหร่ายทะเล ซากหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์น้ำเหล่านั้น และให้หมายความรวมถึงพันธุ์ไม้น้ำ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดและซากหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์ไม้น้ำนั้นด้วย

1) คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ

ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงแรงงาน ผู้บัญชาการทหารเรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวน ไม่เกินสิบคน เป็นกรรมการให้อธิบดี เป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา 13)

2) มาตรการอนุรักษ์และบริหารจัดการ

ห้ามมิให้ผู้ใดจับสัตว์น้ำในเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์น้ำตามที่รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดโดยอนุมติรัฐมนตรีประกาศกำหนด เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ในทางวิชาการหรือเพื่อการบำรุงรักษาพันธุ์สัตว์น้ำ (มาตรา 56)

ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

(1) ปล่อย เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้วัตถุอันตรายตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ลงสู่ที่จับสัตว์น้ำ

(2) กระทำการใด ๆ อันทำให้สัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำมีนเมา

(3) ปล่อย เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้สิ่งใดลงสู่ที่จับสัตว์น้ำในลักษณะที่เป็นอันตราย แก่สัตว์น้ำ

(4) ทำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิดมลพิษในลักษณะที่เป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำอันจำเป็น โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อประโยชน์ของทางราชการทหาร (มาตรา 58)

ผู้ใดโดยเจตนาหรือโดยประมาททำให้ที่จับส้วมน้ำเกิดมลพิษในลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่ส้วมน้ำ ต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายทั้งปวงในการช่วยเหลือหรือป้องกันชีวิตส้วมน้ำและทำให้ที่จับส้วมน้ำฟื้นฟูกลับสู่สภาพตามธรรมชาติ (มาตรา 59)

ห้ามมิให้ผู้ใดใช้กระแสไฟฟ้าทำการประมง หรือใช้วัตถุระเบิดในที่จับส้วมน้ำ ในกรณี ที่ทางราชการมีความจำเป็นต้องใช้วัตถุระเบิดในที่จับส้วมน้ำ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตเป็น หนังสือจากอธิบดีและได้ดำเนินการป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ส้วมน้ำเกินสมควรแล้ว (มาตรา 60)

3) อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจมีหนังสือ เรียกผู้รับอนุญาต กรรมการ ผู้จัดการ บุคคลผู้มีอำนาจในการจัดการหรือพนักงานของผู้รับอนุญาตที่ เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา ดำเนินการตามพระราชกำหนดนี้สามารถ เข้าไปในสถานที่ประกอบกิจการหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการของผู้รับอนุญาต หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า ส่งออก นำผ่าน จำหน่าย ผลิตหรือแปรรูปส้วมน้ำหรือผลิตภัณฑ์ส้วมน้ำ ในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบและควบคุมให้ การเป็นไปตามพระราชกำหนดนี้ ควบคุมเรือประมง หยุดเรือประมง หยุดทำการประมงหรือการขน ถ้ายส้วมน้ำหรือสั่งให้ผู้ควบคุมเรือประมงนำเรือประมงเข้าเทียบท่า หรือขึ้นไปบนเรือประมง หรือ เข้าไปในที่จับส้วมน้ำใดเพื่อตรวจสอบยึดหรืออายัดเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับส้วมน้ำหรือผลิตภัณฑ์ส้วมน้ำ หรือวัตถุใด ๆ เพื่อนำไปตรวจสอบ หรือตรวจ วิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบและควบคุมยึดหรืออายัดส้วมน้ำหรือผลิตภัณฑ์ส้วมน้ำที่มีเหตุอันควรสงสัย ว่าเป็นส้วมน้ำหรือผลิตภัณฑ์ส้วมน้ำ ยึดหรืออายัดส้วมน้ำหรือผลิตภัณฑ์ส้วมน้ำที่มีเหตุอันควร สงสัยว่าเป็นส้วมน้ำหรือผลิตภัณฑ์ส้วมน้ำ (มาตรา 102)

พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ซึ่งติดตั้งเครื่องมือทำการประมง สิ่งปลูกสร้าง หรือ สิ่งใด ๆ ลงในที่จับส้วมน้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือได้รับอนุญาตแต่ไม่ปฏิบัติตามที่ได้ถูกสั่งตาม ที่ได้รับอนุญาต หรือปฏิบัติผิดไปจากเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตหรือถอน หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตภายในเวลาที่กำหนดได้ (มาตรา 103)

4) บทกำหนดโทษ

โทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้มีทั้งโทษจำและโทษปรับ

จากบทบัญญัติของพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นกฎหมายที่จะควบคุม เฝ้าระวัง สืบค้น และตรวจสอบกิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำการประมง แบบครบวงจร การบริหารจัดการด้านการประมง การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของชุมชนประมง

ท้องถิ่นรวมถึงการกำหนดคณะกรรมการเพื่อการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์ในที่จับสัตว์น้ำ ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน มิให้กระทบต่อการส่งออกสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำของประเทศในอนาคต

ปัจจุบันมีเกษตรกรขึ้นทะเบียนเลี้ยงปลากัดกับกรมประมงประมาณจำนวน 1,500 ราย และมีผู้เลี้ยงรายย่อย ที่ขึ้นชอบการเลี้ยงปลากัดไทยมากกว่า 100,000 ราย จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เพาะเลี้ยงปลากัดไทยเชิงพาณิชย์ให้ข้อมูลว่าปลากัดไทย เป็นสายพันธุ์พื้นเมืองที่มีความสวยงามมาก ปลากัดแต่ละตัวจะมีหางที่สวยงามแตกต่างกันจึงเป็นที่นิยมที่จะนำไปเลี้ยงเป็นปลาสวยงามนิยมเลี้ยงไว้ดูเล่นเพื่อความเพลิดเพลิน มอบเป็นของขวัญในวันพิเศษและสามารถสร้างอาชีพที่มั่นคงให้กับชุมชนได้ นอกจากนี้ชื่อปลากัดหมายความว่า เป็นปลาต่อสู้จึงมีการเพาะเลี้ยงปลากัดเพื่อเอาไว้กัดแข่งขันเป็นกีฬา รวมทั้งสามารถนำไปใช้เป็นสัญลักษณ์ของไทย และนำไปใช้ประกอบสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อสะท้อนความเป็นไทยได้ การควบคุมสายพันธุ์ปลากัดรวมทั้งการส่งเสริมการเลี้ยงปลากัดจึงเป็นหน้าที่ของกรมประมงดังที่คำตอบของประชากรสัมภาษณ์เชิงลึกที่เพาะเลี้ยงปลากัดที่สมุทรปราการให้ไว้

กฎหมายที่นำมาวิเคราะห์ดังกล่าวถือได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทยแม้ว่าบทบัญญัติของกฎหมายแต่ละฉบับจะไม่ได้ระบุถึงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองแต่เมื่อเป็นสัตว์ที่ได้รับการคุ้มครองและมีการบริหารจัดการย่อมจะหมายความรวมถึงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองด้วย

3. กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ในระบบนิเวศธรรมชาติจะมีสัตว์อยู่ในระบบด้วย และสัตว์ตามนัยนี้หมายความรวมถึงสัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยง ซึ่งในทางระหว่างประเทศแล้วเห็นถึงความสำคัญของสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีอยู่คู่โลกในระบบนิเวศเดียวกับมนุษย์จึงต้องได้รับการคุ้มครองทำให้ประเทศต่าง ๆ ที่เป็นภาคีสหประชาชาติ รวมถึงกลุ่มประเทศในยุโรปมีข้อตกลงร่วมกันในการคุ้มครองสัตว์ส่งผลให้มีกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ หลายฉบับซึ่งการวิจัยได้นำเอาบางฉบับที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ดังนี้

3.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (Universal Declaration of Animal Rights, 1978)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) เป็นกฎหมายที่เกิดจากความตกลงร่วมกันของภาคีสหประชาชาติแม้จะเป็นกฎหมายที่ไม่มีสภาพบังคับแต่ก็เป็นข้อตกลงที่ยอมรับว่าสัตว์ก็มีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง และต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติมปฏิญญานี้ในปี 1990

(พ.ศ. 2533) โดยการเสนอของสมัชชาสิทธิสัตว์นานาชาติ (the International League of Animal Rights) ในปี ค.ศ. 1989 (พ.ศ. 2532)

สาระสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ดังนี้

ปฏิญญานี้ให้การรับรองว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่เกิดมาโดยมีความเสมอภาค และมีสิทธิจะเป็นอยู่ (มาตรา 1) มนุษย์จะต้องเคารพในสิทธิของสัตว์ในฐานะที่มนุษย์ก็เป็นสัตว์ชนิดหนึ่ง จึงไม่มีสิทธิกำจัดหรือกระทำการทารุณกรรมต่อสัตว์นอกจากนี้มนุษย์ยังมีหน้าที่จะต้องดูแลจัดสวัสดิภาพสัตว์โดยถือว่าสัตว์มีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองปกป้องจากมนุษย์ (มาตรา 2) โดยสัตว์จะต้องไม่ถูกกระทำให้เจ็บป่วยหรือกระทำการทารุณกรรมหากจะมีการฆ่าสัตว์ก็จะต้องใช้วิธีที่เกิดผลยับยั้งพันที่โดยไม่ทำให้สัตว์นั้นเครียด (มาตรา 3)

ประเภทสัตว์ที่จะได้รับสิทธิของสัตว์ ได้แก่

1) สัตว์ป่ามีสิทธิที่จะอยู่อาศัยได้ในธรรมชาติทั้งในผืนน้ำ บนดิน และในอากาศรวมถึงมีสิทธิในการสืบเผ่าพันธุ์ของตน ซึ่งการจำกัดสิทธินี้แม้เป็นไปเพื่อการศึกษาก็ไม่อาจกระทำได้ (มาตรา 4)

2) สัตว์เลี้ยงที่อยู่ร่วมกับมนุษย์ตามประเพณีก็มีสิทธิที่จะอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมต่อวิถีการดำรงชีวิตชนิดของสัตว์นั้น ๆ การแทรกแซงวิถีการดำรงชีวิตของสัตว์โดยมนุษย์ถือเป็นการละเมิดต่อสิทธินี้ (มาตรา 5)

สัตว์เลี้ยงมีสิทธิที่จะได้มีชีวิตของมันอย่างสมบูรณ์ตามแต่ธรรมชาติการทอดทิ้งสัตว์เลี้ยงถือเป็นการกระทำอันทารุณโหดร้ายและไม่เคารพในศักดิ์ศรีของมัน (มาตรา 6)

สัตว์ที่เลี้ยงไว้เพื่อใช้งานมีสิทธิที่จะทำงานในระยะเวลาและภาระงานเพียงเท่าที่เหมาะสมโดยมีสิทธิจะได้รับอาหารและที่พักพิงตามสมควร (มาตรา 7)

การใช้ประโยชน์สัตว์

1) กรณีการทดลองในสัตว์ไม่ว่าจะต่อสภาพหรือต่อสุขจิตของสัตว์นั้นเป็นการละเมิดสิทธิของสัตว์ไม่ว่าจะกระทำไปโดยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์การแพทย์การพาณิชย์หรือเหตุผลอื่นใด ทั้งนี้การทดลองที่ทดแทนการใช้สัตว์จำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนา (มาตรา 8)

2) สัตว์ที่ถูกนำมาใช้ในอุตสาหกรรมอาหารจะต้องได้รับการเลี้ยงดูขนส่งรีดนมและฆ่าโดยปราศจากความทรมาน (มาตรา 9)

การละเมิดสิทธิของสัตว์

1) การนำสัตว์มาใช้เพื่อความบันเทิง การฆ่าสัตว์รวมถึงสิทธิในร่างของสัตว์ที่ตายแล้วโดยมีหลักการว่า สัตว์ไม่ควรนำมาใช้เพื่อความบันเทิงของมนุษย์การจัดแสดงหรือให้สัตว์ทำการแสดงถือเป็นการละเมิดต่อศักดิ์ศรีของมัน (มาตรา 10)

2) การฆ่าสัตว์อย่างทารุณโหดร้ายถือเป็นอาชญากรรมต่อชีวิต (มาตรา 11) ส่วนการฆ่าสัตว์ป่าจำนวนมากในลักษณะเป็นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ถือเป็นอาชญากรรมต่อเผ่าพันธุ์ซึ่งการก่อให้เกิดมลภาวะในธรรมชาติถือเป็นต้นเหตุแห่งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (มาตรา 12)

นอกจากนี้ มาตรา 13 กำหนดว่าร่างกายของสัตว์ที่ตายแล้วจะต้องได้รับการเคารพ การทารุณกรรมสัตว์ในภาพยนตร์หรือโทรทัศน์นั้นจำเป็นต้องถูกจำกัดปิดกั้น เว้นแต่เป็นไปเพื่อการศึกษาของมนุษย์

ปฏิญญานี้มีสถานะเป็นข้อเสนอและคำประกาศไม่มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายแต่ก็มีจุดมุ่งหมายให้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายและได้รับการยอมรับโดยรัฐ โดยมาตรา 14 ซึ่งเป็นมาตราสุดท้ายได้เสนอหลักการว่าเสียงของผู้ปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองสัตว์จะต้องได้รับความสำคัญต่อการดำเนินการของรัฐ และให้ถือว่าสิทธิของสัตว์นั้นเป็นสิทธิตามกฎหมายในลักษณะเดียวกับสิทธิมนุษยชน

3.2 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) (Universal Declaration on Animal Welfare (UDAW), 2000)

สัตว์ถือเป็นส่วนหนึ่งในระบบนิเวศโลกซึ่งสมาคมระดับโลกเพื่อการคุ้มครองสัตว์ (World Society for the Protection of Animals หรือ WSPA ให้ความสำคัญในการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ จึงได้เสนอร่าง ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ขึ้นเป็นครั้งแรกในการประชุมว่าด้วยสัตว์โลก ในปี ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) ที่ลอนดอน เมื่อวันที่ 16-17 มิถุนายน และมีการดำเนินการต่อมาในการประชุมที่กรุงมะนิลาเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) โดยได้นำเอาหลักการเรื่องของเสรีภาพทั้งห้าของสัตว์ ได้แก่ เสรีภาพจากความหิว กระจาย เสรีภาพจากความเป็นอยู่ที่ไม่เหมาะสม เสรีภาพจากความเจ็บปวด การบาดเจ็บ หรือเป็นโรค เสรีภาพจากความกลัวและความทุกข์ทรมาน และเสรีภาพในการแสดงพฤติกรรมตามปกติของสัตว์และหลักการ “สาม R” ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ในทางวิทยาศาสตร์ได้แก่การลด (Reduction) จำนวนสัตว์ที่นำมาทดลอง การปรับเปลี่ยนกระบวนการทำการทดลองในสัตว์ให้ดีขึ้น (Refinement) และการทดแทน (Replacement) การทดลองในสัตว์ด้วยวิธีการทดลองแบบอื่น

หลังจากนั้น มีการประชุมของชาติที่เป็นคณะกรรมการขับเคลื่อน (Steering Committee) ทั้งห้าประเทศ ได้แก่ เคนยา อินเดีย คอสตาริกา สาธารณรัฐ และฟิลิปปินส์อีกครั้งเมื่อวันที่ 24-25 พฤศจิกายน ค.ศ. 2005 (พ.ศ. 2548) ที่กรุงซานโฮเซ (San Jose) ประเทศคอสตาริกาในการประชุมคราวนี้ได้มีการยกย่องคำประกาศและภาคผนวกที่ 1 ขึ้น โดยมี WSPA ทำหน้าที่เสมือนเป็นเลขาธิการของคณะกรรมการขับเคลื่อนดังกล่าว โดยคาดหวังว่าร่างปฏิญญานี้จะได้รับการรับรองจากที่ประชุมใหญ่แห่งสหประชาชาติและประกาศเป็นความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการ

จัดสวัสดิภาพสัตว์ให้ได้ในที่สุดโดยร่างปฏิญญามีการแก้ไขเพิ่มเติมฉบับล่าสุดในปี ค.ศ. 2011 (พ.ศ. 2554) ซึ่งอยู่ระหว่างการรับฟังความคิดเห็นของประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศ และองค์กร NGO

3.3 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปเพื่อคุ้มครองสัตว์ระหว่างการขนส่งระหว่างประเทศ ค.ศ. 1968 (พ.ศ. 2511) (European Convention for the Protection of Animals during International Transport, 1968)

อนุสัญญานี้เป็นกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศที่มีสภาพบังคับที่ให้การคุ้มครองสัตว์ในระหว่างการขนส่งระหว่างประเทศ ด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยการจัดพื้นที่ การระบายอากาศสุขอนามัย วิธีการขนส่ง อาหารและน้ำดื่ม การนำสัตว์ขึ้นลงและการช่วยเหลือของสัตว์แพทย์ในการขนส่งระหว่างประเทศ ซึ่งอนุสัญญานี้ได้มีการยกเว้นใหม่ (Revise) ในปี ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) โดยประมวลประสบการณ์การใช้บังคับในระยะ 30 ปีขึ้นมาเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้บังคับเพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาทางวิทยาศาสตร์และประสบการณ์ของการใช้บังคับดังกล่าว

3.4 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองปศุสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (European Convention for the Protection of Animals kept for Farming Purposes, 1978)

อนุสัญญานี้ใช้คุ้มครองสัตว์ที่ถูกผสมพันธุ์หรือเลี้ยงไว้เพื่อเป็นอาหาร ใช้ขน หนัง หรือเพื่อประโยชน์ในทางปศุสัตว์อื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสัตว์ที่เลี้ยงในระบบฟาร์มเชิงอุตสาหกรรม เพื่อหลีกเลี่ยงความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็นหรือการบาดเจ็บของสัตว์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรือน อาหาร และการดูแล เพื่อให้สัตว์ที่ถูกเลี้ยงไว้ได้มีความเป็นอยู่โดยผาสุก อนุสัญญานี้ให้รัฐภาคีมีหน้าที่ตรวจสอบกวดขันสภาพการเลี้ยงสัตว์และสุขภาพของสัตว์ที่ถูกเลี้ยงด้วยวิธีการของฟาร์มเชิงอุตสาหกรรม โดยให้ก่อตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบการบังคับใช้และมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดทำข้อเสนอแนะต่อรัฐภาคีเพื่อแสดงความคิดเห็นเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างภาคีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้และรายงานผลการปฏิบัติการตามอนุสัญญานี้ต่อคณะมนตรีสหประชาชาติ

3.5 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ที่จะถูกฆ่าเพื่อการบริโภค ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) (European Convention for the Protection of Animals for Slaughter, 1982)

จุดมุ่งหมายของอนุสัญญานี้คือมนุษยธรรมที่พึงมีต่อสัตว์ที่จะนำไปฆ่าโดยการกำหนดวิธีการฆ่าสัตว์ในสหภาพยุโรป โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการต้อนสัตว์ที่ไม่เป็นการทารุณ โหดร้ายหรือทำให้สัตว์เจ็บป่วย จะต้องปกป้องส่วนที่บอบบางของร่างกายสัตว์และที่เกี่ยวกับการ

ดูแลสัตว์ในระหว่างที่ยังไม่ได้ทำการฆ่าในทันทีที่มาถึง รวมถึงการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นไว้ในโรงฆ่าสัตว์ด้วย

ในส่วนของการฆ่านั้น อนุสัญญากำหนดว่าสัตว์จะต้องถูกทำให้หมดสติก่อนที่จะนำไปเชือดการทำให้สัตว์ใหญ่หมดสติอาจจะต้องกระทำโดยป็นชนิดพิเศษที่ยิงหรือเป่าลูกดอกโดยตรงเข้าไปที่สมองโดยกระบวนการทางไฟฟ้าหรือการใช้ก๊าซ การใช้ขวาน ค้อน หรืออุปกรณ์ลักษณะเดียวกันนั้นถือเป็นการต้องห้ามตามอนุสัญญา นอกจากนี้สัตว์ใหญ่จะต้องไม่ถูกจำกัดหรือขัดขวางการเคลื่อนไหวก่อนที่จะถูกทำให้หมดสติ ทั้งนี้ยกเว้นในกรณีของการฆ่าตามพิธีกรรมทางศาสนา การฆ่าโดยเหตุฉุกเฉิน การฆ่าสัตว์ปีกและกระต่าย แต่อย่างไรก็ตาม การฆ่าสัตว์จะต้องไม่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น ในส่วนสุดท้ายของบทบัญญัติเป็นเรื่องของการให้ปรับใช้กับกรณีของการฆ่าสัตว์เพื่อบริโภคในสถานที่อันมิใช่โรงฆ่าสัตว์ด้วย

3.6 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ทดลองและที่ใช้ในทางวิทยาศาสตร์ ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) (European Convention for the Protection of Vertebrate Animals used for Experimental and other Scientific Purposes, 1986)

อนุสัญญานี้มีจุดมุ่งหมายเบื้องต้นเพื่อจะลดจำนวนของการทดลองในสัตว์และจำนวนสัตว์ที่ถูกใช้ในการทดลอง เพื่อสนับสนุนให้ชาติภาคึงคิดเว้นการทดลองในสัตว์เว้นแต่จะไม่มีทางเลือกอื่น การวิจัยทางเลือกที่ไม่ต้องใช้สัตว์ควรได้รับการสนับสนุน สัตว์ที่ถูกนำมาทดลองนั้นควรที่จะคัดเลือกบนพื้นฐานของหลักเกณฑ์เชิงปริมาณที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนและสัตว์นั้นจะต้องได้รับการดูแลที่ดีและพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้ต้องได้รับความทุกข์ทรมานเท่าที่เป็นไปได้ในที่สุดแล้ว หลักการหลายประการของอนุสัญญานี้จึงมีลักษณะเป็นเหมือนการตั้งจุดเริ่มต้นที่ประเทศภาคีจะต้องร่วมตรวจสอบการบังคับใช้และร่วมแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้มีความสมบูรณ์ขึ้นต่อไป

3.7 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) (European Convention for the Protection of Pet Animals, 1992)

อนุสัญญานี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญในการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์เลี้ยงที่มนุษย์เลี้ยงไว้ซึ่งส่วนใหญ่จะเลี้ยงไว้ประจำบ้านเพื่อให้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่จึงเชื่อใจไม่ดุร้ายและมีความคุ้นเคยกับเจ้าของความเพลิดเพลินหรือเลี้ยงไว้เป็นเพื่อน โดยเฉพาะ (สถาบันพระปกเกล้า, 2562) ดังนั้นสัตว์ที่ถูกคุกคามประเภทอื่น ๆ ที่มีอนุสัญญาต่าง ๆ คุ้มครองอยู่แล้วเป็นกรณีเฉพาะ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อนุสัญญาวอชิงตัน (Washington Convention) ก็จะไม่รวมอยู่ในอนุสัญญานี้ประเทศภาคีจะมีการประชุมกันเป็นประจำเพื่อตรวจสอบการบังคับใช้ของอนุสัญญาและดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อความเหมาะสม

3.8 อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, 1973: CITES)

อนุสัญญาฉบับนี้หรือที่รู้จักกันในชื่อย่อว่าไซเตส (CITES) เป็นอนุสัญญาระหว่างประเทศที่มีเป้าหมายเพื่อควบคุมไม่ให้เกิดการค้าสัตว์ป่าและพืชป่าระหว่างประเทศ เป็นภัยคุกคามความอยู่รอดของชนิดพันธุ์ในธรรมชาติ โดยเฉพาะสัตว์ป่าและพืชป่าที่มีสถานภาพใกล้สูญพันธุ์ การบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามอนุสัญญาฯ โดยจะต้องมีการควบคุมการนำเข้า ส่งออก หรือส่งผ่านตัวอย่างชนิดพันธุ์ที่ระบุไว้ในบัญชีของไซเตส และมีบทลงโทษผู้กระทำการฝ่าฝืน ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาไซเตส และเข้าเป็นภาคีสมาชิกลำดับที่ 78 เมื่อปี 2526 ปัจจุบันอนุสัญญาไซเตสมีภาคีสมาชิกกว่า 160 ประเทศทั่วโลก โดยมีประเทศลาวเข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ 165 เมื่อเดือนมีนาคม 2547 ส่งผลให้ประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนทั้ง 10 ประเทศได้เข้าร่วมเป็นภาคีต่ออนุสัญญาฉบับนี้อย่างสมบูรณ์การประชุมประเทศภาคีอนุสัญญาไซเตสครั้งที่ 13 (CoP-13) จะจัดให้มีขึ้นระหว่างวันที่ 2 - 14 ตุลาคม 2547 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพฯ นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมนานาชาติครั้งใหญ่เกี่ยวกับอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านการอนุรักษ์ฉบับนี้

กฎหมายให้การคุ้มครองสัตว์เลี้ยงโดยกำหนดวิธีการคุ้มครองในการกระทำทั้งทางตรงและทางอ้อม ในอันที่จะป้องกันคุ้มครองระงับหรือยุติปัญหา ที่จะเกิดขึ้นกับชีวิตของสัตว์พื้นเมือง เช่น ปัญหาการล่าสัตว์พื้นเมือง รวมไปถึงการบุกรุก หรือทำลายแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งหลบภัย และแหล่งอาหารของสัตว์พื้นเมือง ดังนั้นการอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์พื้นเมืองโดยการป้องกันนี้อาจจะทำได้โดยการรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้กับประชาชนเห็นความสำคัญ ของการอนุรักษ์สัตว์พื้นเมืองอย่างจริงจัง และปลูกฝังให้ความรักความเมตตา ต่อสัตว์พื้นเมืองอย่างถูกต้อง

4. กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง

4.1 เครือรัฐออสเตรเลีย

เครือรัฐออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีสภาพภูมิประเทศเป็นเกาะขนาดใหญ่ มีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ จึงมีสัตว์ป่าจำนวนมากหลายหลายพันธุ์ แต่ก็ไม่มีสัตว์ที่กำหนดให้เป็นสัตว์พื้นเมือง ทั้ง ๆ ที่ออสเตรเลียเป็นที่รู้จักกันทั่วโลกว่ามีสัตว์พื้นเมืองที่เด่นชัดและไม่มีในประเทศอื่น เช่น จิงโจ้ และหมีโคลาซึ่งหากพิจารณากฎหมายที่คุ้มครองหรืออนุรักษ์สัตว์ป่า ของเครือรัฐออสเตรเลียนั้น พบว่ามีหลายฉบับ เป็นกฎหมายระดับมลรัฐ และใช้บังคับในแต่ละเขตการปกครอง (State and Territory in Australia) ดังเช่นรัฐควีนสแลนด์ (Queensland) มีพระราชบัญญัติ

การป้องกันและดูแลสัตว์ ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) (Animal Care & Protection Act, 2001) รัฐออสเตรเลียตะวันตก (Western Australia) มีพระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545) (Animal Welfare Act, 2002) และรัฐวิกตอเรีย (Victoria) มีพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) (Prevention of Cruelty to Animal Act, 1986)

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 1986 ของรัฐต่าง ๆ ในเครือรัฐออสเตรเลีย มีเป้าหมายสำคัญที่คล้ายคลึงกัน คือ การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์สร้างความตระหนักและปรับปรุงระดับความสำนึกของสังคมในการคุ้มครองป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และดูแลสัตว์ ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) (Animal Care & Protection Act, 1986) จากความเจ็บปวดโดยไม่มีเหตุอันควรและโดยไม่มีเหตุจำเป็นหรือไม่เหมาะสมความแตกต่างของกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ของแต่ละรัฐนั้นขึ้นอยู่กับทำให้คำนิยามของคำว่า “สัตว์” เช่น รัฐวิกตอเรีย รัฐควีนสแลนด์ รัฐนิวเซาท์เวลส์ อาณาเขตภาคเหนือ และเขตนครหลวงเครือรัฐออสเตรเลีย ให้ความหมายว่า สิ่งมีชีวิตที่มีกระดูกสันหลัง หรือสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่ไม่ใช่มนุษย์ และสัตว์ประเภทนก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ หรือปลา รวมถึงสัตว์ที่มีกระดอง หรือสัตว์ที่มีเปลือกแข็งหุ้มตัว เช่น กุ้งมังกร ปู หรือกุ้ง รัฐควีนสแลนด์และเขตนครหลวงออสเตรเลีย ให้ความหมายรวมถึง สัตว์ทะเล ตระกูลปลาหมึก มีกระดองและมีหนวดยาว (Octopus and Squid) รัฐควีนสแลนด์ ยังให้ความหมายรวมถึงสิ่งมีชีวิต ที่อยู่ในระยะฟักตัวอ่อน แต่ไม่รวมไปถึงไข่ของสัตว์ ตัวอ่อนของหอย ไข่ปลาหรือฝูงตัวอ่อนของปลา และรวมถึงสัตว์ทะเลตระกูลปลาหมึกหรือที่มีหนวดยาวอีกด้วย

การกระทำความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์โดยมีเหตุฉกรรจ์ (Aggravated Cruelty Offense) นั้น เห็นได้ว่าในกฎหมายหลายฉบับของประเทศออสเตรเลียนั้นกฎหมายจะกำนังถึงผลของการกระทำ เมื่อมีการกระทำหรือละเว้นการกระทำใด ๆ ที่เข้าลักษณะของการทารุณกรรมต่อสัตว์ เช่น การทุบตี เพิกเฉย หรือทำร้ายสัตว์อย่างทารุณ ทำให้สัตว์ได้รับอันตรายอย่างสาหัสหรือมีผลกระทบต่อสัตว์อย่างเลวร้าย เช่น ทำให้สัตว์ตายพิการ หรือผิดรูปผิดร่าง จนไม่สามารถใช้งานได้อีกต่อไป ทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส หรือทำให้สัตว์เป็นโรคเจ็บป่วยหรือต้องทนทุกข์ทรมานหากดำรงชีวิตอยู่ต่อไป

สำหรับโทษที่กำหนดไว้ คือ โทษจำคุกและโทษปรับ และเพิ่มโทษสำหรับการกระทำที่รุนแรงหรือเป็นผลให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานสาหัส นอกจากนี้การริบสัตว์ซึ่งถูกทารุณกรรม (Forfeiture / Removal of Animals) นั้นศาลอาจสั่งให้ริบสัตว์ หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดก็ได้หรืออาจใช้มาตรการลงโทษทางสังคม เช่น ทำงานบริการสังคมในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งตามที่เห็นสมควรก็ได้ และในกรณีที่เป็น ต้องเลี้ยงดูสัตว์ที่ถูกทารุณนั้น ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูรักษา ให้ตกเป็นหน้าที่ของผู้กระทำผิด

4.2 สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เป็นประเทศที่มีภูมิศาสตร์เป็นเกาะและเป็นประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) มีพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) (The Animal Welfare Act, 1988) ที่มีหลักการเพื่อการคุ้มครองและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของสัตว์ และควบคุมดูแลโดยมีระเบียบว่าด้วยการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าและเพื่อเป็นสัตว์เลี้ยง

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) กำหนดในมาตรา 2 ให้ บุคคลและองค์กรที่จะทำกิจการต่าง ๆ ต้องจดทะเบียนกับหน่วยงานอุตสาหกรรมสัตว์ โดยต้องพิสูจน์ว่ากิจการนั้น ๆ สะอาด ปลอดภัย ไม่สร้างความเจ็บปวดต่อสัตว์ และใบอนุญาตการประกอบการมีอายุ 1 ปี และหากมีการฝ่าฝืนเมื่อหน่วยงานอุตสาหกรรมสัตว์ตรวจพบว่าการดำเนินการนั้น ไม่สะอาด ปลอดภัยต่อสัตว์ใบอนุญาตประกอบการจะถูกลบเลิก

องค์กรคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ กฎหมายกำหนดให้มีองค์กร 2 องค์กร คือคณะกรรมการกับหน่วยงานปฏิบัติการ

1) คณะกรรมการเกี่ยวกับสวัสดิการของสัตว์ (มาตรา 5) อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการเกษตรมีหน้าที่ออกระเบียบต่าง ๆ เพื่อบังคับใช้ตามรัชบัญญัติการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531)

2) หน่วยงานอุตสาหกรรมสัตว์มีหน้าที่และอำนาจตามรัชบัญญัติการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) มีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบและวางระเบียบเกี่ยวกับกิจการที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ เช่น มาตรา 3 กำหนดให้การขนส่งสัตว์ที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของสัตว์ ผู้อำนวยการหน่วยงานอุตสาหกรรมสัตว์มีอำนาจในการเรียกให้หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐบาลช่วยเหลือภารกิจของหน่วยงานได้

หน้าที่ของผู้ประกอบกิจการสัตว์เลี้ยง

1) มีหน้าที่เลี้ยงดูสัตว์ และการขนส่งสัตว์ (มาตรา 4) การขนส่งสัตว์เลี้ยง ผู้ขนส่งจะต้องเตรียมความพร้อมด้านอาหาร น้ำ ความสะอาด รวมตลอดจนถึงความปลอดภัยของสัตว์ หากมีการขนส่งสัตว์ในทางสาธารณะผู้ขนส่งต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้อำนวยการหน่วยงานอุตสาหกรรมสัตว์

2) เมื่อสัตว์เลี้ยงได้รับความทรมานจากโรคติดต่อที่ไม่สามารถรักษาได้และสัตว์แพทย์ได้ให้การรับรองแล้วให้ฆ่าเพื่อให้สัตว์นั้นหลุดพ้นจากความทรมานและได้รับการรับรองโดยสัตวแพทย์แล้ว

3) การฆ่าสัตว์ที่มีไซ้เพื่อการค้าแต่เป็นการกระทำเพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกายของมนุษย์ที่จากสัตว์หรือเพื่อควบคุมประชากรสัตว์และเมื่อได้ฆ่าสัตว์นั้นแล้วจะนำสัตว์นั้นไปใช้ในการวิจัยหรือการทดลองต้องได้รับอนุญาตแล้ว

4) โทษทางอาญาสำหรับการกระทำต่อสัตว์ (มาตรา 6) มีทั้งโทษจำคุกหรือปรับ หรือ ทั้งจำทั้งปรับ ดังนี้

5) การทารุณกรรมต่อสัตว์และการละเลยไม่ดูแลสัตว์ ให้การยังชีพที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอจนทำให้มีการต่อสู้กันถือว่าเป็นการกระทำที่มีชอบด้วยกฎหมายแม้ว่ากิจการสัตว์จะได้รับใบอนุญาตจากหน่วยงานแล้วก็ตาม (มาตรา 4)

6) การวิจัยหรือทดลองที่ไม่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการเกี่ยวกับสวัสดิการของสัตว์และการฆ่าสัตว์หรือการทรมานสัตว์ ใด ๆ นอกจาก วัว ควาย หมู แพะ แกะ สัตว์ปีก กระต่าย กวาง ม้า จะเข้าให้ถือว่าเป็นการกระทำที่มีชอบด้วยกฎหมายด้วย เว้นเป็นการกระทำเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในพิธีกรรมทางศาสนา และเพื่อให้เสร็จสิ้นพิธีกรรมทางศาสนา ทั้งนี้ให้ผู้นำศาสนานับที่ข้อมูลร่วมกับคณะกรรมการเกี่ยวกับสวัสดิการของสัตว์ด้วย

4.3 ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นมีพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์และการจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (Act on Welfare and Management Animals, 1973) โดยมีหลักการเป็นกฎหมายเพื่อใช้บังคับในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์มุ่งให้สังคมปราศจากการทารุณกรรมสัตว์และมุ่งให้เป็นสังคมที่มนุษย์และสัตว์สามารถอยู่ร่วมกันได้กฎหมายนี้มีสาระสำคัญ ดังนี้

หน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ (มาตรา 7)

1) จะต้องดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์ของตนให้สอดคล้องกับประเภทและลักษณะนิสัยของสัตว์นั้น ๆ

2) จะต้องป้องกันมิให้สัตว์ของตนก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตของผู้อื่นและก่อความรำคาญให้กับผู้อื่น

3) จะต้องจัดให้มีการคุมกำเนิดสัตว์ของตนเพื่อป้องกันมิให้ การเพิ่มจำนวนโดยปราศจากการควบคุม

4) จะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโรคระบาดในสัตว์ของตน และต้องระวังการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว เพื่อป้องกันโรคระบาดจากสัตว์

5) จะต้องกระทำการเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของสัตว์ของตน เช่น การฝังไมโครชิพในสัตว์ทั้งนี้เพื่อให้ทราบผู้ครอบครองสัตว์

แนวทางในการเลี้ยงและการดูแลสัตว์

1) กำหนดมาตรฐานสำหรับการเลี้ยงและดูแลสัตว์แต่ละประเภท (สัตว์เลี้ยงในบ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อการแสดง สัตว์เลี้ยงในฟาร์ม สัตว์เลี้ยงเพื่อการทดลอง) มาตรา 10 - 24 กำหนดให้

ผู้ประกอบการค้าสัตว์ประเภทที่ 1 ในเชิงพาณิชย์จะต้องมีการจัดการดูแลที่ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนดและต้องจดทะเบียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัด ผู้ประกอบการที่ได้รับการจดทะเบียนแล้วมีหน้าที่เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติ (Workshop) ที่จัดโดยจังหวัดและต้องแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประกอบธุรกิจดังกล่าวและในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ประกอบการหรือปัญหาเกี่ยวกับการจัดการดูแลสัตว์ ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถให้คำแนะนำหรือออกคำสั่งให้แก้ไขปรับปรุงปัญหาดังกล่าวได้ ในกรณีที่มีความจำเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถใช้อำนาจดำเนินการตรวจสอบสถานที่ประกอบการได้และในกรณีที่การประกอบการไม่ได้มาตรฐานผู้ประกอบการอาจถูกยกเลิกการจดทะเบียนหรืออาจได้รับคำสั่งให้ยุติการดำเนินธุรกิจได้

ผู้ประกอบการค้าสัตว์ประเภทที่ 2 เป็นผู้ดำเนินการจัดการของสัตว์ในเชิงพาณิชย์ จะต้องแจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัดด้วย

2) การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม (มาตรา 25) และเพื่อป้องกันสัตว์ก่อความรำคาญและอันตรายต่อผู้อื่นและเพื่อสุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์ผู้ประกอบการค้าสัตว์

ในกรณีที่การเลี้ยงสัตว์จำนวนมากก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เช่น การก่อกำเนิดเสียงดัง กลิ่นเหม็น ขนสัตว์ปลิวกระจาย หรือแมลงจำนวนมาก เป็นต้น เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าสถานการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมตามที่กระทรวงสิ่งแวดล้อมกำหนดไว้ ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถแนะนำหรือออกคำสั่งต่อเจ้าของสัตว์ให้ดำเนินการแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวได้ในระยะเวลาที่กำหนด

การเลี้ยงสัตว์อันตราย (มาตรา 26 -33) ที่รัฐกำหนดให้เป็นสัตว์อันตรายเจ้าของสัตว์ที่จะต้องขออนุญาตต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัดและเจ้าของสัตว์จะต้องติดตั้งอุปกรณ์ติดตามเพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์ของตนหนีออกมาภายนอกรวมทั้งต้องมีการป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุจากสัตว์ดังกล่าว หากพบว่าเจ้าของสัตว์ไม่ดำเนินการดังกล่าวผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถออกคำสั่งให้ปรับปรุงโดยการติดตั้งอุปกรณ์นั้น ๆ ได้

การจัดเก็บสุนัขและแมว (มาตรา 35) เจ้าของสุนัขและแมวมีหน้าที่ต้องคุมกำเนิดสุนัขและแมวของตน โดยจังหวัดมีหน้าที่ให้คำแนะนำต่อเจ้าของสัตว์เลี้ยง ในกรณีที่เจ้าของสัตว์ร้องขอให้รัฐเข้ามาจัดเก็บสุนัขและแมว รัฐจะต้องดำเนินการจัดเก็บสุนัขและแมวดังกล่าว (มาตรา 37) และหากเป็นการร้องขอจากผู้ประกอบการ หากไม่มีสาเหตุในการร้องขอตามกฎหมายรัฐสามารถ

ปฏิเสธการเก็บสุนัขและแมวดังกล่าวได้นอกจากการเก็บสุนัขและแมวตามคำร้องขอของเจ้าของข้างต้นผู้ที่พบสุนัขและแมวที่ได้รับบาดเจ็บที่อยู่ตามท้องถนน สวนสาธารณะหรือที่สาธารณะ หากทราบผู้เป็นเจ้าของผู้พบต้องแจ้งต่อเจ้าของโดยเร็วหากไม่ทราบเจ้าของผู้พบต้องแจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัดโดยเร็ว เมื่อรัฐได้รับแจ้งดังกล่าวแล้วรัฐจะต้องรับดำเนินการเก็บสุนัขและแมวดังกล่าวโดยไม่ชักช้า (มาตรา 3)

บทกำหนดโทษ มีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ กรณีความผิด (มาตรา 44 -50) ดังนี้

1) ทำร้ายหรือฆ่าสัตว์คุ้มครอง ได้แก่ สัตว์เลี้ยง ประเภท วัว ม้า สุนัข กระ และ แพะ สุนัข แมวกระต่ายบ้าน ไก่ นกพิราบบ้าน เป็ด ห่าน และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์ปีก สัตว์เลื้อยคลานต่าง ๆ ที่มีคนเลี้ยง

2) การไม่ให้อาหารหรือทรมาณสัตว์ กักขังในที่ซึ่งทำให้สุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์ที่ได้รับความคุ้มครอง ลดลง อ่อนแอลงหรือเป็นโรค หรือไม่ทำผลให้ในกรณีที่สัตว์ที่ได้รับความคุ้มครอง ได้รับบาดเจ็บหรือไม่ทำการเก็บข้อมูลหรือซากศพของสัตว์ของตน (มาตรา 44 วรรคสอง) หรือทอดทิ้งสัตว์

3) ผู้ซึ่งได้ทำการเลี้ยงสัตว์อันตรายโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือที่ได้รับอนุญาตแต่โดยวิธีที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

4) ผู้ประกอบการค้าสัตว์ประเภทที่ 1 ที่ไม่จดทะเบียนหรือจดทะเบียนโดยวิธีที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ทำตามคำสั่งให้ยุติธุรกิจหรือไม่ทำตามคำแนะนำหรือคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่

5) ผู้กระทำผิดตามมาตรา 25 (การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม)

6) ผู้ประกอบการค้าสัตว์ประเภทที่ 1 ที่ไม่แจ้งเปลี่ยนแปลงข้อมูลการจดทะเบียนต่อจังหวัดหรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ ผู้ค้าสุนัขและแมวที่ไม่แจ้งถึงสาเหตุการตายของสุนัขและแมวหรือไม่ให้สัตวแพทย์ทำการชันสูตรและแจ้งต่อจังหวัดการรับโทษนั้นผู้ประกอบการหรือผู้เลี้ยงสัตว์ที่เป็นปัจเจกชนและนิติบุคคลจะต้องระวางโทษปรับตามที่กฎหมายกำหนด

4.4 สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกา ประกอบด้วยรัฐต่าง ๆ จำนวน 50 รัฐ แต่ละรัฐสามารถจะตรากฎหมายใช้ได้เองภายในรัฐของตนและรัฐทั้งหมด จะมีกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ และบางรัฐได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของรัฐ เช่น รัฐมิชิแกนมีบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 9 ว่าด้วยเรื่องสัตว์ (The Michigan Penal Code Chapter LX Animals) บางรัฐมีกฎหมายเฉพาะ เช่น รัฐอิลลินอยส์มีพระราชบัญญัติการดูแลสัตว์อย่างมีมนุษยธรรม ค.ศ. 1829 (พ.ศ. 2372) (Human Care for Animals Act, 1829) รัฐนิวยอร์กมีในกฎหมายเกษตรกรรมและการตลาด ค.ศ. 1894 (พ.ศ. 2437)

(Agriculture and Markets Law New York, 1894) บางรัฐบัญญัติในระเบียบข้อบังคับของรัฐ เช่น รัฐมินนิโซตา บัญญัติในระเบียบตำรวจ หมวด 343 ว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 2021 (พ.ศ. 2564) (Police Regulations Chapter 343 Prevention of Cruelty to Animals, 2021) บางรัฐ กำหนดการคุ้มครองสัตว์บางประเภท เช่น อาทิ สัตว์ที่มีกระดูกสันหลังที่ไม่ใช่มนุษย์สัตว์เลี้ยงลูก ด้วยนม นกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม หรือสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมหรือสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในบ้าน หรือ สัตว์ป่าที่จับได้ (A Domestic Animal, A Household pet or a Wild Animal in Captivity) นอกจากนี้ บางรัฐ เช่นรัฐอริโซนาและรัฐอาลาบามา กำหนดลักษณะการกระทำที่เจตนาหรือประมาท

ที่กล่าวมานี้ ชี้ให้เห็นได้ว่าแต่ละรัฐของสหรัฐอเมริกา ต่างก็มีอิสระในการตรากฎหมายใช้ บังคับภายในแต่ละรัฐ ซึ่งแสดงถึงการเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องให้การคุ้มครองสัตว์

บทกำหนดโทษ

รัฐมิชิแกน รัฐอิลลินอยส์ รัฐออริกอน รัฐแคลิฟอร์เนีย และรัฐจอร์เจียกำหนดความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์โดยมีเหตุจูงใจ (Aggravated Cruelty Offense) โดยคำนึงถึงผลของการกระทำเป็นสำคัญ หมายความว่า ผลของการกระทำนั้นทำให้สัตว์ได้รับอันตรายอย่างสาหัสหรือ มีผลกระทบต่อสัตว์อย่างเลวร้าย เช่น ทำให้สัตว์ตายพิการ หรือผิดรูปผิดร่างอย่างสาหัสจนไม่ สามารถใช้งานได้อีกต่อไป ทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานอย่างสาหัส หรือทำให้สัตว์ เป็นโรคเจ็บป่วยหรือต้องทนทุกข์ทรมานหากดำรงชีวิตอยู่ต่อไปผู้กระทำก็จะต้องถูกเพิ่มโทษ สำหรับการกระทำนั้น สำหรับอัตราโทษหรือระวางโทษในความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์มีความ แตกต่างในแต่ละมลรัฐแต่ก็มีโทษจำคุกและปรับ นอกจากนี้บางมลรัฐก็ให้มีการยึดสัตว์ และ ส่งมอบให้องค์กรหรือบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายดูแลเลี้ยงดูในระหว่างดำเนินคดีรวมทั้งให้ผู้กระทำ ความผิดต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ในระหว่างการดำเนินคดีทารุณกรรมสัตว์ รวมถึง การบริการสังคมในช่วงระยะเวลาตามที่ศาลเห็นสมควร

การเพาะพันธุ์สัตว์พื้นเมือง หรือสัตว์ทุกชนิดที่อยู่ในความหมายตามกฎหมายทุกฉบับนั้น ก็หมายความว่ารวมถึงสัตว์พื้นเมืองอยู่ด้วยเพียงแต่กรณีของสัตว์พื้นเมืองเป็นสัตว์ที่มี ลักษณะเฉพาะ มีความแตกต่างจากสัตว์พื้นเมืองทั่วไป เป็นสัตว์ที่ควรได้รับการคุ้มครองเชิงอนุรักษ์ให้ มีอยู่คู่บ้านคู่เมืองเป็นสัตว์ที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ ในปัจจุบันสัตว์พื้นเมืองยังคงใช้ ประโยชน์ในเชิงกีฬา การละเล่น เชิงธุรกิจพาณิชย์ การซื้อขายและการบริโภค ซึ่งนับวันสัตว์จะสูญพันธุ์ หรือกลายเป็นพันธุ์ เพราะหากนำสัตว์มาทำในเชิงพาณิชย์แล้วจึงต้องใช้สัตว์จำนวนมาก จึงต้องมีการ ขยายปริมาณพันธุ์สัตว์ให้มากขึ้น โดยการเพาะพันธุ์ซึ่งการเพาะพันธุ์ก็ไม่ได้หมายความว่า จะ เพาะพันธุ์สัตว์พื้นเมืองด้วยตนเอง แต่อาจจะมีการข้ามสายพันธุ์เพื่อเพิ่มจำนวนสัตว์ และ เพื่อให้สัตว์มีความแข็งแรงสามารถทนต่อสิ่งแวดล้อมและโรคติดต่อได้

จากกรณีที่เกิดมาข้างต้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาและเมื่อพิจารณาถึงกฎหมายระหว่างประเทศส่วนใหญ่แล้วจะพบว่าเป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นที่จะคุ้มครองสัตว์ที่ถูกทารุณ ส่วนกฎหมายต่างประเทศส่วนใหญ่มุ่งเน้นการคุ้มครองสัตว์ป่าในขณะที่เดียวกันสัตว์ป่าก็หมายถึงสัตว์ป่าที่นำมาเลี้ยงด้วยและเป็นสัตว์ประจำชาติด้วย และได้มีการกำหนดเกี่ยวกับบทลงโทษในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไว้ ซึ่งแต่ละประเทศได้มีการกำหนดบทลงโทษที่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์ 4 ประเทศ ดังกล่าวแล้วเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้วจะได้องค์ประกอบของรูปแบบโครงสร้างกฎหมายคุ้มครองสัตว์ (ดูตารางที่ 4.1) ดังนี้

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบการคุ้มครองสัตว์ของต่างประเทศ

กฎหมายการคุ้มครองสัตว์	เครือรัฐ ออสเตรเลีย	สาธารณรัฐ ฟิลิปปินส์	ประเทศ ญี่ปุ่น	สหรัฐอเมริกา
องค์กรคุ้มครอง				
- คณะกรรมการ	✓	✓	✓	✓
- ฝ่ายปฏิบัติการ	✓	✓	✓	✓
การดำเนินการคุ้มครอง	✓	✓	✓	✓
มาตรการที่นำมาใช้ควบคุม				
- พื้นที่คุ้มครอง	✓	✓	✓	✓
- การอนุรักษ์	✓	✓	✓	✓
หน้าที่ของผู้ประกอบกิจการสัตว์เลี้ยง	✓	✓	✓	✓
บทกำหนดโทษ				
- โทษปรับ	✓	✓	✓	✓
- โทษจำคุก	✓	✓	✓	✓

5. การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

สำหรับกฎหมายของประเทศไทยนั้นมีการให้คำนิยาม คำว่า “สัตว์” ในลักษณะกว้าง ๆ ทำให้เกิดการตีความได้ว่า หมายรวมถึงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองด้วย เพราะฉะนั้น หากจะวิเคราะห์ในมุมมองกว้างแล้ว สัตว์ทุกชนิด ที่อยู่ในความหมายของกฎหมายทุกฉบับนั้น ก็หมายรวมถึงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองอยู่ด้วย เพียงแต่ว่ากรณีสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นสัตว์ที่มีความเฉพาะ มีความ

แตกต่างจากพันธุ์สัตว์ทั่วไป และมีลักษณะที่เป็นสัตว์ที่ควรจะต้องได้รับการคุ้มครองในเชิงอนุรักษ์ (Conservation) ให้อยู่คู่ประเทศคู่บ้าน คู่เมือง เป็นสัตว์ที่เป็นเอกลักษณ์ หรือสัญลักษณ์ประจำชาติ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถที่จะมาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ และเชิงนันทนาการได้

การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีบัญญัติในมาตรา 77 บัญญัติไว้ว่า รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพิกถอนที่จำเป็นและยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมาย ที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต หรือการประกอบอาชีพ โดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นการกระทบประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องและมีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติหลายฉบับเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองดูแลสัตว์ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แนวนโยบายแห่งรัฐมาตรา 55 พระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 พระราชบัญญัติโรคระบาด พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559 พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565 พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 และพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 แต่กฎหมายทุกฉบับก็ไม่ได้มีบทบัญญัติใดที่ครอบคลุมไปถึงการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเลยทั้ง ๆ ที่สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นสัตว์ประจำชาติประเภทหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวชนบท ประเพณี วัฒนธรรมของประเทศที่ยังคงความสำคัญของประเทศอยู่ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ กรมปศุสัตว์ได้เห็นถึงความสำคัญที่จะต้องมีการคุ้มครอง จึงได้จัดทำร่างกฎหมาย พระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง พ.ศ. แต่ก็ไม่ผ่านการพิจารณาของรัฐบาล

อย่างไรก็ตาม แนวคิดที่จะให้มีกฎหมายคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองก็ยังคงมีอยู่ซึ่งคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกนักนิติกร กรมปศุสัตว์ยังคงยืนยันถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการคุ้มครอง ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มข้าราชการและนักวิชาการ กลุ่มนักสัตวบาลและสัตวแพทย์ กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ค้า และกลุ่มนักกฎหมายทนายความ ให้คำตอบที่สอดคล้องกันคือมีการเปลี่ยนแปลงด้านการคุ้มครองสัตว์ ทำให้มีผลกระทบต่อพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งปัญหาเหล่านี้มาจากหลายปัจจัยไม่ว่าจะเป็นจากการกระทำของมนุษย์ ภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ ดังนั้น การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง จึงเป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนต้องให้

ความสำคัญ และกำหนดให้มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อลดผลกระทบที่เกิดจากการจะสูญพันธุ์ และกลายพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองได้

สำหรับการวิจัยนี้มีแนวคิดสอดคล้องกับคำตอบจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และจากการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารดังกล่าวมาแล้วว่าควรที่จะได้จัดทำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นกฎหมายต้นแบบของกฎหมายที่สามารถนำไปปรับใช้ได้หากจะให้มีกฎหมายนี้ และการจัดทำกฎหมายต้นแบบนี้จะต้องมีโครงสร้างกฎหมายที่เป็นประเด็นสำคัญในการนำไปจัดทำเป็นบทบัญญัติกฎหมาย ซึ่งการวิจัยได้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยตามที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 คือการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) เพื่อให้ประชากรผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) กับการคุ้มครองคุ้มครองสัตว์ได้ร่วมกันออกแบบประเด็น โครงสร้างของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ในการจัดทำกฎหมายต้นแบบนี้การวิจัยได้กำหนดโครงสร้างกฎหมายที่มีองค์ประกอบแยกเป็น 6 ประเด็น ประกอบด้วย

1) คำนิยาม

การวิจัยนี้กำหนดให้มีคำนิยามเป็นการให้ความหมายของคำที่มีความหมายเฉพาะในบทบัญญัติเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการตีความ โดยกำหนดคำนิยาม ประกอบด้วย

“สัตว์พันธุ์พื้นเมือง” หมายความว่า สัตว์เลี้ยงของไทยในท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น

“การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” หมายความว่า มาตรการและวิธีการที่จะทำให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

“การอนุรักษ์” หมายความว่า การคุ้มครอง ดูแลรักษาให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองคงสายพันธุ์เดิม

“หลักการพัฒนอย่างยั่งยืน” หมายความว่า การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ในสัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยการใช้วิธีการจัดการเพื่อให้คงมีอยู่และใช้ประโยชน์ได้จนถึงรุ่นอนาคต

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมปศุสัตว์ให้ทำหน้าที่ควบคุมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามกฎหมายนี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นนายทะเบียน

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

“เชิงการค้า” หมายความว่า การนำสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ไปใช้ประโยชน์ในเชิงการค้า โดยการแสวงหากำไร

“ประชาชน” หมายความว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

“กฎหมายต้นแบบ” หมายความว่า กฎหมายที่จัดทำเป็นแบบอย่างสำหรับการยกเว้นกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

2) องค์กรคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีองค์คณะกรรมการ ประกอบด้วย

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมปศุสัตว์เป็นรองประธานกรรมการ อธิบดีกรมประมงหรือผู้แทน อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชหรือผู้แทน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้แทน อธิบดีกรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผู้แทนสัตวแพทย์สภาและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินห้าคน ผู้แทนสมาคม และชมรมที่เกี่ยวกับสัตว์ ผู้แทนจากสภาเกษตรกร เป็นกรรมการผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์การเพาะเลี้ยง อนุรักษ์และจำหน่าย สัตว์พันธุ์พื้นเมือง กรมปศุสัตว์เป็นกรรมการและเลขานุการ

วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(1) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ หรือแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งให้ผู้ได้รับตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามตำแหน่งที่ว่างลงตามวรรคสอง หากระยะเวลาที่เหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน รัฐมนตรีจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าจะมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่เข้ารับตำแหน่ง

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ไม่เกินสองครั้งติดต่อกัน

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ เมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(4) เป็นบุคคลล้มละลาย

(5) เป็นผู้ที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนคนไร้ความสามารถ

(6) ต้องโทษโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(7) พ้นจากเป็นผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริม และอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง หรือผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด แล้วแต่กรณี

ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ ทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มเติมขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

อำนาจหน้าที่

1) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงและประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

2) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในเรื่อง

(1) การกำหนดประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่คุ้มครอง

(2) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่คุ้มครอง

(3) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการศึกษา ทดลอง วิจัย และปรับปรุง

หรือพัฒนาสายพันธุ์สัตว์ที่เกี่ยวข้องกับการ คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

3) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ในเรื่อง

(1) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตการใช้ประโยชน์จาก

สัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(2) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

4) พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่ขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

5) แต่งตั้งคณะกรรมการให้ปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

การประชุมคณะกรรมการ ให้นำบทบัญญัติมาตรา 10 มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

พนักงานเจ้าหน้าที่

เป็นเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่แต่งตั้งโดยอธิบดีกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
หน้าที่และอำนาจ

(1) เป็นเจ้าพนักงานคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีหน้าที่และอำนาจเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(2) เข้าไปในอาคาร สถานที่ทำการหรือเข้าไปในยานพาหนะ เพื่อตรวจค้นและตรวจสอบ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น

(3) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(4) สั่งให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร บัญชี หรือหลักฐานอื่นใด ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำ เอกสาร สมุดบัญชี หรือหลักฐานดังกล่าวมีประโยชน์แก่การดำเนินคดี หรือใช้เป็น พยานหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(5) ประสานงานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติการ

(6) ตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์พื้นเมือง

(7) พิจารณาคำขอใช้ประโยชน์จากพันธุ์สัตว์พื้นเมืองเพื่อเสนอต่อผู้อนุญาต

(8) ดำเนินการขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์พื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นในราชอาณาจักร

(9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้แสดงบัตรประจำตัวทุกครั้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป็นฝ่ายปฏิบัติการด้านการให้อนุญาตเพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

หน้าที่และอำนาจ

(1) ให้การสนับสนุนเพื่อการส่งเสริมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(2) เป็นนายทะเบียนในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและแจ้งแก่พนักงาน

เจ้าหน้าที่

(3) ควบคุมให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองขึ้นทะเบียนตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ที่กำหนดไว้

(4) ดำเนินการให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองจดทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามประเภทที่กำหนดไว้

(5) พิจารณาให้อนุญาตในการเลี้ยง เพาะพันธุ์ กระจายพันธุ์ สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์เชิงการค้าหรือมิใช่เพื่อประโยชน์เชิงการค้าตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(6) พิจารณาให้อนุญาตในการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเชิงการค้า

(7) จัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามอัตราที่กำหนดตามท้ายกฎหมายนี้

(8) ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3) การขออนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต

(1) การขออนุญาต การต่ออายุใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

(2) การพิจารณาให้อนุญาตและออกใบอนุญาตจะต้องดำเนินการโดยไม่ชักช้า และหากไม่อนุญาตก็ต้องแจ้งพร้อมเหตุผลต่อผู้ขออนุญาตโดยด่วน

(3) ใบอนุญาตมีอายุการใช้งาน 3 ปี และขอต่ออายุใบอนุญาตได้

(4) กรณีที่ไม่ได้รับใบอนุญาต หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการได้ภายใน 30 วันนับจากวันที่มีคำสั่งไม่อนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

4) การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(1) ให้รัฐมนตรี โดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนด

(1.1) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่น

(1.2) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ห้ามมิให้นำออก นอกราชอาณาจักร

(1.3) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(1.4) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(1.5) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตในการนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและ นำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น

(1.6) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้นำเข้ามา ในราชอาณาจักร

(1.7) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้เพาะพันธุ์ ขยายพันธุ์ ขยาย หรือจำหน่ายด้วยประการใด

(2) ห้ามมิให้ผู้ใดนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งพันธุ์สัตว์ต่างถิ่น เว้นแต่จะได้รับ อนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

5) สิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาต

(1) ผู้เลี้ยง ผู้ครอบครอง ผู้เป็นเจ้าของ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีสิทธิ ดังต่อไปนี้

(1.1) ขอให้นายสัตวบาลดูแลรักษาตามวงจรชีวิตของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(1.2) ขอใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยต้องได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสียค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(1.3) ขอปรับปรุงพันธุ์ ขยายพันธุ์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลองหรือวิจัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ทางการค้า โดยได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(2) ผู้เลี้ยง ผู้ครอบครอง ผู้เป็นเจ้าของ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(2.1) ให้การดูแล เลี้ยงดู ตามสายพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(2.2) การใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองต้องคำนึงถึงสิทธิสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(2.3) ห้ามนำสายพันธุ์สัตว์ต่างถิ่น มาขยายพันธุ์ เพาะพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(2.4) ต้องลงทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อยู่ในความครอบครองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(3) ผู้ที่พบเห็นการเลี้ยงดู หรือการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองในลักษณะของการทารุณกรรมต้องแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

6) บทกำหนดโทษ

กำหนดโทษจำคุกและปรับ หรือทั้งจำและปรับ

ผลจากการวิเคราะห์ดังกล่าวได้คำตอบที่เป็นประเด็นกฎหมายที่จะนำไปสู่การจัดทำเป็นบทบัญญัติกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งการวิจัยได้กำหนดวิธีวิทยาการวิจัยการมีส่วนร่วมการออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) เพื่อให้ประชากรผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ได้ร่วมกันออกแบบประเด็นในบทบัญญัติสำหรับกฎหมายต้นแบบ เพื่อเป็นยืนยันประเด็นจากการวิจัย และเพื่อให้ร่วมกันเพิ่มเติม แก้ไข พร้อมคำแนะนำที่จะให้เป็นประเด็นที่เหมาะสมต่อการจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบ ซึ่งการวิจัยจะนำเอาประเด็นสำหรับการจัดทำกรมีส่วนร่วมการออกแบบ, ร่วมออกแบบ 6 ประเด็น คือ

- (1) คำนิยาม
- (2) องค์กรคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (3) การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (4) สิทธิประโยชน์การให้ใบอนุญาตและขออนุญาต
- (5) พนักงานเจ้าหน้าที่
- (6) บทกำหนดโทษ

การดำเนินการจัดทำกรมีส่วนร่วมการออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) จะได้นำเสนอในบทที่ 5 ต่อไป

บทที่ 5

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ประเทศไทยมีสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ใกล้สูญพันธุ์ โดยลดอัตราการสูญเสียชีวิตพันธุ์ที่ถูกคุกคาม ชนิดสัตว์พันธุ์เฉพาะถิ่นและแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ตลอดจนควบคุมชนิดสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศการสร้างมีความสำคัญกับพันธุกรรมท้องถิ่นที่มีคุณค่าและมีความสำคัญทางเศรษฐกิจและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องสำหรับใช้ประโยชน์ในอนาคต และคงความหลากหลายทางพันธุกรรมมีการส่งเสริมมาตรการทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการจูงใจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างกลไกการใช้ประโยชน์ในระดับท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และพัฒนาระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ รวมถึงพัฒนาและบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ส่งเสริมพัฒนาและการใช้แนวคิดผู้ได้รับผลประโยชน์เพื่อพัฒนาและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลให้ได้มาตรฐาน สะดวกต่อการเข้าถึงและนำไปใช้ประโยชน์ของคนไทยมาอย่างยาวนานปัญหาที่พบในปัจจุบันทำให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองน่าจะต้องให้การคุ้มครองและอนุรักษ์ ไว้เป็นสัตว์ประจำถิ่นของไทยที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวชนบทไทย ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ในเชิงการส่งเสริมการท่องเที่ยว หรือใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นสัตว์สวยงามและใช้งานได้ซึ่งมีความแตกต่างจากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของประเทศอื่น

จากแนวคิดการวิจัยในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยการวิเคราะห์หาคำตอบได้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยตามที่ระบุไว้ในบทที่ 3 จนกระทั่งได้คำตอบของร่างโครงสร้างองค์ประกอบของกฎหมายที่จะจัดทำด้วยวิธีการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) ยืนยันโครงสร้างกฎหมายอีกครั้งเพื่อที่จะทำหาคำตอบที่จะนำไปสู่การจัดทำเป็นต้นแบบกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ที่สามารถจะนำไปใช้บังคับได้โดยให้ประชากรผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ได้ร่วมกันออกแบบยืนยันถึงรูปแบบโครงสร้างกฎหมายที่จะจัดทำขึ้นมานั้นสามารถนำไปบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน โดยมีกระบวนการจัดทำ การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design)

การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ เป็นเทคนิคทางการตลาดเพื่อสังคมฐานชุมชน (Market Base Community) ที่นำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยให้เป็นวิธีวิทยาการวิจัยวิธีหนึ่งในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยที่มุ่งให้ได้คำตอบที่เป็นรูปแบบ หรือ Model ในเรื่องนั้น ๆ โดยมีแนวคิดว่าคำตอบของงานวิจัยที่เป็น Model คำตอบนั้นเป็นข้อค้นพบเบื้องต้นของงานวิจัยซึ่งหากจะมีการนำไปใช้ได้จริงก็จะต้องให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) กับเรื่องนั้นมีส่วนร่วมในการออกแบบคำตอบโดยตรงที่จะเป็นคำตอบที่เกิดจากความต้องการของประชากรที่มีส่วนได้เสียกับเรื่องนั้น ๆ เพื่อผู้วิจัยจะนำเอาคำตอบที่ได้มานั้น ไปวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับคำตอบที่ได้มาในเบื้องต้นทำให้ได้คำตอบที่เป็นข้อค้นพบสุดท้ายของการวิจัยอันจะเป็นต้นแบบที่สามารถนำไปใช้ได้จริง (สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2560) และเป็นวิธีการที่มีการนำไปใช้แล้ว ดังนั้นการวิจัยนี้จึงนำเอาวิธีการจัดการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ มาใช้ในการวิจัยนี้เพื่อให้ได้รูปแบบกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่จะมาจากผลการร่วมออกแบบของประชากรผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงสำหรับการวิเคราะห์ต่อไป

รูปแบบกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นเพียงข้อค้นพบเบื้องต้นจากผลการวิจัยที่นำไปสู่การจัดการจัดการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชากรวิจัยที่เป็นผู้มีส่วนได้เสีย ได้ร่วมกันหารูปแบบที่จะนำไปสู่การจัดการกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองด้วยกระบวนการจัดการทำ “การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ” เพื่อให้กลุ่มประชากรที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียได้ร่วมกันออกแบบประเด็นกฎหมายที่จะจัดทำเป็นต้นแบบเพื่อยืนยันผลคำตอบตามสมมติฐานที่กำหนดไว้โดยทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์กรอบองค์ประกอบที่ได้มาเพื่อหลอมรวมแนวคิดครอบคลุมประเด็นทั้งหมดให้อยู่ภายใต้โครงสร้างเดียวกัน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างสมเหตุสมผลสามารถทำให้เกิดความเข้าใจและเห็นภาพรวมได้ชัดเจน ซึ่งเมื่อนำองค์ประกอบเหล่านั้นมาจัดทำรูปแบบที่มีลักษณะเฉพาะกับการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองแล้ว จะสามารถตอบสนองต่อความคาดหวังในการนำมาใช้ในการยกระดับคุณภาพตามบริบทของประเทศไทยให้มีความเหมาะสมสอดคล้องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กระบวนการดำเนินการในการจัดการจัดการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ได้มีส่วนร่วมในการออกแบบโครงสร้างกฎหมาย “กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” และนำคำตอบที่ได้ไปวิเคราะห์และจัดทำเป็นกฎหมาย

ต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นการตรากฎหมายใหม่ทั้งฉบับเพื่อรองรับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยมีกระบวนการดำเนินงานและขั้นตอนแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นตอนการเตรียมการ

เป็นขั้นตอนการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดให้มีการมีส่วนร่วมในการออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) หรือ Co-Design ประกอบด้วย

1) การกำหนดประชากรร่วมออกแบบ

กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมการมีส่วนร่วมในการออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Co-Design) เป็นประชากรผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการมีส่วนร่วมในการออกแบบโครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ซึ่งเป็นประชากรกลุ่ม Co-Design รวมทั้งสิ้นจำนวน 16 คน แยกออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มข้าราชการและนักวิชาการ จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มนักสัตวบาลและสัตวแพทย์ จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ค้า จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มนักกฎหมายและทนายความจำนวน 4 คน

ประชากรผู้มีส่วนได้เสียทั้ง 4 กลุ่ม แยกเป็นประชากรผู้มีส่วนได้เสียออกเป็น 2 ชุด คือ ประชากรกลุ่มเฉพาะ กับประชากรกลุ่มผสม

ชุดที่ 1 ประชากรกลุ่มเฉพาะ หมายถึง ประชากรผู้มีส่วนได้เสียที่มีประสบการณ์ลักษณะงานที่เหมือนหรือคล้ายกันหรือมีหน้าที่เฉพาะในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มี 4 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน (ดูภาพประกอบที่ 5.1 ประชากรกลุ่มเฉพาะ) ได้แก่

กลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มข้าราชการและนักวิชาการ จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มนักสัตวบาลและสัตวแพทย์ จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ค้า จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มนักกฎหมายและทนายความ จำนวน 4 คน

ภาพประกอบที่ 5.1 ประชากรกลุ่มเฉพาะ

ชุดที่ 2 ประชากรกลุ่มผสม คือ กลุ่มประชากรที่มาจากประชากรกลุ่มเฉพาะดังกล่าวข้างต้นแยกมากลุ่มละ 1 คน ผสมรวมเป็น 4 คน ต่อ 1 กลุ่ม จะได้กลุ่มผสม 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มผสม 1 ประกอบด้วยกลุ่มข้าราชการและนักวิชาการจำนวน 1 คน กลุ่มนักสัตวบาลและสัตวแพทย์จำนวน 1 คน กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ค้าจำนวน 1 คน และกลุ่มนักกฎหมายและทนายความ จำนวน 1 คน

กลุ่มผสม 2 ประกอบด้วยกลุ่มข้าราชการและนักวิชาการ จำนวน 1 คน กลุ่มนักสัตวบาลและสัตวแพทย์ จำนวน 1 คน กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ค้า จำนวน 1 คน และกลุ่มนักกฎหมายและทนายความ จำนวน 1 คน

กลุ่มผสม 3 ประกอบด้วยกลุ่มข้าราชการและนักวิชาการ จำนวน 1 คน กลุ่มนักสัตวบาลและสัตวแพทย์ จำนวน 1 คน กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ค้า จำนวน 1 คน และกลุ่มนักกฎหมายและทนายความ จำนวน 1 คน

กลุ่มผสม 4 ประกอบด้วยกลุ่มข้าราชการและนักวิชาการ จำนวน 1 คน กลุ่มนักสัตวบาลและสัตวแพทย์ จำนวน 1 คน กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ค้า จำนวน 1 คน และกลุ่มนักกฎหมายและทนายความ จำนวน 1 คน (ดูภาพประกอบที่ 5.2 ประชากรกลุ่มผสม)

ภาพประกอบที่ 5.2 ประชากรกลุ่มผสม

เหตุผลของการจัดให้มีประชากร 2 ชุด คือ การจัดให้มีประชากรผู้มีส่วนได้เสียเป็นกลุ่มเฉพาะมักมีประสบการณ์ ลักษณะงานที่เหมือนหรือคล้ายกันและการปฏิบัติงานในระดับเดียวกัน เมื่อมีการอภิปรายร่วมกันในหัวข้อประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างกฎหมาย ต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมักจะมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันนัก ดังนั้น ความคิดเห็นความต้องการให้มีสาระสำคัญของบทบัญญัติกฎหมายที่จะบัญญัติไว้ในกฎหมาย จึงเป็นไปได้ในทิศทางเดียวกัน ส่วนประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มผสมมีตำแหน่งประสบการณ์ และการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันอาจจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันตามแต่ประสบการณ์แต่ละคน เมื่อมีการอภิปรายร่วมกันย่อมจะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และปัญหาที่พบต่อกัน ทำให้ความคิดเห็นและความต้องการที่จะให้มีบทบัญญัติกฎหมายอาจเหมือนหรือแตกต่างไปจากกลุ่มเฉพาะก็ได้ (ดูภาพประกอบที่ 5.3 กลุ่มประชากรผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วม Co-Design)

ภาพประกอบที่ 5.3 ประชากรผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วม Co-Design

2) การจัดเตรียมสถานที่จัดทำ Co-Design

โดยเหตุที่กำหนดประชากรออกเป็น 4 กลุ่ม สถานที่จึงต้องแยกเป็น 4 โต๊ะห่างจากกัน เพื่อไม่ให้เกิดการร่วมแสดงความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มรบกวนกัน แต่อยู่ในห้องเดียวกัน จึงจำเป็นที่จะเป็นห้องขนาดใหญ่ ซึ่งการวิจัยนี้ได้ใช้สถานที่โรงแรมทีเค พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น ห้องไอวี 3 ชั้น 2 อาคาร 3 ตั้งอยู่เลขที่ 54/7 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210 เนื่องจากเป็นพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นหนาแน่น และประชากรผู้มีส่วนได้เสียทั้งกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสมร่วมจัดทำ Co-Design มีความสะดวกในการเดินทาง (ดูภาพประกอบที่ 5.4 การจัดเตรียมสถานที่จัดทำ Co-Design)

ภาพประกอบที่ 5.4 การจัดเตรียมสถานที่จัดทำ Co-Design

3) การจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดทำ Co-Design

ผู้วิจัยจัดเตรียมประเด็น โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และอุปกรณ์เครื่องเขียนสำหรับประชากรที่เข้าร่วมการจัดทำ Co-Design และจัดเตรียมกระดาษแผ่นใหญ่พร้อมแท่นที่ตั้งและเครื่องเขียน เพื่อให้ตัวแทนหรือเลขากลุ่มเขียนคำตอบในแต่ละประเด็น จากมติดของแต่ละกลุ่มเพื่อให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มนำเสนอต่อที่ประชุม

4) การจัดเตรียมเลขานุการกลุ่ม

มีการจัดเตรียมบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นเลขานุการประจำกลุ่ม ๆ ละ 1 คน เพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ช่วยชี้แจงวิธีการขั้นตอนการอภิปราย การตอบข้อสงสัยเบื้องต้น และเพื่อทำหน้าที่ในการบันทึกมติดของแต่ละประชุมกลุ่ม (ดูภาพประกอบที่ 5.5 เลขานุการประจำกลุ่ม)

ภาพประกอบที่ 5.5 การนำเสนอผลการสัมมนาของประชากรกลุ่มเฉพาะ

1.2 ขั้นตอนการดำเนินการ

ขั้นตอนการดำเนินการ แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ

ช่วงเช้าเป็นการจัดทำ Co-Design กลุ่มเฉพาะ การวิจัยใช้เวลาดำเนินการประมาณ 2 ชั่วโมง มีการดำเนินการ ดังนี้

กลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม กลุ่มเลือกผู้แทนกลุ่มที่จะทำหน้าที่รายงานผลจากข้อตกลงของกลุ่มต่อกลุ่มอื่น ๆ เมื่อเสร็จสิ้นการร่วมทำ Co-Design

ผู้วิจัยนำเสนอ (โดยใช้ Powerpoint) วัตถุประสงค์ของการวิจัยและ วัตถุประสงค์ของการจัดทำ Co-Design ประเด็นในการอภิปรายสำหรับประชากร Co-Design ที่เป็นประเด็นจากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 เพื่อเป็นแนวทางการอภิปรายแต่ไม่จำกัดว่าในการอภิปรายจะต้องยึดตามประเด็นเหล่านั้น ประชากรกลุ่มเฉพาะสามารถที่จะนำประเด็นอื่น ๆ ที่คิดว่าเหมาะสมมาอภิปรายได้ (ภาพประกอบที่ 5.6 การนำเสนอประเด็น Co-Design)

ภาพประกอบที่ 5.6 การนำเสนอประเด็น Co-Design

คำตอบที่ได้มาจากการอภิปรายในกลุ่มเฉพาะแต่ละกลุ่มเมื่อมีการนำเสนอต่อที่ประชุมแล้ว ถือว่าเป็นการเสร็จสิ้นการดำเนินการมีส่วนร่วมออกแบบของประชากรกลุ่มเฉพาะซึ่งจะเป็นข้อมูลที่การวิจัยได้นำไปสู่การวิเคราะห์ต่อไป (ดูภาพประกอบที่ 5.7 การนำเสนอผลของกลุ่มเฉพาะ)

ภาพประกอบที่ 5.7 การนำเสนอผลของกลุ่มเฉพาะ

ช่วงบ่าย เป็นการจัดทำ Co-Design กลุ่มผสม การวิจัยใช้เวลาดำเนินการประมาณ 2 ชั่วโมง มีการดำเนินการเช่นเดียวกับกลุ่มเฉพาะ (รูปภาพประกอบที่ 5.8 การนำเสนอผลของกลุ่มผสม)

ภาพประกอบที่ 5.8 การนำเสนอผลของกลุ่มผสม

1.3 ประเด็นการทำ Co-Design โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ได้คำตอบของโครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อการร่วมออกแบบประชากรสามารถจะปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมได้ตามความต้องการทั้งนี้ก็เพื่อที่จะให้ได้รูปแบบที่สามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นแนวทางสำหรับประชากรทั้งกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสมได้ร่วมกันอภิปราย ซึ่งอาจจะยึดหรือไม่ยึดตามประเด็นเหล่านี้ก็ได้หรืออาจมีการเพิ่มเติมบางประเด็นก็ได้

จากโครงสร้างกฎหมายดังกล่าวนี้การวิจัยได้นำเอาประเด็นโครงสร้างกฎหมายไปสู่การจัดทำกรมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ โดยกำหนดเป็นประเด็น 6 ประเด็น ดังนี้

- 1) คำนิยาม
- 2) องค์กรคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- 3) การขออนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาต
- 4) การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

5) สิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาต

6) บทกำหนดโทษ

ประเด็นที่ 1 คำนิยาม

“สัตว์พันธุ์พื้นเมือง” หมายความว่า สัตว์เลี้ยงของไทยในท้องถิ่น ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นและพื้นเมืองทั่วไป

“การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” หมายความว่า มาตรการและวิธีการที่จะทำให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

“การอนุรักษ์” หมายความว่า การคุ้มครอง ดูแลรักษาให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองคงสายพันธุ์เดิม

“หลักการพัฒนายั่งยืน” หมายความว่า การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ในสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยการใช้วิธีการจัดการเพื่อให้คงมีอยู่และใช้ประโยชน์ได้จนถึงรุ่นอนาคต

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมปศุสัตว์ให้ทำหน้าที่ควบคุมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามกฎหมายนี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นนายทะเบียน

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

“เชิงการค้า” หมายความว่า การนำสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไปใช้ประโยชน์ในเชิงการค้า หรือเชิงพาณิชย์โดยการแสวงหากำไร

“ประชาชน” หมายความว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

“กฎหมายต้นแบบ” หมายความว่า กฎหมายที่จัดทำเป็นแบบอย่างสำหรับการยกร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ประเด็นที่ 2 องค์กรคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

1) คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีองค์คณะกรรมการ ประกอบด้วย

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานกรรมการ
อธิบดีกรมปศุสัตว์	รองประธานกรรมการ
อธิบดีกรมประมง	กรรมการ
อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	กรรมการ
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	กรรมการ
อธิบดีกรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน	กรรมการ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ

ผู้แทนสมาคม ผู้แทนชมรมที่เกี่ยวกับสัตว์	กรรมการ
ผู้แทนจากสภาเกษตรกร	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์กรมปศุสัตว์	กรรมการและเลขานุการ
- 2) วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
 - 3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี
 - 4) การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามตำแหน่งที่ว่างลงตามวรรคสอง
 - 5) หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นมาใหม่ให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าจะมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่เข้ารับตำแหน่ง
 - 6) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ไม่เกินสองครั้งติดต่อกัน
 - 7) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ เมื่อ
 - (1) ตาย
 - (2) ลาออก
 - (3) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ
 - (4) เป็นบุคคลล้มละลาย
 - (5) เป็นผู้ที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนคนไร้ความสามารถ
 - (6) ต้องโทษ โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
 - (7) พ้นจากการเป็นผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง หรือผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด แล้วแต่กรณี
 - 8) ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
 - 9) การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ ทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม
 - 10) การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มเติมขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด
 - (1) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงและประกาศตามพระราชบัญญัตินี้
 - (2) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีประกาศ ในเรื่อง

- (2.1) การกำหนดประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่คุ้มครอง
- (2.2) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่คุ้มครอง
- (2.3) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการศึกษา ทดลอง วิจัย และปรับปรุงหรือพัฒนาสายพันธุ์สัตว์ ที่เกี่ยวข้องกับการ คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองนั้น
- (3) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ในเรื่อง
- (3.1) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตการขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (3.2) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ให้อัตรานี้ไม่สูงเกินกว่าอัตราที่กำหนด
- (4) พิจารณาอุทธรณ์คำสั่ง ไม่ขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้
- (5) แต่งตั้งคณะกรรมการให้ปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
- (6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

การประชุมคณะกรรมการ ให้นำบทบัญญัติมาตรา 10 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

11) พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

เป็นเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่แต่งตั้งโดยอธิบดีกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน้าที่และอำนาจ

- (1.1) เป็นเจ้าพนักงานคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีหน้าที่และอำนาจเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- (1.2) เข้าไปในอาคาร สถานที่ทำการหรือเข้าไปในยานพาหนะ เพื่อตรวจค้นและตรวจสอบ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น
- (1.3) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- (1.4) สั่งให้บุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร บัญชี หรือหลักฐานอื่นใดในกรณีที่มีเหตุ อันควรเชื่อว่าถ้อยคำ เอกสาร หรือหลักฐานดังกล่าวมีประโยชน์แก่การดำเนินคดี หรือใช้เป็น พยานหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- (1.5) ประสานงานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติการ

- (1.6) ตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์พื้นเมือง
- (1.7) พิจารณาคำขอใช้ประโยชน์จากพันธุ์สัตว์พื้นเมืองเพื่อเสนอต่อผู้อนุญาต
- (1.8) ดำรวจการขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์พื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นในราชอาณาจักร
- (1.9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

12) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป็นฝ่ายปฏิบัติการด้านการให้อนุญาตเพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
หน้าที่และอำนาจ

- (2.1) ให้การสนับสนุนเพื่อการส่งเสริมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (2.2) เป็นนายทะเบียนในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและแจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่
- (2.3) ควบคุมให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองขึ้นทะเบียนตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่กำหนดไว้
- (2.4) ดำเนินการให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองจดทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามประเภทที่กำหนดไว้
- (2.5) พิจารณาให้อนุญาตในการเลี้ยง เพาะพันธุ์ กระจายพันธุ์ สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์เชิงการค้า
- (2.6) พิจารณาให้อนุญาตในการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเชิงการค้า
- (2.7) จัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามอัตราที่กำหนดตามที่กฎหมายนี้
- (2.8) ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (2.9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ประเด็นที่ 3 การขออนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต

- (3.1) การขออนุญาต การต่ออายุใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง
- (3.2) การพิจารณาให้อนุญาตและออกใบอนุญาตจะต้องดำเนินการโดยไม่ชักช้า และหากไม่ได้รับอนุญาตก็ต้องแจ้งพร้อมเหตุผลต่อผู้ขออนุญาตโดยด่วน
- (3.3) ใบอนุญาตมีกำหนดระยะเวลา (อายุการใช้งาน) 3 ปี และขอต่ออายุใบอนุญาตได้
- (3.4) กรณีที่ไม่ได้รับใบอนุญาต หรือ ถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการได้ภายใน 30 วันนับจากวันที่มีคำสั่ง

ไม่อนุญาต หรือเพิกถอนในอนุญาต หรือไม่ได้รับการต่ออายุใบอนุญาตและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

ประเด็นที่ 4 การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(4.1) ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจ ประกาศกำหนด

(1) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่น

(2) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ห้ามมิให้นำออกนอกราชอาณาจักร

(3) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(4) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(5) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตในการนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและ นำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น

(6) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้นำเข้ามา ในราชอาณาจักร

(7) ชื่อสายพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้เพาะพันธุ์ ขยายพันธุ์ ขาย หรือจำหน่ายด้วยประการใด

(4.2) ห้ามมิให้บุคคลใดนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

(4.3) ห้ามมิให้บุคคลใดนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งพันธุ์สัตว์ต่างถิ่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

ประเด็นที่ 5 สิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาต

(5.1) ผู้เลี้ยง ผู้ครอบครอง ผู้เป็นเจ้าของ สัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีสิทธิ ดังต่อไปนี้

(1) ขอให้นายสัตวบาลดูแลรักษาตามวงจรชีวิตของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

(2) ขอใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยต้องได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสียค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(3) ขอปรับปรุงสายพันธุ์ ขยายพันธุ์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลองหรือวิจัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์เชิงการค้า โดยได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(5.2) ผู้เลี้ยง ผู้ครอบครอง ผู้เป็นเจ้าของ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ให้อาหารดูแล เลี้ยงดู ตามสายพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (2) การใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองต้องคำนึงถึงสิทธิสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์
- (3) ห้ามนำสายพันธุ์สัตว์ต่างถิ่น มาขยายพันธุ์ เพาะพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (4) ต้องลงทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อยู่ในความครอบครองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(5.3) ผู้ที่พบเห็นการเลี้ยงดู หรือ การใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองในลักษณะของการทารุณกรรมให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ประเด็นที่ 6 บทกำหนดโทษ

กำหนดโทษจำคุกและปรับ หรือทั้งจำและปรับ

1.4 ผลการทำ Co-Design ประชากรกลุ่มเฉพาะ

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มได้อภิปรายร่วมกันในประเด็นที่กำหนดไว้เพื่อหาคำตอบที่จะเป็นรูปแบบของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและได้คำตอบแยกตามประเด็น ดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มข้าราชการและนักวิชาการ จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มนักสัตวบาลและสัตวแพทย์ จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ค้า จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มนักกฎหมายและทนายความ จำนวน 4 คน

แต่ละกลุ่มได้อภิปรายร่วมกันในประเด็นที่กำหนดไว้เพื่อหาคำตอบที่จะเป็นรูปแบบของโครงสร้างกฎหมายว่าด้วยกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยกำหนดเป็นประเด็น 6 ประเด็น และได้คำตอบแยกตามประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 คำนิยาม

“สัตว์พันธุ์พื้นเมือง” หมายความว่า สัตว์เลี้ยงของไทยในท้องถิ่น ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นและพื้นเมืองทั่วไป

ประชากรกลุ่มเฉพาะส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีคำนิยาม “สัตว์พันธุ์พื้นเมือง” แต่มีกลุ่มเฉพาะ 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ คำว่า “สัตว์พันธุ์พื้นเมือง” ควรเพิ่มเติมคำว่าและพื้นเมืองทั่วไป หรือเฉพาะถิ่นด้วยกลุ่มเฉพาะ 3 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คำว่า “สัตว์พันธุ์พื้นเมือง”

ควรเพิ่มเติม คำว่าของประเทศไทยต่อท้าย และกลุ่มเฉพาะ 4 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สัตว์พันธุ์พื้นเมือง เป็นสัตว์เลี้ยงของไทยในแต่ละท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น

“การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” หมายความว่า มาตรการและวิธีการที่จะทำให้ผู้เลี้ยง สัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ประชากรกลุ่มเฉพาะส่วนใหญ่เห็นด้วยแต่มี กลุ่มเฉพาะ 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ คำนิยาม “การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” เห็นควรตัดออกเนื่องจากซ้ำซ้อนกับคำนิยาม คำว่า “การอนุรักษ์” และกลุ่มเฉพาะ 3 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เห็นควรเพิ่มเติมคำนิยาม คำว่า “คุ้มครอง สวัสดิภาพสัตว์พันธุ์พื้นเมือง”

“การอนุรักษ์” หมายความว่า การคุ้มครอง ดูแลรักษาให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองคงสายพันธุ์ เดิม

ประชากรกลุ่มเฉพาะส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มี กลุ่มเฉพาะ 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ “การอนุรักษ์” ให้เพิ่มเติมในความหมายของคำนิยาม คือ การคุ้มครองดูแลรักษาและใช้ประโยชน์

“หลักการพัฒนายั่งยืน” หมายความว่า การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ในสัตว์ พันธุ์พื้นเมืองโดยการใช้วิธีการจัดการเพื่อให้คงมีอยู่และใช้ประโยชน์ได้จนถึงรุ่นอนาคต

ประชากรกลุ่มเฉพาะส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มี กลุ่มเฉพาะ 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ เห็นควรเพิ่มกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยไซเตสเพื่อให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ประชากร กลุ่มเฉพาะ ทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีคำนิยาม และเนื้อหาของคำนิยามคำว่า “คณะกรรมการ” และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่ได้รับมอบหมายจาก อธิบดีกรมปศุสัตว์ให้ทำหน้าที่ควบคุมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามกฎหมายนี้

ประชากรกลุ่มเฉพาะส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มี กลุ่มเฉพาะ 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ผู้ซึ่งรัฐมนตรีหรืออธิบดีแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และกลุ่มเฉพาะ 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือควรมีหน่วยงานกรมอุทยานแห่งชาติ และกรมการประมงเข้าร่วมด้วย

“นายทะเบียน” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นนายทะเบียน

ประชากรกลุ่มเฉพาะส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มีกลุ่มเฉพาะ 1 มีข้อเสนอแนะ คือเห็นควร ตัดออกกลุ่มเฉพาะที่ 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ให้ท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนของการขึ้น ทะเบียน ซึ่งนายทะเบียนต้องมีการแต่งตั้งโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกลุ่มเฉพาะที่ 4 มี ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นนายทะเบียนให้รวมถึงเจ้าหน้าที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นนายทะเบียนที่ได้รับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรการบริหารส่วนตำบล เทศบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

ประชากรกลุ่มเฉพาะส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มี กลุ่มเฉพาะ 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ เห็นควรเพิ่มคำนิยาม ผู้อนุญาต ผู้พิจารณา และกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีคำนิยาม และเนื้อหาของคำนิยามคำว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด

“เชิงการค้า” หมายความว่า การนำสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไปใช้ประโยชน์ในเชิงการค้า หรือเชิงพาณิชย์โดยการแสวงหากำไร

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วย แต่มีกลุ่มเฉพาะ 2 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในเรื่องควรเพิ่มคำนิยามคำว่า เจ้าของสัตว์ สัตว์เลี้ยง ทางการค้า และเพื่อประโยชน์ทางการค้า ส่วนกลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มเฉพาะ 4 กับการกำหนดให้มีคำนิยาม และเนื้อหาของคำนิยามคำว่า “เชิงพาณิชย์” และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด

“ประชาชน” หมายความว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีคำนิยาม และเนื้อหาของคำนิยามคำว่า “ประชาชน” และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด

“กฎหมายต้นแบบ” หมายความว่า กฎหมายที่จัดทำเป็นแบบอย่างสำหรับการยกร่าง กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีคำนิยาม และเนื้อหาของคำนิยามคำว่า “กฎหมายต้นแบบ” และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด

สรุปคำตอบที่ได้จากประชากรทั้ง 4 กลุ่ม ในเรื่องคำนิยามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับคำนิยาม แต่มีคำแนะนำจากกลุ่มประชากร

- 1) ให้ปรับแก้เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยที่เน้นเรื่องการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- 2) คำว่า “สัตว์พันธุ์พื้นเมือง” ควรเพิ่มเติมคำว่า พื้นเมืองของไทย หรือเฉพาะถิ่นต่อท้าย เป็นสัตว์เลี้ยงของไทยในแต่ละท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นนั้น
- 3) คำว่า “การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” เห็นควรตัดออก เนื่องจากซ้ำซ้อนกับคำนิยาม คำว่า “การอนุรักษ์”
- 4) คำว่า “การอนุรักษ์” หมายความว่า การคุ้มครองดูแลและรักษาและใช้ประโยชน์ให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองคงสายพันธุ์เดิม
- 5) เห็นควรเพิ่มเติมคำนิยาม คำว่า “คุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” “ผู้อนุญาต” และ “ผู้พิจารณา”

- 6) เห็นควรเพิ่มเติมคำนิยาม คำว่า “สัตว์เลี้ยง”
- 7) เห็นควรเพิ่มเติมคำนิยาม คำว่า “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 8) ควรเพิ่มกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศว่าด้วยไซเตสเพื่อให้ความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
- 9) ควรมีหน่วยงานกรมอุทยานแห่งชาติ และกรมการประมงเข้าร่วม
- 10) ให้ท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนของการขึ้นทะเบียน ซึ่งนายทะเบียนต้องมีการแต่งตั้งโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 11) “นายทะเบียน” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นนายทะเบียนให้รวมถึงเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นนายทะเบียนที่ได้รับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- 12) เห็นควรเพิ่มเติมคำนิยาม คำว่า “ผู้อนุญาต” “ผู้พิจารณา” “สัตว์เลี้ยง” “ทางการค้า” และ “เพื่อประโยชน์ทางการค้า”

ประเด็นที่ 2 องค์กรคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

1) คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีองค์คณะกรรมการ ประกอบด้วย

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานกรรมการ
อธิบดีกรมปศุสัตว์	รองประธานกรรมการ
อธิบดีกรมประมง	กรรมการ
อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	กรรมการ
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	กรรมการ
อธิบดีกรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน	กรรมการ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
ผู้แทนสมาคม ผู้แทนชมรมที่เกี่ยวกับสัตว์	กรรมการ
ผู้แทนจากสภาเกษตรกร	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์กรมปศุสัตว์	กรรมการและเลขานุการ

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 เห็นด้วยว่า ในประเด็นองค์กรคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ที่ผู้วิจัยนำเสนอ นั้นคณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ควรเพิ่มอธิบดีกรมทรัพยากรทางชีวภาพร่วมพิจารณาในกรณีที่มีการจัดสิทธิบัตรในสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเฉพาะถิ่นในแต่ละถิ่น

กลุ่มเฉพาะ 2

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 เห็นด้วยว่า ในประเด็นองค์กรคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือคณะกรรมการที่มีตัวแทนจากสมาคม ชมรม เห็นควรเปลี่ยนเป็น กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ตามที่กำหนด ส่วนการคัดเลือกหรือวิธีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

กลุ่มเฉพาะ 3

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 เห็นด้วยว่า ควรเพิ่มเติม คณะกรรมการ คือ ผู้แทนกระทรวง วัฒนธรรมท่องเที่ยว แมวไทยเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ต่างชาติให้ความสนใจและมีการส่งออกต่อปี หลายร้อยตัวควรมีการส่งออกเชิงพาณิชย์อย่างถูกต้องตามกฎหมายและผู้แทนกระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬาเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว การประกวดสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เช่น แมวไทยวิเชียรมาศ

กลุ่มเฉพาะ 4

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นด้วยว่าประเด็นองค์กรคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ผู้วิจัย นำเสนอนั้นเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น

สรุปคำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มในประเด็นองค์กรคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ประชากรกลุ่มเฉพาะส่วนใหญ่นี้

1) คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ควรเพิ่มอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา ร่วมพิจารณาในกรณีที่มีการจดสิทธิบัตร ในสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเฉพาะถิ่นในแต่ละถิ่น

2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ตามที่กำหนด ส่วนการคัดเลือกหรือวิธีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

3) การนำเข้า ส่งออกเชิงการค้าถูกต้องตามกฎหมายที่กำหนดไว้

2) วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(1) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

(2) การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามตำแหน่งที่ว่างลงตามวาระสอง

(3) หากยังมี ได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่เข้ารับตำแหน่ง

(4) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ไม่เกินสองครั้งติดต่อกัน

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 เห็นด้วยว่า ในประเด็นวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วิจัยนำเสนอ นั้นเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น

กลุ่มเฉพาะ 2

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 เห็นด้วยว่าในประเด็นวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วิจัยนำเสนอ นั้นเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น

กลุ่มเฉพาะ 3

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 เห็นด้วยว่าในประเด็นวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วิจัยนำเสนอ นั้นเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น

กลุ่มเฉพาะ 4

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นด้วยว่าในประเด็นวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วิจัยนำเสนอ นั้นเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น

สรุปคำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มในประเด็นวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ประชากรกลุ่มเฉพาะส่วนใหญ่เห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น

3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ เมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(4) เป็นบุคคลล้มละลาย

(5) เป็นผู้ที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนคนไร้ความสามารถ

(6) ต้องโทษ โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(7) พ้นจากเป็นผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง หรือผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด แล้วแต่กรณี

- ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

- การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ ทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

- การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มเติมขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 เห็นด้วยว่าในประเด็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระที่ผู้วิจัยนำเสนอเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น

กลุ่มเฉพาะ 2

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 เห็นด้วยว่าในประเด็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระที่ผู้วิจัยนำเสนอเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น

กลุ่มเฉพาะ 3

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 เห็นด้วยว่าในประเด็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระที่ผู้วิจัยนำเสนอเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น

กลุ่มเฉพาะ 4

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นด้วยว่า ในประเด็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ เห็นควรตัดออก ข้อ (7) พ้นจากเป็นผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง หรือผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด แล้วแต่กรณี

สรุปคำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มในประเด็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ประชากรกลุ่มเฉพาะส่วนใหญ่นี้

เห็นควรตัดออก ข้อ (7) พ้นจากเป็นผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริม และอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง หรือผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด แล้วแต่กรณี

หน้าที่และอำนาจ

1) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงและประกาศตามพระราชบัญญัติ

นี้

2) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีประกาศ ในเรื่อง

(1) การกำหนดประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่คุ้มครอง

(2) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่คุ้มครอง

(3) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการศึกษา ทดลอง วิจัย และปรับปรุง

หรือพัฒนาสายพันธุ์สัตว์ ที่เกี่ยวข้องกับการ คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองนั้น

3) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ในเรื่อง

(1) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตการขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(2) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้อัตรานี้ไม่สูงเกินกว่าอัตราที่กำหนด

4) พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่ขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

5) แต่งตั้งคณะกรรมการให้ปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย การประชุมคณะกรรมการให้นำบทบัญญัติมาตรา 9 มาใช้บังคับโดยอนุโลม คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 เห็นด้วยว่าในประเด็นหน้าที่และอำนาจ ที่ผู้วิจัยนำเสนอ นั้นเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น

กลุ่มเฉพาะ 2

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 เห็นด้วยว่า ในประเด็นหน้าที่และอำนาจเห็นควรเพิ่มเติมคือ ให้คำแนะนำของรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงและการออกประกาศกระทรวง ไม่ต้องระบุเรื่องทุกเรื่องถ้าเป็นกฎกระทรวง และประกาศกระทรวงต้องผ่านคำแนะนำของรัฐมนตรี และกำหนดกรอบระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ 60 วัน

กลุ่มเฉพาะ 3

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 เห็นด้วยว่า ที่ผู้วิจัยเสนอนั้น เห็นควรเพิ่มเติม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการ การศึกษา ทดลองวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ตามมาตรฐานสายพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองนั้น และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้คำนึงถึงไม่ทำธุรกรรมสัตว์พื้นเมือง

กลุ่มเฉพาะ 4

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นด้วยว่า ในประเด็นหน้าที่และอำนาจ ที่ผู้วิจัยนำเสนอ นั้นเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น

สรุปคำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มในประเด็นหน้าที่และอำนาจ ประชากรกลุ่มเฉพาะส่วนใหญ่นี้

1) ให้คำแนะนำของรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงและการออกประกาศกระทรวง ไม่ต้องระบุเรื่อง ทุกเรื่องถ้าเป็นกฎกระทรวง และประกาศกระทรวงต้องผ่านคำแนะนำของรัฐมนตรี

2) ควรเพิ่มเติม หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการอนุญาตขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้คำนึงถึงไม่ทำรบกวนกรรมสิทธิ์พื้นเมือง

4) พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

เป็นเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่แต่งตั้งโดยอธิบดีกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
หน้าที่และอำนาจ

(1) เป็นเจ้าพนักงานคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีหน้าที่และอำนาจเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(2) เข้าไปในอาคารสถานที่ทำการหรือเข้าไปในยานพาหนะ เพื่อตรวจค้นและตรวจสอบเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น

(3) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี ในกรณี ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(4) สั่งให้ผู้ใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร บัญชี หรือหลักฐานอื่นใดในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำ เอกสาร หรือหลักฐานดังกล่าวมีประโยชน์แก่การดำเนินคดี หรือใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(5) ประสานงานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติการ

(6) ตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์พื้นเมือง

(7) พิจารณาคำขอใช้ประโยชน์จากพันธุ์สัตว์พื้นเมืองเพื่อเสนอต่อผู้อนุญาต

(8) ดำรงการขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์พื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นในราชอาณาจักร

(9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 เห็นด้วยว่า ประเด็นพนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ผู้วิจัยนำเสนอเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น

กลุ่มเฉพาะ 2

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 เห็นด้วยว่าประเด็นพนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ต้องมีระเบียบวิธีการปฏิบัติตามที่กำหนด

กลุ่มเฉพาะ 3

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 เห็นด้วยว่าประเด็นพนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ผู้วิจัยนำเสนอเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น

กลุ่มเฉพาะ 4

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นด้วยว่า ประเด็นพนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ผู้วิจัยนำเสนอเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น

สรุปคำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มในประเด็นพนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ประชากรกลุ่มเฉพาะส่วนใหญ่เห็นพ้องด้วยในทุกประเด็น

5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป็นฝ่ายปฏิบัติการด้านการให้อนุญาตเพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

หน้าที่และอำนาจ

- (1) ให้การสนับสนุนเพื่อการส่งเสริมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (2) เป็นนายทะเบียนในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและแจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่
- (3) ควบคุมให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองขึ้นทะเบียนตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่กำหนดไว้
- (4) ดำเนินการให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองจดทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามประเภทที่กำหนดไว้
- (5) พิจารณาให้อนุญาตในการเลี้ยง เพาะพันธุ์ กระจายพันธุ์ สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์เชิงการค้า
- (6) พิจารณาให้อนุญาตในการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเชิงการค้า
- (7) จัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามอัตราที่กำหนดตามท้ายกฎหมายนี้
- (8) ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 เห็นด้วยว่า ในประเด็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจในการขึ้นทะเบียนและมีอำนาจในการเลี้ยงการเพาะพันธุ์ ส่วนด้านการปรับปรุงพันธุ์ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น เพื่อพิจารณาถึงการที่ผู้ได้รับอนุญาต

ปรับปรุงพันธุ์ หรือวิธีการในการปรับปรุงพันธุ์จะมีผลกระทบต่อสัตว์พื้นเมืองที่มีอยู่เดิมมากหรือน้อยเพียงใด

กลุ่มเฉพาะ 2

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 เห็นด้วยว่าในประเด็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทำหน้าที่การขึ้นทะเบียนและตรวจสอบเอกสารเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต

กลุ่มเฉพาะ 3

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 เห็นด้วยว่า มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือพิจารณาให้อำนาจในการเลี้ยง เพาะพันธุ์ กระจายพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์เชิงการค้า

กลุ่มเฉพาะ 4

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นด้วยว่าในประเด็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เห็นควรปรับ ข้อ (3) และ (4) ให้เป็นข้อเดียวกันและเนื้อหาเดียวกัน และตัดออกข้อ (6) พิจารณาให้อำนาจในการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเชิงการค้า

สรุปคำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม ในประเด็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้

1) ให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทำหน้าที่การขึ้นทะเบียนและตรวจสอบเอกสารเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต

2) จัดตั้งคณะกรรมการ ดูแลการปรับปรุงพันธุ์ เพื่อพิจารณาถึงการที่ผู้ได้รับอนุญาตวิธีการในการปรับปรุงพันธุ์จะมีผลกระทบต่อสัตว์พื้นเมืองที่มีอยู่เดิมมากหรือน้อยเพียงใด

3) ผู้พิจารณา ผู้อนุญาตในการเลี้ยง เพาะพันธุ์ กระจายพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์เชิงการค้า

ประเด็นที่ 3 การขออนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต

(3.1) การขออนุญาต การต่ออายุใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

(3.2) การพิจารณาให้อำนาจและออกใบอนุญาตจะต้องดำเนินการโดยไม่ชักช้า และหากไม่ได้รับอนุญาตก็ต้องแจ้งพร้อมเหตุผลต่อผู้ขออนุญาตโดยด่วน

(3.3) ใบอนุญาตมีกำหนดระยะเวลา (อายุการใช้งาน) 3 ปี และขอต่ออายุใบอนุญาตได้

(3.4) กรณีที่ไม่ได้รับใบอนุญาต หรือ ถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือ ไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการ ได้ภายใน 30 วันนับจากวันที่มีคำสั่ง

ไม่อนุญาตหรือ เพิกถอนใบอนุญาต หรือไม่ได้รับการต่ออายุใบอนุญาตและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 เห็นด้วยว่าประเด็นการขออนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาต มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือควรมีการชี้แจงเฉพาะการอนุญาตในเชิงการค้าและการอนุญาตแบบทั่วไป มีความแตกต่างกันอย่างไร

กลุ่มเฉพาะ 2

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 เห็นด้วยว่าประเด็นการขออนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาต มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ควรระบุผู้มีอำนาจพิจารณาให้ชัดเจนใบอนุญาตมีกำหนดระยะเวลา ต่ออายุการใช้งาน 5 ปี และระยะเวลาในการอุทธรณ์มีกรอบระยะเวลา 60 วัน

กลุ่มเฉพาะ 3

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 เห็นด้วยว่าประเด็นการขออนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาต มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ กรณีที่ไม่ได้รับใบอนุญาต หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการได้ภายใน 60 วันนับจากวันที่มีคำสั่งไม่อนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต หรือไม่ได้รับการต่ออายุใบอนุญาตและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

กลุ่มเฉพาะ 4

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นด้วยว่าประเด็นการขออนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาต มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ควรเพิ่มคำนิยาม คำว่า ใบอนุญาต ใบอนุญาตมีกำหนดระยะเวลา ต่ออายุการใช้งาน 3 ปี ระยะเวลาในการอุทธรณ์มีระยะเวลา 60 วัน

สรุปคำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มในประเด็นการขออนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาตประชากรกลุ่มเฉพาะนี้

- 1) ให้ชี้แจงเฉพาะการอนุญาตในเชิงการค้าและการอนุญาตแบบทั่วไปมีความแตกต่างกันอย่างไร
- 2) ให้ระบุผู้มีอำนาจพิจารณา ผู้อนุญาตให้ชัดเจน
- 3) ใบอนุญาตมีกำหนดระยะเวลาเมื่ออายุการใช้งาน 5 ปี และขอต่ออายุใบอนุญาตได้
- 4) กรณีที่ไม่ได้รับใบอนุญาต หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการกำหนดระยะเวลาภายใน 60 วันนับจาก

วันที่มีคำสั่งไม่อนุญาตหรือเพิกถอนในอนุญาต หรือไม่ได้รับการต่ออายุใบอนุญาตและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

ประเด็นที่ 4 การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(4.1) ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจ ประกาศกำหนด

(1) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่น

(2) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ห้ามมิให้

นำออก นอกราชอาณาจักร

(3) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(4) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(5) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตในการนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและ นำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น

(6) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้นำเข้ามา ในราชอาณาจักร

(7) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้เพาะพันธุ์ ขยายพันธุ์ ขาย หรือจำหน่ายด้วยประการใด

(4.2) ห้ามมิให้ผู้ใดนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

(4.3) ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งพันธุ์สัตว์ต่างถิ่น เว้นแต่จะได้รับ อนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

คำตอบที่ได้มีดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 เห็นด้วยว่าประเด็นการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ผู้วิจัยนำเสนอเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น แต่ขอเสนอแนะ ในหัวข้อ (4.3) คือควรเพิ่มการพิจารณาตามกฎหมายอื่น ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พระราชบัญญัติกรมการประมง กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์

กลุ่มเฉพาะ 2

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 เห็นด้วยว่าประเด็นการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ เห็นควรตัดข้อ (4.1), (4.2) และ (4.3) ซึ่งมีกฎหมายและมาตรการเฉพาะอยู่แล้วและเป็นการจำกัดสิทธิ์

กลุ่มเฉพาะ 3

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 เห็นด้วยว่าประเด็นการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ เห็นควรตัดข้อ (2), (4), (5), (6), (7) และ (4.2), และ (4.3)

กลุ่มเฉพาะ 4

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นด้วยว่าประเด็นการคุ้มครองสัตว์พันธุ์ที่ผู้วิจัยนำเสนอ นั้นเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น

สรุปคำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มในประเด็นการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ประชากรกลุ่มเฉพาะนี้

1) ให้พิจารณาตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พระราชบัญญัติกรมการประมง กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์

2) เห็นควรตัดข้อ (2), (4), (5), (6), (7) และ (4.1), (4.2), และ (4.3) ซึ่งมีกฎหมายและมาตรการเฉพาะอยู่แล้วและเป็นการจำกัดสิทธิ์

ประเด็นที่ 5 สิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาต

(5.1) ผู้เลี้ยง ผู้ครอบครอง ผู้เป็นเจ้าของ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีสิทธิ ดังต่อไปนี้

(1) ขอให้นายสัตวบาลดูแลรักษาตามวงจรชีวิตของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

(2) ขอใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยต้องได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสียค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(3) ขอปรับปรุงสายพันธุ์ ขยายพันธุ์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลองหรือวิจัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์เชิงการค้า โดยได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(5.2) ผู้เลี้ยง ผู้ครอบครอง ผู้เป็นเจ้าของ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ให้การดูแล เลี้ยงดู ตามสายพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(2) การใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองต้องคำนึงถึงสิทธิสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(3) ห้ามนำสายพันธุ์สัตว์ต่างถิ่น มาขยายพันธุ์ เพาะพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(4) ต้องลงทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อยู่ในความครอบครองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(5.3) ผู้ที่พบเห็นการเลี้ยงดู หรือการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองในลักษณะของการทารุณกรรม ให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง คำตอบที่ได้มีดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 เห็นด้วยว่าประเด็นสิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตที่ผู้วิจัยนำเสนอเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น

กลุ่มเฉพาะ 2

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 เห็นด้วยว่าประเด็นสิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2565

กลุ่มเฉพาะ 3

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 เห็นด้วยว่าประเด็นสิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ขอให้สัตวแพทย์และสัตวบาลเป็นผู้ดูแลรักษาตามวงจรชีวิตของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ตัดส่วนการขอใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยต้องได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสียค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงออก และขอปรับปรุงพันธุ์ ขยายพันธุ์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลองหรือวิจัย ให้รัฐมีหน้าที่สนับสนุนการค้นคว้าสัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์เชิงการค้า

กลุ่มเฉพาะ 4

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นด้วยว่าประเด็นสิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตเห็นควรตัดข้อ (5.1), (5.2), (5.3) ออกและให้สัตวบาลในท้องถิ่นนั้นดูแลรักษาตามวงจรชีวิตของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ควรมีหน่วยงานรับผิดชอบในเรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษา ดูแลสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

สรุปคำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มในประเด็นสิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตประชากรกลุ่มเฉพาะนี้

1) ให้เพิ่มเติม พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2565

2) ตัดส่วนการขอใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยต้องได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) ให้รัฐมีหน้าที่สนับสนุนการค้นคว้าสัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์เชิงการค้า

4) เห็นควรตัดออกข้อ (5.1), (5.2), (5.3)

5) ให้มีหน่วยงานรับผิดชอบในเรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษา ดูแลสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ประเด็นที่ 6 บทกำหนดโทษ

กำหนดโทษจำคุกและปรับ หรือทั้งจำและปรับ

คำตอบที่ได้มีดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 เห็นด้วยว่าประเด็นบทกำหนดโทษที่ผู้วิจัยนำเสนอเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น แต่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ให้มีการจัดตั้งกองทุน เพิ่มค่าธรรมเนียมสูงสุด และควรมีระเบียบในการใช้ค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บ เห็นควรให้การปรับปรุงพันธุ์อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ

กลุ่มเฉพาะ 2

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 เห็นด้วยว่าประเด็นบทกำหนดโทษมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โทษปรับบังคับการที่กำหนดเป็นรายวัน ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562

กลุ่มเฉพาะ 3

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 เห็นด้วยว่าประเด็นบทกำหนดโทษที่ผู้วิจัยนำเสนอเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น

กลุ่มเฉพาะ 4

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นด้วยว่าประเด็นบทกำหนดโทษที่ผู้วิจัยนำเสนอเห็นคล้อยด้วยในทุกประเด็น แต่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ในส่วนของงบประมาณควรมีหน่วยงานเข้ามาดูแลการจัดเก็บค่าธรรมเนียม

สรุปคำตอบที่ได้จากประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มในประเด็นบทกำหนดโทษประชากรกลุ่มเฉพาะนี้

1) โทษปรับบังคับการที่กำหนดเป็นรายวัน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562

จากการอภิปรายของประชากรกลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม พบว่าประชากรกลุ่มเฉพาะส่วนใหญ่เห็นพ้องด้วยในทุกประเด็นที่กำหนดไว้

สรุปผลจากคำตอบของกลุ่มเฉพาะ ดังนี้

1) ประเด็นคำนิยาม ประชากรทุกกลุ่มส่วนใหญ่เห็นด้วย ยกเว้นคำนิยาม คำว่าการส่งเสริมสัตว์พื้นเมือง มีกลุ่ม 1 ที่ไม่เห็นด้วย คือ เห็นควรตัดออกเนื่องจากซ้ำซ้อนกับคำนิยาม คำว่า อนุรักษ์

2) ประเด็นองค์กรคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง ที่เป็นคณะกรรมการโดยมีโครงสร้าง คณะกรรมการนั้นประชากรทุกกลุ่มส่วนใหญ่เห็นด้วย ยกเว้นคณะกรรมการที่มาจากกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสมาคม ผู้แทนชมรมที่เกี่ยวกับสัตว์ ผู้แทนจากสภาเกษตรกร ซึ่งกลุ่มเฉพาะ กลุ่ม 2 เห็นว่าไม่จำเป็นที่จะต้องระบุชัดเจนให้ใช้คำรวมๆว่ากรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน และการคัดเลือกหรือวิธีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

3) ประเด็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อประชากรทุกกลุ่มส่วนใหญ่เห็นด้วย ยกเว้นกลุ่ม 4 คือ เห็นควรตัดข้อ (7) คือพ้นจากเป็นผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริม และอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง หรือผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัดแล้วแต่กรณีออก

4) ประเด็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประชากรทุกกลุ่มส่วนใหญ่เห็นด้วย ยกเว้นกลุ่ม 4 ที่เห็นว่าควรรวมข้อ (2.3) ควบคุมให้ผู้เลี้ยงสัตว์พื้นเมืองขึ้นทะเบียนตามประเภทสัตว์พื้นเมืองที่กำหนดไว้และ ข้อ (2.4) ดำเนินการให้ผู้เลี้ยงสัตว์พื้นเมืองจดทะเบียนสัตว์พื้นเมืองตามประเภทที่กำหนดไว้ให้นำรวมเข้าด้วยกันเพราะมีเนื้อหาเดียวกัน

5) ประเด็นการขออนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาตประชากรทุกกลุ่มส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มีกลุ่ม 1 ในเรื่องใบอนุญาตควรถูกกำหนดระยะเวลาเป็น 5 ปีเพื่อลดภาระของผู้อนุญาตและผู้มาขอต่อใบอนุญาตและกลุ่ม 2 เห็นว่าในเรื่องใบอนุญาตควรถูกกำหนดระยะเวลาให้ชัดเจน การต่อใบอนุญาตควรเป็นใบอนุญาตตลอดชีพ เพื่อไม่ให้เป็นภาระของผู้อนุญาตและผู้มาขอต่อใบอนุญาต

ในเรื่องสิทธิในการอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการประชากรทุกกลุ่มเห็นว่าควรเพิ่มเป็นภายใน 60 วันนับจากวันที่มีคำสั่งไม่อนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต

6) ประเด็นการคุ้มครองสัตว์พื้นเมือง ประชากรทุกกลุ่มส่วนใหญ่เห็นด้วย ยกเว้นกลุ่มเฉพาะ 2 เห็นควรตัดประเด็นการคุ้มครองทั้งหมดออก เนื่องจากมีกฎหมายเฉพาะอยู่แล้ว ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

7) ประเด็นสิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตประชากรทุกกลุ่มส่วนใหญ่เห็นด้วย ยกเว้นกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นควรตัดประเด็นสิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตออกทั้งหมดเนื่องจากมีพระราชบัญญัติการทารุณกรรมสัตว์ควบคุมบทลงโทษใน มาตรา 381 ผู้ใด

กระทำการทารุณต่อสัตว์ หรือฆ่าสัตว์โดยให้ได้รับทุกขเวทนาอันไม่จำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อัตราโทษแก้ไขเพิ่มเติม โดย มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2558

จากการทำ Co-Design ได้มีการสรุปคำตอบของกลุ่มเฉพาะแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบได้ ดังนี้ (ดูตารางที่ 5.1)

ตารางที่ 5.1 การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co-Design ของกลุ่มเฉพาะ

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	ประชากรกลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
ประเด็นที่ 1 คำนิยาม				
“สัตว์พันธุ์พื้นเมือง”	✓	✓	✓	✓
“การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง”	✗	✓	✓	✓
“การอนุรักษ์”	✓	✓	✓	✓
“หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน”	✓	✓	✓	✓
“คณะกรรมการ”	✓	✓	✓	✓
“พนักงานเจ้าหน้าที่”	✓	✓	✓	✓
“นายทะเบียน”	✓	✓	✓	✓
“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”	✓	✓	✓	✓
“เชิงการค้า”	✓	✓	✓	✓
“ประชาชน”	✓	✓	✓	✓
“กฎหมายต้นแบบ”	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 2 องค์กรคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง				
คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีองค์คณะกรรมการ ประกอบด้วย				
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประธานกรรมการ	✓	✓	✓	✓
อธิบดีกรมปศุสัตว์ รองประธานกรรมการ	✓	✓	✓	✓
อธิบดีกรมประมง กรรมการ	✓	✓	✓	✓
อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรรมการ	✓	✓	✓	✓
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรรมการ	✓	✓	✓	✓
อธิบดีกรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรรมการ	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	ประชากรกลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
ผู้แทนสมาคม ผู้แทนชมรมที่เกี่ยวกับสัตว์ ผู้แทนจากสภาเกษตรกร กรรมการ	✓	✗	✓	✓
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์กรมปศุสัตว์ กรรมการและเลขานุการ	✓	✓	✓	✓
วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ				
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี	✓	✓	✓	✓
การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามตำแหน่งที่ว่างลงตามวรรคสอง	✓	✓	✓	✓
หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าจะมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่เข้ารับตำแหน่ง	✓	✓	✓	✓
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ไม่เกินสองครั้งติดต่อกัน	✓	✓	✓	✓
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ เมื่อ				
(1) ตาย	✓	✓	✓	✓
(2) ลาออก	✓	✓	✓	✓
(3) รัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ	✓	✓	✓	✓
(4) เป็นบุคคลล้มละลาย	✓	✓	✓	✓
(5) เป็นผู้ที่ไม่สามารถเข้าใจเป็นคนที่ไร้ความสามารถ หรือเสมือนคนไร้ความสามารถ	✓	✓	✓	✓
(6) ต้องโทษโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ	✓	✓	✓	✓
(7) พ้นจากเป็นผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริม และอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง หรือผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด แล้วแต่กรณี	✓	✓	✓	✗

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	ประชากรกลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	✓	✓	✓	✓
การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ ทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม	✓	✓	✓	✓
การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มเติมขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด	✓	✓	✓	✓
หน้าที่และอำนาจ				
(1) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง และ ประกาศตามพระราชบัญญัตินี้	✓	✓	✓	✓
(2) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีประกาศ ในเรื่อง - การกำหนดประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่คุ้มครอง - หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่คุ้มครอง - หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับ การศึกษา ทดลอง วิจัย และปรับปรุง หรือพัฒนาสายพันธุ์	✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓
(3) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ในเรื่อง - หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตการขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง - กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ให้อัตรานี้ไม่สูงเกินกว่าอัตราที่กำหนด	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓
(4) พิจารณาอุทธรณ์คำสั่ง ไม่ขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	ประชากรกลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
(5) แต่งตั้งคณะกรรมการให้ปฏิบัติตามที่คณะกรรมการมอบหมาย	✓	✓	✓	✓
(6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย	✓	✓	✓	✓
การประชุมคณะกรรมการให้นำทบัญญัติมาตรา 10 มาใช้บังคับโดยอนุโลม	✓	✓	✓	✓
พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง - เป็นเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่แต่งตั้งโดยอธิบดีกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	✓	✓	✓	✓
หน้าที่และอำนาจ				
(1) เป็นเจ้าพนักงานคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีหน้าที่และอำนาจเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	✓	✓	✓	✓
(2) เข้าไปในอาคาร สถานที่ทำการหรือเข้าไปในยานพาหนะ เพื่อตรวจค้นและตรวจสอบ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น	✓	✓	✓	✓
(3) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้	✓	✓	✓	✓
(4) สั่งให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร บัญชีหรือหลักฐานอื่นใดในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำ เอกสาร หรือหลักฐานดังกล่าวมีประโยชน์แก่การดำเนินคดีหรือใช้เป็น พยานหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	ประชากรกลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
(5) ประสานงานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติการ	✓	✓	✓	✓
(6) ตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✓	✓	✓	✓
(7) พิจารณาคำขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อเสนอต่อผู้อนุญาต	✓	✓	✓	✓
(8) สำรวจการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นในราชอาณาจักร	✓	✓	✓	✓
(9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย	✓	✓	✓	✓
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - เป็นฝ่ายปฏิบัติการด้านการให้อนุญาตเพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✓	✓	✓	✓
หน้าที่และอำนาจ				
(1) ให้การสนับสนุนเพื่อการส่งเสริมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✓	✓	✓	✓
(2) เป็นนายทะเบียนในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและแจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่	✓	✓	✓	✓
(3) ควบคุมให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองขึ้นทะเบียนตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่กำหนดไว้	✓	✓	✓	✗
(4) ดำเนินการให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองจดทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามประเภทที่กำหนดไว้	✓	✓	✓	✗
(5) พิจารณาให้ผู้อนุญาตในการเลี้ยงเพาะพันธุ์ ปรับปรุงพันธุ์ กระจายพันธุ์ สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์เชิงการค้า	✓	✓	✓	✓
(6) พิจารณาให้ผู้อนุญาตในการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเชิงการค้า	✓	✓	✓	✓
(7) จัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามอัตราที่กำหนดตามทำยกฎหมายนี้	✓	✓	✓	✓
(8) ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	ประชากรกลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
(9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 3 การขออนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต				
(3.1) การขออนุญาต การต่ออายุใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง	✓	✓	✓	✓
(3.2) การพิจารณาให้ใบอนุญาตและออกใบอนุญาตจะต้องดำเนินการโดยไม่ชักช้า และหากไม่ได้รับอนุญาตก็ต้องแจ้งพร้อมเหตุผลต่อผู้ขออนุญาตโดยด่วน	✓	✓	✓	✓
(3.3) ใบอนุญาตมีกำหนดระยะเวลา (อายุการใช้งาน) 3 ปี และขอต่ออายุใบอนุญาตได้	✗	✗	✓	✓
(3.4) กรณีที่ไม่ได้รับใบอนุญาต หรือ ถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือ ไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการได้ภายใน 30 วัน นับจากวันที่มีคำสั่งไม่อนุญาตหรือ เพิกถอนใบอนุญาต หรือ ไม่ได้รับการต่ออายุใบอนุญาตและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด	✗	✗	✗	✗
ประเด็นที่ 4 การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง				
(4.1) ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจ ประกาศกำหนด	✓	✓	✓	✓
(1) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓
(2) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ห้ามมิให้นำออก นอกราชอาณาจักร	✓	✓	✗	✓
(3) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✓	✓	✓	✓
(4) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✓	✓	✗	✓
(5) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตในการ	✓	✓	✗	✓

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	ประชากรกลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
นำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและนำเข้าไปในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น				
(6) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้นำเข้ามา ในราชอาณาจักร	✓	✓	✓	✓
(7) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้เพาะพันธุ์ ขยายพันธุ์ ขยาย หรือจำหน่ายด้วยประการใด	✓	✓	✗	✓
(4.2) ห้ามมิให้บุคคลใดนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย	✓	✓	✗	✓
(4.3) ห้ามมิให้บุคคลใดนำเข้าไปในราชอาณาจักร ซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น เว้นแต่จะได้รับ อนุญาตจากอธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย	✓	✓	✗	✓
ประเด็นที่ 5 สิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาต				
(5.1) ผู้เลี้ยง ผู้ครอบครอง ผู้เป็นเจ้าของ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีสิทธิ ดังต่อไปนี้	✓	✓	✓	✓
(1) ขอให้นายสัตวบาลดูแลรักษาตามวงจรชีวิตของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ	✓	✓	✓	✗
(2) ขอใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยต้องได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสียค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง	✓	✓	✓	✗
(3) ขอปรับปรุงพันธุ์ ขยายพันธุ์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือวิจัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์เชิงการค้า โดยได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง	✓	✓	✓	✗
(5.2) ผู้เลี้ยง ผู้ครอบครอง ผู้เป็นเจ้าของ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	ประชากรกลุ่มเฉพาะ			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้				
(1) ให้การดูแล เลี้ยงดู ตามสายพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✓	✓	✓	✗
(2) การใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองต้องคำนึงถึงสิทธิ สัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและ การจัดสวัสดิภาพสัตว์	✓	✓	✓	✗
(3) ห้ามนำสายพันธุ์สัตว์ต่างถิ่น มาขยายพันธุ์ เพาะพันธุ์ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✓	✓	✓	✗
(4) ต้องลงทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อยู่ในความ ครอบครองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	✓	✓	✓	✗
(5.3) ผู้ที่พบเห็นการเลี้ยงดู หรือ การใช้ประโยชน์สัตว์ พันธุ์พื้นเมืองในลักษณะของการทารุณกรรม ให้แจ้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ พนักงานเจ้าหน้าที่ คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✓	✓	✓	✗
ประเด็นที่ 6 บทกำหนดโทษ				
กำหนดโทษจำคุกและปรับ หรือทั้งจำและปรับ	✓	✓	✓	✓

กลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มข้าราชการและนักวิชาการ

กลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มนักสัตวบาลและสัตวแพทย์

กลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ค้า

กลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มนักกฎหมายและทนายความ

1.5 ผลการทำ Co-Design ประชากรกลุ่มผสม

ช่วงบ่าย เป็นการจัดทำ Co-Design สำหรับกลุ่มผสม การร่วมกันปรึกษาหารือและอภิปราย ในกลุ่มใช้เวลาดำเนินการประมาณ 2 ชั่วโมง การดำเนินการเช่นเดียวกับกลุ่มเฉพาะในช่วงเช้า

ประชากรกลุ่มผสมที่มาจากผู้นำเอาประชากรกลุ่มเฉพาะกลุ่มละ 1 คนมารวมกันเป็น 4 กลุ่ม จะทำให้เกิดความหลากหลายซึ่งหากนำเอาประเด็นในการทำ Co-Design เดียวกับประชากรกลุ่มเฉพาะ จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนตามประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันซึ่งอาจจะมีความคิดเห็น ที่คล้ายตามกันหรือขัดแย้งกันก็ได้แต่ก็ต้องมีคำตอบที่เป็นมิตรร่วมกันของกลุ่มผสมนั้น (ดูภาพประกอบที่ 5.9)

ภาพประกอบที่ 5.9 ประชากรกลุ่มผสมร่วมปรึกษาหารือและ อภิปราย

กลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม ภายหลังจากร่วมปรึกษาหารือและอภิปรายร่วมกันแล้ว ให้กลุ่มเลือกตัวแทนกลุ่มที่จะทำหน้าที่นำเสนอหรือรายงานผลจากข้อตกลงของกลุ่ม

ผลของคำตอบที่ได้จากการร่วมออกแบบ Co-Design ประชากรกลุ่มผสม ดังนี้
ประเด็นที่ 1 คำนิยาม

ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่เห็นด้วย กับการกำหนดคำนิยามเช่นเดียวกับประชากรกลุ่มเฉพาะ แต่มีการตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

คำว่า “สัตว์พันธุ์พื้นเมือง” ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มีกลุ่มผสม 1 เห็นควรเพิ่ม คำว่า ของไทย หรือประเทศไทย แนบท้ายด้วย และกลุ่มผสม 3 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ควรเพิ่มคำว่า สัตว์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

คำว่า “การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีคำนิยาม และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด

คำว่า “การอนุรักษ์” ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีคำนิยาม และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด

คำว่า “หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มีกลุ่มผสม 1 มีข้อเสนอแนะเห็นควรให้ตัดออก

คำว่า “คณะกรรมการ” ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีค่านิยาม และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด

คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มีกลุ่มผสม 1 เห็นควรเพิ่มเติมเจ้าหน้าที่ของกรมการประมง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามกฎหมายและกลุ่มผสม 2 และกลุ่มผสม 3 เห็นควรเพิ่มความหมายว่า ให้รวมถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่กรมประมง เจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

คำว่า “นายทะเบียน” ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มีกลุ่มผสม 1 มีข้อเสนอแนะว่า นายทะเบียนควรเป็นผู้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งและมีกลุ่มผสม 3 เห็นควรเพิ่มความหมายว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีค่านิยาม และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด

คำว่า “เชิงการค้า” ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีค่านิยาม และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด

คำว่า “ประชาชน” ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มีกลุ่มเฉพาะ 3 แนะนำว่า เห็นควรตัดค่านิยาม คำว่าประชาชนออก

คำว่า “กฎหมายต้นแบบ” ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่า กลุ่มผสม 1 กลุ่มผสม 2 และมีกลุ่มผสม 3 แนะนำว่าเห็นควรตัดค่านิยาม คำว่ากฎหมายต้นแบบออก

ประชากรทั้ง 4 กลุ่มผสม ในเรื่องค่านิยาม ประชากรกลุ่มผสม เห็นด้วยกับค่านิยามที่กำหนด แต่เน้นเรื่องการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเสนอให้

เพิ่มเติมคำว่า “สัตว์พันธุ์พื้นเมือง” คำว่า “ของไทย หรือประเทศไทย” ต่อท้าย

ค่านิยาม คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” เห็นควรเพิ่มเติมเจ้าหน้าที่ของกรมการประมง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้รวมถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

“นายทะเบียน” ควรเป็นผู้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้ง

ควรตัดคำว่า “ประชาชน” ออก

ควรตัดคำว่า “กฎหมายต้นแบบ” ออก

เพิ่มเติม คำว่า “รัฐมนตรี”

เพิ่มเติม คำว่า “สวัสดิการสัตว์”

เพิ่มเติม คำว่า “ผู้อนุญาต” “ผู้ขอรับใบอนุญาต” และคำว่า “คุ้มครอง”

เพิ่มเติม คำว่าทางการค้า เพื่อประโยชน์ทางการค้า สิทธิประโยชน์

ประเด็น 2 องค์การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

1) คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีองค์คณะกรรมการ ประกอบด้วย

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานกรรมการ
อธิบดีกรมปศุสัตว์	รองประธานกรรมการ
อธิบดีกรมประมง	กรรมการ
อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	กรรมการ
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	กรรมการ
อธิบดีกรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน	กรรมการ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
ผู้แทนสมาคม ผู้แทนชมรมที่เกี่ยวข้องสัตว์	กรรมการ
ผู้แทนจากสภาเกษตรกร	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์กรมปศุสัตว์	กรรมการและเลขานุการ

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มผสม 1 เห็นด้วยว่า คณะกรรมการเห็นควรตัด ผู้แทนออกทั้งหมด และเปลี่ยนเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์คณะกรรมการจำนวน 5 คน

กลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มผสม 2 เห็นด้วยกับการนำเสนอของผู้วิจัย และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด

กลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มผสม 3 เห็นด้วยแต่มีข้อเสนอแนะว่าควรมีการแบ่งคณะกรรมการโดย ตำแหน่งปลัดกระทรวงเกษตรสหกรณ์ อธิบดี ตามที่กำหนดไว้ และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในส่วนผู้แทนสมาคม แทนจากสภาเกษตรกร โดยการกำหนดคุณสมบัติหรือเงื่อนไขในการเข้ามา เป็นคณะกรรมการ

กลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มผสม 4 เห็นด้วย แต่มีข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มอธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา และแนะนำว่าเห็นควรตัด อธิบดีกรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสมาคม ผู้แทนชมรมที่เกี่ยวข้อง กับสัตว์ ผู้แทนจากสภาเกษตรกร

สรุปผลคำตอบของประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม

1) คณะกรรมการเห็นควรตัดคำว่าผู้แทนออกทั้งหมด และเปลี่ยนเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

2) แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

3) เพิ่มเติมการแบ่งคณะกรรมการโดยตำแหน่งปลัดกระทรวงเกษตรสหกรณ์ อธิบดีตามที่กำหนดไว้ และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้กำหนดคุณสมบัติหรือเงื่อนไขในการเข้ามาเป็นคณะกรรมการโดยประกาศของรัฐมนตรี

4) เห็นควรตัด อธิบดีกรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสมาคม ผู้แทนชมรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ ผู้แทนจากสภาเกษตร

2) วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(1) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

(2) การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามตำแหน่งที่ว่างลงตามวาระสอง

(3) หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่เข้ารับตำแหน่ง

(4) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ไม่เกินสองครั้งติดต่อกัน

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับการนำเสนอของผู้วิจัย และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด

3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ เมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(4) เป็นบุคคลล้มละลาย

(5) เป็นผู้ที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนคนไร้ความสามารถ

(6) ต้องโทษ โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็น โทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(7) พันจากเป็นผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริม และอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง หรือผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด แล้วแต่กรณี

- ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
- การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ ทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

- การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มเติมขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มผสม 1 กลุ่มผสม 2 และกลุ่มผสม 4 เห็นด้วยกับการนำเสนอของผู้วิจัย และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด

กลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มผสม 3 เห็นด้วยว่าในประเด็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระแนะนำว่าเห็นควรตัดข้อ (7) ออก

หน้าที่และอำนาจ

1) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงและประกาศตามพระราชบัญญัติ

นี้

2) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีประกาศ ในเรื่อง

(1) การกำหนดประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่คุ้มครอง

(2) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่คุ้มครอง

(3) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการศึกษา ทดลอง วิจัย และปรับปรุง

หรือพัฒนาสายพันธุ์สัตว์ ที่เกี่ยวข้องกับการ คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองนั้น

3) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ในเรื่อง

(1) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตการขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(2) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้อัตรานี้ไม่สูงเกินกว่าอัตราที่กำหนด

4) พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่ขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

5) แต่งตั้งคณะกรรมการให้ปฏิบัติตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำบทบัญญัติมาตรา 9 มาใช้บังคับโดยอนุโลม คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มผสม 1 และ กลุ่มผสม 2

เห็นด้วยว่า มีข้อเสนอแนะเห็นควรตัดหัวข้อ 2 และหัวข้อ 3 ให้ตัดคำว่าปรับปรุงออก

กลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มผสม 3 เห็นด้วยว่าให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎหมายลำดับรอง ตามพระราชบัญญัตินี้

กลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มผสม 4 เห็นด้วยว่าควรตัดคำว่า “พิจารณา” ออก เหลือใช้เพียงคำว่า อุทธรณ์คำสั่ง

4) พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

เป็นเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่แต่งตั้งโดยอธิบดีกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน้าที่และอำนาจ

(1) เป็นเจ้าพนักงานคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีหน้าที่และอำนาจเป็นเจ้าพนักงานตาม ประมวลกฎหมายอาญาและตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(2) เข้าไปในอาคารสถานที่ทำการหรือเข้าไปในยานพาหนะ เพื่อตรวจค้นและ ตรวจสอบเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ในเวลาระหว่าง พระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น

(3) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตาม พระราชบัญญัตินี้

(4) สั่งให้ผู้ใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร บัญชี หรือหลักฐานอื่นใดในกรณีที่มี เหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำ เอกสาร หรือหลักฐานดังกล่าวมีประโยชน์แก่การดำเนินคดี หรือใช้เป็น พยานหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(5) ประสานงานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติการ

(6) ตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์พื้นเมือง

(7) พิจารณาคำขอใช้ประโยชน์จากพันธุ์สัตว์พื้นเมืองเพื่อเสนอต่อผู้อนุญาต

(8) ดำเนินการขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์พื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นในราชอาณาจักร

(9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มผสม 1 เห็นด้วยว่า มีข้อเสนอแนะเห็นควรตัดหัวข้อ (2) และหัวข้อ (4) ออก

กลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มผสม 2 เห็นด้วยว่าในหัวข้อ (6) (7) ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น และมีข้อเสนอแนะเห็นควรตัด หัวข้อ (8) ออก

กลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มผสม 3 เห็นด้วยว่า เจ้าพนักงานกรมปศุสัตว์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากอธิบดีกรมปศุสัตว์ อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในหัวข้อ (6), (7), (8) ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียน

กลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มผสม 4 เห็นด้วยในประเด็นพนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ผู้วิจัยนำเสนอในทุกประเด็น และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม ประชากรกลุ่มส่วนใหญ่นี้

- 1) เห็นควรตัดหัวข้อ (2) และหัวข้อ (4) ออก
- 2) เพิ่มเติมในหัวข้อ (6), (7) ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น
- 3) เห็นควรตัดหัวข้อ (8) ออก
- 4) เจ้าพนักงานกรมปศุสัตว์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากอธิบดีกรมปศุสัตว์ อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่

5) ในหัวข้อ (6), (7), (8) ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียน

5) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

เป็นฝ่ายปฏิบัติการด้านการให้อนุญาตเพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

หน้าที่และอำนาจ

- (1) ให้การสนับสนุนเพื่อการส่งเสริมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (2) เป็นนายทะเบียนในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและแจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่
- (3) ควบคุมให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองขึ้นทะเบียนตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่กำหนดไว้

(4) ดำเนินการให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองจดทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามประเภทที่กำหนดไว้

(5) พิจารณาให้อินนุญาติในการเลี้ยง เพาะพันธุ์ กระจายพันธุ์ สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์เชิงการค้า

(6) พิจารณาให้อินนุญาติในการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเชิงการค้า

(7) จัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามอัตราที่กำหนดตามท้ายกฎหมายนี้

(8) ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มผสม 1 เห็นด้วยว่าควรเพิ่มเติมฝ่ายปฏิบัติการด้านการให้อินนุญาติใบอนุญาต เพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และเห็นควรตัดหัวข้อ (5) ตัดคำว่าปรับปรุงพันธุ์ และเปลี่ยนคำว่าเชิงการค้า เป็นเชิงพาณิชย์ ทั้งหมด

กลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มผสม 2 เห็นด้วยว่า มีข้อเสนอแนะเห็นควรตัด หัวข้อ (8) ออก

กลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มผสม 3 เห็นด้วยว่าควรเพิ่มเติม ในหัวข้อ (2) ควรกำหนดให้แต่งตั้งนายทะเบียนในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

กลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มผสม 4 เห็นด้วยในประเด็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้วิจฉยนเสนอในทุกประเด็น และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม ประชากรกลุ่มส่วนใหญ่นี้

1) เพิ่มเติมฝ่ายปฏิบัติการด้านการให้อินนุญาติ ใบอนุญาต เพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

2) เห็นควรตัดหัวข้อ (5) ตัดคำว่า ปรับปรุงพันธุ์ และเปลี่ยนคำว่าเชิงการค้าเป็นเชิงพาณิชย์ทั้งหมด

3) เห็นควรตัด หัวข้อ (8) ออก

4) เพิ่มเติม ในหัวข้อ (2) ควรกำหนดให้แต่งตั้งนายทะเบียนในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ประเด็นที่ 3 การขออนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต

(3.1) การขออนุญาต การต่ออายุใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

(3.2) การพิจารณาให้อนุญาตและออกใบอนุญาตจะต้องดำเนินการโดยไม่ชักช้า และหากไม่ได้รับอนุญาตก็ต้องแจ้งพร้อมเหตุผลต่อผู้ขออนุญาตโดยด่วน

(3.3) ใบอนุญาตมีกำหนดระยะเวลา (อายุการใช้งาน) 3 ปี และขอต่ออายุใบอนุญาตได้

(3.4) กรณีที่ไม่ได้รับใบอนุญาต หรือ ถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือ ไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการได้ภายใน 30 วันนับจากวันที่มีคำสั่งไม่อนุญาตหรือ เพิกถอนใบอนุญาต หรือ ไม่ได้รับการต่ออายุใบอนุญาตและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มผสม 1 เห็นด้วยว่า ในหัวข้อ (3.4) เห็นควรเพิ่มสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่ออนุกรรมการได้ภายใน 90 วัน

กลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มผสม 2 เห็นด้วยว่าในหัวข้อ (3.4) เพิ่มเห็นควรเพิ่มสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่ออนุกรรมการระยะเวลาในการพิจารณาภายใน 30 วัน

กลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มผสม 3 เห็นด้วยว่าในหัวข้อที่ (3.4) ในกรณีที่ได้รับใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต และ ไม่ได้รับการต่อใบอนุญาต ผู้ขอใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการภายใน 60 วัน นับจากวันที่มีคำสั่งไม่อนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต หรือ ไม่ได้รับการต่อใบอนุญาต และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมการยื่นขอการจดทะเบียนใบอนุญาตต้องแจ้งขออนุญาตเพื่อการครอบครอง หรือแจ้งขออนุญาตเพื่อขอใบอนุญาต

กลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มผสม 4 เห็นด้วยว่าในหัวข้อที่ (3.2) ควรกำหนดระยะเวลาใช้ชัดเจนในส่วนของการยื่นอุทธรณ์ภายใน 60 วัน

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม ประชากรกลุ่มส่วนใหญ่นี้

1) ในหัวข้อที่ (3.4) ในกรณีที่ได้รับใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต และ ไม่ได้รับการต่อใบอนุญาต ผู้ขอใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการภายใน 60 วัน

นับจากวันที่มีคำสั่งไม่อนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต หรือไม่ได้รับการต่อใบอนุญาต และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมการยื่นขอการจดทะเบียนใบอนุญาตต้องแจ้งขออนุญาตเพื่อการครอบครอง หรือแจ้งขออนุญาตเพื่อขอใบอนุญาต

ประเด็นที่ 4 การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(4.1) ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจ ประกาศกำหนด

(1) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่น

(2) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ห้ามมิให้นำออกนอกราชอาณาจักร

(3) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(4) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(5) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตในการนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและ นำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น

(6) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้นำเข้ามา ในราชอาณาจักร

(7) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้เพาะพันธุ์ ขยายพันธุ์ ขาย หรือจำหน่ายด้วยประการใด

(4.2) ห้ามมิให้ผู้ใดนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

(4.3) ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งพันธุ์สัตว์ต่างถิ่น เว้นแต่จะได้รับ อนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

คำตอบที่ได้มีดังนี้

กลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มผสม 1 เห็นด้วยว่า มีข้อเสนอแนะว่าเห็นควรตัดหัวข้อ (4.1), (2), (4), (5), (7) และหัวข้อ (4.2), (4.3) ออก

กลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มผสม 2 เห็นด้วยว่ามีข้อเสนอแนะว่าเห็นควรตัดหัวข้อ (4.1), (2), (5), (6), (7) และหัวข้อ (4.2), (4.3) ออก

กลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มผสม 3 เห็นด้วยว่าในหัวข้อ (4.1) ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนด และมีข้อเสนอแนะในหัวข้อ (4.1) (2) เห็นควรตัดออกในหัวข้อ (4.1) (4) การใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เห็นควรให้ระบุความชัดเจน ว่าการใช้ประโยชน์ในการเลี้ยงเพื่อความสวยงาม เลี้ยงเพื่อเป็นอาหาร หรือเชิงพาณิชย์ และแนะนำว่าเห็นควรตัด ในหัวข้อ (4.1) (6), (7) และหัวข้อ (4.3) ออก

กลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มผสม 4 เห็นด้วยว่าในหัวข้อ (4.2) ควรมีการระบุให้ชัดเจนว่าอธิบดีกรมอะไรที่มีหน้าที่อนุญาต

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม ประชากรกลุ่มส่วนใหญ่นี้

- 1) เห็นควรตัดหัวข้อ (4.1), (2), (4), (5), (6), (7) และหัวข้อ (4.2), (4.3) ออก
- 2) เพิ่มความชัดเจน ว่าการใช้ประโยชน์ในการเลี้ยงเพื่อความสวยงามเลี้ยงเพื่อเป็นอาหารหรือเชิงพาณิชย์
- 3) เพิ่มเติมในหัวข้อ (4.2) ควรมีการระบุให้ชัดเจนว่าอธิบดีกรมอะไรที่มีหน้าที่อนุญาต
- 4) เพิ่มกฎหมายระหว่างประเทศไซเตส

ประเด็นที่ 5 สิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาต

(5.1) ผู้เลี้ยง ผู้ครอบครอง ผู้เป็นเจ้าของ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีสิทธิ ดังต่อไปนี้

(1) ขอให้นายสัตวบาลดูแลรักษาตามวงจรชีวิตของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

(2) ขอใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยต้องได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสียค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(3) ขอปรับปรุงสายพันธุ์ ขยายพันธุ์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลองหรือวิจัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์เชิงการค้าโดยได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(5.2) ผู้เลี้ยง ผู้ครอบครอง ผู้เป็นเจ้าของ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ให้การดูแล เลี้ยงดู ตามสายพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(2) การใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองต้องคำนึงถึงสิทธิสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(3) ห้ามนำสายพันธุ์สัตว์ต่างถิ่น มาขยายพันธุ์ เพาะพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(4) ต้องลงทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อยู่ในความครอบครองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(5.3) ผู้ที่พบเห็นการเลี้ยงดู หรือการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองในลักษณะของการทารุณกรรม ให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง คำตอบที่ได้มีดังนี้

กลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มผสม 1 เห็นด้วยว่า ในหัวข้อ (5.1) เห็นควรเพิ่มเติมว่า ขอให้นายสัตวบาลและสัตวแพทย์ดูแลรักษาวงจรชีวิตสัตว์ และมีข้อเสนอเห็นควรตัดย่อหน้า 2 ออก ในเรื่องการใช้ประโยชน์ ส่วนในเรื่องการขอปรับปรุงพันธุ์ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ และในหัวข้อ (5.2) เห็นควรแก้ไขให้การเลี้ยงดูสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีข้อเสนอเห็นควรตัดคำว่า ตามสายพันธุ์ออก และเห็นควรเพิ่ม ห้ามนำสายพันธุ์สัตว์ต่างถิ่นมาขยายพันธุ์ร่วมกับสายพันธุ์พื้นเมือง ในหัวข้อ (5.3) เห็นควรตัดออกทั้งหมด

กลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มผสม 2 เห็นด้วยว่าในหัวข้อ (5.1), (5.2) เห็นควรตัดออกแต่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ห้ามนำสายพันธุ์ต่างถิ่นมาขยายพันธุ์โดยผสมข้ามสายพันธุ์กับสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

กลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มผสม 3 เห็นด้วยว่าในหัวข้อ (5.1) ควรเพิ่มเติมว่า ขอให้นายสัตวบาลดูแลรักษาตามวงจรชีวิตของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ และสามารถขอคำปรึกษาจากนายสัตวบาลเกี่ยวกับการดูแลและแนะนำว่าเห็นควรตัดหัวข้อ 5.3 ออก

กลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มผสม 4 เห็นด้วยในประเด็นสิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตผู้วิจัยนำเสนอในทุกประเด็น มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรเพิ่มคำนิยาม “สิทธิประโยชน์” ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม ประชากรกลุ่มส่วนใหญ่

1) เพิ่มเติมในหัวข้อ (5.1) ว่า ขอให้นายสัตวบาลและสัตวแพทย์ดูแลรักษาวงจรชีวิตสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ สามารถขอคำปรึกษาจากนายสัตวบาลเกี่ยวกับการดูแล

2) เห็นควรตัดย่อหน้า 2 ออก ในเรื่องการใช้ประโยชน์ ส่วนในเรื่องการขอปรับปรุงพันธุ์ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ

3) เห็นควรแก้ไขในหัวข้อ (5.2) ให้การเลี้ยงดูสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

4) เห็นควรตัดคำว่า ตามสายพันธุ์ ออก

- 5) เพิ่มเติม ห้ามนำสายพันธุ์สัตว์ต่างถิ่นมาขยายพันธุ์ร่วมกับสายพันธุ์พื้นเมือง
- 6) ในหัวข้อ (5.3) เห็นควรตัดออกทั้งหมด
- 7) เพิ่มเติม คือ ห้ามนำสายพันธุ์ต่างถิ่นมาขยายพันธุ์โดยผสมข้ามสายพันธุ์กับสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ประเด็นที่ 6 บทกำหนดโทษ

กำหนดโทษจำคุกและปรับ หรือทั้งจำและปรับ

กลุ่มผสม 1 และ กลุ่มผสม 2

เห็นด้วยว่าเห็นด้วยกับการนำเสนอของผู้วิจัย และไม่มีข้อเสนอนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด

กลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มผสม 3 เห็นด้วยว่าควรเพิ่มเติมในเรื่องการถอนใบอนุญาต กำหนดโทษ โดยการเพิกถอนว่ามีโทษอย่างไรบ้างถึงจะถูกถอนใบอนุญาต

กลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มผสม 4 เห็นควรเพิ่มด้วยว่า กำหนดโทษปรับ หรือให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม ประชากรกลุ่มส่วนใหญ่นี้

- 1) เพิ่มเติมในเรื่องการถอนใบอนุญาต กำหนดโทษโดยการเพิกถอนว่ามีโทษอย่างไรบ้างถึงจะถูกถอนใบอนุญาต
- 2) เพิ่มเติมการกำหนดโทษปรับ หรือให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้
- 3) เพิ่มเติม ควรศึกษาในส่วนของ การวางแผนและบริหารจัดการงบประมาณ ค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

สรุปผลคำตอบจากกลุ่มผสม

- 1) ในเรื่องคำนิยาม หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน กลุ่ม 1 มีความเห็นควรตัดออก ซึ่งยังไม่มีความหมายที่ชัดเจน กลุ่มผสม 1 กลุ่มผสม 2 กลุ่มผสม 3 คำนิยามคำว่ากฎหมายต้นแบบ เห็นควรตัดออก เพราะถ้ามีร่างพระราชบัญญัตินี้แล้วควรตัดกฎหมายต้นแบบออกเพื่อไม่ให้เกิดความซับซ้อน และเห็นควรเพิ่มเติมนิยามคำว่า สวัสดิการสัตว์ คุ่มครอง พนักงานเจ้าหน้าที่ นายทะเบียน ผู้อนุญาต ผู้ขอใบอนุญาตรัฐมนตรี ทางการค้า และเพื่อประโยชน์ทางการค้า
- 2) ประเด็นองค์กรคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองกลุ่มผสม 1 มีความเห็นว่าควรตัดผู้แทนออกทั้งหมดและเปลี่ยนเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มผสม 2 เห็นว่าควรกำหนดคุณสมบัติการคัดเลือกจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับวาระการประชุมนั้น ๆ

เช่น ชมรมแมว ถ้ามีวาระการประชุมเกี่ยวกับแมวอาจคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจากชมรมแมว 1-2 ท่าน เพื่อประชุมร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิในวาระนั้น ๆ

3) ประเด็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผสม 2 เห็นควรตัดหัวข้อ (2.8) ออก เนื่องจากอาจเกิดความซ้ำซ้อนกับหัวข้ออื่น ๆ

4) ประเด็นการขออนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาต กลุ่มผสม 1 กลุ่มผสม 2 และ กลุ่มผสม 3 เห็นว่าควรเพิ่มเติมเวลาการยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือระยะเวลา 60 วัน ต่อคณะกรรมการ

5) ประเด็นการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองกลุ่มผสม 1 เห็นควรตัดหัวข้อ (4.1), (2), (4), (5), (6), (7) และหัวข้อ (4.2), (4.3) ออกเนื่องจากมีกฎหมายระบุไว้แล้วอาจจะทำให้เกิดความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

6) ประเด็นสิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาต กลุ่มผสม 1 ในหัวข้อ (5.3) เห็นควรตัดออกเนื่องจากมีกฎหมายระบุไว้แล้ว

เมื่อได้คำตอบแล้วจึงได้จัดทำตารางเปรียบเทียบคำตอบจากประชากรกลุ่มผสม ดังที่ได้คำตอบมาข้างต้น (ดูตารางที่ 5.2)

ตารางที่ 5.2 การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co-Design ของกลุ่มผสม

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	ประชากรกลุ่มผสม			
	กลุ่ม 1 *	กลุ่ม 2 *	กลุ่ม 3 *	กลุ่ม 4 *
ประเด็นที่ 1 คำนิยาม				
“สัตว์พันธุ์พื้นเมือง”	✓	✓	✓	✓
“การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง”	✓	✓	✓	✓
“การอนุรักษ์”	✓	✓	✓	✓
“หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน”	✗	✓	✓	✓
“คณะกรรมการ”	✓	✓	✓	✓
“พนักงานเจ้าหน้าที่”	✓	✓	✓	✓
“นายทะเบียน”	✓	✓	✓	✓
“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”	✓	✓	✓	✓
“เชิงการค้า”	✓	✓	✓	✓
“ประชาชน”	✓	✓	✓	✓
“กฎหมายต้นแบบ	✗	✗	✗	✓
ประเด็นที่ 2 องค์กรคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	ประชากรกลุ่มผสม			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีองค์คณะกรรมการประกอบด้วย				
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประธานกรรมการ	✓	✓	✓	✓
อธิบดีกรมปศุสัตว์ รองประธานกรรมการ	✓	✓	✓	✓
อธิบดีกรมประมง กรรมการ	✓	✓	✓	✓
อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรรมการ	✓	✓	✓	✓
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรรมการ	✓	✓	✓	✓
อธิบดีกรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรรมการ	✓	✓	✓	✓
ผู้แทนสมาคม ผู้แทนชมรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ ผู้แทนจากสภาเกษตรกร กรรมการ	✗	✗	✓	✓
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์กรมปศุสัตว์ กรรมการ และเลขานุการ	✓	✓	✓	✓
วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ				
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี	✓	✓	✓	✓
การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามตำแหน่งที่ว่างลงตามวรรคสอง	✓	✓	✓	✓
หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นมาใหม่ให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าจะมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่เข้ารับตำแหน่ง	✓	✓	✓	✓
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ไม่เกินสองครั้งติดต่อกัน	✓	✓	✓	✓
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ เมื่อ				
(1) ตาย	✓	✓	✓	✓
(2) ลาออก	✓	✓	✓	✓
(3) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความ	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	ประชากรกลุ่มผสม			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
ประพศติเลื่อมเสย หรือหยอนความสามารถ				
(4) เป็นบุคคลล้มละลาย	✓	✓	✓	✓
(5) เป็นผู้ที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร่ความสามารถ หรือเสมือนคนไร่ความสามารถ	✓	✓	✓	✓
(6) ต้องโทษโดยคำพิพาคษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ	✓	✓	✓	✓
(7) พันจากเป็นผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริม และอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง หรือผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด แล้วแต่กรณี	✓	✓	✓	✓
ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	✓	✓	✓	✓
การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ ทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม	✓	✓	✓	✓
การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถ้อยเสยข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสยหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสยเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสยเพิ่มเติมขึ้นอีกเสยหนึ่งเป็นเสยชี้ขาด	✓	✓	✓	✓
หน้าที่และอำนาจ				
(1) ให้คำแนะนําแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง และ ประกาศตามพระราชบัญญัตินี้	✓	✓	✓	✓
(2) ให้คำแนะนําแก่รัฐมนตรีประกาศ ในเรื่อง <ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่คุ้มครอง - หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่คุ้มครอง - หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับ การศึกษา 	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	ประชากรกลุ่มผสม			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
ทดลอง วิจัย และปรับปรุง หรือพัฒนาสายพันธุ์				
(3) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงในเรื่อง - หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต การใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง - กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเกี่ยวกับการ คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ให้อัตรานี้ไม่สูงเกินกว่า อัตราที่กำหนด	✓	✓	✓	✓
(4) พิจารณาอุทธรณ์คำสั่ง ไม่ขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์ พื้นเมือง ไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต ตามพระราชบัญญัตินี้	✓	✓	✓	✓
(5) แต่งตั้งคณะกรรมการให้ปฏิบัติการตามที่ คณะกรรมการมอบหมาย	✓	✓	✓	✓
(6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย การประชุมคณะกรรมการ ให้นำบทบัญญัติมาตรา 10 มาใช้บังคับโดยอนุโลม	✓	✓	✓	✓
พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง - เป็นเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่แต่งตั้งโดยอธิบดีกรมปศุ สัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	✓	✓	✓	✓
หน้าที่และอำนาจ				
(1) เป็นเจ้าพนักงานคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มี หน้าที่และอำนาจเป็นเจ้าพนักงานตามประมวล กฎหมายอาญาและตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา	✓	✓	✓	✓
(2) เข้าไปในอาคาร สถานที่ทำการหรือเข้าไปใน ยานพาหนะ เพื่อตรวจค้นและตรวจสอบ เมื่อมีเหตุอัน ควรสงสัยว่ามีการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ใน	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	ประชากรกลุ่มผสม			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
เวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือใน เวลาทำการของสถานที่นั้น				
(3) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือเอกสารหรือสิ่งของที่ เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ในการ ดำเนินคดี ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้	✓	✓	✓	✓
(4) สั่งให้บุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร บัญชี หรือหลักฐานอื่นใดในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า ถ้อยคำ เอกสาร หรือหลักฐานดังกล่าวมีประโยชน์แก่ การดำเนินคดี หรือใช้เป็น พยานหลักฐานในการ พิสูจน์การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้	✓	✓	✓	✓
(5) ประสานงานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในการปฏิบัติการ	✓	✓	✓	✓
(6) ตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✓	✓	✓	✓
(7) พิจารณาคำขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อเสนอต่อผู้อนุญาต	✓	✓	✓	✓
(8) ดำเนินการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของแต่ละ ท้องถิ่นในราชอาณาจักร	✓	✓	✓	✓
(9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย	✓	✓	✓	✓
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - เป็นฝ่ายปฏิบัติการด้านการให้อนุญาตเพื่อการ คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✓	✓	✓	✓
หน้าที่และอำนาจ				
(1) ให้การสนับสนุนเพื่อการส่งเสริมการคุ้มครองสัตว์ พันธุ์พื้นเมือง	✓	✓	✓	✓
(2) เป็นนายทะเบียนในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์ พื้นเมืองและแจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่	✓	✓	✓	✓
(3) ควบคุมให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองขึ้นทะเบียน	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	ประชากรกลุ่มผสม			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
ตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ที่กำหนดไว้				
(4) ดำเนินการให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองจดทะเบียน สัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามประเภทที่กำหนดไว้	✓	✓	✓	✓
(5) พิจารณาให้ออกใบอนุญาตในการเลี้ยง เพาะพันธุ์ ปรับปรุงพันธุ์ กระจายพันธุ์ สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อ ประโยชน์เชิงการค้า	✓	✓	✓	✓
(6) พิจารณาให้ออกใบอนุญาตในการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์ พื้นเมืองเชิงการค้า	✓	✓	✓	✓
(7) จัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามอัตราที่กำหนด ตามท้ายกฎหมายนี้	✓	✓	✓	✓
(8) ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการของพนักงาน เจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✓	✗	✓	✓
(9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 3 การขออนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต				
(3.1) การขออนุญาต การต่ออายุใบอนุญาตและการเพิก ถอนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง	✓	✓	✓	✓
(3.2) การพิจารณาให้ออกใบอนุญาตและออกใบอนุญาต จะต้องดำเนินการโดยไม่ชักช้าและหากไม่ได้รับอนุญาต ก็ต้องแจ้งพร้อมเหตุผลต่อผู้ขออนุญาตโดยด่วน	✓	✓	✓	✓
(3.3) ใบอนุญาตมีกำหนดระยะเวลา (อายุการใช้งาน) 3 ปี และขอต่ออายุใบอนุญาตได้	✓	✓	✓	✓
(3.4) กรณีที่ไม่ได้รับใบอนุญาต หรือ ถูกเพิกถอน ใบอนุญาต หรือ ไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอใบอนุญาต มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการได้ภายใน 30 วันนับจากวันที่มีคำสั่งไม่อนุญาตหรือ เพิกถอน ใบอนุญาต หรือ ไม่ได้รับการต่ออายุใบอนุญาตและคำ วินิจฉัยของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด	✗	✗	✗	✓

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	ประชากรกลุ่มผสม			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
ประเด็นที่ 4 การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง				
(4.1) ให้รัฐมนตรี โดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจ ประกาศกำหนด	✗	✓	✓	✓
(1) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓
(2) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ห้ามมิให้นำออก นอกราชอาณาจักร	✗	✓	✓	✓
(3) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✓	✓	✓	✓
(4) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✗	✓	✓	✓
(5) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตในการนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และ นำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น	✗	✓	✓	✓
(6) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้นำเข้ามา ในราชอาณาจักร	✓	✓	✓	✓
(7) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้เพาะพันธุ์ ขยายพันธุ์ ขยายหรือจำหน่ายด้วยประการใด	✗	✓	✓	✓
(4.2) ห้ามมิให้บุคคลใดนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย	✗	✓	✓	✓
(4.3) ห้ามมิให้บุคคลใดนำเข้าในราชอาณาจักร ซึ่งพันธุ์สัตว์ต่างถิ่น เว้นแต่จะได้รับ อนุญาตจากอธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย	✗	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 5 สิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาต				
(5.1) ผู้เลี้ยง ผู้ครอบครอง ผู้เป็นเจ้าของ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีสิทธิ ดังต่อไปนี้	✓	✓	✓	✓

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	ประชากรกลุ่มผสม			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
(1) ขอให้นายสัตวบาลดูแลรักษาตามวงจรชีวิตของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ	✓	✓	✓	✓
(2) ขอใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยต้องได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสียค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง	✓	✓	✓	✓
(3) ขอปรับปรุงพันธุ์ ขยายพันธุ์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือวิจัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์เชิงการค้าโดยได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง	✓	✓	✓	✓
(5.2) ผู้เลี้ยง ผู้ครอบครอง ผู้เป็นเจ้าของ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้	✓	✓	✓	✓
(1) ให้การดูแล เลี้ยงดู ตามสายพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✓	✓	✓	✓
(2) การใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองต้องคำนึงถึงสิทธิสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์	✓	✓	✓	✓
(3) ห้าม นำสายพันธุ์สัตว์ต่างถิ่น มาขยายพันธุ์ เพาะพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✓	✓	✓	✓
(4) ต้องลงทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อยู่ในความครอบครองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓
(5.3) ผู้ที่พบเห็นการเลี้ยงดู หรือ การใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองในลักษณะของการทารุณกรรม ให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	✗	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 6 บทกำหนดโทษ				
กำหนดโทษจำคุกและปรับ หรือทั้งจำและปรับ	✓	✓	✓	✓

1.6 การเปรียบเทียบผลการทำ Co-Design ระหว่างกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม

จากผลของการวิเคราะห์โครงสร้างรูปแบบของคํกรกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ตามประเด็นที่กำหนดไว้เพื่อการจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสมตามที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้น เมื่อนำเอาคำตอบที่ได้มาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเฉพาะพบว่าประเด็นส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นบางประเด็นที่มีคำตอบแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ประชากรกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม มีความเห็นที่แตกต่างกัน ในโครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นดังนี้

1) ประเด็นองค์กรคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะ 1 มีความเห็นต่างในประเด็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในการพิจารณาในกรณีที่มีการจดสิทธิบัตรในสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเฉพาะถิ่นในแต่ละถิ่น คณะกรรมการที่มีตัวแทนจากสมาคม ชมรม เห็นควรเปลี่ยนเป็น กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การคัดเลือกหรือวิธีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด กลุ่มผสม 4 มีข้อเสนอแนะว่าเห็นควรตัด อธิบดีกรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสมาคม ผู้แทนชมรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ ผู้แทนจากสภาเกษตร

2) ประเด็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ

ประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะ 4 และกลุ่มผสม 3 มีความเห็นต่างในประเด็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ เห็นควรตัดข้อ (7) ออกพ้นจากเป็นผู้แทนสมาคม หรือมูลนิธิที่ดำเนินงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริม และอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง หรือผู้แทนสภาเกษตรจังหวัด แล้วแต่กรณี

3) ประเด็นหน้าที่และอำนาจ

ประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะ 2 มีความเห็นต่างในประเด็นหน้าที่และอำนาจ เห็นควรเพิ่มเติมคือ ให้คำแนะนำของรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงและการออกประกาศกระทรวงไม่ต้องระบุเรื่อง ทุกเรื่องถ้าเป็นกฎกระทรวง และประกาศกระทรวงต้องผ่านคำแนะนำของรัฐมนตรี และกำหนดกรอบระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ 60 วัน กลุ่มเฉพาะ 3 มีข้อเสนอเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการ การศึกษา ทดลองวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามมาตรฐานสายพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองนั้น เงื่อนไขในการอนุญาตขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้คำนึงถึงไม่ทารุณกรรมสัตว์พันธุ์พื้นเมืองกลุ่มผสม 1 และกลุ่มผสม 3

มีข้อเสนอแนะเห็นควรตัดหัวข้อ 2 และหัวข้อ 3 ออก และกลุ่มผสม 4 เห็นควรตัดคำว่าพิจารณา ออก เหลือใช้เพียงคำว่า อุตสาหกรรมคำสั่ง

4) ประเด็นพนักงานเจ้าหน้าที่

ประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะ 2 มีความเห็นต่างในประเด็นพนักงานเจ้าหน้าที่ คุ่มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ต้องมีระเบียบวิธีการปฏิบัติตามที่กำหนด กลุ่มผสม 1 มีข้อเสนอแนะเห็นควรตัดหัวข้อ (2) และหัวข้อ (4) ออกกลุ่มผสม 2 เห็นว่าในหัวข้อ (6), (7) ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น และมีข้อเสนอแนะเห็นควรตัด หัวข้อ (8) ออกกลุ่มผสม 3 เห็นว่า เจ้าพนักงานกรมปศุสัตว์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากอธิบดีกรมปศุสัตว์ อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในหัวข้อ (6), (7), (8) ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียน

5) ประเด็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะ 1 มีความเห็นในประเด็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจในการขึ้นทะเบียนและมีอำนาจในการเลี้ยง การเพาะพันธุ์ ส่วนด้านการปรับปรุงพันธุ์ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น เพื่อพิจารณาถึงการที่ผู้ได้รับอนุญาตปรับปรุงพันธุ์ หรือวิธีการในการปรับปรุงพันธุ์จะมีผลกระทบต่อสัตว์พื้นเมืองที่มีอยู่เดิมมากหรือน้อยเพียงใด กลุ่มเฉพาะ 3 มีข้อเสนอแนะว่า การพิจารณาให้อนุญาตในการเลี้ยงเพาะพันธุ์ กระจายพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์กลุ่มเฉพาะ 4 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เห็นควรปรับข้อ (3) และ (4) ให้เป็นข้อเดียวกันและเนื้อหาเดียวกัน และตัดออกข้อ (6) พิจารณาให้อนุญาตในการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเชิงการค้าและกลุ่มผสม 1 เห็นด้วยว่าควรเพิ่มเติมฝ่ายปฏิบัติการด้านการให้อนุญาต ใบอนุญาต เพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และเห็นควรตัดหัวข้อ (5) ตัดคำว่า ปรับปรุงพันธุ์กลุ่มผสม 2 มีข้อเสนอแนะเห็นควรตัด หัวข้อ (8) ออกกลุ่มผสม 3 เห็นด้วยว่าควรเพิ่มเติม ในหัวข้อ (2) ควรกำหนดให้แต่งตั้งนายทะเบียนในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

6) ประเด็นการขออนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาต

ประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะ 1 มีความเห็นต่างในประเด็นการขออนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาตมีข้อเสนอแนะ คือควรมีการชี้เฉพาะการอนุญาตในเชิงการค้า และการอนุญาตแบบทั่วไปมีความแตกต่างกันอย่างไรกลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มผสม 3 และกลุ่มผสม 4 มีข้อเสนอแนะ คือ ควรระบุผู้มีอำนาจพิจารณาให้ชัดเจนและใบอนุญาตมีกำหนดระยะเวลา ต่ออายุการใช้งาน 5 ปี ระยะเวลาในการอุทธรณ์มีกรอบระยะเวลา 60 วัน กลุ่มผสม 1 มีความเห็นในหัวข้อ (3.4) เห็นควรเพิ่มสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่ออนุกรรมการได้ภายใน 90 วันและกลุ่มผสม 2

มีความเห็นในหัวข้อ (3.4) เห็นเห็นควรเพิ่มสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่ออนุกรรมการระยะเวลาในการพิจารณาภายใน 30 วัน

7) ประเด็นการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะ 1 มีข้อเสนอแนะในประเด็นการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในหัวข้อ (4.3) คือ ควรเพิ่มการพิจารณาตามกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พระราชบัญญัติกรมการประมง กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์กลุ่มเฉพาะ 2 เห็นควรตัดข้อ (4.1), (4.2) และ (4.3) ซึ่งมีกฎหมายและมาตรการเฉพาะอยู่แล้วและเป็นการจำกัดสิทธิ์กลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มผสม 1 กลุ่มผสม 2 กลุ่มผสม 3 และกลุ่มผสม 4 มีข้อเสนอแนะ คือ เห็นควรตัดข้อ (2), (4), (5), (6), (7) และ (4.2), และ (4.3) ออก

8) ประเด็นสิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาต

ประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะ 2 มีความเห็นในประเด็นสิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2565 กลุ่มเฉพาะ 3 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ตัดส่วนการขอใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยต้องได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสียค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงออก และขอปรับปรุงพันธุ์ ขยายพันธุ์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลองหรือวิจัย ให้รัฐมีหน้าที่สนับสนุนการค้นคว้าสัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์เชิงการค้ากลุ่มเฉพาะ 4 มีความเห็นควรตัดข้อ (5.1), (5.2), (5.3) ออก

ประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มผสม 1 กลุ่มผสม 2 และกลุ่มผสม 3 มีความเห็นว่าให้นายสัตวบาลและสัตวแพทย์ในท้องถิ่นนั้น ดูแลรักษาตามวงจรชีวิตของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ และสามารถขอคำปรึกษาจากนายสัตวบาลเกี่ยวกับการดูแล ควรมีหน่วยงานรับผิดชอบในเรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษาดูแลสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและมีข้อเสนอเห็นควรตัดข้อหน้า 2 ออกในเรื่องการใช้ประโยชน์ส่วนในเรื่องการขอปรับปรุงพันธุ์ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ และในหัวข้อ 5.2 เห็นควรแก้ไขให้การเลี้ยงดูสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีข้อเสนอเห็นควรตัดคำว่าตามสายพันธุ์ ออก และเห็นควรเพิ่ม ห้ามนำสายพันธุ์สัตว์ต่างถิ่นมาขยายพันธุ์ร่วมกับสายพันธุ์พื้นเมือง ในหัวข้อ 5.3 เห็นควรตัดออกทั้งหมด

9) ประเด็นบทกำหนดโทษ

ประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะ 1 และกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นควรเพิ่มเติม คือ ให้มีการจัดตั้งกองทุน เพิ่มค่าธรรมเนียมสูงสุดและควรมีระเบียบในการใช้ค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บ เห็นควรให้การปรับปรุงพันธุ์อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการกลุ่มเฉพาะ 2 เห็นด้วยว่าประเด็นบทกำหนดโทษ

มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โทษปรับบังคับการที่กำหนดเป็นรายวัน ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 กลุ่มผสม 3 เห็นด้วยว่าควรเพิ่มเติมในเรื่องการถอนใบอนุญาต กำหนดโทษโดยการเพิกถอนว่ามีโทษอย่างไรบ้างที่จะถูกถอนใบอนุญาตและกลุ่มผสม 4 เห็นควรเพิ่มเติมด้วยว่า กำหนดโทษจำคุกและปรับหรือทั้งจำและปรับ หรือให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้

สรุปผลคำตอบกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม

1) คำนิยามคำว่า “สัตว์พันธุ์พื้นเมือง” ควรเพิ่มเติมคำว่า พื้นเมืองของไทย หรือเฉพาะถิ่นต่อท้าย เป็นสัตว์เลี้ยงของไทยในแต่ละท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นนั้นคำว่า “การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” เห็นควรตัดออกเนื่องจากซ้ำซ้อนกับคำนิยาม คำว่า “การอนุรักษ์” คำว่า “นายทะเบียน” ให้หมายความว่าพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นนายทะเบียนให้รวมถึงเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นนายทะเบียนที่ได้รับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตัดคำว่า ประชาชน กฎหมายต้นแบบออกและเพิ่มเติมคำนิยาม คำว่า สวัสดิภาพสัตว์ ผู้อนุญาต ผู้ขอใบอนุญาต สัตว์เลี้ยง คุ่มครอง ทางการค้า เพื่อประโยชน์ทางการค้า รัฐมนตรี

2) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ควรเพิ่มอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา ร่วมพิจารณาในกรณีที่มีการจดสิทธิบัตรในสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเฉพาะถิ่นในแต่ละถิ่น คณะกรรมการที่มีตัวแทนจากสมาคม ชมรม เห็นควรเปลี่ยนเป็น กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การคัดเลือกหรือวิธีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และควรเพิ่มอธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา ตัดคำว่า อธิบดีกรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสมาคม ผู้แทนชมรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ ผู้แทนจากสภาเกษตร

3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ เห็นควรตัดข้อ (7) ออก พ้นจากเป็นผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริม และอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง หรือผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด แล้วแต่กรณี

4) หน้าที่และอำนาจให้คำแนะนำของรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงและการออกประกาศกระทรวง ไม่ต้องระบุเรื่อง ทุกเรื่องถ้าเป็นกฎกระทรวง และประกาศกระทรวงต้องผ่านคำแนะนำของรัฐมนตรี และกำหนดกรอบระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ 60 วัน และเงื่อนไข เกี่ยวกับการศึกษาทดลองวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามมาตรฐานสายพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองนั้น เงื่อนไขในการอนุญาตขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้คำนึงถึงไม่ทำรบกวนกรรมสัตว์พื้นเมืองกลุ่มผสม 1 และกลุ่มผสม 3 มีข้อเสนอแนะเห็นควรตัดหัวข้อ 2 และหัวข้อ 3 ออก และกลุ่มผสม 4 เห็นควรตัดคำว่า พิจารณา ออก เหลือใช้เพียงคำว่า อุทธรณ์คำสั่ง

5) พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ต้องมีระเบียบวิธีการปฏิบัติตามที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น และตัดหัวข้อ (8) ออกเจ้าพนักงานกรมปศุสัตว์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากอธิบดีกรมปศุสัตว์ อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในหัวข้อ (6), (7), (8) ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียน

6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจในการขึ้นทะเบียนและมีอำนาจในการเลี้ยง การเพาะพันธุ์ ส่วนด้านการปรับปรุงพันธุ์ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น เพื่อพิจารณาถึงการที่ผู้ได้รับอนุญาตปรับปรุงพันธุ์ หรือวิธีการในการปรับปรุงพันธุ์ จะมีผลกระทบต่อสัตว์พื้นเมืองที่มีอยู่เดิมมากหรือน้อยเพียงใด ปรับข้อ (3) และ (4) ให้เป็นข้อเดียวกันและเนื้อหาเดียวกัน และตัดออกข้อ (6) พิจารณาให้อนุญาตในการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเชิงการค้าเพิ่มเติมฝ่ายปฏิบัติการด้านการให้อนุญาต ใบอนุญาต เพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และเห็นควรตัดหัวข้อ (5) ตัดคำว่า ปรับปรุงพันธุ์ และตัดหัวข้อ (8) ออกและเพิ่มเติมในหัวข้อ (2) ควรกำหนดให้แต่งตั้งนายทะเบียนในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

7) การขออนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาตควรมีการชี้แจงเฉพาะการอนุญาตในเชิงการค้าและการอนุญาตแบบทั่วไปมีความแตกต่างกันอย่างไร ควรระบุผู้มีอำนาจพิจารณาให้ชัดเจน และใบอนุญาตมีกำหนดระยะเวลา ต่ออายุการใช้งาน 5 ปี ระยะเวลาในการอุทธรณ์มีกรอบระยะเวลา 60 วัน

8) การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในหัวข้อ (4.3) เพิ่มการพิจารณาตามกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พระราชบัญญัติกรมการประมง กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ และพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565 ตัดข้อ (4.1), (4.2) และ (4.3) ซึ่งมีกฎหมายและมาตรการเฉพาะอยู่แล้ว และเป็นการจำกัดสิทธิ์ และตัดข้อ (2), (4), (5), (6), (7) และ (4.2), และ (4.3) ออก

9) สิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตให้นายสัตวบาลและสัตวแพทย์ ในท้องถิ่นนั้น ดูแลรักษาตามวงจรชีวิตของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ และสามารถขอคำปรึกษาจากนายสัตวบาลเกี่ยวกับการดูแล ควรมีหน่วยงานรับผิดชอบในเรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษา ดูแลสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ในเรื่องการใช้ประโยชน์ ส่วนในเรื่องการขอปรับปรุงพันธุ์ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ และในหัวข้อ (5.2) เห็นควรแก้ไขให้การเลี้ยงคู่สัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีข้อเสนอเห็นควรตัดคำว่า ตามสายพันธุ์ ออก และเห็นควรเพิ่ม ห้ามนำสายพันธุ์สัตว์ต่างถิ่นมาขยายพันธุ์ร่วมกับสายพันธุ์พื้นเมือง ในหัวข้อ (5.3) เห็นควรตัดออกทั้งหมด

10) บทกำหนดโทษโทษปรับบังคับการที่กำหนดเป็นรายวัน ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562

เพิ่มเติมในเรื่องการถอนใบอนุญาต กำหนดโทษโดยการเพิกถอนว่ามีโทษอย่างไรบ้าง
ถึงจะถูกถอนใบอนุญาต

กำหนดโทษจำคุกและปรับ หรือทั้งจำและปรับ หรือให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัตินี้
กำหนดไว้

เมื่อเปรียบเทียบคำตอบแล้วได้จัดทำตารางเปรียบเทียบคำตอบได้ ดังนี้ (ดูตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.3 การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co-Design ของกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
ประเด็นที่ 1 คำนิยาม		
“สัตว์พันธุ์พื้นเมือง”	4	4
“การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง”	3	4
“การอนุรักษ์”	4	4
“หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน”	4	4
“คณะกรรมการ”	4	4
“พนักงานเจ้าหน้าที่”	3	3
“นายทะเบียน”	4	4
“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”	4	4
“เชิงการค้า”	4	4
“ประชาชน”	4	3
“กฎหมายต้นแบบ”	4	3
ประเด็นที่ 2 องค์กรคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง		
คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีองค์คณะกรรมการ ประกอบด้วย		
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประธานกรรมการ	4	4
อธิบดีกรมปศุสัตว์ รองประธานกรรมการ	4	4
อธิบดีกรมประมง กรรมการ	4	4
อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรรมการ	4	4
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรรมการ	4	4
อธิบดีกรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรรมการ	4	4
ผู้แทนสมาคม ผู้แทนชมรมที่เกี่ยวกับสัตว์ ผู้แทนจากสภาเกษตรกร กรรมการ	3	3

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์กรมปศุสัตว์ กรมการ และ เลขานุการ	4	4
วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ		
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี	4	4
การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามตำแหน่งที่ว่างลงตาม วรรคสอง	4	4
หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ ต่อไป จนกว่าจะมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่เข้ารับตำแหน่ง	4	4
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับ การแต่งตั้งอีกได้ไม่เกินสองครั้งติดต่อกัน	4	4
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ เมื่อ		
(1) ตาย	4	4
(2) ลาออก	4	4
(3) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติ เลื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ	4	4
(4) เป็นบุคคลล้มละลาย	4	4
(5) เป็นผู้ที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนคนไร้ ความสามารถ	4	4
(6) ต้องโทษ โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ	4	4
(7) พ้นจากเป็นผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินงานหรือ กิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริม และอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง หรือผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด แล้วแต่กรณี	3	4
ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมกรรมการอย่างน้อยปีละ หนึ่งครั้ง	4	4
การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ ทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม	4	4
การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคน	4	4

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
หนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มเติมขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด		
หน้าที่และอำนาจ		
(1) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง และ ประกาศ ตามพระราชบัญญัตินี้	4	4
(2) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีประกาศ ในเรื่อง - การกำหนดประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่คุ้มครอง - หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่คุ้มครอง - หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับ การศึกษา ทดลอง วิจัย และปรับปรุง หรือพัฒนาสายพันธุ์	4 4 4	4 4 4
(3) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ในเรื่อง - หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตการใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง - กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ให้อัตรานี้ไม่สูงเกินกว่าอัตราที่กำหนด	4 4	4 4
(4) พิจารณาอุทธรณ์คำสั่ง ไม่ขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้	4	4
(5) แต่งตั้งคณะกรรมการให้ปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย	4	4
(6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำบทบัญญัติมาตรา 10 มาใช้บังคับโดยอนุโลม	4	4
พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เป็นเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่แต่งตั้งโดยอธิบดีกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	4	4

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
หน้าที่และอำนาจ		
(1) เป็นเจ้าพนักงานคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีหน้าที่และอำนาจเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	4	4
(2) เข้าไปในอาคาร สถานที่ทำการหรือเข้าไปในยานพาหนะ เพื่อตรวจค้นและตรวจสอบ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น	3	4
(3) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้	4	4
(4) สั่งให้บุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร บัญชี หรือหลักฐานอื่นใดในกรณีที่มีเหตุ อันควรเชื่อว่าถ้อยคำ เอกสาร หรือหลักฐานดังกล่าวมีประโยชน์แก่การดำเนินคดี หรือใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้	4	4
(5) ประสานงานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติการ	4	4
(6) ตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	4	4
(7) พิจารณาคำขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อเสนอต่อผู้อนุญาต	4	4
(8) ดำเนินการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นในราชอาณาจักร	3	4
(9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย	4	4
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นฝ่ายปฏิบัติการด้านการให้ผู้อนุญาตเพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	4	4
หน้าที่และอำนาจ		
(1) ให้การสนับสนุนเพื่อการส่งเสริมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	4	4

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
(2) เป็นนายทะเบียนในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและแจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่	4	4
(3) ควบคุมให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองขึ้นทะเบียนตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่กำหนดไว้	3	4
(4) ดำเนินการให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองจดทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามประเภทที่กำหนดไว้	4	3
(5) พิจารณาให้อนุญาตในการเลี้ยง เพาะพันธุ์ ปรับปรุงพันธุ์ กระจายพันธุ์ สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์เชิงการค้า	4	3
(6) พิจารณาให้อนุญาตในการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเชิงการค้า	4	4
(7) จัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามอัตราที่กำหนดตามท้ายกฎหมายนี้	4	4
(8) ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	4	4
(9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย	4	4
ประเด็นที่ 3 การขออนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต		
(3.1) การขออนุญาต การต่ออายุใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง	4	4
(3.2) การพิจารณาให้อนุญาตและออกใบอนุญาตจะต้องดำเนินการโดยไม่ชักช้า และหากไม่ได้รับอนุญาตก็ต้องแจ้งพร้อมเหตุผลต่อผู้ขออนุญาตโดยด่วน	4	4
(3.3) ใบอนุญาตมีกำหนดระยะเวลา (อายุการใช้งาน) 3 ปี และขอต่ออายุใบอนุญาตได้	3	4
(3.4) กรณีที่ไม่ได้รับใบอนุญาต หรือ ถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการได้ภายใน 30 วันนับจากวันที่มีคำสั่งไม่อนุญาตหรือ เพิกถอนใบอนุญาต หรือไม่ได้รับการต่ออายุใบอนุญาตและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด	4	3

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
ประเด็นที่ 4 การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง		
(4.1) ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนด	4	4
(1) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่น	4	4
(2) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ห้ามมิให้นำออก นอกราชอาณาจักร	4	3
(3) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขึ้นทะเบียน สัตว์พันธุ์พื้นเมือง	4	4
(4) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	4	3
(5) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตในการนำออกนอกราชอาณาจักร ซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและ นำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น	4	3
(6) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้นำเข้ามา ในราชอาณาจักร	4	4
(7) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้เพาะพันธุ์ ขยายพันธุ์ ขยาย หรือจำหน่ายด้วยประการใด	3	4
(4.2) ห้ามมิให้บุคคลใดนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย	3	4
(4.3) ห้ามมิให้บุคคลใดนำเข้าในราชอาณาจักร ซึ่งพันธุ์สัตว์ต่างถิ่น เว้นแต่จะได้รับ อนุญาตจากอธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย	3	4
ประเด็นที่ 5 สิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาต		
(5.1) ผู้เลี้ยง ผู้ครอบครอง ผู้เป็นเจ้าของ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีสิทธิ ดังต่อไปนี้	4	4
(1) ขอให้นายสัตวบาลดูแลรักษาตามวงจรชีวิตของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ	4	4
(2) ขอใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยต้องได้รับอนุญาตจาก	4	4

โครงสร้างรูปแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสียดำเนินการใช้ประโยชน์ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง		
(3) ขอบปรับปรุงพันธุ์ ขยายพันธุ์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลองหรือวิจัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์เชิงการค้าโดยได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง	4	3
(5.2) ผู้เลี้ยง ผู้ครอบครอง ผู้เป็นเจ้าของ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีหน้าที่ดังต่อไปนี้	3	3
(1) ให้การดูแล เลี้ยงดู ตามสายพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	3	3
(2) การใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองต้องคำนึงถึงสิทธิสัตว์ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์	3	3
(3) ห้ามนำสายพันธุ์สัตว์ต่างถิ่น มาขยายพันธุ์ เพาะพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง	3	3
(4) ต้องลงทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อยู่ในความครอบครองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3	4
(5.3) ผู้ที่พบเห็นการเลี้ยงดู หรือ การใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองในลักษณะของการทารุณกรรม ให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	4	4
ประเด็นที่ 6 บทกำหนดโทษ		
กำหนดโทษจำคุกและปรับ หรือทั้งจำและปรับ	4	4

2. การเปรียบเทียบประเด็นโครงสร้างรูปแบบกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองจากผลการวิจัยกับผลจากการทำ Co-Design

การวิจัยได้คำตอบประเด็นโครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเบื้องต้นจากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 มาเป็นประเด็นในการจัดทำกรมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) และได้คำตอบมาจากประชากรกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม

ดังที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้วนั้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน จะเห็นว่าส่วนใหญ่ของประเด็นนั้น ประชากรทั้งกลุ่มผสมและกลุ่มเฉพาะมีความเห็นสอดคล้องกับประเด็นเบื้องต้น แต่ก็มีข้อแนะนำ ในบางประเด็น คือ

1) คำนิยามคำว่าสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

- (1) ตัดออก คำว่า การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ช้าซ้อนกับคำว่า การอนุรักษ์
- (2) เพิ่มเติม คำว่าพื้นเมืองของไทยหรือเฉพาะถิ่นของไทย
- (3) แก้ไขความหมาย คำว่า...ประชาชน และเพิ่มเติมคำว่า สวัสดิภาพสัตว์

2) องค์ประกอบคณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

- (1) เพิ่มเติม อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาและอธิบดีกรมการค้าภายใน
- (2) ปรับผู้แทนสมาคม มูลนิธิหรือชมรม หรือสภาเกษตรกรจังหวัด เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ

ตัดข้อ (7) ออก คำว่า พ้นจากการเป็นผู้แทนสมาคม หรือมูลนิธิ หรือสภาเกษตรกร จังหวัด แล้วแต่กรณี

4) หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

- (1) ตัดข้อ 2 ออก คำว่า ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- (2) ตัดข้อ 3 ออก คำว่า ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง

5) พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(1) ตัดข้อ (8) ออก คำว่า ตำรวจการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นในราชอาณาจักร

(2) อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในข้อ (6) (7) (8) ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ นายทะเบียน

6) องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น

- (1) ตัดข้อ (8) (6) (5) ออก
- (2) ปรับข้อ (4) (3) ให้รวมเป็นข้อเดียวกัน
- (3) เพิ่มเติมข้อ (2) คำว่า ควรกำหนดให้แต่งตั้งในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

7) การขออนุญาตและการต่อไปอนุญาต

- (1) อายุการใช้งาน 5 ปี
- (2) ระยะเวลาในการอุทธรณ์คำสั่งกรณีไม่อนุญาตควรอยู่ในกรอบ 60 วัน

8) การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

- (1) ตัดข้อ (4.1) (2) (4) (5) (6) (7) และ (4.2)

- (2) เพิ่มเติม ข้อ (4.3) คำว่า การพิจารณาตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 9) สิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาต
- (1) ข้อ (5.3) ตัดออก
- (2) ข้อ (5.2) ตัดออก คำว่า ตามสายพันธุ์

10) บทกำหนดโทษ

โทษปรับบังคับการที่กำหนดเป็นรายวัน ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562

ส่วนผลการวิจัยก็มีความสอดคล้องกับความเห็นของผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นประชากร Co-Design อย่างไรก็ตาม คำตอบจากการทำ Co-Design ทั้งประชากรกลุ่มเฉพาะและประชากรกลุ่มผสมเสนอ เป็นมาตรการเพื่อส่งเสริมสนับสนุน หรือจูงใจให้แก่ผู้เพาะเลี้ยง เนื่องจากเห็นผู้เพาะเลี้ยงจะได้ประโยชน์ นอกจากนี้ประชากรกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม เห็นตรงกันว่าควรมีบทกำหนดโทษจำคุกตามกฎหมายนี้

จากคำตอบดังกล่าวชี้ให้เห็นได้ว่าคำตอบที่ได้จากผลการวิจัยกับผลจากการทำ Co-Design เป็นไปตามเป้าหมายในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และผลวิจัยที่ได้เป็นสาระสำคัญที่จะนำไปสู่การจัดทำกฎหมายซึ่งร่างของกฎหมาย และประเด็นสำคัญของกฎหมาย เพื่อคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทยต่อไป

3. การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ที่ได้จะ ได้ผลนั้นขึ้นอยู่กับการมีกฎหมายเฉพาะและการนำกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ ไปบังคับใช้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล คุ้มครองสัตว์ทุกสายพันธุ์ และสามารถนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมได้ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเฉพาะของอนุ โลกมาใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีหลายฉบับที่ยังคงเป็นปัญหาที่ส่งผลให้บางครั้งไม่สามารถจะลงโทษผู้กระทำความผิดได้ ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายและสามารถใช้ช่องทางของกฎหมายให้พ้นผิดไปได้ดังนั้นการวิจัยจึงได้จัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ซึ่งได้ทำการตรวจสอบหลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมาย ดังนี้

3.1 ความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 77 ได้กำหนดว่า “รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็นและยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชนและดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง”

วรรคสอง “ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับรัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบรวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกชั้นตอนเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้วรัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วยเพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป”

วรรคสาม “รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณี ที่จำเป็นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง”

จากกระบวนการจัดทำกฎหมายต้นแบบนี้เมื่อพิจารณาความสอดคล้องของการจัดทำกฎหมายต้นแบบกับบทบัญญัติมาตรา 77 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้วพบว่ากฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นบทบัญญัติใหม่ที่มีความจำเป็นเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่จะกำหนดมาตรการการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ที่รัฐธรรมนูญได้ให้การรับรองเอาไว้แต่กลับไม่มีการบัญญัติการดำเนินการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไว้เลยเป็นเหตุให้ไม่สามารถคุ้มครองสัตว์ได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพได้และกฎหมายต้นแบบนี้ได้กำหนดเกี่ยวกับระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมาย หรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ อีกทั้งแม้กฎหมายต้นแบบนี้จะมีการกำหนดโทษทางอาญาเอาไว้จึงกล่าวได้ว่ากฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

3.2 ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เป็นการตรากฎหมายที่มีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ยุทธศาสตร์ ด้านที่ 5 การเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หัวข้อ 4 เพื่อการพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง โดย (1) จัดทำแผนผังภูมินิเวศเพื่อการพัฒนาเมืองชนบทพื้นที่เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม รวมถึงพื้นที่อนุรักษ์ตามศักยภาพและความเหมาะสมทางภูมินิเวศอย่างเป็นเอกภาพ (2) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบทเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามแผนผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน (3) จัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล (4) สงวนรักษา อนุรักษ์ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรมอัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นเมืองท้องถิ่นบนฐานธรรมชาติและฐานวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน (5) พัฒนาเครือข่ายองค์กรพัฒนาเมืองและชุมชนรวมทั้งกลุ่มอาสาสมัคร ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในท้องถิ่น และ (6) เสริมสร้างระบบสาธารณสุขและอนามัยสิ่งแวดล้อมและยกระดับความสามารถในการป้องกันโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ

จากกรอบยุทธศาสตร์นี้เมื่อนำมาตรวจสอบกับการจัดทำกฎหมายว่าด้วย.....ฉบับนี้ พบว่าไม่มีความขัดแย้งใด ๆ กับยุทธศาสตร์ชาติเนื่องจากเป็นกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทยที่นับวันจะสูญพันธุ์ หรือ กลายพันธุ์ อันจะส่งผลกระทบต่อสัตว์ประจำถิ่นที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของประเทศและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น จึงได้จัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบเพื่อให้เกิดการคุ้มครองสัตว์ อนุรักษ์และฟื้นฟูที่ดีแก่สัตว์พันธุ์พื้นเมืองแบบครบวงจร มีการจัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดขอบเขตหน้าที่และอำนาจที่ชัดเจน มีการจัดการในลักษณะการคุ้มครองที่ดี เช่น การให้ระบบอนุญาตกรณีมีการนำเอาสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไปเพาะเลี้ยงเพื่อการค้าซึ่งจะเป็นกฎหมายที่มีกลไกสำคัญให้ประเทศบรรลุเป้าหมายในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของประเทศ จึงมีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

3.3 การตรวจสอบหลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายขึ้นเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้คือ “โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

จากกฎหมายเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย การเปิดเผยรับฟังผลความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้น ต่อประชาชน หลักเกณฑ์การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับระบบการพิจารณาคดี การพิจารณาคดี เพื่อการตรากฎหมายเป็นไปโดยละเอียดรอบคอบไม่สร้างภาระแก่ประชาชน เกินความจำเป็น ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายภายหลังเมื่อกฎหมาย มีผลบังคับแล้วเพื่อจัดทำ ออกแบบกฎหมายให้ทันสมัยสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป และการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชน ทั้งนี้ ตามนัยของมาตรา 77 ประกอบกับ มาตรา 258 (ค) ด้านกฎหมาย (1) และ (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้”

ในการจัดทำกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 เพื่อตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย ตามหมวด 3 การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย มาตรา 21 บัญญัติว่า ให้หน่วยงานของรัฐต้อง ตรวจสอบและพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ 9 ด้าน ดังต่อไปนี้

1) ต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยในกรณีที่เป็นการจัดทำร่าง พระราชบัญญัติหรือประมวลกฎหมายต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญด้วย

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีเนื้อหาสอดคล้อง กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ดังที่กล่าวมาแล้วใน 3.1

2) ต้องสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-พ.ศ. 2580)

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีเนื้อหาสอดคล้อง กับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-พ.ศ. 2580) ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 3.2

3) ต้องสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ได้กำหนดหลักเกณฑ์ ในการบังคับใช้กฎหมายในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไว้อย่างชัดเจน โดยการกำหนดองค์กร คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง การขออนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และสิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตเพื่อให้มีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพภายใต้ หลักนิติธรรม ตามหลักธรรมาภิบาลของกรอบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Framework) ในหลักการประสิทธิภาพและหลักนิติธรรม

4) การยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ไม่จำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เป็นการแก่ประชาชน

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นการตรากฎหมายใหม่ที่สร้างกลไกในการอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้มีความชัดเจน เหมาะสม และสอดคล้อง ในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยกฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์ในการมุ่งเน้นให้การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของประเทศให้ได้ตามเป้าหมายที่ประเทศไทยมีไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี จึงไม่มีลักษณะที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเกินสมควร ในทางกลับกันในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ถือเป็นกฎหมายที่บัญญัติให้ความชัดเจนในการกำหนดรูปแบบและมาตรการที่สามารถนำไปใช้บังคับอย่างมีประสิทธิภาพ

5) ไม่ใช่ระบบอนุญาต เว้นแต่มีเหตุจำเป็นเพื่อรักษาประโยชน์ของประเทศชาติหรือประชาชนหรือมีกรณีจำเป็นไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่จำเป็นต้องมีระบบอนุญาต การกำหนดระยะเวลาหรือขั้นตอนในการพิจารณายื่นคำขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงหลักการและสาระสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง จะต้องใช้ระบบอนุญาต เนื่องจากการดำเนินการที่ไม่ได้รับอนุญาต เท่ากับว่าจะอยู่ภายใต้ระบบที่มีการกำกับดูแล และควบคุมตามกฎหมาย ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผลจึงต้องมีการนำระบบอนุญาตมาใช้ในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

6) ไม่ใช่ระบบคณะกรรมการเว้นแต่เพื่อกำหนดนโยบาย หรือกำกับ หรือกำหนดหลักเกณฑ์หรือเพื่อการอื่นที่จำเป็น ทั้งนี้ ในกรณีที่นำระบบคณะกรรมการมาใช้ ให้ระบุให้ชัดเจนด้วยว่ามีมติของคณะกรรมการผูกพันหน่วยงานที่มีผู้แทนเป็นกรรมการ โดยตำแหน่งด้วย

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีการใช้ระบบคณะกรรมการมาใช้เพื่อกำหนดนโยบาย หรือกำกับ หรือกำหนดหลักเกณฑ์หรือเพื่อการอื่นที่จำเป็น เนื่องจากสถานะการทำตามกฎหมายในการขออนุญาตในเรื่องของการคุ้มครองสัตว์ต่าง ๆ เพื่อให้เท่าทันกับพลวัตของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

7) การมีบทบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลยพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง ให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ในกรณีที่กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลยพินิจและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆที่เป็นสาระสำคัญไว้ในร่างกฎหมายให้ชัดเจน

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีบทบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลยพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง หรือดำเนินกิจการทางปกครอง โดยการออกคำสั่งให้ผู้ประกอบการดำเนินการตามกฎหมาย หรือมีหมายเรียกบุคคล หรือเรียกเอกสารใด ๆ

จากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อมาตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องรวมถึงการมีคำสั่งให้ปรับทางปกครองแก่ผู้ที่ดำเนินการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายด้วย โดยจะจำกัดเรื่องการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ให้น้อยที่สุด และมีกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆที่ชัดเจน

8) การกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดใด ให้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) การกระทำนั้นต้องกระทบต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง หรือมีผลกระทบต่อส่วนรวม

(2) เป็นกรณีไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมายได้ผลและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ไม่ได้มองว่าการดำเนินการฝ่าฝืนกฎหมายด้วยการปล่อยให้มีกรให้ใบอนุญาตในเรื่องการคุ้มครองสัตว์ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต หรือการจัดส่งรายงานล่าช้า หรือการจัดทำรายงานที่ตรงกับข้อเท็จจริง ถือเป็นกรกระทำที่มีความร้ายแรงกระทบต่อความมั่นคง หรือความปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือมีผลกระทบต่อส่วนรวม และไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับกฎหมายอย่างได้ผล และมีประสิทธิภาพเพียงพอ แต่อย่างไร การจัดทำกฎหมายต้นแบบการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นไปตามเงื่อนไขข้างต้น

9) หลักเกณฑ์อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ยังไม่ปรากฏถึงหลักเกณฑ์ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนด

จากการตรวจสอบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดกฎหมายต้นแบบเพื่อคุ้มครองสัตว์ พบว่าการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีความสอดคล้องตามหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายเพื่อตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายทั้ง 9 ข้อ แต่อย่างไร

4. กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

หลักการสำคัญในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง คือ การใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือและกลไกในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเนื่องจากเป็นสัตว์ประจำท้องถิ่นของไทยที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาวไทยและวิถีชีวิตของคนไทยในชนบทที่กำลังเผชิญกับปัญหาสำคัญ ๆ ที่เกิดจากการไม่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่คุ้มครองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลรักษาและคุ้มครอง ในขณะที่หลักการของกฎหมายที่จะจัดทำขึ้นมานี้ได้นำเอาหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนมาใช้ เนื่องจาก การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองนั้น ยินยอมให้มีการนำเอาสัตว์พันธุ์พื้นเมืองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองนั้นไปใช้ประโยชน์ได้ ทั้งในเชิง

ประเพณีวัฒนธรรม การกีฬา การท่องเที่ยว และการค้า แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องดูแลคุ้มครองให้ สัตว์พันธุ์พื้นเมืองคงมีอยู่จนถึงรุ่นลูกหลานในอนาคตได้ใช้ประโยชน์ด้วยดังนั้นการไม่มีกฎหมาย ให้การคุ้มครองจึงเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ หรือกลายพันธุ์ เนื่องจากไม่มีการควบคุมการนำไปใช้ ประโยชน์ และการนำเอาพันธุ์ต่างถิ่นมาผสม หรือ การใช้ฮอร์โมน หรืออาหารเคมีเพื่อหวังผลในเรื่อง การขยายพันธุ์ และการเพิ่มจำนวน

การวิจัยได้นำคำตอบที่ได้มาจากกระบวนการวิจัยตามที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 มาจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อให้เป็นกฎหมายที่สามารถ จะใช้เป็นแบบอย่างหรือต้นแบบในการจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์ พื้นเมือง โดยมีโครงสร้างของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ดังนี้

4.1 โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง แยกเป็น 6 หมวด รวม 32 มาตรา

หมวด 1 บททั่วไป	มาตรา 1 ถึง มาตรา 4
หมวด 2 คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	มาตรา 5 ถึง มาตรา 10
หมวด 3 การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	มาตรา 11 ถึง มาตรา 17
หมวด 4 การขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	มาตรา 18 ถึง มาตรา 24
และขออนุญาตการให้ใบอนุญาต	
หมวด 5 พนักงานเจ้าหน้าที่	มาตรา 25 ถึง มาตรา 26
หมวด 6 บทกำหนดโทษ	มาตรา 27 ถึง มาตรา 32

โครงร่างของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองนี้จะนำไปสู่การสัมมนา รับฟังความคิดเห็น (Hearing) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้วิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ ต่อการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นกฎหมายต้นแบบที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น

4.2 หลักการและเหตุผล

เหตุผลในการร่างพระราชบัญญัตินี้ “เนื่องจากการประเทศไทยมีสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่เป็น เอกอักษณัประจำชาติไทย ที่แสดงถึงการมีประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของไทย รวมถึงวิถีชีวิตของ ประชาชนในท้องถิ่น รวมถึงความอุดมสมบูรณ์ของประเทศที่มีสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นทรัพยากร พันธุกรรมสัตว์เฉพาะถิ่น ที่มีความสำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ สัตว์พันธุ์ พื้นเมืองของไทยนับวันจะเปลี่ยนแปลงสภาพและใกล้จะสูญพันธุ์จากการกลายพันธุ์ และจากการ นำไปใช้ประโยชน์ในเชิงการค้า และการกีฬา จึงสมควรที่จะต้องมีกฎหมายคุ้มครองเชิงส่งเสริม และอนุรักษ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

4.3 ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.

การจัดทำกฎหมายฉบับนี้ เป็นการจัดทำกฎหมายใหม่ทั้งฉบับ เพื่อให้เป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยมีรายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 5.4 (ดูตารางที่ 5.4)

ตารางที่ 5.4 ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
หมวด 1 บททั่วไป		
1	พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.”	เพื่อให้มีกฎหมายเฉพาะคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทย - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - แนวคิดการอนุรักษ์สัตว์
2	พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	เพื่อให้มีการเตรียมพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนที่กฎหมายจะมีผลบังคับใช้
3	ในพระราชบัญญัตินี้ “สัตว์พันธุ์พื้นเมือง” หมายความว่า สัตว์พื้นเมืองดั้งเดิมเฉพาะถิ่นที่มีพันธุกรรม และลักษณะทางสัตวศาสตร์เฉพาะท้องถิ่นนั้นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นและพื้นเมืองของไทย และได้ขึ้นทะเบียนเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองทั้งนี้ไม่รวมถึงสัตว์ป่า ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า “สัตว์พันธุ์ต่างถิ่น” หมายความว่า สัตว์พันธุ์ที่ไม่ได้มีถิ่นกำเนิดในราชอาณาจักรไทย และนำเข้ามาในราชอาณาจักรไทย “การคุ้มครอง” หมายความว่า การส่งเสริมและอนุรักษ์ ดูแลรักษาให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองคงสายพันธุ์เดิม และนำไปใช้ประโยชน์ที่ไม่ทำให้เกิด	กำหนดให้มีคำนิยามเป็นการให้ความหมายของคำที่มีความหมายเฉพาะในบทบัญญัติ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการตีความ - หลักการตีความกฎหมาย

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>การกลายพันธุ์หรือทำลายพันธุ์</p> <p>“การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” หมายความว่า มาตรการและวิธีการที่จะทำให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>“การอนุรักษ์” หมายความว่า การคุ้มครอง ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองคงสายพันธุ์เดิม ให้การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>“สิทธิประโยชน์” หมายความว่า ประโยชน์ต่าง ๆ ที่ผู้ได้รับใบอนุญาตได้รับตามสิทธิตามกฎหมาย</p> <p>“หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” หมายความว่า การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ในสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยการใช้วิธีการจัดการเพื่อให้คงมีอยู่และใช้ประโยชน์ได้จนถึงรุ่นอนาคต</p> <p>“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ที่ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้งให้ทำหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามกฎหมายนี้</p> <p>“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา</p> <p>“นายทะเบียน” หมายความว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำหน้าที่เป็นนายทะเบียน</p> <p>“ผู้อนุญาต” หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่และอำนาจในการให้อนุญาตการใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์ทางการค้าหรือผู้ได้รับใบอนุญาตใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p>	

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>ซึ่งมิใช่เพื่อประโยชน์ทางการค้า แล้วแต่กรณี</p> <p>“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์ทางการค้า หรือผู้ได้รับใบอนุญาตใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งมิใช่เพื่อประโยชน์ทางการค้าแล้วแต่กรณี</p> <p>“สวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า การคุ้มครองการดูแลรักษาสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>“เชิงการค้า” หมายความว่า การนำสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไปใช้ประโยชน์ในเชิงการค้าหรือเชิงพาณิชย์โดยการแสวงหากำไร</p> <p>“ประชาชน” หมายความว่า ประชาชนผู้เลี้ยงหรือครอบครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมปศุสัตว์</p> <p>“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p>	
4	<p>ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ</p> <p>(1) ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียมและการกำหนดกิจการต่าง ๆ</p> <p>(2) ออกประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>(3) ออกประกาศและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>เพื่อกำหนดขอบเขตหน้าที่และอำนาจให้แก่รัฐมนตรีในการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อให้เกิดการบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
หมวด 2 คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง		
5	<p>ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นรองประธานกรรมการ อธิบดีกรมประมงหรือผู้แทน อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืชหรือผู้แทน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้แทน อธิบดีกรมทรัพยากรสัตว์ป่าหรือผู้แทน อธิบดีกรมการค้าภายในหรือผู้แทน อธิบดีกรมส่งเสริมการท่องเที่ยวและกีฬาหรือผู้แทน อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมหรือผู้แทน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสี่คนเป็นกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ เป็นกรรมการและเลขานุการ</p> <p>กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งให้แต่งตั้งจากผู้แทนสัตวแพทยสภา ผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินการ หรือกิจกรรมเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด ผู้แทนค้าสัตว์ ผู้แทนผู้เลี้ยงสัตว์ และนักกฎหมาย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด</p>	<p>เพื่อให้มีองค์กรในรูปแบบคณะกรรมการทำหน้าที่กำกับดูแล กำหนดนโยบายในการคุ้มครอง สัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยมีองค์คณะที่เป็นกรรมการโดยตำแหน่งและ ผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - ทฤษฎีองค์กร
6	<p>กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี</p> <p>ในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ</p>	<p>เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีอำนาจรัฐ

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>หรือแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งให้ผู้ได้รับตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว</p> <p>การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามตำแหน่งที่ว่างลงตามวรรคสอง หากวาระที่เหลืออยู่มีไม่ถึงเก้าสิบวัน รัฐมนตรีจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้</p> <p>เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งดำเนินการต่อไป จนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับตำแหน่งใหม่เข้ารับหน้าที่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้</p>	<p>- ทฤษฎีองค์กร</p>
7	<p>การพ้นจากตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) พ้นจากตำแหน่ง (2) ตาย (3) ลาออก (4) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ (5) เป็นบุคคลล้มละลาย (6) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนคนไร้ความสามารถตามคำสั่งศาล (7) ต้องโทษโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก 	<p>เพื่อกำหนดความชัดเจนในการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกำหนดคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้มีความเหมาะสม</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p> <p>- ทฤษฎีองค์กร</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ	
8	<p>ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงประกาศ และระเบียบตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(2) ให้ความเห็นชอบตามที่อธิบดีเสนอในเรื่องต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการในการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง - กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขอใช้ประโยชน์ - กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง - กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น - กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการสำรวจเพื่อขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นในราชอาณาจักร - กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการทดลอง วิจัย หรือพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง <p>(3) พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่ขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(4) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย</p>	<p>เพื่อกำหนดขอบเขตแห่งหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการให้มีความชัดเจนในการกำกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - ทฤษฎีองค์กร
9	ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมกรรมการ	เพื่อกระบวนกรประชุมและ

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง</p> <p>การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม</p> <p>การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด</p>	<p>กำหนดระยะเวลาในการประชุมคณะกรรมการ</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p> <p>- ทฤษฎีองค์กร</p>
10	<p>คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมาย</p> <p>การประชุมคณะอนุกรรมการให้นำบทบัญญัติมาตรา 9 มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>เพื่อให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p> <p>- ทฤษฎีองค์กร</p>
<p>หมวด 3</p> <p>การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p>		
11	<p>เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนด</p> <p>(1) ชื่อสายพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่น</p> <p>(2) ชื่อสายพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ห้ามมิให้นำออกนอกราชอาณาจักร</p> <p>(3) ชื่อสายพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้นำเข้าในราชอาณาจักร</p> <p>(4) ชื่อสายพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้เพาะพันธุ์ขยายพันธุ์ ขาย หรือจำหน่ายด้วยประการใด</p>	<p>เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง ชื่อพันธุ์ประเภท ชนิด ตามที่รัฐมนตรีประกาศ</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p> <p>- หลักการจัดการเชิงอนุรักษ์</p> <p>- หลักการคุ้มครองพันธุ์สัตว์</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>(5) มอบหมายให้อธิบดีกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเพื่อออกประกาศ ดังต่อไปนี้</p> <p>(5.1) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>(5.2) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขอใช้ประโยชน์</p> <p>(5.3) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>(5.4) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการนำเข้าไปในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น</p> <p>(5.5) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการสำรวจเพื่อขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นในราชอาณาจักร</p>	
12	<p>ให้นายสัตวบาลมีหน้าที่และอำนาจในการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p>	<p>เพื่อให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองได้รับการคุ้มครอง ดูแลกรณีเจ็บป่วย</p> <p>- หลักการคุ้มครองและอนุรักษ์</p>
13	<p>ห้ามมิให้บุคคลใดนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามประเภทที่กำหนดไว้ในประกาศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย</p> <p>การนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการตามที่กำหนดในประกาศ</p>	<p>เพื่อมิให้นำสัตว์พันธุ์พื้นเมืองออกนอกราชอาณาจักร</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p> <p>- หลักการจัดการเชิงอนุรักษ์</p> <p>- หลักการคุ้มครองพันธุ์สัตว์</p>
14	<p>ห้ามมิให้บุคคลใดนำเข้าไปในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตให้</p>	<p>เพื่อมิให้บุคคลนำสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นเข้ามาในราชอาณาจักร</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p> <p>- หลักการจัดการเชิงอนุรักษ์</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	เป็นไปตามที่กำหนดในประกาศ	- หลักการคุ้มครองพันธุ์สัตว์
15	<p>ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นฝ่ายปฏิบัติการเพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้การสนับสนุนเพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน</p> <p>(2) เป็นนายทะเบียนในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและแจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่</p> <p>(3) ควบคุมให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองขึ้นทะเบียนตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ที่กำหนดไว้</p> <p>(4) ดำเนินการให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองจดทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามประเภทที่กำหนดไว้</p> <p>(5) พิจารณาให้อนุญาตในการเลี้ยง เพาะพันธุ์ ปรับปรุงพันธุ์ กระจายพันธุ์ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อประโยชน์เชิงการค้า</p> <p>(6) พิจารณาให้อนุญาตในการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเชิงการค้า</p> <p>(7) จัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามอัตราที่กำหนดตามท้ายกฎหมายนี้</p> <p>(8) ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>(9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการหรืออธิบดีมอบหมาย</p>	<p>เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในท้องถิ่น</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p> <p>- หลักการกระจายอำนาจ</p>
16	<p>ให้นายทะเบียนมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>(2) พิจารณาคำขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์</p>	<p>เพื่อให้ นายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>พื้นเมืองเพื่อเสนอต่อผู้อนุญาต</p> <p>(3) ดำรวจและขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นในราชอาณาจักร การขอขึ้นทะเบียนและการออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศ</p>	
17	<p>ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นในท้องถิ่น</p> <p>ผู้ใดมีความประสงค์ขอขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ให้ยื่นคำขอผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนก่อนายทะเบียนท้องถิ่นที่เป็นแหล่งกำเนิดสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p>	<p>เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ขอขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในท้องถิ่นของตนก่อนายทะเบียน</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p> <p>- หลักการกระจายอำนาจ</p>
<p>หมวด 4</p> <p>การขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>และขออนุญาตการให้ใบอนุญาต</p>		
18	<p>ผู้ใดประสงค์จะใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือวิจัย เพื่อประโยชน์ทางการค้า ต้องขอรับใบอนุญาต จากผู้อนุญาต และต้องทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศ</p> <p>ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลที่มีถิ่นสัญชาติไทย ผู้อนุญาตอาจออกข้อกำหนดหรือข้อตกลงอื่นใดเป็นพิเศษก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์</p>	<p>เพื่อกำหนดการขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p> <p>- หลักการจัดการเชิงอนุรักษ์</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในประกาศ	
19	ผู้ใดไม่ว่าจะมีสัญชาติไทยหรือไม่ หากประสงค์จะใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือวิจัย ซึ่งมีได้มี วัตถุประสงค์ เพื่อประโยชน์ทางการค้า ต้องขอรับใบอนุญาต จากผู้อนุญาต ทั้งนี้ ผู้อนุญาตอาจทำข้อตกลง แบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศ	เพื่อให้ผู้มีความประสงค์ขอใบอนุญาตใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง - ทฤษฎีอำนาจรัฐ
20	เมื่อได้รับคำขอตามมาตรา 17 หรือมาตรา 18 แล้วแต่กรณี ให้ผู้อนุญาตตรวจ พิจารณาและออกใบอนุญาต หรือมีหนังสือแจ้งคำสั่ง ไม่อนุญาต พร้อมด้วยเหตุผล ให้ผู้ขออนุญาตทราบภายใน หกสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับคำขอ ซึ่งมีรายละเอียด ถูกต้องและครบถ้วนตามที่กำหนดในประกาศ ในกรณีมีเหตุจำเป็นผู้อนุญาตไม่อาจออกใบอนุญาต หรือยังไม่อาจมีคำสั่ง ไม่อนุญาตได้ภายในกำหนด ตามวรรคหนึ่งให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินหกสิบวัน แต่ต้อง มีหนังสือแจ้ง การขยายเวลาและเหตุล่าช้าแต่ละครั้ง ให้ผู้ขออนุญาตทราบก่อนสิ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง หรือตามที่ขยายเวลาไว้นั้น แล้วแต่กรณี	เพื่อกำหนดเวลาผู้มีอำนาจไม่ อนุญาตออกใบอนุญาตให้แจ้งผู้ขอ ภายใน 60 วัน - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - แนวคิดข้อมูลข่าวสาร
21	ใบอนุญาตใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อประโยชน์ทางการค้า และใบอนุญาตใช้ ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งมิใช่เพื่อ ประโยชน์ทางการค้า ให้ใช้ได้ห้าปีนับแต่วันที่ ออกใบอนุญาต	เพื่อแสดงระยะเวลาของใบอนุญาต การใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - หลักการคุ้มครองสิทธิ

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
22	<p>ใบอนุญาตตามมาตรา 21 ให้คุ้มครองถึงลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับใบอนุญาตด้วย</p> <p>ให้ถือว่าการกระทำของลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับใบอนุญาตซึ่งได้รับการคุ้มครองตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำของผู้รับใบอนุญาตด้วย เว้นแต่ผู้รับใบอนุญาตจะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการสุจริต ที่ตนจะล่วงรู้หรือควบคุมได้</p>	<p>เพื่อให้ใบอนุญาตคุ้มครองถึงลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับใบอนุญาต</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p> <p>- หลักตัวการตัวแทน</p>
23	<p>ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นคำขอก่อนใบอนุญาต เดิมสิ้นอายุ การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต จะต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่ วันที่ได้รับคำขอ ซึ่งมีรายละเอียดถูกต้องและครบถ้วน</p> <p>การขอต่ออายุใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>เมื่อได้ยื่นคำขอตตามวรรคหนึ่ง ผู้ขอรับใบอนุญาตจะดำเนินการต่อไปก็ได้จนกว่าผู้อนุญาต จะสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตนั้น</p>	<p>เพื่อกำหนดระยะเวลาในการยื่นใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุ</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p>
24	<p>ในกรณีที่ผู้อนุญาตไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอรับใบอนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่ออกใบอนุญาตหรือการไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต</p> <p>คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สิ้นสุด ในกรณีที่ผู้อนุญาตไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ก่อนที่คณะกรรมการจะมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคสอง</p>	<p>เพื่อคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ขอใบอนุญาต</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
หมวด 5 พนักงานเจ้าหน้าที่		
25	<p>เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) เข้าไปในอาคาร สถานที่ทำการหรือเข้าไปในยานพาหนะ เพื่อตรวจค้นและตรวจสอบ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(2) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(3) สั่งให้บุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารบัญชี หรือหลักฐานอื่นใดในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำ เอกสาร หรือหลักฐานดังกล่าวมีประโยชน์แก่การดำเนินคดี หรือใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>การค้นตามมาตรานี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร</p>	<p>เพื่อคุ้มครองการใช้หน้าที่และอำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p>
26	<p>ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบ</p>	<p>เพื่อการแสดงตัวตนของพนักงานเจ้าหน้าที่ และสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	ที่อธิบดีประกาศกำหนด	- ทฤษฎีอำนาจรัฐ
หมวด 6 บทกำหนดโทษ		
27	ผู้ใดฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 11 (2) หรือ(5) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดบทลงโทษไว้ในพระราชบัญญัตินี้ - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - หลักความรับผิดชอบทางอาญา
28	ผู้ใดฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 13มาตรา 14 มาตรา 18 หรือมาตรา 19 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดบทลงโทษไว้ในพระราชบัญญัตินี้ - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - หลักความรับผิดชอบทางอาญา
29	ผู้ใดฝ่าฝืน ไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 25ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดบทลงโทษไว้ในพระราชบัญญัตินี้ - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - หลักความรับผิดชอบทางอาญา
30	การลงโทษปรับให้เป็นปรับพินัยตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย	เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดบทลงโทษไว้ในพระราชบัญญัตินี้ - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - หลักความรับผิดชอบทางอาญา
31	บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ในอรรถคดี	เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมี

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดี มีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามคำเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้คดีนั้นเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ประสิทธิภาพและประสิทธิผลจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดบทลงโทษไว้ในพระราชบัญญัตินี้ - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - หลักความรับผิดชอบทางอาญา
32	ในกรณี ที่ผู้กระทำผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น	เพื่อให้นิติบุคคลต้องรับโทษทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในความผิดนั้น - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - หลักความรับผิดชอบทางอาญา

5. การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing)

การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing) เป็นขั้นตอนหนึ่งของการวิจัยที่มีหลักการในการนำเอาคำตอบที่ได้จากการวิจัยมานำเสนอให้ประชากรที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการรับฟังและวิพากษ์ (Comment) ผลการวิจัยพร้อมข้อเสนอ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปดำเนินการวิเคราะห์และพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การวิจัยนี้ได้จัดทำการสัมมนารับฟังความคิดเห็น เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 เวลา 09.00-12.00 นาฬิกา ณ ห้องเธียเตอร์ ชั้น 3 อาคาร 11 มหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นที่เป็นประชากรที่เกี่ยวข้อง คือ ข้าราชการและนักวิชาการ นักสัตวบาลและสัตวแพทย์ เกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ค้า นักกฎหมายและทนายความ จำนวน 33 คน

ภาพประกอบที่ 5.10 ผู้เข้าร่วมการสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing)

ภาพประกอบที่ 5.11 การจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็น Hearing

ภาพประกอบที่ 5.12 การวิพากษ์และให้คำแนะนำจากการรับฟังความคิดเห็น Hearing

ภาพประกอบที่ 5.13 ผู้ร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็น

ในการเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นนั้นประชากรที่เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นได้ร่วมวิพากษ์ (Comment) และให้ข้อเสนอแนะ บทบัญญัติของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ผู้วิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงให้เป็นกฎหมายที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด โดยมีกระบวนการดำเนินการ Hearing ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนของกระบวนการดำเนินการ Hearing คือ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย และวัตถุประสงค์ของการทำ Hearing แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่นำมาใช้วิเคราะห์วิธีวิทยาการวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทย บทบัญญัติของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองรายมาตรา โดยใช้ Power Point ประกอบการนำเสนอ

ผลของการวิพากษ์และข้อเสนอแนะจากประชากรผู้เข้าร่วมสัมมนาฯ รับฟังความคิดเห็นได้ประเด็นที่จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขให้เป็นกฎหมายที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น ดังนี้

ข้อค้นพบผลการวิจัยที่นำเสนอเป็น โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครอง สัตว์พันธุ์พื้นเมืองแยกเป็น 6 หมวด รวม 32 มาตรา

หมวด 1 บททั่วไป	มาตรา 1 ถึง มาตรา 4
หมวด 2 คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	มาตรา 5 ถึง มาตรา 10
หมวด 3 การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	มาตรา 11 ถึง มาตรา 17
หมวด 4 การขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	มาตรา 18 ถึง มาตรา 24
และขออนุญาตการให้ใบอนุญาต	
หมวด 5 พนักงานเจ้าหน้าที่	มาตรา 25 ถึง มาตรา 26
หมวด 6 บทกำหนดโทษ	มาตรา 27 ถึง มาตรา 32

ประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นนั้นนำไปสู่การวิพากษ์ของผู้เข้าร่วมสัมมนาฯ รับฟังความคิดเห็น Hearing ในการรับฟังความคิดเห็นที่มีตัวแทนจากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองข้าราชการและนักวิชาการ นักสัตวบาลและสัตวแพทย์ เกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ค่านักกฎหมายและทนายความ ได้ทำการวิพากษ์และได้มีข้อเสนอเพิ่มเติมในร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกฎหมาย ดังนี้

1) บทบัญญัติมาตรา 3 คำนิยาม

คำนิยามที่คงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง มี คำว่า “สัตว์พันธุ์พื้นเมือง” “สัตว์พันธุ์ต่างถิ่น” “การคุ้มครอง” “การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” “การอนุรักษ์” “หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

“คณะกรรมการ” “พนักงานเจ้าหน้าที่” “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” “นายทะเบียน” “ผู้อนุญาต” “ผู้รับใบอนุญาต” “สวัสดิภาพสัตว์” “ทางการค้า” “ประชาชน” “อธิบดี”

คำนิยามที่ผู้วิพากษ์แนะนำให้ปรับปรุงและเพิ่มเติม

“สิทธิประโยชน์” หมายความว่า ประโยชน์ต่าง ๆ ผู้ได้รับการอนุญาตพึงได้รับตามกฎหมาย

“การแสวงหาผลกำไร” หมายความว่า การหาหรือการแสวงหาผลกำไรการได้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยมิชอบ”

“นายสัตวบาล” หมายความว่า ผู้อภิบาล ผู้เลี้ยงและดูแลสัตว์และรักษาสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

2) มาตรา 4 ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย

3) ชื่อ หมวด 2 แก่ไขจาก คณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง เป็นคณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

4) มาตรา 5 องค์คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพิ่มปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการ เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสมควรให้กระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการ

แก้ไขเป็น

“ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการ อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมประมงหรือผู้แทน อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชหรือผู้แทน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้แทน อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาหรือผู้แทน อธิบดีกรมการค้าภายในหรือผู้แทน อธิบดีกรมส่งเสริมการท่องเที่ยวและกีฬาหรือผู้แทน อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมหรือผู้แทน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินสี่คน เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งให้แต่งตั้งจาก ผู้แทนสัตวแพทย์สภา ผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด ผู้แทนค้าสัตว์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด”

5) มาตรา 7 การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ใน (1) ให้เพิ่ม “พ้นจากตำแหน่งตามวาระ”

6) มาตรา 8 หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ให้ใช้วงเล็บ โดยการปรับแก้ไขและเพิ่ม
(4) การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่มอบหมาย

มาตรา 8 ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงประกาศ และระเบียบตามพระราชบัญญัตินี้

(2) ให้ความเห็นชอบตามที่อธิบดีเสนอในเรื่องต่อไปนี้

(2.1) กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการในการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(2.2) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขอใช้ประโยชน์

(2.3) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการนำออกนอกราชอาณาจักร
ซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(2.4) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการนำเข้าในราชอาณาจักร
ซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น

(2.5) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการสำรวจเพื่อขึ้นทะเบียน
สัตว์พันธุ์พื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นในราชอาณาจักร

(2.6) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการทดลอง วิจัย หรือพัฒนา
ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(3) พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่ขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ไม่ออกใบอนุญาต
หรือไม่ต่ออายุ ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

(4) การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่มอบหมาย

(5) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

7) มาตรา 9 วรรคสอง ให้ตัดคำว่า “เพิ่มเติมขึ้น” ออก

ระยะเวลาประชุมไม่สัมพันธ์กันกับการพิจารณาอุทธรณ์ การประชุมของคณะกรรมการ
อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และตามมาตรา 24 มีสิทธิอุทธรณ์ภายในหกสิบวัน

8) มาตรา 13 คำว่า “บุคคล” ให้เปลี่ยนเป็น “ผู้ใด”

9) มาตรา 14 คำว่า “บุคคล” ให้เปลี่ยนเป็น “ผู้ใด” แก้ไขเป็น “ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าไป
ในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย”

10) มาตรา 15 (1) ตัดคำว่า “การส่งเสริม” ออก

11) มาตรา 16 ตัด คำว่า “ในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และมีหน้าที่” ออก

เพิ่ม (1) รับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ปรับ (1) เป็น (2) ปรับ (2) เป็น (3) และ (3) เป็น (4)

เพิ่มสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายนี้จะต้องเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ได้จดทะเบียนแล้ว

12) มาตรา 21 ระยะเวลาของใบอนุญาตให้แก่จาก ห้าปี เป็น สามปี

13) ให้ตรวจสอบบทกำหนดโทษใหม่ ให้เน้นโทษปรับมากกว่าโทษจำคุก

บทลงโทษ สำหรับ ผู้เพาะเลี้ยง หรือผู้ครอบครอง การไม่ยื่นคำขอลงทะเบียน หรือฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัตินี้ การนำออกนอกราชอาณาจักร ให้เป็นระดับชาติ การนำเข้าในราชอาณาจักร ให้เป็นอำนาจของอธิบดี

ในมาตรา 27 ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามในมาตรา 27 (2) หรือ (5) ซึ่งไม่ตรงกันขอให้ใช้มาตรา

การกำหนดโทษ นิติบุคคล ผู้จัดการหรือผู้แทน เป็นผู้มีอำนาจลงนามของบริษัทหรือว่าผู้แทนอื่น ๆ ด้วย เช่น มีการมอบหมายให้จัดการแทน หรือว่าเฉพาะผู้แทนนิติบุคคล ควรมีการระบุให้ชัดเจน

6. ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ในการยกร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองนี้ ได้นำเอาข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะจากประชากรซึ่งเข้าร่วมสัมมนารับฟังความคิดเห็นผู้วิจัยเห็นด้วยและได้ดำเนินการปรับปรุงร่างกฎหมายฉบับนี้อีกครั้งจนได้ข้อยุติเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ซึ่งได้ผ่านการวิเคราะห์หลักเกณฑ์ในการจัดทำกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 แล้ว ดังนั้นร่างของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง จึงประกอบด้วยบทบัญญัติรวม 32 มาตรา แบ่งเป็น 6 หมวด ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป	มาตรา 1 ถึง มาตรา 4
หมวด 2 คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	มาตรา 5 ถึง มาตรา 10
หมวด 3 การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	มาตรา 11 ถึง มาตรา 17
หมวด 4 การขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	มาตรา 18 ถึง มาตรา 24
และขออนุญาตการให้ใบอนุญาต	
หมวด 5 พนักงานเจ้าหน้าที่	มาตรา 25 ถึง มาตรา 26
หมวด 6 บทกำหนดโทษ	มาตรา 27 ถึง มาตรา 32

(ร่าง)
พระราชบัญญัติ
การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
พ.ศ.

หมวด 1

บททั่วไป

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“สัตว์พันธุ์พื้นเมือง” หมายความว่า สัตว์พื้นเมืองดั้งเดิมเฉพาะถิ่นที่มีพันธุกรรม และลักษณะทางสรีรศาสตร์เฉพาะท้องถิ่นนั้นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นและพื้นเมืองของไทย และได้ขึ้นทะเบียนเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองทั้งนี้ไม่รวมถึงสัตว์ป่า ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

“สัตว์พันธุ์ต่างถิ่น” หมายความว่า สัตว์พันธุ์ที่ไม่ได้มีถิ่นกำเนิดในราชอาณาจักรไทย และนำเข้ามาในราชอาณาจักรไทย

“การคุ้มครอง” หมายความว่า การส่งเสริมและอนุรักษ์ ดูแลรักษาให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองคงสายพันธุ์เดิม และนำไปใช้ประโยชน์ที่ไม่ทำให้เกิดการกลายพันธุ์หรือทำลายพันธุ์

“การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” หมายความว่า มาตรการและวิธีการที่จะทำให้อัตว์พันธุ์พื้นเมืองได้รับการคุ้มครอง

“การอนุรักษ์” หมายความว่า การคุ้มครอง ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง

“สิทธิประโยชน์” หมายความว่า ประโยชน์ต่าง ๆ ที่ผู้ได้รับใบอนุญาตพึงได้รับตามกฎหมาย

“หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” หมายความว่า การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ในสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยการใช้วิธีการจัดการเพื่อให้คงมีอยู่และใช้ประโยชน์ได้จนถึงรุ่นอนาคต

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ที่ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้งให้ทำหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามกฎหมายนี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา

“นายทะเบียน” หมายความว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำหน้าที่เป็นนายทะเบียน

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่และอำนาจในการให้อนุญาตการใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์ทางการค้าหรือผู้ได้รับใบอนุญาตใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งมิใช่เพื่อประโยชน์ทางการค้า แล้วแต่กรณี

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์ทางการค้าหรือผู้ได้รับใบอนุญาตใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งมิใช่เพื่อประโยชน์ทางการค้า แล้วแต่กรณี

“สวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า การคุ้มครองดูแลรักษาและอภิบาลสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

“เชิงการค้า” หมายความว่า การนำสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไปใช้ประโยชน์ในเชิงการค้าหรือเชิงพาณิชย์โดยการแสวงหากำไร

“การแสวงหากำไร” หมายความว่า การหาหรือการแสวงหากำไร การได้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยมิชอบ”

“ประชาชน” หมายความว่า ประชาชนผู้เลี้ยงหรือครอบครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

“นายสัตวบาล” หมายความว่า ผู้อภิบาล ผู้เลี้ยงและดูแลสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมปศุสัตว์

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ

(1) ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ยกเว้นค่าธรรมเนียม และการกำหนดกิจการต่าง ๆ

(2) ออกประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(3) ออกประกาศและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 2

คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

มาตรา 5 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการ อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมประมงหรือผู้แทน อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืชหรือผู้แทน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้แทน อธิบดีกรมทรัพยากรทางปัญญาหรือผู้แทน อธิบดีกรมการค้าภายในหรือผู้แทน อธิบดีกรมส่งเสริมการค้าท่องเที่ยวและกีฬาหรือผู้แทน อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมหรือผู้แทน และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสี่คนเป็นกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งให้แต่งตั้งจาก ผู้แทนสัตวแพทย์สภา ผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด ผู้แทนค้าสัตว์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา 6 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ หรือแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมขึ้น ในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้ว ยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งให้ผู้ได้รับตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามตำแหน่งที่ว่างลงตามวรรคสอง หากวาระที่เหลืออยู่มีไม่ถึงเก้าสิบวัน รัฐมนตรีจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นมาใหม่ให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งดำเนินการต่อไป จนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับตำแหน่งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา 7 การพ้นจากตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อ

- (1) พ้นจากตำแหน่งตามวาระ
- (2) ตาย
- (3) ลาออก

(4) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(5) เป็นบุคคลล้มละลาย

(6) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนคนไร้ความสามารถตามคำสั่งศาล

(7) ต้องโทษโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา 8 ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงประกาศ และระเบียบตามพระราชบัญญัตินี้

(2) ให้ความเห็นชอบตามที่อธิบดีเสนอในเรื่องต่อไปนี้

(2.1) กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการในการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(2.2) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขอใช้ประโยชน์

(2.3) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(2.4) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น

(2.5) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการสำรวจเพื่อขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นในราชอาณาจักร

(2.6) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการทดลอง วิจัย หรือพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(3) พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่ขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่ต่ออายุ ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

(4) การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่มอบหมาย

(5) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา 9 ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 10 คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมคณะกรรมการให้นำบทบัญญัติมาตรา 9 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด 3

การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

มาตรา 11 เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนด

(1) ชื่อสายพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่น

(2) ชื่อสายพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ห้ามมิให้นำออกนอกราชอาณาจักร

(3) ชื่อสายพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้นำเข้าในราชอาณาจักร

(4) ชื่อสายพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้เพาะพันธุ์ ขยายพันธุ์ ขาย หรือจำหน่ายด้วยประการใด

(5) มอบหมายให้อธิบดีกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเพื่อออกประกาศ ดังต่อไปนี้

(5.1) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(5.2) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขอใช้ประโยชน์

(5.3) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(5.4) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น

(5.5) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการสำรวจเพื่อขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นในราชอาณาจักร

มาตรา 12 ให้นายสัตวบาลมีหน้าที่และอำนาจในการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

มาตรา 13 ห้ามมิให้ผู้ใดนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามประเภทที่กำหนดไว้ในประกาศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

การนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการตามที่กำหนดในประกาศ

มาตรา 14 ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในประกาศ

มาตรา 15 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นฝ่ายปฏิบัติการเพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (1) ให้การสนับสนุนเพื่อการส่งเสริมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- (2) เป็นนายทะเบียนในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและแจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่
- (3) ควบคุมให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองขึ้นทะเบียนตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่กำหนดไว้
- (4) ดำเนินการให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองจดทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามประเภทที่กำหนดไว้
- (5) พิจารณาให้อุญาตในการเลี้ยง เพาะพันธุ์ ปรับปรุงพันธุ์ กระจายพันธุ์ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อประโยชน์เชิงการค้า
- (6) พิจารณาให้อุญาตในการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเชิงการค้า
- (7) จัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามอัตราที่กำหนดท้ายพระราชบัญญัตินี้
- (8) ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการหรืออธิบดีมอบหมาย

มาตรา 16 ให้นายทะเบียนมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (1) รับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (2) ตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (3) พิจารณาคำขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อเสนอต่อผู้อนุญาต
- (4) ดำเนินการและขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นในราชอาณาจักร การขอขึ้นทะเบียนและการออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศ

สัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายนี้จะต้องเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ได้จดทะเบียนแล้ว

มาตรา 17 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่พิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในท้องถิ่น

ผู้ใดมีความประสงค์ขอขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ให้ยื่นคำขอผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนต่อนายทะเบียนท้องถิ่นที่เป็นแหล่งกำเนิดสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

หมวด 4

การใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และขออนุญาตการให้ใบอนุญาต

มาตรา 18 ผู้ใดประสงค์จะใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อปรับปรุงสายพันธุ์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือวิจัย เพื่อประโยชน์เชิงการค้า ต้องขอรับใบอนุญาต จากผู้อนุญาต และต้องทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศ

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้ถือสัญชาติไทย ผู้อนุญาตอาจออกข้อกำหนดหรือข้อตกลงอื่นใดเป็นพิเศษก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในประกาศ

มาตรา 19 ผู้ใดไม่ว่าจะมีสัญชาติไทยหรือไม่ หากประสงค์จะใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือวิจัย ซึ่งมีได้มี วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์เชิงการค้า ต้องขอรับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต ทั้งนี้ ผู้อนุญาต อาจทำข้อตกลง แบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศ

มาตรา 20 เมื่อได้รับคำขอตามมาตรา 17 หรือมาตรา 18 แล้วแต่กรณี ให้ผู้อนุญาตตรวจพิจารณาและออกใบอนุญาต หรือมีหนังสือแจ้งคำสั่ง ไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผล ให้ผู้ขออนุญาตทราบภายใน หกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ ซึ่งมีรายละเอียดถูกต้องและครบถ้วนตามที่กำหนดในประกาศ

ในกรณีมีเหตุจำเป็นผู้อนุญาต ไม่อาจออกใบอนุญาต หรือยังไม่อาจมีคำสั่งไม่อนุญาตได้ ภายในกำหนดตามวรรคหนึ่งให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินหกสิบวัน แต่ต้องมี

หนังสือแจ้งการขยายเวลาและเหตุล่าช้าแต่ละครั้งให้ผู้ขออนุญาตทราบก่อนสิ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง หรือตามที่ขยายเวลาไว้แล้วแต่กรณี

มาตรา 21 ใบอนุญาตใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์ทางการค้า และใบอนุญาตใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งมิใช่เพื่อประโยชน์ทางการค้า ให้ใช้ได้สามปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

มาตรา 22 ใบอนุญาตตามมาตรา 21 ให้คุ้มครองถึงลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับใบอนุญาตด้วย

ให้ถือว่าการกระทำของลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับใบอนุญาตที่ได้รับการคุ้มครองตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำของผู้รับใบอนุญาตด้วย เว้นแต่ผู้รับใบอนุญาตจะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการสุจริตวิสัย ที่ตนจะล่วงรู้หรือควบคุมได้

มาตรา 23 ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นคำขอก่อนใบอนุญาต เดิมสิ้นอายุ การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต จะต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่ วันที่ได้รับคำขอ ซึ่งมีรายละเอียดถูกต้องและครบถ้วน

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อได้ยื่นคำขอตตามวรรคหนึ่ง ผู้ขอรับใบอนุญาตจะดำเนินการต่อไปก็ได้จนกว่าผู้อนุญาตจะสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

มาตรา 24 ในกรณีที่ผู้อนุญาตไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอรับ ใบอนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่ออกใบอนุญาตหรือการไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด ในกรณีที่ผู้อนุญาตไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ก่อนที่คณะกรรมการจะมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคสอง

หมวด 5

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา 25 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในอาคาร สถานที่ทำการหรือเข้าไปในยานพาหนะ เพื่อตรวจค้นและตรวจสอบ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(2) ยึดหรืออายัดสัตว์พันธุ์พื้นเมืองหรือเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(3) สั่งให้บุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร บัญชี หรือหลักฐานอื่นใดในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำ เอกสาร หรือหลักฐานดังกล่าวมีประโยชน์แก่การดำเนินคดี หรือใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

การค้นตามมาตรานี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา 26 ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด

หมวด 6

บทกำหนดโทษ

มาตรา 27 ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา 11 (2) หรือ (5) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท

มาตรา 28 ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 18 หรือมาตรา 19 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

มาตรา 29 ผู้ใดฝ่าฝืนไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 25 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 30 การลงโทษปรับให้เป็นปรับพินัยตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

มาตรา 31 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดี มีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามคำเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้คดีนั้นเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 32 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น เป็นผู้มิอำนาจลงนาม ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

เหตุผลในการตราพระราชบัญญัติกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ ประเทศไทยมีสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทย ที่แสดงถึงการมีประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของไทย และแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ที่มีสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นกรมทรัพยากรพันธุกรรมสัตว์เฉพาะถิ่น ที่มีความสำคัญหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งในปัจจุบันสัตว์พันธุ์พื้นเมืองนับวันจะสูญพันธุ์ และกลายพันธุ์จากเดิมจากการนำไปใช้ประโยชน์ โดยที่ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะให้การคุ้มครองเชิงส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สัตว์พันธุ์พื้นเมืองของประเทศไทยถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นสัตว์ประจำถิ่นไทยที่แสดงถึงวิถีชีวิตคนไทยในชนบท ประเพณีวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ความเป็นไทย และยังเป็นสัตว์เลี้ยงประจำบ้านที่เลี้ยงไว้ใช้ประโยชน์ตามประเภทของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เช่น สุนัขพันธุ์ไทยหลังอาน เลี้ยงไว้เฝ้าบ้าน เฝ้าสวน ไก่ไทย เลี้ยงไว้กินไข่ หรือเป็นอาหาร แมวไทย เลี้ยงไว้จับหนู ฯลฯ เป็นต้น แต่ที่เป็นปัญหา ก็คือ การสูญพันธุ์ หรือการกลายพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง หรือการนำสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไปพัฒนาในเชิงการค้าเหล่านี้ หากปล่อยทิ้งไว้โดยไม่มีมาตรการใด ๆ เพื่อให้เกิดการคุ้มครองแล้วจะส่งผลให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองสูญพันธุ์ หรือกลายพันธุ์ได้ในอนาคตซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศไทยที่จะไม่เหลือสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่เป็นสัตว์ประจำชาติไทยให้ลูกหลานไทยได้รู้จักและภาคภูมิใจ ทั้งนี้ย่อมรวมถึงผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมด้วยดังนั้นแนวคิดของการวิจัยคือการหามาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยใช้กฎหมายเป็นกลไกหรือเครื่องมือในการคุ้มครองด้วยการหาคำตอบที่จะนำไปสู่การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมาใช้บังคับเพื่อให้เกิดการคุ้มครองที่จะมีผลเป็นการอนุรักษ์หมายถึงการคุ้มครองและการให้ใช้ประโยชน์ในสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทยคงมีอยู่และได้นำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

จากการที่ประเทศไทยนำเอาสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมาพัฒนาเชิงการค้าอาจทำให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองลดจำนวนลงเช่น นำมาเพาะพันธุ์เพื่อขยายพันธุ์และส่งขายให้แก่กลุ่มลูกค้าหรือผู้ที่สนใจในสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อนำไปเลี้ยง หรือทำเป็นอาหาร เพื่อให้กลุ่มผู้บริโภคที่มีความนิยมบริโภค เช่น ไก่ไทย นับได้ว่าเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่สร้างรายได้ที่ดีจากการแปรรูป เช่น เนื้อสัตว์ขนสัตว์กระดูกสัตว์จึงถือได้ว่าเป็นประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรไทย อีกทั้งยังนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงประเพณีวัฒนธรรมในเชิงการละเล่น การกีฬา และการพนัน เช่น วันสงกรานต์ มีการเล่นวิ่งวัว วิ่งควาย การให้ช้างไทยนำขบวนแห่ และการชนไก่ เพื่อการพนันขั้นต่อซึ่งในบางครั้งการนำสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไปทำประโยชน์นั้นอาจไม่ได้คำนึงถึงความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานในลักษณะของการทำทารุณสัตว์ นอกจากนี้ ยังมีการนำเอาสัตว์สายพันธุ์อื่นเป็น

สายพันธุ์ต่างประเทศมาผสมพันธุ์กับสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทยเพื่อเพิ่มจำนวนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยหวังผลในทางการค้าซึ่งย่อมกระทบโดยตรงต่อสายพันธุ์พื้นเมืองไทย ทำให้เป็นสัตว์กลายพันธุ์ กระทบต่อความเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทยและการให้ฮอร์โมนสัตว์ในการเลี้ยง ทำให้เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค และยังส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศเนื่องจาก ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานบางชนิดเป็นศัตรูพืช โรคสัตว์ และเกษตรกรเองก็มักใช้สารเคมีในการ ควบคุมและกำจัด ปัญหาดังกล่าวนี้เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทย ซึ่งในปัจจุบันพบว่า มี 4 ปัญหาหลักที่สำคัญ คือ ปัญหาการสูญพันธุ์ ปัญหาการกลายพันธุ์ ปัญหาการใช้ประโยชน์เชิงการค้าและปัญหาขาดการคุ้มครอง

การวิจัยจึงมีแนวคิดที่จะให้มีการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทยโดยการใช้กฎหมาย เป็นกลไกหรือเครื่องมือในการคุ้มครองซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายนี้ ดังนั้นการวิจัยจึงกำหนด เรื่องที่วิจัยคือกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อให้เป็นต้นแบบของ กฎหมายที่สามารถจะนำไปปรับใช้เป็นกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในรูปแบบ อื่นต่อไป

การวิจัยได้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การวิจัย เอกสาร (Documentary Research) ที่เป็นเอกสารหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กฎหมายไทย ที่เกี่ยวข้อง กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ คือ เครือรัฐออสเตรเลีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ประเทศญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ที่มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ มาเป็นแนวทางการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตามประเด็นสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้โดยมีประชากรสัมภาษณ์จาก กรมปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดบัวลำภู สำนักงานประมงจังหวัดหนองบัวลำภู นายกเทศมนตรีเมืองหนองบัวลำภู ประธานสภาทนายความจังหวัดหนองบัวลำภู ผู้พิพากษาศาลจังหวัดหนองบัวลำภู คลินิกเทป็น รักษาสัตว์ สมาคมแมวไทยโบราณ ผู้เพาะเลี้ยง และผู้ค้า รวมประชากรสัมภาษณ์ 18 คน การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co- Design) ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยใหม่ที่ กำหนดให้ประชากรผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 16 คน มาร่วมออกแบบกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครอง สัตว์พันธุ์พื้นเมือง และเมื่อได้ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองแล้วได้นำ คำตอบจากการวิจัยทั้งหมดสู่การรับฟังความคิดเห็น (Hearing) จากประชากรที่เกี่ยวข้องเพื่อวิพากษ์ และให้ข้อเสนอแนะ คำตอบที่ได้จากวิธีวิทยาการวิจัยดังกล่าว ได้นำไปจัดทำกฎหมายต้นแบบเป็น กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ. ในรูปแบบของร่างพระราชบัญญัติ

ผลการวิจัยได้ข้อค้นพบ สรุปได้ดังนี้

1. สรุป

การวิจัยกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นต้นแบบของกฎหมายที่สามารถนำไปประยุกต์ให้เป็นกฎหมายใช้บังคับเพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของประเทศไทยซึ่งจากการวิจัยได้ข้อสรุปผลการวิจัยว่า การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการลดจำนวนประชากรสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทยจากการสูญพันธุ์ การกลายพันธุ์ และปัญหาอื่น ๆ ที่ยังไม่มีกฎหมายให้การคุ้มครอง

สรุปผลการวิจัยพบว่า

สถานการณ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง หรือสัตว์ประจำถิ่นของไทยมีความสำคัญต่อประเทศในด้านการแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ในวิถีชีวิตของคนในชนบทที่พึ่งพาสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในชีวิตประจำวัน เช่น เป็นอาหาร เป็นสัตว์ช่วยเหลือด้านแรงงาน เป็นสัตว์ที่ใช้ในงานเทศกาล ประเพณีวัฒนธรรมไทย ใช้ในทางกีฬา การแข่งขัน แต่ที่เป็นปัญหาก็คือจำนวนสัตว์ลดน้อยลงไปจากการเลี้ยงที่ไม่ถูกต้อง เช่น การใช้ฮอร์โมนเพื่อเร่งผลิตเพิ่มจำนวน เพื่อประโยชน์ทางการค้า การนำสัตว์ต่างถิ่นมาผสมพันธุ์ ทำให้กลายพันธุ์ การเพาะพันธุ์เพื่อขยายพันธุ์และส่งขายให้แก่กลุ่มลูกค้าหรือผู้ที่สนใจในสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในเชิงการค้า มีการเปลี่ยนแปลงการเลี้ยงโดยธรรมชาติไปสู่การเป็นปศุสัตว์เชิงพาณิชย์จึงทำให้สัตว์พื้นเมืองเหล่านี้มีการปรับปรุงสายพันธุ์ให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และที่เป็นปัญหาก็คือไม่มีการพัฒนาสายพันธุ์ให้คงความเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทยที่มีความแข็งแรงโดดเด่น และเป็นเอกลักษณ์ของชาติ นอกจากนี้ยังมีการสูญพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองบางประเภท ปัญหาดังกล่าวมาจากการไม่มีมาตรการในการจัดการเพื่อการคุ้มครองและไม่มีการสำรวจและจัดทำสถิติประเภทของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไว้เลยรวมทั้งไม่มีกฎหมายใดกำหนดให้มีการจัดการเพื่อให้เกิดการคุ้มครองตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การอนุรักษ์ให้คงมีอยู่และยินยอมให้นำไปใช้ประโยชน์ได้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อจะให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทยหลงเหลือให้คนรุ่นอนาคตได้เห็น ได้รู้จักและได้ใช้ประโยชน์เหมือนเช่นคนในรุ่นปัจจุบัน

แนวความคิดวิจัยจึงได้หาคำตอบเพื่อให้มีการใช้กฎหมายเป็นกลไกหรือเครื่องมือในการจัดการเพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและในการจัดทำกฎหมายนี้การวิจัยได้สรุปสาระสำคัญของกฎหมายไทย กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางสำหรับการจัดทำกฎหมาย สรุปได้ว่า

ในปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 55 แนวนวน โยบายแห่งรัฐพระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม และ

การจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 พระราชบัญญัติโรคระบาด พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559 พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565 พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 และพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 กฎหมายไทยเหล่านี้ไม่มีบทบัญญัติเฉพาะที่เป็นการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเลย และให้อนุโลมใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือประมวลกฎหมายอาญา กรณีที่มีการละเมิดจากสัตว์เลี้ยงที่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือทำร้ายร่างกายหรือทำให้เสียทรัพย์ ผลการวิจัยจึงสรุปข้อค้นพบได้ว่า กฎหมายไทยยังไม่มีฉบับใดให้การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ข้อสรุปจากข้อค้นพบของการวิจัยในเรื่องกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ พบว่า มีฉบับที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์ คือ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (Universal Declaration of Animal Rights, 1978) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) (Universal Declaration on Animal Welfare (UDAW), 2000) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปเพื่อคุ้มครองสัตว์ระหว่างการขนส่งระหว่างประเทศ ค.ศ. 1968 (พ.ศ. 2511) (European Convention for the Protection of Animals during International Transport, 1968) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองปศุสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (European Convention for the Protection of Animals kept for Farming Purposes, 1978) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ที่จะถูกฆ่าเพื่อการบริโภค ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) (European Convention for the Protection of Animals for Slaughter, 1982) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ทดลองและที่ใช้ในทางวิทยาศาสตร์ ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) (European Convention for the Protection of Vertebrate Animals used for Experimental and other Scientific Purposes, 1986) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) (European Convention for the Protection of Pet Animals, 1992) อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, 1973) กฎหมายเหล่านี้ก็ไม่มีข้อบัญญัติคุ้มครองถึงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองส่วนใหญ่จะเป็นกฎหมายคุ้มครองสิทธิสัตว์ และการป้องกันสัตว์ที่ใกล้จะสูญพันธุ์

สำหรับกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสัตว์มีหลายประเทศที่การวิจัยสรุปสาระสำคัญของกฎหมายแต่ละประเทศได้ว่าเครือรัฐออสเตรเลีย มีกฎหมายคุ้มครองป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และดูแลสัตว์ ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) (Animal Care & Protection Act, 2001) เป้าหมายสำคัญ คือ การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ สร้างความตระหนักและปรับปรุงระดับความสำนึกของสังคมในการคุ้มครองป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และดูแลสัตว์จากความเจ็บปวดโดยไม่มีเหตุอันควร

และโดยไม่มีเหตุจำเป็น หรือไม่เหมาะสมโดยไม่พบว่ามิชอบด้วยนิติคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ทั้ง ๆ ที่เป็นประเทศที่มี เช่น จิงโจ้ โคอาลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์มีพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) (The Animal Welfare Act, 1988) มีหลักการเพื่อการคุ้มครองและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของสัตว์ และควบคุมดูแลโดยมีระเบียบว่าด้วยการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าและเพื่อเป็นสัตว์เลี้ยง ประเทศญี่ปุ่นมีพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์และการจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (Act on Welfare and Management Animals, 1973) เป็นกฎหมายเพื่อใช้บังคับในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์มุ่งให้สังคมปราศจากการทารุณกรรมสัตว์ให้เป็นสังคมที่มนุษย์และสัตว์สามารถอยู่ร่วมกันได้ และสหรัฐอเมริกามีกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และบางรัฐได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของรัฐ เช่น รัฐมิชิแกน มีบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 9 ว่าด้วยเรื่องสัตว์ (The Michigan Penal Code, Chapter LX Animals) บางรัฐมีกฎหมายเฉพาะ เช่น รัฐอิลลินอยส์ มีรัฐบัญญัติการดูแลสัตว์อย่างมีมนุษยธรรม ค.ศ. 1829 (พ.ศ. 2372) (Humane Care for Animals Act, 1829) รัฐนิวยอร์กมีในกฎหมายเกษตรกรรมและการตลาด ค.ศ. 1894 (พ.ศ. 2437) (Agriculture and Markets Law New York, 1894) บางรัฐบัญญัติในระเบียบข้อบังคับของรัฐ เช่น รัฐมินนิโซตา บัญญัติในระเบียบตำรวจ หมวด 343 ว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 2002 (พ.ศ.2545) (Police Regulations Chapter 343 Prevention of Cruelty to Animals, 2002) (พ.ศ. 2545) บางรัฐกำหนดการคุ้มครองสัตว์บางประเภท เช่น สัตว์ที่มีกระดูกสันหลังที่ไม่ใช่มนุษย์สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม หรือสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำหรือครอบคลุมเฉพาะสัตว์เลี้ยงในบ้านหรือสัตว์ป่าที่จับได้ (A domestic animal, a household pet or a wild animal in captivity) นอกจากนี้บางรัฐ เช่น รัฐอริโซนา และรัฐอลาบามา กำหนดลักษณะการกระทำที่เจตนาหรือประมาท

สรุปได้ว่า ทั้งกฎหมายไทย กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศ ไม่มีกฎหมายคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเลย ดังนั้นการวิจัยจึงได้จัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบเพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยมีสาระสำคัญ 6 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 คำนิยาม ประเด็นที่ 2 คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ประเด็นที่ 3 การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ประเด็นที่ 4 สิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้รับใบอนุญาต ประเด็นที่ 5 พนักงานเจ้าหน้าที่ และ ประเด็นที่ 6 บทกำหนดโทษ ซึ่งเป็นประเด็นนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบโดยมีโครงสร้างกฎหมายประกอบด้วยบทบัญญัติ 32 มาตราแบ่งเป็น 6 หมวด

หมวด 1 บททั่วไป	มาตรา 1 ถึง มาตรา 4
หมวด 2 คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	มาตรา 5 ถึง มาตรา 10
หมวด 3 การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	มาตรา 11 ถึง มาตรา 17
หมวด 4 การขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และขออนุญาตการให้ใบอนุญาต	มาตรา 18 ถึง มาตรา 24
หมวด 5 พนักงานเจ้าหน้าที่	มาตรา 25 ถึง มาตรา 26
หมวด 6 บทกำหนดโทษ	มาตรา 27 ถึง มาตรา 32

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ
ดังนั้นร่างกฎหมายต้นแบบจึงเป็นร่างพระราชบัญญัติ

2. อภิปรายผล

โครงสร้างของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นกฎหมายลำดับศักดิ์เป็นพระราชบัญญัติ มี 32 มาตรา แยกเป็น 6 หมวด ซึ่งแต่ละหมวดนั้นการวิจัยกำหนดสาระสำคัญของบทบัญญัติและเป้าหมายไว้ ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป ว่าด้วยคำนิยามการวิจัยกำหนดให้มีคำนิยาม เพื่อให้ความหมายของคำเฉพาะที่มีในบทบัญญัติกฎหมายฉบับนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันตามความหมายที่กฎหมายให้ไว้ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตีความกฎหมาย คำนิยามที่ให้ไว้เป็นคำที่มีความหมายเฉพาะในกฎหมาย ประกอบด้วย สัตว์พันธุ์พื้นเมือง สัตว์พันธุ์ต่างถิ่น การคุ้มครอง การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง หลักการอนุรักษ์ สิทธิประโยชน์ หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน คณะกรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นายทะเบียน ผู้อนุญาต ผู้รับใบอนุญาต สวัสดิภาพสัตว์ ทางการค้า การแสวงหาผลกำไร ประชาชน นายสัตวบาล อธิบดี และรัฐมนตรี

หมวด 2 คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นการกำหนดให้มีองค์กรกลางในรูปของคณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจให้เกิดการคุ้มครองสัตว์ การอนุรักษ์และฟื้นฟูที่ดีแก่สัตว์พันธุ์พื้นเมืองแบบครบวงจร เรียกว่า คณะกรรมการการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีพนักงานเจ้าหน้าที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดขอบเขตหน้าที่และอำนาจที่ชัดเจน มีการจัดการในลักษณะการคุ้มครองที่ดี เช่น การใช้ระบบอนุญาตกรณีมีการนำเอาสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไปเพาะเลี้ยงเพื่อการค้าซึ่งจะเป็นกฎหมายที่มีกลไกสำคัญให้ประเทศบรรลุเป้าหมายในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของประเทศ

หมวด 3 การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองใช้หลักการทางทะเบียนที่ให้มีการนำสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมาขึ้นทะเบียนเพื่อจะได้รู้ถึงจำนวนและประเภทของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่มีกระจายใน

ท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้รัฐมนตรีว่ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เป็นผู้รักษาการร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่และอำนาจประกาศ ชื่อ ประเภทและลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่น และมอบหมายให้อธิบดีกรมปศุสัตว์มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อให้เป็นแนวทางดำเนินการในการรวบรวมสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทย ซึ่งอธิบดีสามารถที่จะกำหนดประเภทเพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพิ่มเติมภายหลังได้ และการที่กฎหมายกำหนดให้ออกมาเป็นประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นกฎหมายที่ออกโดยฝ่ายบริหารตามที่ได้รับมอบจากรัฐมนตรีเพราะจะได้ไม่เป็นการยุ่งยากต่อการประกาศและสามารถปรับปรุงแก้ไข หรือเพิ่มเติมได้ง่าย

หมวด 4 การขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และขออนุญาตการให้ใบอนุญาต

หมวดนี้กำหนดขึ้นมาเนื่องจากในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองใช้หลักการอนุรักษ์ (Conservation) หมายความว่า ให้การคุ้มครองและให้ใช้ประโยชน์จากสัตว์ที่คุ้มครองตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมืองสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายทาง เช่น ในเชิงการค้า ในทางกีฬา ในทางประเพณีวัฒนธรรม ฯลฯ เป็นต้น ดังนั้นจึงต้องควบคุมโดยใช้ระบบอนุญาต และกำหนดให้องค์กรที่ทำหน้าที่ในการให้อุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้หลักการกระจายอำนาจและเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานรัฐระดับท้องถิ่นในการบริหารปกครองประชาชนในท้องถิ่น จึงอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นสัตว์ประจำถิ่นของแต่ละท้องถิ่นตามสายพันธุ์ของสัตว์ การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และสิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตเพื่อให้มีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพภายใต้หลักธรรมาภิบาลของกรอบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Framework) นอกจากนี้ ยังมีบทบัญญัติให้สิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตและการให้สิทธิอุทธรณ์กรณีที่ไม่ได้รับการพิจารณาให้อุญาต

หมวด 5 พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นการกำหนดให้ผู้ที่เป็นเจ้าของ ครอบครอง ดูแล เลี้ยง และนำไปใช้ประโยชน์มีหน้าที่และความรับผิดชอบ หากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายนี้ โดยมีพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่บางครั้งอาจมีการค้น การจับกุมซึ่ง อาจกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ เจ้าหน้าที่จะทำได้ก็ต้องมีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่ไว้

หมวด 6 บทกำหนดโทษเป็นการนำเอาโทษปรับมาใช้กรณีฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยไม่กำหนดโทษจำคุก เนื่องจากเป็นกฎหมายที่มุ่งส่งเสริมให้มีการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

แม้จะยินยอมให้นำเอาสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไปใช้ประโยชน์เชิงการค้าได้แต่ก็ต้องอยู่ภายใต้ระบบอนุญาตการใช้โทษจำคุกจึงไม่น่าจะเหมาะสมและไม่เกิดประโยชน์อันใดแก่ผู้ฝ่าฝืน

การใช้โทษปรับจะเป็นคุณมากกว่าโดยการกำหนดโทษปรับเป็นพินัยซึ่งเป็นการเอาค่าปรับเข้าสู่รัฐตามหลักการปรับเป็นพินัย ตาม กฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 การวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เป็นกฎหมายเฉพาะของการคุ้มครอง ดูแล สัตว์พันธุ์พื้นเมืองของประเทศไทย การวิจัยจึงเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง ดูแล สัตว์พันธุ์พื้นเมือง ได้นำกฎหมายต้นแบบนี้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการเสนอต่อรัฐสภาเพื่อตราเป็นกฎหมายใช้บังคับตามกระบวนการทางนิติบัญญัติ

2) เสนอแนะให้รัฐและหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องสร้างความตระหนักและความภาคภูมิใจในทรัพย์สินสมบัติที่มีชีวิตคือสัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งเป็นสัตว์ประจำถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของไทย โดยการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้เกิดการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองแก่เด็กและเยาวชนได้เห็นถึงคุณค่า และให้ความสำคัญกับมรดกล้ำค่าทางพันธุกรรมนี้ให้คงอยู่ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ให้กับคนในชาติได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากหากมีการตรากฎหมายคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองขึ้นใช้บังคับแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีบทบาทสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายเพราะจะเป็นหน่วยงานระดับท้องถิ่นที่มีหน้าที่และอำนาจในการสำรวจสายพันธุ์ต่าง ๆ ของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในท้องถิ่น และพิจารณาให้อนุญาตการนำเอาสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้นการวิจัยจึงเสนอแนะหัวข้อวิจัยที่ควรทำต่อ คือ “ข้อบัญญัติท้องถิ่นต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในท้องถิ่น”

4. สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน

4.1 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

การวิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ไว้ดังนี้

1) วัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 เพื่อศึกษาและวิจัย ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีคำตอบของการวิจัยใน บทที่ 2

2) วัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ สภาพการณ์ของปัญหา และผลกระทบของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีคำตอบของการวิจัยใน บทที่ 4

3) วัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ กฎหมายไทย กฎหมายมหาชน ระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทย มีคำตอบของการวิจัยใน บทที่ 2 และ บทที่ 4

4) วัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 4 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ โครงสร้างกฎหมายต้นแบบ ว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีคำตอบของการวิจัย ใน บทที่ 4 และ บทที่ 5

5) วัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 5 เพื่อจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีคำตอบของการวิจัย ในบทที่ 5

สรุปคำตอบที่ได้มาตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ว่า มีคำตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัยครบทุกข้อ

4.2 ผลการวิจัยตามสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ คือ

“ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ทำให้เป็นปัญหาต่อการถูกทำลายให้สูญพันธุ์หรือกลายพันธุ์จนอาจกระทบต่อความเป็นเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตชนบทไทยได้ การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยการมีกฎหมายเฉพาะที่มีโครงสร้างกฎหมายประกอบด้วย คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง การขอใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง การให้ใบอนุญาตพนักงานเจ้าหน้าที่ และบทกำหนดโทษ จะทำให้ปัญหาและผลกระทบที่สัตว์พันธุ์พื้นเมืองได้รับลดน้อยหรือหมดไปได้”

คำตอบจากการวิจัยมีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

บรรณานุกรม

กฎหมายไทย

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559
พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558
พระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509
พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557
พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535
พระราชบัญญัติโรคระบาด พ.ศ. 2558
พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545
พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวบาล พ.ศ. 2565
พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565
พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533
พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558

กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ

- Convention for the Protection of Animals kept for Farming Purposes, 1978 (อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองปศุสัตว์ ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521))
European Convention for the Protection of Animals during International Transport, 1968 (อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปเพื่อคุ้มครองสัตว์ระหว่างการขนส่งระหว่างประเทศ ค.ศ. 1968 (พ.ศ. 2511))
European Convention for the Protection of Animals for Slaughter, 1982 (อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ที่จะถูกฆ่าเพื่อการบริโภค ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525))
European Convention for the Protection of Vertebrate Animals used for Experimental and other Scientific Purposes, 1986 (อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ทดลองและที่ใช้ในทางวิทยาศาสตร์ ค.ศ. 1986) (พ.ศ. 2529))
European Convention for the Protection of Pet Animals, 1992 (อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535))

The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora: CITES, 1973
(อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ค.ศ. 1973
(พ.ศ. 2516))

Universal Declaration of Animal Rights, 1978 (ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ ค.ศ. 1978
(พ.ศ. 2521))

Universal Declaration on Animal Welfare: UDAW, 2000 (ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์
ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543))

กฎหมายต่างประเทศ

กฎหมายคุ้มครองสัตว์เคี้ยวเอื้องออสเตรเลีย

Animal Care & Protection Act, 2001 (พระราชบัญญัติการป้องกันและดูแลสัตว์ ค.ศ. 2001 (พ.ศ.
2544))

Animal Welfare Act 2002 (พระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545))

Prevention of Cruelty to Animal Act, 1986 (พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 2002
(พ.ศ. 2545))

กฎหมายคุ้มครองสัตว์สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

The Animal Welfare Act, 1988 (รัฐบัญญัติการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531))

กฎหมายคุ้มครองสัตว์ประเทศญี่ปุ่น

Act on Welfare and Management Animals, 1973 (พระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์และการ
จัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516))

กฎหมายคุ้มครองสัตว์สหรัฐอเมริกา

Humane Care for Animals Act, 1829 (รัฐบัญญัติการดูแลสัตว์อย่างมีมนุษยธรรม ค.ศ. 1829
(พ.ศ. 2372))

Police Regulations Chapter 343 Prevention of Cruelty to Animals, 2021 (รัฐมินนิโซตาบัญญัติใน
ระเบียบตำรวจ หมวด 343ว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 2021 (พ.ศ. 2564))

หนังสือ

เกรียงไกร เจริญชนาวัดน์. (2558). *แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ:
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

- _____ (2561). *หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- _____ (2563). *หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชนว่าด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- เกษม จันทร์แก้ว. (2530). *วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: อักษรสยามการพิมพ์.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2557). *รายงานประจำปี 2557*. กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2556). *ระบบยุติธรรมและยุติธรรมทางเลือก: แนวคิดการวิเคราะห์เชิงสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: วิ.พรินท์.
- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. (2533). *รัฐกับสังคม: ไตรลักษณ์รัฐไทยในพหุสังคมสยาม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช และ Frohlich, Jorg M. (2533). *การศึกษาทางการเมือง: แนวคิดและวิธีการจัดการ*. เอกสารโรเนียว มกราคม.
- ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2558). *คำอธิบายกฎหมายจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- ทรงธรรม สุขสว่าง และ ทวี หนูทอง. (2560). *ศาสตร์และศิลป์การจัดการทรัพยากรสัตว์ป่าในพื้นที่คุ้มครอง*. กรุงเทพฯ: กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2546). *ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: ศิริภัณฑ์.
- นิวัติ เรืองพานิช. (2537). *การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2536). *คำอธิบายกฎหมายมหาชน (เล่ม 1) วิวัฒนาการทางปรัชญาและลักษณะของกฎหมายมหาชนยุคต่าง ๆ*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ปรีดี เกษมทรัพย์. (2560). *นิติปรัชญา* (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประยูร กาญจนกุล. (2538). *คำบรรยายกฎหมายปกครอง* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิเศษฐ เมตาลานนท์. (2533). *บทบาทของกฎหมายในการควบคุมและจัดระเบียบสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- _____ . (2533). *เอกสารการตอนชุดวิชากฎหมายสิ่งแวดล้อม หน่วยที่ 2 บทบาทของกฎหมายในการควบคุมและการจัดระเบียบสิ่งแวดล้อม*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมยศ เชื้อไทย. (2561). *นิติปรัชญา* (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (2545). *รัฐธรรมนูญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (2562). *ปรัชญากฎหมาย (Philosophy of Law)*. กรุงเทพฯ: กรมโยธาธิการและผังเมืองกระทรวงมหาดไทย.
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และคณะ. (2565). *ปรัชญากฎหมาย* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ธนาพรเสถ.
- สุมณฑา พรหมบุญ และคณะ. (2540). *ทฤษฎีและแนวทางการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- หยุด แสงอุทัย. (2523). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____ . (2552). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์. (2547). *กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- อำนาจ เจริญศิลป์. (2543). *การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วารสาร บทความ

- นิตยา เงินประเสริฐศรี. (2544). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 2 (7) (กรกฎาคม-ธันวาคม, 2544).
- สมนึก ปัญญาสิงห์. (2549). การทำงานแบบมีส่วนร่วม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 16, (2).
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และ จุฬาพัฒน์ กิระดิภูมิธรรม. (2562). โลกทัศน์ใหม่ทางด้านสิ่งแวดล้อม. *บทบัณฑิตย*, 75, (1) (มกราคม - มีนาคม 2562).
- เสน่ห์ จุ้ยโต. (2545). องค์การสมัยใหม่: ตัวแบบ 5 เอส. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 42 (2).

วิทยานิพนธ์

- โกเมท ทองภิญโญชัย. (2534). *การใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชันวรัตน์ โรจน์โรวรรณ. (2551). *มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการทารุณสัตว์*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพิมพ์พรรณ เงินทิพย์. (2554). *มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสัตว์ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรสวรรค์ อนุอัน. (2559). *ปัญหาทางกฎหมายของประเทศไทยในการอนุรักษ์กระบือไทย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรวรรณ เนาว์ประโคน. (2545). *มาตรการทางกฎหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อำนาจ มาหัวเขา. (2553). *ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550: ศึกษากรณีพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เอกสารอื่น ๆ

- สัจจา บรรจงศิริ. (2549). *การพัฒนาศูนย์ข่าวชุมชน*. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และคณะ. (2531). *การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุนทดแทนความเสียหายต่อสุขภาพจากมลพิษ*. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ คณะนิติศาสตร์ร่วมกับสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมูลนิธิญี่ปุ่น.
- อิสรา ยอดทอง. (2561). *การคุ้มครองพันธุ์สัตว์พื้นเมืองเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน*. รายงานการศึกษาทางวิชาการหรือหนังสือที่เกี่ยวข้อง กลุ่มงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ สำนักงานกรมวิชาการ 1 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

เอกสารต่างประเทศ

- Cabeza Gutes, Maite. (1996). The concept of weak sustainability. *Ecological Economics, Elsevier*, 17 (3).
- Costanza, R., B. Norton, and B. J. Haskell. (1992). *Ecosystem health: New Goals for Environmental Management*. Washington DC: Island Press.
- Eppink, F.V. and Van den Bergh, J.. (2007). Ecological Theories and Indicators in Economic Models of Biodiversity Loss and Conservation: A Critical Review. *Ecological Economics*, 61.
- Richard L. Daft. (2003). *Management (Dryden Press series in management)*. United Kingdom: Thomson Learning/South-Western.
- Turton, Andrew. (1987). *Production Power and Participation in Rural Thailand*. Switzerland: United Nations Research Institute for Social Development.

ฐานข้อมูลออนไลน์

- ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง. (2560). *จับตา: การลงทัณฑ์ทางวินัยทหารในต่างประเทศ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.tcijthai.com/news/2017/4/watch/6901>.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2562). *ปัญหาเกี่ยวกับการใช้บังคับของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.kpi.ac.th/media/pdf/book/e-book>.
- Dan Berens, Chris Boudewyns, Sarah Chmielewski, Katie Flehmer, Staci Solin, Katie Weber, Amy Wichlacz. (2021). *Natural Causes of Extinction*. (Online). Available: <https://people.uwec.edu/jolhm/eh4/extinction/causeslink.html>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายชื่อและภาพการสัมภาษณ์เชิงลึกในกระบวนการวิจัย
การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

รายชื่อประชากรสัมภาษณ์

ลำดับ	รายชื่อสัมภาษณ์	หน่วยงาน
1.	นายแสนศักดิ์ เหลือวงเกื้อกูลชัย	ผู้แทนกรมปศุสัตว์
2.	นายชนบที ขวาโยธา	ปศุสัตว์จังหวัดหนองบัวลำภู
3.	นายบุญหลาย กุลนารัตน์	ประมงจังหวัดหนองบัวลำภู
4.	นายอริวัฒน์ นาวิศิษฎ์กร	นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู
5.	นายธรรมรัตน์ บุญรอด	ผู้เพาะเลี้ยงไก่ชน กรุงเทพมหานคร
6.	นายสังวร โนนน้อย	ผู้เพาะเลี้ยงไก่ชน กรุงเทพมหานคร
7.	นางสุมาลี แดงโกเมน	ผู้เพาะเลี้ยงโคและกระบือ จังหวัดนนทบุรี
8.	นายสัตวแพทย์เกษตร สุเดชะ	โรงพยาบาลสัตวแพทย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
9.	นางจิราภรณ์ อรดี	ผู้เพาะเลี้ยงปลากัด ตลาดนัดจตุจักร กรุงเทพมหานคร
10.	ผู้เพาะเลี้ยงแมวไทยโบราณ	ตลาดนัดจตุจักร กรุงเทพมหานคร (ไม่บอกชื่อและ สกุล)
11.	ดร.นพรัตน์ อภิวิมลลักษณ์	ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลจังหวัดหนองบัวลำภู
12.	สัตวแพทย์หญิงกนกวรรณ ถวิลหวัง	เทพินรักษาสัตว์ จังหวัดหนองบัวลำภู
13.	นางสุคนธ์ พรหมสิทธิ์	ประธานสภาทนายความจังหวัดหนองบัวลำภู
14.	นายปรีชา วัฒนา	ผู้เพาะเลี้ยงแมวไทยโบราณ กรุงเทพมหานคร
15.	นางสาวนิภา สุพินพง	ผู้เพาะเลี้ยงปลากัด จังหวัดสมุทรปราการ
16.	นายอรธณพ สุขสุวรรณนท์	ผู้แทนสมาคมสัตวบาล กรุงเทพมหานคร
17.	ดร.วิเชียร ชูบไชสง	ผู้สมัครนายกสภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์
18.	ดร.ถวัลย์ รุยาพร	นายกสภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์

ประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

1) ความคิดเห็นต่อการสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

2) ความคิดเห็นต่อคณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

2.1 คณะกรรมการคุ้มครอง

- โครงสร้างองค์กร
- คุณสมบัติของคณะกรรมการ
- จำนวนคณะกรรมการ
- วาระการดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- ขอบเขตอำนาจหน้าที่

2.2 หน่วยงานปฏิบัติการ

- กรมปศุสัตว์เหตุผล
- ขอบเขตอำนาจหน้าที่

2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ขอบเขตอำนาจหน้าที่
- การประสานความร่วมมือกับกรมปศุสัตว์

2.4 ประชาชนในท้องถิ่น

- การมีส่วนร่วมในการคุ้มครอง
- มาตรการจูงใจ

3) การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

3.1 กำหนดประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยประกาศกระทรวง

3.2 วิธีดำเนินการคุ้มครอง

- การขึ้นทะเบียนสัตว์คุ้มครอง
- สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อได้ขึ้นทะเบียน เช่น การดูแล รักษาสัตว์ป่วยการได้รับ

การพิจารณาเป็นพิเศษกรณีขอกู้เงินสถาบันการเงินในท้องถิ่น ฯลฯ

- การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคุ้มครอง
- การขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- การขออนุญาต จาก ปศุสัตว์จังหวัด

- กำหนดประเภทกิจกรรมและวัตถุประสงค์ เช่น โครงสร้างการท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์
เชิงวัฒนธรรมเชิงกีฬา

- การส่งเสริมเพาะเลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

4) บทกำหนดโทษ

- ประเภทความผิด
- ผู้เสียหาย (คนเพาะเลี้ยง) กรณีความเสียหายทางแพ่งทางอาญา
- ผู้ละเมิดกฎหมายนี้
- ผู้ที่ทำให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองกลายเป็นพันธุ์ หรือทำให้สูญพันธุ์
- ผู้เลี้ยงที่ไม่ดูแล/ไม่จดทะเบียน/ไม่ขออนุญาต
- ผู้จัดจำหน่ายโดยไม่ได้ขออนุญาต
- ผู้ที่ไม่ทำตามบทบัญญัติของกฎหมาย
- สัตวแพทย์ทำให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองกลายเป็นพันธุ์ หรือทำหมันสัตว์
- ผู้ทำการ โคลนนิ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- ผู้นำสัตว์ต่างถิ่นเข้าประเทศโดยไม่แจ้งต่อกรมปศุสัตว์

5) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยหลักสูตรนิเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ภาพถ่ายประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ภาพที่ 1 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นายแสนศักดิ์ เหลืองเกื้อกุลชัย นิติกรชำนาญการ

ภาพที่ 2 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นายชนบดี ขวโธธา ปลุสตัวจังหวัดหนองบัวลำภู

ภาพที่ 3 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นายบุญหลาย กุลนารัตน์ สำนักงานประมงจังหวัดหนองบัวลำภู

ภาพที่ 4 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นายอิวัฒน์ นาวิศิษฏ์กร นายกเทศมนตรีเมืองหนองบัวลำภู

ภาพที่ 5 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นายธรรมรัตน์ บุญรอด ผู้เพาะเลี้ยงไก่ชน กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 6 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นายสังวร โนนน้อย ผู้เพาะเลี้ยงไก่ชน กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 7 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นางสาวมาลี แดง โทเมน ผู้เพาะเลี้ยงปลากัด

ภาพที่ 8 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นางจิราภรณ์ อดี ผู้เพาะเลี้ยงปลากัด

ภาพที่ 9 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ดร.นพรัตน์ อภิวิมลลักษณ์ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ
ชั้นต้นในศาลจังหวัดหนองบัวลำภู

ภาพที่ 10 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) พ.ญ. กนกวรรณ ถวิลหวัง เจ้าของคลินิกเทพินรักษาสัตว์

ภาพที่ 11 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นางสาวศุคนธ์ทิพย์ พรหมสิทธิ์ ประธานสภาทนายความ
จังหวัด

ภาพที่ 12 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นายปรีชา วัฒนา ผู้อนุรักษ์แมวไทย

ภาพที่ 13 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นางสาวนิภา สุพินพงษ์ ผู้เพาะเลี้ยงปลากัด
จังหวัดสมุทรปราการ

ภาพที่ 14 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นายอรอนพ สุขสุวรรณนท์ สมาคมสัตวบาลสัตว์

ภาพที่ 15 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ดร.วิเชียร ชูบไทสง ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกสภาทนายความ

ภาพที่ 16 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ดร. ถวัลย์ ชูราพร นายกสภาทนายความ

ภาคผนวก ข.

รายชื่อผู้เข้าร่วมกระบวนการวิจัย

การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design)

รายชื่อประชากรร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design)

โบสถ์เกษม

การจัดทำ CO-Design เพื่อกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
หลักสูตรนิเทศการดูแลผู้พิการ สาขาการศึกษา
ณ โรงแรมเก็ท พอยท์ แอนด์ คอนเวนชั่น ห้องไอวี 3 ชั้น 2 อาคาร 3 กรุงเทพมหานคร
วันที่ 9 ตุลาคม 2565 เวลา 09:00 - 16:00 น.

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์	ลายเซ็น
กลุ่มที่ 1. กลุ่มข้าราชการและนักวิชาการ				
1.	ดร.วิภาดา ฝอยเงิน	กรมปศุสัตว์	025611416	<i>Vi - A</i>
2.	นางสาวอริศราพร รัตนจันทร์		0949550101	<i>อริศรา</i>
3.	ดร. น.ร. ฟิล์ม สันติวิทย์วงษ์	กรมปศุสัตว์	089-9628565	<i>ฟิล์ม</i>
4.	นายอภิรักษ์ สอนาน	กรมปศุสัตว์	089-897922	<i>อภิรักษ์</i>
กลุ่มที่ 2. กลุ่มนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย				
5.	นาย อธิวัฒน์ สุขวานิชย์	วิทยาลัยปศุสัตว์	0817936921	<i>อธิวัฒน์</i>
6.	นาง อธิษฐ์ อธิษฐ์	กรมปศุสัตว์	0914324929	<i>อธิษฐ์</i>
7.	นาย อธิษฐ์ อธิษฐ์	วิทยาลัยปศุสัตว์	0621649282	<i>อธิษฐ์</i>
8.	นาง อธิษฐ์ อธิษฐ์	วิทยาลัยปศุสัตว์	081247572	<i>อธิษฐ์</i>

โบสถ์เกษม

การจัดทำ CO-Design เพื่อกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
หลักสูตรนิเทศการดูแลผู้พิการ สาขาการศึกษา
ณ โรงแรมเก็ท พอยท์ แอนด์ คอนเวนชั่น ห้องไอวี 3 ชั้น 2 อาคาร 3 กรุงเทพมหานคร
วันที่ 9 ตุลาคม 2565 เวลา 09:00 - 16:00 น.

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์	ลายเซ็น
กลุ่มที่ 3. กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ค้า				
9.	อ. อธิษฐ์ อธิษฐ์	วิทยาลัยปศุสัตว์	081-2884669	<i>อธิษฐ์</i>
10.	นาย อธิษฐ์ อธิษฐ์	วิทยาลัยปศุสัตว์	081-8582999	<i>อธิษฐ์</i>
11.	นาย อธิษฐ์ อธิษฐ์	วิทยาลัยปศุสัตว์	099 2457654	<i>อธิษฐ์</i>
12.	นาย อธิษฐ์ อธิษฐ์	วิทยาลัยปศุสัตว์	0946679300	<i>อธิษฐ์</i>
กลุ่มที่ 4. กลุ่มนักกฎหมายและทนายความ				
13.	นาย อธิษฐ์ อธิษฐ์	วิทยาลัยปศุสัตว์	094839511	<i>อธิษฐ์</i>
14.	นาย อธิษฐ์ อธิษฐ์	วิทยาลัยปศุสัตว์	0919914063	<i>อธิษฐ์</i>
15.	นาย อธิษฐ์ อธิษฐ์	วิทยาลัยปศุสัตว์	081-8691168	<i>อธิษฐ์</i>
16.	นาย อธิษฐ์ อธิษฐ์	วิทยาลัยปศุสัตว์	089-975-8449	<i>อธิษฐ์</i>

ใบลงทะเบียน

การจัดทำ CO-Design เรื่องกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
 หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต สาขานิติศาสตร์
 ณ โรงแรมทีค พาณิช แอนด คอนเวนชัน ห้องโถงวี 3 ชั้น 2 อาคาร 3 กรุงเทพมหานคร
 วันที่ 9 ตุลาคม 2565 เวลา 09:00 - 16:00 น.

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์	ลายเซ็น
17.	ทนายวิชาญ อภิชาติกุล	ทนายความรับส่วนตัว	0803769623	<i>[Signature]</i>
18.	นายวิชาญ อภิชาติกุล	ทนายความรับส่วนตัว	033-4641691	<i>[Signature]</i>
19.	นายวิชาญ อภิชาติกุล	ทนายความ	089-8919922	<i>[Signature]</i>
20.	นางอ. ปวีณา อภิชาติกุล	ทนายความ / ศึกษาศาสตร์	083-0894949	<i>[Signature]</i>
21.	อ. อ. อภิชาติกุล อภิชาติกุล	ศึกษาศาสตร์	02-582117	<i>[Signature]</i>
22.	อ. อ. อภิชาติกุล อภิชาติกุล	ศึกษาศาสตร์	0864803162	<i>[Signature]</i>
23.	ทนายวิชาญ อภิชาติกุล	ทนายความ	081-8693560	<i>[Signature]</i>
24.	อ. อ. อภิชาติกุล อภิชาติกุล	ศึกษาศาสตร์	117 598830	<i>[Signature]</i>
25.	อ. อ. อภิชาติกุล อภิชาติกุล	ศึกษาศาสตร์	089-6141944	<i>[Signature]</i>
26.	ทนายวิชาญ อภิชาติกุล	ทนายความ (ส่วนตัว)	089-615-6696	<i>[Signature]</i>
27.	อ. อ. อภิชาติกุล อภิชาติกุล	ศึกษาศาสตร์	0909622230	<i>[Signature]</i>
28.				

ใบลงทะเบียน

การจัดทำ CO-Design เรื่องกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
 หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต สาขานิติศาสตร์
 ณ โรงแรมทีค พาณิช แอนด คอนเวนชัน ห้องโถงวี 3 ชั้น 2 อาคาร 3 กรุงเทพมหานคร
 วันที่ 9 ตุลาคม 2565 เวลา 09:00 - 16:00 น.

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์	ลายเซ็น
กลุ่มคนที่ 1				
1.	ทนายวิชาญ อภิชาติกุล	ทนายความรับส่วนตัว	0803769623	<i>[Signature]</i>
2.	ทนายวิชาญ อภิชาติกุล	ทนายความ	0847550101	<i>[Signature]</i>
3.	ทนายวิชาญ อภิชาติกุล	ทนายความ	089-8919922	<i>[Signature]</i>
4.	นางอ. ปวีณา อภิชาติกุล	ทนายความ	083-0894949	<i>[Signature]</i>
กลุ่มคนที่ 2				
5.	ทนายวิชาญ อภิชาติกุล	ทนายความรับส่วนตัว	017-4641691	<i>[Signature]</i>
6.	ทนายวิชาญ อภิชาติกุล	ทนายความ	089-7621565	<i>[Signature]</i>
7.	อ. อ. อภิชาติกุล อภิชาติกุล	ศึกษาศาสตร์	0864803162	<i>[Signature]</i>
8.	อ. อ. อภิชาติกุล อภิชาติกุล	ศึกษาศาสตร์	081 8864564	<i>[Signature]</i>

โบตทะเลเบียน

การจัดทำ CO - Design เรื่องกฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อม
 หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต สาขานิติศาสตร์
 ณ โรงแรมทีค พาเลส แออร์ที คอมเพล็กซ์ ห้องโถงวี 3 ชั้น 2 อาคาร 3 กรุงเทพมหานคร
 วันที่ 9 ตุลาคม 2565 เวลา 09:00 - 16:00 น.

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์	ลายเซ็น
กลุ่มคนที่ 3				
9.	นาย สุวิทย์ ชัยวัฒนการุณ	ธนาคารกรุงเทพ	0817286221	
10.	นายสมเกียรติ น. ใจ	081 842580	
11.	นาง อรุณรัตน์ ขจรกุล	ผู้แทนเคอทีเอส	0992457654	
12.	นาย ประพนธ์ พึ่งประทีป	ทีเอสเอ็ม	0914914063	
กลุ่มคนที่ 4				
13.	นาง นิตยา ธีระกุล	ผู้แทนเคอทีเอส	0945594300	
14.	นาย สุวิทย์ ชัยวัฒนการุณ	ธนาคาร	0818382997	
15.	นาง อรุณรัตน์ ชัยวัฒนการุณ	ทีเอสเอ็ม	0914324979	
16.	นาย ประพนธ์ พึ่งประทีป	ผู้แทนเคอทีเอส	0621649782	

ภาพ Power Point Presentation การมีส่วนร่วมออกแบบ,ร่วมออกแบบ
(Participatory design, Co-Design)

การประชุมเชิงปฏิบัติการ
การมีส่วนร่วมออกแบบ - ร่วมออกแบบ
(Participatory Design, Co - Design)

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

โดย
นายเลิศ เทือกแสง
หลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม
วันอาทิตย์ที่ 9 ตุลาคม 2565 เวลา 09:00 - 16:00 น.
ณ โรงแรมทีเค พาเลซ แอนด์ คอนเวนชัน ห้องไอวี 3 ชั้น 2 อาคาร 3 กรุงเทพฯ

- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
- วัตถุประสงค์ของการทำ Co - Design
- คำตอบที่ได้จากการทำ Co - Design
 - วิเคราะห์เพื่อเป็นประเด็นในการสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
 - เป็นวิธีวิทยาการวิจัยของวิทยานิพนธ์นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต

➤ กระบวนการจัดทำ Co - Design

➤ หลักการและเหตุผลของวิธีการ Co - Design

➤ ขั้นตอนการทำ Co - Design

➤ การกำหนดประชากรผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 16 คน

- กลุ่มเฉพาะ หมายถึง กลุ่มประชากรเฉพาะด้านที่ปฏิบัติในเรื่องการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เช่น นักสัตวบาลและสัตวแพทย์ นักวิชาการกรมปศุสัตว์ เกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ค้าสัตว์ และนักกฎหมาย ฯลฯ

- กลุ่มผสม หมายถึง กลุ่มประชากรที่มาจากการนำประชากรกลุ่มเฉพาะมาละกัน เพื่อให้อภิปรายผลจากประสบการณ์และปัญหาที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

➤ ประชากรกลุ่มเฉพาะ

กลุ่มข้าราชการและนักวิชาการ จำนวน 4 คน

- อธิบดีกรมปศุสัตว์ หรือผู้แทน
- อธิบดีกรมประมง หรือผู้แทน
- อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้แทน
- ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ หรือผู้แทน

กลุ่มนักสัตวบาลและสัตวแพทย์ จำนวน 4 คน

- คณะบดีคณะสัตวแพทย์ศาสตร์ หรือผู้แทน
- เลขาธิการสภาการสัตวบาล หรือผู้แทน
- นายกสมาคมแมวไทยโบราณนานาชาติ หรือผู้แทน
- นายกสมาคมปลากัดแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน

SRIPATUM UNIVERSITY
LAW

กลุ่มเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงและผู้ค้า จำนวน 4 คน

- เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยง
- เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยง
- ผู้ค้าสัตว์เลี้ยง
- ผู้ค้าสัตว์เลี้ยง

กลุ่มนักกฎหมายและทนายความ จำนวน 4 คน

- นายกสภาทนายความ หรือผู้แทน
- นิติกร
- นักกฎหมาย
- ทนายความ

SRIPATUM UNIVERSITY
LAW

ประชากรกลุ่มผสม

เป็นการรวมประชากรจากกลุ่มเฉพาะ กลุ่มละ 1 คน รวมกัน 4 คน

กลุ่มผสม 1 มาจากข้าราชการ นักวิชาการ ของสำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดที่เกี่ยวข้องกับสัตว์พันธุ์พื้นเมือง นักวิชาการด้านสิทธิและเสรีภาพสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมือง นักกฎหมายหรือผู้เชี่ยวชาญ ด้านกฎหมายเกี่ยวกับรูปแบบการเลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

กลุ่มผสม 2 มาจากข้าราชการ นักวิชาการ ของสำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดที่เกี่ยวข้องกับสัตว์พันธุ์พื้นเมือง นักวิชาการด้านสิทธิและเสรีภาพสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมือง นักกฎหมายหรือผู้เชี่ยวชาญ ด้านกฎหมายเกี่ยวกับรูปแบบการเลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

กลุ่มผสม 3 มาจากข้าราชการ นักวิชาการ ของสำนักงานปศุสัตว์
จังหวัดที่เกี่ยวข้องกับสัตว์พันธุ์พื้นเมือง นักวิชาการด้านสิทธิและเสรีภาพ
สัตว์พันธุ์พื้นเมือง เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมือง นักกฎหมายหรือ
ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายเกี่ยวกับรูปแบบการเลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

กลุ่มผสม 4 มาจากข้าราชการ นักวิชาการ ของสำนักงานปศุสัตว์
จังหวัดที่เกี่ยวข้องกับสัตว์พันธุ์พื้นเมือง นักวิชาการด้านสิทธิและเสรีภาพ
สัตว์พันธุ์พื้นเมือง เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมือง นักกฎหมายหรือ
ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายเกี่ยวกับรูปแบบการเลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ประชากรกลุ่มเฉพาะ

กลุ่มเฉพาะ 1	กลุ่มเฉพาะ 2	กลุ่มเฉพาะ 3	กลุ่มเฉพาะ 4
			

ประชากรกลุ่มผสม

กลุ่มผสม 1	กลุ่มผสม 2	กลุ่มผสม 3	กลุ่มผสม 4
			

การจัดทำ Co - Design

ช่วงเช้า เวลา 9.30 น. - 12.00 น.

- ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่ม แยกกันตามที่นั่งที่กำหนดไว้เฉพาะกลุ่ม
- ประธานกล่าวเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมออกแบบ - ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co - Design)
- ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลสำหรับการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมออกแบบ (Co - Design)
- ถ่ายภาพร่วมกัน
- ให้ประชากรแต่ละกลุ่มเลือกผู้แทนกลุ่มทำหน้าที่เสนอผลคำตอบ

การจัดทำ Co - Design

ช่วงเช้า เวลา 9.30 น. - 12.00 น.

- ร่วมกันอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดไว้ที่ละประเด็น
- ฝ่ายเลขานุการ จดคำตอบของแต่ละประเด็น เพื่อการนำเสนอของกลุ่ม
- ผู้แทนกลุ่มประชากรนำเสนอผลของกลุ่ม
- ประชากรในกลุ่มเพิ่มเติม
- ตอบข้อซักถามจากกลุ่มอื่น/ผู้วิจัย
- พักรับประทานอาหารกลางวัน

การจัดทำ Co - Design

ช่วงบ่าย เวลา 13.00 น. - 15.00 น.

- ประชากรกลุ่มผสมที่ 4 กลุ่ม แยกนั่งตามที่กำหนดไว้
- แต่ละกลุ่มประชากรเลือกผู้แทนกลุ่มเพื่อนำเสนอผล Co - Design
- ร่วมกันอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดไว้ (ประเด็นเดิม)
- เลขาฯ กลุ่มจดคำตอบของแต่ละกลุ่ม
- ผู้แทนกลุ่มนำเสนอผล Co - Design แต่ละกลุ่ม
- ประชากรกลุ่มเพิ่มเติม
- ตอบข้อซักถาม

การจัดทำ Co - Design

ช่วงบ่าย เวลา 13.00 น. - 15.00 น.

- ประสานสรุปประเด็นที่ได้จากการทำ Co - Design
- ประชากรให้ความเห็นเพิ่มเติม
- ปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการทำ Co - Design
- ประทานมอบของที่ระลึกประชากร Co - Design

หมายเหตุ : มีอาหารว่างและ
เครื่องดื่มระหว่างการ
ปฏิบัติการ Co - Design

ประเด็นการจัดทำการมีส่วนร่วมการออกแบบ ร่วมออกแบบ
(Participatory Design, Co - Design) นี้ มี 6 ประเด็น คือ

- (1) คำนิยาม
- (2) องค์กรคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (3) การขออนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต
- (4) การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- (5) สิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาต
- (6) บทกำหนดโทษ

ประเด็นที่ 1 คำนิยาม

“สัตว์พันธุ์พื้นเมือง” หมายความว่า สัตว์เลี้ยงของไทยในท้องถิ่น ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น และพื้นเมืองทั่วไป

“การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” หมายความว่า มาตรการและวิธีการที่จะทำให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

“การอนุรักษ์” หมายความว่า การคุ้มครอง ดูแลรักษาให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองคงสายพันธุ์เดิม

“หลักการพัฒนอย่งยั่งยืน” หมายความว่า การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ในสัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยการใช้วิธีการจัดการเพื่อให้คงมีอยู่ และใช้ประโยชน์ได้จนถึงรุ่นอนาคต

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมปศุสัตว์ให้ทำหน้าที่ควบคุมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามกฎหมายนี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นนายทะเบียน

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรการบริหารส่วนตำบล เทศบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

“เชิงพาณิชย์” หมายความว่า การทำธุรกิจการค้าขายสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ได้รับใบอนุญาต

“ประชาชน” หมายความว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

“กฎหมายต้นแบบ” หมายความว่า กฎหมายที่จัดทำเป็นแบบอย่างสำหรับการชกร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ประเด็นที่ 2 องค์การคุ้มครองสัตว์พื้นฐึ้นเมือง

- คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พื้นฐึ้นเมือง ประกอบด้วย

➤ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานกรรมการ
➤ อธิบดีกรมปศุสัตว์	รองประธานกรรมการ
➤ อธิบดีกรมประมง	กรรมการ
➤ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	กรรมการ
➤ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	กรรมการ
➤ อธิบดีกรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน	กรรมการ
➤ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ผู้แทนสมาคม ผู้แทนชมรมที่เกี่ยวกับสัตว์
➤ ผู้แทนจากสภาเกษตรกร	กรรมการ
➤ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์กรมปศุสัตว์	กรรมการและเลขานุการ

- วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี
- การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามตำแหน่งที่ว่างลงตามวาระสอง
- หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นมาใหม่ให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าจะมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่เข้ารับตำแหน่ง
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ไม่เกินสองครั้งติดต่อกัน

- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ
- (4) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (5) เป็นผู้ที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนคนไร้ความสามารถ
- (6) ต้องโทษโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (7) พ้นจากเป็นผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริม และอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง หรือผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด แล้วแต่กรณี

- ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
- การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ ทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม
- การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มเติมขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

- อำนาจหน้าที่

1. ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง และ ประกาศตามพระราชบัญญัตินี้
2. ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีประกาศในเรื่อง
 - การกำหนดประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่คุ้มครอง
 - หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่คุ้มครอง
 - หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับ การศึกษา ทดลอง วิจัย และปรับปรุง หรือพัฒนาสายพันธุ์สัตว์ ที่เกี่ยวข้องกับการ คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

3. ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ในเรื่อง
 - หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตการขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
 - กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ให้อัตรานี้ไม่สูงเกินกว่าอัตราที่กำหนด
 4. พิจารณาอุทธรณ์คำสั่ง ไม่ขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้
 5. แต่งตั้งคณะกรรมการให้ปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
 6. ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย
- การประชุมคณะกรรมการให้นำทบัญญัติมาตรา 10 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(1) พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
เป็นเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่แต่งตั้งโดยอธิบดีกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตร
และสหกรณ์

- หน้าที่ และ อำนาจ

(1.1) เป็นเจ้าพนักงานคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีหน้าที่และอำนาจเป็น
เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา

(1.2) เข้าไปในอาคาร สถานที่ทำการหรือเข้าไปในยานพาหนะ เพื่อตรวจ
ค้นและตรวจสอบ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่
นั้น

(1.3) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ
ความผิด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการ
กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(1.4) สั่งให้บุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร บัญชี หรือหลักฐาน
อื่นใดในกรณีที่มีเหตุ อันควรเชื่อว่าถ้อยคำ เอกสาร หรือหลักฐานดังกล่าวมี
ประโยชน์แก่การดำเนินคดี หรือใช้เป็น พยานหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำ
ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(1.5) ประสานงานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการ
ปฏิบัติการ

(1.6) ตรวจสอบค่าของขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์พื้นเมือง

(1.7) พิจารณาค่าขอใช้ประโยชน์จากพันธุ์สัตว์พื้นเมืองเพื่อเสนอต่อผู้
อนุญาต

(1.8) ดำรวจการขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์พื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นใน
ราชอาณาจักร

(1.9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป็นฝ่ายปฏิบัติการด้านการให้อนุญาตเพื่อการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

- หน้าที่ และ อำนาจ

(2.1) ให้การสนับสนุนเพื่อการส่งเสริมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(2.2) เป็นนายทะเบียนในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และแจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่

(2.3) ควบคุมให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองขึ้นทะเบียนตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ที่กำหนดไว้

(2.4) ดำเนินการให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองจดทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามประเภทที่กำหนดไว้

(2.5) พิจารณาให้อนุญาตในการเลี้ยง เพาะพันธุ์ ปรับปรุงพันธุ์ กระจายพันธุ์ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์

(2.6) พิจารณาให้อนุญาตในการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเชิงพาณิชย์

(2.7) จัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามอัตราที่กำหนดตามท้ายกฎหมายนี้

(2.8) ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(2.9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ประเด็นที่ 3 การขออนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาต

(3.1) การขออนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

(3.2) การพิจารณาให้อนุญาตและออกใบอนุญาตจะต้องดำเนินการโดยไม่ชักช้า และหากไม่อนุญาตก็ต้องแจ้งพร้อมเหตุผลต่อผู้ขออนุญาตโดยด่วน

(3.3) ใบอนุญาตมีอายุการใช้งาน 3 ปี และขอต่ออายุใบอนุญาตได้

(3.4) กรณีที่ไม่ได้รับใบอนุญาต หรือ ถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการ ได้ภายใน 30 วันนับจากวันที่มีคำสั่งไม่อนุญาต หรือ เพิกถอนใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

ประเด็นที่ 4 การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(4.1) ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนด

(1) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่น

(2) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่ห้ามมิให้นำ

ออก นอกราชอาณาจักร

(3) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

(4) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์

พื้นเมือง

(5) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตในการนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง และ นำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น

(6) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้นำเข้ามา ในราชอาณาจักร

(7) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมิให้เพาะพันธุ์ ขยายพันธุ์ ขาย หรือจำหน่ายด้วยประการใด

(4.2) ห้ามมิให้บุคคลได้นำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

(4.3) ห้ามมิให้บุคคลได้นำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งพันธุ์สัตว์ต่างถิ่น เว้นแต่จะได้รับ อนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

ประเด็นที่ 5 สิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาต

(5.1) ผู้เลี้ยง ผู้ครอบครอง ผู้เป็นเจ้าของ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีสิทธิ ดังต่อไปนี้

- ขอให้นายสัตวบาลดูแลรักษาตามวงจรชีวิตของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- ขอใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยต้องได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสียค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

- ขอปรับปรุงพันธุ์ ขยายพันธุ์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลองหรือวิจัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ทางการค้า โดยได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

- (5.2) ผู้เลี้ยง ผู้ครอบครอง ผู้เป็นเจ้าของ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้
- ให้การดูแล เลี้ยงดู ตามสายพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
 - การใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองต้องคำนึงถึงสิทธิสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์
 - ห้ามนำสายพันธุ์สัตว์ต่างถิ่น มาขยายพันธุ์ เพาะพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง
 - ต้องลงทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อยู่ในความครอบครองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(5.3) ผู้ที่พบเห็นการเลี้ยงดู หรือ การใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองในลักษณะของการทารุณกรรม ต้องแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ประเด็นที่ 6 บทกำหนดโทษ

- กำหนดโทษจำคุกและปรับ หรือทั้งจำและปรับ

ประเด็นทั้งหมดนี้ให้ประชากรที่ทำ Co - Design ทั้งประชากรกลุ่มเฉพาะ และประชากรกลุ่มผสม ได้นำมาใช้สำหรับ การร่วมกันอภิปรายเพื่อให้ได้คำตอบที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อการสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ

ภาพการมีส่วนร่วมออกแบบ,ร่วมออกแบบ (Participatory design, Co-Design)

ภาพที่ 1 การจัดทำ Co-Design

ภาพที่ 2 การมีส่วนร่วมออกแบบ Co-design

ภาพที่ 3 การจัดทำ Co-Design (ประชากรกลุ่มเฉพาะ)

ภาพที่ 4 การจัดทำ Co-Design (ประชากรกลุ่มผสม)

ภาคผนวก ค.

รายชื่อผู้เข้าร่วมกระบวนการวิจัย

การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

รายชื่อประชากรการรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

โบสถ์เกษียณ

การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

เรื่องกฎหมายฉบับร่างว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ผู้ตั้งในเมือง

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม 24102 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ อาคาร 11 ชั้น 3

วันพฤหัสบดีที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 เวลา 09.00 - 12.00 น.

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์	ลายเซ็น
1.	นาย อ. ดร. วิเชียร วัฒนศิริ	นศอ.	081-8679168	[ลายเซ็น]
2.	นาย/คุณ/ดร. พิศนัยนา	นศอ.	083-5641695	[ลายเซ็น]
3.	นาย/คุณ/ดร. สว่างรศ	วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม	051-8496208	[ลายเซ็น]
4.	ร.ร. นรวิมล นนทบุรี	.	090113025	}
5.	คุณ/คุณ/ดร. เวทีทอง	.		
6.	ร.ร. สุวิมล นนทบุรี	.		
7.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	นศอ.	091122972	[ลายเซ็น]
8.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	นศอ.	090 593 9514	[ลายเซ็น]
9.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	นศอ.	089-962856	[ลายเซ็น]
10.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	นศอ.	092-589277	[ลายเซ็น]
11.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	นศอ.	083-094999	[ลายเซ็น]
12.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	นศอ.	080 3269433	[ลายเซ็น]

โบสถ์เกษียณ

การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

เรื่องกฎหมายฉบับร่างว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ผู้ตั้งในเมือง

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม 24102 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ อาคาร 11 ชั้น 3

วันพฤหัสบดีที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 เวลา 09.00 - 12.00 น.

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์	ลายเซ็น
13.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	นศอ.	0899549641	[ลายเซ็น]
14.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	นศอ.	0632704212	[ลายเซ็น]
15.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	"	092-035614	[ลายเซ็น]
16.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	นศอ.	081-8382999	[ลายเซ็น]
17.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	นศอ.	065-6691655	[ลายเซ็น]
18.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	นศอ.	0896146774	[ลายเซ็น]
19.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	นศอ.	089-658696	[ลายเซ็น]
20.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	นศอ.	087-975-9449	[ลายเซ็น]
21.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	นศอ.	081 8864569	[ลายเซ็น]
22.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	นศอ.	091-8157992	[ลายเซ็น]
23.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	นศอ.	0819102105	[ลายเซ็น]
24.	ดร. วิมลนัย นนทบุรี	นศอ.	0894441707	[ลายเซ็น]

SPU
SRIPATUM
UNIVERSITY

ใบลงทะเบียน

การยื่นขอรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

เรื่องกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พื้นถิ่นเมือง

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต สาขานิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม 24182 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 11 ชั้น 3

วันพฤหัสบดีที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 เวลา 09.00 - 12.00 น.

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์	ลายเซ็น
25.	นายทองแดง นิตยกุล	สว. สว. สว.	0819834521	นายทองแดง
26.	ช.ส. อภิวัฒน์ สิวเจริญ		083-554 830	ช.ส. อภิวัฒน์
27.	ศ.ดร. อธิปไตย		884-599-8098	ศ.ดร. อธิปไตย
28.	ไพโรจน์ นิตยกุล		040967893 0	ไพโรจน์
29.	อ.ดร. อธิปไตย		0992445-5580	อ.ดร. อธิปไตย
30.	อ.ดร. อธิปไตย นิตยกุล	สว. สว.	0869806167	อ.ดร. อธิปไตย
31.	อ.ดร. อธิปไตย นิตยกุล	สว. สว.		อ.ดร. อธิปไตย
32.	อ.ดร. อธิปไตย	SPU.	080-3293679	อ.ดร. อธิปไตย
33.				
34.				
35.				
36.				

ภาพ Power Point Presentation การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing)

การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)
เรื่อง

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

โดย

นายเลิศ เทือกแสง
หลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม
วันพฤหัสบดีที่ 10 พฤศจิกายน 2565 เวลา 09.00 – 12.00 น.
มหาวิทยาลัยศรีปทุม 2410/2 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
ณ ห้องเรียนเตอร์ ชั้น 3 อาคาร 11

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

- สภาพการณ์ของปัญหาและผลกระทบจากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไทย
- ปัญหาการสูญพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- ปัญหาการกลายพันธุ์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- ปัญหาการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- ปัญหาการคุ้มครองดูแลของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

วัตถุประสงค์ของการทำ Hearing

- เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากการวิพากษ์ร่างพระราชบัญญัติกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

แนวทางในการจัดทำกฎหมาย

วิธีวิทยาการวิจัย ในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล

- การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)
- การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)
- การจัดทำกรมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co – Design)
- การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

การตรวจสอบร่าง กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครอง สัตว์พันธุ์พื้นเมือง

- ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
- ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561-2580)
- ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและ
การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562

ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ ที่นำมาใช้

ปรัชญา

- ปรัชญากฎหมายธรรมชาติ
- ปรัชญากฎหมายบ้านเมือง

แนวคิด

- แนวคิดการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- แนวคิดการอนุรักษ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์
- แนวคิดสิทธิในสิ่งแวดล้อม

ปรัชญา แนวคิด และหลักการ ที่นำมาใช้

ทฤษฎี

- ทฤษฎีรัฐและอำนาจรัฐ

หลักการ

- หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- หลักการกระจายอำนาจ
- หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- เป็นต้นแบบของกฎหมายที่เสนอองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อการตราเป็นกฎหมายใช้บังคับ
- เป็นการจัดการเพื่อการคุ้มครอง ดูแลสัตว์พันธุ์พื้นเมือง
- เพื่ออนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเดิมให้คงมีอยู่ ไม่สูญพันธุ์
- เพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองในทางการค้า

โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ประกอบด้วยบทบัญญัติ 31 มาตรา แบ่งออกเป็น 6 หมวด

หมวดที่ 1 บททั่วไป	(มาตรา 1 ถึง มาตรา 4)
หมวดที่ 2 คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	(มาตรา 5 ถึง มาตรา 10)
หมวดที่ 3 การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	(มาตรา 11 ถึง มาตรา 17)
หมวดที่ 4 การขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง การขออนุญาตและให้ใบอนุญาต	(มาตรา 18 ถึง มาตรา 24)
หมวดที่ 5 พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	(มาตรา 25 ถึง มาตรา 26)
หมวดที่ 6 บทกำหนดโทษ	(มาตรา 27 ถึง มาตรา 31)

มาตรา	พระราชบัญญัติต้นแบบ การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
หมวด 1 บททั่วไป		
1	พระราชบัญญัติฉบับนี้เรียกว่า พระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง พ.ศ.	เพื่อให้มีกฎหมายเฉพาะคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของไทย - ทฤษฎีอำภพรัฐ - แนวคิดการอนุรักษ์สัตว์
2	พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป	เพื่อให้มีการเตรียมพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนที่กฎหมายจะมีผลบังคับใช้
3	ในพระราชบัญญัตินี้ “สัตว์พันธุ์พื้นเมือง” หมายความว่า สัตว์พื้นเมืองดั้งเดิมเฉพาะถิ่นที่มีพันธุกรรม และลักษณะทางยีนเฉพาะถิ่นที่ต้องนำกลับมาเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นและพื้นเมืองของไทย และได้ขึ้นทะเบียนเป็นสัตว์พันธุ์พื้นเมืองทั้งนี้ไม่รวมเชิงสัตว์ป่า ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	ถ้าหากให้มีคำนิยามเป็นการให้ความหมายของคำที่มีความหมายเฉพาะในบทบัญญัติ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการตีความ - หลักการตีความกฎหมาย

3 (ต่อ)	<p>“สัตว์พันธุ์ต่างถิ่น” หมายความว่า สัตว์พันธุ์ที่ไม่ได้มีถิ่นกำเนิดในราชอาณาจักรไทย และนำเข้ามาในราชอาณาจักรไทย</p> <p>“การคุ้มครอง” หมายความว่า การส่งเสริมและอนุรักษ์ ดูแลรักษาให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองคงสายพันธุ์เดิม และนำไปใช้ประโยชน์ที่ไม่ให้เกิดการกลายพันธุ์หรือทำลายพันธุ์</p> <p>“การส่งเสริมสัตว์พันธุ์พื้นเมือง” หมายความว่า มาตรการและวิธีการที่จะทำให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>“การอนุรักษ์” หมายความว่า การคุ้มครอง ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองคงสายพันธุ์เดิม หักการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>“สิทธิประโยชน์” หมายความว่า ประโยชน์ต่าง ๆ ที่ผู้ได้รับใบอนุญาตได้รับ</p> <p>“หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” หมายความว่า การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ในสัตว์พันธุ์พื้นเมืองโดยการใช้วิธีการจัดการเพื่อให้งอมืออยู่และใช้ประโยชน์ได้นานถึงรุ่นอนาคต</p>	
------------	--	--

3 (ต่อ)	<p>“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ที่ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้งให้ทำหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามกฎหมายนี้</p> <p>“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา</p> <p>“นายทะเบียน” หมายความว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำหน้าที่เป็นนายทะเบียน</p> <p>“ผู้อนุญาต” หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่และอำนาจในการให้อุญาตการใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์ทางการค้า หรือผู้ได้รับใบอนุญาตใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งมีใช้เพื่อประโยชน์ทางการค้า แล้วแต่กรณี</p>	
------------	--	--

3 (ต่อ)	<p>“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์ทางการค้าหรือผู้ได้รับใบอนุญาตใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งมีไว้เพื่อประโยชน์ทางการค้า แล้วแต่กรณี</p> <p>“สวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า การคุ้มครองการดูแลรักษาสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>“ทางการค้า” หมายความว่า การนำสัตว์พันธุ์พื้นเมืองไปใช้ประโยชน์ในทางการค้าโดยการแสวงหากำไร</p> <p>“ประชาชน” หมายความว่า ประชาชนผู้เลี้ยงหรือครอบครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมปศุสัตว์</p> <p>“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p>	
------------	--	--

4	<p>ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ</p> <p>(1) ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และการกำหนดกิจการต่าง ๆ</p> <p>(2) ออกประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>(3) ออกประกาศและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>เพื่อกำหนดขอบเขตหน้าที่และอำนาจให้แก่รัฐมนตรีในการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อให้เกิดการบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p>
---	---	---

หมวด 2		
คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง		
5	<p>ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง" ประกอบด้วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นรองประธานกรรมการ อธิบดีกรมประมงหรือผู้แทน อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช หรือผู้แทน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้แทน อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาหรือผู้แทน อธิบดีกรมการค้าภายในหรือผู้แทน อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร และกักขังหรือผู้แทน อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมหรือผู้แทน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีก ไม่นเกินสี่คนเป็นกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ เป็นกรรมการและเลขานุการ</p> <p>กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งให้แต่งตั้งจาก ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ ผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินการ หรือกิจกรรมเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด ผู้แทนค้าสัตว์ ผู้แทนผู้เลี้ยงสัตว์ และนักกฎหมาย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด</p>	<p>เพื่อให้มีองค์กรในรูปแบบ คณะกรรมการทำหน้าที่กำกับดูแล กักขังคนโยบขบวนการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง โดยมีองค์คณะที่เป็น กรรมการโดยตำแหน่งและ ผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทนายอานาพัชร์ - ทนายอึ้งค์กร

6	<p>กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละห้าปี ในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ หรือแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมซึ่งในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งให้ผู้ที่ได้รับตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว</p> <p>การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามตำแหน่งที่ว่างองคตมวรรคสอง หากวาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน รัฐมนตรีจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้</p> <p>เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งดำเนินการต่อไป จนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับตำแหน่งใหม่เข้ารับหน้าที่</p> <p>กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้</p>	<p>เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทนายอานาพัชร์ - ทนายอึ้งค์กร
---	---	---

7	<p>การพ้นจากตำแหน่งผู้ทรงคุณ เมื่อ</p> <p>(1) พ้นจากตำแหน่งตามวาระ</p> <p>(2) ตาย</p> <p>(3) ลาออก</p> <p>(4) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ</p> <p>(5) เป็นบุคคลล้มละลาย</p> <p>(6) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนคนไร้ความสามารถตามคำสั่งศาล</p> <p>(7) ต้องโทษโดยคำพิพากษาเนืองที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p>	<p>เพื่อกำหนดความชัดเจนในการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกำหนดคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้มีความเหมาะสม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - ทฤษฎีองค์กร
---	---	--

8	<p>ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงประกาศ และระเบียบตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(2) ให้ความเห็นชอบตามที่อธิบดีเสนอในเรื่องต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการในการขึ้นทะเบียนสัตว์พื้นชุมชนเมือง - กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการขอใช้ประโยชน์ - กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พื้นชุมชนเมือง - กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พื้นต่างถิ่น - กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการสำรวจเพื่อขึ้นทะเบียนสัตว์พื้นชุมชนเมืองของแต่ละท้องถิ่นในราชอาณาจักร - กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการทดลองวิจัย หรือพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์พื้นชุมชนเมือง 	<p>เพื่อกำหนดขอบเขตแห่งหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการให้มีความชัดเจนในการกำกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - ทฤษฎีองค์กร
---	---	--

<p>๘ (ต่อ)</p>	<p>(3) พิจารณาอุทธรณ์ค่าตั้งไม่ขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่ต่ออายุ ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(4) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่ยอมรับ</p> <p>(5) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย หรือตามที่</p>	
----------------	---	--

<p>9</p>	<p>ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง</p> <p>การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม</p> <p>การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด</p>	<p>เพื่อกระบวนกรประชุมและกำหนดระยะเวลาในการประชุม</p> <p>คณะกรรมการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - ทฤษฎีองค์กร
<p>10</p>	<p>คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย</p> <p>การประชุมคณะกรรมการ ให้นำบทบัญญัติมาตรา 9 มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>เพื่อให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่ได้รับมอบหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - ทฤษฎีองค์กร

หมวด 3 การคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง		
11	<p>เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจ ประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนด</p> <p>(1) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของ สัตว์พันธุ์พื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่น</p> <p>(2) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์ พันธุ์พื้นเมืองที่ห้ามมีให้นำออกนอกราชอาณาจักร</p> <p>(3) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์ พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมีให้นำเข้าในราชอาณาจักร</p> <p>(4) ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด และลักษณะเฉพาะของสัตว์ พันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามมีให้เพาะพันธุ์ ขยายพันธุ์ ขาย หรือ จำหน่ายด้วยประการใด</p>	<p>เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและ อนุรักษ์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง ชื่อพันธุ์ ประเภท ชนิด ตามที่รัฐมนตรี ประกาศ</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p> <p>- หลักการจัดการเชิงอนุรักษ์</p> <p>- หลักการคุ้มครองพันธุ์สัตว์</p>

11 (ต่อ)	<p>(5) มอบหมายให้อธิบดีกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการคุ้มครอง สัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อออกประกาศ ดังต่อไปนี้</p> <p>(5.1) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการใน การขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>(5.2) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการ ขอใช้ประโยชน์</p> <p>(5.3) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการ นำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>(5.4) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการ นำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น</p> <p>(5.5) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการ ตำรวจเพื่อขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของแต่ละ ท้องถิ่นในราชอาณาจักร</p>	
-------------	--	--

12	ให้นายก อบต. วบาลมีหน้าที่และอำนาจในการ คุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์พันธุ์พื้นเมือง	เพื่อให้สัตว์พันธุ์พื้นเมืองได้รับการ คุ้มครอง ดูแล และรักษากรณีเจ็บป่วย - หลักการคุ้มครองและอนุรักษ์
13	ห้ามมิให้บุคคลใดนำออกนอกราชอาณาจักร ซึ่งสัตว์พันธุ์พื้นเมืองตามประเภทที่กำหนดไว้ใน ประกาศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ ซึ่งอธิบดีมอบหมาย การนำออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสัตว์พันธุ์ พื้นเมืองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และ วิธีการตามที่กำหนดในประกาศ	เพื่อมิให้นำสัตว์พันธุ์พื้นเมืองออก นอกพระราชอาณาจักร - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - หลักการจัดการเชิงอนุรักษ์ - หลักการคุ้มครองพันธุ์สัตว์
14	ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสัตว์ พันธุ์ต่างถิ่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในประกาศ	เพื่อมิให้บุคคลนำสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น เข้ามาในพระราชอาณาจักร - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - หลักการจัดการเชิงอนุรักษ์ - หลักการคุ้มครองพันธุ์สัตว์

15	ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นฝ่ายปฏิบัติการเพื่อการ คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมืองมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ (1) ให้การสนับสนุนเพื่อการส่งเสริมการคุ้มครองสัตว์พันธุ์ พื้นเมืองตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน (2) เป็นกลไกประสานในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและ แจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ (3) ควบคุมให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองขึ้นทะเบียนตามประเภท สัตว์พันธุ์พื้นเมือง ที่กำหนดไว้ (4) คำนึงการให้ผู้เลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองจดทะเบียนสัตว์พันธุ์ พื้นเมืองตามประเภทที่กำหนดไว้ (5) พิจารณาให้อนุญาตในการเลี้ยง เพาะพันธุ์ ปรับปรุงพันธุ์ กระจายพันธุ์ สัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อประโยชน์เชิงการค้า (6) พิจารณาให้อนุญาตในการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมืองเชิง การค้า (7) จัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามอัตราที่กำหนดตามท้าย กฎหมายนี้ (8) ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการ คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง (9) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการหรืออธิบดีมอบหมาย	เพื่อให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการคุ้มครอง สัตว์พันธุ์พื้นเมืองในท้องถิ่น - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - หลักการกระจายอำนาจ
----	---	--

16	<p>ให้นายทะเบียนมีหน้าที่และอำนาจในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) รับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง (2) ตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองและแจ้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (3) พิจารณาคำขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อเสนอต่อผู้อนุญาต (4) ดำรงและขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นในราชอาณาจักร การขอขึ้นทะเบียนและการออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศ 	<p>เพื่อให้ นายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ในการรับขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p>
----	--	--

17	<p>ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่พิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในท้องถิ่น</p> <p>ผู้ใดมีความประสงค์ขอขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ให้ยื่นคำขอผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนต่อนายทะเบียนท้องถิ่นที่เป็นแหล่งกำเนิดสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p>	<p>เพื่อให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ขอขึ้นทะเบียนสัตว์พันธุ์พื้นเมืองในท้องถิ่นของตนต่อนายทะเบียน</p> <p>- ทฤษฎีอำนาจรัฐ</p> <p>- หลักการกระจายอำนาจ</p>
----	---	--

หมวด 4		
การขอใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง		
การขออนุญาตและให้ใบอนุญาต		
18	<p>ผู้ใดประสงค์จะใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือวิจัย เพื่อประโยชน์ทางการค้า ต้องขอรับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต และต้องทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศ</p> <p>ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลที่มีเชื้อสายชาติไทย ผู้อนุญาตอาจออกข้อกำหนดหรือข้อตกลงอื่นใดเป็นพิเศษก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในประกาศ</p>	<p>เพื่อกำหนดการใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทบุนภูมิต้องการวิจัย - หลักการจัดการเชิงอนุรักษ์

19	<p>ผู้ใดไม่ว่าจะมีสัญชาติไทยหรือไม่ หากประสงค์จะใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือวิจัย ซึ่งมีได้มี วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ทางการค้า ต้องขอรับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต ทั้งนี้ ผู้อนุญาตอาจทำข้อตกลง แบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศ</p>	<p>เพื่อให้ผู้มีความประสงค์ขออนุญาตใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทบุนภูมิต้องการวิจัย
20	<p>เมื่อได้รับคำขอตามมาตรา 17 หรือมาตรา 18 แล้วแต่กรณี ให้ผู้อนุญาตตรวจ พิจารณาและออกใบอนุญาต หรือมีหนังสือแจ้งคำสั่ง ไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผล ให้ผู้ขออนุญาตทราบภายใน หกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ ซึ่งมีรายละเอียดถูกต้องและครบถ้วนตามที่กำหนดในประกาศ</p> <p>ในกรณีมีเหตุจำเป็นผู้อนุญาตไม่อาจออกใบอนุญาต หรือยังไม่อาจมีคำสั่งไม่อนุญาตได้ภายในกำหนดตามวรรคหนึ่งให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินหกสิบวัน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งการขยายเวลาและเหตุจำเป็นแต่ละครั้ง ให้ผู้ขออนุญาตทราบก่อนยื่นกำหนดเวลามาตรวรรคหนึ่ง หรือตามที่ขยายเวลาไว้กับ แล้วแต่กรณี</p>	<p>เพื่อกำหนดเวลาผู้มีอำนาจไม่อนุญาตออกใบอนุญาตให้แก่แจ้งผู้ขอ</p> <p>ภายใน 60 วัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทบุนภูมิต้องการวิจัย - แนวคิดข้อมูลข่าวสาร

21	ใบอนุญาตใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเพื่อประโยชน์ทางการค้า และใบอนุญาตใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งมีไข่เพื่อประโยชน์ทางการค้า ให้ใช้ได้ตามปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต	เพื่อแสดงระยะเวลาของใบอนุญาตการใช้ประโยชน์สัตว์พันธุ์พื้นเมือง - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - หลักการคุ้มครองสิทธิ
22	ใบอนุญาตตามมาตรา 21 ให้คุ้มครองถึงลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับใบอนุญาตด้วย ให้ถือว่า การกระทำของลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับใบอนุญาตที่ได้รับการคุ้มครองตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำของผู้รับใบอนุญาตด้วย เว้นแต่ผู้รับใบอนุญาตจะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการสุจริตวิสัย ที่ตนจะล่วงรู้หรือควบคุมได้	เพื่อให้ใบอนุญาตคุ้มครองถึงลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับใบอนุญาต - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - หลักการตัวแทน

23	ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นคำขอ ก่อนใบอนุญาต เดิมสิ้นอายุ การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต จะต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่ วันที่ได้รับคำขอ ซึ่งมีรายละเอียดถูกต้องและครบถ้วน การขอต่ออายุใบอนุญาต และการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง เมื่อได้ยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ผู้ขอรับใบอนุญาตจะดำเนินการต่อไปก็ได้จนกว่าผู้อนุญาต จะสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตนั้น	เพื่อกำหนดระยะเวลาในการยื่นใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุ - ทฤษฎีอำนาจรัฐ
24	ในกรณีที่ผู้อนุญาตไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอรับ ใบอนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่ออกใบอนุญาตหรือการไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด ในกรณีที่ผู้อนุญาตไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ก่อนที่คณะกรรมการจะมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคสอง	เพื่อคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ขอใบอนุญาต - ทฤษฎีอำนาจรัฐ

หมวดที่ 5		
พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองสัตว์พันธุ์พื้นเมือง		
25	<p>เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติภารกิจให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) เข้าไปในอาคาร สถานที่ท่าอากาศยานหรือเข้าไปในสถานพำนัก เพื่อตรวจสอบและตรวจสอบ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(2) สืบหรือออกข้อเท็จจริงหรือเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับภารกิจกระทำความผิดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(3) สั่งให้บุคคลใดๆ มาให้อธิบายหรือส่งเอกสาร บัญชี หรือหลักฐานอันใดในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าข้อเท็จจริง เอกสาร หรือหลักฐานดังกล่าวมีประโยชน์แก่การดำเนินคดี หรือใช้เป็น พยานหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>การค้นตามมาตรานี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร</p>	<p>เพื่อคุ้มครองการใช้หน้าที่และอำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่</p> <p>- ทนายอำนวยการ</p>

26	<p>ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด</p>	<p>เพื่อการแสดงตัวตนของพนักงานเจ้าหน้าที่ และสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน</p> <p>- ทนายอำนวยการ</p>
----	---	---

หมวด 6 บทกำหนดโทษ		
27	ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา 11 (2) หรือ (5) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดบทลงโทษไว้ในพระราชบัญญัตินี้ - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - หลักความรับผิดชอบทางอาญา
28	ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 18 หรือมาตรา 19 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกปีหรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ	เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดบทลงโทษไว้ในพระราชบัญญัตินี้ - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - หลักความรับผิดชอบทางอาญา
29	ผู้ใดฝ่าฝืนไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 25 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท	เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดบทลงโทษไว้ในพระราชบัญญัตินี้ - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - หลักความรับผิดชอบทางอาญา

30	บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดี หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดี มีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้อธิบดีนั้นเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดบทลงโทษไว้ในพระราชบัญญัตินี้ - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - หลักความรับผิดชอบทางอาญา
31	ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น	เพื่อให้นิติบุคคลต้องรับโทษทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในความผิดนั้น - ทฤษฎีอำนาจรัฐ - หลักความรับผิดชอบทางอาญา

ขอให้ทุกท่านได้วิพากษ์ร่างกฎหมายต้นแบบนี้
เพื่อให้เป็นกฎหมายที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอบพระคุณครับ

ภาพผู้เข้าร่วมการสัมมนาฯ รับฟังความคิดเห็น (Hearing)

ภาพที่ 1 ผู้เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

ภาพที่ 2 การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

ภาคผนวก ง.

อัตราค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

อัตราค่าธรรมเนียมการใช้ประโยชน์จากสัตว์พันธุ์พื้นเมือง

	ค่าธรรมเนียม
(1) ใบอนุญาตใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อใช้ประโยชน์เชิงการค้า	
(ตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อธิบดีประกาศ)	ฉบับละบาท
(2) ใบอนุญาตใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมือง ซึ่งมีใช้เพื่อใช้ประโยชน์เชิงการค้า	
(ตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อธิบดีประกาศ)	ฉบับละบาท
(3) ใบแทนใบอนุญาตใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมือง เพื่อใช้ประโยชน์เชิงการค้า	
(ตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อธิบดีประกาศ)	ฉบับละบาท
(4) ใบแทนใบอนุญาตใช้สัตว์พันธุ์พื้นเมือง ซึ่งมีใช้เพื่อใช้ประโยชน์เชิงการค้า	
(ตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อธิบดีประกาศ)	ฉบับละบาท
(5) ใบอนุญาตนำสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ออกนอกราชอาณาจักร	
(ตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อธิบดีประกาศ)	ฉบับละบาท
(6) ใบแทนใบอนุญาตนำสัตว์พันธุ์พื้นเมือง ออกนอกราชอาณาจักร	
(ตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อธิบดีประกาศ)	ฉบับละบาท
(7) ใบอนุญาตนำสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น เข้าในราชอาณาจักร	
(ตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อธิบดีประกาศ)	ฉบับละบาท
(8) ใบแทนใบอนุญาตนำสัตว์พันธุ์ต่างถิ่น เข้าในราชอาณาจักร	
(ตามประเภทสัตว์พันธุ์พื้นเมืองที่อธิบดีประกาศ)	ฉบับละบาท
(9) การต่อใบอนุญาตครั้งละเท่ากับค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาตแต่ละฉบับ	

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นายเลิศ เทือกแสง
วันเดือนปีเกิด	5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2499
สถานที่เกิด	จังหวัดหนองบัวลำภู
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	87 หมู่ที่ 13 ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู 39000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2553	นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2537	หัวหน้าสำนักงานเลศทนายนความ
พ.ศ. 2543	ทนายนความอาสาศาลจังหวัดหนองบัวลำภู
พ.ศ. 2559	ประธานที่ปรึกษากฎหมายศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หนองบัวลำภู
พ.ศ. 2561	ที่ปรึกษากฎหมายสำนักงานยุติธรรมจังหวัดหนองบัวลำภู กรมคุ้มครองสิทธิ กระทรวงยุติธรรม
พ.ศ. 2562- ปัจจุบัน	ทนายนอาสา ประจำสถานีตำรวจภูธรเมืองหนองบัวลำภู